

เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LIFE-COURSE OF SERIAL RAPE PRISONERS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืน
	กระทำชำเรา
โดย	นายปิยพงศ์ แซ่ตั้ง
สาขาวิชา	อาชญวิทยาและงานยุติธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ศิริประกอบ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาวิกา ศรีรัตนบัลล์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.นันทิ จิตสว่าง)	

ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง : เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา. (LIFE-COURSE OF SERIAL RAPE PRISONERS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.จิตติยา เพชรมณี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจวิถีชีวิต ปัจจัยเสี่ยง แนวทางป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบเล่าเรื่องและใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลผ่านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 แห่ง ได้แก่ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 3 ราย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา 6 ราย และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง จำนวน 15 ราย จากนั้นจึงใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระจากเรื่องเล่าโดยใช้โปรแกรมช่วยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ATLAS.ti version 22 ผลการวิจัยมีดังนี้

1. วิถีชีวิตของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา มีลักษณะที่เป็นปัจเจก และผ่านเหตุการณ์ในแต่ละช่วงวัยที่ทำให้เกิดความเปราะบางทางบุคลิกภาพ ได้แก่ การเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายในวัยเด็ก การหลุดออกจากระบบการศึกษา ข้อจำกัดด้านทางเลือกในการประกอบอาชีพ ปัญหาการสร้างสัมพันธ์ทางสังคม และผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมจนเกิดพฤติกรรมซ้ำซ้อนต่อเนื่อง

2. ปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำชำเราต่อเนื่องแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ปัจจัยภายใน (แรงกดดันที่นำไปสู่การซ้ำซ้อนกระทำชำเรา การขาดความผูกพันทางสังคม ความคิดที่ส่งเสริมการซ้ำซ้อนกระทำชำเรา การพัฒนาวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคม ความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ และความผิดปกติทางบุคลิกภาพ) และปัจจัยภายนอก (โอกาสที่เอื้อต่อการซ้ำซ้อนกระทำชำเรา การดื่มสุราและเสพสารเสพติด การคบค้าสมาคมที่แตกต่างและพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำชำเรา สื่อลามกและสื่อที่มีเนื้อหาละเมิดเรื่องเพศ ค่านิยมที่เอื้อต่อการซ้ำซ้อนกระทำชำเรา)

3. การป้องกันพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำชำเราต่อเนื่องจำเป็นต้องเริ่มจากการลดปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว การสร้างและทำให้เด็กคงอยู่ในระบบการศึกษาที่ปลอดภัย การสร้างระบบป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและความผิดปกติทางบุคลิกภาพ การให้ความสำคัญกับกระบวนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ การสร้างความตระหนักทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดและการตกเป็นเหยื่อ และการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม ส่วนแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำชำเราต่อเนื่อง ประกอบด้วย การปรับกระบวนการที่เน้นการฟื้นฟูผู้กระทำผิด การพัฒนาระบบจำแนกประเภทผู้กระทำผิด การพัฒนาการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด การพัฒนากระบวนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ การสร้างกลไกการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรมทางเพศ

สาขาวิชา	อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม	ลายมือชื่อนิสิต
ปีการศึกษา	2565	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6181363924 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: sex crime, serial crime, rape

Piyapong Saetang : LIFE-COURSE OF SERIAL RAPE PRISONERS . Advisor: Asst. Prof. THITIYA PETMUNEE, Ph.D.

The qualitative study aimed to (1) explore the life trajectories of serial rape prisoners, (2) investigate risk factors associated with serial rape, and (3) develop strategies for treating and preventing serial rape. The qualitative narrative approach was employed through an in-depth interview with three serial rape prisoners, six professionals who work with serial rapists, and fifteen experts in sexual offense. The method of thematic analysis with ATLAS.ti version 22 was employed for data analysis. The results showed that

1. The life trajectories of serial rape prisoners are individuality by exposed events of each age that create vulnerabilities in personality, such as exposure to adverse events in childhood, dropping out from the education system, occupational limitations, social relationship problem, and acquisition rape through the social learning process.

2. The risk factors leading to serial rape behaviors were divided into two categories: (1) the internal factors (pressures leading to rape, lack of social bonds, thoughts that contribute to rape, development of an antisocial lifestyle, sexual deviance disorder and personality disorders); and (2) the external factors (opportunities to rape, alcohol and drug abuse, differential associations related to rape, pornography, and values supporting rape).

3. Prevention of serial rape behaviors needs to start with reducing risk factors in the family environment, establishing and maintaining children in a safe education system, constructing a system to prevent mental health problems and personality disorders, focusing on reintegration procedures, raising social awareness to reduce the risk of sexual offense and victimization, and increasing the efficiency of the justice system. The approaches for treating serial rape behaviors consisted of a paradigm shift that focused on offender rehabilitation, developing a classification system, enhancing rehabilitation procedures, improving reintegration processes, creating surveillance mechanisms to prevent recidivism, and empowering victims.

Field of Study: Criminology and Criminal Justice Student's Signature

Academic Year: 2022 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ฉบับนี้สำเร็จเสร็จสิ้นลงด้วยความกรุณาอย่างสูงจากบุคคลและองค์กรหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณ ดังนี้

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.จิตติยา เพชรมณี อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้ข้อเสนอแนะ ติดตาม และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณ รศ.ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ได้แก่ รศ.ดร.ภาวิกา ศรีรัตนบัลล์ รศ.ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล รวมทั้ง อ.ดร.นันทิ จิตสว่าง กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งล้วนให้ข้อเสนอแนะอันมีค่าที่นำไปสู่การพัฒนางานชิ้นนี้ให้มีคุณภาพมากขึ้น

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานการวิจัยแห่งชาติเป็นอย่างสูงสำหรับการสนับสนุนงานวิจัยชิ้นนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารหน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลอันทรงคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ที่อำนวยความสะดวกในการเข้าเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณผู้ต้องขังทั้งสามรายที่ส่งผ่านประสบการณ์ชีวิตอันจะนำไปสู่ทางออกในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อไป

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรมากมายที่เอื้อเฟื้อและหยิบยื่นความช่วยเหลือในการวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ได้แก่ ดร.เชาว์วิศ สุกุลวรวิทย์ ดร.พรรณวดี ชัยกิจ ดร.พรรษพร สุวรรณภาศ ดร.กรวรรณ คำการเกตุ และ ดร.จิตลดา สุจิตต์ รวมทั้งขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยท่านอื่นที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ด้วย

สุดท้ายขอขอบคุณบิดา มารดา พี่สาว และน้องสาว ที่อยู่เคียงข้างและให้กำลังใจในการศึกษาเสมอมา

ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	10
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 อาชญากรรมทางเพศ การข่มขืนกระทำชำเรา และวาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา.....	12
2.1.1 อาชญากรรมทางเพศ.....	13
2.1.2 การข่มขืนกระทำชำเรา.....	17
2.1.3 วาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา.....	22
2.2 ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา.....	25
2.2.1 นิยามของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา.....	26
2.2.2 ประเภทของการข่มขืนต่อเนื่อง.....	31

2.2.3	ปัจจัยทางจิตวิทยาในอาชญากรรมต่อเนื่อง.....	35
2.2.4	ปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืนกระทำชำเรา.....	41
2.3	ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ และการแบ่งระดับของทฤษฎี.....	48
2.3.1	ระดับที่ 1 ทฤษฎีพหุปัจจัย (multi-factor theories).....	48
2.3.2	ระดับที่ 2 ทฤษฎีเอกัตปัจจัย (single-factor theories).....	66
2.3.3	ระดับที่ 3 ทฤษฎีระดับจุลภาค (micro-level theories).....	77
2.4	ทฤษฎีอาชญาวิทยา กับคำอธิบายการกระทำผิดทางเพศ.....	81
2.4.1	ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (rational choice theory).....	81
2.4.2	ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (routine activity theory).....	82
2.4.3	ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory).....	83
2.4.4	ทฤษฎีแรงกดดันทั่วไป (general strain theory).....	85
2.4.5	ทฤษฎีวัฒนธรรมรองของความรุนแรง (subculture of violence theory).....	86
2.4.6	ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน (differential association theory).....	88
2.4.7	ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory).....	90
2.4.8	ทฤษฎีการทำให้เป็นกลาง (neutralization theory).....	92
2.5	อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (life-course criminology).....	94
2.5.1	ลักษณะของของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต.....	95
2.5.2	กระบวนการต้นพื้นฐานของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต.....	96
2.5.3	ประเด็นศึกษาของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต.....	99
2.5.4	ทฤษฎีในกลุ่มอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต.....	104
2.6	กระบวนการยุติธรรมสำหรับความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา.....	109
2.6.1	บทกำหนดโทษสำหรับความผิดข่มขืนกระทำชำเรา.....	110
2.6.2	ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศ.....	113
2.7	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	141

2.7.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศ.....	141
2.7.2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดทางเพศ	147
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	152
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	152
3.2 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants).....	154
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	156
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	156
3.5 จริยธรรมในการวิจัย.....	157
บทที่ 4 ผลการศึกษา และการอภิปรายผล.....	158
4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	159
4.2 เส้นทางการชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา	162
4.3 ปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง	190
4.4 การเริ่มต้น และการคงอยู่ของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา	214
4.5 แนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง.....	223
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	250
5.1 สรุปผลการศึกษา	250
5.2 ข้อเสนอแนะ	263
บรรณานุกรม.....	270
ภาคผนวก.....	282
ใบรับรองโครงการวิจัย.....	283
แบบสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง	284
แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	286
แบบสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้อง.....	288
ประวัติผู้เขียน.....	290

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 จำนวนการรับแจ้งความ และการจับกุมของคดีข่มขืนกระทำชำเรา พ.ศ. 2560-2564	2
ตาราง 2 การจำแนกประเภทของการประทุษร้ายทางเพศตาม ICCS.....	16
ตาราง 3 ความเปลี่ยนแปลงของกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา.....	20
ตาราง 4 สรุปลักษณะของอาชญากรรมข่มขืนต่อเนื่อง ฆาตกรต่อเนื่อง และผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก	30
ตาราง 5 การจำแนกอาชญากรรมข่มขืนตามที่มาของแรงจูงใจ	34
ตาราง 6 บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเรา	112
ตาราง 7 เปรียบเทียบยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการผู้กระทำผิดทางเพศของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และไทย.....	139
ตาราง 8 แสดงรายละเอียดของการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามกลุ่ม	154
ตาราง 9 ลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา.....	159
ตาราง 10 ลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา	160
ตาราง 11 ลักษณะทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา	161
ตาราง 12 เปรียบเทียบคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมและวิถีชีวิตของกรณีศึกษา	173
ตาราง 13 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการเผชิญกับเหตุการณ์อันเลวร้ายในวัยเด็ก	174
ตาราง 14 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการหลุดออกจากระบบการศึกษา	178
ตาราง 15 คำอ้างอิงตามแก่นสาระข้อจำกัดด้านทางเลือกในการประกอบอาชีพ.....	180
ตาราง 16 คำอ้างอิงตามแก่นสาระปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม	182
ตาราง 17 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการข่มขืนกระทำชำเราเป็นผลลัพธ์จากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม.....	185

ตาราง 18 คำอ้างอิงตามแก่นสาระของแรงกดดันที่นำไปสู่การข่มขืนกระทำชำเรา	190
ตาราง 19 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการขาดความผูกพันทางสังคม	193
ตาราง 20 คำอ้างอิงตามแก่นสาระความคิดที่ส่งเสริมการข่มขืนกระทำชำเรา	194
ตาราง 21 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการพัฒนาวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคม	198
ตาราง 22 คำอ้างอิงตามแก่นสาระความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ และความผิดปกติทางจิต	200
ตาราง 23 คำอ้างอิงตามแก่นสาระโอกาสที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา	204
ตาราง 24 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการดื่มสุราและเสพสารเสพติด	206
ตาราง 25 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกับพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา...	208
ตาราง 26 คำอ้างอิงตามแก่นสาระสื่อลามก และสื่อที่มีเนื้อหากระตุ้นเรื่องเพศ	210
ตาราง 27 คำอ้างอิงตามแก่นสาระค่านิยมที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา	212
ตาราง 28 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการเริ่มต้นของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำ ชำเรา	215
ตาราง 29 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการคงอยู่ของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา	218
ตาราง 30 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการลดปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว	223
ตาราง 31 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการสร้างและทำให้เด็กคงอยู่ในระบบการศึกษาที่ปลอดภัย	226
ตาราง 32 การสร้างระบบป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและความผิดปกติทางบุคลิกภาพ	228
ตาราง 33 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการสร้างความตระหนักทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการกระทำ ผิดและการตกเป็นเหยื่อ	230
ตาราง 34 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม	233
ตาราง 35 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการปรับกระบวนการทัศนที่เน้นการฟื้นฟูผู้กระทำผิด	235
ตาราง 36 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการจำแนกประเภทผู้กระทำผิด	237
ตาราง 37 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด	239
ตาราง 38 คำอ้างอิงตามแก่นสาระกระบวนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ	241
ตาราง 39 คำอ้างอิงตามแก่นสาระกลไกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ	244

ตาราง 40 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรมทางเพศ 247

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพ 1 สามเหลี่ยมมาชญากรรมของ Eck.....	84
ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	151
ภาพ 3 การแบ่งประเภทผู้กระทำผิดทางเพศของ Harris และคณะ	202
ภาพ 4 ภาพสรุปวิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา.....	252
ภาพ 5 ภาพสรุปปัจจัยที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง	256
ภาพ 6 ข้อสรุปเกี่ยวกับการเกิดขึ้นและการคงอยู่ของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง.....	258
ภาพ 7 ภาพสรุปแนวทางป้องกันพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง	259
ภาพ 8 ภาพสรุปแนวทางแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง	261

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การข่มขืนกระทำชำเรา เป็นรูปแบบหนึ่งของอาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งระดับปัจเจกบุคคล คือตัวผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบทางร่างกาย (เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ บาดแผลจากการถูกทำร้าย การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์) และทางจิตใจ (เช่น อารมณ์ซึมเศร้า ความรู้สึกมีมลทิน ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง หวาดระแวง ความหวาดกลัวการสร้างสัมพันธ์เพศตรงข้าม ความคิดฆ่าตัวตาย และอาการอื่นอันสืบเนื่องจากบาดแผลทางจิตใจ) รวมทั้งผลกระทบยังแผ่ขยายเป็นวงกว้างในหลายมิติ เช่น ความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด/คู่รัก/ครอบครัว วิธีชีวิตด้านการทำงาน ความหวาดกลัวในชุมชน ตลอดจนรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การเตรียมอาวุธเพื่อต่อสู้ การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ความรู้สึกหวั่นไหวในการปรากฏตัวในที่สาธารณะ ทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากขึ้น (Boyd, 2011; อัญญา ชูบำรุง และศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, 2538)

องค์การอนามัยโลกชี้ให้เห็นว่าความรุนแรงทางเพศเป็นปัญหาระดับโลก เพราะในทุกวัฒนธรรม ทุกระดับของสังคม และทุกประเทศบนโลกนี้ล้วนมีปัญหาความรุนแรงทางเพศ ผู้หญิงทุก 1 ใน 5 คนมีประสบการณ์อันเจ็บปวดจากความพยายามข่มขืนกระทำชำเราโดยคู่รักของตนเอง และไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ใด ๆ เช่น บ้าน โรงเรียน ชุมชน ที่ทำงาน ล้วนมีโอกาสเกิดความรุนแรงทางเพศทั้งสิ้น นอกจากนี้ความรุนแรงทางเพศยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากร เช่น สุขอนามัยทางเพศและศักยภาพในการเจริญพันธุ์ซึ่งสะท้อนผ่านปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ การติดเชื้อ HIV ความเสี่ยงจากการตั้งครรภ์ในภาวะที่ไม่พร้อม รวมทั้งปัญหาสุขภาพจิตอันสืบเนื่องจากความรุนแรงทางเพศ เช่น ภาวะซึมเศร้า การติดสารเสพติด ภาวะเครียดหลังเผชิญเหตุการณ์ร้ายแรง ความเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย โดยความรุนแรงทางเพศจะเกิดขึ้นในบริบทใดก็ตาม เช่น จากความสัมพันธ์ใกล้ชิดแบบคู่รัก ครอบครัว ชุมชน การบังคับข่มขืนกระทำชำเรา หรือในห้วงเวลาแห่งความขัดแย้งใด ๆ ล้วนแต่เป็นประสบการณ์ที่รุนแรงและเจ็บปวดสำหรับเหยื่อ (World Health Organization, 2003)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แสดงสถิติเกี่ยวกับคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยสะท้อนผ่านจำนวนการรับแจ้งความ และจำนวนการจับกุม ตั้งแต่ปี 2560-2564 ที่พบแนวโน้มของการแจ้งความ

และจำนวนการจับกุมเริ่มลดลงในแต่ละปี (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564) ดังที่แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนการรับแจ้งความ และการจับกุมของคดีข่มขืนกระทำชำเรา พ.ศ. 2560-2564

พ.ศ.	จำนวนรับแจ้งความ (คดี)	จำนวนการจับกุม (คดี)
พ.ศ. 2560	2,546	2,218
พ.ศ. 2561	2,291	2,079
พ.ศ. 2562	1,975	1,835
พ.ศ. 2563	1,764	1,655
พ.ศ. 2564*	1,341	1,210

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

* พ.ศ.2564 เป็นสถิติที่รวบรวมระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 ตุลาคม 2564

จากตาราง 1 แสดงจำนวนการรับแจ้งความ และการจับกุมของคดีข่มขืนกระทำชำเราทั่วประเทศ รวบรวมโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2564) แสดงแนวโน้มของคดีข่มขืนกระทำชำเราที่ลดลง และแสดงให้เห็นว่าการติดตามจับกุมผู้กระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเรามาดำเนินคดีมีอัตราส่วนเกินร้อยละ 80 กล่าวคือส่วนใหญ่ความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราสามารถติดตามผู้ต้องหาดำเนินคดีได้ แต่ทว่าสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติปรากฏเพียงคดีข่มขืนกระทำชำเรา ไม่รวมการกระทำอนาจาร หรือการกระทำผิดทางเพศแบบอื่น ส่งผลให้สถิติตัวเลขการกระทำผิดทางเพศในประเทศไทยมีความแตกต่างเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ (จอมเดช ตรีเมฆ, 2561)

แม้ว่าสถิติของหน่วยงานภาครัฐอย่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติแสดงถึงแนวโน้มที่ลดลงของคดีข่มขืนกระทำชำเรา แต่ปริมาณอาชญากรรมทางเพศมักมีลักษณะเป็นสถิติมืด (dark figure) กล่าวคือเป็นอาชญากรรมที่ไม่ถูกรายงานอันเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น เหยื่อรู้สึกอับอายหรือรู้สึกไม่ปลอดภัยที่จะแจ้งความ ดังนั้นผู้กระทำผิดทางเพศที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจึงมีน้อยกว่าความเป็นจริงเสมอ (Scurich & John, 2019) ในทางกลับกันภาพสะท้อนที่ปรากฏต่อสังคมกลับพบว่าลักษณะการกระทำผิดทางเพศทวีความรุนแรงมากขึ้น พร้อมกับส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของสังคมมากขึ้น ทั้งความรู้สึกหวาดกลัว รังเกียจและโกรธแค้น ดังเช่น “คดีข่มขืนฆ่าเด็กหญิงอายุ 13 ปี บนรถไฟ” ซึ่งผู้กระทำผิดเป็นพนักงานประจำขบวนรถไฟที่เสพยาบ้าและเกิดอารมณ์ทางเพศ จึงได้ฉวยโอกาสตอนที่เด็กหญิงนอนหลับมุดเข้าไปชกต่อยจนสลบ ลงมือข่มขืน และอำพรางคดีโดยจับเด็กหญิงโยนทิ้งลงไปยังข้างทาง (ไทยรัฐออนไลน์, 2557) และ “คดีครู-รุ่นพี่ รุมข่มขืนนักเรียนหญิง จังหวัดมุกดาหาร” ในคดีนี้ผู้กระทำผิดเป็นครูในโรงเรียนจำนวน 5 คน และรุ่นพี่ซึ่งเป็นศิษย์เก่า 2 คน โดยครูที่ปรึกษาออก

อุบายให้เด็กหญิงมาทำการบ้านที่บ้านพักครู จากนั้นลงมือข่มขืนแล้วได้ชวนเพื่อนครูและศิษย์เก่ามา ผลัดเปลี่ยนกัน เหยื่อถูกระงับสำเร็จเดือนละ 1-2 ครั้ง และถูกข่มขืนไม่ให้ออกใคร (ทีมข่าว Workpoint News, 2563) ทั้งสองคดีผู้กระทำผิดล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีหน้าที่ให้ความปลอดภัยเหยื่อ แต่กลับใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาโอกาสในการกระทำผิด และปกปิดความผิด

อาชญากรรมทางเพศที่มีความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ จนกลายเป็นประเด็นสำคัญในสังคม ทั้งการเกิดกระแสเรียกร้องให้เพิ่มบทลงโทษในคดีข่มขืนเป็นโทษประหารชีวิต โดยการรณรงค์ผ่านโลกโซเชียลมีเดียผ่านแฮชแท็ก “ข่มขืน=ประหารชีวิต” (นันทชัย อินทรอักษร, 2559) จนกระทั่งในปี พ.ศ.2562 ได้มีการเพิ่มโทษสำหรับฐานความผิดทางเพศในกรณีที่เหยื่อได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบ 15-20 ปี และปรับตั้งแต่ 300,000-400,000 บาท หรือจำคุกตลอดชีวิต และกรณีเหยื่อถึงแก่ความตายผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 27 2562, 2562, 27 พฤษภาคม) เช่นเดียวกับกระแสในประเทศอื่น ๆ ซึ่งมีการเพิ่มโทษในความผิดทางเพศ เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ในปี 2561 ประเทศอินเดีย คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้เพิ่มโทษประหารชีวิตแก่ผู้ทำความผิดในคดีข่มขืนเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี หลังเกิดเหตุข่มขืนเด็กบ่อยครั้ง สร้างความไม่พอใจให้กับผู้ปกครองและประชาชนทั่วประเทศ (ทีมข่าว PPTV online, 2561) หรือประเทศอินโดนีเซีย โดยนายโจโค วิโดโด ประธานาธิบดีอินโดนีเซียได้รื้อฟื้นกฎหมายให้ลงโทษประหารชีวิตหรือฉีดยาให้หมดความรู้สึกทางเพศแก่ผู้ต้องหาที่ก่อคดีข่มขืน หลังเกิดเหตุสะเทือนขวัญที่เด็กหญิงอายุ 14 ปี ถูกกลุ่มวัยรุ่นรุมโทรม จนเสียชีวิตในป่าบนเกาะสุมาตรา (ทีมข่าว PPTV online, 2559)

กระแสความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศจากสังคมได้กระตุ้นให้กระบวนการยุติธรรม นักการเมือง และนักเคลื่อนไหวทางสังคมแสวงหามาตรการหรือแนวทางสำหรับจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศ ซึ่งกระแสความหวาดกลัวเกิดขึ้นจากหลายองค์ประกอบ เช่น ความถี่ในการนำเสนอของสื่อ การมีประสบการณ์ร่วมกับอาชญากรรม ความรุนแรงในการประกอบอาชญากรรม และสถานะของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำซ้ำเรา (serial rapist) หรือผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก (sexual recidivism) ก็ตาม ส่งผลให้เกิดการรับรู้ว่าคุณกระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้และมีโอกาสกระทำผิดซ้ำ เป็นอันตรายต่อสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกถึงความปลอดภัยในที่สาธารณะลดน้อยลง

ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำซ้ำเรา หรืออาชญากรรมข่มขืนต่อเนื่อง หรือนักข่มขืนต่อเนื่อง คือ บุคคลที่ประกอบอาชญากรรมทางเพศโดยการข่มขืนกระทำซ้ำเราเหยื่อมากกว่า 2 รายขึ้นไป โดยมีช่วงเวลาหยุดเว้น (a cooling-off period) และกลับมาประกอบอาชญากรรมต่อ เป็นผู้ที่กระทำผิดในลักษณะเดิมซ้ำซากและย้ำทำ (repetitive and compulsive offenders)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่า มีลักษณะบางประการของความผิดปกติทางจิตร่วมอยู่ด้วย อาชญากรรม ช่มชืดต่อเนื่องสร้างปัญหาในระบบงานยุติธรรมหลายมิติ ทั้งแนวทางการพิจารณาคดีและลงโทษที่เหมาะสม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความยากลำบากในการประเมินระดับความเป็นอันตราย และความเป็นไปได้ในการกระทำผิดซ้ำ แม้ว่าอาชญากรรมช่มชืดต่อเนื่องไม่ได้มีความชุกของปัญหาเหมือนอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าอาชญากรรมช่มชืดต่อเนื่องมีอยู่จริง และจำเป็นต้องศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวให้เข้าใจเพื่อการป้องกัน รวมทั้งการค้นหาวិธีการที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาต่อไป (Jenkins & Petherick, 2013)

ตัวอย่างอาชญากรรมต่อเนื่องที่สร้างความหวาดกลัวให้สังคมและปรากฏทั้งในสื่อ สารคดี และภาพยนตร์ ได้แก่ Ted Bundy หรือ Theodore Robert Bundy เป็นฆาตกรต่อเนื่องและนักช่มชืดต่อเนื่องที่มีชาวฉวโนที่สหรัฐอเมริกา Bundy มีวัยเด็กที่ยากลำบาก มีความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดกับพ่อเลี้ยง และมักเป็นเป้าหมายของการกลั่นแกล้ง อย่างไรก็ตามในเวลาต่อมาความฉลาดและทักษะทางสังคมที่มีทำให้ Bundy ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานในวิทยาลัย และสามารถแสดงออกถึงความสัมพันธ์ทางอารมณ์แบบปกติกับผู้หญิง แต่ทว่าเบื้องหลัง Bundy มีพฤติกรรมช่มชืดกระทำซ้ำเร้า ลักพาตัว และฆาตกรรมเหยื่อหญิงสาวหลายรายในหลายรัฐ ได้แก่ วอชิงตัน โอเรกอน โคโลราโด ยูทาห์ และฟลอริดา ระหว่างปี 1974 และ 1978 แม้ว่าในท้ายที่สุด Bundy จะสารภาพในคดีฆาตกรรม 28 คดี แต่บางคนกล่าวว่า Bundy ต้องรับผิดชอบต่อการเสียชีวิตของเหยื่อหลายร้อยคน หลังจากการพิจารณาคดี Bundy ถูกตัดสินประหารชีวิตในปี 1979 ในข้อหาฆาตกรรมนักศึกษา 2 ราย และในปีถัดมาถูกตัดสินประหารชีวิตอีกครั้งในคดีช่มชืดและฆ่าเด็กหญิงอายุ 12 ปี Bundy ถูกประหารชีวิตด้วยเก้าอี้ไฟฟ้าที่ฟลอริดาในปี 1989 (Jenkins, 2021)

สำหรับอาชญากรรมต่อเนื่องที่เป็นข่าวโด่งดังในประเทศไทย เช่น คดีนายสมคิด พุ่มพวง ผู้ทำการฆาตกรรมหมอนวดและนักร้องคาเฟ่อย่างน้อย 5 ศพ ในเดือนมิถุนายน 2548 เพียงเดือนเดียวก่อเหตุถึง 4 คดี โดยมีแผนประทุษกรรมเหมือนกันคือก่อเหตุในห้องพักโรงแรม มีหญิงบริการตกเป็นเหยื่อถูกฆ่าด้วยมือเปล่าอย่างทารุณ และถูกขโมยทรัพย์สินไป ภายหลังการแกะรอยคดีของตำรวจทำให้จับกุมได้เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2548 ในที่สุดนายสมคิดได้ถูกศาลตัดสินประหารชีวิต แต่เนื่องจากให้การรับสารภาพจึงลดโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต และขณะที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำเป็นนักโทษที่มีความประพฤติดีเรียบร้อยจนได้เป็นนักโทษชั้นเยี่ยมและได้รับการลดโทษตามกระบวนการทางกฎหมายเรื่อยมาจนกระทั่งพ้นโทษเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 หลังใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำเป็นเวลา 14 ปี ภายหลังพ้นโทษเพียง 6 เดือนเศษ นายสมคิดได้ก่อคดีฆาตกรรมในลักษณะเช่นเดิมซ้ำอีก (ทีมข่าว PPTV online, 2562) จนในที่สุดศาลจังหวัดขอนแก่นได้พิพากษาประหารชีวิตนายสมคิดเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2564 นอกจากนี้ยังมีคดีอาชญากรรมต่อเนื่องอื่น เช่น คดี “ไอหนูยู่” ผู้ปรากฏในข่าวดังฐานช่มชืดกระทำซ้ำเร้าเด็กต่อเนื่องเป็นคดีที่สะเทือนขวัญของสังคมขณะนั้น จนมีการพาด

หัวข้อว่าเป็น “ฆาตกรต่อเนื่องฆ่าข่มขืน” เนื่องจากผู้กระทำผิดให้การว่าเวลาเขาจะควบคุมตนเองไม่ได้ เมื่อพบเหยื่อจึงออกอุบายพาไปเดินเล่น และลุดเข้าพงหญ้าข่มขืนกระทำชำเรา เมื่อเหยื่อขัดขืนจึงใช้มือบีบคอจนแน่นิ่งไป ที่ผ่านมามีคนทำมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ครั้ง และที่ฆ่าเหยื่อมี 4 ราย จนถูกจับกุมในคดีน้องการ์ตูน (ไทยรัฐออนไลน์, 2556) และ คดี “เสือโหด” มีพฤติกรรมละเมิดทางเพศลุดคร่าผู้หญิงข่มขืนโดยเฉพาะเด็กสาวที่ขับรถจักรยานยนต์ไปมาคนเดียวในยามค่ำคืนและอยู่บ้านตามลำพัง ไม่เว้นแม้แต่ญาตินามสกุลเดียวกัน ก่อเหตุในพื้นที่ 3 ตำบลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี (บ้านเมือง, 2563) และฆาตกรข่มขืนต่อเนื่องหญิงชราในพื้นที่ จังหวัดสมุทรสงคราม ดิตเขตจังหวัดนครปฐม มีเหยื่อบางรายเสียชีวิต ก่อเหตุมาเกินกว่า 10 คดีตลอดระยะเวลา 5 ปี สร้างความสะเทือนขวัญแก่ชาวบ้านละแวกนั้นมายาวนาน แต่ตำรวจไม่สามารถแกะรอยค้นหาตัวมาดำเนินคดีได้ และยังมีอาการใจก่อคดีซ้ำเมื่อปลายปี 2557 โดยคดีนี้ยังอยู่ระหว่างการติดตามจับกุมผู้กระทำผิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ไทยรัฐออนไลน์, 2558)

ปัญหาอาชญากรรมต่อเนื่อง ทำให้เกิดคำถามว่า “เพราะเหตุใดผู้กระทำผิดจึงลงมือก่ออาชญากรรมซ้ำซาก” และ “จะมีหนทางป้องกันยับยั้งหรือแก้ไขอาชญากรรมต่อเนื่องอย่างไร” เป็นเหตุให้นักวิชาการหลากหลายแขนงต่างศึกษาปรากฏการณ์อาชญากรรมต่อเนื่อง ทั้งนักอาชญาวิทยา นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา นักกฎหมาย และอื่น ๆ จึงได้เกิดทฤษฎีอาชญาวิทยามากมายเพื่อใช้ความรู้ทำความเข้าใจอาชญากรรมและกำหนดทิศทางนโยบายสาธารณะที่เหมาะสมในการป้องกันอาชญากรรม หนึ่งในทฤษฎีอาชญาวิทยาที่ใช้ทำความเข้าใจอาชญากรรมคือ ทฤษฎีเส้นทางชีวิต หรืออาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (life-course criminology) หรือทฤษฎีอาชญากรรมเส้นทางชีวิตและพัฒนาการ (developmental and life-course theories of crime) เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นช่วงปลาย ค.ศ. 1980 ท่ามกลางมุมมองทางสังคมวิทยามากมาย อาชญาวิทยาแนวเส้นทางชีวิตตอบสนองความต้องการข้อมูลระยะยาวที่ใช้ทำความเข้าใจที่มาของการกระทำผิดผ่านช่วงชีวิตของผู้กระทำผิด ฐานคิดของนักวิจัยแนวเส้นทางชีวิตคือการค้นหาปัจจัยทำนายที่นำไปสู่การเป็นอาชญากรอาชีพ (criminal career) และจุดเปลี่ยนชีวิต โดยมุมมองนี้ทำให้เข้าใจสาเหตุของอาชญากรรมผ่านความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของแต่ละบุคคล ผลการศึกษาผ่านมุมมองของทฤษฎีเส้นทางชีวิตทำให้ได้องค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนทฤษฎีไปข้างหน้า ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาปัจจัยทำนายที่ทดสอบได้ในเชิงปริมาณ ทฤษฎีให้ความสนใจพัฒนาการของอาชญากรที่เชื่อมโยงทั้งด้านชีวภาพ ปัจจัยส่วนบุคคล ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน เพื่อนบ้าน ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดและพฤติกรรมต่อต้านสังคมในช่วงวัยที่แตกต่าง (McGee & Farrington, 2016)

ฐานความคิดของทฤษฎีเส้นทางชีวิตมุ่งความสนใจเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะบริบทของชีวิต และเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนชีวิต ส่วนประกอบสำคัญของมุมมองของทฤษฎีเส้นทางชีวิต มี 2 ส่วนสำคัญคือ (1) วิถีชีวิต (trajectories) หมายถึง เส้นทางหรือ

ทางผ่านของชีวิต ซึ่งเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เป็นรูปแบบในระยะยาว (long-term patterns of events) เช่น ประวัติครอบครัว หรือการทำงาน และ (2) การเปลี่ยนผ่าน (transition) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงชีวิตแบบตรงกันข้าม ซึ่งเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ระยะสั้น หรือจุดเปลี่ยน (short-term events or turning points) ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เช่น การแต่งงาน การหย่าร้าง หรือการเป็นพ่อแม่ ดังนั้นการเปลี่ยนผ่าน จึงมีบทบาทสำคัญในการขึ้นนำอนาคต และทำให้เกิดการปรับตัวเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต (Center for Criminology & Public Policy Research, 2003) ทฤษฎีเส้นทางชีวิต จึงมีประโยชน์ทั้งการใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงในด้านของการเข้าสู่เส้นทางอาชญากรรม และการหยุดประกอบอาชญากรรม

แม้ว่าอาชญากรรมต่อเนื่องไม่มีความชุกของปัญหาเท่าการกระทำผิดประเภทอื่น แต่ส่งผลกระทบต่อสังคมมากโดยเฉพาะการสร้างความปลอดภัยแก่ชุมชน ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยยังขาดงานวิจัยที่อธิบายเส้นทางชีวิตของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ดังนั้นเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของประกอบอาชญากรรมต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และเหตุผลของการกระทำผิดอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ค้นหาทำความเข้าใจพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องผ่านกรอบของทฤษฎีเส้นทางชีวิตซึ่งให้ความสำคัญกับวิถีชีวิต และการเปลี่ยนผ่าน รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจสาเหตุของการกระทำผิด และได้มาซึ่งแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและบำบัดแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การลดลงของอาชญากรรมทางเพศและการกระทำผิดซ้ำซาก แนวทางการบริหารจัดการของนักบำบัดที่ชัดเจน การลดจำนวนผู้เคราะห์ร้ายหรือเหยื่ออาชญากรรมทางเพศ รวมทั้งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการกำหนดนโยบายอาญาที่มีประสิทธิภาพ

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 เส้นทางชีวิตของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรามีลักษณะอย่างไร มีเหตุการณ์ที่จุดเปลี่ยนชีวิตใดที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการข่มขืนต่อเนื่อง และการคงอยู่ต่อเนื่องของการข่มขืนกระทำชำเรา

1.2.2 ปัจจัยเสี่ยงใดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

1.2.3 แนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราควรมีลักษณะอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางในป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรามีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่องเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรามุ่งศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กรอบทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต และศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง รวมถึงแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ผ่านการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 ขอบเขตทางด้านประชากร

การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเอกสารจากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

1.) ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา คือ นักโทษเด็ดขาดชายจำนวน 3 รายที่มีประวัติของพฤติกรรมกรรมการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ซึ่งมีจำนวนเหยื่อจำนวน 2 รายขึ้นไป และมีช่วงเวลาหยุดเว้นประกอบอาชญากรรมระหว่างเหยื่อแต่ละราย

2.) บุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 6 ราย ได้แก่ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์

3.) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 15 รายหรือขึ้นอยู่กับจุดอิมตัวของข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการ นักอาชญาวิทยา นักบริหารงานยุติธรรม อาจารย์ ผู้บริหารหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม นักจิตวิทยา พนักงานสอบสวน เป็นต้น

4.) การศึกษาเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา รายงานวิจัย บทความวิชาการ และแหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์สำนักข่าวต่าง ๆ เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

1.5.1 นิยามศัพท์ทั่วไป

เส้นทางชีวิต

หมายถึง ลำดับของบทบาทและเหตุการณ์ที่กำหนดโดยสังคมซึ่งแต่ละบุคคลต้องเผชิญในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต โดยเหตุการณ์และบทบาทเหล่านั้นอาจไม่ดำเนินไปตามลำดับที่กำหนดแต่มักนับเป็นผลรวมของประสบการณ์จริงในแต่ละบุคคล

การกระทำผิดต่อเนื่อง

หมายถึง พฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายอาญาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ โดยมีช่วงเวลาหยุดเว้นประกอบอาชญากรรม และมีการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งสาเหตุการกระทำผิดเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะเชิงบุคลิกภาพและพยาธิสภาพทางจิต รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

หมายถึง นักโทษเด็ดขาดที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกรมราชทัณฑ์ กระทั่งวงยุติธรรม ซึ่งมีประวัติของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป โดยมีช่วงเว้นประกอบอาชญากรรมในแต่ละครั้ง (Jenkins & Petherick, 2013)

การข่มขืน

หมายถึง การใช้กำลังหรือการใช้อำนาจบังคับเอาโดยอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ยินยอมโดยสมัครใจหรือไม่สมัครใจ ซึ่งกระทำโดย การขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ เช่น ขู่ฆ่า ใช้กำลังประทุษร้าย หรืออยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่อาจช่วยตัวเองได้ หรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นบุคคลอื่น

การกระทำชำเรา

หมายถึง การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

1.5.2 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (life-course criminology)

หมายถึง ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่มุ่งศึกษาพัฒนาการชีวิต หรือวิถีชีวิตของผู้กระทำผิด เพื่อค้นหาจุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรม จุดเปลี่ยนชีวิตที่ทำให้ผู้กระทำผิดเข้าสู่การเป็นอาชญากรอาชีพหรือพ้นจากการเป็นอาชญากร และความต่อเนื่องของการประกอบอาชญากรรม โดยพิจารณาจากบริบทต่าง ๆ ในแต่ละช่วงชีวิต และบูรณาการแนวคิดอันหลากหลายเพื่ออธิบายเส้นทางชีวิตของผู้กระทำผิด ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยใช้กรอบการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

วิถีชีวิต (trajectories)

หมายถึง เส้นทางความเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการชีวิตมนุษย์ที่แสดงผ่านปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในระยะยาว เช่น การอบรมเลี้ยงดู การศึกษา การทำงาน ชีวิตสมรส เป็นต้น

การเปลี่ยนผ่าน (transition)

หมายถึง จุดเริ่มต้นสำหรับสถานะใหม่หรือบทบาทใหม่ภายในวิถีชีวิต ซึ่งลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทีละน้อย และเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการได้มาซึ่งบทบาทใหม่หรือการสละบทบาทเดิม

จุดเปลี่ยนชีวิต (turning point)

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในระยะสั้นหรือฉับพลัน ซึ่งลักษณะของการเปลี่ยนแปลงแตกต่างจากวิถีชีวิตเดิมอย่างยิ่งยวด และเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงสถานะจากสถานะหนึ่งไปสู่อีกสถานะหนึ่ง

จุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรม (onset of crime)

หมายถึง การเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบอาชญากรรมหรือพฤติกรรมละเมิดกฎหมายอาญาของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้กระทำผิดซึ่งเป็นประสบการณ์ครั้งแรก อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่การเป็นอาชญากรอาชีพหรือผู้กระทำผิดซ้ำซาก

การคงอยู่ของการกระทำผิด (persistence in offending)

หมายถึง ความต่อเนื่องหรือการเกิดขึ้นซ้ำของพฤติกรรมการกระทำผิด รวมถึงการมีส่วนร่วมในอาชญากรรมในช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นเกณฑ์สำคัญที่ใช้จำแนกอาชญากรอาชีพหรืออาชญากรต่อเนื่อง

ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

หมายถึง เหตุการณ์หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของความน่าจะเป็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องภายใต้กรอบแนวคิดเส้นทางชีวิตที่บูรณาการทฤษฎีที่หลากหลาย ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยอธิบายปัจจัยเสี่ยง โดยพิจารณาจากปัจจัยดังนี้

(1) การคิดก่อนกระทำผิด หมายถึงการตอบสนองทางพฤติกรรมใด ๆ อันเป็นผลจากการคิดไตร่ตรองถึงผลประโยชน์ที่ได้ การหลีกเลี่ยงการลงโทษ ความกลัวต่อโทษทัณฑ์ที่ได้รับ และตัดสินใจเลือกกระทำผิด เช่น ผู้กระทำผิดที่ตัดสินใจข่มขืนกระทำชำเราเพราะต้องการตอบสนองความต้องการทางเพศ และได้คิดไตร่ตรองแล้วว่าจะหลบหนีการจับกุมได้

(2) โอกาสในการกระทำผิด หมายถึงความเป็นไปได้ในการเกิดอาชญากรรมที่เชื่อมโยงกับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ ผู้กระทำผิดที่มีแรงจูงใจ เป้าหมาย และการขาดผู้พิทักษ์ที่มีความสามารถ เช่น การประกอบอาชญากรรมทางเพศที่เกิดขึ้นจากแรงขับทางเพศของผู้กระทำผิดเหยื่อที่เป็นเด็กอยู่ตามลำพัง และขาดการดูแลจากผู้ปกครอง ทำให้โอกาสเกิดอาชญากรรมสูงขึ้น

(3) แรงกดดันทั่วไป หมายถึง แรงกดดันที่เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ชีวิต เช่น การไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง การถูกทอดถอนหรือสูญเสียสิ่งที่มีค่าของบุคคล และการประสบกับเหตุการณ์ที่ร้ายแรง เช่น ผู้กระทำผิดทางเพศที่ได้รับความกดดันจากกฎปฏิเสศความสัมพันธ์จากคู่รัก

(4) วัฒนธรรมรองของความรุนแรง หมายถึงรูปแบบความเชื่อ บรรทัดฐาน หรือวิถี ที่นิยมใช้ความรุนแรงซึ่งยึดถือปฏิบัติกันในคนกลุ่มหนึ่งเป็นอัตลักษณ์ย่อยภายในสังคมหรือกลุ่มบุคคล เช่น ผู้กระทำผิดทางเพศที่อยู่ในกลุ่มที่ยึดถือค่านิยมของความรุนแรงมีแนวโน้มที่จะรับค่านิยมดังกล่าว มาใช้ในการกระทำผิด

(5) การคับค้ำสมาคมที่แตกต่าง หมายถึงการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมผ่านการ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้ได้สัมผัสกับความหมายและทัศนคติที่เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม เช่น ผู้กระทำผิดที่คบหาเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหายเมื่ออยู่ในกลุ่มย่อมเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมเสียหาย จากกลุ่มเพื่อน

(6) การเรียนรู้ทางสังคม หมายถึงกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมจากการปฏิสัมพันธ์ การสังเกตตัวแบบ การให้นิยาม การสนับสนุนที่แตกต่างกัน และการเลียนแบบ เช่น พฤติกรรม อาชญากรรมอาจเกิดจากการสังเกตตัวแบบของความรุนแรงจากในครอบครัวจากสื่อหรือกลุ่มทาง สังคมที่สังกัด เมื่อได้รับการเสริมแรงทัศนคติของความรุนแรงจึงนำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบในที่สุด

(7) การทำให้เป็นกลาง หรือการแก้ตัว หมายถึงวิธีการที่ผู้กระทำผิดใช้กล่าวถึง สาเหตุการกระทำผิดเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิดโดยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง ลักษณะพฤติกรรม เช่นนี้เกิดจากการยึดถือความเชื่อที่เป็นปัญหา เช่น ผู้กระทำผิดที่ข่มขืนเหยื่อโดยโทษว่าเหยื่อเป็นฝ่าย เชิญชวน เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 เข้าใจถึงเส้นทางชีวิตและปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา ต่อเนื่องในผู้ต้องขังที่มีประวัติการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

1.6.2 นำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องทั้งใน ระดับปฏิบัติการ และระดับนโยบาย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องเส้นทางชีวิตผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัย ประกอบด้วย

- 2.1 อาชญากรรมทางเพศ การข่มขืนกระทำชำเรา และวาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา
 - 2.1.1 อาชญากรรมทางเพศ
 - 2.1.2 การข่มขืนกระทำชำเรา
 - 2.1.3 วาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา
- 2.2 ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
 - 2.2.1 นิยามของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
 - 2.2.2 ประเภทของการข่มขืนต่อเนื่อง
 - 2.2.3 ปัจจัยทางจิตวิทยาในอาชญากรรมต่อเนื่อง
 - 2.2.4 ปัจจัยเสี่ยงในการข่มขืนกระทำชำเรา
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ และการแบ่งระดับของทฤษฎี
 - 2.3.1 ระดับที่ 1 ทฤษฎีเหตุปัจจัย
 - 2.3.2 ระดับที่ 2 ทฤษฎีเอ็กต์ปัจจัย
 - 2.3.3 ระดับที่ 3 ทฤษฎีระดับจุลภาค
- 2.4 ทฤษฎีอาชญาวิทยา กับคำอธิบายการกระทำผิดทางเพศ
 - 2.4.1 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ
 - 2.4.2 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน
 - 2.4.3 ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

- 2.4.4 ทฤษฎีแรงกดดันทั่วไป
- 2.4.5 ทฤษฎีวิวัฒนาการของกรรมของกรรมของกรรม
- 2.4.6 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน
- 2.4.7 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
- 2.4.8 ทฤษฎีการทำให้เป็นกลาง
- 2.5 อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต
 - 2.5.1 ลักษณะของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต
 - 2.5.2 กระบวนทัศน์พื้นฐานของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต
 - 2.5.3 ประเด็นศึกษาของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต
 - 2.5.4 ทฤษฎีในกลุ่มอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต
- 2.6 กระบวนการยุติธรรมสำหรับความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา
 - 2.6.1 บทกำหนดโทษสำหรับความผิดข่มขืนกระทำชำเรา
 - 2.6.2 ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศ
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.7.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศ
 - 2.7.2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดทางเพศ

2.1 อาชญากรรมทางเพศ การข่มขืนกระทำชำเรา และวาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา

ในการทำความเข้าใจผู้กระทำผิดต่อเนื่องในการข่มขืนกระทำชำเราที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากผู้กระทำผิดคดีอื่น ๆ จำเป็นต้องศึกษาแนวคิด และความเข้าใจที่เคยมีมาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศ การข่มขืนกระทำชำเรา และวาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเราให้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูลในประเด็นที่กล่าวมา จากเอกสารหลายแหล่งทั้งตำรา รายงาน บทความวิชาการและบทความวิจัย โดยนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1.1 อาชญากรรมทางเพศ

อาชญากรรมทางเพศ (sex crime) เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง ครอบคลุมการกระทำผิดทางเพศทุกรูปแบบ และแตกต่างกันไปตามบริบทเชิงวัฒนธรรมและกฎหมาย การนิยามขอบเขตของอาชญากรรมทางเพศ จะช่วยให้เข้าใจภาพกว้าง และคุณลักษณะเฉพาะของอาชญากรรมทางเพศ ได้ชัดเจนขึ้น

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2550) ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเพศคือ การกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งพฤติกรรมที่กระทำฝ่าฝืนต่อจารีต ประเพณี และกฎหมาย โดยผู้ตกเป็นเหยื่อมิได้ยินยอมพร้อมใจ หรือกระทำความผิดด้วยการใช้อำนาจบังคับขืนใจ เรียกว่าเป็น การข่มขืน (rape) ซึ่งเรียกแตกต่างกันตามผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ได้แก่ การข่มขืนกระทำชำเรา การล่วงเกินทางเพศต่อบุคคลในครอบครัวที่มีสายเลือดเดียวกัน การข่มขืนคู่สมรส การข่มขืนโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ การล่วงเกินทางเพศต่อเด็ก การฆ่าข่มขืน ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยผู้กระทำความผิดเพียงคนเดียว (single rape) หรือเป็นกลุ่ม (group rape)

พุดพิงศ์ พุทรวงศ์ ณิช วงศ์ส่องจำ และณรงค์ กุลนิเทศ (2561) ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเพศว่าเป็น พฤติกรรมทางเพศซึ่งถือว่าการขัดต่อประเพณีของสังคม เช่น การกระทำชำเราต่อผู้ที่ไม่สมัครใจ ต่อเด็กและต่อผู้เยาว์ ต่อพี่น้อง ต่อสัตว์ การกระทำชำเราต่อเพศเดียวกัน การอวดของลับต่อผู้อื่น การเป็นชู้กับภรรยาหรือสามีผู้อื่น

Kipane (2018) กล่าวถึงการกระทำความผิดทางเพศ คือการสัมผัสทางเพศที่เหยื่อไม่ยินยอมพร้อมใจ หรือเหยื่อยินยอมโดยไม่ตระหนักถึงความหมาย และผลของการกระทำนั้น ซึ่งเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในการตัดสินใจทางเพศ คุณคามอิสระภาพ และถือเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ

สำหรับประเทศไทยอาชญากรรมทางเพศเป็นความผิดที่ถูกระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ความผิดลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งได้รับการแก้ไขล่าสุดในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2562 โดยความผิดในหมวดนี้ครอบคลุมพฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำอนาจาร การเป็นธุระจัดหาเพื่อการอนาจาร การครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็ก การค้าประเวณี รวมทั้งระบุเหตุเพิ่มโทษในกรณีต่าง ๆ เช่น การทำให้ผู้ถูกกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธ หรือมีอาวุธไว้ข่มขู่ หรือการทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย เป็นต้น

สำหรับสหรัฐอเมริกา กำหนดอาชญากรรมทางเพศเป็นความผิดทางอาญาที่มีองค์ประกอบ เกี่ยวข้องกับการกระทำทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งถือเป็นคำจำกัดความที่ครอบคลุมอย่างกว้าง และไม่เจาะจงพฤติกรรมหรือกิจกรรมทางเพศ (Vandiver et al., 2017) อย่างไรก็ตามอาชญากรรม ทางเพศจัดเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษด้วยเหตุผลหลายประการ (Miller, 2012) ได้แก่

(1) อาชญากรรมทางเพศเกิดขึ้นได้ทั้งเพศหญิงและเพศชาย แต่โดยสัดส่วนของเหยื่อพบว่า ผู้หญิงคือเหยื่อของอาชญากรรมทางเพศมากกว่าผู้ชาย จึงกล่าวได้ว่ากว่าครึ่งหนึ่งของประชากร มนุษยชาติมีความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายจากอาชญากรรมประเภทนี้

(2) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอาชญากรรมทางเพศมีความสามารถในการทำลายหลายสิ่งภายใต้ บริบทเดียวกัน (เช่น ความรู้สึกผูกพัน และความกรุณาของมนุษย์) และพฤติกรรมทางเพศใน สถานการณ์อื่นอาจเป็นเครื่องหมายแสดงความรัก แต่ในอาชญากรรมทางเพศเป็นการประทุษร้ายต่อ เหยื่อ ดังนั้นนัยยะของพฤติกรรมทางเพศแบบเดียวกันจึงแตกต่างกันในมุมมองของความดีและความเลว

(3) พฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นโดยมีที่มาจากการทำงานของระบบอวัยวะในร่างกายทำให้ รู้สึกพึงพอใจหรือความรู้สึกเลวร้ายได้ภายใต้เงื่อนไขของสถานการณ์ต่าง ๆ และยังมีอำนาจกำหนด บทบาททางสังคมของมนุษย์ เช่น การสร้างครอบครัว ชุมชน การเข้าร่วมกลุ่ม และอื่น ๆ

อาชญากรรมทางเพศเป็นหมวดหมู่การกระทำผิดที่มีความหลากหลาย (Findlaw, 2020) เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศที่ผิดกฎหมาย หรือการข่มขู่บังคับผู้อื่นในกิจกรรมทางเพศ แต่ละรัฐจึง มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำแนกประเภทอาชญากรรมทางเพศแตกต่างกัน เช่น การข่มขืน การคุกคาม ทางเพศ และอื่น ๆ รวมทั้งการจำกัดเรื่องระยะเวลาฟ้อง

ในขณะที่สหราชอาณาจักรมีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับความผิดทางเพศในปี ค.ศ. 2000 และปรับปรุงให้ชัดเจนขึ้นในปี ค.ศ. 2003 ภายใต้ชื่อกฎหมายความผิดทางเพศ 2003 (sexual offences act 2003) (Thomas, 2016) ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมที่ถือเป็นความผิดทางเพศ ต่าง ๆ ได้แก่ การข่มขืน การกระทำชำเรา การคุกคามทางเพศ การมีกิจกรรมทางเพศโดยปราศจาก การยินยอม การทารุณกรรมทางเพศ การข่มขืนเด็กที่ต่ำกว่า 13 ปี การใช้เด็กเป็นเครื่องมือทางเพศ การซื้อประเวณีจากเด็ก โดยอาจพิจารณาจำแนกรูปแบบการกระทำผิดทางเพศเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

(1) อาชญากรรมทางเพศที่มีการสัมผัสโดยตรง (contact sexual offending) เป็นการ กระทำผิดทางเพศที่มีการสัมผัสร่างกาย ซึ่งรวมถึงการข่มขืน ไปถึงระดับการของสัมผัสที่อาจเป็นเหตุ

ให้การข่มขืน เช่น การลวนลาม การสัมผัสที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นของความยินยอม ในเด็กที่อายุยังน้อยหรือยังไม่บรรลุนิติภาวะ (age of consent) ถือว่าขาดความสามารถในการให้ความยินยอม จึงมีการบัญญัติความผิดฐานมีเพศสัมพันธ์กับเด็กไว้ด้วย นอกจากนี้ยังมีความพยายามจัดจำแนกประเภทและความร้ายแรงของการข่มขืน แต่นักการเมืองบางส่วนเห็นแย้งว่าไม่ควรมีการแยกความแตกต่างของการข่มขืนเพราะ “การข่มขืนยังคงเป็นการข่มขืน” (rape is always rape)

(2) อาชญากรรมทางเพศที่ไม่มีการสัมผัสโดยตรง (non-contact sexual offending) การกระทำผิดในกลุ่มนี้ครอบคลุมถึงการครอบครอง และการเผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็ก การกระทำอนาจาร การถ่มมูขี้ และอื่น ๆ อย่างไรก็ตามยังมีการกล่าวถึงอาชญากรรมทางเพศที่ไม่มีการสัมผัสโดยตรงนี้เป็นบันไดขั้นแรกที่น่าไปสู่อาชญากรรมทางเพศที่มีการสัมผัสโดยตรง

เมื่อการกำหนดความหมายของอาชญากรรมเป็นสิ่งที่แปรเปลี่ยนไปตามมิติของพื้นที่และกาลเวลา เช่น การมีเพศสัมพันธ์ของบุคคลเพศเดียวกันในประเทศอังกฤษก่อนปี ค.ศ. 1967 นับเป็นความผิดอาญา หรือก่อนปี ค.ศ.1994 การข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อเพศชายยังไม่ถือเป็นความผิด เพราะไม่มีการบัญญัติในกฎหมายว่าเป็นความผิดอาญา แต่ประเทศได้บัญญัติกฎหมาย และนิยามความเป็นอาชญากรแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความแตกต่างและหลากหลายในการจัดเก็บข้อมูล เป็นที่มาของความสับสนและความยากลำบากในการนำไปใช้หรือการเปรียบเทียบข้อมูลเชิงสถิติ ดังนั้นสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) และคณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติสำหรับยุโรป (UNECE) เพื่อพัฒนากรอบการจำแนกประเภทอาชญากรรมโดยอิงจากคำอธิบายลักษณะของการกระทำมากกว่าตัวบทกฎหมาย และมีการนำเข้าที่ประชุม คณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติ (UNSC) และที่ประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (CCPCJ) มีการหารือร่วมกับนักสถิติและผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ หน่วยงานอื่นของรัฐในระดับประเทศ และองค์กรระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ทั้งการพัฒนา ทดลอง และปรับปรุงทำให้ได้มาซึ่งมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (International Classification of Crime for Statistical Purpose; ICCS) (สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, 2562) โดยมาตรฐานฉบับนี้ได้กำหนดหมวดหมู่ของอาชญากรรมทางเพศไว้ในหมวดที่ 3 การประทุษร้ายทางเพศ มีใจความสรุปได้ตาม ตาราง 2

ตาราง 2 การจำแนกประเภทของการประทุษร้ายทางเพศตาม ICCS

รายการ	ความรุนแรงทางเพศ (รหัส0301)	การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ (รหัส 0302)
ความหมาย	การกระทำกิจกรรมทางเพศซึ่งไม่เป็นที่ต้องการ การพยายามให้ได้มาซึ่งกิจกรรมทางเพศ หรือการติดต่อหรือสื่อสาร โดยมีความสนใจทางเพศซึ่งไม่เป็นที่ต้องการ โดยไม่ได้รับความยินยอม หรือได้รับความยินยอมอันเนื่องมาจากการขู่ขู่ขู่ การใช้กำลัง การฉ้อฉล การบีบบังคับ การข่มขู่ การหลอกลวง การใช้ยาเสพติดหรือสุรา หรือการอาศัยอำนาจ หรือสถานะที่อ่อนแอโดยมิชอบ	การกระทำที่เป็นการอาศัยสถานะที่เปราะบาง อำนาจ หรือความเชื่อใจโดยมิชอบหรือการใช้กำลังหรือการข่มขู่ว่าจะใช้กำลังเพื่อหาผลประโยชน์ทางการเงิน ทางร่างกายทางสังคม หรือทางการเมือง จากการค้าประเวณีหรือกิจกรรมทางเพศของผู้อื่น
หมวดหมู่ย่อย	การข่มขืนกระทำชำเรา (รหัส03011) ซึ่งแยกเป็นการข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กำลังประทุษร้าย และแบบไม่ใช้กำลังประทุษร้าย รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่สามารถให้ความยินยอมได้ และการข่มขืนกระทำชำเราในลักษณะอื่น	การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากผู้ใหญ่ (รหัส03021)
	การล่วงละเมิดทางเพศ (รหัส03012) ซึ่งแยกย่อยเป็นการล่วงละเมิดทางเพศที่กระทำต่อร่างกายและแบบที่ไม่ได้กระทำต่อร่างกาย และการล่วงละเมิดทางเพศในลักษณะอื่น	การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (รหัส03022) ซึ่งแยกย่อยเป็นสื่อลามกอนาจารเด็ก การค้าประเวณีเด็ก การเตรียมเด็กเพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กในลักษณะอื่น
	การกระทำความรุนแรงทางเพศในลักษณะอื่นที่มีได้จัดไว้ (รหัส03019)	การกระทำที่เป็นการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในลักษณะอื่น (รหัส03029)
การประทุษร้ายทางเพศในลักษณะอื่น ๆ (รหัส0309) ต้องไม่เข้ากับหมวดหมู่ 0301-0302		

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, 2562

จากตาราง 2 แสดงถึงการจัดจำแนกอาชญากรรมทางเพศตามมาตรฐาน ICCS ซึ่งประกอบด้วย 3 หมวดหมู่หลัก คือ ความรุนแรงทางเพศ การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ และการประทุษร้ายทางเพศในลักษณะอื่น โดยมาตรฐาน ICCS ใช้องค์ประกอบร่วมของความเป็นอันตรายและความไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นแนวทางพัฒนามาตรฐาน และพยายามจะให้ครอบคลุมทุกปรากฏการณ์ที่กฎหมายอาญาระบุว่าเป็นความผิดเพื่อประโยชน์ทางสถิติ

ในทางปฏิบัติถือว่าเป็นไปได้ยากที่จะทำให้นิยามของอาชญากรรมทางเพศมีความสมบูรณ์ครบถ้วน เนื่องจากความแตกต่างของการบัญญัติกฎหมายในแต่ละพื้นที่ที่ประกอบกับสภาพสังคมจารีต ประเพณี วัฒนธรรม และพื้นเพของศาสนาที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจุดเหมือนร่วมของอาชญากรรมทางเพศที่ชัดเจนคือ การบังคับ ล่อลวง ใช้ความรุนแรงเพื่อตอบสนองความพึงพอใจทางเพศโดยปราศจากความยินยอมของเหยื่อ หรือพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์จากเหยื่อผ่านการทำให้ตกเป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการทางเพศ เป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้อาชญากรรมทางเพศมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากอาชญากรรมประเภทอื่น

2.1.2 การข่มขืนกระทำชำเรา

การข่มขืนกระทำชำเรา (rape) เป็นอาชญากรรมทางเพศที่มีความรุนแรงและถูกนำเสนอผ่านสื่อบ่อยที่สุด ในการนิยามคำว่าข่มขืนกระทำชำเราเกิดขึ้นจากองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ (1) การข่มขืน และ (2) การกระทำชำเรา โดยทั้งสองคำนี้มักถูกใช้คู่กันเพราะมักเกิดขึ้นร่วมกัน แต่นัยยะของทั้ง 2 คำ มีความแตกต่างกันดังนี้

(1) การข่มขืน หมายถึง การใช้กำลังหรือการใช้อำนาจบังคับเอาโดยอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ยินยอมโดยสมัครใจ หรือไม่สมัครใจ ซึ่งกระทำโดย การขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ เช่น ขู่ฆ่า ใช้กำลังประทุษร้าย หรืออยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่อาจช่วยตัวเองได้ หรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นบุคคลอื่น (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2550)

(2) การกระทำชำเรา หมายถึง กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น (พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 27 2562, 2562, 27 พฤษภาคม)

ที่มาของคำว่า ข่มขืนกระทำชำเราเกิดขึ้นและมีการบันทึกไว้เมื่อใดไม่แน่ชัดนัก แต่เมื่อศตวรรษที่ 14 ประเทศฝรั่งเศสใช้คำนี้เพื่อสื่อความหมายถึง การยัดเอามา การลักพา หรือใช้กำลังข่มขืน

ซึ่งมา เกิดจากรากศัพท์จากภาษาลาตินคือคำว่า Rapere ที่ให้ความหมายคล้ายคลึงกัน คือ การใช้กำลัง บังคับ หรือฉุดคร่า ส่วนกฎหมายโรมันโบราณใช้คำว่า Raptus เพื่อกล่าวถึง การฉุดคร่า และการลักพาตัวเป็นหลัก โดยการละเมิดทางเพศเป็นประเด็นต่อพ่วง จึงเห็นได้ว่าในประวัติศาสตร์ระยะแรก ๆ ให้ความสำคัญกับคำว่าข่มขืนในประเด็นของการใช้กำลัง และอำนาจ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการล่วงเกินทางเพศเท่าใด แต่ปัจจุบันคำว่าข่มขืน มีความหมายรวมถึงการกระทำชำเรา โดยปราศจากความยินยอมของผู้ถูกระทำ (Vandiver et al., 2017)

การข่มขืนกระทำชำเราเสมือนเป็นปรากฏการณ์สากลในหลายวัฒนธรรม ในประเทศตะวันตกส่วนใหญ่การข่มขืนกระทำชำเรา หมายถึงการบังคับกระทำชำเราโดยปราศจากความยินยอม ไม่ว่าจะเป็นการใช้อวัยวะเพศ ส่วนอื่นของร่างกาย หรือวัตถุล้วงล้ำเข้าไปที่อวัยวะเพศของเหยื่อ (ช่องคลอด ทวารหนัก หรือปาก) ทั้งนี้เพศและอายุของผู้กระทำความผิดและเหยื่อ รวมทั้งคำจำกัดความของความยินยอมแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละประเทศ ในสหรัฐอเมริกาแต่ละรัฐมีคำจำกัดความทางกฎหมายเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเราที่แตกต่างกัน และจากการศึกษาพบว่าประมาณร้อยละ 75 ของการข่มขืนกระทำชำเราจะเกิดขึ้นทางช่องคลอด และในร้อยละ 25 การข่มขืนกระทำชำเราจะเกิดขึ้นทางช่องปาก นอกจากนี้ในร้อยละ 10 ผู้กระทำความผิดมีความต้องการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องปาก และทางทวารหนัก และในร้อยละ 6 ผู้กระทำความผิดมีความต้องการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักเท่านั้น ตลอดจนวนร้อยละ 4 ที่เหลือถูกจัดอยู่ในประเภทอื่น ๆ (Miller, 2012)

กระทรวงยุติธรรม สหรัฐอเมริกาแบ่งประเภทการข่มขืนกระทำชำเราดังนี้ (Miller, 2012)

(1) การบังคับข่มขืน (forcible rape) คือ การมีเพศสัมพันธ์โดยการบีบบังคับ และไม่ยึดต่อความปรารถนาของเหยื่อเป็นรูปแบบการข่มขืนกระทำชำเราที่บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่าเป็นการข่มขืน

(2) การข่มขืนต้องห้ามทางกฎหมาย (statutory rape) คือ การมีเพศสัมพันธ์กับเหยื่อที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ตามกฎหมายจะโดยความยินยอมหรือไม่ก็ตามถือเป็นการข่มขืนกระทำชำเรา เนื่องจากบุคคลที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไม่สามารถให้ความยินยอมตามกฎหมาย ซึ่งเกณฑ์อายุในการให้ความยินยอมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

(3) การล่อลวงข่มขืน (rape by fraud) คือ การมีเพศสัมพันธ์กับเหยื่อที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งให้ความยินยอมภายใต้เงื่อนไขการล่อลวง ตัวอย่างเช่น หมอมีเพศสัมพันธ์กับคนไข้โดยอ้างว่าเป็นการรักษา

(4) การข่มขืนเหยื่อที่มีสถานะคบหากันหรือมีความคุ้นเคยกัน (date rape) คือ การมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความยินยอมของเหยื่อที่มีสถานะเป็นคู่รัก หรือในบริบทของการคบหากัน .

(5) การข่มขืนคู่สมรสหรือผู้ใกล้ชิด (marital or intimate partner rape) คือ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปราศจากความยินยอมของเหยื่อซึ่งมีสถานะเป็นคู่สมรสหรือผู้มีความผูกพันใกล้ชิดอื่น ๆ

ด้วยความแตกต่างของกฎหมายในแต่ละรัฐทำให้บางรัฐ เช่น นิวยอร์ก มีบันทึกแนบท้ายเกี่ยวกับรายละเอียดของฐานความผิดทางเพศเพื่อให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปัญหาหรือในรัฐอะลาบามา กำหนดให้ลูกจ้างในโรงเรียนที่มีเพศสัมพันธ์กับเด็กถือเป็นความผิดทางเพศเฉพาะ และในหลายรัฐบัญญัติให้การมีเพศสัมพันธ์ที่ผิดธรรมชาติถือเป็นการกระทำผิดทางเพศอีกด้วย

สำหรับในประเทศไทยมีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งถือเป็นความผิดในลักษณะที่ 9 ประกอบไปด้วย

- (1) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา (มาตรา 276 และ 277)
- (2) ความผิดฐานอนาจาร (มาตรา 278 และ 279)
- (3) ความผิดฐานเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจาร (มาตรา 282)
- (4) เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด (มาตรา 283)
- (5) พาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม (มาตรา 283 ทวิ)
- (6) พาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวงชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด (มาตรา 284)
- (7) ความผิดฐานค้าประเวณี (มาตรา 286)
- (8) ความผิดที่เกี่ยวข้องกับสื่อลามก (ครอบครองสื่อลามกเด็ก ค้า เผยแพร่) (มาตรา 287)

ในประเด็นของการข่มขืนกระทำชำเรา ได้มีการกล่าวถึงในบทบัญญัติทางกฎหมาย ตั้งแต่ยุคก่อนกฎหมายสมัยใหม่ (pre-modern law) ในช่วงสมัยยุคกรุงสุโขทัยที่ใช้กฎหมายชาวบ้าน ยุคกรุงศรีอยุธยาที่ความผิดทางเพศถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะผัวเมีย และยุคกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ที่ใช้พระราชกำหนดใหม่และพระอัยการลักษณะผิดเมีย จนถึงยุคกฎหมายสมัยใหม่ (modern law) ในช่วงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งไทยได้รับอิทธิพลจากกฎหมายของต่างประเทศ (ซินินดา พุนศิลป์, 2559) โดยความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา ในช่วงยุคกฎหมายใหม่ ครอบคลุม ตั้งแต่พระราชกำหนดว่าด้วยการข่มขืนร่วมประเวณี รัตนโกสินทรศก 118 และกฎหมายลักษณะอาญา รัตนโกสินทรศก 127 จนกระทั่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา จากนั้นได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติการข่มขืนกระทำชำเราเรื่อยมา จนถึงพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562 โดยนำเสนอเป็น ประเด็นสรุปเกี่ยวกับผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ ลักษณะการกระทำ และบทกำหนดโทษ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความเปลี่ยนแปลงของกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืนกระทำชำเรา

ช่วงเวลา	ประเด็น
ร.ศ.118	
ผู้กระทำ	ชาย
ผู้ถูกกระทำ	หญิง หรือเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 12 ปี
ลักษณะการกระทำ	กระทำชำเราตามธรรมชาติ (อวัยวะเพศชายสัมผัสกับอวัยวะเพศหญิง)
บทกำหนดโทษ	จำคุก 10 ปีลงมา ให้ทำการหนักด้วยหรือไม่ก็ได้ และจะปรับเป็นเงินทำขวัญแก่หญิง 1,000 บาทลงมาด้วยก็ได้
ร.ศ.127	
ผู้กระทำ	ชาย
ผู้ถูกกระทำ	หญิงที่มีไข้ภรรยา หรือเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 13 ปี
ลักษณะการกระทำ	ของลับฝ่ายชายล่วงล้ำเข้าไปในของลับฝ่ายหญิง ไม่ว่าจะเข้าไปเล็กน้อยเพียงใด
บทกำหนดโทษ	จำคุก 1-10 ปีและปรับ 50-500 บาท กรณีเหยื่อเป็นเด็กหญิงโทษจำคุก 2-10 ปี และปรับ 50-500 บาท
พ.ศ.2500	
ผู้กระทำ	ชาย
ผู้ถูกกระทำ	หญิงซึ่งมีไข้ภรรยา หรือเด็กหญิงอายุไม่เกิน 15 ปี
ลักษณะการกระทำ	การนำอวัยวะเพศชายล่วงล้ำเข้าไปสอดใส่ช่องสังวาส หรืออวัยวะสืบพันธุ์ของหญิง
บทกำหนดโทษ	จำคุก 4-20 ปีและปรับ 8,000-40,000 บาท กรณีเด็กหญิงอายุไม่เกิน 13 ปี โทษจำคุก 7-20 ปีและปรับ 14,000-40,000 บาท หรือจำคุกตลอดชีวิต
พ.ศ.2550	
ผู้กระทำ	ชาย หรือหญิง
ผู้ถูกกระทำ	ชาย หรือหญิง หรือเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี
ลักษณะการกระทำ	ใช้อวัยวะเพศผู้กระทำหรือใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น

ช่วงเวลา	ประเด็น
บทกำหนดโทษ	จำคุก 4-20 ปี และปรับ 8,000-40,000 บาท กรณีเด็กอายุไม่เกิน 13 ปี โทษจำคุก 7-20 ปีและปรับ 14,000-40,000 บาท หรือจำคุกตลอดชีวิต
พ.ศ.2562	
ผู้กระทำ	ชาย หรือหญิง
ผู้ถูกกระทำ	ชาย หรือหญิง หรือเด็กอายุไม่เกิน 15 ปีซึ่งมิใช่ภรรยาหรือสามี
ลักษณะการกระทำ	ใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น
บทกำหนดโทษ	จำคุก 4-20 ปี และปรับ 80,000-400,000 บาท กรณีเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี โทษจำคุก 5-20 ปี และปรับ 100,000-400,000 บาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หากเด็กอายุไม่เกิน 13 ปี โทษจำคุก 7-20 ปี และปรับ 140,000-400,000 บาท /การใช้อาวุธ ทำให้เข้าใจว่ามีอาวุธ รุมโทรม กระทำต่อกลุ่มเปราะบาง การบันทึกภาพ/เสียง ทำให้บาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต เป็นเหตุเพิ่มโทษจำคุกตลอดชีวิต/ประหาร

ที่มา: พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562; ชินินดา พูนศิลป์, 2559

จากตาราง 3 จะเห็นได้ว่าวิวัฒนาการของกฎหมายเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรามีการเปลี่ยนแปลง เรื่อยมาอันเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา การเรียกร้องของสังคมด้านสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ ประเด็นทางจริยธรรมและสิทธิมนุษยชน และกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลง ประเด็นที่ชัดเจนที่สุดคือประมวลกฎหมายอาญาช่วงก่อนปี พ.ศ.2550 ซึ่งมองว่าผู้กระทำผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเป็นได้เพียงผู้ชายเท่านั้น ส่วนผู้หญิงไม่สามารถลงมือกระทำความผิดในฐานนี้ได้แต่ในกฎหมายฉบับนี้ได้ให้ความเสมอภาคทางเพศกล่าวคือพื้นที่กฎหมายได้ยอมรับว่าชายหรือหญิงก็สามารถเป็นผู้กระทำผิดในฐานข่มขืนกระทำชำเราได้ เช่นเดียวกับสถานะของเหยื่อผู้ถูกกระทำก็ย่อมเป็นชายหรือหญิงก็ได้ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับประเด็นของ “ความยินยอม” มากขึ้น โดยกรณีการข่มขืนคู่สมรสเดิมไม่ถือเป็นความผิด แต่เมื่อปฏิรูปกฎหมายปีพ.ศ.2550 ทำให้ฐานะของผู้กระทำผิดไม่ถูกละเว้นแม้ว่าผู้กระทำผิดจะเป็นคู่สมรสก็ตาม นอกจากนี้ประเด็นของลักษณะการกระทำชำเราที่มีการเปลี่ยนแปลง เรื่อยมาตั้งแต่อดีตที่เคยเน้นว่าต้องเกิดการ “ล่วงล้ำ” ของอวัยวะเพศชายเข้าไปในอวัยวะเพศหญิง ถูกเปลี่ยนแปลงในปีพ.ศ. 2550 ที่ให้คำอธิบายว่าเป็น การใช้อวัยวะเพศหรือสิ่งอื่น “กระทำ” กับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้เสียหายก็นับเป็นการกระทำชำเรา จนกระทั่งฉบับล่าสุดปีพ.ศ. 2562 ให้นิยามคำว่ากระทำชำเราว่าเป็นการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น นอกเหนือจากนิยามนี้เช่นการใช้วัตถุอื่นล่วงล้ำเข้าไปอวัยวะเพศของเหยื่อผู้ถูกกระทำจะถูกจัดว่าเป็นการกระทำอนาจารแทน ส่วนบทกำหนดโทษของความผิดเกี่ยวกับการ

ข่มขืนกระทำชำเราจะเห็นได้ว่ามีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2562 มีการกำหนดโทษเพิ่มในพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น การบันทึกภาพเสียง หรือการเผยแพร่ภาพเสียงการกระทำชำเราเหยื่อย่อมแสดงถึงขีดความทนได้สูงสุดของสังคมต่อพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราน้อยลงเรื่อย ๆ

2.1.3 วาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา

Foucault (สุภางค์ จันทวานิช, 2559) เชื่อว่ากรอบความรู้ของแต่ละยุคสมัยสร้างสิ่งที่เรียกว่าวาทกรรม (discourse) ซึ่งหมายถึง การสนทนาโต้ตอบคำพูดหรือวาทะและสุนทรพจน์ทางวาทะเกี่ยวกับความคิด ในวงการวิชาการไทยได้แปลและใช้คำนี้แตกต่างกันออกไป เช่น สมเกียรติ วันทะนะ แปลวาทกรรมว่าเป็นกรอบความคิดเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่มีลักษณะเป็นสถาบันสืบทอดกันมาแสดงออกผ่านการพูดและการเขียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อคงไว้ซึ่งลักษณะของวาทกรรมนั้น วาทกรรมจึงเป็นการอธิบายหรือมองความจริงตามระบบคิดของผู้ที่อยู่ในวาทกรรมนั้น

วาทกรรม คือระบบและกระบวนการผลิตเอกลักษณ์ และความหมายให้สิ่งต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเป็นจริง ตัวตนของมนุษย์ และสิ่งอื่น ๆ เป็นกฎเกณฑ์ในการกำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง หรือการหายไปของสิ่งต่าง ๆ วาทกรรมจึงเกี่ยวข้องกับอำนาจและความรุนแรง ซึ่งผู้มีอำนาจหรือสถาบันในสังคมเป็นผู้กำหนด (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร อ้างถึงในสุภางค์ จันทวานิช, 2559)

วาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืนกระทำชำเราแสดงออกในหลายรูปแบบ ถูกผลิตซ้ำและส่งต่อในสังคมผ่านกระแสวัฒนธรรมหลักและวัฒนธรรมรอง ตัวอย่างเช่น วาทกรรมชายเป็นใหญ่หรือระบบปิตาธิปไตย (patriarchy) ซึ่งเป็นอำนาจที่แฝงเร้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ หรือกฎหมาย อำนาจดังกล่าวครอบคลุมบทบาท พฤติกรรม วิถีคิดทั้งของเพศหญิงเพศชาย และเพศอื่น ๆ ระบบชายเป็นใหญ่ให้อำนาจแก่ผู้ชายในการปกครอง ในขณะที่ผู้หญิงมีบทบาทของผู้ตามที่ดีและเชื่อฟังผู้ชาย แนวคิดนี้ดำรงอยู่ในทุกสถาบันของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเมือง สถาบันศาสนา และสถาบันครอบครัว (สรยา รอดเพชร ทศนีย์ ทานตวานิช และนันทนีย์ ประสานนาม, 2561) วาทกรรมชายเป็นใหญ่จึงฝังรากลึกในมิติต่าง ๆ ของสังคม และอำนาจของวาทกรรมส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำและการกดขี่ทางเพศในหลากหลายมิติ ทั้งในบริบทของการบัญญัตินิยามทางกฎหมาย ความก้าวหน้าในการทำงาน ความคาดหวังของสังคมต่อบทบาทของสตรี ความเชื่อเฉพาะกลุ่มของผู้กระทำผิด และแสดงออกเป็นพฤติกรรมผ่านการกระทำผิดทางเพศของอาชญากร ตลอดจนการครอบงำเหยื่อผ่านวาทกรรมต่าง ๆ เช่น การโทษเหยื่อ เป็นต้น ซึ่ง Selepe et al. (2020) ได้

วิเคราะห์ว่าทฤษฎีเกี่ยวกับข่มขืนกระทำชำเราในจังหวัดลิมโปโป แอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีรายงานถึงความชุกของพฤติกรรมการณ์การข่มขืนกระทำชำเราสูงที่สุดแห่งหนึ่งโดยการวิเคราะห์ว่าทฤษฎีจากการสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดทางเพศ 19 คน ได้ผลการศึกษาที่น่าสนใจดังนี้

1. การแสดงอำนาจผ่านการแก้แค้น (re-asserting power through vengeance) ทฤษฎีที่พบคือ “เพศสัมพันธ์เป็นเครื่องมือแก้แค้น” จากการวิจัยพบว่าบางกรณีการข่มขืนกระทำชำเราถูกใช้เป็นกลไกในการทำร้ายผู้หญิงที่เคยสร้างความเจ็บปวดให้ผู้กระทำผิด ผู้กระทำผิดที่อ้างเหตุผลนี้มองว่าตัวเองเป็นเหยื่อของผู้หญิงที่โหดเหี้ยมซึ่งทำร้ายผู้กระทำผิดทางอารมณ์หรือทางร่างกาย การข่มขืนกระทำชำเราจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการล้างแค้นความเจ็บปวดที่เกิดจากผู้หญิง

2. สิทธิของผู้ชาย (male entitlement) ผู้กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่เชื่อว่าตนเองมีสิทธิมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีความสัมพันธ์ทางใดกับเหยื่อ เช่น ภรรยาต้องพร้อมมีเพศสัมพันธ์กับสามีเสมอ หรือสามีมีสิทธิในการมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาแม้ว่าจะไม่ได้รับความยินยอมก็ตาม ตัวอย่างคำพูดที่ผู้กระทำผิดมักใช้คือ “การข่มขืนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบนถนนหรือท้องทุ่ง ถ้าเกิดในบ้านของฉัน ฉันไม่รู้ว่าควรเรียกมันว่าอะไร” หรือ “การมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่มีลูกหลานแล้วไม่ใช่การข่มขืน” เป็นต้น

3. การใช้การข่มขืนเพื่อแสดงอำนาจ (the use of rape to demonstrate power) การวิจัยพบว่าผู้กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่ไม่ข่มขืนผู้หญิงที่บ่อนทำลายความเป็นชายของตน ผู้กระทำผิดทางเพศจึงข่มขืนผู้หญิงที่บ่อนทำลายความเป็นชายของตน และกล่าวโทษผู้หญิงที่ทำทลายอำนาจความเป็นชาย ผู้กระทำผิดทางเพศมักแสดงตนว่ามีความกระตือรือร้นทางเพศและสามารถตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้หญิงได้ มีความภาคภูมิใจในสมรรถภาพทางเพศและรู้สึกโกรธที่ผู้หญิงพยายามบ่อนทำลายความสามารถทางเพศ ดังนั้นการข่มขืนเหยื่อผู้หญิงเป็นการกระทำเพื่อพิสูจน์ความสามารถทางเพศและความเป็นชาย คำพูดที่ผู้กระทำผิดมักใช้คือ “ฉันมีเพศสัมพันธ์กับเธอเพียงเพื่อพิสูจน์ว่าฉันรู้เรื่องเหล่านี้” หรือ “ผมข่มขืนเธอเพราะเธอปฏิเสธและบอกว่าผมไม่สามารถทำให้เธอพอใจได้” เป็นต้น

4. รับรู้ว่าเป็นเหยื่อ (perceived victimhood) ในประเด็นนี้มีทฤษฎีที่ผู้กระทำผิดทางเพศรับรู้อยู่หลายมิติดังนี้

4.1) ความต้องการทางเพศเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ (uncontrollable sexual desires) ผู้กระทำผิดทางเพศจะวางตนเองเป็นเหยื่อ และกล่าวโทษว่าอาชญากรรมทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นความต้องการจากภายในที่มีมาตั้งแต่กำเนิด ไม่สามารถเข้าใจได้ และไม่สามารถควบคุมได้

ผู้กระทำผิดจึงต้องการเพศสัมพันธ์เสมอและมองเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ วาทกรรมนี้จึงกำหนดให้ผู้หญิงมีสภาพเป็นวัตถุทางเพศ (sexual objectification) ที่ต้องมีความพร้อมในการตอบสนองความต้องการทางเพศให้แก่ผู้ชาย ดังนั้นผู้กระทำผิดจึงมองว่าตนเองเป็นเหยื่อทางชีววิทยา

4.2) การข่มขืนกระทำชำเราเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อสิ่งยั่วยุ (rape is constructed as a response to temptation) วาทกรรมนี้เกี่ยวข้องกับมุมมองที่มีต่อผู้หญิงในฐานะเป็นสิ่งยั่วยุให้ผู้กระทำผิดลงมือข่มขืนเหยื่อ โดยอ้างว่าผู้หญิงแต่งกายยั่วชวน เสื้อผ้าสั้นและคับทำให้เกิดการล่อใจให้ผู้ชายมีเพศสัมพันธ์ด้วย เช่น “ผู้หญิงสมัยนี้ชอบยั่วชวนผู้ชายด้วยเสื้อผ้า เสื้อบางตัวสั้นและดูโปรงใส พอผู้ชายเสนอตัวก็มักปฏิเสธ ทำเป็นลืมนึกว่าผู้ชายมีความรู้สึกทั้งที่ผู้หญิงพยายามล่อผู้ชายเอง” การอ้างตัวเองเป็นเหยื่อที่ไม่สามารถทนต่อแรงยั่วยุหรือไม่สามารถควบคุมแรงกระตุ้นได้ จึงเป็นการโยนความรับผิดชอบเรื่องการข่มขืนไปที่เหยื่อด้วยข้อความต่าง ๆ เช่น เหยื่อถูกข่มขืนเพราะแต่งกายไม่เรียบร้อยไม่ควรได้รับความสงสาร โทษว่าเหยื่อล่อลวงหรือเหยื่อไปอยู่ในสถานที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือเป็นวาทกรรมการกล่าวโทษเหยื่อ (victim blaming)

4.3) ผู้ชายเป็นเหยื่อของยา (men are the victims of drugs) ในประเด็นนี้ผู้กระทำผิดวางตำแหน่งตนเองเป็นเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์ แม้ว่าจะมีหลักฐานเชิงประจักษ์เพียงเล็กน้อยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ยาเสพติดกับการข่มขืน แต่ผู้กระทำผิดบางรายกล่าวไว้ว่าตนข่มขืนเพราะอยู่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ ในกรณีนี้ผู้กระทำผิดวางตนเป็นเหยื่อโดยโทษแอลกอฮอล์สำหรับการกระทำของตน เช่น “ผมถูกจับเพราะข่มขืน มันเป็นความผิดพลาด ผมอยู่ใต้อำนาจของเหล้า และผมก็พบว่าตนเองอยู่ในบ้านเธอและผมข่มขืนเธอ” หรือ “ผมคิดว่าเป็นเพราะเหล้า เหล้าทำให้ผมไม่มีความกลัว และสุดท้ายผมก็เสียใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น”

4.4) ผู้ชายเป็นเหยื่อของวัฒนธรรม (men are victims of culture) ผู้กระทำผิดบางคนยกประเด็นว่าตนเองถูกจับกุมจากการกระทำที่เชื่อว่าเป็นสิ่งถูกต้องทางวัฒนธรรม ในวัฒนธรรมของแอฟริกาใต้ผู้หญิงไม่ได้รับอนุญาตให้พูดเรื่องเพศหรือรสนิยมทางเพศ หากผู้หญิงต้องการเพศสัมพันธ์จะต้องส่งสัญญาณด้วยการกระทำ ในทางกลับกันผู้ชายจะได้รับการสอนให้อ่านสัญญาณและตอบสนอง เช่น “ตอนที่เธอกลับเข้ามา เธอสวมชุดบางโปรงใส ในวัฒนธรรมของผม หากผู้หญิงชอบผู้ชาย การพูดออกมาเป็นเรื่องที่ยาก ดังนั้นการกระทำของเธอจะเป็นสิ่งที่บอกว่าเธอต้องการให้ผมมีเพศสัมพันธ์กับเธอ”

4.5) ผู้ชายเป็นเหยื่อของสิ่งเร้าจากภายนอก (men as victims of external stimuli) ผู้กระทำผิดกล่าวว่าสื่อโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาลามกเป็นสิ่งที่ควรถูกดำเนิน เพราะเนื้อหา

ของสื่อมีส่วนกระตุ้นเร้าทางเพศ เช่น “สื่อลามกอนาจารเป็นสิ่งกระตุ้นหรือปลุกเร้าชายหนุ่มก่อนเวลาอันควรและเมื่อชายหนุ่มเห็นผู้หญิง พวกเขาจึงอยากจะฝึกฝนสิ่งที่เห็นมา” นอกจากนี้การที่สื่อลามกอยู่ในสถานที่ที่เด็กหนุ่มสามารถเข้าถึงได้ ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองจะเป็นฝ่ายที่ถูกตำหนิถึงความประมาทในการควบคุมป้องกันสื่อลามก หรือแม้แต่การกล่าวโทษเศรษฐกิจฐานะทางสังคมที่ทำให้ขาดที่พักที่มี ความเป็นส่วนตัวในการป้องกันเด็กมีประสบการณ์กระตุ้นเร้าทางเพศก่อนวัยอันควร

อย่างไรก็ตามวาทกรรมที่เกื้อหนุนการข่มขืนกระทำชำเรายังมีหลายรูปแบบ เช่น การทำให้การข่มขืนเป็นเรื่องสวยงาม (romanticizing rape) ซึ่งมักปรากฏในวรรณกรรมประเภทนิยาย ละคร หรือภาพยนตร์ แม้เป็นเพียงจินตนาการแต่การนำเสนอลักษณะนี้เป็นที่ต่อต้านอย่างหนักจากสังคมที่ตระหนักถึงผลจากการเรียนรู้ผ่านสื่อ อย่างไรก็ตามวาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเรายังเป็นสิ่งที่ต้องวิเคราะห์และศึกษาเชิงลึก รวมทั้งสร้างความตระหนักให้แก่สถาบันต่าง ๆ ทางสังคม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการข่มขืนกระทำชำเราเป็นรูปแบบหนึ่งของอาชญากรรมทางเพศที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีต และเป็นปรากฏการณ์ที่ดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ตัวบทกฎหมายที่ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมอาชญากรรมได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมจึงมีส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งนิยามการกระทำชำเรา ผู้กระทำ เหยื่อ และบทลงโทษ แต่ส่วนกฎหมายให้ความสำคัญไม่เปลี่ยนแปลงคือ “ความยินยอม” ของเหยื่อ กล่าวคือกฎหมายไม่ยอมรับพฤติกรรมการบังคับขืนใจให้อีกฝ่ายมีเพศสัมพันธ์ และให้ความสำคัญมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน โดยครอบคลุมถึงคู่สมรสที่ไม่ยินยอม และกรณีเด็กที่อายุต่ำกว่า 13 ปีที่อ่อนเยาว์ ขาดวุฒิภาวะ แม้เด็กจะยินยอมแต่ผู้กระทำผิดก็ต้องรับโทษเพราะกฎหมายต้องคุ้มครองเด็กเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ในขณะที่เดียวกันวาทกรรมการข่มขืนกระทำชำเราซึ่งฝังตัวอยู่ในกระแสวัฒนธรรมและดำรงอยู่ในทุกสถาบันของสังคมยังคงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเพศ และการกดขี่ทางเพศในหลายระดับตั้งแต่การใช้คำพูดคุกคามทางเพศจนถึงการข่มขืนกระทำชำเรา

2.2 ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา หรืออาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง (serial rapists) เป็นศัพท์ที่มักถูกใช้แทนกัน และความใกล้เคียงกับศัพท์อื่น ๆ เช่น อาชญากรต่อเนื่อง อาชญากรอาชีพ หรือผู้กระทำผิดซ้ำซาก แม้ไม่ได้ถูกนิยามขึ้นในบทบัญญัติของกฎหมาย แต่เป็นคำศัพท์ที่ถูกใช้จำแนกหมวดหมู่หรือศึกษารูปแบบของอาชญากรสำหรับหน่วยงานบังคับใช้ทางกฎหมาย หรือ

สถาบันการศึกษา เพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติและทางวิชาการ เช่น การสร้างแบบร่างคุณลักษณะ อาชญากรในการสืบสวน การสร้างโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดเฉพาะกลุ่ม และอื่น ๆ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราจำเป็นต้องทำความเข้าใจนิยาม ความหมายให้ชัดเจน รวมถึงการจัดประเภทของผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งจะช่วยให้ทิศทางการวิจัยมีจุดมุ่งหมายที่กระจ่างชัดมากขึ้น

2.2.1 นิยามของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

คำคุณศัพท์ “ต่อเนื่อง” (serial) ถูกใช้ประกอบกับคำว่า “อาชญากร” (criminal) หรือผู้กระทำผิด (offender) เพื่ออธิบายถึงบุคคลที่ประกอบอาชญากรรมเดิมซ้ำ ๆ โดยคำว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องหรืออาชญากรต่อเนื่องมักถูกใช้เพื่อสื่อถึงฆาตกรต่อเนื่อง (serial murderer, serial killer, serial homicide) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์อาชญากรรมที่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์เกือบทุกพื้นที่ทั่วโลก ตัวอย่างเช่น “แจ็ค เดอะริปเปอร์” ฆาตกรต่อเนื่องที่ประเทศอังกฤษที่ก่อเหตุช่วงศตวรรษที่ 18 เป็นฆาตกรต่อเนื่องที่ได้รับความสนใจจากสื่อ และวัฒนธรรมสมัยนิยม ตลอดจนเป็นวาระทางการเมืองของหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย โดยความสนใจเกี่ยวกับอาชญากรต่อเนื่องมีมากขึ้นผ่านแรงเสริมจากหลายแหล่ง เช่น รายงานความชุกของปัญหาจากหน่วยงานที่เป็นทางการ อุตสาหกรรมภาพยนตร์ ละคร รายการข่าว และงานเขียนร่วมสมัย ปรากฏการณ์อาชญากรต่อเนื่องจึงกลายเป็นวัตถุติบในการแสวงหาผลกำไร และถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งของสื่อจึงทำให้สาธารณชนที่บริโภคสื่อเหล่านั้นเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่ออาชญากรต่อเนื่องทั้งการแยกแยะข้อเท็จจริงจากเรื่องที่ตั้งแต่งขึ้น การประเมินความชุกที่เกินความเป็นจริงทั้งจำนวนผู้กระทำผิดและจำนวนเหยื่อ ตลอดจนความคาดหวังของสาธารณะที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม (Borgeson & Kuehnle, 2012)

ในการนิยามความหมายของอาชญากรรมต่อเนื่อง (Kocsis, 2006) เกณฑ์จำแนกที่มักใช้กันคือจำนวนของเหยื่อ (number of victims) ซึ่งเป็นประเด็นที่อาจมีความแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่ให้ความหมายหรือนักวิจัยที่ทำการศึกษารายการคดี ตัวอย่างเช่น The North America National Institute of Justice กำหนดจำนวนเหยื่อของฆาตกรต่อเนื่องและอาชญากรข่มขืนต่อเนื่องไว้ที่ “สองคนหรือมากกว่า” ในขณะที่หน่วยงานอย่าง FBI จำแนกอาชญากรรมต่อเนื่อง (ทั้งฆาตกรต่อเนื่อง อาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง หรือนักวางเพลิงต่อเนื่อง) โดยอิงเกณฑ์ “ประกอบอาชญากรรมสามครั้งเป็นอย่างน้อย” ซึ่งอาจกระทำต่อบุคคลเดิมหรือหลายบุคคลก็ตาม เหตุผลในการกำหนดจำนวนที่มีความแตกต่างกันนี้ยังไม่กระจ่างชัด แม้จะเป็นหน่วยงานอย่าง FBI เหตุผล

สนับสนุนในการสร้างหลักเกณฑ์นี้เพื่อเพียงประสบการณ์ในการสืบสวนเท่านั้น เมื่อการนิยามแตกต่างกันย่อมส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการบูรณาการหรือเปรียบเทียบผลการวิจัย

การนิยามอาชญากรรมต่อเนื่องโดยใช้จำนวนการกระทำผิด หรือจำนวนเหยื่อ ไม่เพียงพอที่จะจำแนกอาชญากรรมต่อเนื่องออกจากอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เช่น การฆาตกรรมหมู่ (mass murder) ที่หมายถึงการสังหารเหยื่อสามคนหรือมากกว่าในเหตุการณ์เดียว หรือการสังหารหมู่เพื่อความสนุกใจ (spree murder) ที่หมายถึงการสังหารเหยื่อสามคนขึ้นไปในสถานที่ต่างกันแต่อยู่ในบริบทของเหตุการณ์เดียวกัน ดังนั้นอาชญากรรมต่อเนื่องซึ่งแตกต่างจากอาชญากรรมอื่น ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จึงต้องมีเกณฑ์จำแนกเพิ่มอีกประการคือ “มีช่วงเวลาการหยุดเว้นประกอบอาชญากรรมในแต่ละครั้ง” (cooling-off period, intermission between murder) กล่าวได้ว่าเป็นช่วงสถานะกลับสู่วิถีชีวิตปกติที่เป็นผลจากกลไกการควบคุมภายในของตัวอาชญากรต่อเนื่อง รวมทั้งอิทธิพลจากตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งระยะเวลาหยุดเว้นมีความแตกต่างออกไปในแต่ละคน มีงานวิจัยที่พบว่าช่วงเวลาหยุดเว้นนี้มีระยะเวลาประมาณ 34.5 วัน (Kocsis, 2006; Osborne & Salfati, 2015) จากที่กล่าวมาทำให้การนิยามอาชญากรรมต่อเนื่องจึงประกอบด้วยหลักเกณฑ์สองประการคือ

- (1) จำนวนครั้งในการประกอบอาชญากรรมตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป
- (2) มีช่วงเวลาการหยุดเว้นประกอบอาชญากรรม

เมื่อใช้หลักเกณฑ์ทั้งสองข้อข้างต้นกำกับจะสามารถแยกนิยามของอาชญากรต่อเนื่อง ออกจากอาชญากรรมอื่นที่มีเหยื่อจำนวนหลายคน (เช่น การฆาตกรรมหมู่ หรือการสังหารหมู่เพื่อความสนุกใจ) ในขณะเดียวกันแม้ว่าจะกำหนดเกณฑ์การเว้นช่วงเวลาประกอบอาชญากรรมแต่ละครั้ง แต่อาชญากรรมบางประเภท เช่น นักฆ่ารับจ้าง (contract killer) ซึ่งมีความคล้ายคลึงในส่วนของจำนวนเหยื่อ และการเว้นระยะเวลาเมื่อไม่มีสัญญาจ้างฆ่าจะไม่ถือเป็นอาชญากรต่อเนื่อง นอกจากนี้ในทางปฏิบัติข้อจำกัดเกี่ยวกับเกณฑ์การใช้จำนวนเหยื่อในการระบุตัวอาชญากรต่อเนื่องเป็นเรื่องยากลำบาก เพราะจำนวนเหยื่อที่พนักงานสอบสวนได้ทราบอาจน้อยกว่าความเป็นจริง และในกรณีที่ได้ข้อมูลความผิดอื่น ๆ หรือจำนวนเหยื่อจากคำสารภาพของอาชญากรต่อเนื่อง มักพบข้อจำกัดในการค้นหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดเหล่านั้น หรือในกรณีของอาชญากรต่อเนื่องอย่าง Teddy Bun ซึ่งยอมให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อของเขาระหว่างถูกจำคุกเพื่อชะลอเวลาประหารชีวิตก็มีปัญหาที่ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เมื่อพิจารณากลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก (sexual recidivism) ที่เป็นกลุ่มคล้ายคลึงและซ้อนทับในบางประเด็นกับกลุ่มอาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง จึงต้องนำนิยามของผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากร่วมพิจารณาเพื่อจำแนกความแตกต่างให้ชัดเจน โดย Scurich and John (2019) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจำกัดนิยามในผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก 3 ประการคือ

(1) กลุ่มอ้างอิง (the reference class) กล่าวคือ การระบุกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากควรใช้เกณฑ์ใดในการจำแนก เช่น การถูกจับกุม หรือการถูกพิพากษา หรือการถูกจำคุกในความผิดทางเพศมาก่อน หรือการถูกจับกุมในช่วงติดตามผลหลังพิพากษา หรือควรพิจารณาเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศเฉพาะแบบที่มีการสัมผัสร่างกายโดยตรง

(2) ช่วงเวลา (time period) คือ ช่วงเวลาอิสระที่ผู้กระทำผิดจะเลือกกระทำผิดหรือไม่ จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากจะกระทำผิดซ้ำในช่วงติดตามผล 5 ปีแรก ร้อยละ 5-15 และอัตราเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 10-25 เมื่อติดตามผลนาน 10 ปีขึ้นไป โดยมีงานวิจัยสนับสนุนว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำซากจะสูงขึ้นเมื่อเพิ่มระยะเวลาติดตามผลให้นานขึ้น (Przybylski, 2015)

(3) การนิยามเชิงปฏิบัติการตามสถานการณ์ผลลัพธ์ (the operational definition of the outcome event) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการกระทำผิดซ้ำสูง สืบเนื่องจากการศึกษาทางวิชาการส่วนใหญ่ให้การนิยามเชิงปฏิบัติการแตกต่างกัน บางนิยามกำหนดให้ผู้กระทำผิดซ้ำซากต้องเป็นผู้ที่ถูกจำคุกในเรือนจำอันเนื่องจากการประกอบอาชญากรรมทางเพศครั้งใหม่ หรือบางนิยามอาจยึดเพียงการถูกพิพากษาว่ากระทำผิดทางเพศมากกว่าหนึ่งครั้งเท่านั้น (ไม่จำเป็นต้องจำคุก) ด้วยเหตุผลมากมายที่นักวิจัยเลือกใช้สำหรับการนิยามทำให้เกิดความแตกต่างในผลการวิจัยและการเปรียบเทียบผลการวิจัยทำได้ยากขึ้น

จากที่กล่าวมาทำให้สรุปนิยามของผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากคือบุคคลที่ประกอบอาชญากรรมทางเพศตามประมวลกฎหมายอาญาในรัฐนั้น ๆ และกระทำผิดซ้ำในช่วงระยะเวลาติดตามผล (re-offending over a period of time) เมื่อเป็นเช่นนั้นนิยามของผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากจึงมีส่วนที่แตกต่างจากอาชญากรข่มขืนต่อเนื่องในประเด็นของพฤติกรรมอาชญากรรมที่มีขอบเขตกว้างกว่า เพราะครอบคลุมทุกพฤติกรรมที่ถือเป็นการกระทำผิดทางเพศ รวมทั้งประเด็นของการเป็นผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากต้องผ่านการถูกจับกุม หรือถูกพิพากษา หรือถูกจำคุกในการกระทำผิดทางเพศมาก่อน แต่สำหรับนิยามของอาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง ไม่จำเป็นที่ผู้กระทำผิดจะต้องมีประวัติการกระทำผิดทางเพศมาก่อน

Kocsis (2006) กล่าวว่านิยามเกี่ยวกับคำว่า “ต่อเนื่อง” ไม่ควรจำกัดที่ประเด็นของจำนวนเหยื่อ หรือจำนวนครั้งในการกระทำผิดเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงความหมายดั้งเดิมของคำว่าต่อเนื่องคือ “กลุ่มหรือการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องของสิ่งที่คล้ายคลึงกัน หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียงตามลำดับ” ดังนั้นเมื่อนำนิยามดั้งเดิมของคำว่าต่อเนื่องเข้ามาอธิบายร่วมย่อมหมาถึงอาชญากรที่มีรูปแบบการกระทำผิดที่คล้ายคลึงกัน ข้อถกเถียงนี้นำไปสู่การอธิบายถึงกลไกทางจิตวิทยา (psychological mechanism) ของอาชญากรต่อเนื่องที่ประกอบอาชญากรรมซ้ำ ๆ กันว่าเป็นผลจากแรงขับภายในจิตใจที่ผลักดันให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง แม้ว่าสมมติฐานนี้จะเป็นที่ถกเถียงกันแต่ขณะเดียวกันก็ได้รับการยอมรับ และนำไปสู่การสร้างแบบร่างคุณลักษณะอาชญากร (criminal profiling)

อย่างไรก็ตามนิยามของคำว่า “ต่อเนื่อง” ไม่ถูกใช้กับอาชญากรรมอื่น ๆ เช่น ลักขโมย แต่เป็นนิยามที่ถูกผูกขาดไว้ใช้กับพฤติกรรมอาชญากรรมอย่างการฆาตกรรม การข่มขืน และการวางเพลิง โดยเหตุผลสำคัญคือ แรงผลักดันทางจิตวิทยาที่ทำให้ผู้กระทำผิดประกอบอาชญากรรมต่อเนื่องไม่สามารถใช้อธิบายกับอาชญากรรมประเภทอื่น อย่างเช่น การลักขโมยได้ ดังนั้นแรงผลักดันทางจิตวิทยาจึงเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยทำความเข้าใจอาชญากรรมต่อเนื่อง และช่วยให้แยกอาชญากรรมต่อเนื่องออกจากอาชญากรรมประเภทอื่นได้ชัดเจนขึ้น เช่น นักฆาตกรจ้องไม่ถูกจัดเป็นอาชญากรรมต่อเนื่องเพราะพฤติกรรมอาชญากรรมมีที่มาจาก การขึ้นขององค์กรอาชญากรรม หรือผลประโยชน์ ในขณะที่แรงผลักดันทางจิตวิทยาให้คำอธิบายที่มาของอาชญากรรมอย่างการฆาตกรรมหมู่ หรือการสังหารหมู่เพื่อความสนุกใจที่เกิดจากปัจจัย เช่น แรงกดดันในชีวิต ความโกรธแค้น และปัญหาบุคลิกภาพที่ต้องการปลดปล่อยแค้น ในขณะที่พบได้บ่อยว่าอาชญากรรมต่อเนื่องมักเกิดจากการขาดเซกซ์ความรู้สึกทางเพศที่ไม่เหมาะสม การแสวงหาการแสดงออกทางเพศ ความวิปริตทางจิต และบุคลิกภาพแบบชาติสนิม อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของอาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง ฆาตกรต่อเนื่อง และผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก ได้สรุปประเด็นไว้ดังตาราง 4

ตาราง 4 สรุปลักษณะของอาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง ฆาตกรต่อเนื่อง และผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก

ประเด็น	อาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง (serial rapist)	ฆาตกรต่อเนื่อง (serial murderer)	ผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก (sexual recidivism)
ลักษณะการกระทำผิด	มุ่งข่มขืนเหยื่อ อาจมีการกระทำผิดอื่น ๆ ร่วมเป็นองค์ประกอบเสริม เช่น ลักพา ข่มขู่ ทำร้าย หรือฆ่า เพื่อปกปิดความผิด หรือปลั่งมือฆ่าขณะทรมานเหยื่อ	มุ่งสังหารเหยื่อ อาจมีการกระทำผิดอื่น ๆ ร่วมเป็นองค์ประกอบเสริม เช่น ลักพา บางรายอาจใช้การข่มขืนเพื่อทรมานเหยื่อ	พฤติกรรมกระทำผิดทางเพศทุกรูปแบบตามขอบเขตของกฎหมายของรัฐนั้น และมีประวัติการกระทำผิดทางเพศมาก่อน (กระทำผิดทางเพศซ้ำภายหลังจากการถูกจับกุมหรือถูกพิพากษา)
จำนวนเหยื่อ	มากกว่า 2 ราย (แตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่กำหนด) มักเป็นการกระทำผิดทางเพศแบบสัมผัสร่างกายโดยตรง	มากกว่า 2 ราย (แตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่กำหนด) เป็นการกระทำผิดที่มีการฆาตกรรมเป็นเป้าหมายหลัก	มากกว่า 2 ราย และอาจมีการทำร้ายร่างกาย ฆาตกรรมร่วมกับความผิดทางเพศที่อาจเป็นการกระทำผิดทางเพศแบบสัมผัสร่างกายหรือไม่สัมผัสร่างกายโดยตรงก็ตาม
ลักษณะอื่น ๆ	มีระยะเวลาหยุดเว้นก่อนเริ่มกระทำผิดใหม่	มีระยะเวลาหยุดเว้นก่อนเริ่มกระทำผิดใหม่	มีการกระทำผิดซ้ำในช่วงเวลาติดตามผล (follow-up period)

ที่มา: Kocsis, 2006; Scurich & John, 2019

จากตาราง 4 สรุปลักษณะของอาชญากรต่อเนื่อง ฆาตกรต่อเนื่อง และผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซาก ในประเด็นของลักษณะการกระทำผิด จำนวนเหยื่อ และลักษณะอื่น ๆ พบว่ามีความแตกต่างและความซ้อนทับกันในบางประเด็น เช่น ระยะเวลาหยุดเว้น ซึ่งถือเป็นธรรมชาติของอาชญากรรมต่อเนื่องทั้งอาชญากรข่มขืนต่อเนื่องและฆาตกรต่อเนื่องใช้เกณฑ์นี้เป็นสิ่งจำแนก ในขณะที่ผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากอาจมีช่วงหยุดเว้นประกอบอาชญากรรมได้เช่นกัน หรืออาชญากรข่มขืนต่อเนื่องที่พันโทษจำคุกออกมาในอดีตก็อาจถูกจำแนกอยู่ในกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำซากได้เช่นกัน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในการกำหนดอาชญากรรมต่อเนื่องที่กล่าวมา คำว่าอาชญากรข่มขืนต่อเนื่องหรือผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราหมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชญากรรมทางเพศโดยการข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อมากกว่าสองรายขึ้นไป มีช่วงเวลาหยุดเว้น

ประกอบอาชญากรรมในแต่ละครั้ง มีแบบแผนการกระทำผิดที่คล้ายคลึงกัน และมีแรงจูงใจในการกระทำผิดจากแรงผลักดันทางจิตวิทยา รวมทั้งอาจมีความผิดปกติทางจิตร่วมด้วย

2.2.2 ประเภทของการข่มขืนต่อเนื่อง

การศึกษาประเภทของการข่มขืนต่อเนื่อง (serial rape typologies) เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบร่างคุณลักษณะทางจิตวิทยาของอาชญากร โดยแนวคิดดั้งเดิมของ Groth, Burgess, and Holmstrom (Shipley & Arrigo, 2008) ที่บ่งชี้ลักษณะการข่มขืนเกิดจากแรงจูงใจใฝ่อำนาจและความก้าวร้าว และแบ่งประเภทของอาชญากรข่มขืนออกเป็น 4 ประเภท (four-fold typology) แม้จะมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุนไม่มากนัก แต่การจัดหมวดหมู่ตามแนวคิดของ Groth และคณะเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในหมู่ผู้ปฏิบัติงานสืบสวนอาชญากรรมทางเพศ รายละเอียดของการแบ่งประเภทครอบคลุมแรงจูงใจ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของอาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง (Gavin, 2014; Howitt, 2015; Shipley & Arrigo, 2008) ดังนี้

(1) ผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อเสริมความมั่นใจ (power-reassurance rapist) อาชญากรข่มขืนกลุ่มนี้มีความรู้สึกบกพร่อง และต้องการเสริมสร้างหรือเรียกคืนความรู้สึกเป็นชาย (sense of masculinity) ใช้การข่มขืนเพื่อเสริมความมั่นใจ และชดเชยความรู้สึกไม่มั่นคงในความเป็นชาย โดยทั่วไปแล้วอาชญากรกลุ่มนี้จะไม่ทำร้ายร่างกายเหยื่อ อาจใช้การบังคับข่มขู่โดยไม่มีอาวุธร่วมด้วย มีความก้าวร้าวน้อยกว่าอาชญากรข่มขืนประเภทอื่น บางครั้งจึงถูกเรียกว่าสุภาพบุรุษนักข่มขืน (gentleman rapist) เพราะมีท่าทีสุภาพ มีระดับสติปัญญาปานกลาง แต่มีความยากลำบากในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีสมรรถนะทางสังคมต่ำ ขาดความรู้สึถึงคุณค่าในตนเอง เป้าหมายของอาชญากรประเภทนี้คือการมีเพศสัมพันธ์ มักมีการวางแผนล่วงหน้า (เช่น การเลือกเหยื่อ) ตามสะดวก รอยเหยื่อ และบางรายอาจเก็บของที่ระลึกจากเหยื่อ (เช่น เสื้อผ้า ชุดชั้นใน) เพื่อใช้สำเร็จความใคร่ในภายหลัง มักหลอกตนเองว่าการข่มขืนเกิดขึ้นโดยความยินยอมจากเหยื่อ และเหยื่อก็รู้สึกเพลิดเพลินจากการถูกข่มขืน พบอาชญากรประเภทนี้ประมาณร้อยละ 27.5 ของผู้กระทำความผิดทางเพศทั้งหมด

(2) ผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อแสดงอำนาจ (power-assertive rapist) อาชญากรข่มขืนกลุ่มนี้มีความเชื่อมั่นในเรื่องเพศสัมพันธ์ของตนเองสูง ใช้การข่มขืนเป็นเครื่องยืนยันความแข็งแกร่ง และแสดงออกถึงความเป็นชาย รวมถึงความมีอำนาจเหนือผู้หญิง ต้องการควบคุม และการกดขี่ทางเพศ อาชญากรประเภทนี้มีลักษณะหยาบคาย ใจร้อน หยิ่งทะนงในความเป็นชาย จึงมักพบว่ามิประวัติดัดแย้งกับผู้หญิง และมีชีวิตสมรสที่ล้มเหลว รูปแบบการโจมตีเหยื่อเป็นไปในลักษณะหุนหันพลันแล่น

และไม่มีแผนล่วงหน้า มีการใช้กำลังบังคับในระดับปานกลางซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการต่อต้านของเหยื่อ โดยส่วนมากมักใช้การชกต่อยเหยื่อ มักมองหาเหยื่อจากงานปาร์ตี้ เชน หรือผับ เมื่อพบเหยื่อมักแสดงท่าทีเป็นมิตร มีทักษะทางสังคม แต่มีการเปลี่ยนแปลงท่าทีรวดเร็ว ใช้ความรุนแรง ไม่ค่อยพบว่าผู้กระทำผิดฆ่าเหยื่อ พบอาชญากรประเภทนี้ประมาณร้อยละ 40 ของผู้กระทำผิดทางเพศทั้งหมด

(3) ผู้ที่ใช้การข่มขืนเป็นเครื่องมือระบายความโกรธ (anger-retaliatory rapist) ในกรณีอาชญากรกลุ่มนี้การข่มขืนมิได้เกิดจากแรงขับ หรือความคิดย่ำคิดย่ำทำ หรือจินตนาการแบบชาติสนม แต่การข่มขืนเป็นเครื่องมือแก้แค้น ลงโทษ ระบายความโกรธเกรี้ยว และลดทอนคุณค่าของผู้อื่น อาชญากรมีมุมมองต่อผู้หญิงในลักษณะดูถูกเหยียดหยาม มองผู้หญิงเป็นโสเภณี สิ่งสกปรก และไม่น่าเชื่อถือ แม้ว่าอาชญากรจะไม่มีจุดประสงค์ฆ่าเหยื่อ แต่การต่อต้านหรือขัดขืนของเหยื่อเสมือนเป็นเชื้อเพลิงให้ทวีความโกรธเกรี้ยว มักนำไปสู่การใช้ความรุนแรงที่มากขึ้น และบางครั้งจบลงโดยการฆาตกรรมเหยื่อ ขณะทำการข่มขืนมักมีพฤติกรรมตำหนามอื่น ๆ ร่วมด้วย บ่อยครั้งพบว่ามีการใช้สารเสพติด และมีปัญหาการควบคุมความหุนหันพลันแล่น มีความสามารถทางสติปัญญาไม่ดี จึงมักเหลือหลักฐานในที่เกิดเหตุ การข่มขืนมีลักษณะมุ่งจู่โจม จึงใช้ระยะเวลาสั้น ๆ อาจจะเลือกเหยื่อหรือไม่เลือกเหยื่อก็ได้ แต่ลักษณะของเหยื่อมักจะคล้ายคลึงกับผู้หญิงที่ผู้กระทำผิดมีประสบการณ์โกรธแค้น ดังนั้นขณะข่มขืนจึงแสดงออกถึงความโกรธเกรี้ยวโดยการใช้กำลังแบบไม่ยั้งมือ และอาจใช้อาวุธที่ทำอันตรายถึงแก่ชีวิต พบอาชญากรประเภทนี้ประมาณร้อยละ 28 ของผู้กระทำผิดทางเพศ

(4) ผู้ที่ใช้การข่มขืนเป็นเครื่องมือกระตุ้นอารมณ์ (anger-excitation rapist) อาชญากรกลุ่มนี้ถูกระบุว่าเป็นผู้ข่มขืนด้วยวิธีการทารุณ โดยรวมเอาพฤติกรรมที่โหดร้ายทารุณ (sadistic behavior) ร่วมกับพฤติกรรมข่มขืนเหยื่อ เพราะมีความสนุกสนานกับความเจ็บปวด และความทุกข์ทรมานของเหยื่อ วิธีการที่ผู้กระทำผิดมักใช้คือการลักพาตัวเหยื่อไปยังสถานที่ที่มั่นใจว่าจะทำร้ายเหยื่อได้ ใช้อุปกรณ์เช่น ผ้าปิดตา ปิดปาก และเชือก มีการปฏิสัมพันธ์กับเหยื่อในการข่มขู่ หรือบอกว่าจะทำร้ายเหยื่ออย่างไร มีการวางแผนในการประกอบอาชญากรรม ดังนั้นจึงไม่ใช่อุบัติเหตุแบบหุนหันพลันแล่น มีการตั้งข้อสังเกตว่าการข่มขืนประเภทนี้ผู้กระทำผิดจะได้รับการกระตุ้นทางเพศหรือรู้สึกพึงพอใจ และตื่นเต้น เมื่อเหยื่อตอบสนองและทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและทางอารมณ์ จนอาจถึงขั้นเสียชีวิต ผู้กระทำผิดอาจมีการบันทึกภาพถ่ายหรือวิดีโอขณะข่มขืนเหยื่อ เหยื่อมักเป็นคนที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องหรือไม่รู้จักกับผู้กระทำผิด อาชญากรกลุ่มนี้พบประมาณร้อยละ 4.5 ของผู้กระทำผิดทางเพศทั้งหมด เป็นกลุ่มที่พบได้น้อยที่สุด มีความเป็นอันตราย และเข้าใจได้ยาก

นอกจากนี้ยังมีการจัดประเภทผู้กระทำผิดโดย Knight และคณะ (Miller, 2012) แห่งศูนย์บำบัดแห่งแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Treatment Center, MTC) เป็นที่รู้จักในนาม “การแบ่งประเภทของศูนย์บำบัดแห่งแมสซาชูเซตส์” (Massachusetts Treatment Center Typology) แบ่งผู้กระทำผิดเป็น 4 ประเภท ได้แก่

(1) ผู้ที่ใช้การข่มขืนระบายความก้าวร้าว (displaced aggression rapist) ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ใช้ความก้าวร้าวและรุนแรง มีความเป็นอันตราย ต้องการดูถูกเหยียดหยาม ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเหยื่อ คล้ายกับผู้ใช้การข่มขืนเป็นเครื่องมือระบายความโกรธกับผู้ใช้การข่มขืนเพื่อแสดงอำนาจตามแนวคิดของ Groth ดังนั้นอาจมีพฤติกรรมทำร้ายร่างกายเหยื่อ เช่น กัด ตัด หรือฉีก เพื่อลงโทษเหยื่อซึ่งมักจะเป็นคนที่ผู้กระทำผิดไม่รู้จัก แต่อาจมีลักษณะบางอย่างที่เหมือนกันหรือชวนให้นึกถึงผู้หญิงที่เคยทำให้ผู้กระทำผิดโกรธเกรี้ยวในอดีต ซึ่งแท้จริงแล้วคำว่า “displaced aggression” หมายถึงความก้าวร้าวที่ถูกแทนที่ หรือก็คือการนำความก้าวร้าวมาลงที่เหยื่อซึ่งไม่ใช่สาเหตุของความโกรธแค้นของตนเอง ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ต้องการการกระตุ้นผ่านการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องปากเพราะมีมุมมองว่าการกระทำเช่นนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการครอบงำเหยื่อ และผู้กระทำผิดกลุ่มนี้มักมีลักษณะของความเป็นชายที่สูงเกินปกติ (hypermasculine) หรือกลุ่มมาโซ (macho type)

(2) ผู้ข่มขืนแบบชาติสนิม (sexually sadistic rapist) ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้คล้ายกับแนวคิดของ Groth เช่นกัน กล่าวคือ เป็นผู้กระทำผิดที่ผสมผสานเพศกับความก้าวร้าวเข้าด้วยกัน ทำให้เชื่อมโยงความรู้สึกตื่นตัวทางเพศเข้ากับความเจ็บปวด ผู้กระทำผิดมักบอกตัวเองว่าผู้หญิงชอบถูกดูถูกครอบงำ และมีส่วนร่วมในการกระทำผิด และนอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะข่มขืนคู่สมรสหรือคนใกล้ชิด และมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมากกว่าผู้กระทำผิดทางเพศประเภทอื่น ๆ การเข้าหาเหยื่อของเขามักเริ่มต้นจากการสร้างภาพลักษณ์ที่ดูมีเสน่ห์และดึงดูด ในระหว่างการข่มขืนจะเริ่มใช้ความรุนแรงและทรมานมากขึ้นเรื่อย ๆ จนส่งผลให้เหยื่อเสียชีวิต และผู้กระทำผิดทางเพศกลุ่มนี้มักพบว่าใกล้เคียงกับผู้กระทำผิดต่อเนื่องมากที่สุด

(3) ผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อชดเชย (compensatory rapist) อาจเรียกว่าเป็นผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกมั่นคงในอำนาจ ลักษณะทั่วไปของผู้กระทำผิดค่อนข้างเฉยชา แยกตัว และไม่ชอบเข้าสังคม พยายามที่จะพิสูจน์ความกล้าหาญ และความสามารถทางเพศของตนเอง มักอยู่ในโลกของจินตนาการที่ขับเคลื่อนด้วยสื่อลามกและภาพยนตร์โรแมนติคที่ตัวเองของเรื่องมักเอาชนะใจของนางเอกหลังจากพยายามไล่ตามเป็นเวลานาน แต่พฤติกรรมที่แสดงออกในความจริงของผู้กระทำผิด

มักเป็นการตามสะกดรอยเหยื่อ (stalking) ผู้กระทำผิดมักเชื่อมั่นว่าหากได้แสดงออกเพื่อเอาชนะใจเหยื่อสักครั้ง ท้ายที่สุดเหยื่อจะต้องประทับใจในความกล้าหาญ และเชื่อฟังผู้กระทำผิดในที่สุด ผู้กระทำผิดในกลุ่มนี้มีแนวโน้มใช้ความรุนแรงน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่อาจแสดงความโกรธเกรี้ยวหากความพยายามถูกต่อต้านอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการปฏิเสธทำให้รู้สึกอับอาย

(4) ผู้ที่ข่มขืนตามโอกาสที่เอื้ออำนวย (opportunistic rapist) หรือเรียกว่านักข่มขืนแบบฉวยโอกาส หรือบางครั้งอาจถูกเรียกว่านักข่มขืนแบบหุนหันพลันแล่น (impulsive rapist) ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้จะมีเพศสัมพันธ์ในสถานที่ที่เขากระทำไม่ได้ล่าเหยื่อข่มขืนโดยตรง แต่การข่มขืนจะเกิดขึ้นในบริบทของอาชญากรรมอื่น เช่น การปล้นร้านค้า หรือการลักทรัพย์ในบ้าน ในการกระทำผิดจะใช้กำลังเท่าที่จำเป็นสำหรับการสยบเหยื่อ ไม่ค่อยพบว่าผู้กระทำผิดกลุ่มนี้สนใจที่จะสร้างความเจ็บปวดหรือทรมานเหยื่อเพื่อความพึงพอใจส่วนตัว แม้ว่าผู้กระทำผิดจะทำร้ายเหยื่อในกรณีที่เหยื่อต่อสู้ขัดขืนหรือถูกผู้กระทำผิดก็ตาม ในผู้กระทำผิดกลุ่มนี้จึงมักมีประวัติการประกอบอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม

จากที่กล่าวมาทั้งเกณฑ์การจำแนกของ Groth กับ Knight ต่างมีเกณฑ์จำแนกอาชญากรรมข่มขืนที่เหมือนและแตกต่างกันบางประการ เมื่อจัดกลุ่มตามแรงจูงใจแล้ว สรุปได้ดัง ตาราง 5

ตาราง 5 การจำแนกอาชญากรรมข่มขืนตามที่มาของแรงจูงใจ

การจำแนกประเภท		ที่มาของแรงจูงใจ			
		ความโกรธ เหยียดเพศ	ใช้ความ เจ็บปวด เร้าอารมณ์	การชดเชย	สบโอกาส
Groth และคณะ	ผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อเสริมความมั่นใจ			✓	
	ผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อแสดงอำนาจ	✓			
	ผู้ที่ใช้การข่มขืนเป็นเครื่องมือระบายความ โกรธ	✓			
	ผู้ที่ใช้การข่มขืนเป็นเครื่องมือกระตุ้น อารมณ์		✓		
Knight และคณะ	ผู้ที่ใช้การข่มขืนระบายความก้าวร้าว	✓			
	ผู้ข่มขืนแบบชาดิสัม		✓		
	ผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อชดเชย			✓	
	ผู้ที่ข่มขืนตามโอกาสที่เอื้ออำนวย				✓

ที่มา: Shipley & Arrigo, 2008; Gavin, 2014; Howitt, 2015; Miller, 2012

จากตาราง 5 สรุปการจัดประเภทของอาชญากรฆ่าคนตามแนวของ Groth และคณะกับ Knight และคณะ เมื่อจำแนกตามที่มาของแรงจูงใจเป็น 4 กลุ่ม พบว่ามีแนวทางการจำแนกประเภท 2 ด้านของ Groth คือผู้ที่ใช้การฆ่าคนเพื่อแสดงอำนาจกับผู้ที่ใช้การฆ่าคนเป็นเครื่องมือระบายความโกรธที่มีมาของแรงจูงใจใกล้เคียงกับแนวทางของ Knight คือผู้ที่ใช้การฆ่าคนระบายความก้าวร้าว ในขณะที่แนวทางของ Knight มีการแบ่งประเภทของผู้ฆ่าคนที่เป็นแตกต่างออกไปจากแนวทางจำแนกของ Groth อย่างชัดเจนคือผู้ที่ฆ่าคนตามโอกาสที่เอื้ออำนวย

2.2.3 ปัจจัยทางจิตวิทยาในอาชญากรรมต่อเนื่อง

ในการวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาของอาชญากรรมต่อเนื่อง (psychological factors of serial crime) ส่วนใหญ่มุ่งเน้นกลุ่มฆาตกรต่อเนื่อง และได้ขยายประเด็นอภิปรายไปถึงกลุ่มอาชญากรฆ่าคนต่อเนื่อง และนักวางเพลิงต่อเนื่องด้วยเช่นกัน ในการศึกษาที่มุ่งเน้นระบอบกฎหมายจิตวิทยาที่แปลกแยกในการฆาตกรรมต่อเนื่อง ไม่เพียงทำให้เข้าใจรูปแบบการกระทำผิด แต่ยังแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะของอาชญากรรมต่อเนื่องทั้งการฆาตกรรม การฆ่าคน หรือการวางเพลิงได้ชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตามนักวิจัยบางท่าน เช่น Giannangelo กล่าวว่าปัจจัยทางจิตวิทยาของอาชญากรต่อเนื่องไม่อาจใช้เพื่อการวินิจฉัยความผิดปกติทางจิตเวช เพราะการศึกษาส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายใต้บริบทของการศึกษาพฤติกรรมอาชญากร ไม่สามารถตีความข้ามศาสตร์ไปถึงการวินิจฉัยทางจิตเวชได้ (Kocsis, 2006) โดยปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมต่อเนื่องมีดังนี้

(1) จิตพยาธิสภาพ หรือบุคลิกแบบต่อต้านสังคม (psychopathy) เป็นคำที่มีนัยยะถึงโรคความผิดปกติทางจิต หรือบุคลิกภาพที่ผิดปกติ หรือบุคลิกภาพต่อต้านสังคม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) แม้ว่าส่วนใหญ่จะไม่ค่อยพบว่าอาชญากรต่อเนื่องเป็นผู้มีความวิกลจริตโดยนัยยะทางกฎหมาย (legally insane) แต่ในหลายแง่มุมทางบุคลิกภาพของอาชญากรต่อเนื่องได้สะท้อนถึงความผิดปกติทางบุคลิกภาพและจิตเวช โดยเฉพาะในมุมมองของจิตพยาธิสภาพที่เชื่อมโยงกับการวินิจฉัยทางจิตเวชในโรคบุคลิกภาพแปรปรวนแบบต่อต้านสังคม (antisocial personality disorder) ซึ่งในบริบทของของโรคนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมละเมิดสิทธิของผู้อื่น เมินเฉยและมองข้ามสิทธิของผู้อื่น ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ขาดความสำนึกผิดต่อการกระทำผิดหรือการทำร้ายผู้อื่น มีอัตมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองที่สูงเกินจริง เปลือกนอกดูมีเสน่ห์และแรงดึงดูด ซึ่งจากการศึกษาทั้งแบบกรณีศึกษาและการศึกษาผ่านเครื่องมือปริมาณทางจิตวิทยาพบว่าอาชญากรต่อเนื่องมีพฤติกรรมบางประการที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะ ทั้งนี้เหยื่อของอาชญากรต่อเนื่องมีสถานะเสมือน “วัตถุในการตอบสนองความ

พึงพอใจที่ผิดปกติ” (an object of perverse gratification) จึงพบว่าพฤติกรรมการทรมานเหยื่อ เป็นสิ่งที่พบได้ทั่วไปในอาชญากรรมต่อเนื่อง และการที่อาชญากรต่อเนื่องไม่มีความรู้สึกผิดต่อการ ประกอบอาชญากรรมของตนเอง จึงกลายเป็นสิ่งที่ลดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเหยื่อในเวลาเดียวกัน ต่อมาเมื่อการวิจัยโดยใช้เครื่องมือปริมาณทางจิตวิทยามีความแม่นยำมากขึ้นทำให้พบความสัมพันธ์ ของจิตพยาธิสภาพกับพฤติกรรมอาชญากรรมทางเพศ ทำให้คุณลักษณะด้านจิตพยาธิสภาพเป็นตัว บ่งชี้สำคัญในการสร้างแบบร่างทางจิตวิทยา (psychological profile) ของอาชญากรต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามข้อสรุปนี้ยังคงเป็นที่ถกเถียง สืบเนื่องจากนักวิชาการบางส่วนเห็นว่าบุคคลที่มี คุณลักษณะของจิตพยาธิสภาพบางส่วนก็ได้ก่ออาชญากรรมร้ายแรง หรือเป็นอาชญากรต่อเนื่อง ใน ขณะเดียวกันอาชญากรต่อเนื่องบางคนก็ได้มีคุณลักษณะที่เข้ากับเกณฑ์วินิจฉัยของจิตพยาธิสภาพ จึงสรุปได้ว่าคุณลักษณะจิตพยาธิสภาพเป็นตัวบ่งชี้สำคัญซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของอาชญากร ต่อเนื่อง แต่ก็จำเป็นต้องพิจารณาบุคลิกภาพในมิติอื่น ๆ ประกอบไปด้วย

(2) บุคลิกแบบหลงตัวเอง (narcissism) เป็นคุณลักษณะของการมุ่งความสนใจที่ตนเองใน ระดับที่ผิดปกติ (pathological levels narcissism) ซึ่งแสดงออกในลักษณะการเข้าใจว่าตนเองเป็น บุคคลที่ยิ่งใหญ่ มีความสำคัญ ต้องการการสรรเสริญเยินยอ และไม่รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น คุณลักษณะแบบหลงตัวเองที่เกินจริงนี้ค่อนข้างเปราะบาง ดังนั้นบุคคลที่มีบุคลิกหลงตัวเองจะ พยายามอย่างยิ่งยวดในการรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง แม้ว่าจะมีงานวิจัยไม่มากนักที่พยายามศึกษา แนวโน้มของบุคลิกแบบหลงตัวเองกับอาชญากรต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลิกแบบหลงตัวเองไม่ได้ มีความสัมพันธ์กับจิตพยาธิสภาพมากนัก แต่เมื่อมีการวินิจฉัยพิเศษในกลุ่มอาชญากรต่อเนื่องมักพบว่า มีบุคลิกแบบหลงตัวเองร่วมอยู่ด้วย นอกจากนี้ในบุคคลที่มีบุคลิกแบบหลงตัวเองซึ่งขาดความเห็นอก เห็นใจผู้อื่นเหมือนเช่นจิตพยาธิสภาพ (ที่มองผู้อื่นเป็นวัตถุตอบสนองของความพึงพอใจ) แต่บุคลิกแบบ หลงตัวเองจะต้องการสร้างความรู้สึกเหนือกว่าผู้อื่น (a sense of superiority over others) และ ต้องการถูกสรรเสริญชื่นชม ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักเห็นได้ชัดในกลุ่มอาชญากรข้ามขึ้นต่อเนื่อง โดย การศึกษารายกรณีพบว่าอาชญากรต่อเนื่องจะรับรู้ที่ตนเองเหนือกว่าเหยื่อ มักดูหมิ่น และลดทอน คุณค่าความเป็นมนุษย์และความรู้สึกของเหยื่อ รวมทั้งมองว่าเหยื่อสมควรได้รับการล่วงละเมิดโดย ผู้ถูกกระทำผิด ในอาชญากรต่อเนื่องบางคนจะประกาศความเหนือกว่าทางสติปัญญา และเยาะเย้ย ความสามารถในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ติดตาม โดยอ้างว่าตนเองเป็นผู้ยอมให้จับกุม หรือ เจตนาทิ้งเบาะแสให้จับกุม หรือการแสดงออกแบบโอ้อวดถึงความฉลาดหลักแหลมของตน แม้ว่าจะไม่

เคยสำเร็จการศึกษาใด ๆ อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของบุคลิกแบบหลงตัวเองและจิตพยาธิสภาพ เป็นองค์ประกอบที่พบในอาชญากรต่อเนื่องแต่มีการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่มากนัก

(3) บุคลิกแบบชาติสนิม (sadism) เป็นคุณลักษณะของรูปแบบพฤติกรรมที่โหดร้าย ลดทอนคุณค่า และก้าวร้าว บุคคลที่มีลักษณะเชิงบุคลิกแบบชาติสนิมจะมีความรู้สึกพึงพอใจต่อความทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจของผู้อื่น บางครั้งนักวิจัยพบว่าบุคลิกแบบชาติสนิมมีความสัมพันธ์กับจิตพยาธิสภาพ แต่แนวคิดเกี่ยวกับมิติเชิงบุคลิกภาพเกี่ยวกับการวินิจฉัยของทั้งสองคุณลักษณะมีความแตกต่างกัน เช่น บุคคลชาติสนิมมีความก้าวร้าวและโหดร้าย แต่มักพบว่าไม่มีประวัติกระทำผิดกฎหมาย นอกจากนี้การแสดงพฤติกรรมของพวกชาติสนิมไม่ถูกจำกัดเพียงการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย แต่รวมถึงความรุนแรงทางจิตใจ และการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยเกือบทั้งหมดของฆาตกรต่อเนื่องและอาชญากรข่มขืนต่อเนื่อง มักมีคุณลักษณะของบุคลิกแบบชาติสนิม แหล่งที่มาของความพึงพอใจของอาชญากรกลุ่มนี้ได้จากการได้ข่มขู่ ถูกเหยียดหยาม ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเหยื่อ ในด้านการกระทำผิดอาชญากรต่อเนื่องมักใช้วิธีการที่ได้สัมผัสโดยตรง (เช่น การบีบคอ การแทง ฯลฯ) กับเหยื่อมากกว่าการกระทำผิดแบบไม่สัมผัส (เช่น การวางยาพิษ) นอกจากนี้วิธีการจัดการกับศพเหยื่อยังเป็นการสื่อถึงเจตนาในการข่มขู่หรือดูถูกผู้ตาย ดังนั้นผู้กระทำผิดจะเลือกทิ้งศพในที่แจ้งหรือที่สะกดตา ซึ่งจะถูกพบเห็นได้โดยคนทั่วไปแทนที่จะทิ้งศพในสถานที่ลับตา และเลือกที่จะจัดทำทางศพในสภาพที่น่าอาย เพื่อให้ผู้พบเจอตกใจและทำให้เสื่อมเสียเกียรติ หรือในกรณีที่ข่มขืนเหยื่ออาจปล่อยตัวเหยื่อหลังการข่มขืนในสภาพที่เปลือยกาย พวกชาติสนิมที่มีคู่ครองมักใช้การควบคุมคู่ครองอย่างเข้มงวด และบางครั้งใช้คู่ครองร่วมในการประกอบอาชญากรรม จากการศึกษาชีวิตวัยเด็กของอาชญากรต่อเนื่องที่มีบุคลิกแบบชาติสนิมพบว่ามีการใช้ความรุนแรงกับสัตว์และเพื่อนวัยเดียวกัน และเคยมีประสบการณ์ตกเป็นเหยื่อ หรือเคยอยู่ในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง สำหรับการอธิบายภาพกว้าง อาจระบุว่าความเจ็บป่วยทางจิตให้อิสระแก่ผู้กระทำผิดในการละเมิดกฎหมายของสังคม ส่วนบุคลิกแบบหลงตัวเองสร้างความพึงพอใจต่อวิถีชีวิตของผู้กระทำผิดและเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกเหนือกว่า ในขณะที่บุคลิกแบบชาติสนิมสร้างรูปแบบความพึงพอใจเฉพาะตัวเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม และแสวงหาความรู้สึกเหนือกว่าผ่านการดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

(4) แนวโน้มของโรคกามวิตถาร (paraphilic tendencies) แม้จะไม่มีหลักฐานชัดเจนที่เชื่อมโยงระหว่างอาชญากรต่อเนื่องกับความรู้สึกพึงพอใจทางเพศ แต่พฤติกรรมทางเพศ กับอาชญากรข่มขืนต่อเนื่องมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรง โรคกามวิตถารคือรูปแบบที่คงทนของพฤติกรรมทางเพศต่อวัตถุ วิธีการ และสถานการณ์ที่ผิดปกติ โดยมีวรรณกรรมจำนวนมากที่กล่าวถึงพฤติกรรมแบบโรค

กามวิตถารระหว่างการกระทำผิดของอาชญากรต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเพศสัมพันธ์แบบ
 ซาติสม์ที่สร้างความเจ็บปวดทรมานทางกายและจิตใจแก่เหยื่อมักพบในฆาตกรต่อเนื่องฆ่าข่มขืน ใน
 รายงานตัวอย่างพบว่ามีบางกรณีที่ผู้กระทำผิดตัดสินใจส่วนอวัยวะของเหยื่อออกไปเก็บสะสม ดังนั้น
 อาชญากรข่มขืนต่อเนื่องมักเลือกเหยื่อที่มีลักษณะเฉพาะบางอย่างเพื่อตอบสนองความรู้สึกพึงพอใจ
 ทางเพศของตน เช่น เลือกเหยื่อที่ใส่รองเท้าส้นสูงเมื่อประกอบอาชญากรรมแล้วก็จะเก็บรองเท้าส้นสูง
 เป็นที่ระลึกถึงการประกอบอาชญากรรม หรือใช้ประกอบกรจินตนาการทางเพศเพื่อสำเร็จความใคร่
 ในภายหลัง รูปแบบการเก็บของที่ระลึกจากเหยื่อไม่ค่อยพบในอาชญากรรมรูปแบบอื่น ๆ จึง
 กลายเป็นคุณลักษณะเฉพาะเมื่อสืบสวนอาชญากรรมต่อเนื่อง และในแง่มุมอื่น ๆ เช่น ร่องรอยการ
 แหวงบนร่างของเหยื่อที่เชื่อมโยงกับบุคลิกแบบซาติสม์ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้สึกพึงพอใจทาง
 เพศแก่อาชญากรต่อเนื่องที่เป็นโรคกามวิตถารได้พร้อมกัน ในกรณีนี้มักพบว่าบาดแผลมักอยู่ใกล้กับ
 หน้าอกและอวัยวะเพศของเหยื่อ นอกจากนี้อาชญากรต่อเนื่องในอเมริกา เช่น John Gacy และ
 Albert Fish เป็นโรคกามวิตถารแบบใคร่เด็ก (pedophilia) มักเลือกเหยื่อที่เป็นเด็ก อย่างไรก็ตาม
 อาชญากรต่อเนื่องที่ไม่ข่มขืน เช่น ฆาตกรต่อเนื่อง หรือนักวางเพลิงต่อเนื่องก็พบว่าการกระทำผิด
 เสมือนการสำเร็จความใคร่ ดังนั้นรูปแบบของความรู้สึกพึงพอใจเฉพาะตน (self-gratification) ที่ได้
 จากการประกอบอาชญากรรมต่อเนื่อง จึงเป็นสิ่งที่อยู่ภายใต้แรงจูงใจทางเพศ (psychosexual
 motives) และโรคกามวิตถารยังเกี่ยวข้องกับกลไกทางจิตวิทยาของจิตพยาธิสภาพ บุคลิกแบบหลง
 ตัวเอง และบุคลิกแบบซาติสม์ด้วย

(5) แนวโน้มของการหมกมุ่นกับจินตนาการ และกระบวนการทำงานของจิตใจที่แตกแยก
 (fantasy proneness and dissociative tendencies) จากการศึกษาที่ผ่านมา มักพบว่า
 อาชญากรรมต่อเนื่องแฝงด้วยความวิกลจริตภายใน โดยเฉพาะขณะกระทำผิดอาชญากรต่อเนื่องจะ
 อยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งที่พวกเขากระทำ แม้จะทราบว่าเป็นสิ่งที่ผิดก็ตาม ทำให้ผู้คนในสังคม
 ส่วนมากมีความยากลำบากที่จะเข้าใจและเชื่อว่าอาชญากรต่อเนื่องกระทำการที่โหดเหี้ยมได้อย่างไร
 คำตอบสำหรับข้อสงสัยดังกล่าวถูกอธิบายผ่านองค์ประกอบทางจิตวิทยาเกี่ยวกับจิตพยาธิสภาพ
 บุคลิกแบบหลงตัวเอง บุคลิกแบบซาติสม์ของอาชญากรต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามมโนทัศน์เรื่อง
 “สติสัมปชัญญะทางกฎหมาย” (legal sanity) ไม่ควรมีลักษณะเป็นความจริงเชิงปรนัย (objective)
 ผ่านมุมมองของผู้ที่สังเกตปรากฏการณ์อาชญากรรมเท่านั้น แต่ควรทำความเข้าใจความเป็นจริงเชิง
 อัตนัย (subjective reality) ผ่านประสบการณ์ของผู้กระทำผิดด้วย ซึ่งความเป็นจริงเชิงอัตนัยที่
 ผิดปกติ (aberrant subjective reality) จะช่วยให้เข้าใจเพื่อให้ปรากฏการณ์อาชญากรรมต่อเนื่องได้

อย่างลุ่มลึก ในบางกรณีความจริงเชิงอัตนัยของอาชญากรต่อเนื่องบ่งชี้ว่าอาชญากรเหล่านี้มีอาการของโรคจิตอย่างแจ่มชัด (unequivocally psychotic) เพราะสามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ แต่แรงจูงใจที่ขับเคลื่อนพฤติกรรมนั้นเกิดจากการรับรู้โลกในลักษณะที่บิดเบือน หรือเกิดจากความหลงผิด (delusion) เช่น Richard Trenton Chase ฆาตกรต่อเนื่องที่อเมริกาเหนือ ซึ่งฆ่าเหยื่อและนำเลือดมาดื่มเพราะเชื่อว่าช่วยป้องกันไม่ให้เลือดของตนระเหยแห้งออกไป หรือ Edward Gein ถลกหนังของศพมาใช้เป็นหน้ากากและเครื่องแต่งกาย โดยเชื่อว่าการสวมใส่ผิวหนังของศพจะช่วยให้เขากลายเป็นคนอื่นได้

แนวโน้มของการหมกมุ่นกับจินตนาการ เป็นคุณลักษณะเชิงบุคลิกภาพที่เป็นรูปแบบอันคงทน เปลี่ยนแปลงได้ยาก ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมักจมอยู่กับการจินตนาการ และเพ้อฝันอย่างจริงจัง รวมทั้งนำเอาจินตนาการและความเพ้อฝันส่วนตนมาใช้ในโลกแห่งความจริง เมื่อพิจารณาจากประวัติชีวิตของบุคคลที่มีแนวโน้มของการหมกมุ่นกับจินตนาการมักพบว่าในวัยเด็กมีประสบการณ์ถูกทารุณกรรมอย่างรุนแรง และมีลักษณะอารมณ์โดดเดี่ยว (severe childhood abuse and emotional isolation) ดังนั้นการจินตนาการจึงเป็นวิธีการเปลี่ยนความทรงจำที่เจ็บปวดให้กลายเป็นความรู้สึกที่สามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ ได้ แม้วายังขาดข้อมูลจากเครื่องมือทางจิตวิทยาในการยืนยัน แต่มีข้อบ่งชี้ว่าอาชญากรต่อเนื่องมีแนวโน้มที่จะหมกมุ่นกับจินตนาการเกี่ยวกับความรุนแรง เช่นเดียวกับอาชญากรฆ่มขืนต่อเนื่องที่หมกมุ่นกับจินตนาการทางเพศแบบชาติสม และสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัว หรือวิธีการประกอบอาชญากรรม (modus operandi) จากนั้นจึงทำซ้ำพฤติกรรมเหล่านั้น เป็นเหตุให้การสืบสวนอาชญากรต่อเนื่องจะต้องค้นหารูปแบบเฉพาะเหล่านี้เพื่อค้นหาผู้กระทำผิด อย่างไรก็ตามวิธีการประกอบอาชญากรรมอาจเปลี่ยนแปลงไปเพราะผู้กระทำผิดมีประสบการณ์มากขึ้น แต่เรื่องราวจินตนาการ (fantasy scenario) ของผู้กระทำผิดมักมีรูปแบบคงที่และคงอยู่ในการประกอบอาชญากรรมแต่ละครั้ง ดังนั้นเนื้อหาในการจินตนาการและถ่ายทอดออกมาในการประกอบอาชญากรรมจึงเสมือนเป็น “ลายเซ็น” ที่มีความเฉพาะตัวของอาชญากรต่อเนื่อง นอกจากนี้จินตนาการยังเป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายว่าทำไมอาชญากรต่อเนื่องจึงเลือกคนแปลกหน้าเป็นเหยื่อ เพราะในอาชญากรรมทั่วไปมักพบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงผู้กระทำผิดกับเหยื่อ แต่สำหรับอาชญากรต่อเนื่องแรงจูงใจจะอยู่บนพื้นฐานของแรงจูงใจที่เกิดจากความหมกมุ่นในจินตนาการของผู้กระทำผิด ความสัมพันธ์ระหว่างเหยื่อและผู้กระทำผิดจึงไม่ใช่สิ่งที่จำเป็น แต่บทบาทของเหยื่อกลายเป็นวัตถุติดสำคัญสำหรับจินตนาการของอาชญากรต่อเนื่อง

กระบวนการทำงานของจิตใจที่แตกแยก หมายถึงกระบวนการรู้คิดที่แยกออกจากกันเป็นส่วน ๆ เป็นภาวะที่คล้ายกับการถูกสะกดจิต แต่ทว่ากระบวนการรู้คิดนี้ถูกแยกจากภาวะการรู้ตัว หรือ มีสติ เช่น ระหว่างการกระทำผิด อาชญากรต่อเนื่องอาจรับรู้ว่ายึดเป็นเพียงวัตถุสิ่งของ หรือบางสิ่งที่มีสถานะต่ำกว่ามนุษย์ ยึดเป็นเพียงวัตถุที่ใช้สนองความพึงพอใจส่วนตัว สิ่งนี้เป็นกระบวนการลดทอนความเป็นมนุษย์ (dehumanization) ที่เป็นส่วนหนึ่งของสภาวะจิตใจที่แตกแยก ในทางกลับกันเหยื่อที่รอดชีวิตจากอาชญากรต่อเนื่องบางรายใช้การมีส่วนร่วมในการสนทนาเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับอาชญากรต่อเนื่อง เป็นการประวิงเวลา หรือขัดขวางกระบวนการทำงานของจิตใจที่แตกแยกซึ่งผู้กระทำผิดในการลดทอนความเป็นมนุษย์ของเหยื่อ และทำให้เหยื่อรอดชีวิต หรือเป็นโอกาสให้หนีจากผู้กระทำผิดได้ในที่สุด ในบางกรณีผู้กระทำผิดได้อธิบายถึงวิธีการประกอบอาชญากรรมของตัวเอง โดยกล่าวว่าสภาพจิตใจในขณะที่กระทำผิดมีลักษณะคล้ายกับการฝันหรือถูกสะกดจิต ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของเหยื่อที่รอดชีวิตบางรายที่ระบุว่าขณะอาชญากรต่อเนื่องโจมตีมีสภาพคล้ายคนที่มึนงง (a trance-like state) ปราศจากอารมณ์ (devoid of emotion) และดวงตาที่ไร้ชีวิตชีวา (glassy-eyed) ในอาชญากรต่อเนื่องบางรายใช้สารออกฤทธิ์ทางจิตประสาท เช่น การดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเข้าสู่สภาวะจิตใจที่แตกแยก นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่าการจินตนาการเป็นสิ่งที่มีผลกระตุ้นให้อาชญากรต่อเนื่องแสดงออกถึงความต้องการที่ผิดปกติเพื่อลดความเจ็บปวดจากบาดแผลทางใจในวัยเด็ก

จากแนวโน้มของการหมกมุ่นกับจินตนาการ และความแตกแยกของกระบวนการทำงานของจิตใจซึ่งทำให้มีความเป็นไปได้ว่าอาชญากรต่อเนื่องจะถูกรับวินิจฉัยว่าเป็นโรคหลายบุคลิกภาพ (dissociative identity disorder, multiple personality disorder) ซึ่งเป็นประเด็นที่ยังคงถกเถียงทางวิชาการอยู่ และต้องอาศัยเครื่องมือทางจิตวิทยาที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมในการค้นหาคำตอบ แต่กระนั้นการใช้แนวคิดเรื่องการหมกมุ่นกับจินตนาการ และกระบวนการทำงานของจิตใจที่แตกแยกในการอธิบายอาชญากรต่อเนื่องก็ให้คำอธิบายพฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้ในบางส่วน

(6) การย้ำทำ (compulsiveness) กลไกที่ชัดเจนของอาชญากรต่อเนื่อง คือแรงขับย้ำทำที่ผลักดันให้กระทำผิดซ้ำ (compulsive drive to re-offend) ซึ่งเป็นกลไกที่ให้อาชญากรต่อเนื่องแตกต่างจากฆาตกรสังหารหมู่ หรือฆาตกรในเหตุกราดยิง นักวิจัยจำนวนมากพยายามศึกษาวงจรเชิงพฤติกรรมของอาชญากรต่อเนื่อง โดยพบว่าในระยะเริ่มต้นผู้กระทำผิดจะรู้สึกตึงเครียด (sense of tension) อันเป็นผลจากจินตนาการเกี่ยวกับความซาดิสม์ หรือแนวโน้มของกามวิปริต เมื่อความตึงเครียดค่อย ๆ เติบโตสะสมมากขึ้นจนถึงจุดสูงสุด แรงขับจะผลักดันให้อาชญากรต่อเนื่องลงมือกระทำ

ผิดเพื่อปลดปล่อยความตึงเครียด หลังจากการประกอบอาชีพการงานไปแล้วจะเข้าสู่ช่วงเวลาหยุดเว้น ประกอบอาชีพการงาน ซึ่งเป็นเวลาที่ผู้กระทำผิดรู้สึกผ่อนคลาย และเมื่อความผ่อนคลายหมดลงก็จะเริ่มวงจรใหม่ ลักษณะเช่นนี้แสดงถึงความสามารถต่อต้านแรงขับย่ำทำได้ จึงเริ่มกระทำผิดซ้ำอีก อย่างไรก็ตามระยะเวลาหยุดเว้นมีความแตกต่างกันภายในตัวผู้กระทำผิดเอง และแตกต่างจากผู้กระทำผิดรายอื่น ๆ นอกจากนี้การย่ำทำและวงจรการกระทำผิดของอาชญากรต่อเนื่องถูกตั้งสมมติฐานว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการเสพติดทางสรีระวิทยา (คล้ายกับการติดสารเสพติด) ซึ่งยังจำเป็นต้องศึกษาหาหลักฐานเชิงประจักษ์ต่อไป ถึงกระนั้นการย่ำทำก็ยังถือเป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่สำคัญของอาชญากรต่อเนื่อง

แม้ว่าอาชญากรต่อเนื่องจะมีรูปแบบการประกอบอาชีพการงานที่แตกต่างกัน แต่แรงผลักดันทางจิตวิทยาที่นำไปสู่การก่ออาชญากรต่อเนื่องมีลักษณะร่วมที่คล้ายคลึงกัน เมื่อวิเคราะห์คุณลักษณะทางจิตวิทยาแล้วจะพบว่ามีความคล้ายคลึงกันของกลไกทางจิตวิทยาที่เชื่อมโยงกับอาชญากรรมซ้ำซ้อนต่อเนื่อง และคุณลักษณะเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้คุณลักษณะทางจิตวิทยา เช่น จิตพยาธิสภาพ บุคลิกแบบหลงตัวเอง บุคลิกแบบชาติสม์ โรคกามวิตถาร และอื่น ๆ ยังปรากฏขึ้นแบบซับซ้อนและผสมผสานกันกล่าวคือ จิตพยาธิสภาพเป็นสิ่งที่ปลดปล่อยอาชญากรออกจากกฎเกณฑ์ของสังคมให้แสดงพฤติกรรมชาติสม์และหลงตัวเองออกมา ส่วนบุคลิกแบบหลงตัวเองเป็นสิ่งที่แสดงถึงรูปแบบของความพึงพอใจเฉพาะตัวอันเป็นแบบแผนชีวิตชอบบุคคลนั้น และเป็นพลังงานที่นำไปสู่ความรู้สึกเหนือกว่า ซึ่งผู้กระทำผิดใช้แสดงความชอบธรรมสำหรับพฤติกรรมต่อต้านสังคมและชาติสม์ ในขณะที่บุคลิกแบบชาติสม์และแนวโน้มของโรคกามวิตถารเป็นสิ่งที่นำไปสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมเพื่อตอบสนองความพึงพอใจส่วนตัว และการแสดงพฤติกรรมกตขี้ข่มเหง จึงเห็นได้ว่าทั้งคุณลักษณะจิตพยาธิสภาพ บุคลิกแบบหลงตัวเอง บุคลิกแบบชาติสม์ และแนวโน้มของโรคกามวิตถารล้วนเป็นกลไกที่หลอมรวมกันสู่การใช้จินตนาการแบบย่ำทำของรูปแบบการกระทำผิดต่อเหยื่อโดยแยกตัวเองออกจากการตระหนักถึงข้อจำกัดทางกฎหมาย

2.2.4 ปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเรา

Jewkes (2012) ได้รวบรวมปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ผู้ชายมีพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเรา ในบางปัจจัยมีหลักฐานงานวิจัยสนับสนุนแน่นอน บางปัจจัยจำเป็นต้องถูกวิจัยเพิ่มเติมเพื่อยืนยัน แต่ทุกปัจจัยที่เสนอมีความสมดุลเพียงพอในการระบุเป็นปัจจัยเสี่ยง โดยปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ระดับทางสังคม ปัจจัยทางชีววิทยา (เช่น จีโนไทป์ ระดับฮอร์โมน และความบกพร่องทางประสาทวิทยา) ประสบการณ์ในวัยเด็กและการเผชิญกับความรุนแรง ความยากจน

และด้อยโอกาส ปัญหาสุขภาพจิตและระดับสติปัญญา การใช้สารเสพติด กลุ่มเพื่อน ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ทัศนคติและความสัมพันธ์ การตื่นตัวทางเพศและการจินตนาการที่ผิดปกติ ดังนี้

(1) ปัจจัยทางชีววิทยา (biology)

ในประเด็นบทบาทของจีโนไทป์ (role of genotype) มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยีนส์ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ความรุนแรงทางเพศไม่มากนัก แต่มีหลักฐานบางอย่างที่แสดงว่ายีนส์อาจมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความก้าวร้าว เมื่อเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างยีนและสิ่งแวดล้อมอาจนำไปสู่ความก้าวร้าวได้ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงความก้าวร้าวของบุคคลที่มีความเปราะบางทางพันธุกรรมและอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีอันตรายคุกคาม หรือบุคคลที่มีแนวโน้มของลักษณะต่อต้านสังคมจะมีแนวโน้มถูกดึงดูตไปยังสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้แสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคม

ในประเด็นของระดับฮอร์โมน แม้ว่าจะมีงานวิจัยบางชิ้นพบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางเพศของผู้ชายกับฮอร์โมนแอนโดรเจน และมีสมมติฐานเกี่ยวกับฮอร์โมนเทสโทสเตอโรนกับระดับความต้องการทางเพศ แต่งานวิจัยยังน้อยเกินกว่าจะเชื่อมโยงเข้าด้วยกันและงานวิจัยที่มีอยู่ให้ผลที่แตกต่างกันออกไป

สุดท้ายประเด็นของประสาทวิทยา มีงานวิจัยที่ระบุถึงพยาธิสภาพทางสมองกับความเกี่ยวข้องในการกระทำผิดทางเพศ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้ที่มีความผิดปกติแบบใคร่เด็ก (pedophiles) มีสัดส่วนของพยาธิสภาพทางสมองสูงแต่ข้อสรุปจากวรรณกรรมในเวลาต่อมาได้หักล้างความเชื่อนั้นลง เพราะหลักฐานงานวิจัยเหล่านั้นคือรายงานกรณีศึกษาที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 1 หรือ 2 คน และมีงานวิจัยกับกลุ่มเปรียบเทียบจำนวนน้อย รวมทั้งขาดความชัดเจนในการวัดผลลัพธ์ ตลอดจนขั้นตอนการผลิตซ้ำเป็นไปได้ยาก แม้ว่าอาการบาดเจ็บที่สมองอาจมีนัยสำคัญในบางคน แต่ขณะนี้ยังไม่มีหลักฐานว่าความเสียหายของสมองมีบทบาทสำคัญต่อการล่วงละเมิดทางเพศในประชากรที่ใหญ่ขึ้น

(2) วัยเด็กและครอบครัว (childhood and families)

เหตุการณ์สะเทือนใจหรือบาดแผลทางใจในวัยเด็กเป็นปัจจัยเสี่ยงที่มีการรายงานทั่วไป และจัดเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดทางเพศโดยมีหลักฐานวิจัยสนับสนุนจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีประวัติถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก เช่นเดียวกับการทารุณกรรมทางร่างกายและอารมณ์จัดเป็นปัจจัยเสี่ยงเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีหลักฐานบ่งชี้ว่าความรุนแรงในครอบครัวในวัยเด็ก การพรากจากครอบครัว ครอบครัวแตกแยก และการสูญเสียพ่อแม่อันเนื่องมาจากการเสียชีวิตหรือการหย่าร้างอาจเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดเช่นกัน อย่างไรก็ตามมีหลักฐาน

งานวิจัยน้อยมากที่จะสนับสนุนว่าความยากจนและด้อยโอกาสทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดทางเพศ สืบเนื่องจากนักวิจัยมิได้เก็บรวบรวมตัวแปรทางเศรษฐกิจหรือใช้เป็นตัวแปรควบคุมแต่ มิได้รายงานไว้ นอกจากนี้งานวิจัยที่มีอยู่ได้แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรมิใช่ความสัมพันธ์ แบบง่ายหรือแบบเส้นตรง แต่มีความซับซ้อนที่เกี่ยวพันกันกับเงื่อนไขของชีวิตทางสังคมมากมาย โดยเฉพาะเรื่องรายได้ โอกาส และความคาดหวัง ในขณะที่การเป็นสมาชิกของกลุ่มแก๊งค์เป็นลักษณะทั่วไปของเด็กที่กระทำผิดซึ่งเชื่อมโยงกับการใช้ความรุนแรงทางเพศ และส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่ในกลุ่ม ที่มีรายได้น้อย

(3) สุขภาพจิตและระดับสติปัญญา (mental health and IQ)

ประเด็นของความผิดปกติทางจิต ผู้กระทำผิดทางเพศมักถูกรายงานว่ามีปัญหาสุขภาพจิต มากกว่าผู้กระทำผิดในคดีอื่น ๆ แต่ในความเป็นจริงผลการวิจัยยังไม่สามารถสรุปเช่นนั้นได้ เนื่องจาก งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะทางจิตเวชของผู้กระทำผิดทางเพศยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการออกแบบการ วิจัยที่ขาดกลุ่มเปรียบเทียบที่เหมาะสม รวมทั้งวิธีการประเมินซึ่งใช้การสัมภาษณ์ทางคลินิกมักจะ มุ่งเน้นที่การประเมินอาการเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ในงานวิจัยบางพื้นที่ เช่น ประเทศอังกฤษ กลับไม่ พบความแตกต่างระหว่างผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิดคดีอื่น ๆ จากการวินิจฉัยโรคจิต โรค ซึมเศร้า และพยาธิสภาพทางสมอง หรือโรคสมองเสื่อม ในขณะที่งานวิจัยหลายชิ้นที่ทำการประเมิน ความทุกข์ทรมานทางอารมณ์และอาการทางจิตเวชของผู้กระทำผิดทางเพศ พบว่าในกลุ่มผู้ชายวัย ผู้ใหญ่และวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศจะมีปัญหาสุขภาพจิต จากการสำรวจนักศึกษามินเน โซต้าพบว่าวัยรุ่นที่ใช้ความรุนแรงทางเพศมีปัญหาทางอารมณ์ มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย และรู้สึก ห่างเหินจากชุมชนของตน ข้อจำกัดที่พบคืองานวิจัยส่วนใหญ่จะประเมินความผิดปกติทางจิตใน ช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และมักจะไม่ได้รับรู้ว่าช่วงเวลาเก็บข้อมูลห่างจากช่วงเวลาที่เกิดผิดมาก น้อยเพียงใด

ประเด็นของบุคลิกภาพ พบว่ามีหลักฐานงานวิจัยจำนวนมากที่สนับสนุนมุมมองที่ว่าผู้กระทำ ผิดทางเพศมีปัจจัยเกี่ยวกับปัญหาบุคลิกภาพมากกว่าโรคทางจิตเวชหรือพยาธิสภาพทางสมอง ซึ่ง พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเรากับปัญหาทางบุคลิกภาพต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กที่มักพบว่ามีปัญหาด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์และ สังคม มีความบกพร่องในทักษะทางสังคม ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสามารถในการ ควบคุมตนเองต่ำ และมีสัญญาณของอาการทางจิตที่แสดงออกถึงความผิดปกติทางความคิด

ในประเด็นของความสามารถทางสติปัญญา ในอดีตมีคำกล่าวที่ว่าผู้กระทำผิดทางเพศอาจมีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าคนทั่วไป แต่หลักฐานการวิจัยกลับไม่สนับสนุนสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการข่มขืนกระทำชำเราและความสามารถทางสติปัญญา กล่าวคือบุคคลที่ข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นมิได้มีระดับสติปัญญาต่ำ แม้ว่าในงานวิจัยบางชิ้นจะพบว่าเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มแก๊งค์ข่มขืนจะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย แต่ในงานวิจัยบางชิ้นก็พบว่าผู้ชายที่มีระดับการศึกษาสูงมีอุบัติการณ์ของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราเช่นกัน ดังนั้นในประเด็นของความสัมพันธ์ของสติปัญญาและพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราจึงมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของการวิจัย

(4) แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน หรือพฤติกรรมอันธพาล (peer pressure and delinquency)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมยอมรับว่าความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นในบริบทของวัฒนธรรมองที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา งานวิจัยส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าบุคคลจะได้รับอิทธิพลหรือเรียนรู้พฤติกรรมจากเพื่อนในทุกด้าน ไม่เว้นแม้แต่พฤติกรรมก้าวร้าว แม้จะมีข้อถกเถียงอยู่บ้างแต่สมมติฐานเกี่ยวกับวัยรุ่นที่ก้าวร้าวมักจะคบหาเพื่อนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเช่นกัน และในฐานะเพื่อนวัยรุ่นจะพัฒนาคุณลักษณะให้มีความคล้ายคลึงกันมากขึ้นโดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าวก็เป็นสมมติฐานที่ถูกนำมาใช้บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามงานวิจัยบางชิ้นได้แสดงว่าวัยรุ่นไม่ได้คบหาเพื่อนตามระดับความก้าวร้าวแต่การที่วัยรุ่นมีลักษณะคล้ายคลึงกับเพื่อนเป็นผลจากความสนิทสนมกัน และเป็นไปได้ว่าวัยรุ่นชายที่ก้าวร้าวอาจถูกผลักดันให้คบหากันในฐานะเพื่อน เพราะเพื่อนที่ไม่ก้าวร้าวมีแนวโน้มจะปฏิเสธพวกเขา สมมติฐานนี้จึงอธิบายความเชื่อมโยงที่เหนียวแน่นระหว่างสมาชิกของแก๊งค์ รวมถึงกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา เช่น การศึกษาของวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกาที่ถูกกักกันในศูนย์ควบคุมฯ พบว่าผู้กระทำความผิดทางเพศมีแนวโน้มที่จะคบหาผู้กระทำความผิดทางเพศสูงถึงเกือบสี่เท่าเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้กระทำความผิดทางเพศ และงานวิจัยจากกลุ่มชายในชุมชนพบว่าความเห็นพ้องจากเพื่อนมีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมบีบบังคับทางเพศและการข่มขืนกระทำชำเรา ในการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าผู้ปกครองของผู้กระทำผิดมักมีแนวโน้มสนับสนุนพฤติกรรมของกลุ่มแก๊งค์เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ปกครองของบุคคลที่ไม่ใช่ผู้กระทำผิด

ในประเด็นของพฤติกรรมอันธพาลของวัยรุ่นพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศซึ่งยืนยันโดยงานวิจัยจำนวนมากที่ทำในนักข่มขืนที่ถูกจองจำ นักศึกษามหาวิทยาลัย และชุมชนของสหรัฐอเมริกา ที่พบว่าความสัมพันธ์ของการใช้ความรุนแรงทางเพศจากผู้ใหญ่และประสบการณ์ถูกทารุณกรรมทางร่างกายในวัยเด็กเกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมอันธพาล ทั้งนี้มีหลักฐานวิจัยบาง

ขึ้นพบว่าบทบาทของพฤติกรรมอันธพาลเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศบางประเภทเท่านั้น เช่น ชายผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กก็มีพฤติกรรมแบบแสดงออกภายนอก (พฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง หุนหันพลันแล่น) น้อยกว่าชายผู้กระทำผิดทางเพศต่อผู้ใหญ่หรือผู้กระทำผิดคดีอื่น ดังนั้นความรุนแรงทางเพศจึงมีมิติการแสดงออกที่ค่อนข้างซับซ้อน

(5) ความไม่เท่าเทียมทางเพศ (gender inequitable masculinities)

การข่มขืนกระทำชำเราเป็นพฤติกรรมที่มีการแบ่งแยกทางเพศอย่างชัดเจน ผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศส่วนใหญ่เป็นผู้ชายและเหยื่อส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ในประเด็นนี้ของเรื่องเพศในฐานะที่เป็นแนวคิดมักไม่ถูกกล่าวถึงในวรรณกรรมเชิงประจักษ์เรื่องการกระทำผิด นักวิจัยเกี่ยวกับการข่มขืนโดยส่วนใหญ่มักกละเลยในการอภิปรายถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศหรือระบบชายเป็นใหญ่ (patriarchy) แต่กลับแสดงทัศนคติทางเพศแบบอนุรักษ์นิยมได้อย่างถึถ้วน ด้วยเหตุนี้จึงล้มเหลวในการกล่าวถึงทัศนคติที่เกิดจากการรวมตัวของกระแสความคิดทางสังคมและระบบค่านิยม ส่งผลให้ขาดพื้นที่สำหรับการเสนอความเปลี่ยนแปลงเชิงทัศนคติและความเท่าเทียมต่อระบบสังคมที่จะช่วยลดปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา นอกจากนี้การเสริมต่อทางวัฒนธรรม (cultural scaffolding) ทำให้ผู้ชายเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบิบบังคับทางเพศในรูปแบบที่แตกต่าง เช่น การข่มขืนคู่รัก หรือภรรยา รวมถึงมายาคติเกี่ยวกับการข่มขืน (rape myth) ที่โทษว่าผู้หญิงเป็นต้นเหตุของการข่มขืนกระทำชำเรา ส่งผลให้เกิดกระบวนการคิดหาเหตุผลเข้าข้างตนเองเมื่อทำการข่มขืน หรือการข่มขืนภรรยา เป็นสิทธิของสามี รวมทั้งการมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศหรือเป็นรางวัลสำหรับชัยชนะของผู้ชาย

(6) เพศ: จินตนาการและความตื่นตัว (sexuality: fantasy and arousal)

ผู้วิจัยจำนวนมากให้ความสำคัญกับประเด็นของจินตนาการทางเพศที่เบี่ยงเบนกับการข่มขืนกระทำชำเราแต่การวิจัยส่วนใหญ่มักเก็บข้อมูลจากผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกจองจำ เนื้อหาของจินตนาการเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศและการทำร้ายร่างกายผู้หญิงระหว่างการสำเร็จความใคร่หรือมีกิจกรรมทางเพศเกิดขึ้นเพื่อเร้าอารมณ์ทางเพศ แต่ส่วนใหญ่ผู้ชายจะไม่มีเจตนาปฏิบัติตามที่จินตนาการ ดังนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่จึงพยายามศึกษาสาเหตุที่ผู้ชายบางคนข้ามพรมแดนของการจินตนาการมาสู่การปฏิบัติ ในขนาดการข่มขืนต่อเนื่องมีอัตราการจินตนาการทางเพศที่เบี่ยงเบนมากที่สุดโดยมีความชุกอยู่ที่ร้อยละ 70-80 และอาจเป็นปัจจัยสำคัญในการกระทำผิดมากกว่ากลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศอื่น

จินตนาการทางเพศที่เบี่ยงเบนถูกใช้เป็นหนึ่งในกลยุทธ์สำหรับแก้ไขปัญหาการกระทำผิดทางเพศของผู้กระทำผิดทางเพศที่มีแนวโน้มของความผิดปกติทางจิตเวชหรือสภาวะจิตใจเชิงลบอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ถูกล่วงละเมิด จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับชาตกรชมชื่นต่อเนื่องได้ข้อสรุปว่าประสบการณ์ไม่พึงประสงค์ในวัยเด็กส่งผลให้เกิดความรู้สึกสิ้นหวัง มีความนับถือตนเองต่ำ และขาดทักษะทางจิตสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่การหลบหนีเข้าไปสู่โลกแห่งจินตนาการและจินตนาการที่เบี่ยงเบนทางเพศ ในที่สุดจินตนาการเหล่านี้ได้ถูกแสดงออกเป็นพฤติกรรมกระทำผิด มีหลักฐานบางอย่างที่แสดงว่าภายหลังการกระทำผิดจะทำให้ผู้กระทำผิดรู้สึกสงบในระยะเวลาอันสั้นเสมือนการหลบหนีจากปัญหา แม้ว่าหลังจากนั้นความทุกข์ทางจิตใจจะเพิ่มขึ้นจนก่อให้เกิดวงจรของการกระทำผิด อย่างไรก็ตามบทบาทของจินตนาการทางเพศที่เบี่ยงเบนมีบทบาทสำคัญน้อยลงในผู้กระทำผิดทางเพศกลุ่มอื่น เช่น ในบางงานวิจัยระบุว่าวัยรุ่นที่กระทำผิดทางเพศใช้เพศสัมพันธ์เป็นกลวิธีการปรับตัวมากกว่าวัยรุ่นที่กระทำผิดอื่น ๆ

ในประเด็นของความตื่นตัวทางเพศที่ผิดปกติได้ถูกวิจัยในกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กโดยพบสัดส่วนของความตื่นตัวทางเพศที่ผิดปกติในการตอบสนองต่อภาพของเด็กในระดับสูงกว่าเมื่อเทียบกับผู้กระทำผิดที่มีเหยื่อเป็นบุคคลร่วมสายเลือด (incest) และนักชมชื่นทั่วไป ซึ่งทั้งสองกลุ่มหลังนี้มีความตื่นตัวทางเพศกับการมีเพศสัมพันธ์แบบยินยอมมากกว่าการมีเพศสัมพันธ์แบบบังคับ

(7) การใช้สารเสพติดและอาวุธ (substance abuse and firearms)

การใช้แอลกอฮอล์มักเกี่ยวข้องข้องกับการล่วงละเมิดทางเพศโดยมีความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อนและความหมายที่เกี่ยวข้องระหว่างแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมทางเพศประกอบอยู่ด้วยกัน ในบางสถานการณ์เหยื่อและผู้กระทำผิดมีการบริโภคแอลกอฮอล์ทั้งคู่ งานวิจัยชิ้นหนึ่งในสหรัฐอเมริกาพบว่าร้อยละ 81 ของชายที่เคยชมชื่นหรือพยายามชมชื่นเหยื่อจะดื่มสุราก่อนเกิดเหตุ ในบางวัฒนธรรมเชื่อมโยงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อปลดปล่อยสมรรถภาพหรือความต้องการทางเพศ รวมทั้งกระตุ้นความกล้าหาญในการมีเพศสัมพันธ์ ผู้ชายหลายคนเชื่อว่าผู้หญิงที่ดื่มสุราเป็นผู้ที่มีการเปิดรับทางเพศ ใช้การดื่มสุราเพื่อลดแรงต้านทานของตนเสมือนการเชื้อเชิญทางเพศต่อผู้อื่น แม้ว่าจะยังไม่มีหลักฐานวิจัยที่พิสูจน์ว่าแอลกอฮอล์ทำให้ผู้ชายมีความก้าวร้าวทางเพศหากบุคคลนั้นไม่มีแนวโน้มเช่นนั้นมาก่อน แต่การวิจัยชี้ให้เห็นว่าแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกื้อหนุนให้มีการล่วงละเมิดทางเพศหลายรูปแบบ แต่ไม่ถือเป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้ผู้ชายมีพฤติกรรมชู้บังคับ

ทางเพศ อย่างไรก็ตามผลกระทบทางจิตวิทยาและการให้คุณค่าทางวัฒนธรรมจากการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเกี่ยวข้องในทางใดทางหนึ่งกับการใช้ความรุนแรงทางเพศ

ในประเด็นของการใช้สารเสพติดอื่น ๆ (เช่น กัญชา) ก็มีการล่องละเมียดทางเพศนั้นมึงานวิจัยสนับสนุนไม่มากนัก ในการศึกษาระยะยาวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสหรัฐอเมริกาพบว่าการใช้สารเสพติดก่อนมีเพศสัมพันธ์เป็นเหตุของการใช้ความรุนแรงทางเพศที่มากขึ้น และพบว่าผู้ชายที่ข่มขืนและพยายามข่มขืนมีแนวโน้มจะเคยใช้กัญชามากกว่า แต่ไม่สามารถตีความว่ากัญชามีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาที่เสริมการล่องละเมียดทางเพศ อย่างไรก็ตามงานวิจัยพบว่าวัยรุ่นของสหรัฐอเมริกาที่มีการยาแบบผิดกฎหมายซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบีบบังคับทางเพศเช่นเดียวกับการใช้เฮโรอีน โบลิสเตียรอยด์ และในการศึกษาจากแอฟริกาใต้พบว่าอุบัติการณ์ของการข่มขืนกระทำชำเราจะสูงขึ้นในผู้ชายที่ใช้สารเสพติดซึ่งไม่ถูกอธิบายว่าเป็นผลเชิงเภสัชวิทยาแต่เป็นผลจากการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมรองของการใช้สารเสพติดที่มองว่าการข่มขืนกระทำชำเราเป็นเรื่องที่รับได้ของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นที่ได้แย้งประเด็นของการใช้สารเสพติดและการข่มขืนกระทำชำเราว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกันในเชิงสาเหตุ แต่ยอมรับว่ามีความเกี่ยวข้องในเชิงปัจจัยสนับสนุน

ในประเด็นของอาวุธถือเป็นปัจจัยที่อำนวยความสะดวกในบางสถานการณ์ต่อการข่มขืนกระทำชำเราโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเหยื่อวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ แต่ยังไม่ชัดเจนว่าการครอบครองอาวุธปืนจะเพิ่มโอกาสในการข่มขืนกระทำชำเราของผู้ชาย โดยเฉพาะผู้ชายที่ไม่มีแนวโน้มของการเป็นนักข่มขืนด้วยแล้ว จากรายงานวิจัยในแอฟริกาใต้พบว่า 1 ใน 3 ของคดีข่มขืนกระทำชำเราเกี่ยวข้องกับอาวุธปืนและร้อยละ 41 เป็นการข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงวัยผู้ใหญ่ การใช้อาวุธข่มขืนมักเกิดขึ้นในการข่มขืนเหยื่อที่ไม่รู้จักกับผู้กระทำผิด และอาวุธที่ผู้กระทำผิดใช้มักเป็นอาวุธปืน ในขณะที่ผู้กระทำผิดมักเป็นผู้ที่กระทำผิดซ้ำซากมากกว่าผู้กระทำผิดครั้งแรก แต่ปัจจัยอาวุธมีความคล้ายกับปัจจัยยาเสพติดเพราะมีแนวโน้มเป็นปัจจัยสนับสนุนมากกว่าปัจจัยสาเหตุ

โดยรวมแล้วปัจจัยเสี่ยงที่เพิ่มความเป็นไปได้ในการข่มขืนกระทำชำเรามักเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกันและกัน และแต่ละปัจจัยเสี่ยงมีน้ำหนักแตกต่างกันในการอธิบายผู้กระทำผิดแต่ละคน เช่นผู้กระทำผิดทางเพศอาจไม่มีประวัติการถูกล่วงละเมิดในวัยเด็กทุกคน เป็นต้น อย่างไรก็ตามปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้มีความสำคัญในการทำความเข้าใจปัญหาการกระทำผิดทางเพศที่มีความซับซ้อน ความเชื่อมโยงของแต่ละปัจจัยเสี่ยง และการกำหนดทิศทางการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ และการแบ่งระดับของทฤษฎี

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ที่มีความซับซ้อน และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของเวลาและสภาพสังคมวัฒนธรรม จึงไม่มีคำตอบเรียบง่ายหรือคำตอบแบบสำเร็จรูปสำหรับการอธิบายสาเหตุของอาชญากรรม ในขณะที่การกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราหรืออาชญากรรมข่มขืนต่อเนื่องเป็นปรากฏการณ์ที่ซ้อนทับกันระหว่างการข่มขืนกระทำชำเราและอาชญากรรมต่อเนื่อง จึงต้องใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งทางอาชญาวิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา อธิบายให้ครอบคลุมทั้งปรากฏการณ์ของการข่มขืนกระทำชำเรา ร่วมกับอาชญากรรมต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนสำหรับการทำความเข้าใจอาชญากรรมข่มขืนต่อเนื่อง

ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศจากทฤษฎีเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการกำหนดโปรแกรมการบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิดของผู้ปฏิบัติงาน และนโยบายที่มีต่อผู้กระทำผิดของผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ รวมทั้งการลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำซากลง ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการประเมินผู้กระทำผิดได้อย่างแม่นยำ โดย Ward et al. (2006) ได้อธิบายกรอบแนวคิด และแบ่งระดับของทฤษฎีที่อธิบายอาชญากรรมทางเพศไว้ 3 ระดับ รวมทั้งได้รวบรวมนำเสนอทฤษฎีในแต่ละระดับไว้ มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ระดับที่ 1 ทฤษฎีพหุปัจจัย (multi-factor theories)

ในระดับที่ 1 ทฤษฎีแสดงถึงชุดของคำอธิบายที่ครอบคลุมปัจจัยหลักต่าง ๆ เกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ โดยพยายามอธิบายถึงสาเหตุและการปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยหลักต่าง ๆ เพื่อให้คำอธิบายปรากฏการณ์มีความสมบูรณ์แบบเท่าที่จะทำได้ ซึ่งนักทฤษฎีบางคนใช้คำว่าแบบจำลองและทฤษฎีแทนที่กัน (interchangeably) ตัวอย่างทฤษฎีพหุปัจจัย ได้แก่

(1) แบบจำลองเงื่อนไขการล่วงเกินทางเพศของ Finkelhor (Finkelhor's precondition model) เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับและถูกประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในวงการวิชาการทั้งกลุ่มของพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศ และนักพันธุวิทยา เพราะเป็นทฤษฎีพหุปัจจัยแรกๆ ที่อธิบายการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก และมีลักษณะการอธิบายที่เรียบง่าย เป็นระบบเชื่อมโยงปัจจัยสาเหตุไปสู่ปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการกระทำผิด (Faupel & Przybylski, 2017; Ward et al., 2006)

Finkelhor เสนอทฤษฎีในปี 1984 โดยใช้คำว่า “แบบจำลอง” แทนคำว่าทฤษฎีกันได้ Finkelhor เป็นบุคคลรุ่นบุกเบิกที่เริ่มสังเกตการรุกรานทางเพศต่อเด็กในฐานะของปรากฏการณ์อัน

ซับซ้อนอันเกิดจากปัจจัยหลายประการ รวมถึงความต้องการและแรงจูงใจของผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงตัวแปรสถานการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้องทั้งการอบรมการเลี้ยงดู ตลอดจนทัศนคติทางสังคมที่มีต่อเด็กและเรื่องเพศ และจัดกลุ่มเงื่อนไขทั้ง 4 ประการที่ต้องบรรลุก่อนเกิดการล่วงเกินทางเพศต่อเด็กโดยแต่ละเงื่อนไขจะเกิดขึ้นตามลำดับเวลา เมื่อบรรลุเงื่อนไขแรกจึงนำไปสู่เงื่อนไขที่ 2 จนกระทั่งถึงเงื่อนไขที่ 4 เป็นเงื่อนไขสุดท้ายแล้วจึงเกิดการล่วงเกินทางเพศขึ้น เงื่อนไขทั้ง 4 ได้แก่

(1.1) แรงจูงใจที่นำไปสู่การล่วงเกินทางเพศ (motivation to sexually abuse) เงื่อนไขที่ 1 เกิดจากแรงจูงใจ 3 ชนิด ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ ได้แก่

(ก) ความสอดคล้องทางอารมณ์ (emotional congruence) หมายถึงความต้องการทางอารมณ์ของผู้กระทำความผิดเมื่อพบเด็ก ซึ่งแสดงถึงความอ่อนแอทางจิตใจที่ก่อให้เกิดความคาดหวังว่าเด็กจะตอบสนองความต้องการความใกล้ชิด หรือความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของผู้กระทำความผิดได้ นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดบางรายอาจมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่บิดเบี้ยวร่วมด้วย

(ข) การตื่นตัวทางเพศ (sexual arousal) ในประเด็นนี้ Finkelhor กล่าวว่า การตื่นตัวของอารมณ์ทางเพศที่ผิดปกติ ซึ่งผู้กระทำความผิดมีต่อเด็กอาจเกิดจากประสบการณ์เรียนรู้และการปรับตัวที่ผิดปกติในวัยเด็ก เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร การหมกมุ่นในสื่อลามก การมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก

(ค) ตัวปิดกั้น (blockage) เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยความเครียด หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งปิดกั้นทำให้ไม่สามารถแสดงความต้องการทางเพศได้ในหนทางที่ปกติ จึงนำไปสู่การใช้เด็กเป็นเครื่องมือระบายความต้องการทางเพศ หรืออาจเกิดจากหลายสาเหตุร่วมกัน

(1.2) การก้าวผ่านแรงหักห้ามจากภายใน (overcoming internal inhibitors) เพราะแรงจูงใจที่นำไปสู่การล่วงเกินทางเพศกับเด็กเพียงอย่างเดียว ยังไม่สามารถทำให้เกิดการล่วงเกินทางเพศได้ การที่จะแปลงความรู้สึกกระหายอยากออกมาเป็นพฤติกรรมได้ ต้องผ่านเงื่อนไขที่ 2 คือ “การก้าวผ่านแรงหักห้ามจากภายใน” ที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ซึ่ง Finkelhor กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ จากภายใน หรือปัจจัยทางจิตวิทยาที่ทำให้บุคคลอยากมีเพศสัมพันธ์กับเด็กไว้หลากหลาย เช่น ความมีเมตตาแอลกอฮอล์ ความผิดปกติในการควบคุมความหุนหันพลันแล่น โรคจิต ความชรา ความเครียดรุนแรง เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ทำให้ลดทอนประสิทธิภาพของกลไกการควบคุมตนเองลง หรือปัจจัยภายนอกที่เกื้อหนุน เช่น ทัศนคติหรือความเชื่อที่บิดเบี้ยวของบางลัทธิที่โน้มน้ำหนักให้มีเพศสัมพันธ์กับเด็ก เป็นต้น

(1.3) การก้าวผ่านอุปสรรคภายนอก (overcoming external inhibitors) ในเงื่อนไขที่ 3 เกี่ยวข้องกับกระบวนการเชิงรุก คือการก้าวข้ามข้อจำกัด หรืออุปสรรคภายนอก เพื่อสร้างโอกาสในการล่วงเกินเด็ก กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับวิธีการดูแลเด็กของผู้ปกครอง ผู้กระทำผิดบางคนเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครอบครัวของเหยื่อโดยมีเป้าหมายให้ผู้ปกครองเชื่อใจและเข้าถึงเหยื่อได้ง่าย หรือในบางกรณีผู้กระทำผิดเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลเหยื่อ หรือใกล้ชิดกับเหยื่อในหน้าที่ ก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปสร้างความสนิทสนมกับครอบครัว ดังนั้นเงื่อนไขที่ 3 จึงอาจรวมถึงการที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องห่างไกลจากเด็ก เช่น พ่อแม่ที่ป่วย หรือทำงานไกลบ้าน ผู้ปกครองที่ขาดเวลาใกล้ชิด หรือขาดทักษะการเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวที่อาศัยห่างไกลสังคม การขาดการสนับสนุนทางสังคม ชุมชนขาดการสอดส่องดูแลกันเอง ขาดระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

(1.4) การก้าวผ่านแรงต่อต้านของเหยื่อ (overcoming the resistance of the child) เมื่อผ่านเงื่อนไขทั้ง 3 ข้างต้น ในขั้นสุดท้ายผู้กระทำผิดจะใช้กลวิธีเพื่อให้ได้มา และคงไว้ซึ่งการเข้าถึงการล่วงเกินทางเพศกับเด็ก ซึ่งมีตั้งแต่การให้ของขวัญ การทำให้เด็กเข้าสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยการแนะนำสิ่งเร้าทางเพศ (เช่น ภาพอนาจาร) โดยกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป กระตุ้นอารมณ์ หรืออาจใช้การข่มขู่หรือความรุนแรงเพื่อบังคับให้เด็กมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นเด็กที่มีพื้นฐานอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่เข้าใจเรื่องธรรมชาติของการมีเพศสัมพันธ์ จึงเป็นกลุ่มเปราะบางที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศได้ง่าย นอกจากนี้การอบรมหรือการหล่อหลอมทางสังคมที่สอนให้เด็กเชื่อและไว้วางใจบุคคลอื่น (เช่น พระบาทหลวง) รวมถึงการขาดการอบรมเรื่องเพศศึกษาที่ดี อาจทำให้ง่ายต่อการตกเป็นเหยื่อมากขึ้น

(2) ทฤษฎีแบบบูรณาการของ Marshall และ Barbaree (Marshall and Barbaree's integrated theory) ทฤษฎีแบบบูรณาการถูกพัฒนาขึ้นเป็นทฤษฎีระดับสามัญการ (general theory) เพื่ออธิบายถึงพัฒนาการ (development) การเกิดขึ้น (onset) และการคงอยู่ (maintenance) ของการข่มขืนกระทำชำเรา การทารุณกรรมทางเพศเด็ก และพฤติกรรมที่ผิดปกติทางเพศอื่น ๆ ด้วยธรรมชาติของทฤษฎีแบบบูรณาการที่มีลักษณะเป็นพลวัต จึงมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาภายใต้การประเมินและพัฒนาของ Marshall และ Barbaree โดยถูกนำเสนอครั้งแรกในปี 1990 และปรับปรุงในปี 1999 (Faupel & Przybylski, 2017; Ward et al., 2006)

ทฤษฎีแบบบูรณาการของ Marshall และ Barbaree ให้ความสำคัญกับพัฒนาการช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงสำคัญที่บุคคลจะเรียนรู้แยกแยะระหว่างแรงกระตุ้นทางเพศ และความก้าวร้าว ทำให้ได้มาซึ่งความสามารถในการควบคุมความก้าวร้าวและแรงขับทางเพศ บุคคลที่มีพื้นฐานทางจิตใจที่ไม่มั่นคง

จะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีรูปแบบการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม และมีความบกพร่องในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นำไปสู่ความยากลำบากในการได้มาซึ่งความสามารถในการควบคุมความก้าวร้าวและแรงขับทางเพศ เมื่อประกอบรวมกับปัจจัยเสี่ยงอื่น เช่น เรื่องฮอร์โมนเพศที่พุ่งพล่านในวัยรุ่น ย่อมนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมทางเพศแบบก้าวร้าว ดังนั้นสำหรับมุมมองของทฤษฎีแบบบูรณาการจึงเน้นแนวคิดพัฒนาการในช่วงเริ่มแรกของชีวิตที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การกระทำผิด ผ่านตัวแปรสถานการณ์ที่มีบทบาทเป็น “การล้นไก” สู่อาชญากรรมทางเพศ Marshall และ Barbaree เสนอว่าอาชญากรรมทางเพศ เช่น การข่มขืนกระทำชำเราหรือการล่วงเกินทางเพศกับเด็กเป็นผลจากปัจจัยหลายประการมาปฏิสัมพันธ์กันในบริบทหนึ่ง ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ร่วมกับปัจจัยอื่น เช่น พัฒนาการ กระบวนการทางชีวภาพ ทักษะคิดและมาตรฐานทางสังคมเกี่ยวกับเพศและบทบาททางเพศ ตลอดจนความเปราะบางทางจิตวิทยาอื่น ๆ จึงทำให้เกิดการกระทำผิดขึ้น

(2.1) พัฒนาการของความเปราะบาง (the development of vulnerability) Marshall และ Barbaree กล่าวว่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในพัฒนาการแต่ละช่วงของชีวิตมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณลักษณะทางจิตวิทยาของแต่ละคนที่อาจพัฒนาเป็นปัจจัยนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้ โดยเฉพาะช่วงเริ่มแรกของชีวิตที่เด็กชายต้องเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะเอื้อประโยชน์เมื่อถึงช่วงวัยเปลี่ยนผ่านจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นเด็กที่ถูกปล่อยปละละเลย หรือถูกทารุณกรรมย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความรู้สึกไวต่อเชื่อใจผู้อื่น และมีมุมมองว่าตนเองไม่คู่ควรกับความรักและความเคารพจากผู้อื่น แม้ว่าเด็กอาจจะสามารถสร้างความรู้สึกผูกพันกับผู้ดูแลได้ แต่ก็ยังเป็นเพียงระยะสั้น ๆ บนพื้นฐานของจิตใจที่ไม่มั่นคง ทำให้ไม่สามารถคงความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ในระยะยาว นอกจากนี้ความผูกพันที่ไม่มั่นคงมีความสัมพันธ์กับการลดลงของความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์ (poor emotional coping) ความรู้สึกที่ตนเองไร้ประสิทธิภาพและขาดความเป็นตัวของตัวเอง (a sense of personal ineffectiveness and lack of autonomy) ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์จากความผูกพันที่ไม่มั่นคงยังนำไปสู่ปัญหาบุคลิกภาพ ได้แก่ การกำกับควบคุมอารมณ์ ขาดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง มีความบกพร่องในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ทักษะการตัดสินใจแย่ แย่ หุนหันพลันแล่น และประเมินตนเองอย่างต่ำด้วย

Marshall และ Barbaree เชื่อว่าเด็กที่มีประสบการณ์ไม่พึงประสงค์ตั้งแต่เยาว์วัยจะเชื่อว่าพ่อแม่ผู้ปกครองไม่สนใจใยดีต่อความรู้สึก อารมณ์ หรือคุณค่าของตัวเอง ความรู้สึกไม่ไวต่อเชื่อใจและถูกปฏิเสธทำให้เด็กรับรู้โลกรอบข้างในฐานะของสถานที่ซึ่งอันตรายคุกคามตัวเอง ความเชื่อเช่นนี้นำไปสู่การหลีกเลี่ยงที่จะเปิดเผยตัวตนทั้งด้านความคิดและความรู้สึกต่อผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนี้

ยามที่ได้รู้สึกว่าเขาหรือทุกข์ทรมาน ย่อมไม่สามารถปกป้องความรู้สึกตนเองได้ และไม่สามารถร้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้ เด็กจะเติบโตโดยขาดทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ขาดการกำกับควบคุมตนเอง และขาดทักษะการปรับตัวทางอารมณ์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังนำไปสู่การก่อตัวของทัศนคติแบบต่อต้านสังคมที่เป็นปัจจัยสาเหตุอีกประการของการกระทำผิดทางเพศ ซึ่งอาจเกิดจากการถ่ายทอดจากบุคคลในครอบครัวด้วย ทั้งนี้หากความรุนแรงในครอบครัวเกิดกับแม่เด็กไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกาย หรือการดูถูกดูหมิ่นแม่ต่อหน้าเด็กจะเริ่มก่อร่างกระบวนการด้อยค่าเพศหญิง และทัศนคติต่อเพศหญิงเป็นเพียงวัตถุสนองความต้องการ

ในประเด็นของการมีประวัติถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก หากผู้กระทำผิดให้รางวัลหรือชื่นชมเด็กย่อมส่งผลให้เด็กเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่เป็นเรื่องปกติ และเป็นประโยชน์ต่อทุกคนที่เกี่ยวข้อง ความเชื่อนี้จึงกลายเป็นปัจจัยตั้งต้นในการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กอื่น ๆ ในภายหลัง ดังนั้นการที่เด็กได้รับมาซึ่งชุดความคิดและทัศนคติต่าง ๆ ตั้งแต่เยาว์วัยย่อมส่งผลต่อรูปแบบของพฤติกรรมทั้งในลักษณะสร้างสรรค์ หรือต่อต้านสังคม ในช่วงพัฒนาการขั้นต่อไป

(2.2) ความเปราะบางที่เกิดขึ้นช่วงวัยรุ่น (vulnerability and the challenge of adolescence) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาวะอารมณ์เชิงลบและความยากลำบากในการสร้างความสัมพันธ์อาจเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงวัย แต่ทว่าการเกิดขึ้นของปัจจัยเหล่านี้ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นเป็นสัญญาณไม่ดี ด้วยเหตุผลดังนี้ (1) เป็นการเนรเทศทางสังคม ณ ช่วงเวลาสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างอัตลักษณ์ทางสังคม และ (2) ปัญหาจะคงสภาพเรื้อรังทั้งการควบคุมอารมณ์และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการเรียนรู้เพื่อจัดการกับความรู้สึกและความพึงพอใจทางเพศ รวมทั้งปัญหาพฤติกรรมอื่น ดังนั้นการเริ่มต้นของวัยรุ่นหนุ่มสาวเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ทำให้ได้มาซึ่งแบบฉบับ ความสนใจ และทัศนคติทางเพศ เมื่อฮอร์โมนเพศเพิ่มขึ้นทำให้วัยรุ่นเริ่มตระหนักถึงความต้องการและความรู้สึกทางเพศที่ทรงพลัง แต่ในขณะเดียวกันก็มั่นใจว่าต้องจัดการอย่างไร สำหรับทฤษฎีบูรณาการมองว่าบุคคลที่ขาดการควบคุมตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและขาดทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นจะสับสนและพ่ายแพ้ต่ออิทธิพลของฮอร์โมนและชีวภาพ

Marshall และ Barbaree เสนอว่าความเปราะบางจะปรากฏขึ้นในหลายวิธี เช่น การเกิดขึ้นโดยตรงของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางเพศ รวมถึงการพึ่งพาจินตนาการทางเพศที่ไม่เหมาะสมเพื่อควบคุมความต้องการทางเพศและสภาวะอารมณ์ที่เป็นปัญหา ในขณะที่บุคคลที่มีความเปราะบางซึ่งเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นหนุ่มสาวโดยขาดทักษะทางสังคมและความผูกพันที่มั่นคง ทำให้เกิดความ

เป็นไปได้มากขึ้นที่จะถูกปฏิเสธความสัมพันธ์จากฝ่ายหญิงส่งผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดน้อยลง เกิดความรู้สึกโกรธแค้น และทัศนคติทางลบต่อผู้หญิง อารมณ์ลบที่เกิดขึ้นเสมือนเป็นการลั่นไกของ บุคคลนั้นสู่การใช้จินตนาการทางเพศที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจินตนาการเหล่านี้อาจมีลักษณะชาติสัดและ ก้าวร้าว หรือมีเนื้อหาอ่อนโยนก็ตาม แต่ปัญหาที่สำคัญคือผู้กระทำความผิดจะจินตนาการถึงสิ่งเหล่านี้ เพื่อบรรเทาทุกข์ หรือความโกรธแค้นและความผิดหวัง เมื่อจินตนาการเข้มข้นหรือมีความถี่มากขึ้นซึ่ง อาจเกิดจากการเสริมแรงทางลบหรือการเสริมแรงทางลบของผู้กระทำผิด ร่วมกับการปลุกเร้าอารมณ์ ทางเพศหรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นขณะสำเร็จความใคร่คือการ วางแผนกระทำผิดทางเพศในอนาคต

แนวคิดหลักของทฤษฎีแบบบูรณาการของ Marshall และ Barbaree คือบุคคลมัก ตอบสนองความต้องการด้านจิตวิทยาผ่านกิจกรรมทางเพศที่ช่วยให้มีความสุขและปลดปล่อยความตึงเครียด นอกจากนี้เพศสัมพันธ์ยังทำให้รู้สึกถึงความสามารถในการควบคุม รู้สึกว่าตนเองมี ประสิทธิภาพ การบรรเทาอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ การส่งเสริมความรู้สึกใกล้ชิดระหว่างบุคคล การ เพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งความรู้สึกของความเป็นชาย ประกอบกับปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ ยกระดับเพศชายให้อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจ และเอื้อประโยชน์ที่คุ้มค่าให้เพศหญิงได้ เมื่อพิจารณา ร่วมกับแนวคิดเสรีสื่อลามกอนาจารที่การนำเสนอเรื่องเพศในฐานะของสินค้า ยังเป็นสิ่งที่ทำให้ ทัศนคติที่มีต่อบทบาททางเพศบิดเบี่ย่มากขึ้น เพื่อสนับสนุนความเชื่อที่ว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมส่งผล ต่อความรุนแรงทางเพศ Marshall และ Barbaree จึงได้ทำการวิจัยและพบว่าคุณลักษณะทางสังคมที่ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ที่แฝงความรุนแรง วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ และทัศนคติการดูถูกเหยียดหยามสตรี ล้วนทำให้อัตราการเกิดอาชญากรรมทางเพศสูงขึ้น

Marshall และ Barbaree กล่าวว่าการแยกแรงขับทางเพศออกจากแรงขับความ ก้าวร้าวเป็นสิ่งที่ยากลำบากสำหรับวัยรุ่นชาย เพราะแรงขับทั้งสองเกิดจากโครงสร้างสมองเดียวกัน (สมองส่วน midbrain ที่รวมถึง hypothalamus, amygdala และ septum) จึงนำไปสู่การ ตอบสนองที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ฮอร์โมนเพศยังมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ผู้กระทำผิดหลอมรวมกับ ความก้าวร้าวกับการมีเพศสัมพันธ์เข้าด้วยกัน ดังนั้นปัจจัยทางชีวภาพมีสถานะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้วัยรุ่น ชายต้องเรียนรู้วิธีการควบคุมความก้าวร้าวในสถานการณ์ที่มีการกระตุ้นเร้าทางเพศ ให้มีการ แสดงออกทางเพศที่เหมาะสมเป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคมวัฒนธรรม ดังนั้นทฤษฎีแบบบูรณาการ ที่สรุปว่าบุคคลที่มีปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม ร่วมกับความเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ (การเปลี่ยนแปลงทางฮอร์โมนเพศ) อาจหลอมรวมเพศสัมพันธ์เข้ากับความก้าวร้าว และเกิดเป็น

พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางเพศ ย่อมหมายความว่าวัยรุ่นที่มีความเปราะบางจะพบกับความยากลำบากในการตระหนักถึงอารมณ์โกรธ และความตื่นตัวทางเพศ

(2.3) ปัจจัยด้านสถานการณ์ (situational factors) Marshall และ Barbaree มีสมมติฐานว่าปัจจัยความเปราะบาง หรือปัจจัยเสี่ยง เกิดขึ้นจากความผิดปกติในช่วงวัยเด็กกับกระบวนการทางสังคมและชีวภาพในช่วงวัยรุ่น ปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสถานการณ์ เหลือและโอกาสที่เอื้ออำนวย จึงเป็นสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศ ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่ถูกนำมาพิจารณาหลายสถานการณ์ เช่น การสูญเสียความสัมพันธ์ การถูกปฏิเสธทางสังคม และความอ้างว้างเดียวดาย นอกจากนี้สภาวะที่กระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศ อาจส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมผ่านกระบวนการวางเงื่อนไข ตัวอย่างเช่น การวางเงื่อนไขระหว่างความรู้สึกตื่นตัวทางเพศคู่กับความรูสึกอ้างว้างเดียวดายที่นำไปสู่คำอธิบายว่าประสบการณ์ถูกปฏิเสธนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยสมมติฐานว่าผู้กระทำผิดใช้การสำเร็จความใคร่เพื่อปรับตัวต่อความรู้สึกอ้างว้างเดียวดาย ย่อมกลายเป็นการเชื่อมโยงเงื่อนไขระหว่างความรู้สึกอ้างว้างเดียวดายเข้ากับการตื่นตัวทางเพศ เมื่อถูกเสริมแรงมากพอย่อมส่งผลให้พฤติกรรมไม่เหมาะสมคงอยู่ต่อไป

(3) แบบจำลองเชิงสาเหตุคู่ปัจจัยของ Hall และ Hirschman (Hall and Hirschman's quadripartite model) Hall และ Hirschman ร่วมกันสร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายการทารุณกรรมทางเพศเด็กและการข่มขืนกระทำชำเรา ในปี 1992 ทั้งสองคนมองว่าทฤษฎีร่วมสมัยต่างทำหน้าที่ในการอธิบายการทารุณกรรมทางเพศผ่านปัจจัยเพียงหนึ่งหรือสองปัจจัย จึงไม่ประสบความสำเร็จในการอธิบายปรากฏการณ์อันซับซ้อนเกี่ยวกับสาเหตุในการกระทำผิดทางเพศ การใช้ปัจจัยเดียวหรือสองปัจจัยทำให้การอธิบายไม่ครอบคลุมสาเหตุทั้งหมด และเป็นปัญหาในการนำทฤษฎีไปปฏิบัติ ดังนั้นการสร้างทฤษฎีคู่ปัจจัยจึงเกิดขึ้นเพื่อเติมเต็มช่องว่างของความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการทารุณกรรมทางเพศ และแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม โดยแบบจำลองนี้ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้ (Faupeil & Przybylski, 2017; Ward et al., 2006)

(3.1) แรงกระตุ้นเร้าทางเพศสรีระ (physiological sexual arousal) เป็นความเป็ยงเบนของแรงขับและความรูสึกพึงพอใจทางเพศที่มีต่อเด็กอย่างเข้มข้น จัดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและนำไปสู่การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก แม้จะมีผลการศึกษาไม่ชัดเจนแต่ในงานวิจัยบางชิ้นระบุผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กก็มีแรงกระตุ้นเร้าทางเพศสรีระที่แตกต่างจากผู้กระทำผิดทางเพศแบบอื่น ๆ และการที่เป็นเช่นนี้มักมีสาเหตุจากการมีประสบการณ์ถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเด็ก

(3.2) ภาวะบิดเบือนการรับรู้ที่บิดเบือน (cognitive distortions) ปัจจัยที่สองเชื่อว่าผู้กระทำผิดทางเพศเป็นคนที่มีการควบคุมตนเองดี แต่มีกระบวนการคิดที่ไม่เหมาะสม มีการรับรู้ หรือความเชื่อเฉพาะตัวที่ทำให้ตีความสิ่งต่าง ๆ อย่างบิดเบือน เช่น เชื่อว่าพฤติกรรมที่ไร้เดียงสาของเด็กเป็นการเชิญชวนทางเพศ เชื่อว่าเด็กมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อถูกจับกุมผู้กระทำผิดกลุ่มนี้มักอ้างว่าเด็กยั่วชวน หรือเชิญชวนให้มีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่เดียวกันมักพบว่าการกระทำผิดมักมีการวางแผนล่วงหน้ามากกว่ากระทำแบบหุนหันพลันแล่น และมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดโดยมีเพศสัมพันธ์แบบร่วมสายเลือดมากกว่าปัจจัยแรก

(3.3) การไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ (affective dyscontrol) เป็นปัจจัยที่นักวิจัยให้ความสนใจมาก ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถของบุคคลในการกำกับ ควบคุม ปรับ และจัดการกับสภาวะทางอารมณ์ของตนเอง ระบบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ค่อนข้างซับซ้อน และหลากหลาย จึงมีความเป็นไปได้ว่าปัญหาอาจเกิดจากหลาย ๆ ระบบร่วมกัน สำนึกทางอารมณ์ของแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป ยามเผชิญกับอารมณ์ทางลบ (ความวิตกกังวล ความว้าวุ่น หรือ ความเศร้า) ผู้ที่ขาดสำนึกทางอารมณ์ที่ดีมักเกิดความสับสน ไม่เข้าใจสภาวะทางอารมณ์ มีปัญหาในการจัดการหรือผ่อนคลายอารมณ์ด้วยกลวิธีที่เหมาะสม อาจเลือกใช้การจินตนาการทางเพศที่เบี่ยงเบน (deviant sexual fantasies) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การกระทำผิดทางเพศที่อาจใช้ความรุนแรงร่วมด้วย ดังนั้นการกระทำผิดจึงมักเกิดขึ้นแบบที่ไม่มีแผน และเป็นไปได้ในลักษณะของอารมณ์แบบหุนหันพลันแล่น ไม่ยั้งคิด

(3.4) ปัญหาบุคลิกภาพ (personality problems) คือ ปัจจัยที่สภาพเป็นคุณลักษณะอันคงทน (trait-like features) และถูกใช้ประโยชน์ในการจัดกลุ่มผู้กระทำผิดให้เข้ากับปัจจัยเสี่ยงของผู้กระทำผิดนั้น ๆ ปัญหาบุคลิกภาพเกิดจากประสบการณ์อันเลวร้ายในช่วงพัฒนาการของชีวิต (การถูกทารุณกรรมทางกายหรือทางเพศ หรือการอยู่ในครอบครัวที่แตกแยก) ประสบการณ์เหล่านี้หล่อหลอมทัศนคติต่อต้านสังคม กระบวนการคิดที่บิดเบี้ยว และปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้กระทำผิด เช่น การใช้ความรุนแรงข่มขู่บังคับเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ ในปัจจัยสุดท้ายนี้จึงได้รวมเอาพัฒนาการชีวิตของผู้กระทำผิดเข้ามาพิจารณาร่วมด้วย อาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะของบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่คงทนเปลี่ยนแปลงยาก ดังนั้นปัญหาพฤติกรรมจึงมีลักษณะเรื้อรัง ทั้งการไม่เคารพบรรทัดฐานทางสังคมหรือกฎหมาย การแสดงความก้าวร้าวแบบตรงไปตรงมา ทำให้ผลการบำบัดรักษาในผู้กระทำผิดทางเพศที่มีปัญหาบุคลิกภาพมีการทำนายโรคที่ไม่ดีนัก

Hall และ Hirschman เน้นย้ำว่าปัจจัยทั้งสี่อาจมีผลร่วมกันหรือแยกกันต่อการเกิดขึ้นของการกระทำผิดทางเพศ สำหรับผู้กระทำผิดบางคนอาจมีเพียงปัจจัยเดียวที่นำไปสู่การกระทำผิด จึงนำไปสู่คำอธิบายว่าในผู้กระทำผิดทางเพศแต่ละคนจะมีสาเหตุในการกระทำผิดที่แตกต่างกัน และอาจมีเพียงหนึ่งในสี่ปัจจัยที่เป็นตัวเหนี่ยวนำหรือแรงผลักดันหลักให้กระทำผิด ในอีกความหมายหนึ่งอาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยหนึ่งที่โดดเด่นเป็นตัวเสริมพลังให้ปัจจัยอื่น ๆ ด้วย ทฤษฎีนี้อธิบายถึงความจริงที่ว่าผู้กระทำผิดแต่ละคนมีความโน้มเอียงที่จะกระทำความผิดทางเพศแตกต่างกันไป และยังแสดงให้เห็นว่ามีบุคคลที่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กแต่ไม่ได้ลงมือกระทำเช่นนั้นเพราะขีดความทนได้ (threshold) ของบางคนสูงมาก ทฤษฎีของ Hall และ Hirschman จึงมุ่งเน้นที่โครงสร้างและกระบวนการทางจิตวิทยาที่โน้มน้าวใจให้ผู้กระทำผิดประกอบกระทำอาชญากรรมทางเพศ โดยที่ตัวแปรทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญน้อยลง

(4) *แบบจำลองเส้นทางของ Ward และ Siegert* (Ward and Siegert's pathways model) เกิดขึ้นจากแนวคิดผสมรวมทฤษฎี (a theory knitting exercise) มุ่งเน้นที่จะขยายและทำให้เกิดความชัดเจนให้ทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก ผ่านการวิพากษ์อย่างเป็นระบบโดยใช้ทฤษฎีแบบจำลองเงื่อนไขการล่องเกินทางเพศของ Finkelhor ทฤษฎีแบบบูรณาการของ Marshall และ Barbaree ทฤษฎีแบบจำลองจุดปัจจัยของ Hall และ Hirschman โดยรวมส่วนดีของทฤษฎีเหล่านี้เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับปัญหาการกระทำผิดทางเพศ ดังนั้นความพยายามในการสร้างทฤษฎีนี้คือการทำให้เห็นเส้นทางของสาเหตุการข่มขืนเด็ก โดยแต่ละเส้นทางถูกสร้างขึ้นจากสมมติฐานหรือชุดความคิดเกี่ยวกับกลไกสาเหตุการกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก (ได้แก่ การกำกับอารมณ์ ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการรู้คิด และความพึงพอใจทางเพศ) ซึ่งล้วนมีที่มาจากประสบการณ์หรือพัฒนาการที่แตกต่างกัน เมื่อรวมกับปัจจัยแวดล้อมแล้วจึงนำไปสู่ผลลัพธ์คือการกระทำผิดทางเพศ (Faupel & Przybylski, 2017; Ward et al., 2006)

เส้นทางนำไปสู่อาชญากรรมทางเพศที่เป็นข้อสรุปของทฤษฎีนี้มีความเป็นไปได้อยู่ 5 เส้นทางเชิงสาเหตุ ซึ่งทั้ง 5 เส้นทางไม่รวมความเป็นไปได้ทั้งหมดของการกระทำผิดทางเพศ โดยแต่ละเส้นทางจะแสดงถึงกลไกสาเหตุที่พัฒนาไปสู่คุณลักษณะทางพฤติกรรมและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในเส้นทางนั้น

(4.1) เส้นทางที่ 1: กลไกที่ผิดปกติในหลากหลายระบบ (Pathway 1: multiple dysfunctional mechanisms) ในเส้นทางเชิงสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศอันดับแรก Ward และ Siegert กล่าวถึงบุคคลที่มีข้อบกพร่องเด่นชัดในกลไกหลักทางจิตวิทยาทั้งหมด กล่าวคือเป็นการนำเอาเส้นทางสาเหตุอื่น ๆ มากกว่า 1 เส้นทางมารวมกันอธิบายรูปแบบการกระทำผิดทางเพศ อย่างไรก็ตามหัวใจสำคัญของกลไกที่ผิดปกติหลายระบบนี้คือวิถีชีวิตทางเพศที่บิดเบือน (distorted sexual scripts) (มักพบว่าเกิดจากประสบการณ์ตกเป็นเหยื่อการทารุณกรรมทางเพศมาก่อน) และการได้สัมผัสกับเนื้อหาหรือกิจกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร (early sexualisation) ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้จะส่งอิทธิพลต่อชีวิตด้านอื่น ๆ ของมนุษย์เช่นกัน รวมทั้งเป็นกระบวนการขั้นต้นของการบ่มเพาะ “โรคใคร่เด็ก” (paedophiles) นอกจากนี้ทั้งสองปัจจัยอาจส่งอิทธิพลต่อเส้นทางเชิงสาเหตุอื่นด้วย

(4.2) เส้นทางที่ 2: วิถีชีวิตทางเพศที่เบี่ยงเบน (Pathway 2: deviant sexual scripts) ในเส้นทางเชิงสาเหตุลำดับที่ 2 มีสมมติฐานเกี่ยวกับผู้กระทำผิดที่มีความบิดเบือนทางความคิดในเรื่องวิถีชีวิตทางเพศ รวมเข้ากับความเชื่อที่ผิดปกติเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้กระทำผิดในกลุ่มนี้มีทัศนคติที่เป็นเหยื่อการล่วงละเมิดทางเพศทำให้มีประสบการณ์ทางเพศก่อนวัยอันควร ผลกระทบที่ตามมาจากการที่ไม่เหมาะสมคือความสับสนระหว่างความต้องการทางเพศกับความรักความผูกพัน มีแนวโน้มที่จะใช้เรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเครื่องมือเติมเต็มความรู้สึกต้องการความรักและความผูกพันจากผู้อื่น เพศสัมพันธ์จึงเป็นเสมือนเครื่องชี้นำความรัก ความผูกพัน และความใกล้ชิด รวมทั้งมีความเชื่อว่าการกำจัดความรู้สึกเหงาและโดดเดี่ยวสามารถทำได้ผ่านการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น แต่ลักษณะเช่นนี้ทำให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ยั่งยืน ดังนั้นการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กจึงมักเกิดขึ้นเพราะการถูกปฏิเสธความสัมพันธ์จากผู้ใหญ่วัยเดียวกัน การมีเพศสัมพันธ์กับเด็กจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทางเพศไปพร้อม ๆ กับความต้องการทางจิตใจ

(4.3) เส้นทางที่ 3: ความบกพร่องในการสร้างความผูกพัน (Pathway 3: intimacy deficits) สมมติฐานของเส้นทางที่สามคือรูปแบบของความผูกพันที่ไม่มั่นคง (insecure attachment style) ซึ่งเป็นสิ่งที่นำไปสู่ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคคลกลุ่มนี้มีวิถีชีวิตทางเพศตามปกติ และพึงพอใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายหรือผู้หญิงที่เป็นผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตามในบางสถานการณ์อาจเตรียมพร้อมที่ถ่ายโอนความพึงพอใจทางเพศไปยังเด็กเสมือนวัตถุตัวแทนผู้ใหญ่หรือผู้ใหญ่เทียม (pseudo-adult) สาเหตุหลักของการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กของบุคคลกลุ่มนี้เกิดจากความบกพร่องในการสร้างความผูกพัน นำไปสู่ความรู้สึกอ้างว้างเดียวดายอย่างรุนแรง ภาวะการยอมรับ แสวงหาความมั่นคงทางจิตใจจากคู่ชีวิตที่เห็นคุณค่าและยอมรับในตัวตนของเขา จึงถ่ายโอน

ความต้องการผูกพันและความต้องการทางเพศไปยังเด็กซึ่งไม่ปฏิเสธความรู้สึกของผู้กระทำผิดแทน (create an adult-like relationship with the child) จึงแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของผู้กระทำผิดที่หวาดกลัวการถูกปฏิเสธทางสังคม ถอยหนีจากความเสียดแทงต่อความผิดหวัง มีปัญหาการสื่อสารและการปรับตัว ไม่เปิดใจและเลือกที่จะไม่สร้างความผูกพันทางอารมณ์กับผู้ใหญ่เหมือนกัน เพื่อให้รู้สึกถึงความปลอดภัยทางอารมณ์ และด้วยการเลือกเด็กเป็นตัวแทนผู้ใหญ่อาจมาพร้อมกับกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนเรื่องความสัมพันธ์ เช่น การเชื่อว่าเหยื่อเข้าอกเข้าใจการกระทำของผู้กระทำผิด หรือมองว่าการกระทำของผู้กระทำผิดไม่เป็นอันตรายต่อเหยื่อ

(4.4) เส้นทางที่ 4 การไม่สามารถกำกับควบคุมอารมณ์ (Pathway 4: emotional dysregulation) การศึกษาเชิงสาเหตุวิทยาเส้นทางที่ 4 อยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานเกี่ยวกับสมรรถนะในการจัดการกับอารมณ์ ผลลัพธ์ของการศึกษาครอบคลุมประเภทของความผิดปกติทางอารมณ์ที่เป็นเหตุของการล่วงละเมิดทางเพศ ได้แก่ การขาดความเห็นอกเห็นใจ การขาดความสมบูรณ์ทางอารมณ์ และปัญหาความยากลำบากในการจัดการกับอารมณ์ทางลบ ทั้งนี้ Ward และ Siegert ชี้ว่าสภาวะอารมณ์สองประเภทที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดทางเพศโดยตรง คือ

(1) ปัญหาการควบคุมอารมณ์ (เช่น ความโกรธ) ทำให้ผู้กระทำผิดส่งต่อหรือระบายความโกรธผ่านการล่วงละเมิดทางเพศ ดังนั้นการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กจึงเสมือนสัญลักษณ์ของการลงโทษ หรือเป็นผลลัพธ์จากการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ส่งผลให้มีพฤติกรรมทำลายตนเองและต่อต้านสังคม

(2) บุคคลกลุ่มนี้มีความยากลำบากในการสงบ หรือผ่อนคลายอารมณ์ จึงใช้เพศสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการปรับอารมณ์ ซึ่งยังไม่พบความชัดเจนว่าสถานการณ์ใดที่ทำให้ผู้กระทำผิดใช้เพศสัมพันธ์เป็นยุทธวิธีปรับอารมณ์ แต่ความเป็นไปได้อย่างยิ่งคือการเชื่อมโยงเพศสัมพันธ์เข้ากับอารมณ์ที่เป็นสุข เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองแบบย่ำเท้าของวัยรุ่นที่ขาดหนทางสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง หรือทางเลือกในการจัดการอารมณ์อย่างสร้างสรรค์ เมื่อรู้สึกเครียดบุคคลกลุ่มนี้จะใช้เพศสัมพันธ์เป็นเครื่องมือระบายอารมณ์ หรือทำให้อารมณ์ดีขึ้น

(4.5) เส้นทางที่ 5 กระบวนการรู้คิดต่อต้านสังคม (Pathway 5: antisocial cognitions) เส้นทางแห่งสาเหตุการกระทำผิดทางเพศลำดับที่ 5 เกิดขึ้นบนสมมติฐานเกี่ยวกับความคิดและความเชื่อที่ผู้กระทำผิดยึดถือมีลักษณะที่ส่งเสริมให้ประกอบอาชญากรรม ผู้กระทำผิดทางเพศตามเส้นทางนี้คือบุคคลทั่วไป ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ และมีแนวโน้มประกอบอาชญากรรมหลาย

ประเภท ทั้งอาชญากรรมประสงค์ต่อทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ใช้อาวุธรุนแรง หรือการข่มขืนผิดกฎหมาย จราจร และอาจมีประวัติการวินิจฉัยโรคความประพฤติผิดปกติ (conduct disorder) ในช่วงวัยเด็ก หรือวัยรุ่น หลักฐานที่ปรากฏชัดเจนคือประวัติของอาชญากรรมทางเพศต่อเด็กมักมีประวัติอาชญากรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้มีมุมมองต่อโลกรอบข้างในลักษณะที่เป็นอันตราย พร้อมทั้งจะแสดงความก้าวร้าวกับบุคคลที่เขาระแวงเพื่อป้องกันตัว หรือลงโทษบุคคลนั้นมีทัศนคติว่าตนเองมี “สิทธิ” ที่จะกระทำตามใจ หรือสุขสำราญกับการกระทำของตนเอง แม้จะเป็นการละเมิดสิทธิผู้อื่น ดังนั้นการกระทำผิดทางเพศจึงเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่เกิดจากความเชื่อและทัศนคติแบบต่อต้านสังคม ไม่สนใจบรรทัดฐานทางสังคมที่ห้ามมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก มักใช้ประโยชน์จากโอกาสต่าง ๆ เพื่อสนองความพึงพอใจของตนเอง และมีความเป็นไปได้น้อยที่ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้จะมีความผิดปกติเกี่ยวกับความพึงพอใจทางเพศ (deviant sexual preferences)

ในทฤษฎีของ Ward และ Siegert ปัจจัยด้านสถานการณ์เสมือนเป็นสิ่งกระตุ้น หรือ “การลั่นไก” (situational triggers) ให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับปัจจัยเสี่ยงภายในของผู้กระทำผิดอันหลากหลาย และนำไปสู่การกระทำผิดทางเพศ ซึ่งธรรมชาติของปัจจัยกระตุ้นจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยสาเหตุที่อยู่ภายใต้วิธีการกระทำผิดหรือเส้นทางการกระทำผิดของแต่ละคน

(5) แบบจำลองการบรรจบกันของความก้าวร้าวทางเพศโดย Malamuth (Malamuth's confluence model of sexual aggression) Malamuth และคณะพยายามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบจำลองเชิงทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาขึ้นร่วมกับนักศึกษาของเขา ความรู้ที่ได้จากงานชิ้นนี้ช่วยอธิบายการจู่โจมทางเพศได้หลายระดับ Malamuth ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยจากทฤษฎีสตรีนิยมและการเรียนรู้ทางสังคม (feminist and social learning frameworks) แต่ในเวลาต่อมาเขาเริ่มสนใจทฤษฎีวิวัฒนาการการข่มขืนกระทำชำเรา เพราะเห็นว่าแนวคิดดังกล่าวช่วยอธิบายว่าเหตุใดจึงเกิดการครอบงำสตรีเพศอย่างกว้างขวาง ด้วยแนวคิดทางจิตวิทยาวิวัฒนาการทำให้ Malamuth นำสาเหตุของพฤติกรรมในระยะใกล้ และสาเหตุของพฤติกรรมในระยะไกล (ultimate and proximate causes) ที่มีความแตกต่างกันมาบรรจบรวมกัน โดยสาเหตุของพฤติกรรมในระยะไกล (ultimate causes) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิวัฒนาการได้ตั้งคำถามถึงสภาพแวดล้อมตั้งแต่อดีตเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ชายเลือกที่จะข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงหรือไม่ และมองพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับตัว หรือเป็นการเลือกเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม (เช่น ความสามารถในการตอบสนองของกลไกการสืบพันธุ์เมื่อขาดการตอบสนองจากคู่นอน) จึงเกิดมุมมองว่า “การข่มขืนคือผลของการเลือกสรร” (rape as a by product of

selection) ในขณะที่สาเหตุของพฤติกรรมในระยะใกล้ (proximate causes) เกี่ยวข้องกับพัฒนาการในช่วงชีวิต และพยายามอธิบายว่าแบบแผนพฤติกรรมเหล่านี้พัฒนาขึ้นมาอย่างไรในช่วงชีวิต รวมทั้งการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมที่มีต่อวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล (Faupel & Przybylski, 2017; Ward et al., 2006)

(5.1) สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศต่อสตรีในระยะไกล (ultimate causes of sexual aggression against women) หัวใจสำคัญของทฤษฎีของ Malamuth คือการบรรจบกันของสองเส้นทางที่นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศ ซึ่งได้แก่ ความสับสนทางเพศ และความไม่เป็นมิตรของความเป็นชาย การนำเส้นทางที่แตกต่างกันมารวมกันอธิบายแนวโน้มของพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศ ทำให้นักทฤษฎีวิวัฒนาการเห็นชัดถึงกลไกของการคัดสรรจากธรรมชาติ (natural selection) ว่าส่งผลต่อกลไกพื้นฐานทางจิตวิทยาภายในสมองของชายและหญิง

ในประเด็นของความไม่เป็นมิตรของความเป็นชาย (hostile masculinity) เกิดขึ้นจากการที่ Malamuth เริ่มสร้างทฤษฎีของตนเอง โดยการศึกษางานเขียนอื่น ๆ ที่กล่าวถึงความขัดแย้งของมนุษย์ที่มีสาเหตุมาจากการสืบทอดเผ่าพันธุ์ โดยเชื่อว่าการพยายามข่มขู่และบังคับเป็นวิธีการแสดงออกเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการเมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง ในขณะที่ผู้หญิงใช้การระงับการมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายชายที่ไม่สามารถลงทนตอบสนองความต้องการของฝ่ายหญิงได้อย่างเพียงพอ โดย Malamuth และคณะเห็นว่าการเลือกที่จะระงับการมีเพศสัมพันธ์เป็นวิธีการสร้างความขุ่นเคืองให้ฝ่ายชาย เมื่อกลไกดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้งจะนำไปสู่การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นมิตร (hostile interpersonal style) ดังนั้นผู้ชายจึงเกิดความโกรธเคืองได้ง่าย และใช้กำลังบังคับหรือข่มขู่เพื่อแสดงความเหนือกว่าและควบคุมฝ่ายหญิงเมื่อผู้ชายรู้สึกว่าคุณผู้หญิงประสบความสำเร็จในการสืบพันธุ์ของตน นอกจากนี้ผู้ชายที่ไม่มั่นใจในการเป็นพ่อจะมีแรงกดดันที่พัฒนาความเสียงทางจิตใจซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจในการครอบงำและควบคุมผู้หญิง แรงจูงใจเหล่านี้นำไปสู่การครอบงำคู่ชีวิตของผู้ชายในทุกเรื่อง ไม่จำกัดเฉพาะบริบทเรื่องเพศสัมพันธ์เท่านั้น จึงสรุปว่าความโกรธเคืองเรื้อรังจากการถูกปฏิเสธการเข้าถึงเพศสัมพันธ์จากผู้หญิง และความวิตกกังวลเกี่ยวกับการให้กำเนิดทายาทเมื่อเผชิญกับคู่แข่ง ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกไม่เป็นมิตรและต้องการควบคุมผู้หญิง กลไกทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางเพศและการสืบพันธุ์มีความสัมพันธ์กับการข่มขืนกระทำชำเราในมุมมองของเพศชาย ซึ่งนำไปสู่การควบคุมและครอบงำผู้หญิงไม่เพียงแต่เรื่องเพศสัมพันธ์แต่อาจเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงรูปแบบอื่น ๆ หรือพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่มีต่อคู่ครองอีกด้วย

(5.2) ตัวแบบเชิงสาเหตุของพฤติกรรมระยะใกล้ (a model of proximate causes) ในครั้งแรกที่นำเสนอทฤษฎีนี้ Malamuth เสนอรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์กันของตัวแปร 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การกระทำผิดทางเพศเป็นผลลัพธ์จากการรวมกันของปัจจัยเสี่ยง (แรงจูงใจ การหักห้าม และโอกาส) (2) ปัจจัยสาเหตุเฉพาะในการแสดงความก้าวร้าวต่อผู้หญิง ซึ่งไม่สามารถคาดเดาได้ว่าพฤติกรรมเช่นนี้เกิดในผู้ชายคนอื่นหรือไม่ (3) สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการควบคุมและข่มขู่บังคับต่อผู้หญิงได้ และ (4) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการอธิบายความแตกต่างของพฤติกรรม ในประเด็นสุดท้าย Malamuth กล่าวถึงปัจจัยความแตกต่างซึ่งผันแปรไปตามการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมและกลไกทางจิตวิทยาที่ได้รับสืบทอดมารุ่นสู่รุ่น แนวคิดของ Malamuth ที่มีสมมติฐานว่าผู้ชายทุกคนสืบทอดกลไกที่ทำให้มีความพร้อมที่แสดงพฤติกรรมบีบบังคับทางเพศต่อผู้หญิงเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการสืบพันธุ์ โดยความแตกต่างของพัฒนาการในวัยเด็ก อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน บริบททางสังคมวัฒนธรรม หรือสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นแบบทันทีทันใด ล้วนมีส่วนทำให้กลไกเหล่านี้เริ่มการทำงานได้

จากแนวคิดทั้งสองที่กล่าวมาเมื่อรวมตัวกันจึงเกิดเป็นแบบจำลองการบรรจบกันของพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศที่มีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ของวัยเด็ก ความรุนแรงของผู้ปกครอง และการทารุณกรรมทางกายหรือทางเพศแก่เด็กชายเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับพัฒนาการที่นำไปสู่ความรุนแรงทางเพศต่อสตรี เมื่อเด็กชายผู้เป็นเหยื่อการถูกทารุณกรรมเติบโตขึ้นพัฒนากระบวนการคิดที่อาฆาตมาดร้าย และเกลียดเหยียดหยามความสัมพันธ์ต่อผู้หญิง จึงตัดขาดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความผูกพันทางอารมณ์กับผู้หญิงออก ทำให้เผชิญกับความล้มเหลวในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ เช่น ความอดทนอดกลั้น และการจัดการความขัดแย้ง และเพิ่มความเสี่ยงในการเชื่อมโยงกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหายและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม หากมีโอกาสรับรู้เรื่องเพศก่อนวัยอันควรจากการละเลยของผู้ปกครอง เด็กกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศบนพื้นฐานของการขาดวุฒิภาวะและทักษะในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทางเพศอย่างเหมาะสม ผลที่ตามมาคือการใช้การข่มขู่หรือการบังคับเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ มากกว่าการสื่อสารเจรจาให้ได้มา เพราะเด็กกลุ่มนี้ไม่ให้ความสำคัญกับการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และนำไปสู่การสร้างทฤษฎีของวิถีทางทั้งสองที่มาบรรจบกันเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศ ดังนี้

เส้นทางที่ 1 ความสำส่อนทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คำนึงถึงตัวตน (Impersonal sex and sexual promiscuity path) เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมรองที่ไม่เหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการเรื่อง “การมีเพศสัมพันธ์เพื่อความสนุกหรือสนองความใคร่ โดยไม่

มีการพัฒนาความสัมพันธ์อื่น” เพื่อให้สถานะของตนได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน และคงความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการมีเพศสัมพันธ์ แต่ไม่ใช่ผู้ชายทุกคนที่มีความสำส่อนทางเพศจะมีพฤติกรรมบีบบังคับทางเพศ หรือข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งความสำส่อนทางเพศมักแฝงด้วยความรู้สึกไม่เป็นมิตรและบุคลิกภาพแบบควบคุม

เส้นทางที่ 2 ความไม่เป็นมิตรของความเป็นชาย (Hostile masculinity path) เส้นทางที่ประกอบขึ้นจากคุณลักษณะทางบุคลิกภาพที่ทับซ้อนกันสององค์ประกอบ ได้แก่ (1) แนวโน้มของความเชื่อโดยเฉพาะความเชื่อที่มีต่อเพศหญิงในลักษณะที่เป็นปรปักษ์ ไม้ไว้เนื้อเชื่อใจ และไม่มั่นคง และ (2) ความพึงพอใจในการครอบงำ การทำให้อับอาย หรือการควบคุม ดังนั้นความไม่เป็นมิตรของความเป็นชายที่สูงขึ้นย่อมผลักดันให้ผู้ชายใช้เพศสัมพันธ์เพื่อแสดงอำนาจหรือความเป็นศัตรูต่อเพศหญิง และเส้นทางนี้ยังเกี่ยวข้องกับความโกรธเกรี้ยวต่อผู้หญิงบนพื้นฐานของความรู้สึกว่าถูกผู้หญิงปฏิเสธ หรือรู้สึกว่าผู้หญิงเป็นอันตราย หรือการรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ที่ต้องยกย่องผู้หญิง จนรู้สึกสูญเสียความสามารถในการควบคุม เช่นเดียวกับความรู้สึกล้มเหลวในการแข่งขันหรือแสวงหาคู่ครองและการถูกปฏิเสธทำให้เกิดความวิตกกังวลและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศเช่นกัน ในขณะที่บางครั้งความรู้สึกเห็นอกเห็นใจอาจเป็นสิ่งยับยั้งความไม่เป็นมิตรของความเป็นชายได้

(6) ทฤษฎีวิวัฒนาการของการข่มขืนกระทำชำเราของ Thornhill และ Palmer (*Thornhill and Palmer's evolutionary theory of rape*) มีนักทฤษฎีจำนวนมากใช้ทฤษฎีวิวัฒนาการเพื่ออธิบายการข่มขืนกระทำชำเรา หนึ่งในนั้นคือทฤษฎีของ Thornhill และ Palmer ที่อาศัยแนวคิดจิตวิทยาวิวัฒนาการในการอธิบายการข่มขืนกระทำชำเรา โดยนำเสนอทั้งมุมมองทางบวกและทางลบบนฐานของแนวคิดทางชีววิทยาเพื่ออธิบายการกระทำผิดทางเพศ ทั้งคู่ได้เน้นธรรมชาติทางชีววิทยาของจิตใจว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายการข่มขืนกระทำชำเราทางสังคมศาสตร์โดยโต้แย้งว่ามนุษย์เป็นสัตว์และเป็นส่วนหนึ่งของโลกธรรมชาติ จึงไม่ให้ความสำคัญกับทฤษฎีการข่มขืนกระทำชำเราที่เน้นบทบาทของวัฒนธรรมและการเรียนรู้ และกล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เท่านั้น (Ward et al., 2006)

Thornhill และ Palmer มองว่าการข่มขืนกระทำชำเราเป็นผลมาจากกลยุทธ์การหาคู่ที่ทำให้เกิดวิวัฒนาการความรู้สึกชอบพอกันของชายและหญิง พฤติกรรมหาคู่เป็นกระบวนการที่มีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นของผู้ชายที่มีคุณภาพซึ่งมีแนวโน้มที่จะครอบครองความได้เปรียบทางเพศ และ

ได้รับโอกาสเข้าถึงทางเพศจากผู้หญิง ดังนั้นชายที่มีสถานะสูงสุดและมีทรัพยากรมากที่สุดจึงมีแนวโน้มที่จะเข้าถึงเพศหญิงได้มากกว่าและเพิ่มโอกาสที่ยืนของพวกเขาจะถูกถ่ายทอดส่งต่อไปยังรุ่นลูกหลาน เพศชายวิวัฒนาการให้รู้สึกพึงพอใจผู้หญิงที่มีภาวะการเจริญพันธุ์และมีแนวโน้มที่จะตั้งครรรภ์ แต่เนื่องจากภาวะการเจริญพันธุ์ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ดังนั้นผู้ชายจึงพัฒนาความรู้สึกพึงพอใจต่อผู้หญิงที่มีคุณลักษณะเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการสืบพันธุ์ (เช่น ลักษณะที่ดูอ่อนเยาว์) นอกจากนี้ผู้ชายมักมีวิวัฒนาการที่จะมีความต้องการทางเพศที่รุนแรง เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการมีประสบการณ์ทางเพศและกิจกรรมทางเพศ แนวโน้มในการแสวงหาคู่นอนหลายคนได้รับการสนับสนุนด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า การปฏิสนธิในเพศหญิงเกิดขึ้นภายใน ผู้ชายจึงไม่สามารถมั่นใจได้ถึงความเป็นพ่อของตน และพยายามมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงให้มากที่สุดเพื่อเพิ่มโอกาสในการเจริญพันธุ์ให้สำเร็จ

Thornhill และ Palmer ยืนยันว่าการข่มขืนเป็นผลโดยตรงของการปรับตัวเพราะส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในการสืบพันธุ์สำหรับเพศชาย และอาจเป็นผลจากกลไกการปรับตัวทางจิตวิทยาอื่น ๆ ร่วมด้วย ตัวอย่างเช่น ผู้ชายที่มีความสนใจในเรื่องเพศแต่มีข้อผูกมัดต่ำจะใช้การข่มขืนกระทำชำเราตอบสนองแรงจูงใจทางเพศ ดังนั้นความเป็นไปได้ของสาเหตุการข่มขืนกระทำชำเราอื่น ๆ เช่น ความต้องการอำนาจหรือการควบคุมจึงมีความเป็นไปได้ในมุมมองของทฤษฎีนี้ นอกจากนี้การข่มขืนกระทำชำเราอาจเป็นกลยุทธ์ที่มีเงื่อนไขในการใช้เฉพาะสถานการณ์ที่เอื้ออำนวย จากมุมมองนี้ การข่มขืนกระทำชำเราจะเกิดขึ้นโดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไข (เช่น การเกี่ยวพาราสิ และการล่อลวง) ผู้ชายจะใช้การข่มขืนกระทำชำเราเพื่อรักษาความมั่นคงในการเข้าถึงเพศหญิงในกรณีที่ผู้ชายเชื่อว่าข้อดีมีมากกว่าข้อเสียเมื่อเทียบกับกลยุทธ์อื่นที่เป็นไปได้ ดังนั้นการข่มขืนกระทำชำเราในฐานะของการปรับตัวอาจจะไม่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์เดียวกันทุกประการ แต่จะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อสถานการณ์นั้นได้รับการพิจารณาว่าเป็นที่ยอมรับในฐานะกลยุทธ์การเข้าถึงทางเพศ

อย่างไรก็ตามมีปัจจัยมากมายเกี่ยวกับสมมติฐานที่ผู้ชายจะใช้ประโยชน์จากการข่มขืนกระทำชำเราภายใต้เงื่อนไขที่เอื้ออำนวย เช่น การขาดทรัพยากรทางร่างกายและจิตใจ ความแปลกแยกทางสังคม มีข้อจำกัดในการเข้าถึงผู้หญิง และการไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์แบบโรแมนติกที่น่าพึงพอใจ Thornhill และ Palmer ให้เหตุผลว่าสถานการณ์ดังกล่าวอาจทำหน้าที่เสมือนเป็น “สวิตช์” ที่ทำให้ผู้ชายพึ่งพากลยุทธ์การข่มขืนกระทำชำเราเป็นหลัก ดังนั้นการรวมตัวกันปัจจัยที่ทำให้เกิดความก้าวร้าวทางเพศกับสภาพแวดล้อมที่มีเงื่อนไขเฉพาะเจาะจงอาจส่งผลให้เกิดการพัฒนาทัศนคติและกลยุทธ์ที่สนับสนุนการข่มขืนกระทำชำเรา

ทฤษฎีวิวัฒนาการของการข่มขืนกระทำชำเราจำเป็นต้องมีงานวิจัยสนับสนุนและอธิบายถึงกลไกที่เกี่ยวข้องระหว่างการปรับตัวและการข่มขืนกระทำชำเราเพื่อเพิ่มความถูกต้องและน่าเชื่อถือดัง Thornhill และ Palmer จึงทบทวนกลไกระยะใกล้ (proximate mechanisms) ที่มีความเป็นไปได้หลายประการที่อาจแสดงถึงการปรับตัวไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราของมนุษย์เพศชาย ซึ่งรวมถึงกลไกทางจิตวิทยาที่เกื้อหนุนให้ผู้ชายข่มขืนกระทำชำเรา หรือจูงใจให้ผู้ชายที่ขาดทรัพยากรลงมือข่มขืนกระทำชำเรา สาเหตุที่ผู้ชายมีความพึงพอใจเหยื่อที่มีลักษณะแสดงของความเยาว์วัย และรูปแบบของการกระตุ้นเร้าทางเพศที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรง แม้ว่าหลักฐานที่น่าเชื่อถือในการสนับสนุนสมมติฐานเหล่านี้ยังปรากฏน้อยแต่ก็มีแนวโน้มของความเป็นไปได้อยู่บ้าง เมื่อเป็นเช่นนี้การข่มขืนกระทำชำเราจึงอาจเป็นเพียงผลพลอยได้ในการเข้าถึงทางเพศ ดังนั้นจึงเกิดสมมติฐานว่าการปรับตัวที่ทำให้เกิดการข่มขืนกระทำชำเราเกิดจากแรงผลักดันทางเพศที่มากขึ้นของเพศชายและความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในเพศสัมพันธ์แบบไม่ต้องการความผูกพัน

(7) ทฤษฎีการกำกับตนเองหลายรูปแบบของ Stinson, Sales และ Becker (Stinson, Sales and Becker's multimodal self-regulation theory) ทฤษฎีการกำกับตนเองหลายรูปแบบถูกนำเสนอโดย Stinson, Sales & Becker ในปี 2008 (Faupel & Przybylski, 2017) เพื่ออธิบายสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศ โดยบูรณาการมุมมองทางจิตวิทยาที่หลากหลาย และเสนอว่าการกำกับตนเองที่บกพร่อง (self-regulatory deficits) เป็นตัวแปรสำคัญที่พัฒนาไปสู่พฤติกรรมและความสนใจทางเพศที่ไม่เหมาะสม

Stinson, Sales และ Becker ให้ความสำคัญกับความบกพร่องของการกำกับตนเองว่าเป็นผลลัพธ์จากประสบการณ์ทางลบในวัยเด็ก ควบคู่กับพัฒนาการที่ผิดปกติของความสนใจทางเพศและการกระตุ้นเร้าทางเพศ ประกอบกับความเปราะบางทางชีวภาพและพันธุกรรมร่วมด้วย ส่งผลให้บุคคลนั้น ๆ ไม่สามารถจัดการหรือควบคุมกับพฤติกรรมของตนเองได้นำไปสู่การกระทำผิดทางเพศ

กุญแจสำคัญของทฤษฎีนี้คือการพิสูจน์ว่าการกระตุ้นเร้าทางเพศมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าที่ไม่เหมาะสมซึ่งอุบัติขึ้นในช่วงเวลาสำคัญของพัฒนาการทางเพศ ทำให้กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจพยายามเชื่อมโยงประสบการณ์กระตุ้นเร้าทางเพศกับสิ่งเร้าบางอย่าง สถานการณ์เช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยตัวเองแต่มีตัวเชื่อมโยงบางอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือการที่บุคคลขาดทรัพยากรทางจิตใจที่ฟื้นฟูกลับภาวะปกติ ซึ่งงานวิจัยของ Nelligan ในปี 2013 (Faupel & Przybylski, 2017) พบว่าการกระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศที่ผิดปกติมีความสัมพันธ์กับบาดแผลทางจิตใจในวัยเด็กของเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ และการกระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศที่ผิดปกติเป็นตัวแปรคั่นกลางในความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์สะเทือนใจในวัยเด็กและความรุนแรงของการกระทำผิดทางเพศ

Stinson, Sales & Becker เสนอว่าพฤติกรรมที่ถูกวางเงื่อนไขอันเกิดจากการถูกทารุณกรรมทางเพศส่งผลให้ความพึงพอใจทางเพศถูกวางเงื่อนไขคู่กับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลต่อพัฒนาการความสนใจทางเพศมีความเบี่ยงเบนไปจากปกติ นอกจากนี้ความคิด ความเชื่อ และคุณลักษณะทางบุคลิกภาพสามารถทำหน้าที่เป็นตัวแปรคั่นกลางที่มีผลต่อพัฒนาการของพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ ซึ่งรวมถึงบุคลิกภาพแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ความต้องการความตื่นเต้นและการสัมผัส ความขุ่นเคือง ความรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิ ความหุนหันพลันแล่น และการขาดความรับผิดชอบ และสุดท้ายปัจจัยภายนอก (เช่น การสนับสนุนความรุนแรงต่อสตรีผ่านค่านิยมของผู้ปกครอง) พัฒนาการของความคิดและความเชื่อที่เกื้อหนุนต่อการกระทำผิด (เช่น ผู้ชายมีสิทธิควบคุมผู้หญิง) เป็นส่วนที่ทำให้พฤติกรรมของบุคคลคงทนมากขึ้น

(8) ทฤษฎีวิวัฒนาการของการข่มขืน (A Cultural Theory of Rape)

ทฤษฎีวิวัฒนาการของการข่มขืนหรือวิวัฒนาการการข่มขืนเกิดขึ้นในปี 1970 ในช่วงที่กระแสคลื่นลูกที่สองของแนวคิดสตรีนิยมมีอิทธิพลเพิ่มขึ้น โดยนักทฤษฎีได้ให้คำจำกัดความของวัฒนธรรมข่มขืนกว้าง ๆ ว่า “การส่งต่อหรือการแพร่กระจายความคิดที่สนับสนุนหรือสร้างข้อแก้ตัวให้การข่มขืน” และแม้ว่าจะถูกกล่าวถึงบ่อยครั้ง แต่ยังไม่มีการศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับโครงสร้างของทฤษฎีนี้เท่าใดนัก ทำให้ Johnson and Johnson (2021) ทำการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อตรวจสอบแบบจำลองโครงสร้างของวัฒนธรรมข่มขืนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และพบว่าวัฒนธรรมข่มขืนประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

(8.1) บทบาททางเพศดั้งเดิม (traditional gender roles) เป็นบทบาท ความรับผิดชอบ และผลประโยชน์ของชายและหญิงตามบรรทัดฐานและความคาดหวังทางวัฒนธรรม เช่น ผู้ชายมีอำนาจ ก้าวร้าว แข็งแรง ส่วนผู้หญิงจ้านน สมยอม อ่อนแอ ผู้ที่ต่อต้านความคาดหวังดั้งเดิมจะถูกมองว่าเบี่ยงเบน ดังนั้นหลังจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้หญิงมักถูกตำหนิว่า “ทำให้ตัวเองตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง” หรือ “ไม่สู้กลับ” เมื่อวัฒนธรรมดั้งเดิมสอนผู้หญิงว่าไม่ใช่สิทธิ์ของพวกเธอที่จะต่อกรกับผู้ชาย ดังนั้นการที่ผู้ชายยึดมั่นบทบาทดั้งเดิมและทำให้ผู้หญิงสมยอมกับบทบาทดั้งเดิมจึงเพิ่มโอกาสในการข่มขืนกระทำเราขึ้น

(8.2) การเหยียดเพศ (sexism) หมายถึง การเหมารวม หรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามเพศกำเนิด โดยการเหยียดเพศมีหลายระดับ เช่น การเหยียดเพศเมื่อพบว่าผู้หญิงมีบทบาททางเพศแตกต่างจากความคาดหวัง (บทบาททางเพศแบบดั้งเดิม) นอกจากนี้องค์ประกอบหลักของการเหยียดเพศคือความเชื่อที่ว่าผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิง และความเชื่อนี้สนับสนุนความคิดที่ว่าผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุเพื่อความสุขของผู้ชาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความเชื่อว่าการข่มขืนเป็นเรื่องปกติ

(8.3) ความเชื่อทางเพศที่เป็นปฏิปักษ์ (adversarial sexual beliefs) คือความคิดที่เชื่อว่าความสัมพันธ์ทางเพศเป็นการแสวงหาผลประโยชน์หรือการเอาใจเอาเปรียบ ความเชื่อนี้อยู่บนพื้นฐานว่าผู้หญิงมีเล่ห์เหลี่ยมและชอบควบคุม และใช้เพศสัมพันธ์เป็นเครื่องมือควบคุมผู้ชาย ดังนั้นผู้ชายกลุ่มนี้จะเชื่อว่าการที่ผู้หญิงยอมไปเที่ยวด้วยนั้นย่อมนัยย่อมทราบดีว่าผู้ชายคาดหวังการมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นหากผู้หญิงไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์ก็ไม่ควรตกลงที่จะไปเที่ยวด้วย

(8.4) ความรู้สึกอาฆาตต่อผู้หญิง (hostility toward women) คือความคิดที่ว่าผู้หญิงเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีจิตใจไม่ดี มีเจตนาร้าย หลอกหลวง ไม่น่าเชื่อถือ การมีมุมมองเชิงลบต่อผู้หญิงมีขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมให้การการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิง ซึ่งรวมถึงการข่มขืนและการคุกคามทางเพศ

(8.5) การยอมรับในความรุนแรง (acceptance of violence) มีความเชื่อว่าความรุนแรงเป็นสิ่งที่ชอบธรรม และในบางสถานการณ์ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ เช่น ความเชื่อว่าผู้หญิงต้องการมีเพศสัมพันธ์แบบป่าเถื่อนหรือรุนแรง จึงมักถูกใช้เป็นข้ออ้างในการใช้ความรุนแรงทางเพศกับผู้หญิง ซึ่งนำไปสู่วัฒนธรรมที่ยอมรับและส่งเสริมการใช้กำลังในการข่มขืนหรือคุกคามทางเพศ ดังนั้นหากบุคคลใดมีแนวโน้มที่ยอมรับการใช้ความรุนแรงมากก็ยังมีแนวโน้มของการข่มขืนมากขึ้น

2.3.2 ระดับที่ 2 ทฤษฎีเอกตปัจจัย (single-factor theories)

ระดับที่ 2 ทฤษฎีเอกตปัจจัย หรือบางครั้งอาจเรียกว่าเป็นทฤษฎีระดับกลาง (middle level theories) เป็นทฤษฎีที่คำนึงถึงปัจจัยสำคัญเพียงปัจจัยเดียวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางเพศ ซึ่งปัจจัยเดี่ยวอาจมีโครงสร้างและกระบวนการหลากหลายที่ทำให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างชัดเจน ในขณะที่ตัวแปรของทฤษฎีระดับที่ 2 อาจเป็นตัวแปรที่ขยายมาจากทฤษฎีระดับที่ 1

(1) ทฤษฎีกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือน (theories of cognitive distortion) เป็นทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ทั้งในแง่ของการนำไปอธิบายสาเหตุวิทยาของการกระทำผิดทางเพศ และการต่อยอดพัฒนาทฤษฎี กระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนถือเป็นมุมหนึ่งของความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ ดังนั้นกระบวนการคิดและผลิตทางความคิดที่เกิดขึ้นในผู้กระทำผิดจึงมีทั้งแบบที่ปกติและบิดเบือนเกิดขึ้นตลอดในช่วงการกระทำผิด (Ward et al., 2006)

คำว่า กระบวนการรู้คิด (cognition) เป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมระบบการคิดทั่วไป และมีความหลากหลายทั้งการให้ความหมายและการตีตราบางสิ่งเพื่อเพิ่มความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการประมวลข้อมูล การจัดการข้อมูล การจดจำ อคติ และความเชื่อที่มีต่อโลกรอบข้าง อาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ชีวิตทำให้ปัจเจกบุคคลสร้างฐานความรู้หรือกรอบความคิดบางอย่างไป

เชื่อมโยงกับโครงสร้างของความคิด สมมติฐาน หรือความคาดหวังที่มีต่อโลก ซึ่งคำว่าโครงสร้างของความคิด (schemata) เป็นโลกทัศน์ที่อิงความคาดหวังส่วนบุคคลมากกว่าสิ่งที่เป็นความจริง เป็นการตีความโลกรอบข้างตามสิ่งที่บุคคลนั้นคาดหวังทำให้โครงสร้างของความคิดมีสถานะเป็นฐานข้อมูลที่เติมเต็มความเชื่อของตนเอง ข้อมูลที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างความคิดจะถูกคัดเลือกและเข้ารหัสเป็นพิเศษโดยโครงสร้างความคิดนั้น ๆ เพื่อยืนยันความถูกต้อง หากข้อมูลไม่เพียงพอ โครงสร้างความคิดจะสลายความคลุมเครือโดยจัดเตรียมบริบทที่เป็นไปได้สำหรับการตีความสาเหตุ และกลไกที่สอดคล้องกับความเชื่อส่วนบุคคล

การเข้าใจเนื้อหาและโครงสร้างของกระบวนการรู้คิดเป็นสิ่งที่ยากลำบาก แต่สามารถเข้าใจได้ผ่านผลผลิตทางความคิด (cognitive products) ที่เป็นการเข้าใจขั้นสุดท้ายจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา โครงสร้าง และกระบวนการของการรู้คิดของบุคคลนั้น ตัวอย่างเช่น ผลผลิตทางความคิดที่พบบ่อยในผู้กระทำผิดทางเพศคือ ประโยคที่ผู้กระทำผิดบอกกับตัวเอง (เช่น ฉันก็แค่แกล้งทำ) หรือข้อความที่เป็นทัศนคติ (เช่น การมีเพศสัมพันธ์กับเด็กเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการสอนเรื่องเพศให้เด็ก) ดังนั้นคำว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือน สำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ จึงหมายถึงผลผลิตทางความคิดที่สนับสนุนให้ผู้กระทำผิดประกอบอาชญากรรมทางเพศ นอกจากนี้แนวคิดการรู้คิดทางสังคม (social cognition) ได้เสนอว่าเป้าหมายของบุคคล และสภาวะทางอารมณ์ มีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์ทางสังคม ในงานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนว่าการตอบสนองของอารมณ์และพฤติกรรมเป็นผลมาจากกระบวนการรู้คิดที่มักเป็นไปอย่างรวดเร็วแบบไม่รู้ตัว หรือเป็นผลจากความคิดแบบอัตโนมัติ ในทางตรงข้ามการพยายามควบคุมกระบวนการคิดจึงต้องใช้ความตั้งใจ ความตระหนัก และทรัพยากรทางจิตใจอย่างมากสำหรับการแทรกแซงหรือหยุดความคิดที่ไม่เหมาะสม

คำว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือน (cognitive distortion) ถูกนำมาใช้อธิบายเชิงสาเหตุกับผู้กระทำผิดทางเพศมานานเพียงใดนั้นไม่มีการระบุไว้อย่างชัดเจน แต่จากวรรณกรรมวิจัยในปี 1984 Abel, Becker และ Cunningham-Rathner ได้กล่าวว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนคือระบบความเชื่อที่สนับสนุนให้มีการสัมผัสทางเพศกับเด็ก เช่นเดียวกับคำว่า การอ้างเหตุ (justifications) การรับรู้ (perception) และการตัดสินใจ (judgement) เป็นคำที่ถูกใช้โดยผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กสำหรับการหาเหตุผลเข้าข้างตนเองในการล่วงละเมิดทางเพศกับเด็ก นอกจากนี้ยังมีการใช้คำศัพท์อื่นอีกมากมายเพื่อกล่าวถึงปรากฏการณ์เดียวกัน เช่น ข้ออ้าง (excuses) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (rationalisations) ดังนั้นกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนจึงถูกกำหนดให้เป็นทั้งกระบวนการและผลผลิต

ทางความคิด โดยนิยมใช้คำว่ากระบวนการเพื่อสื่อถึงกระบวนการประมวลข้อมูลและกระบวนการทางสังคม (information processing and social processes) ควบคู่กันไป

(1.1) ทฤษฎีกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนของ Abel (Abel's cognitive distortion theory) หนึ่งในทฤษฎีกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนที่มีชื่อเสียง และถือเป็นทฤษฎีแรกของกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนในผู้กระทำผิดทางเพศ โดยคำว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนมักถูกใช้เพื่ออธิบายความคิดที่เป็นพยาธิสภาพโดยนักจิตวิทยาคลินิก แต่สำหรับ Abel นั้นได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจาก Albert Bandura จึงใช้คำว่า ความคิดที่ผิดพลาด (faulty thinking) ในการอธิบายถึงนิสัยทางความคิด (thinking habits) และความผิดปกติทางจิต รวมทั้งประยุกต์ใช้ในการอธิบายพฤติกรรมต่อต้านสังคม

ทฤษฎีของ Abel กล่าวว่าวัยเด็กของผู้กระทำผิดทางเพศผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับการกระตุ้นเร้าทางเพศที่ไม่เหมาะสม และพยายามเก็บซ่อนความสนใจทางเพศไว้จนบางครั้งก็แสดงออกถึงการจินตนาการถึงเนื้อหาต้องห้ามเหล่านั้น หากไม่มีการตรวจพบจากบุคคลรอบข้างหรือผู้ปกครอง รูปแบบของความผิดปกติจะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นจนถึงวัยผู้ใหญ่ Abel ให้ความเห็นว่าในช่วงวัยรุ่นตอนปลายเป็นจุดสำคัญของการพัฒนาไปสู่ความผิดปกติของความรู้สึกพึงพอใจทางเพศ พฤติกรรมของผู้กระทำผิดจะเริ่มพัฒนาไปสู่แบบแผนความเชื่อส่วนบุคคล (idiosyncratic beliefs) ซึ่ง Abel เรียกว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือน และเสนอว่าที่มาของกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนเกิดจากการเสริมแรงจากภายนอกผ่านกระบวนการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดก่อนพัฒนาไปสู่การกระทำผิดทางเพศในภายหลัง

Abel และคณะเห็นว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนเป็นกลไกการปกป้องภาพลักษณ์ตนเองของตัวผู้กระทำผิดจากการถูกประณาม ในขณะที่ตัวผู้กระทำผิดยังคงได้รับการเสริมแรงจากการกระทำผิดของตนเองอย่างต่อเนื่อง Abel จึงมองว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนเป็นทั้งสิ่งที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการกระทำผิดหรือทำให้การกระทำผิดคงอยู่ต่อไป ไม่ใช่สาเหตุของการกระทำผิดทางเพศ นอกจากนี้ Abel ยังเสนอว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนจะค่อย ๆ ฝังตัวแน่นมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป จนผู้กระทำผิดไม่ตระหนักความคิดของเขาเป็นสิ่งที่ผิดปกติ และมีข้อสังเกตว่าผู้กระทำผิดจะพยายามหลีกเลี่ยงโอกาสที่จะถูกประเมินความเชื่อของตนเองผ่านบุคคลอื่น ๆ เพื่อที่จะรักษาความคิดของตนเองไว้ ดังนั้นสำหรับ Abel จึงมองว่าผู้กระทำผิดพยายามรักษาระดับการรับรู้ถึงความไม่ถูกต้องทาง

ความคิดของตนเองให้น้อยที่สุด และคงความบิดเบี้ยวทางความคิดของตนเองเอาไว้เสมือนความพยายามในการหลอกตัวเองแบบไม่รู้ตัว

(1.2) ทฤษฎีความเชื่อโดยปริยายของผู้กระทำผิดทางเพศ (Sex offenders' implicit theories) โดย Ward (Ward et al., 2006) ได้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางจิตของเด็ก และความเชื่อของทฤษฎีทางจิตใจทำให้เกิดการผสมผสานกรอบคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนของผู้กระทำผิดทางเพศ และพัฒนาทฤษฎีโครงสร้างความคิดขึ้นไปอีกระดับ โดยจัดว่าเป็นทฤษฎีเชิงสาเหตุ (causal theories) ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์กันของประสบการณ์ภายในและประสบการณ์ระหว่างบุคคลทำให้เกิดโครงสร้างที่มีความสอดคล้องซึ่งสามารถอธิบายและคาดการณ์พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้ ทฤษฎีนี้เน้นว่าความคิดเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือภาวะการณ์รู้ตัว ดังนั้นบุคคลจะไม่ตระหนักถึงวิธีคิดที่ตนเองมีอยู่ และในทางตรงข้ามผู้อื่นก็ไม่สามารถทราบถึงโครงสร้างความคิดนี้เช่นกัน ในขณะที่ความบิดเบือนของโครงสร้างความคิดมีอยู่หลายระดับตั้งแต่ระดับบุคคลไปถึงระดับที่เป็นนามธรรมสูง Ward ได้กล่าวถึงระดับความบิดเบือนทางความคิดไว้ ดังนี้

ระดับที่ 1 ผู้กระทำผิดไม่บรรลุวุฒิภาวะตามทฤษฎีทางจิตใจ ตัวอย่างเช่น การมีความสุขหรือสนุกสนานบนความเจ็บปวดทรมานของเหยื่อ

ระดับที่ 2 ผู้กระทำผิดมีระดับการอ้างถึงสิทธิแบบผิด ๆ ตัวอย่างเช่น การเชื่อว่าเด็กสามารถให้ความยินยอมพร้อมใจในการมีเพศสัมพันธ์ได้เสมือนผู้ใหญ่

ระดับที่ 3 ผู้กระทำผิดอาจพัฒนาความบิดเบือนทางความคิดที่มีต่อเหยื่อ ตัวอย่างเช่น ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงไม่มีสิทธิปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์จากสามีเพียงเพราะเคยมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นก่อนแต่งงาน

Ward ยืนยันว่าความเชื่อโดยปริยายของผู้กระทำผิดทางเพศพัฒนาตั้งแต่ในวัยเด็กเพื่อใช้ตอบสนองหรือปรับตัวต่อประสบการณ์ที่เฉพาะเจาะจงบางเรื่อง ในเวลาต่อมาเมื่อผู้กระทำผิดเริ่มมีพัฒนาการทางเพศ ความเชื่อที่ถูกพัฒนาอย่างไม่เหมาะสมจะถูกนำไปใช้กับเรื่องทางเพศ โดยเฉพาะ ทั้งนี้ทฤษฎีความเชื่อโดยปริยายของนักช่มชื่น หรือผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กได้ถูกสร้างขึ้นเป็นมาตรฐานทางจิตวิทยาเพื่อประเมินกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือน และมีหลักฐานวิจัยจำนวนมากที่ระบุว่าผู้กระทำผิดทางเพศเห็นด้วยกับข้อคำถามในแบบวัด Ward และ Keenan ได้สรุปทฤษฎีความเชื่อโดยปริยายของผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กไว้ 5 ประการ ดังนี้

ก.) เด็กเป็นสิ่งที่ชีวิตทางเพศ (children as sexual beings) ความเชื่อว่าเนื้อแท้ของเด็กเป็นสิ่งที่ชีวิตที่แสวงหาการมีเพศสัมพันธ์ เด็กจะมีความสุขและพึงพอใจเมื่อได้มีเพศสัมพันธ์กับผู้ใหญ่

ข.) ธรรมชาติของความเป็อันตราย (nature of harm) ความเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเด็กไม่เป็อันตราย เว้นแต่จะมีการใช้ความรุนแรงทางร่างกายร่วมด้วย ความเป็อันตรายจึงเกิดจากการใช้กำลังบังคับจนบาดเจ็บเท่านั้น หากมีอันตรายเกิดขึ้นเด็กจะสามารถฟื้นฟูได้อย่างรวดเร็ว

ค.) ความไม่สามารถควบคุมได้ (uncontrollability) เป็ความเชื่อว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและพฤติกรรมส่วนใหญ่ถูกชักนำจากแรงกระตุ้นและอารมณ์ที่ทรงพลัง ผู้กระทำผิดไม่มีอำนาจเหนือการกระทำของตนเองหรือไม่สามารถควบคุมตนเองได้

ง.) การอ้างสิทธิ (entitlement) เป็ความเชื่อว่าผู้กระทำความผิดนั้นเหนือกว่าผู้อื่น ดังนั้นจึงมีสิทธิกระทำต่อผู้ที่ด้อยกว่า (เช่น เด็ก) เพื่อสนองความต้องการของตน ซึ่งในที่นี้หมายถึงความต้องการทางเพศ

จ.) โลกเป็สถานที่อันตราย (dangerous world) เป็ความเชื่อว่าโลกเป็สภาพแวดล้อมที่อันตรายเต็มไปด้วยบุคคลที่ไม่เป็มิตรและพร้อมจะทำร้าย ผู้กระทำผิดทางเพศต่อเหยื่อที่เป็เด็กอาจมองว่าทุกคน รวมถึงเด็กมีความไม่เป็มิตรและปฏิเสธตน โดยเชื่อว่าหนทางเดียวที่จะจัดการกับสถานการณ์ได้คือการครอบงำและควบคุม (โดยกระทำผ่านการทารุณกรรมทางเพศ) หรืออาจรับรู้ว่ามีเพียงผู้ใหญ่เท่านั้นที่เป็อันตรายและมองว่าเด็กเป็ตัวแทนของความปลอดภัยจึงต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก

ส่วน Polaschek และ Ward (Polaschek & Ward, 2002; Ward et al., 2006) ได้ทำการวิเคราะห์สรุปทฤษฎีความเชื่อโดยปริยายของผู้กระทำความผิดทางเพศต่อผู้ใหญ่ ดังนี้

ก.) ผู้หญิงเป็สิ่งที่ไม่สามารถทำความเข้าใจได้ (women are unknowable) โดยพื้นฐานแล้วผู้หญิงมีความแตกต่างจากผู้ชาย แต่ผู้กระทำความผิดมองความแตกต่างเช่นนี้ในลักษณะราวกับผู้หญิงเป็มนุษย์ต่างดาว ที่ผู้ชายไม่สามารถทำความเข้าใจได้ ดังนั้นการเผชิญหน้ากับเพศตรงข้ามจึงมีความเป็ปฏิกฤษและเชื่อว่าผู้หญิงจะพยายามหลอกลวงผู้ชายเกี่ยวกับความต้องการที่แท้จริงของตน

ข.) ผู้หญิงเป็วัตถุทางเพศ (women are sex objects) เป็ความเชื่อของผู้กระทำผิดว่าผู้หญิงมักเป็ตรีบความต้องการทางเพศของผู้ชายโดยที่ผู้กระทำผิดไม่รู้ตนว่าเป็เช่นนั้น ภาษากายของ

ผู้หญิงตอบรับความต้องการทางเพศมากกว่าคำพูด และเชื่อว่ากิจกรรมทางเพศไม่ใช่การทำร้ายร่างกายฝ่ายหญิง

ค.) แรงขับทางเพศของผู้ชายเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมไว้ได้ (male sex drive is uncontrollable) ความเชื่อว่าแรงขับทางเพศของผู้ชายไม่สามารถควบคุมได้ และพลังงานทางเพศของผู้ชายสามารถเพิ่มขึ้นถึงระดับที่เป็นอันตรายได้หากผู้หญิงไม่ให้การเข้าถึงทางเพศที่สมเหตุสมผลแก่ผู้กระทำผิด เมื่อผู้ชายเริ่มมีความตื่นตัวทางเพศแล้วเป็นเรื่องยากที่จะยับยั้งตัวเอง

ง.) การอ้างสิทธิ (entitlement) เป็นความเชื่อว่า “ความต้องการ” ของผู้กระทำผิดต้องได้รับการตอบสนอง ซึ่งรวมถึงความต้องการทางเพศในเวลาที่ผู้กระทำผิดต้องการ นอกจากนี้ผู้กระทำผิดทางเพศมักอ้างสิทธิว่าการข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อเป็นการลงโทษที่เหยื่อไม่ทำตามความต้องการ

จ.) โลกเป็นสถานที่อันตราย (dangerous world) เป็นความเชื่อว่าโดยเนื้อแท้แล้วโลกเป็นสถานที่อันตราย ไม่เป็นมิตร ไม่ปลอดภัย มุมมองตั้งต้นเช่นนี้นำไปสู่พฤติกรรมอันตราย หลอกหลวง และเอาใจเอาเปรียบผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของตนเอง ซึ่งเป็นความเชื่อโดยปริยายของผู้กระทำผิดทางเพศ รวมถึงผู้กระทำผิดกลุ่มอื่น ๆ และเป็นความคิดบิดเบือนที่ทำงานควบคู่กับ “การอ้างสิทธิ” เพื่อสนับสนุนพฤติกรรมไม่เหมาะสมของตนเอง

(2) ทฤษฎีการขาดความเห็นอกเห็นใจเหยื่อ (theories of deficient victim empathy) ในงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ ส่วนใหญ่กล่าวถึงตัวแปรเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเหยื่อซึ่งจัดเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดทางเพศ ดังนั้นโปรแกรมบำบัดพฤติกรรมเชิงรู้คิดที่นักบำบัดพัฒนาขึ้นได้รวมองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นอกเห็นใจไว้ในแผนการบำบัด แม้ว่าการให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นอกเห็นใจค่อนข้างยากลำบากก็ตาม

จาก The Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (Ward et al., 2006) ได้ให้ความหมายความเห็นอกเห็นใจ (empathy) ไว้ว่าเป็น “การกระทำที่เกิดจากความเข้าใจ ตระหนักรับรู้และไวต่อความรู้สึก ความคิด และประสบการณ์ของผู้อื่นทั้งในอดีตหรือปัจจุบัน โดยไม่จำเป็นต้องรับรู้ผ่านการสื่อสารประสบการณ์โดยตรง” เป็นความหมายที่ใกล้เคียงกับพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ที่ระบุว่าความเห็นอกเห็นใจ หรือการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกคือ “ความสามารถที่จะเข้าถึงและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น” ในบางครั้งความเห็นอกเห็นใจถูกใช้ร่วมกับ “ความสงสาร” (sympathy) ซึ่งหมายถึงความรู้สึกเมตตาหรือเศร้าใจซึ่งมีต่อประสบการณ์ทางลบของบุคคล (Oxford English Dictionary) ในทางปฏิบัติความหมายของความเห็นอกเห็นใจเมื่อถูกนำไป

ประยุกต์ใช้กับผู้กระทำผิดทางเพศ จึงหมายถึงการรับรู้ว่าคุณคนอื่นได้รับอันตราย หวาดกลัว หรือได้รับประสบการณ์ทางลบ นำไปสู่ความรู้สึกกังวล ห่วงใย และเมตตาต่อบุคคลนั้น ส่งผลให้องค์ประกอบของความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเหยื่อ (victim empathy) ในโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดมุ่งเน้นที่ “การฝึกให้สงสาร” มากกว่า “การฝึกให้เห็นอกเห็นใจ” ซึ่งมีเป้าหมายให้ผู้กระทำผิดได้เข้าใจถึงประสบการณ์ทางลบของเหยื่อ เช่น ความรู้สึกหวาดกลัว ความรู้สึกปราศจากความช่วยเหลือ ความรู้สึกสิ้นหวัง เป็นต้น

ในทฤษฎีพุทฺัจยระบุว่าการขาดความเห็นอกเห็นใจเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้กระทำผิดทางเพศ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม แม้จะมีนักวิชาการแย้งว่าความเห็นอกเห็นใจเป็นตัวแปรที่ยังขาดความชัดเจน แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นเพราะผู้กระทำผิดมีระดับความเห็นอกเห็นใจต่อเหยื่อน้อย และไม่ตระหนักถึงอันตรายของการกระทำที่มีต่อเหยื่อ ดังนั้นตัวแปรความเห็นอกเห็นใจจึงถูกนำไปศึกษาทั้งในแง่ของสาเหตุที่กระตุ้นให้เกิดการกระทำผิดทางเพศหรือตัวแปรที่ไม่ยับยั้งการกระทำผิดทางเพศ

หนึ่งในทฤษฎีที่ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจคือ แบบจำลอง 4 ขั้นตอนของกระบวนการเห็นอกเห็นใจ (the four stage model of empathy process) ที่ช่วยให้เข้าใจกระบวนการที่บกพร่องในความเห็นอกเห็นใจของบุคคลว่าอยู่ในประเด็นใด Marshall และคณะ (Ward et al., 2006) ได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจในหมู่ผู้กระทำผิดทางเพศพบว่า แบบจำลอง 4 ขั้นตอนของกระบวนการเห็นอกเห็นใจสามารถประยุกต์มาอธิบายผู้กระทำผิดทางเพศได้ ดังนี้

(ก) การรับรู้อารมณ์ (emotional recognition) จัดเป็นขั้นแรกของกระบวนการเห็นอกเห็นใจ กล่าวคือเป็นกระบวนการระบุมารมณ์ของบุคคลอื่น ในบริบทของผู้กระทำผิดทางเพศที่ได้รับข้อมูลจากเหยื่อผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง (เช่น การมองเห็น การได้ยิน) บางครั้งพบว่ามีการรับรู้และตีความอารมณ์ที่เหยื่อแสดงออกมาไม่ถูกต้องนำไปสู่การกระทำผิดที่รุนแรงมากขึ้น

(ข) การรับรู้มุมมอง (perspective-taking) เป็นประเด็นที่สัมพันธ์กับความเห็นอกเห็นใจมาก โดยขั้นตอนที่สองของกระบวนการเป็นความสามารถในการเข้าใจโลกผ่านกรอบอ้างอิงของผู้อื่น ประเด็นหลักที่สำคัญคือระดับการรับรู้ที่ตนเองคล้ายคลึงกับเหยื่อ ดังนั้นหากผู้กระทำผิดรับรู้ว่าคุณแตกต่างจากเหยื่อมากเท่านั้น ย่อมลดโอกาสที่จะรู้สึกเห็นอกเห็นใจเหยื่อลงและเพิ่มโอกาสในการทำอันตรายเหยื่อมากขึ้น

(ค) การจำลองแบบทางอารมณ์ (emotional replication) หมายถึงการสร้างการตอบสนองทางอารมณ์ที่เกิดจากการรับรู้มุมมองของผู้อื่น ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้กระทำผิดมีศักยภาพในการรับรู้อารมณ์ และการรับรู้มุมมองจากขั้นตอนที่หนึ่งและสองอย่างถูกต้อง รวมทั้งมีประสบการณ์ทางอารมณ์ที่เหมาะสม ทั้งนี้ในผู้กระทำผิดที่มีประสบการณ์ทางอารมณ์ที่ยากลำบากในวัยเด็ก ย่อมส่งผลให้มีความยากลำบากในการระบุอารมณ์ และลดทอนความสามารถในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นลง

(ง) การตัดสินใจตอบสนอง (response decision) ในขั้นตอนสุดท้ายอาจเรียกว่าอีกชื่อได้ว่า “การตอบสนองอย่างเห็นอกเห็นใจ” บุคคลจะตัดสินใจจะตอบสนองอย่างเห็นอกเห็นใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้สึกของบุคคลนั้น ดังนั้นในผู้กระทำผิดทางเพศที่มีพื้นฐานการรับรู้และความรู้สึกตั้งแต่ขั้นที่แรกจนถึงขั้นที่สามารถเลือกตัดสินใจเพิกเฉยต่อการรับรู้และความรู้สึกและแสดงความก้าวร้าวทางเพศทางใดทางหนึ่งก็ได้

แม้ว่าทฤษฎีของ Marshall ยังขาดงานวิจัยสนับสนุน และมีการเชื่อมโยงที่สับสนในบางประเด็น แต่แบบจำลองนี้มีจุดแข็งหลายประการ เช่น มีการจัดระเบียบโครงสร้างความคิดทางทฤษฎีเข้ากับข้อสังเกตทางคลินิกที่หลากหลาย มีคำอธิบายเชิงลึกและขอบเขตที่ชัดเจนในการอธิบายกลไกต่าง ๆ ตลอดจนเอื้อให้เกิดคำถามวิจัยใหม่ ๆ เกี่ยวกับแบบแผนของความเห็นอกเห็นใจกับการกระทำผิด แต่จุดบกพร่องสำคัญของแบบจำลองนี้คือการไม่ระบุชัดว่าการกระทำผิดทางเพศเกิดขึ้นจากความบกพร่องใด

(3) ทฤษฎีความพึงพอใจทางเพศที่เบี่ยงเบน (theories of deviant sexual preference) เป็นทฤษฎีมักถูกเชื่อมโยงถึงกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็ก เนื่องจากผู้กระทำผิดกลุ่มนี้แสดงถึงความพึงพอใจทางเพศที่ผิดปกติ ในขณะที่นักชมชื่นกลุ่มอื่นชื่นชอบการบังคับข่มขืนผู้หญิงที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากความพึงพอใจทางเพศที่เบี่ยงเบนโดยตรง ความคิดนี้ถึงกลายเป็นสมมติฐานหนึ่งของการกระทำผิดทางเพศ และความผิดปกติที่กล่าวถึงมากคือ “ความวิปริตทางเพศ” (paraphilia) หมายถึงรสนิยมทางเพศที่ผิดปกติและไม่เป็นที่ยอมรับ มักเป็นปัจจัยตั้งต้นของการกระทำผิดทางเพศ ในขณะเดียวกัน ความวิปริตทางเพศจัดเป็นความผิดปกติทางจิตประเภทหนึ่ง ตามเกณฑ์การวินิจฉัยโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกันฉบับที่ 5 ซึ่งลักษณะทั่วไปของความผิดปกติในกลุ่มนี้ประกอบด้วย (1) ความรู้สึกทุกข์ทรมานต่อความสนใจทางเพศที่ผิดปกติของตนเอง หรือ (2) มีความพึงพอใจและพฤติกรรมทางเพศที่ทำให้ผู้อื่นทุกข์ทรมานทางจิตใจ บาดเจ็บทางร่างกาย ทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต รวมทั้ง

ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมทางเพศที่กระทำผิดต่อบุคคลอื่นที่ไม่ต้องการ หรือบุคคลที่ไม่สามารถให้ความยินยอมได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้ความวิปริตทางเพศครอบคลุมความผิดปกติ 8 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศเมื่อได้เปิดเผยอวัยวะเพศของตนเอง (exhibitionistic disorder) กลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศกับสิ่งของที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ (fetishistic disorder) กลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศจากการสัมผัสหรือถูไถกับบุคคลที่ไม่ยินยอม (frotteuristic disorder) กลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศกับเด็กวัยก่อนเจริญพันธุ์ (pedophilic disorder) กลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศจากการทำให้ตนเองเจ็บปวดหรืออับอาย (sexual masochism disorder) กลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศจากการทำให้ผู้อื่นทุกข์ทรมานทางกายหรือจิตใจ (sexual sadism disorder) กลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศจากการแต่งกายเป็นเพศตรงข้าม (transvestic disorder) และกลุ่มที่เกิดอารมณ์ทางเพศจากการแอบดูผู้อื่นเปลือยหรือร่วมรัก (voyeuristic disorder) (American Psychiatric Association, 2013; Ward et al., 2006)

คำอธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับสาเหตุวิทยาของความวิปริตทางเพศเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในอดีต กล่าวคือเป็นผลจากประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งบุคคลนั้นได้เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าที่มีความเบี่ยงเบนพร้อม กับสภาวะอารมณ์ทางเพศที่ถูกกระตุ้นเร้า อาจกล่าวได้ว่าการกระตุ้นใด ๆ ที่นำไปสู่จุดสุดยอดทางเพศ (sexual climax) เมื่อเกิดขึ้นซ้ำจะทำให้เกิดความตื่นเต้นทางเพศมากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งกระตุ้นดังกล่าว อาจเป็นไปตามสถานการณ์ (โดยเฉพาะเวลาหรือสถานที่ที่ทำการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองหรือการมีเพศสัมพันธ์) หรืออาจเป็นไปโดยเจตนา (เช่น การจินตนาการทางเพศ) นอกจากนี้ความวิปริตทางเพศ อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีของการเรียนรู้โดยบังเอิญเพียงครั้งเดียว (one-trial accidental learning) จากประสบการณ์ทางเพศที่เบี่ยงเบน หรือการได้สัมผัสกับประสบการณ์ทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ในวัยเด็ก อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้ไม่สามารถอธิบายในผู้ที่มีความวิปริตทางเพศได้ทุกราย ในผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของความพึงพอใจทางเพศที่เบี่ยงเบนได้กล่าวถึงสาเหตุของความวิปริตทางเพศว่าเกิดจากปัจจัยที่ซับซ้อน และปัจจัยอย่าง “การจินตนาการทางเพศ” หรือการสร้างภาพทางจิต (mental imagery) ที่กระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศของบุคคลกลายเป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการอธิบายความพึงพอใจที่ผิดปกติ นอกจากนี้ยังมีคำอธิบายทางประสาทชีววิทยาที่กล่าวถึงพยาธิสภาพอันเกิดขึ้นในระบบสรีระวิทยาเป็นสาเหตุของความวิปริตทางเพศ แต่คำอธิบายยังเป็นที่ยอมรับไม่มากนักเท่ากับคำอธิบายจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีผลต่อแนวทางการบำบัดแก้ไขผู้ที่มีความพึงพอใจทางเพศที่เบี่ยงเบน โดยทฤษฎีการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถูกใช้อธิบายถึงความวิปริตทางเพศมีหลากหลาย ได้แก่ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของ Pavlov ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner

แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อในอำนาจภายในของตนหรืออำนาจภายนอกของตนของ Coleman ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura โดยมีผู้ที่นำทฤษฎีการเรียนรู้มาอธิบายถึงความพึงพอใจทางเพศที่เบี่ยงเบน ตัวอย่างเช่น

(3.1) ทฤษฎีความเบี่ยงเบนทางเพศ โดย McGuire และคณะ (sexual deviation theory) McGuire และคณะ (Ward et al., 2006) ได้ศึกษาเชิงลึกในผู้ชาย 45 คนที่มีพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนพบว่าการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศเกิดจากการถูกล่อลวงเพศหรือประสบการณ์ทางเพศในครั้งแรกซึ่งมีผลต่อการจินตนาการทางเพศในภายหลัง โดย McGuire เชื่อว่าสิ่งนี้เป็นจุดเริ่มของกลไกความเบี่ยงเบนทางเพศและให้ความสำคัญที่ประสบการณ์ทางเพศโดยตรงครั้งแรกเป็นสิ่งเร้าที่มีความเข้มข้นและมีผลต่อการเกิดความเบี่ยงเบนของพฤติกรรมทางเพศมากกว่าการจินตนาการหรือวัตถุกระตุ้นเร้าอื่น ดังนั้นความเบี่ยงเบนทางเพศจึงเกิดขึ้นจากประสบการณ์การสำเร็จความใคร่ในครั้งแรก ๆ ของชีวิตที่ไม่เหมาะสมและนำไปสู่จินตนาการทางเพศที่ผิดปกติ ในขณะที่ความสนใจกับจินตนาการที่ผิดปกติมากขึ้นก็ยิ่งถูกกระตุ้นเร้าแบบผิดปกติมากขึ้นส่งผลให้วิธีการปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศแบบปกติค่อย ๆ ลดความสำคัญลงหรือขาดการเสริมแรงด้วยตนเอง นำไปสู่การจัดรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนในที่สุด ทฤษฎีของ McGuire ยังรวมแนวคิดที่ว่าผู้กระทำผิดทางเพศอาจมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน และปัญหาเหล่านี้เป็นแรงขับที่ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในการศึกษาของ McGuire มีความยากลำบากในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ทางเพศตามประเพณีนิยม สิ่งนี้จึงเป็นตัวกระตุ้นเร้าให้กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่ารูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศแบบประเพณีนิยมเป็นไปได้ และส่งเสริมการกระตุ้นเร้าทางเพศที่ไม่เหมาะสมของตัวเอง

ทฤษฎีความเบี่ยงเบนทางเพศของ McGuire จึงสร้างความกระจ่างในหลายประเด็น เช่น (1) ความเบี่ยงเบนเป็นสิ่งเกิดจากการเรียนรู้โดยไม่ได้เป็นผลมาจากความสนใจเรื่องเพศ (2) ความเบี่ยงเบนสามารถแก้ไขได้โดยการวางเงื่อนไขใหม่ (reconditioning) (3) ความสนใจทางเพศที่เบี่ยงเบนไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการทำให้รู้สึกผิดเนื่องจากความสุขทางเพศเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่เข้มข้น และ (4) บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศหรือความพึงพอใจทางเพศที่ผิดปกติมีแนวโน้มที่จะมุ่งสู่สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจทางเพศ ที่มีลักษณะเบี่ยงเบนตามความสนใจของตน อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่มากและไม่ใช่ว่าผู้กระทำผิดทางเพศ แต่สามารถให้คำอธิบายปัจจัยด้านการรู้คิดที่เชื่อมโยงกับปัญหาด้านสังคมอารมณ์และเพศซึ่งนำไปสู่ความเบี่ยงเบนทางเพศได้อย่างน่าสนใจ ดังนั้นปัญหาสำคัญของทฤษฎีคือจำนวนของหลักฐานเชิงประจักษ์ที่

สนับสนุนสมมติฐานที่มีน้อย ทำให้การนำทฤษฎีนี้ไปใช้ประยุกต์ใช้ทางปฏิบัติต้องอาศัยความระมัดระวัง แม้ว่าในทางคลินิกจะนำทฤษฎีนี้ไปใช้อย่างแพร่หลายก็ตาม

(3.2) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขตามแนวคิดของ Laws และ Marshall (Laws and Marshall's conditioning theory) Laws และ Marshall (Ward et al., 2006) ได้นำเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจทางเพศที่เบี่ยงเบนโดยขยายแนวคิดพื้นฐานของ McGuire เพื่อให้พื้นฐานทางทฤษฎีมีความกระชับโดยคำนึงถึงรายละเอียดปลีกย่อยของทฤษฎีการเรียนรู้มากขึ้น (ทั้งการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกและการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ) โดยตั้งข้อสังเกตว่าความพึงพอใจทางเพศที่เบี่ยงเบนและกระบวนการรู้คิดเป็นกลไกแบบเดียวกันซึ่งได้มาจากรูปแบบการแสดงออกทางเพศทั่วไป รวมทั้งการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมโดยแนวคิดที่ว่า การสังเกตตัวแบบพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมเป็นสาเหตุของพฤติกรรมทารุณกรรมทางเพศ ทำให้ทฤษฎีมุ่งความสนใจไปยังผู้กระทำผิดทางเพศที่มีประสบการณ์ถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็กได้ทำการจำลองพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่เคยตกเป็นเหยื่อ หรืออาจใช้ตัวแบบจากประสบการณ์แหล่งอื่น (เช่น ในภาพยนตร์หรือเนื้อหาการทารุณกรรมทางเพศจากอินเทอร์เน็ต) เป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้อื่น (vicarious learning) หรือการจินตนาการถึงวิธีการทารุณกรรมผู้อื่น ซึ่งเป็นประเด็นที่ Laws และ Marshall ให้ความสนใจอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยตั้งต้นของจินตนาการที่เบี่ยงเบน

Laws และ Marshall ตั้งข้อสังเกตถึงการตื่นตัวทางเพศ (sexual arousal) เป็นการตอบสนองแบบไม่มีเงื่อนไขซึ่งเกิดจากการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกได้ ดังนั้นหากมีการวางเงื่อนไขเกิดขึ้นย่อมนำไปสู่การตอบสนองแบบมีเงื่อนไข กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีความเป็นไปได้ว่าสิ่งเร้าตามสภาพแวดล้อมจะจับคู่กับการตื่นตัวทางเพศ นำไปสู่การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมเงื่อนไขที่มีมาก่อนอาจเป็นการจินตนาการทางเพศที่ถูกวางเงื่อนไขเมื่อผสมผสานกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง นำไปสู่การตอบสนองที่มีความตื่นตัวทางเพศสูง กลายเป็นที่มาของจินตนาการเรื่องเพศที่ผิดปกติ ดังนั้นความผันแปรของจินตนาการทางเพศที่ผิดปกติจะดำเนินต่อไปได้ด้วยองค์ประกอบของความตื่นตัวทางเพศ โดยมีองค์ประกอบด้านอายุเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของความผิดปกติแบบโรคใคร่เด็ก (pedophilic tendencies) ดังนั้นในแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันทั้งการสำเร็จความใคร่ และจินตนาการถึงการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ส่งผลต่อความพึงพอใจทางเพศที่ผิดปกติของบุคคลนั้น ๆ นอกจากนี้จินตนาการทางเพศที่ผิดปกติอาจเพิ่มขึ้นผ่านการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ กล่าวคือ หากมีเงื่อนไขการเสริมแรงบวกหรือการได้มาซึ่งรางวัลอาจกระตุ้นความตื่นตัวทางเพศและการหลั่งของอวัยวะเพศได้ ดังนั้นจินตนาการประเภทนี้จึงคงอยู่และยากต่อการถอดถอน

Laws และ Marshall ยังตั้งข้อสังเกตว่าพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่จะเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ หากการเกิดพฤติกรรมตามมาด้วยการลงโทษ พฤติกรรมในลำดับต่อไปย่อมลดลงหรือหมดสิ้นไป ดังนั้นความพึงพอใจทางเพศแบบปกติอาจถูกรบกวนโดยการลงโทษที่ไม่เหมาะสม จึงมีความเป็นไปได้ที่บุคคลจะค้นหาหนทางการแสดงออกทางเพศที่มั่นคงทดแทน และเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศผ่านตัวแบบอื่น ๆ ซึ่งหากได้ตัวแบบที่ไม่เหมาะสมจะทำให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมตามตัวแบบนั้น ๆ ผู้กระทำผิดทางเพศอาจเชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตเข้ากับจังหวะและโอกาสที่เหมาะสม โดยเลือกแสดงบทบาทตามจินตนาการในสถานการณ์ของชีวิตจริง นอกจากนี้แนวคิดจังหวะการเสริมแรงแบบบางครั้งบางคราว (intermittent reinforcement) สามารถให้คำอธิบายเรื่องการถดถอนสิ่งเสริมแรง (extinction) อันเป็นผลให้พฤติกรรมลดลงหรือหายไปได้ เช่นเดียวกับการเกิดขึ้นของพฤติกรรมเบี่ยงเบนซึ่งถูกสร้างขึ้นภายใต้การเสริมแรงบางครั้งบางคราวเช่นกัน โดยการคงอยู่ของพฤติกรรมเป็นเวลายาวนานแม้ว่าจะไม่ได้รับสิ่งเสริมแรงทุกครั้งก็ตาม

2.3.3 ระดับที่ 3 ทฤษฎีระดับจุลภาค (micro-level theories)

ระดับที่ 3 ทฤษฎีระดับจุลภาค หรือบางครั้งถูกเรียกว่าทฤษฎีกระบวนการกระทำผิด (offence process theories) เป็นแบบจำลองที่พรรณนาถึงกระบวนการกระทำผิดในลักษณะต่อเนื่องแบบห่วงโซ่ (chain process) แบบจำลองระดับจุลภาคนี้มักจะระบุปัจจัยเฉพาะเจาะจง เช่น ปัจจัยด้านการรู้คิด ปัจจัยด้านพฤติกรรม ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางเพศ ดังนั้นทฤษฎีที่ประกอบสร้างขึ้นจึงเป็นทฤษฎีชั่วคราว หรือมีลักษณะเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงได้ง่าย นอกจากนี้ทฤษฎีระดับนี้มีความเกี่ยวข้องกับบริบทที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ เช่น ตัวแบบเชิงสถานการณ์ที่อิงหลักอาชญาวิทยา (event-based models in criminology) ส่วนใหญ่มักจะมีความสมบูรณ์เชิงสาเหตุเพราะมีการรวบรวมข้อสรุปรอบด้านทั้งที่ชัดเจนและไม่ชัดเจนไว้ด้วยกัน ทั้งด้านการตัดสินใจ พฤติกรรม และการคิด เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติอย่างชัดเจน ทำให้ทฤษฎีกลุ่มนี้มีคำอธิบายที่ลุ่มลึก มีโครงสร้างและกลไกที่ชัดเจน (Ward et al., 2006) ตัวอย่างเช่น

(1) แบบจำลองการกระทำผิดซ้ำของ Marlatt (Marlatt's relapse model)

ที่มาของแบบจำลองการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (relapse prevention model; RP model) เกิดจากแนวทางของการป้องกันการใช้สารเสพติดซ้ำในผู้ติดสารเสพติด ซึ่งการเสพติดซ้ำถือเป็นปัญหาสำคัญในการบำบัดแก้ไขผู้ป่วย ในช่วงต้นปี 1980 Marlatt และคณะได้เผยแพร่งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพติดซ้ำของผู้ป่วยติดแอลกอฮอล์ และตีพิมพ์หนังสือในการสัมมนา

เรื่องแนวทางการบำบัดตามฐานพฤติกรรมการรู้คิดในปี 1985 ตามแนวคิดนี้พบว่าผู้ป่วยสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองได้ในระยะแรก แต่มีเพียงส่วนน้อยที่สามารถคงความเปลี่ยนแปลงนี้ไว้ในระยะยาว เป็นที่มาให้นักวิชาการสายปฏิบัติพยายามสร้างยุทธวิธีเพื่อจัดการปัญหานี้ผลที่ตามมาคือ โปรแกรมป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (RP intervention) ที่จัดให้มีการสอนเรื่องทักษะการปรับตัวเพื่อสนับสนุนและคงความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางบวกเอาไว้ จึงกลายเป็นที่นิยมมากขึ้นทางคลินิก

โปรแกรมป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกิดขึ้นจากกรอบแนวคิดของสองทฤษฎีที่แตกต่างกัน แม้ นักวิชาการบางส่วนมองว่าเป็นทฤษฎีการบำบัดรักษา แต่ในความเป็นจริงแบบจำลองนี้ได้ผสมผสาน ทฤษฎีกระบวนการกระทำผิดด้วย (a theory of the offence process) Marlatt และ Gordon จึงเสนอโปรแกรมแทรกแซงการกระทำผิดซ้ำที่ผสมผสานการบำบัดแก้ไขเพื่อนำไปใช้กับเส้นทางการกระทำผิดซ้ำที่หลากหลาย โดยสร้างแบบจำลองนี้ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพกับกลุ่มที่เสพติด แอลกอฮอล์ และนำไปใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงสูง ขอบละเมิดข้อตกลง มีปัญหาการตัดสินใจไม่ดี และมีปัญหาความยับยั้งชั่งใจต่ำ

แบบจำลองการกระทำผิดซ้ำของ Marlatt กล่าวถึงความยากลำบากของชีวิต ความขัดแย้ง และประสบการณ์ทางลบ เป็นสาเหตุสำคัญให้ผู้ติดสารเสพติดเกิดความกดดันและแรงจูงใจที่นำไปสู่การใช้สารต้องห้าม รวมถึงการเพิ่มขึ้นของแรงกระตุ้นและความกระหายการใช้สารเสพติด ประกอบกับรูปแบบการตัดสินใจที่เป็นปัญหา (apparently irrelevant decisions) อันเกิดจากการรับรู้ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ในระดับผิวเผินและขาดความตระหนักรู้ส่งผลให้มีปัญหาการควบคุมตนเอง และเพิ่มความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ นอกเหนือจากรูปแบบการตัดสินใจที่เป็นปัญหาที่นำไปสู่สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง แบบจำลองนี้ได้กล่าวถึงเส้นทางอื่นที่นำไปสู่สถานการณ์เสี่ยงสูง เช่น อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่ผลักดันบุคคลไปสู่ความเสี่ยง และความกดดันที่นำไปสู่อารมณ์ทางลบ ผลลัพธ์คือการนำบุคคลไปสู่การเริ่มใช้สารเสพติดซ้ำซากเพื่อควบคุมอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนา ในกรณีบุคคลที่ขาดความสามารถในการจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ (absence of effective self-management) สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงทางอารมณ์จะยิ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นที่ลดทอนความสามารถในการควบคุมตนเองและเพิ่มทัศนคติทางบวกในการเข้าสู่พฤติกรรมต้องห้าม นำไปสู่การละเมิดข้อห้ามและกระทำผิดซ้ำครั้งแรกเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของเงื่อนไขทางลบและอารมณ์กระตุ้นซึ่งนำไปสู่รูปแบบสมบูรณของกระทำผิดซ้ำที่ขยายความถี่ของพฤติกรรมมากขึ้นในที่สุด

(2) แบบจำลองการกระทำผิดซ้ำทางเพศของ Pithers และ Marques (*The Pithers-Marques relapse model of sexual offending*)

Pithers, Marques, Gibat และ Marlatt ยอมรับถึงศักยภาพของแบบจำลองการกระทำผิดซ้ำ และนำมาปรับใช้ในการบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ แม้ว่า Pithers ได้เขียนบทความวิชาการจำนวนมากเกี่ยวกับแบบจำลองการกระทำผิดซ้ำสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ และ Marlatt ที่มุ่งเน้นการใช้แบบจำลองเพื่อการบำบัดรักษา แต่พื้นฐานทางทฤษฎีการป้องกันการกระทำผิดซ้ำและความตรงเชิงวิทยาศาสตร์ของแบบจำลองการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทางเพศยังคงถูกให้ความสนใจน้อยกว่าการประยุกต์ใช้แบบจำลองกับผู้ติดยาเสพติด อาจกล่าวได้ว่าแบบจำลองการป้องกันการกระทำผิดซ้ำมีอิทธิพลต่อมุมมองของการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศ

แบบจำลองการกระทำผิดซ้ำของ Marlatt ได้รับความสนใจเพราะใช้ทฤษฎีการเรียนรู้มาพัฒนาแบบจำลองเพื่อบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ ซึ่งกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของแนวคิดพฤติกรรมนิยมเข้าสู่แนวคิดพฤติกรรมนิยมเชิงรู้คิด ในเวลานั้นนักบำบัดพยายามทำความเข้าใจกระบวนการกระทำผิดของผู้กระทำผิดทางเพศ ผ่านการวิเคราะห์เงื่อนไข พฤติกรรม และผลกรรม (antecedent-behaviours and consequences) Pithers และคณะจึงปรับแบบจำลองการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทางเพศ โดยดึงเอาแบบจำลองของ Marlatt มาใช้เพื่อให้ความสมบูรณ์มากขึ้นทำให้ได้แบบจำลองด้านการรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่สามารถอธิบายความล้มเหลวในการบำบัดแก้ไขที่ผ่านมา และเสนอแนวทางการช่วยเหลือผู้กระทำผิดทางเพศให้เลี่ยงการกระทำผิดซ้ำได้ ดังนี้

Pithers และคณะได้อธิบายแบบจำลองการกระทำผิดซ้ำ (Relapse model) ของผู้กระทำผิดว่าความสามารถในการควบคุมตนเองเป็นผลลัพธ์จากวิถีชีวิตที่ไม่คำนึงถึงความผิดส่งผลให้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ และความมั่นใจนี้ทำให้ผู้กระทำผิดไปสู่สถานการณ์เสี่ยงหรือสถานการณ์ที่คุกคามความสามารถในการควบคุมตนเอง ซึ่งผู้กระทำผิดมักอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงโดยขาดความตระหนักรู้ และเป็นผลจากกระบวนการคิดแบบหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง รวมทั้งการปฏิเสธเมื่อผู้กระทำผิดอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงและประสบการณ์ล้มเหลวในการควบคุมตนเองจึงนำไปสู่ความรู้สึกสิ้นหวังและรู้สึกไร้ซึ่งความช่วยเหลือ บันทอนกำลังใจในการควบคุมตนเองจากการกระทำผิดซ้ำในอนาคต ในขณะที่เดียวกันหากปรากฏตัวขึ้นใหม่ที่เชื่อมโยงกับการกระทำผิด ผู้กระทำผิดจะใช้การ

กระทำผิดเป็นเงื่อนไขนำไปสู่ประสบการณ์เชิงบวกแบบทันทีทันใด ซึ่งกลไกดังกล่าวเพิ่มความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำให้สูงขึ้น

เมื่อถึงจุดนี้แบบจำลองของ Pithers และ Marques ได้เดินตามแบบจำลองเดิมของ Marlatt โดยอธิบายถึงขั้นตอนการกระทำผิดครั้งแรก (lapse stage) ที่ผู้กระทำผิดจะปรับตัวต่อสิ่งกีดขวางทางจริยธรรมภายในจิตใจตนเอง หากพฤติกรรมต้องห้ามคือการกระทำผิดทางเพศ ในการบำบัดมักพบว่าผู้กระทำผิดเรียนรู้ประสบการณ์ที่จะกล่าวโทษเหยื่อและเพื่อรักษาความคิดนี้ไว้ การกระทำผิดจึงกลายเป็นโอกาสในการเรียนรู้ว่าสามารถจะควบคุมตนเอง หรือควรจะควบคุมตนเอง หรือควรปล่อยให้เกิดการกระทำผิดขึ้น ดังนั้นคำว่า “Lapse” ถึงกลายเป็นตัวตั้งต้นในการกระทำผิด หรือสถานการณ์เงื่อนไขที่นำไปสู่การกระทำผิดแบบแอบแฝง (a covert pre-offence event) เช่น การจินตนาการทางเพศ หรือพฤติกรรมการซื้อสื่อลามกอนาจาร เมื่อประกอบกับคุณลักษณะที่ชอบละเว้นการปฏิบัติตามข้อตกลง (abstinence violation effect) จะยิ่งเพิ่มความเป็นไปได้ในการเกิดวงจรการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งคุณลักษณะนี้เกิดจาก

(1) ความไม่ลงรอยกันของกระบวนการรู้คิด (cognitive dissonance) ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างการละวางภาพพจน์แห่งตนกับพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำทำให้บุคคลยังคงตัดสินใจเลือกที่จะยังคงเป็นผู้กระทำผิดทางเพศต่อไป

(2) ความคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดที่ตรึงแน่นแบบผิดปกติ (attribution of the lapse to stable personal deficiencies) เป็นส่วนของความคิดแบบคาดหวังว่าตนเองไม่สามารถกลับตัวกลับใจได้ และไม่มีทางเลือกพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำได้

(3) ปัญหาของการขาดความยับยั้งชั่งใจ (the problem of immediate gratification) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ถูกเพิ่มเข้ามาในแบบจำลองในภายหลัง องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ทำให้เกิดประสบการณ์ทางบวกต่อการกระทำผิดทางเพศ ในขั้นหลังการกระทำผิดครั้งแรกคือขั้นกระทำผิดซ้ำ (relapse stage, stage follow lapse) เป็นช่วงของการกระทำผิดซ้ำ หรือการแสดงพฤติกรรมต้องห้ามภายหลังการกระทำผิดครั้งแรกแสดงถึงการกลับสู่วิถีชีวิตที่เป็นปัญหาอย่างสมบูรณ์

จากวรรณกรรมเกี่ยวกับสาเหตุวิทยาของการกระทำผิดทางเพศที่จัดแบ่งทฤษฎีและแบบจำลองเชิงสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศไว้เป็นสามระดับทั้งทฤษฎีระดับปัจเจก ทฤษฎีระดับเอ็กต์ปัจเจก และทฤษฎีระดับจุลภาค ในแต่ละระดับล้วนพยายามให้คำอธิบายสาเหตุการกระทำผิดทางเพศซึ่งเป็นปรากฏการณ์อันซับซ้อนในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็ก ความ

บกพร่องทางประสาทจิตวิทยา การเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม กระบวนการรู้คิดที่บิดเบือน และอื่น ๆ ในขณะที่บางปัจจัย เช่น โครงสร้างสังคม และวัฒนธรรม ยังเป็นปัจจัยที่ถูกนำมาศึกษาค่อนข้างน้อย ทำให้การศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับอธิบายสาเหตุการกระทำผิดทางเพศยังคงเป็นประเด็นสำหรับการศึกษาวิจัยและหาหลักฐานเชิงประจักษ์ในแง่มุมต่าง ๆ ต่อไป

2.4 ทฤษฎีอาชญาวิทยา กับคำอธิบายการกระทำผิดทางเพศ

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์สังคมที่มีความซับซ้อน ส่งผลให้นักวิชาการหลากหลายสาขา ทำการศึกษาและให้กำเนิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเพื่อใช้ทำความเข้าใจอาชญากรรม ทฤษฎีอาชญาวิทยา จึงเป็นผลผลิตที่สะท้อนถึงความคิดของนักวิชาการที่มีต่ออาชญากรรมในแต่ละยุคซึ่งได้รับอิทธิพลจาก บริบทแวดล้อมทางสังคม ทำให้แต่ละทฤษฎีมีมุมมองต่ออาชญากรรมแตกต่างกัน ทั้งมุมมองจาก ปัจจัยภายในอย่างสรีระวิทยาและจิตใจ หรือมุมมองจากปัจจัยภายนอกอย่างความสัมพันธ์ทางสังคม ทฤษฎีอาชญาวิทยาจึงมีวิวัฒนาการตามบริบทแวดล้อมทางสังคมตลอดเวลา คำอธิบายเชิงทฤษฎีมีความสำคัญต่อการแก้ไขและป้องกันปัญหาอาชญากรรมทั้งระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย รวมทั้งกระบวนการยุติธรรมของสังคมนั้น ผู้วิจัยรวบรวมและนำเสนอทฤษฎีอาชญาวิทยาเพื่อเป็นแนวทางการวิจัยผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราดังนี้

2.4.1 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (rational choice theory)

Becker (จอมเดช ตรีเมฆ, 2561) กล่าวถึงการคิดก่อนกระทำผิดของบุคคลว่า บุคคลปกติจะเป็นผู้มีอิสระในการเลือกที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการใดอันเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายได้ด้วย การตัดสินใจของตนเองอย่างมีเหตุมีผลและแนวทางในการที่จะเลือกมีพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับความคุ้มค่าจากการกระทำนั้นของแต่ละบุคคล อันหมายถึงความพึงพอใจหรือประโยชน์อันสูงสุดจากการกระทำนั้น ซึ่งความพึงพอใจหรือประโยชน์ในที่นี้มีได้จำกัดในรูปแบบของทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงประโยชน์หรือความพึงพอใจทางจิตใจด้วย

สมมติฐานตามหลักทฤษฎีคิดก่อนกระทำของ Becker จึงคล้ายคลึงและสอดคล้องกับแนวคิดของนักอาชญาวิทยากลุ่มดั้งเดิมเรื่อง “เจตจำนงเสรี” (free will) เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งวิเคราะห์ถึงการที่มนุษย์คนหนึ่งเลือกประกอบอาชญากรรมนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยของตัวบุคคลนั่นเอง เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล สามารถเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำการใดได้ด้วยตนเอง ซึ่งนำมาสู่การกำหนดกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเพื่อหยุดยั้งพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์ โดย Becker กล่าวถึงการที่มนุษย์ได้คิดคำนวณถึงผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังก่อนที่จะตัดสินใจประกอบ

อาชญากรรม และนอกเหนือจากประโยชน์ที่ได้รับแล้วมนุษย์จะไตร่ตรองถึงความเป็นไปได้ที่ผู้อื่นจะรับทราบพฤติกรรมและความเป็นไปได้ที่จะถูกจับกุม

ตามทัศนะของทฤษฎีคิดก่อนกระทำ ผู้กระทำผิดทางเพศย่อมคิดไตร่ตรองซึ่งน้ำหนักถึงความคุ้มค่าจากการกระทำหากพฤติกรรมข่มขืนกระทำซ้ำเราคือ ประโยชน์หรือความพึงพอใจทางจิตใจ ดังนั้นผู้กระทำผิดทางเพศจึงเป็นผู้ที่เลือกพฤติกรรมที่จะได้ตอบกับเหยื่อ การเตรียมการล่วงหน้า การประเมินความเสี่ยง การใช้เครื่องมือพันธนาการ อาวุธในการประกอบอาชญากรรม พาหนะในการเคลื่อนย้าย และการจัดการกับเหยื่อและหลักฐานภายหลังการประกอบอาชญากรรม แม้ว่าจะเป็นผู้กระทำผิดที่ลงมือแบบหุนหันพลันแล่นไม่มีการวางแผน ก็ย่อมคิดไตร่ตรองวิเคราะห์ต้นทุนก่อนที่จะลงมือกระทำผิดในจุดหนึ่ง

2.4.2 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (routine activity theory)

ทฤษฎีกิจวัตรประจำวันให้สนใจอาชญากรรมมากกว่ากระบวนการเป็นอาชญากร มุมมองของทฤษฎีนี้ถูกขนานนามเป็นทฤษฎีโอกาส (opportunity theory) ตามฐานความคิดที่ว่า “อาชญากรรมจะไม่เกิดหากไม่มีโอกาส” ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้คือ Lawrence Cohen และ Marcus Felson ได้อธิบายถึง “องค์ประกอบทางเคมีที่ทำให้เกิดอาชญากรรม” (the chemistry for crime) โดยมองว่าอาชญากรรมมีลักษณะเหมือนปฏิกิริยาเคมีที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากไม่มีส่วนประกอบที่จำเป็นผสมเข้าด้วยกัน 3 องค์ประกอบ (Lilly et al., 2015) ได้แก่

(1.) ผู้กระทำผิดที่มีแรงจูงใจ (motivated offender) Cohen และ Felson กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้ผู้กระทำผิดประกอบอาชญากรรมได้สำเร็จ 2 ส่วนคือ ความโน้มเอียงเป็นอาชญากร (criminal inclinations) และความสามารถในการกระทำตามความโน้มเอียงนั้น หรือกล่าวได้ว่าอาชญากรรมจะเกิดขึ้นจากบุคคลที่มีแรงจูงใจในการกระทำผิดและมีโอกาสในการกระทำตามแรงจูงใจตามความสามารถในการประกอบอาชญากรรมที่มี

(2.) เป้าหมายที่เหมาะสม (a suitable target) Cohen และ Felson ใช้คำว่า “เป้าหมาย” แทนคำว่า “เหยื่อ” เพราะความหมายกว้างและครอบคลุมทั้งบุคคล หรือวัตถุ ทรัพย์สินที่ดึงดูดให้ผู้กระทำผิดต้องการกระทำ ครอบครองหรือควบคุม

(3.) การขาดผู้พิทักษ์ที่มีความสามารถ (absence of a capable guardian) ซึ่งเป็นปัจจัยป้องกันการกระทำผิด คำว่าผู้พิทักษ์ที่มีความสามารถ อาจหมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ที่มีอำนาจทางกฎหมาย รวมถึงบุคคลหรือวัตถุที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครอง เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน อาสาสมัครชุมชน ครู ตลอดจนสุนัข หรือกล้องวงจรปิด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม Cohen และ Felson จำกัดคำอธิบายเชิงทฤษฎีนี้ไว้สำหรับวิเคราะห์ อาชญากรรมที่มีเหยื่อ (predatory crime) หรืออาชญากรรมผู้กระทำผิดที่มีเป้าหมาย เมื่อองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ ผู้กระทำผิดที่มีแรงจูงใจ เป้าหมายที่เหมาะสม และการขาดผู้พิทักษ์ที่มีความสามารถ มาบรรจบกันในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมย่อมเกิดอาชญากรรม นอกจากนี้ Cohen และ Felson ใช้คำวาทกิจวัตรประจำวันเพื่อสื่อถึงวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การเรียน หรือการอยู่บ้านอย่างเป็นปกติ ส่วนอาชญากรรมเป็นพยาธิสภาพของสังคมที่พยายามหาโอกาสเข้าสู่วิถีชีวิตปกติของเหยื่อ

ทฤษฎีกิจวัตรประจำวันจึงเป็นทฤษฎีที่มุ่งความสนใจไปยังสถานการณ์เฉพาะหน้า (proximate situation) และโอกาสมากกว่าการมุ่งเน้นอดีตที่ผ่านมา ให้ความสนใจว่าผู้กระทำผิดตัดสินใจประกอบอาชญากรรมอย่างไร ทำให้ทฤษฎีกิจวัตรประจำวันถูกโจมตีว่าไม่สนใจสาเหตุที่แท้จริง (root cause) ของอาชญากรรมหรือ “ความเป็นอาชญากร” และไม่ให้ความสนใจกับการฟื้นฟูผู้กระทำผิด แต่การมุ่งความสนใจไปยังโอกาส ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเกิดอาชญากรรมทำให้ทฤษฎีนี้ถูกใช้ขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อลดโอกาสหรือยับยั้งการเกิดอาชญากรรม

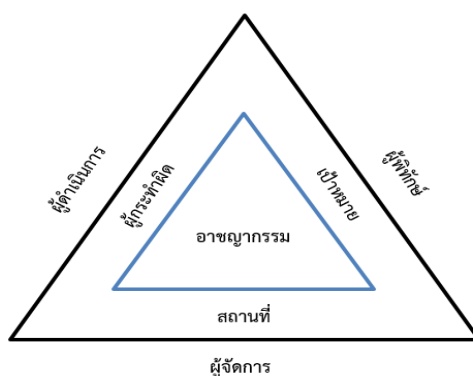
ตามทัศนะของทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน ผู้กระทำผิดทางเพศจะประกอบอาชญากรรมโดยคำนึงถึงโอกาส ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้ง 3 ได้แก่ ตัวผู้กระทำผิดมีแรงจูงใจในการกระทำผิดหรือไม่ หากมีแรงจูงใจย่อมมีความโน้มเอียงและส่งผลให้มีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการกระทำผิดมากขึ้น เมื่อพบเหยื่อที่เหมาะสมในบริบทที่ขาดผู้พิทักษ์หรือผู้ดูแล ย่อมนำไปสู่โอกาสในการประกอบอาชญากรรม

2.4.3 ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory)

Eck (Lilly et al., 2015) ได้นำทฤษฎีกิจวัตรประจำวันมาขยายแนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้พิทักษ์ (concept of guardianship) โดยมุ่งความสนใจที่ผู้ควบคุม (controller) ซึ่ง Eck มองว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นจากการบรรจบกันของผู้กระทำผิดและเป้าหมายภายใต้ส่วนประกอบสำคัญคือ “สถานที่” (place) ดังนั้นการใช้คำว่าสามเหลี่ยมอาชญากรรมจึงเป็นความพยายามที่จะแสดงให้เห็น

ว่าผู้ควบคุมคือผู้มีบทบาทสำคัญในการจำกัดโอกาสเกิดอาชญากรรม หากบุคคลที่ได้รับบทบาทเป็นผู้ควบคุมมีศักยภาพและปรากฏในสถานที่ใด ๆ จะทำให้โอกาสเกิดอาชญากรรมในสถานที่นั้นหมดลง

การจำกัดความของ Eck ตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมใช้คำอธิบายที่มีความสัมพันธ์คู่ขนานกัน (mutual bond) และบทบาทของผู้ควบคุมในแต่ละด้านของสามเหลี่ยม ดังภาพ 1

ภาพ 1 สามเหลี่ยมอาชญากรรมของ Eck

ที่มา: Lilly, Cullen, & Ball, 2015

จากภาพ 1 แสดงถึงองค์ประกอบคู่ขนานตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมซึ่งประกอบด้วย

(1) ผู้ดำเนินการ (handlers) เป็นผู้ควบคุมที่อยู่ขนานกับผู้กระทำผิด ด้วยลักษณะความสัมพันธ์แบบปรัปักษ์ที่ผู้กระทำผิดจะไม่กระทำผิดกฎหมายเมื่อต้องเผชิญกับผู้ดำเนินการ ดังนั้นผู้ดำเนินการอาจหมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับอำนาจตามกฎหมาย ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

(2) ผู้พิทักษ์ (guardian) เป็นผู้ควบคุมคู่ขนานกับเป้าหมายหรือเหยื่อ ซึ่งผู้พิทักษ์จึงครอบคลุมถึงบุคคลที่ทำหน้าที่ปกป้องหรือคุ้มครองเป้าหมาย เช่น พ่อ แม่ เจ้าของทรัพย์สิน หรือเพื่อนบ้าน เป็นต้น

(3) ผู้จัดการ (manager) เป็นผู้ควบคุมคู่ขนานกับสถานที่ หมายถึง บุคคลที่รับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ซึ่งยึดโยงกับสถานที่นั้น ๆ เช่น พนักงานร้านค้า ครู พนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เป็นต้น

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมถูกประยุกต์ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการลดอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพโดยพึ่งพาเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้ดำเนินการน้อยลง และใช้ประโยชน์จากผู้พิทักษ์และผู้จัดการมากขึ้นทั้งการจำกัดกระทำหรือปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม การสร้างและกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการลาดตระเวนในท้องที่

และการเข้าแก้ไขปัญหามือเมื่อเกิดอาชญากรรมอย่างทันที่ซึ่งยังเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแก้ปัญหาอาชญากรรมอยู่ ดังนั้นการใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมจึงต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรม มีความเข้าใจรูปแบบเฉพาะของอาชญากรรมในท้องที่ ควบคู่กับนโยบายของภาครัฐที่เหมาะสมจึงเกิดประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรม

ตามทัศนะของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ซึ่งให้ความสำคัญกับสถานที่และผู้ควบคุมที่มีผลต่อโอกาสเกิดขึ้นของอาชญากรรม ในกรณีของผู้กระทำผิดทางเพศ รูปแบบการกระทำผิดจะยึดโยงกับเหยื่อและสถานที่ ดังนั้นพฤติกรรมการโจมตีเหยื่อทั้งการเคลื่อนที่และวิธีดำเนินการจะปรับเปลี่ยนไปตามข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อม ทำให้บ่อยครั้งพบว่าผู้กระทำผิดจะเลือกสถานที่ประกอบอาชญากรรมทางเพศที่บ้านตนเองหรือบ้านของเหยื่อซึ่งสามารถจัดการกับสถานที่ได้ง่ายเหมาะกับการข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อ

2.4.4 ทฤษฎีแรงกดดันทั่วไป (general strain theory)

Robert Agnew (พรชัย ชันดี กฤษณพงศ์ พุทธระกูล และจอมเดช ตริเมฆ, 2558) นำทฤษฎีความกดดันทางสังคมของ Merton มาพัฒนาปรับปรุงโดยเน้นความกดดันที่เกิดขึ้นกับบุคคลเนื่องจากข้อจำกัดของทฤษฎีเดิมมุ่งเน้นแรงกดดันจากความสำเร็จทางเศรษฐศาสตร์มากเกินไป ซึ่งทฤษฎีแรงกดดันทั่วไปเชื่อว่าแรงกดดันมีต้นกำเนิดจากสาเหตุหลายประการในชีวิตประจำวัน และจำแนกแรงกดดันจาก 3 สาเหตุดังนี้

(1.) แรงกดดันที่เกิดจากการไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง (failure to achieve positively values goals) การไม่บรรลุสิ่งที่ต้องการสร้างแรงกดดันให้มนุษย์คล้ายคลึงกับทฤษฎีเดิมของ Merton แต่ในทฤษฎีของ Agnew ยังรวมถึงแรงกดดันที่เกิดจากการคาดการณ์ว่าจะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และการที่บุคคลเห็นว่าสิ่งที่ได้รับนั้นไม่เป็นธรรม

(2.) แรงกดดันที่เกิดจากการถูกถอดถอน หรือสูญเสียสิ่งที่มีค่าของบุคคล (removal of positively valued stimuli) เป็นแรงกดดันที่เกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลประสบในชีวิตประจำวัน เช่น การถูกลิดรอนหรือลดสิทธิ การถูกคัดออก ถูกตัดความสัมพันธ์ สูญเสียหน้าที่การทำงานหรือคนรัก เป็นต้น

(3.) แรงกดดันที่เกิดจากประสบกับเหตุการณ์ที่ร้ายแรง (confrontation with negative stimuli) เป็นแรงกดดันที่เกิดจากบุคคลถูกกระทำจากบุคคลอื่น เช่น การถูกล่วงเกินทางเพศหรือทำร้ายร่างกาย ครอบครัวยแตกแยก ถูกกลั่นแกล้งรังแกในโรงเรียน ถูกกดขี่ข่มเหงในที่ทำงาน อาศัยอยู่ในชุมชนที่ไร้ระเบียบ

ทฤษฎีแรงกดดันทั่วไปเชื่อว่าความกดดันเป็นสาเหตุของอาชญากรรมโดยให้ความสำคัญกับแรงกดดันที่เกิดในชีวิตประจำวัน และมีที่มาหลากหลายไม่จำกัดเพียงในมิติเศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมจึงเป็นวิธีการตอบโต้หรือหลีกเลี่ยงจากจากแรงกดดันของบุคคล นอกจากนี้ การที่บุคคลจะปรับตัวโดยมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมนั้นต้องมีองค์ประกอบร่วมอีก 2 ประการคือ

(1) เงื่อนไขที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมี 2 เงื่อนไข คือ

(ก.) เงื่อนไขที่ลดโอกาสพัฒนาเป็นพฤติกรรมอาชญากรรม หมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลนั้นประสบจะเอื้อหรือสนับสนุนไม่ให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรม อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่ลดความเสี่ยงที่จะพัฒนาไปสู่อาชญากรรม เช่น การมีทางเลือกอื่น การสนับสนุนทางสังคม ความเกรงกลัวการถูกลงโทษ ความผูกพันทางความครอบครัว เป็นต้น

(ข.) เงื่อนไขที่เพิ่มโอกาสพัฒนาเป็นพฤติกรรมอาชญากรรม หมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลประสบอยู่เอื้ออำนวยหรือสนับสนุนให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น การควบคุมตนเองต่ำ การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม ความเชื่อที่ผิด การโทษผู้อื่น

(2) อารมณ์โกรธ หรือความโกรธ บุคคลที่เผชิญแรงกดดันที่ไม่สามารถควบคุมความโกรธได้มักมีแนวโน้มที่จะพัฒนาพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้น นำไปสู่การก่ออาชญากรรมในที่สุด

ตามทัศนะของทฤษฎีแรงกดดันทั่วไปแสดงให้เห็นถึงแรงกดดันที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ แรงกดดันที่เกิดจากการไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง แรงกดดันที่เกิดจากการถูกถอดถอนหรือสูญเสียสิ่งที่มีค่าของบุคคล และแรงกดดันที่เกิดจากประสบกับเหตุการณ์ที่ร้ายแรง ในกรณีของผู้กระทำผิดทางเพศนั้นแรงกดดันที่เป็นสาเหตุนำไปสู่การกระทำผิดทางเพศอาจเป็นไปได้ทั้งจาก 3 แห่ง เช่น การไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ครอบครัวแตกแยก การถูกปล่อยปละละเลย การถูกกลั่นแกล้งรังแก การแยกตัวทางสังคม การมีประสบการณ์ทางรุนแรงในวัยเด็กโดยเฉพาะการทารุณกรรมทางเพศ แรงกดดันเหล่านี้นำไปสู่อารมณ์ทางลบ อย่างอารมณ์โกรธ หรืออารมณ์เศร้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแรงจูงใจในการกระทำผิดทางเพศได้

2.4.5 ทฤษฎีวัฒนธรรมรองของความรุนแรง (subculture of violence theory)

ทฤษฎีวัฒนธรรมรองของความรุนแรงโดย Marvin E. Wolfgang และ Franco Ferracuti (อ้างถึงในอุนิษา เลิศโตมรสกุล และอัมณพ ชูบำรุง, 2561) เกิดจากการศึกษาฆาตกรรมในปี 1958 โดยพยายามรวบรวมความรู้เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งเป็นการรวมทฤษฎีที่หลากหลายเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะทฤษฎีทางสังคมวิทยาและทฤษฎีทางจิตวิทยา

ใจความสำคัญส่วนหนึ่งของทฤษฎีวิวัฒนาการของความรู้คือ แม้ว่าสมาชิกของวัฒนธรรมของความรู้จะยึดถือค่านิยมที่แตกต่างจากค่านิยมของสังคมส่วนกลาง แต่ผู้ยึดวัฒนธรรมของความรู้ก็มีได้มีค่านิยมที่แตกต่างไปทั้งหมด หรือมีความขัดแย้งอย่างเต็มที่กับสังคมใหญ่ที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งอยู่ด้วย ทว่าผู้ที่ยึดวัฒนธรรมของความรู้มีความเต็มใจที่จะใช้ความรู้และมีทัศนคติที่ชอบใช้ความรู้ ซึ่งทัศนคติดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในช่วงวัยใดก็ได้ และส่วนมากจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยกลางคนโดยบุคคลที่ยอมรับวัฒนธรรมของความรู้จะตอบโต้เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยความรู้ เพราะความคาดหวังว่าบุคคลอื่นก็ใช้การตอบโต้ด้วยความรู้เช่นกัน อย่างไรก็ตามในผู้กระทำผิดที่ใช้ความรู้ที่ไม่ได้เกิดจากอิทธิพลของวัฒนธรรมของความรู้จะพบว่ามีลักษณะของความผิดปกติทางจิต และแสดงความรู้สึกผิด รวมทั้งมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการกระทำของตนมากกว่าผู้ที่ยึดถือวัฒนธรรมของความรู้ ในสังคมที่มีผู้ยึดถือวัฒนธรรมของความรู้จำนวนมากก็มักจะมีอาชญากรรมที่ใช้ความรู้และอัตราการฆาตกรรมสูงกว่าสังคมอื่น (พรชัย ชันตี กฤษณพงศ์ พุทธระกูล และจอมเดช ตรีเมฆ, 2558; อุนิษา เลิศโตมรสกุล และอัญญา ชูบำรุง, 2561)

ทฤษฎีวิวัฒนาการของความรู้เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมโดยการใช้กำลัง คือการใช้กำลังของร่างกาย กำลังของจิตใจ และกำลังของอาวุธ เพื่อต้องการให้บรรลุผลของการประกอบอาชญากรรม ดังนั้นผู้ถือวัฒนธรรมเช่นนี้ จึงเป็นบุคคลที่ไม่มีความเสียใจต่อการกระทำของตน หากพิจารณาด้านจิตใจถือว่าผู้กระทำผิดมีจิตใจโหดร้าย เพราะการกระทำผิดแบบใช้ความรู้ เช่น การฆาตกรรม ทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บสาหัส หรือการข่มขืนกระทำชำเรา เป็นสิ่งที่บุคคลที่มีพื้นฐานทางจริยธรรมดีจะไม่ประพฤติปฏิบัติ ดังนั้นอาชญากรเช่นมือปืนรับจ้าง ผู้ก่อการร้าย หรือนักข่มขืนกระทำชำเราจำนวนหนึ่งกระทำความผิดเพราะยึดวัฒนธรรมของความรู้ (อุนิษา เลิศโตมรสกุล และอัญญา ชูบำรุง, 2561)

แม้ว่าสังคมประชาธิปไตยจะยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากขึ้น แต่วัฒนธรรมของความรู้ยังคงเป็นสิ่งที่สังคมส่วนใหญ่ปฏิเสธอย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางเพศ อาจกล่าวได้ว่าความรู้ที่แฝงอยู่ในวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดอาชญากรรมทางเพศได้ โดยเฉพาะจากค่านิยมที่เหยียดเพศ ผู้กระทำผิดที่เรียนรู้และรับเอาค่านิยมจากวัฒนธรรมของความรู้เช่นนี้จากกลุ่มที่สังกัดมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดโดยใช้ความรู้ และหนึ่งในรูปแบบของอาชญากรรมที่เกิดจากวัฒนธรรมของความรู้คือการข่มขืนกระทำชำเราซึ่ง

บางครั้งถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทฤษฎีหรือใช้เพื่อการแก้แค้นเหยื่อ รวมทั้งเป็นการแสดงบทบาทเพื่อให้ได้การยอมรับจากกลุ่มแก๊งค์ต่าง ๆ ที่สังกัด

2.4.6 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน (differential association theory)

Edwin H. Sutherland ถือเป็นหนึ่งในผู้มีอิทธิพลมากที่สุดของวงการอาชญาวิทยาในศตวรรษที่ 20 ในหนังสือ Principles of Criminology ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 ซึ่ง Sutherland ได้เสนอทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน โดยให้คำอธิบายว่าค่านิยมและทัศนคติแบบอาชญากรสามารถถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นต่อไปได้โดยส่งผ่านวัฒนธรรม Sutherland ได้รับอิทธิพลทางจากแนวคิดสังคมไร้ระเบียบของ Shaw และ McKay รวมทั้งทฤษฎีการเลียนแบบของ Gabriel Tarde ซึ่งแนวคิดได้กล่าวว่า “ผู้คนนั้นเลียนแบบกันและกัน” และ Tarde ได้กำหนดกฎแห่งการเลียนแบบไว้ 3 ประการคือ ได้แก่ (1) ผู้คนเลียนแบบกันตามสัดส่วนการปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด (2) บุคคลที่เหนือกว่ามักเป็นแบบอย่างการเลียนแบบให้แกบุคคลที่ด้อยกว่า (3) เมื่อมีวิธีการหรือแนวทางที่แตกต่างกันปรากฏขึ้นพร้อมกันสองวิธี วิธีการหนึ่งอาจถูกใช้แทนที่อีกวิธีการหนึ่ง Sutherland ได้เสนอว่าการเชื่อมโยงคบค้าสมาคมที่แตกต่างกันเกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบทั้ง 9 ประการ (Schram & Tibbetts, 2021) ดังนี้

(1.) พฤติกรรมอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ดังนั้นบุคคลที่เป็นอาชญากรจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน หรือได้รับการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม

(2.) พฤติกรรมอาชญากรเรียนรู้โดยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นผ่านกระบวนการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษาก็ตาม

(3.) ส่วนสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นในกลุ่มที่มีความสนิทสนมใกล้ชิด โดยการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ใกล้ชิดเช่นเพื่อนหรือครอบครัวซึ่งมีตัวตนจริง ๆ มีอิทธิพลมากกว่าการสื่อสารที่ไม่มีตัวตน เช่น ตัวตนในภาพยนตร์หรือสื่อบันเทิงอื่น ๆ

(4.) การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรประกอบไปด้วย (ก) เทคนิคในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งอาจมีทั้งแบบซับซ้อนและไม่ซับซ้อน (ข) ทิศทางเฉพาะของแรงจูงใจ แรงขับ การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง และทัศนคติ ทั้งนี้อาชญากรเรียนรู้เทคนิค วิธีการ และแรงจูงใจที่จำเป็นในการประกอบอาชญากรรมจากผู้อื่น

(5.) ทิศทางเฉพาะของแรงจูงใจและแรงขับจะถูกเรียนรู้จากความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อกฎหมาย และบุคคลนั้น ๆ จะเชื่อมโยงกับผู้อื่นที่มีความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจกฎหมายในทิศทางเดียวกัน

(6.) บุคคลกลายเป็นผู้กระทำผิดเนื่องจากมีความพึงพอใจต่อการละเมิดกฎหมายมากกว่าความไม่พึงพอใจต่อการละเมิดกฎหมาย Sutherland ตั้งข้อสังเกตว่าสิ่งนี้เป็นสาระสำคัญของการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกันเพราะบุคคลสามารถเชื่อมโยงกับพฤติกรรมอาชญากรหรือพฤติกรรมที่ไม่ใช่อาชญากรผ่านความรู้สึกพึงพอใจต่อการละเมิดกฎหมาย

(7.) ความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันมีความหลากหลายและแปรเปลี่ยนไปตามความถี่ (บ่อยแค่ไหน) ระยะเวลา (นานเพียงใด) ความสำคัญ (เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากน้อยเพียงใด) และความเข้มข้น(ไม่ได้ระบุแนวทางการวัดที่ชัดเจน)

(8.) กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเชื่อมโยงกับรูปแบบอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านสังคม รวมทั้งกลไกอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ข้อความนี้ยืนยันว่ากระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรคล้ายกับกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมประเภทอื่น ๆ

(9.) ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรเป็นการแสดงออกของความต้อการและค่านิยมโดยทั่วไป แต่ก็ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยความต้องการและค่านิยมทั่วไปเหล่านั้น เนื่องจากพฤติกรรมที่ไม่ใช่อาชญากรก็เป็นการแสดงออกถึงความต้อการและค่านิยมแบบเดียวกัน ดังนั้น Sutherland จึงแย้งว่าแรงจูงใจ ความต้อการ และค่านิยมไม่เพียงพอสำหรับการอธิบายพฤติกรรมอาชญากร เพราะสิ่งนี้ก็เป็นการอธิบายสำหรับพฤติกรรมที่ไม่ใช่อาชญากร เช่น ความต้อการเงินเป็นแรงจูงใจให้โจรขโมย ในขณะที่เดียวกันการที่นักเรียนทำงานทำงานพิเศษก็เพราะต้อการเงินเช่นกัน

คำอธิบายของ Sutherland ยืนยันว่าการเรียนรู้อาชญากรรมมีลักษณะเดียวกับการเรียนรู้ทั่วไป เมื่อบุคคลได้สัมผัสกับความหมายและทัศนคติที่เอื้อต่อการก่ออาชญากรรมจะเกิดการเรียนรู้ทั้งแรงจูงใจและเทคนิคในการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้กลไกและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย หรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมล้วนมีส่วนในการพัฒนาความเป็นอาชญากรเช่นเดียวกับกระบวนการเรียนรู้ทั่วไป

มนุษย์ทุกคนเรียนรู้การว่ายน้ำหรือขี่จักรยานจากเพื่อน พ่อแม่ หรือครู ในทางตรงกันข้ามแทบไม่มีใครเรียนรู้กิจกรรมเหล่านี้จากการอ่านหนังสือ โดยทั่วไปแล้วการเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ (เช่น

วิธีการลอยตัวในสระว่ายน้ำ หรือการทรงตัวและการปั่นจักรยาน) รวมทั้งแรงจูงใจ (เช่น ความพึงพอใจที่ได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน) ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจากผู้อื่น ทำให้ Sutherland สรุปว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในลักษณะเช่นเดียวกันกับกิจกรรมทั่วไปผ่านการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ผูกพันสนิทสนมโดยเรียนรู้ทั้งเทคนิค (เช่น วิธีการต่อสายตรงรถยนต์) และแรงจูงใจ (เช่น ความตื่นเต้นจากการขับรถที่ถูกขโมย) แม้ว่าในปัจจุบันนักวิจัยและบุคคลทั่วไปยอมรับแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ แต่ในอดีตแนวคิดนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงเมื่อ Sutherland นำเสนอทฤษฎีคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน

ทฤษฎีของ Sutherland ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมว่าไม่มีพื้นที่สำหรับการอธิบายถึงปัจจัยภายใน ไม่กล่าวถึงการเลือกหรือการตัดสินใจอย่างเสรีของบุคคล จึงมีส่วนคล้ายคลึงกับแนวคิดของกลุ่มปฏิฐานนิยมที่กล่าวถึงเจตจำนงกำหนด (deterministic) แต่จุดแตกต่างที่ชัดเจนคือ Sutherland ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นสาเหตุอันดับแรก ๆ ของพฤติกรรมอาชญากรรม

ในมุมมองของทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน การกระทำผิดทางเพศเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากบุคคลอื่นผ่านการปฏิสัมพันธ์กัน และยิ่งมีความสนิทสนมกับมากขึ้นก็จะยิ่งรับเอาแรงจูงใจของกลุ่มมาได้ง่ายขึ้น แรงจูงใจสำหรับการกระทำผิดทางเพศที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจเกิดขึ้นจากการคบหาเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหายทางเพศ เช่น กลุ่มแก๊งค์รุ่มโรม เพื่อนที่มีพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ หรือการอยู่ในความดูแลของผู้ปกครองหรือญาติที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางเพศทำให้เด็กได้รับการเรียนรู้หรือถูกกระตุ้นเร้าทางเพศก่อนวัยอันควร

2.4.7 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory)

Akers (พรชัย ชันตี กฤษณพงศ์ พุตระกูล และจอมเดช ตรีเมฆ, 2558) นำหลักการสำคัญของทฤษฎีคบค้าสมาคมที่แตกต่างกันของ Sutherland มาพัฒนาโดยผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรม (the principles of modern learning theory) เข้าด้วยกันและได้นำเสนอเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ที่สามารถให้คำอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมได้มากกว่าทฤษฎีเดิมโดยมีหลักสำคัญคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านทางความใกล้ชิดหรือทางการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่น

Akers แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีการเรียนรู้สามารถอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมต่าง ๆ ได้เกือบทุกประเภท เช่น การติดสารเสพติด การติดสุรา พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ องค์กร

อาชญากรรม อาชญากรรมแบบใช้ความรุนแรง โดยคงหลักการเดิมของ Sutherland ทั้งในกระบวนการเรียนรู้และโครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้นั้น Akers ได้อ้างว่าหลักการของทฤษฎีนี้ครอบคลุมตัวแปรที่ทำหน้าที่กระตุ้นหรือควบคุมพฤติกรรมอาชญากรรม และทำหน้าที่จูงใจหรือทำให้พฤติกรรมปฏิบัติตามกฎหมายลดน้อยลง โดยเสนอหลักการ ดังนี้

(1.) การคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (differential association) เป็นกระบวนการที่บุคคลได้มีประสบการณ์กับค่านิยมในการให้ความยอมรับหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมผิดกฎหมายหรือถูกต้องตามกฎหมาย ยามที่บุคคลได้คบหาสมาคมกันจะเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีการเลียนแบบและสนับสนุนพฤติกรรมอาชญากรรมหรือพฤติกรรมถูกกฎหมาย ซึ่งบุคคลที่มีความใกล้ชิดหรือมีความสำคัญ มีการคบหากันเป็นเวลานานหรือมีความถี่ในการคบหากันบ่อยครั้งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น

(2.) คำนิยาม (definition) คือทัศนคติหรือความหมายที่บุคคลยึดติดหรือมีต่อพฤติกรรมใด ๆ กล่าวคือ การกำหนดทิศทาง การให้เหตุผลหรือความหมายของสถานการณ์และทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมหรือการกระทำใดว่าเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด ดีหรือเลว ต้องการหรือไม่ต้องการ มีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผล หากบุคคลมีทัศนคติไม่ยอมรับการกระทำผิด บุคคลนั้นจะไม่ร่วมหรือยุ่งเกี่ยวกับการกระทำนั้น ๆ ซึ่งบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมมักทำให้บุคคลมีทัศนคติในทางลบกับพฤติกรรมอาชญากรรม ในทางตรงข้ามบุคคลที่มีทัศนคติทางบวกกับพฤติกรรมอาชญากรรมก็มีแนวโน้มจะประพฤติดีกกฎหมาย

(3.) การสนับสนุนที่แตกต่างกัน (differential reinforcement) เป็นความสมดุลของการคาดหวัง หรือความสมดุลระหว่างรางวัลและการลงโทษที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมของบุคคล บุคคลจะละเว้นการกระทำผิดหรือจะกระทำผิดต่อไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์เกี่ยวกับรางวัลและการลงโทษทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ความเป็นไปได้ของการกระทำผิดซ้ำจึงขึ้นอยู่กับรางวัลที่ได้รับจากการกระทำผิด

(4.) การเลียนแบบ (imitation) หมายถึง การเข้าไปยุ่งเกี่ยวในพฤติกรรมหลังจากการสังเกตพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันของบุคคลอื่น การเลียนแบบจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ และรูปแบบของพฤติกรรมที่ถูกสังเกต ตลอดจนผลที่ได้รับจากพฤติกรรมนั้น การสังเกตบุคคลสำคัญจากสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย และการสังเกตพฤติกรรมมีความสำคัญในการสร้างพฤติกรรมใหม่มากกว่าที่จะคงไว้หรือหยุดพฤติกรรมที่ได้สร้างขึ้นแล้ว และมีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่ได้เกิดขึ้นแล้ว

กระบวนการในการเรียนรู้ทางสังคมมีความสลับซับซ้อน มีการโต้ตอบและมีผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลัง โดยบุคคลจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างนิยาม การเลียนแบบ และความคาดหวังของปัจจัยที่ทำการสนับสนุนเมื่อได้มีการกระทำผิดแล้ว นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมอาชญากรรมจะมีผลต่อเนื่องในการกระทำผิดนั้นด้วย โดยในภายหลังการเลียนแบบจะมีอิทธิพลน้อยกว่าตอนที่บุคคลได้กระทำผิด หลังจากมีพฤติกรรมกระทำผิดแล้วตัวสนับสนุนจะมีอิทธิพลที่จะทำให้บุคคลกระทำผิดซ้ำอีกหรือไม่ก็ได้

ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมีมุมมองต่อการกระทำผิดทางเพศที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือการกระทำผิดทางเพศเริ่มต้นขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทักษะคิดส่วนบุคคล การได้รับการเสริมแรง และการเลียนแบบพฤติกรรม ซึ่งในแต่ละขั้นตอนเป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการกระทำผิดทางเพศได้ เช่น การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ทักษะคิดที่มีต่อการกระทำผิด การมีประสบการณ์ถูกรังแกทางเพศ การบริโภคสื่อลามกและความรุนแรง เป็นต้น

2.4.8 ทฤษฎีการทำให้เป็นกลาง (neutralization theory)

ทฤษฎีการทำให้เป็นกลาง หรือทฤษฎีการแก้ตัวของ Gresham Sykes และ David Matza (Schram & Tibbetts, 2021) กล่าวถึงอิทธิพลจากการเรียนรู้ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมอันธพาลของวัยรุ่น และเห็นว่าอาชญากรส่วนใหญ่ไม่ยึดถือค่านิยมและความเชื่อเดิมที่เป็นแบบอย่างของสังคม แต่ยึดความเชื่อเดิมบางอย่าง เช่น ตนเองมีอำนาจเหนือระเบียบของสังคม แต่กระนั้นวัยรุ่นก็มีได้หมกมุ่นภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมมองอย่างสุดขีดบุคคลเหล่านี้จะยึดถือความเชื่อที่สลับไปสลับมาอย่างไร จุดมุ่งหมาย แม้ว่าวัยรุ่นบางส่วนยังคงยึดมั่นในระเบียบสังคมอยู่แต่วัยรุ่นบางส่วนสามารถหลงเข้าไปในกิจกรรมทางอาชญากรรมได้และพยายามหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิดต่อการกระทำเหล่านี้โดยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง จึงเป็นที่มาของทฤษฎีการทำให้เป็นกลาง โดยคำว่า “การทำให้เป็นกลาง” (neutralizing) เป็นรูปแบบของการให้เหตุผลของการกระทำให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการสร้างข้อแก้ตัวตามสถานการณ์สำหรับพฤติกรรมที่รู้ว่าผิด การกระทำเช่นนี้มีจุดประสงค์เพื่อบรรเทาความรู้สึกผิดจากการกระทำที่ละเมิดมาตรฐานทางจริยธรรมของตนเอง ซึ่งคล้ายคลึงกับกลไกป้องกันทางจิต (defense mechanism) ของ Sigmund Freud ที่มีจุดประสงค์เดียวกันคือช่วยให้บุคคลที่ใช้เทคนิคนี้สามารถให้อภัยตนเองจากพฤติกรรมเลวร้ายที่ก่อขึ้น ทำให้ผู้กระทำผิดมองว่าพฤติกรรมอาชญากรรมของตนสอดคล้องและเป็นไปตามกฎเกณฑ์สังคม จึงมีอิสระที่จะกระทำผิดต่อไปโดยไม่คุกคามต่อภาพลักษณ์ที่มีต่อตนเอง ซึ่งเทคนิคการทำให้เป็นกลางทั้ง 5 วิธีการ ได้แก่

(1.) การปฏิเสธความรับผิดชอบ (denial of responsibility) การปฏิเสธความรับผิดชอบ เป็นมากกว่าการอ้างว่าการกระทำที่เบี่ยงเบนเป็นอุบัติเหตุ แต่บุคคลนั้นอาจโทษว่าปัจจัยภายนอก หรือบุคคลอื่นว่าเป็นต้นเหตุ เช่น พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ เพื่อนที่ไม่ดี และความยากจน) บุคคลที่ใช้เทคนิค นี้จะไม่รับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง ข้อความในลักษณะว่า “ไม่ใช่ความผิดของฉัน” จึงเป็น ข้อความที่พบบ่อยในหมู่ผู้กระทำผิดทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่

(2.) การปฏิเสธการทำร้าย (denial of injury) ผู้กระทำผิดที่ประเมินพฤติกรรมตนเองไม่ ถูกต้องจะมองว่าการกระทำของตนไม่ได้ทำร้ายใคร เช่น บุคคลที่ทำลายสาธารณะสมบัติจะแก้ตัวว่า การกระทำของตนไม่ได้ทำร้ายหรือสร้างความเสียหายให้ใคร หรือพวกลักขโมยรถยนต์อาจแก้ตัวว่า เป็นการ “ยืม” บางครั้งสังคมก็เห็นด้วยกับคนที่ประเมินความผิดของตนในลักษณะนี้โดยกำหนดให้ กิจกรรมเหล่านี้เป็น “การแก่งัดกัน”

(3.) การปฏิเสธเหยื่อ (denial of the victim) บางครั้งผู้กระทำผิดจะยอมรับผิดชอบต่อการ กระทำของตน และยอมรับว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นการทำร้าย แต่เทคนิคการทำให้เป็นกลางใน สถานการณ์นี้จะเกิดขึ้นเพื่อให้การกระทำของเขาเป็นฝ่ายถูก หรือควรได้รับการให้อภัย โดยผู้กระทำ ผิดจะรับรู้ว่าตนเองกระทำไปเพื่อโต้ตอบหรือต้องการเอาคืนเหยื่อ (ซึ่งเหยื่อมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม) เช่น นักเรียนที่ทำลายสมบัติในโรงเรียนเพราะไม่ได้รับความเป็นธรรมจากครู หรือการลักขโมยของใน ร้านค้าเพราะเจ้าของร้านมีนิสัยคดโกง หรืออาจบอกว่าร้านไม่ได้รับความเสียหายเพราะมีการทำ ประกันการโจรกรรมอยู่แล้ว

(4.) การกล่าวโทษผู้ประณาม (condemnation of the condemners) ผู้กระทำผิดอาจ เปลี่ยนจุดสนใจจากการกระทำผิดของตนไปสู่พฤติกรรมของผู้ไม่ยอมรับพฤติกรรมของผู้กระทำผิด โดยผู้กระทำผิดจะหันเหความสนใจจากการกระทำของตนเองไปสู่การประณามบุคคลที่กล่าวหาเขา ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ประณามผู้กล่าวหาเขาว่าเป็นคนปลิ้นปล้อน หลอกลวง หรือกล่าวหาว่าเป็นการแก้ แค้นส่วนตัว เช่น ประณามตำรวจที่จับว่าเป็นตำรวจคอร์รัปชัน หรือครูลำเอียง หรือพ่อแม่ต้องการ กำจัดเขาออกจากครอบครัว ดังนั้นผู้กระทำผิดจึงปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นกลางโดย “การปฏิเสธ ผู้ปฏิเสธ” (a rejection of the rejectors)

(5.) การอ้างคุณค่าที่เหนือกว่า (appeal to higher loyalties) ผู้กระทำผิดยอมจำนนต่อกฎ ของสังคมเพื่อรักษาภักดิ์ของกลุ่มที่ตนเองให้คุณค่าเหนือกว่า เช่น ยอมถูกจับกุมแทนเพื่อนร่วมแก๊งค์ หรือการไม่ซัดทอดเพื่อนร่วมแก๊งค์ ในมุมมองของผู้กระทำผิดไม่ใช่พฤติกรรมเบี่ยงเบนเพราะเขา

ปฏิเสธรบรทัดฐานของสังคมตั้งแต่เริ่มแรก และด้วยเทคนิคการทำให้เป็นกลางนี้ทำให้พฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมภักดีซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของกลุ่มที่สังกัด อีกตัวอย่างที่แสดงให้เห็นชัดเจนคือมือปืนที่ต่อต้านการทำแท้งถูกกฎหมายใช้ปืนยิงแพทย์ที่ทำการแท้งเสียชีวิตและอ้างว่าการกระทำของตนเพื่อปลดปล่อยแพทย์คนนั้นจากบาป

อย่างไรก็ตาม Sykes และ Matza เน้นย้ำว่าเทคนิคการทำให้เป็นกลางอาจไม่เพียงพอเอาชนะค่านิยมภายในของบุคคลและปฏิกิริยาสมยอมต่อระเบียบสังคมจากบุคคลรอบข้าง แต่เทคนิคการทำให้เป็นกลางจะลดทอนประสิทธิภาพของการควบคุมทางสังคมและเป็นคำโกหกที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมอันธพาล

ทฤษฎีการทำให้เป็นกลางกล่าวถึงผู้กระทำผิดว่าเป็นบุคคลที่เข้าใจค่านิยมที่สังคมยอมรับแต่กลับยึดถือค่านิยมที่สังคมไม่ยอมรับ โดยพยายามให้เหตุผลของการกระทำผิดให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ผู้กระทำผิดทางเพศตามนัยยะของทฤษฎีนี้มักสร้างข้อแก้ตัวตามให้แก่การกระทำผิดของตนเอง เช่น การปฏิเสธความรับผิดชอบโดยกล่าวว่าเหยื่อเป็นผู้เชิญชวน หรือการปฏิเสธเหยื่อ เช่น ผู้ข่มขืนเด็กมักอ้างว่าการข่มขืนไม่เป็นอันตรายกับเด็กหรือเด็กไม่ได้รับอันตรายจากการกระทำผิดทางเพศ เป็นต้น

ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาเสนอแนวคิดและชุดของสมมติฐานที่หลากหลายเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาชญากร การเกิดขึ้นของอาชญากรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กระบวนการหล่อหลอมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของอาชญากร รวมทั้งแนวทางในการควบคุมจัดการกับอาชญากรรม ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดเหล่านี้ ได้แก่ โอกาสและสถานการณ์ในการกระทำผิด การคบค้าสมาคม การเรียนรู้ทางสังคม วัฒนธรรมรองของความรุนแรง แรงกดดันจากการใช้ชีวิต การทำให้เป็นกลาง ผสมผสานกับทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

2.5 อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (life-course criminology)

อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตเริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายในช่วงปลาย ค.ศ.1980 โดยได้รับความสนใจมากขึ้นทั้งมุมมองทางทฤษฎีและการวิจัยเชิงประจักษ์ ในการประชุมวิชาการประจำปีของสมาคมอาชญาวิทยาอเมริกัน (American Society of Criminology) เมื่อ ค.ศ. 2010 ณ ซานฟรานซิสโก นักอาชญาวิทยาผู้มีชื่อเสียงและเป็นผู้รับรางวัล Edwin Sutherland Award ในปีนั้นคือ Francis T. Cullen ได้กล่าวว่า “อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตคืออาชญาวิทยาแห่งปัจจุบัน” (life-

course criminology is now criminology) และการที่อาชญาวิทยาจะก้าวไปข้างหน้าจำเป็นต้องยอมรับแนวคิดของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต ในประเด็นนี้ Cullen แสดงปาฐกถาอย่างระมัดระวังมิได้โต้แย้งวิธีการแสวงหาความรู้แขนงอื่น ๆ ของอาชญาวิทยา หรือพยายามแข่งขันกับทฤษฎีอื่น ๆ แต่ต้องการเสนอให้ใช้กรอบแนวคิดที่โดดเด่นของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตในการศึกษาทางอาชญาวิทยา และบูรณาการอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาชญาวิทยาในภาพรวม ซึ่งเมื่อตรวจสอบทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตจะพบว่าเป็นทฤษฎีที่เกิดจากการรวมตัวของแนวคิดและทฤษฎีดั้งเดิมมากมาย (Carlsson & Samecki, 2016; McGee & Farrington, 2016)

2.5.1 ลักษณะของของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต

อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (life-course criminology) หรือทฤษฎีเส้นทางชีวิตและพัฒนาการของการกระทำผิด (developmental and life-course theories of offending) นั้นมุ่งเน้นการอธิบายความแตกต่างของการกระทำผิดในแต่ละบุคคลผ่านแต่ละช่วงของพัฒนาการชีวิต ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีอาชญาวิทยาดั้งเดิมที่มุ่งเน้นอธิบายความแตกต่างของการกระทำผิดในกลุ่มประชากรจำนวนมาก ฐานความคิดเช่นนี้ทำให้อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตมีความโดดเด่นเรื่องการศึกษาอาชญากรรมในระดับปัจเจกบุคคลที่เคลื่อนผ่านกาลเวลา รวมทั้งศึกษาความเปลี่ยนแปลงหรือความต่อเนื่องของการประกอบอาชญากรรม ตลอดจนการลดลงหรือการหยุดประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้ Moffitt กล่าวว่าพฤติกรรมต่อต้านสังคม (antisocial behavior) มีลักษณะสำคัญด้านความต่อเนื่องของการประกอบอาชญากรรมกับอายุของผู้กระทำผิดทำให้ความชุกของพฤติกรรมต่อต้านสังคมผกผันตามช่วงอายุ ส่งผลให้อายุและประวัติการประกอบอาชญากรรม (ความต่อเนื่อง) จัดเป็นตัวบ่งชี้ที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์การประกอบอาชญากรรมในอนาคต โดยส่วนใหญ่ความชุกของการกระทำผิดจะลดลงเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นภารกิจหลักของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตคือการทำความเข้าใจอาชญากรรมผ่านวิธีการเชิงประจักษ์เพื่อตอบคำถามหลัก 2 ข้อคือ (1) อะไรทำให้บางคนประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง หรืออะไรทำให้บางคนมีความถี่ในการประกอบอาชญากรรมสูงกว่าคนอื่น รวมถึงการเข้าใจเส้นทางชีวิตของอาชญากรอาชีพ และ (2) อะไรทำให้ผู้กระทำความผิดยุติการประกอบอาชญากรรม (Carlsson & Samecki, 2016)

อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตจึงมุ่งเน้นการศึกษาถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงชีวิตของผู้กระทำผิดโดยเฉพาะบริบทและเหตุการณ์ที่มีความสำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนชีวิตทั้งในแง่ของการเข้าสู่การเป็นอาชญากร และการหยุดประกอบอาชญากรรม โดยมีจุดสนใจ 2 ประการ (Center for Criminology & Public Policy Research, 2003) คือ (1) วิถีชีวิต (trajectories) หมายถึงเส้นทาง

หรือทางผ่านของชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นรูปแบบในระยะยาว เช่น ประวัติครอบครัว หรือการทำงาน และ (2) การเปลี่ยนผ่าน (transition) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงชีวิตแบบตรงกันข้ามที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ระยะสั้น หรือจุดเปลี่ยนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตแบบเฉพาะเจาะจง เช่น การแต่งงาน การหย่าร้าง หรือการเป็นพ่อแม่ ดังนั้นการเปลี่ยนผ่านจึงมีบทบาทสำคัญในการชี้นำอนาคต และทำให้เกิดการปรับตัวเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต

ทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตเป็นทฤษฎีแบบผสมผสานโดยมีหลักการสำคัญว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากกระบวนการสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต กระบวนการทางสังคมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลตลอดเวลา ดังนั้นพฤติกรรมอาชญากรรมย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาเช่นกัน แนวคิดของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตจึงมองพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นพลวัตมีผลต่อเนื่อง หรือเป็นวงจรตลอดเวลา ทฤษฎีแนวนี้จึงเสนอคำอธิบายเกี่ยวกับอาชญากรรมด้านการเริ่มต้นของพฤติกรรมอาชญากรรม การดำเนินต่อ หรือการคงอยู่ของพฤติกรรมอาชญากรรม และการหยุดหรือการลดลงของพฤติกรรมอาชญากรรม โดยศึกษาว่าเกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยใด (พรชัย ชันดี ฤกษ์พงษ์ พุทธะกุล และจอมเดช ตรีเมฆ, 2558)

2.5.2 กระบวนทัศน์พื้นฐานของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต

กระบวนทัศน์พื้นฐานหรือเสาหลักที่ค้ำจุนอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (pillars of life course criminology) มี 4 กระบวนทัศน์ (Blokland & Nieuwebeerta, 2010) ได้แก่

1. กระบวนทัศน์อาชญากรอาชีพ (the criminal career paradigm)

กระบวนทัศน์อาชญากรอาชีพ ตามที่ระบุในรายงานของคณะกรรมการวิจัยเกี่ยวกับอาชญากรอาชีพ (Panel of research on criminal careers) มุ่งเน้นที่การวิจัยและการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับอาชญากรรมและการกระทำผิดของเยาวชน ในขณะที่อาชญากรอาชีพถูกให้นิยามว่าเป็นบุคคลที่ประกอบอาชญากรรมสำเร็จอย่างต่อเนื่องเป็นระยะยาว ส่งผลให้นักวิจัยอาชญากรอาชีพมุ่งความสนใจไปที่การศึกษาอัตราการกระทำผิดในมิติต่าง ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในอาชญากรรม และความถี่ของการมีส่วนร่วมในอาชญากรรม

สมมติฐานหลักของกระบวนทัศน์อาชญากรอาชีพคือการเป็นอาชญากรอาชีพได้รับอิทธิพลจากตัวแปรหลายตัวที่มีความแตกต่างกันหลายระดับ ทั้งระยะเวลา การกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดครั้งสุดท้าย รวมทั้งความร้ายแรง หรือชนิดของอาชญากรรมที่ผสมผสานกัน ซึ่งสะท้อนถึง

ธรรมชาติและที่มาของพฤติกรรมอาชญากรรมที่ยังคงอยู่ แรงผลักดันเบื้องหลังกระบวนทัศน์อาชญากรอาชีพคือความพยายามในการตอบคำถามเชิงนโยบายสำหรับการจัดการกับอาชญากรประเภทนี้ในมิติต่าง ๆ เช่น การกำหนดแนวทางสำหรับการพิพากษา การทำความเข้าใจความถี่ในการกระทำผิดผ่านระยะเวลาของชีวิต ดังนั้นกระบวนทัศน์อาชญากรอาชีพไม่เพียงส่งต่อแนวคิดในการอธิบายพัฒนาการของอาชญากรผ่านช่วงเวลาแต่ยังเชื่อมโยงงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไปสู่ผลลัพธ์เชิงนโยบายที่มุ่งเน้นประเด็นด้านการแก้ไขอาชญากรรมแบบเป็นทางการ

2. กระบวนทัศน์การป้องกันปัจจัยเสี่ยง (the risk factor prevention paradigm)

เสาหลักที่สองคือกระบวนทัศน์การป้องกันปัจจัยเสี่ยง แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงมีที่มาจากงานวิจัยทางการแพทย์ที่มีเป้าหมายเพื่อระบุตัวแปรสำหรับพยากรณ์การเพิ่มขึ้นของความน่าจะเป็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ด้านสุขภาพต่าง ๆ เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด หรือโรคมะเร็ง เมื่อกระบวนทัศน์ปัจจัยเสี่ยงถูกนำมาประยุกต์ใช้กับอาชญาวิทยา เป้าหมายของการศึกษาวิจัยจึงเป็นการระบุปัจจัยที่เพิ่มความน่าจะเป็นที่นำไปสู่การกระทำผิด และปัจจัยเสี่ยงที่ใช้จำแนกผู้กระทำผิดซ้ำซาก

แม้ว่ากระบวนทัศน์ปัจจัยเสี่ยงจะเน้นการระบุและค้นหาปัจจัยเสี่ยง แต่เป้าหมายสุดท้ายของการค้นหาปัจจัยเสี่ยงคือการป้องกันและลดความเป็นไปได้ของการกระทำผิด ในขณะที่ตัวแปรสำหรับพยากรณ์การกระทำผิดหลายตัวมาจากทฤษฎีอาชญาวิทยาดั้งเดิม แต่ก็มิได้ทำให้เกิดความพยายามในการหลอมรวมปัจจัยเสี่ยงที่หลากหลายเข้าไปในงานวิจัยเชิงประจักษ์อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างเป็นทฤษฎีพัฒนาการของการกระทำผิด จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงไม่ได้นำไปสู่คำอธิบายเชิงสาเหตุตามที่ควร เช่น ความไม่ลงรอยกันในครอบครัวเป็นปัจจัยเสี่ยงของการกระทำผิดในเยาวชน ในทางตรงข้ามเด็กที่กระทำผิดมักอยู่ในครอบครัวที่มีความไม่ลงรอยกัน การศึกษาปัจจัยเสี่ยงจึงเป็นเพียงการค้นหาความสัมพันธ์เท่านั้น

3. อาชญาวิทยาพัฒนาการ (developmental criminology)

อาชญาวิทยาพัฒนาการจัดเป็นเสาหลักที่สามของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตที่มุ่งศึกษาพัฒนาการและพลวัตของพฤติกรรมต่อต้านสังคมกับการกระทำผิดซึ่งมีความสัมพันธ์กับอายุ รวมทั้งการระบุปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการชีวิต เมื่อผสมผสานเข้ากับกระบวนทัศน์อาชญากรอาชีพ และแนวคิดแบบพลวัตจึงได้แนวคิดใหม่เรื่องการเปลี่ยนแปลงและความคงที่ผ่านช่วงเวลา (change and stability over time) ที่ช่วยอธิบายปัจจัยเริ่มต้นและการกระตุ้นให้เกิดการกระทำผิดปัจจัยที่ทำให้ปัญหาเลวร้ายขึ้น และปัจจัยที่ทำให้การกระทำผิดยุติลง ซึ่งเป็นกระบวนการที่แตกต่าง

กันของชีวิตผู้กระทำผิด และเมื่อเทียบกับกระบวนทัศน์อาชญากรอาชีพและกระบวนทัศน์ปัจจัยเสี่ยง จะพบว่ากระบวนทัศน์ของอาชญาวิทยาพัฒนาการสามารถขับเคลื่อนไปสู่การสร้างทฤษฎีได้มากกว่า

กระบวนทัศน์อาชญาวิทยาพัฒนาการที่ได้รับอิทธิพลจากสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ทำให้นักอาชญาวิทยาพัฒนาการเสนอแบบจำลองขั้นตอนการกระทำผิดประเภทต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันตามลำดับ โดยศึกษาข้อเท็จจริงทางอาชญาวิทยาครอบคลุมตั้งแต่เกิด วัยรุ่น จนถึงวัยผู้ใหญ่ และโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นพัฒนาการในเด็กและวัยรุ่นกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิด เช่น การรังแก หนีเรียน การโกหก และอื่น ๆ อาชญาวิทยาพัฒนาการจึงสร้างกระแสความคิดใหม่ ๆ ทั้งประเด็นของสาเหตุวิทยา ปัจจัยตั้งต้นของการกระทำผิด ตลอดจนแนวทางการป้องกันหรือโปรแกรมที่มีเป้าหมายเพื่อยุติหรือเบี่ยงเบนบุคคลออกจากเส้นทางของอาชญากรในอนาคต

4. อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (life-course criminology)

เสาหลักที่สี่คืออาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต ซึ่งแตกต่างจากอาชญาวิทยาพัฒนาการเนื่องจากอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตมุ่งเน้นพัฒนาการของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่เป็นหลัก ส่วนอาชญาวิทยาพัฒนาการมุ่งเน้นช่วงชีวิตที่เปราะบางในวัยเด็ก ส่วนการวิจัยของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตจะมุ่งเน้นเหตุการณ์ในชีวิตและผลกระทบ (เช่น การแต่งงาน การทำงาน) มากกว่าการมุ่งเน้นที่ประเด็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูหรือการคบเพื่อนที่เป็นอันตราย เบื้องหลังความแตกต่างเพียงผิวเผินส่งผลต่อความแตกต่างเชิงทฤษฎีอย่างมาก ประการแรกอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตมีมุมมองว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตไม่ได้จำกัดที่ช่วงวัยเด็กเท่านั้น ทำให้นักอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตต้องใช้เวลาและความพยายามในการติดตามผลกลุ่มตัวอย่างจนถึงวัยผู้ใหญ่ ประการที่สองอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตเน้นความเปลี่ยนแปลงของบุคคลในช่วงพัฒนาการชีวิตที่ไม่สามารถอธิบายได้จากความแตกต่างระหว่างบุคคล

ภายใต้กระบวนทัศน์ของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต ชีวิตของอาชญากรอาชีพมีเส้นทางมากมายที่นำทางให้บุคคลนั้นกลายเป็นอาชญากร และมีเส้นทางชีวิตที่มีศักยภาพเข้มแข็งมากพอที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาการชีวิตของบุคคลนั้น นักวิจัยจึงต้องตระหนักและเข้าใจถึงเส้นทางชีวิตที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน (interdependence of developmental pathways) การเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ในชีวิตบางอย่างอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่สำคัญของอาชญากรอาชีพได้

นอกเหนือจากเสาหลักหรือกระบวนทัศน์ทั้ง 4 ประการที่เป็นกระบวนทัศน์เกื้อหนุนอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตแล้ว Blokland and Nieuwebeerta (2010) ยังเสนอว่าควรเพิ่มเสาหลักที่ 5 เรื่องชีวประวัติเชิงพรรณนา (life history narratives) เป็นการให้อาชญากรได้เล่าถึงชีวิตตนเอง

พัฒนาการของชีวิตที่เข้าสู่การเป็นอาชญากร เป็นการตามรอยผู้บุกเบิกสำนักชิคาโกที่เน้นการใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการศึกษาชีวิตประวัติเพื่อให้ได้แง่มุมที่แตกต่างและรายละเอียดที่หลากหลายเกี่ยวกับผู้กระทำผิด การได้เล่าประวัติชีวิตจะทำให้ผู้กระทำผิดได้ไตร่ตรองชีวิตของเขาผ่านออกมาเป็นคำพูด ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเส้นทางชีวิต และให้คำตอบได้อย่างอิสระ อาจทำให้ได้ข้อมูลใหม่ที่อาจไม่มีผู้สังเกตเห็นมาก่อนเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาชญากรอาชีพ

2.5.3 ประเด็นศึกษาของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต

อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตให้ความสนใจพัฒนาการของอาชญากรอาชีพที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กันของปัจจัยเกี่ยวข้องทางอาชญาวิทยาที่หลากหลายในแต่ละช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงมีประเด็นศึกษาที่หลากหลาย เช่น ปัจจัยเสี่ยง วิถีชีวิต จุดเปลี่ยนของชีวิต ระดับอายุ พัฒนาการ การเปลี่ยนผ่าน จุดเริ่มต้น การคงอยู่ ความต่อเนื่อง จุดยุติของพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและเสนอประเด็นศึกษาของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตไว้ 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่นำเข้าสู่การเป็นอาชญากรอาชีพ (risk of criminal career)

คำว่า ความเสี่ยง หมายถึงความเป็นไปได้ที่สิ่งไม่พึงประสงค์จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นความเสี่ยงที่นำเข้าสู่อาชญากรอาชีพ หมายถึงเหตุการณ์หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของความน่าจะเป็นในพฤติกรรมกระทำผิดหรือพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งเหตุการณ์และเงื่อนไขเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ในหลายบริบททั้งระดับบุคคล ครอบครัว หรือสังคม นอกจากนี้มีงานวิจัยมากมายที่ยืนยันว่าความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดในอนาคต กล่าวอีกนัยหนึ่งคือปัจจัยเสี่ยงสามารถทำนายการกระทำผิดในอนาคตได้

ปัจจัยเสี่ยงคือสิ่งที่มีอยู่ในชีวิตของแต่ละคนก่อนที่จะเริ่มกระทำผิด (onset) และปัจจัยเสี่ยงยังเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะเกิดการกระทำผิดในภายหลัง ในอีกมุมหนึ่งมิได้หมายความว่าบุคคลที่มีปัจจัยเสี่ยงจะต้องประกอบอาชญากรรมทุกคน แต่บุคคลที่มีปัจจัยเสี่ยงนั้นมีความเป็นไปได้ในการประกอบอาชญากรรมสูงกว่าบุคคลที่ไม่มีปัจจัยเสี่ยง นอกเหนือจากเป้าหมายในการทำนายการกระทำผิดแล้วปัจจัยเสี่ยงยังมีประโยชน์ในการจำแนกแยกกลุ่มผู้กระทำผิดอีกด้วย เพราะในวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลจะสะสมปัจจัยเสี่ยงจากบริบทของชีวิตทางสังคมไปเรื่อย ๆ ทั้งจากครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และอื่น ๆ ยิ่งสะสมปัจจัยเสี่ยงมากขึ้นเพียงใด ก็ยังมีโอกาสเกิดพฤติกรรมอาชญากรรมมากขึ้นเท่านั้น ในงานวิจัยของ Samecki ปี 1985 พบว่าเด็กชายที่เติบโตขึ้นในครอบครัวที่มีปัจจัยเสี่ยงหลายอย่าง (เช่น พ่อติดแอลกอฮอล์ การอบรมเลี้ยงดูไม่ดี บรรยากาศทางอารมณ์ไม่เหมาะสม

สภาพในวัยเด็กที่ไม่ปลอดภัย มาตรฐานทางวัฒนธรรมต่ำ สถานะทางสังคมต่ำ และขาดปัจจัยพื้นฐาน) ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดอย่างร้ายแรงก่อนอายุ 35 ปีอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้สัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัจจัยเสี่ยงเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง

การระบุ การวัด และการศึกษาปัจจัยเสี่ยง รวมทั้งความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงกับอาชญากรรม เป็นหัวใจสำคัญส่วนหนึ่งของการศึกษาอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตและการศึกษาอาชญากรอาชีพจึงถูกขนานนามเป็น “กระบวนทัศน์ปัจจัยเสี่ยง” (risk factor paradigm) และกลายเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ โดยความสำคัญขั้นพื้นฐานคือการระบุและทำความเข้าใจปัจจัยเสี่ยงที่วัดในระดับบุคคลหรือสังคมซึ่งอิงกับกระบวนกรเก็บรวบรวมข้อมูลและมักใช้สถิติเพื่อแสดงความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากรรม อย่างไรก็ตาม กระบวนการระบุปัจจัย (the process of factorization) ที่มีขั้นตอนซับซ้อนถือเป็นจุดสำคัญในการยืนยันโครงสร้างของปัจจัยเสี่ยงและผลที่ได้ทำให้การศึกษาปัจจัยเสี่ยงสามารถวัดค่าในเชิงปริมาณได้ (ดัชนีหรือชุดตัวแปร) แต่ความแตกต่างที่สังเกตได้จากตัวแปรอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงทางสังคม เพราะปัจจัยเสี่ยงถูกสร้างขึ้นด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ยึดโยงกับข้อคำถามที่ตั้งไว้ ความเป็นจริงนี้ได้ท้าทายการศึกษาของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตว่า “เราจะใช้สถิติทำความเข้าใจความจริงของชีวิตอย่างไร”

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต ทำให้องค์ความรู้ก้าวไกลไปมากกว่าเพียงการระบุปัจจัยเสี่ยงพื้นฐาน และการศึกษาเริ่มมุ่งไปยังปัจจัยเสี่ยงที่ทำนายคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชญากรอาชีพ ทั้งในประเด็นของจุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรม การคงอยู่ของการกระทำผิดในช่วงอายุที่ต่างกันไปตามตรรกะของความต่อเนื่องในวงจรชีวิตมนุษย์ทำให้ปัจจัยเสี่ยงที่พยากรณ์จุดเริ่มต้นของการประกอบอาชญากรรมอาจมีความแตกต่างจากปัจจัยเสี่ยงที่พยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ

2. จุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรม (onset of crime)

การศึกษา “จุดเริ่มต้น” ของการประกอบอาชญากรรมหรือการมีพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นหนึ่งในปรากฏการณ์ที่มีการศึกษาวิจัยจำนวนมากในสาขาอาชญาวิทยา ในมุมมองของทฤษฎีอาชญาวิทยาแบบคลาสสิก พฤติกรรมอาชญากรรมถูกมองเป็นผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม การควบคุมทางสังคมและการควบคุมตนเองต่ำ หรือถูกมองเป็นการปรับตัวที่มีต่อแรงกดดัน และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตีตราที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนแบบต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้

จุดเริ่มต้นของการประกอบอาชญากรรมจึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยอาชญากรอาชีพ และอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตให้ความสนใจศึกษา

จุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรม หมายถึงการเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบอาชญากรรมหรือร่วมในพฤติกรรมละเมิดกฎหมายอาญาของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นประสบการณ์ครั้งแรก อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่การเป็นอาชญากรอาชีพหรือผู้กระทำผิดซ้ำซาก นักวิจัยที่พยายามอธิบายความจริงทางสังคม (social reality) ผ่านแนวคิดและวิธีการของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตจะใช้วิธีวิทยาในการค้นหาจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่อาชญากรอาชีพ (the initiation of the criminal career) อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ประสบความสำเร็จในการอธิบายเรื่องนี้มีจำนวนไม่มาก เนื่องจากปัญหาในการจำแนกความแตกต่างของจุดเริ่มต้นที่เป็นจริง (actual onset) และจุดเริ่มต้นที่สังเกตได้ (observed onset) เช่น การรับรู้ของผู้กระทำผิดที่มีต่อพฤติกรรมอาชญากรรมของตนเอง บางคนเริ่มนับจุดเริ่มต้นของการประกอบอาชญากรรมที่ประวัติการถูกจับกุมครั้งแรกโดยที่พฤติกรรมอาชญากรรมอาจเริ่มขึ้นก่อนแล้ว ดังนั้นจุดเริ่มต้นที่สังเกตได้จึงหมายถึงการรับรู้ส่วนบุคคลเกี่ยวกับการกระทำผิดเป็นครั้งแรก (individual's first known offending)

ปัญหาจำกัดความของจุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรมถูกแก้ไขโดยการยึดพฤติกรรมการกระทำผิดกฎหมายอาญาเป็นครั้งแรกแทน แม้ว่าจะมีปัญหาบางประการที่ตามมา (เช่น ความแตกต่างของความผิดอาญาในแต่ละพื้นที่และการนับรวมความผิดเล็กน้อยที่กระทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์) แต่ในบางทฤษฎีได้ให้ความสำคัญกับการกระทำผิดเล็กน้อยในวัยเด็กที่เป็นปัจจัยเสี่ยงซึ่งสามารถพยากรณ์การกระทำผิดที่รุนแรงในวัยผู้ใหญ่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพฤติกรรมการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้นในขณะอายุน้อยกว่า 14 ปี (early onset) ถือเป็นปัจจัยพยากรณ์ด้านความรุนแรงและระยะเวลากระทำผิดของอาชญากรอาชีพได้ดี นอกจากนี้แก่นของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตยังมุ่งเน้นช่วงเวลาของชีวิต ดังนั้นการเริ่มต้นประกอบอาชญากรรมในวัยรุ่น (adolescent onset) มักถูกพิจารณาว่าเป็นช่วงปกติ (normative phase) เพราะเป็นช่วงวัยที่มีการประกอบอาชญากรรมมากที่สุดเมื่อเทียบกับวัยอื่น นัยยะนี้หมายความว่าผู้ที่กระทำผิดในช่วงหลังจากวัยรุ่นเป็นต้นไปถือว่าเป็นกลุ่มที่มีจุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรมล่าช้า (Carlsson & Sarnecki, 2016)

3. การคงอยู่ของการกระทำผิด (persistence in offending)

ในอาชญากรที่เข้าสู่การเป็นอาชญากรอาชีพมีจำนวนมากที่ยุติการกระทำผิดลงในเวลาไม่นาน เมื่อพิจารณาความชุกของการกระทำผิดอาญามักพบว่าจุดสูงสุดอยู่ที่ช่วงวัยรุ่น (พฤติกรรมที่มัก

พบเป็นปกติคือเล็กน้อย ทะเลาะวิวาท ใช้สารเสพติด) จากนั้นจะลดลงอย่างมากในช่วงวัย 20-29 ปี (ค่าเฉลี่ยทางสถิติพบว่าอยู่ที่อายุ 25 ปี) โดยจะเลิกพฤติกรรมกระทำผิดและเปลี่ยนผ่านไปใช้ชีวิตแบบผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงมีผู้กระทำความผิดส่วนน้อยที่กระทำผิดต่อเนื่องและพัฒนาไปสู่การเป็นอาชญากรอาชีพ (ประมาณร้อยละ 5-10) โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมมักจะมี ความร้ายแรง ซ้ำซาก และต่อเนื่อง ในทางปฏิบัติการแยกแยะการคงอยู่และความต่อเนื่องของอาชญากรรม รวมทั้งการยุติพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นเรื่องที่ยาก

ในการศึกษาวิจัยภายใต้กระบวนการค้นคว้าอาชญากรอาชีพ มักปรากฏข้อถกเถียงที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ประเด็นการคงอยู่ของการกระทำผิด และตัวผู้กระทำผิดซ้ำซาก ซึ่งปรากฏเหตุผลหลายประการที่ทำให้ อาชญากรอาชีพเริ่มให้ความสนใจกับทฤษฎีเส้นทางชีวิต เช่น (1) ในอดีตอาชญากรอาชีพให้ความสนใจ ต่อแนวคิดพัฒนาการของพฤติกรรมต่อต้านสังคมหรือพฤติกรรมอาชญากรรม รวมทั้งความคงที่ของ พฤติกรรมเหล่านี้ในแต่ละช่วงของชีวิตน้อยเกินไป (2) ผู้กระทำผิดซ้ำซากสร้างปัญหามากมายไม่เพียง ต่อตนเองแต่แผ่ขยายไปยังบุคคลรอบข้างและสังคม ทำให้สูญเสียทรัพยากรของสังคมมากมาย ใน มุมมองเชิงนโยบายและการป้องกันหากสามารถระบุตัวผู้กระทำผิดหรือป้องกันการกระทำผิดได้ย่อมมี คุณค่าต่อสาธารณะ และ (3) การศึกษาผู้กระทำผิดต่อเนื่องหรือผู้กระทำผิดซ้ำซากกลายเป็นหัวใจของ อาชญากรอาชีพเส้นทางชีวิตหลังจากการตีพิมพ์ทฤษฎีของ Moffitt ในปี 1993 ที่แยกผู้กระทำผิดเป็นสอง กลุ่มคือกลุ่มที่กระทำผิดต่อเนื่องตลอดชีวิตและกลุ่มที่จำกัดการกระทำผิดในช่วงวัยรุ่นเท่านั้นผ่าน แนวคิดเส้นทางชีวิต จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ทำให้การศึกษาการคงอยู่และความต่อเนื่องของพฤติกรรม อาชญากรรมเฟื่องฟูในเวลาไม่นาน

โดยนัยยะคำว่า การคงอยู่ของพฤติกรรมกระทำผิด หมายถึงความต่อเนื่องหรือการเกิดขึ้น ซ้ำของพฤติกรรมกระทำผิดหรือการมีส่วนร่วมในอาชญากรรมในช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็น เกณฑ์สำคัญที่ใช้จำแนกอาชญากรอาชีพหรืออาชญากรต่อเนื่อง โดยพิจารณาที่จำนวนพฤติกรรม อาชญากรรมในแต่ละช่วงเวลา อย่างไรก็ตามปัจจุบันมิได้มีคำจำกัดความมาตรฐานของคำว่า การคงอยู่ ของพฤติกรรมกระทำผิด เช่น ในงานวิจัยของ Wolfgang และคณะกำหนดว่าผู้กระทำผิดซ้ำซากที่ มีการคงอยู่ของพฤติกรรมอาชญากรรมต้องมีประวัติการกระทำผิดในขณะที่เป็นเยาวชนอย่างน้อย 1 ครั้ง และหลังช่วงเยาวชนอีกอย่างน้อย 1 ครั้ง (ก่อนและหลังอายุ 18 ปี) ซึ่งหากพิจารณาตามเกณฑ์นี้ แล้วย่อมถูกตั้งคำถามว่าหากการกระทำผิดในสองช่วงวัยมีระยะเวลาห่างกันมากจะยังคงนับเป็น ผู้กระทำผิดซ้ำซากได้หรือไม่ ดังนั้นการพิจารณาการคงอยู่ของการกระทำผิดจึงต้องทำความเข้าใจ ปรากฏการณ์ให้ชัดเจน รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการศึกษา

4. การยุติพฤติกรรมอาชญากรรม (desistance of crime)

คำว่า การยุติพฤติกรรมอาชญากรรมมีความหมายตรงตัวและเรียบง่ายคือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมได้ถูกละเลิก หยุด หรือระงับการประกอบอาชญากรรม กล่าวคืออาชญากรอาชีพหรือบุคคลที่กระทำผิดมาเป็นเวลานานจนเกิดเป็นแบบแผนพฤติกรรมคงที่ได้ยุติการกระทำผิดอย่างถาวร แต่เป็นแนวคิดที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และขัดแย้ง ซึ่งนักวิจัยเชิงประจักษ์จำเป็นต้องค้นหาทางเลือกในการจัดการกับความซับซ้อนเหล่านี้ ในปัจจุบันอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตให้ความสนใจศึกษาการยุติพฤติกรรมอาชญากรรมมาก เพราะองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนำไปสู่การสร้างทฤษฎีและเพิ่มหลักฐานเชิงประจักษ์ในแง่ทฤษฎี ตลอดจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายได้กว้างขวาง

ความยุ่งยากของการศึกษาเรื่องการยุติพฤติกรรมอาชญากรรมคือการยืนยันว่าการละเลิกหรือยุติการประกอบอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อใด เช่น กรณีนักฉกชิงวิ่งราว เมื่อวิ่งราวทรัพย์สินได้ในเข้าวันจันทร์แล้ว ผู้กระทำผิดมิได้ประกอบอาชญากรรมต่อเช่นนี้จะถือว่ายุติการประกอบอาชญากรรมได้หรือไม่ ต้องใช้ระยะเวลายาวนานเพียงใดเพื่อยืนยัน หรือในผู้กระทำผิดบางรายที่มีได้กระทำซ้ำมาตลอดช่วงชีวิตหลังการกระทำผิดครั้งแรกจะระบุว่ายุติพฤติกรรมอาชญากรรมเกิดขึ้นเมื่อใด นอกจากนี้การที่ผู้กระทำผิดยุติการประกอบอาชญากรรมเกิดจากความสมัครใจของตนเองหรือไม่ เหตุการณ์หรือปัจจัยใดที่ทำให้ยุติ หรือเป็นเพราะได้ประกอบอาชญากรรมมากเพียงพอแล้ว จึงกล่าวได้ว่าความหมายของการยุติพฤติกรรมอาชญากรรมและการยุติเมื่อนั้นเป็นสิ่งที่ยากลำบากต่อการชี้ชัดลงไปเหมือนเช่นการระบุดเริ่มต้นในการประกอบอาชญากรรม จากปัญหาความยากลำบากในการให้ความหมายนำไปสู่กระแสความคิดที่จะระบุดยุติพฤติกรรมอาชญากรรม 2 กระแส ได้แก่

(1) การยุติพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลจากเหตุการณ์คงที่ (desistance as a static event) หมายถึง การยุติพฤติกรรมอาชญากรรมที่เกิดจากเหตุการณ์เฉพาะบางอย่าง วิธีการศึกษาแนวนี้จะไม่อาศัยการสังเกตทางตรงแต่พิจารณาจากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม ข้อมูลเชิงปริมาณ และสถิติ

(2) การยุติเชิงกระบวนการ (desistance as a process) หมายถึง การยุติพฤติกรรมอาชญากรรมแบบค่อย ๆ ลดความถี่ของพฤติกรรมกระทำผิดลงจนกระทั่งเลิกประกอบอาชญากรรมในที่สุด โดยรูปแบบของการยุติเชิงกระบวนการแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

(ก.) การลดระดับความรุนแรง (de-escalation) คือ การที่ผู้กระทำผิดประกอบอาชญากรรมที่มีความรุนแรงน้อยลง

(ข.) การชะลอการประกอบอาชญากรรม (deceleration) คือการที่ผู้กระทำผิดลดความถี่ของการประกอบอาชญากรรมลงเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาก่อนหน้า

(ค.) การสัมผัสจุดที่เป็นเพดาน (reaching a ceiling) คือการที่ผู้กระทำผิดได้ประกอบอาชญากรรมถึงจุดสูงสุด แม้ว่าในขั้นนี้อัตราการกระทำผิดจะไม่ลดลงแบบทันทีทันใดแต่จะคงที่อยู่ระดับนี้ทั้งความรุนแรงและความถี่

(ง.) ความเชี่ยวชาญ (specialization) การที่ผู้กระทำผิดเริ่มให้ความสนใจต่ออาชญากรรมรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ส่งผลให้พฤติกรรมอาชญากรรมในภาพรวมของบุคคลนั้นเริ่มลดลง ณ หน่วยงานหนึ่ง และจากข้อเท็จจริงนี้ย่อมหมายถึงการที่บุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมใด ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงพอใจมากขึ้น

โดยสรุปแล้วหากใช้มุมมองเชิงกระบวนการเพื่อทำความเข้าใจการยุติพฤติกรรมอาชญากรรม ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมจำเป็นต้องให้ความสนใจและติดตามกระบวนการยุติธรรมของแต่ละคน ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดหลุดจากวงจรอาชญากรรมและทำให้เกิดการคงอยู่ของวิถีชีวิตที่ปราศจากอาชญากรรม (a crime-free life) และในบางครั้งผู้กระทำผิดอาจพลั้งเผลอลงกลับเข้าสู่วงจรอาชญากรรมอีก นอกจากนี้งานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนผ่านหรือจุดเปลี่ยนชีวิต (transition or turning point) เป็นปัจจัยที่ทำให้วิถีชีวิตอาชญากรรมเปลี่ยนแปลงได้ โดยจุดเปลี่ยนที่มีอิทธิพลสูง ได้แก่ การศึกษาระดับสูงขึ้นไป สายสัมพันธ์ที่ก่อเหตุ ความสัมพันธ์แบบครอบครัว การมีสัมมาอาชีพ และการเปลี่ยนแปลงอื่นที่คล้ายกันมักให้ผลยับยั้งพฤติกรรมอาชญากรรมได้ดี ปัญหาอีกประการคือการพิจารณาความสำเร็จของโปรแกรมต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้กระทำผิด หากผู้กระทำผิดละเลิกการประกอบอาชญากรรมรุนแรงแต่ยังคงอยู่ในชีวิตที่ประกอบไม่รุนแรงจะถือว่าโปรแกรมบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ดังนั้นโปรแกรมบำบัดแก้ไขอาชญากรรมต่อเนื่อง อาชญากรรมอาชีพ หรืออาชญากรรมที่กระทำผิดซ้ำซากที่อิงฐานทฤษฎีเส้นทางชีวิตจึงต้องอาศัยระยะเวลายาวนานในการปรับแก้ไขวิถีชีวิต แต่ผลที่ได้ค่อนข้างคงทนและให้ผลดีในระยะยาว

2.5.4 ทฤษฎีในกลุ่มอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต

ทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาและศึกษาวิจัยโดยใช้ข้อมูล และการติดตามผลระยะยาว จึงมีมุมมองที่แตกต่างกันและหลากหลายตามชุดข้อมูลที่ผู้พัฒนาทฤษฎีสามารถเข้าถึงได้ ตัวอย่างทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต (McGee & Farrington, 2016) เช่น

1. ทฤษฎีพัฒนาการของพฤติกรรมต่อต้านสังคมโดย Patterson (the developmental progression of antisocial behavior)

ในปี 1989 Patterson และคณะ (McGee & Farrington, 2016) กล่าวถึงพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยรุ่นเป็นผลรวมของประสบการณ์ที่สะสมมา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ขาดประสิทธิภาพ ความล้มเหลวทางการศึกษา การถูกปฏิเสธจากกลุ่มเพื่อน และการเข้าร่วมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน องค์ประกอบหลักของแบบจำลองนี้คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่มีการปลูกฝังวินัยที่เหมาะสม ซึ่งเป็นลักษณะที่มักเกิดขึ้นในครอบครัวที่แตกแยก อาจกล่าวได้ว่าสภาพครอบครัวที่แตกแยกเป็นผลมาจากพฤติกรรมต่อต้านสังคมของผู้ปกครอง ประกอบกับตัวแปรทางประชากรศาสตร์อื่น ๆ เช่น ฐานะเศรษฐกิจต่ำ ความกดดันในครอบครัว และความรุนแรงในครอบครัว ความไม่ลงรอยกันในครอบครัว ตลอดจนการหย่าร้าง

Patterson ใช้คำว่า “ไคเมร่า” (chimera) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบสะสมที่ส่งผลให้บุคคลที่มีลักษณะต่อต้านสังคม และมองว่าพฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็นคุณลักษณะเชิงอาการ (symptomatic of a trait) ที่สร้างกระบวนการพลวัตซึ่งมีความเสถียรตลอดเวลาและส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม Patterson ตระหนักว่าอายุเริ่มต้นหรือระยะเวลาเริ่มต้นของพฤติกรรมต่อต้านสังคม (age of onset for antisocial behavior) เป็นประเด็นที่สำคัญและควรถูกอภิปรายถึงความแตกต่างของระยะเวลาเริ่มต้นพฤติกรรมต่อต้านสังคม เพราะในบุคคลที่มีระยะเวลาเริ่มต้นพฤติกรรมต่อต้านสังคมช้ากว่าจะมีความเป็นไปได้สูงที่จะเข้าสู่จุดยุติการประกอบอาชญากรรมได้เร็วกว่าเพราะบุคคลกลุ่มนี้ได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมต่อต้านสังคมน้อยกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาเริ่มต้นของพฤติกรรมต่อต้านสังคมเร็วกว่า ซึ่งวิธีการศึกษาเพื่อยุติข้อถกเถียงประเด็นนี้จำเป็นต้องใช้การศึกษาระยะยาวเป็นเครื่องมือเพื่อตอบคำถามเหล่านี้

2. ทฤษฎีเส้นทางพัฒนาการโดย Loeber (developmental pathway)

ทฤษฎีเส้นทางพัฒนาการของ Loeber และคณะ (McGee & Farrington, 2016; อุนิซา เลิศโตมรสกุล และอณณพ ชูบำรุง, 2561) เกิดขึ้นจากความต้องการแบบจำลองที่รวมพัฒนาการและการสะสมทั้งปัจจัยความเสี่ยงและปัจจัยสนับสนุนเชิงบวกตลอดชีวิตเพื่อใช้อธิบายเส้นทางเข้าสู่อาชญากรอาชีพ โดยเส้นทางพัฒนาการได้กล่าวถึงการที่วัยรุ่นที่เกรจะกระทำผิดเล็กน้อยพัฒนาไปเป็นอันธพาลและเข้าสู่การเป็นอาชญากรอาชีพ แบบจำลองนี้อธิบายถึงเส้นทางพัฒนาการ ดังนี้

(1) เส้นทางการขัดแย้งเรื่องอำนาจหน้าที่ (authority conflict pathway) เป็นเส้นทางที่เกิดขึ้นตั้งแต่เด็ก มีการแสดงออกแบบดื้อรั้น ขัดขืน ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ขาดความเคารพผู้ใหญ่

(2) เส้นทางการแอบแฝง (covert pathway) เส้นทางนี้เริ่มต้นด้วยการกระทำผิดเล็กน้อย มีพฤติกรรมซ่อนเร้น (พูดเท็จ ลักขโมยตามร้าน) นำไปสู่การทำลายทรัพย์สิน พฤติกรรมเช่นนี้จะเร่งให้เกิดการกระทำที่ร้ายแรงมากขึ้น ตั้งแต่การขโมยรถไปขับเพื่อความเพลิดเพลิน ล้วงกระเป๋า ลักขโมยปลอมเช็ค รับของโจร ใช้บัตรเครดิตที่ขโมยมา ค้ายาเสพติด จนกระทั่งปล้นตามบ้านเรือน

(3) เส้นทางการเปิดเผย (overt pathway) เส้นทางนี้เร่งเร้าด้วยการกระทำที่ก้าวร้าว (เช่น รบกวาน รังแกผู้อื่น) การใช้กำลัง ตั้งแก๊งค์ ทำการต่อสู้ นำไปสู่การใช้ความรุนแรง เช่น ทำร้ายคน หรือปล้นโดยใช้กำลัง

ในการเข้าสู่อาชญากรอาชีพ ผู้กระทำผิดอาจจะใช้เส้นทางใดเส้นทางหนึ่ง หรือใช้มากกว่า 1 เส้นทางไปสู่การเป็นอาชญากรอาชีพได้ แบบจำลองนี้แตกต่างจากทฤษฎีพัฒนาการอื่น เพราะการมุ่งเน้นไปที่เส้นทางการกระทำผิดที่แตกต่างกัน ในขณะที่ทฤษฎีอื่นจะให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราการกระทำผิด หรือจุดยุติการกระทำผิด แบบจำลองนี้ให้ความสำคัญกับระยะเวลาที่สัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยสนับสนุนเชิงบวก รวมทั้งผลกระทบที่แตกต่างกันซึ่งอาจเกิดขึ้นในพัฒนาการแต่ละขั้น และให้ความสำคัญเรื่องการสะสมของปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยส่งเสริมด้วย

3. ทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์โดย Thornberry และ Krohn (Interactional theory)

ทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์โดย Thornberry และ Krohn (McGee & Farrington, 2016) ได้มุ่งเน้นปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยต่าง ๆ ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลจากข้อค้นพบในการศึกษาการพัฒนาการของเยาวชนที่โรเชสเตอร์ แม้ว่าจะไม่ได้ทำการจัดประเภทผู้กระทำผิด แต่ข้อเสนอแนะของการวิจัยชี้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมต่อต้านสังคมในเด็กมีความแตกต่างกันไปตามอายุ เช่น ในช่วงวัยเด็ก (แรกเกิด - 6 ปี) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคมมี 3 ประการคือ

(1) ความบกพร่องทางประสาทจิตวิทยา และพื้นอารมณ์ที่เลี้ยงยาก (neuropsychological deficit and difficult temperament) เช่น อารมณ์หุนหันพลันแล่น อารมณ์ลบ ความไม่หวาดกลัว การควบคุมอารมณ์ยากลำบาก เป็นต้น

(2) ความบกพร่องในการอบรมเลี้ยงดู (parenting deficits) เช่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ต่ำ การปลูกฝังวินัยไม่เหมาะสม และการลงโทษที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

(3) ความทุกข์ยากเชิงโครงสร้าง (structural adversity) เช่น ความยากจน การว่างงาน ระบบสนับสนุนทางสังคมต่ำ ความไม่เป็นระเบียบในชุมชน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันความทุกข์ยากเชิงโครงสร้างอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของความบกพร่องในการเลี้ยงดู

ปัจจัยด้านความบกพร่องทางประสาทจิตวิทยาจะดูให้ความสำคัญลดลงในกรณีเด็กที่เริ่มมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมขณะอายุมากขึ้น (อายุ 6-12 ปี) โดยมีปัจจัยด้านชุมชนเพื่อนบ้าน และครอบครัวสำคัญมากขึ้น ในขณะที่ในช่วงวัย 12-18 ปี ปัจจัยด้านโรงเรียนและกลุ่มเพื่อนจะเริ่มมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากการเข้ากลุ่มแก๊งค์ต่าง ๆ สำหรับบุคคลที่เข้าสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัย 18-25 ปี มักได้รับอิทธิพลจากความบกพร่องในกระบวนการรู้คิด (cognitive deficits) เช่น ความสามารถทางสติปัญญาต่ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แม้ปัจจัยเกื้อหนุนจากครอบครัวและโรงเรียนช่วยป้องกันการเข้าสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมในช่วงวัยก่อนหน้านี้ แต่เมื่อบุคคลในช่วงวัย 18-25 ปี ที่มีความอ่อนด้อยด้านกระบวนการรู้คิดต้องเผชิญกับช่วงเปลี่ยนผ่านสู่บทบาทของวัยผู้ใหญ่ที่มีความยากลำบากทั้งการมีครอบครัวและการทำงานย่อมส่งผลให้มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมขึ้นได้

คุณลักษณะที่โดดเด่นของทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์คือการเน้นถึงปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อกัน (reciprocal causation) เช่น พฤติกรรมต่อต้านสังคมของเด็กกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองเชิงบีบบังคับจากผู้ปกครอง การไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและการปฏิเสธจากกลุ่มเพื่อนทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมต่อต้านสังคมมีมากขึ้นในอนาคต ทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์ไม่ได้มุ่งเน้นโครงสร้างเดียวที่เป็นรากฐานของการกระทำผิด แต่ชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมเร็วเกิดจากความต่อเนื่องกันของปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องทางประสาทจิตวิทยา ความบกพร่องในการอบรมเลี้ยงดู และความทุกข์ยากเชิงโครงสร้าง ประกอบกับผลสืบเนื่องมาจากพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่สร้างขึ้นในช่วงวัยก่อนหน้านี้ เมื่อปัจจัยสาเหตุสองอิทธิพลต่อกันย่อมทำให้เด็กเข้าสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถคาดการณ์ได้ว่าผู้ที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมในช่วงอายุ 18-25 ปี จะมีความต่อเนื่องที่คงทนมากกว่าผู้ที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่เริ่มในวัย 12-18 ปี เพราะการเริ่มมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัย 18-25 ปี แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการรู้คิดที่รุนแรง ต่อ Thornberry และ Krohn ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อขยายความทฤษฎีนี้ในการอธิบายความต่อเนื่องของพฤติกรรมต่อต้านสังคมจากรุ่นสู่รุ่น (intergenerational effect) และความไม่ต่อเนื่องของพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยชี้ว่าผลกระทบจากผู้ปกครองที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมจะส่งผ่านคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมนี้ต่อไปยังลูกทางอ้อมทั้งด้านบทบาทในวัยผู้ใหญ่ แรงกดดัน ความทุกข์ยาก

เชิงโครงสร้าง และความไร้ประสิทธิภาพในการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ร่วมกับเด็กอย่างต่อเนื่องจะยิ่งเพิ่มโอกาสที่เด็กจะมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมเหมือนผู้ปกครอง

4. ทฤษฎีเส้นทางชีวิตแบบถาวรและแบบจำกัดในช่วงวัยรุ่นของพฤติกรรมต่อต้านสังคมโดย Moffitt (life-course persistent and adolescence-limited antisocial behavior)

Moffitt (McGee & Farrington, 2016) ได้พัฒนาทฤษฎีเพื่ออธิบายความคงที่ของพฤติกรรมต่อต้านสังคมตลอดช่วงชีวิต โดยเฉพาะช่วงที่มีพฤติกรรมกระทำผิดสูงสุดคือวัยรุ่น Moffitt ใช้การศึกษาเส้นโค้งช่วงอายุและการประกอบอาชีพตลอดชีวิตเพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับการกระทำผิดของวัยรุ่น โดยพัฒนาคำอธิบายและจัดประเภทพฤติกรรมต่อต้านสังคมแบบถาวรและแบบจำกัดในช่วงวัยรุ่นผ่านการวิจัยเชิงประจักษ์ จึงสรุปว่าพฤติกรรมต่อต้านสังคมแบบถาวรเป็นผลจากความเสียหายทางประสาทจิตวิทยาในระยะเริ่มแรกของชีวิตร่วมกับความล้มเหลวในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับพัฒนาการที่เอื้อต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคมในช่วงวัยเด็ก ในทางกลับกันพฤติกรรมต่อต้านสังคมแบบจำกัดในช่วงวัยรุ่นเป็นผลมาจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เผชิญกับช่องว่างระหว่างวุฒิภาวะทางชีวภาพและวุฒิภาวะทางสังคม (maturity gaps) แต่ไม่สามารถหาทางออกที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมได้ วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้นพยายามปรับตัวโดยอุดช่องว่างของวุฒิภาวะตนเองผ่านการลอกเลียนพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม เช่น วัยรุ่นที่หารายได้จากธุรกิจที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้ตัวเองรู้สึกบรรลุวุฒิภาวะโดยเชื่อว่าเป็นการเข้าถึงบทบาทของผู้ใหญ่ หรือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเพื่อให้รู้สึกเป็นอิสระจากการปกครองของพ่อแม่ นอกจากนี้ Moffitt ยังระบุว่าบุคคลที่ปราศจากพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้นเป็นผลมาจาก

- (1) ไม่มีประสบการณ์ที่ต้องเผชิญกับช่องว่างของวุฒิภาวะในช่วงวัยรุ่นหนุ่มสาวหรือช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
- (2) มีลักษณะทางพยาธิสภาพทางจิตที่แยกบุคคลออกจากกลุ่มสังคมวัยเดียวกัน
- (3) ไม่มีโอกาสสัมผัสกับตัวแบบทางสังคมที่ไม่ดี

แม้ว่าจะมีการให้ความสำคัญกับข้อค้นพบตามทฤษฎี Moffitt มากขึ้น แต่การทดสอบเชิงประจักษ์เกี่ยวกับทฤษฎีของ Moffitt ยังมีน้อยมาก และจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับหลักฐานเชิงประจักษ์ตามทฤษฎีได้ให้ข้อสังเกตหลายประการที่ยืนยันว่าทฤษฎีจำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมให้หลากหลาย เช่น กลุ่มชนชั้นล่างที่มักถูกสันนิษฐานว่าเป็นกลุ่มกระทำผิดซ้ำแต่

งานวิจัยในเวลาต่อมาแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะเช่นนี้มีได้เป็นจุดตั้งต้นของพฤติกรรมต่อต้านสังคม หรือกลุ่มที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่เริ่มต้นในวัยผู้ใหญ่ก็มีประวัติเคยถูกจับกุมดำเนินคดีมาก่อน ซึ่งแตกต่างจากข้อสังเกตเชิงทฤษฎี

การศึกษาวิจัยทางอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตที่มองว่าเส้นทางชีวิตส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมอาชญากรรมจึงเสมือนอยู่บนกระบวนทัศน์ของศึกษาแบบย้อนหลังเพื่อแกะรอยชีวิตของอาชญากรทำให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะระยะยาวของการประกอบอาชญากรรม กระบวนทัศน์นี้ได้สะท้อนถึงจุดยืนของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตที่ให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้น ความเปลี่ยนแปลง ความต่อเนื่อง และจุดสิ้นสุดของการประกอบอาชญากรรม จากภาวะสันนิษฐานนี้นำมาสู่การศึกษาวิจัยที่มุ่งค้นหาระยะเวลาของการเริ่มเข้าสู่อาชญากรรมอาชีพ ระยะเวลาการคงอยู่ของพฤติกรรมอาชญากรรมของแต่ละบุคคล รวมทั้งจุดสิ้นสุดการประกอบอาชญากรรมผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในแต่ละช่วงของพัฒนาการชีวิต

2.6 กระบวนการยุติธรรมสำหรับความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา

เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าการข่มขืนกระทำชำเราเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อมาตรฐานของสังคม และถือเป็นหนึ่งในฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อมีความผิดอาญาย่อมมีการลงโทษ หรือมีวิธีการต่าง ๆ สำหรับดำเนินการกับผู้กระทำผิดผ่านนวัตกรรมทางสังคมอย่างกระบวนการยุติธรรม (criminal justice system) ที่ประกอบไปด้วยวิธีการ ขั้นตอนที่สุดคล้องกับบทประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอิสระหลายภาคส่วน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการ ศาล กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานตั้งแต่การสืบสวนสอบสวน จับกุม พิพากษา ลงโทษ และแก้ไขฟื้นฟู เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้สังคม

ระบบงานยุติธรรม หรือกระบวนการยุติธรรมเกิดขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมาย 4 ประการ (อุนิษา เลิศโตมรสกุล และอัณณพ ชูบำรุง, 2561) ได้แก่

1. การลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งกฎหมายอาญาได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าความผิดชนิดใดควรได้รับโทษอย่างไร และศาลเป็นผู้พิจารณาตัดสินลงโทษ

2. การนำผู้กระทำผิดออกจากชุมชนที่กระทำความผิด เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนรู้สึกหวาดกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัย เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเอง และชุมชน

3. ป้องกันการประกอบอาชญากรรม หรือการเอาอย่าง และเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งการป้องกันอาชญากรรมจะสัมฤทธิ์ได้ขึ้นอยู่กับ การลงโทษอย่างเด็ดขาด แน่นนอน และรวดเร็ว

4. แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้เป็นคนดี ซึ่งเป็นภาระที่ขึ้นกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจฯ รวมถึงความร่วมมือจากองค์กรอื่น ๆ และภาคประชาชน

ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นนวัตกรรมสังคมที่มีรายละเอียดในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกันหลายหน่วยงาน ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมโดยมุ่งเน้น 2 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ (1) บทกำหนดโทษสำหรับความผิดซ้ำเรื้อรัง และ (2) ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศ

2.6.1 บทกำหนดโทษสำหรับความผิดซ้ำเรื้อรัง

“โทษ” เป็นเครื่องมือทางกฎหมาย เป็นวิธีการที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใช้กับมนุษย์ด้วยกันที่ฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดต่อระเบียบสังคมที่มีฐานะเป็นกฎหมายอาญา ธรรมชาติของโทษมีหน้าที่สร้างความเกรงกลัว หรือให้น้ำหนักทางความคิดความรู้สึกต่อตัวผู้ที่จะกระทำผิดถึงผลร้ายจากการกระทำเมื่อละเมิดบทบัญญัติของกฎหมายอาญา ซึ่งอาจเป็นทางทรัพย์สิน เสรีภาพ ชีวิตร่างกาย เป็นต้น (ธานี วรรักษ์, 2557)

ทฤษฎีในกลุ่มอาชญาวิทยา เช่น ทฤษฎียับยั้งชั่งใจ (deterrence theory) ที่มีรากฐานจากแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (classical school of criminology) เชื่อว่ามนุษย์จะคำนึงถึงผลลัพธ์ของการกระทำก่อนที่จะมีพฤติกรรมใด ดังนั้นการป้องกันมิให้บุคคลกระทำความผิด จึงต้องมีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ซึ่งหมายถึงการมีอัตราโทษที่รุนแรง มีการลงโทษที่รวดเร็ว ผู้กระทำผิดมีโอกาสถูกจับกุมอย่างแน่นนอน และได้กระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใส ภายใต้แนวคิดนี้จึงเป็นรากฐานสำคัญของการบัญญัติกฎหมาย และปรัชญาการบริหารงานยุติธรรม เช่น การกำหนดอัตราโทษที่รุนแรงสำหรับอาชญากรรมบางประเภท ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (rational choice theory) ที่มีมุมมองว่าการที่บุคคลได้คิดคำนวณถึงผลที่ตามมาหลังประกอบอาชญากรรมแล้ว ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ที่จะได้รับ ความเป็นไปได้ที่จะถูกจับกุม อัตราโทษที่จะได้รับหากถูกจับกุม รวมทั้งทางเลือกอื่นที่ไม่ขัดต่อกฎหมายแล้วจึงเลือกที่จะประกอบอาชญากรรมเพื่อผลประโยชน์หรือความพึงพอใจ (พรชัย ชันดี กฤษณพงศ์ พุทธระกูล และจอมเดช ตริเมฆ, 2558)

ดังนั้นฐานคติของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมจึงให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจของบุคคลว่าจะเลือกประกอบอาชญากรรมหรือไม่โดยคำนวณจากโทษที่จะได้รับหากถูกจับกุมกับผลที่คาดหวังว่าจะได้รับจากการกระทำผิดนั้น หากพิจารณาว่าความทุกข์ที่จะได้รับจากการถูกจับกุมมากกว่าความสุขที่ได้จากการกระทำผิด บุคคลจะเลือกไม่ประกอบอาชญากรรม แนวคิดนี้ส่งผลถึงกระบวนการตัดสินของระบบบริหารงานยุติธรรม และความเชื่อร่วมกันของบุคคลในสังคม ทำให้รูปแบบการควบคุมอาชญากรรมในสังคมไทยที่ผ่านมาเน้นการออกกฎหมายอาญาที่กำหนดโทษรุนแรงสำหรับพฤติกรรมต้องห้ามเพื่อป้องปรามการกระทำผิด

สภาพบังคับตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย มาตรา 18 ได้กำหนดโทษความผิดอาญาไว้ดังนี้ (สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ สุธีราภรณ์ แสงจันทร์ศรี และอนิสมา มานะทน, 2562)

1. ประหารชีวิต คือการเอาผู้ถูกพิพากษาให้ประหารชีวิตไปกระทำให้ตายด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้
2. จำคุก คือการเอาตัวไปคุมขังไว้ในเรือนจำตามกำหนดเวลาที่ศาลพิพากษา
3. กักขัง คือการเอาตัวไปกักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดเอาไว้ มิใช่เรือนจำ
4. ปรับ คือการบังคับเอาจากผู้กระทำผิดเป็นจำนวนเงิน
5. ริบทรัพย์สิน คือการบังคับเอาจากทรัพย์สิน โดยทรัพย์สินที่ริบตกเป็นของแผ่นดิน

ดังนั้นสำหรับบทกำหนดโทษของผู้กระทำผิดฐานคดีข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาจึงไม่มีแนวทางที่นอกเหนือจากมาตรการข้างต้น และความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราถือเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หรือความผิดต่อรัฐซึ่งไม่สามารถตกลงยอมความกันได้ เนื่องจากพฤติกรรมที่เป็นอันตรายหรือกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม อย่างไรก็ตามมีเพียงเฉพาะการข่มขืนระหว่างคู่สมรส หากมิได้เกิดเหตุต่อหน้าธารกำนัล หรือไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย จะถือเป็นความผิดอันยอมความได้ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราสรุปไว้ ดังตาราง 6

ตาราง 6 บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเรา

เหยื่อการข่มขืน กระทำชำเรา	เหตุเพิ่มโทษ	บทกำหนดโทษ		
		จำคุก (ปี)	ปรับ (บาท)	ประหาร
ผู้ใหญ่	ขู่เชิญ ประทุษร้าย ทำให้อยู่ในภาวะไม่สามารถ ขัดขืนหรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผู้อื่น	4-20	80,000- 400,000	-
	ทำให้เหยื่อเข้าใจว่าผู้กระทำผิดมีอาวุธปืนหรือ วัตถุระเบิด	7-20	140,000- 400,000	-
	มีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือรูมโหรัม	15-20 หรือ ตลอดชีวิต	300,000- 400,000	-
เด็ก	อายุไม่เกิน 15 ปี	5-20	100,000- 400,000	-
	อายุไม่เกิน 13 ปี	7-20 หรือ ตลอดชีวิต	140,000- 400,000	-
	ทำให้เหยื่อเข้าใจว่ามีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด	10-20	200,000- 400,000	-
	มีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือรูมโหรัม	ตลอดชีวิต	300,000- 400,000	-
ไม่ว่าเหยื่อจะเป็น เด็กหรือผู้ใหญ่	ข่มขืนจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส	15-20 หรือ ตลอดชีวิต	300,000- 400,000	ประหาร
	ข่มขืนจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย	ตลอดชีวิต	-	ประหาร
	บันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการ กระทำอนาจารนั้นไว้ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดย มิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น	ระวางโทษหนักขึ้นจากที่บัญญัติอีกหนึ่งใน สาม		
	เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งภาพหรือเสียงการกระทำ ชำเราหรือการกระทำอนาจารที่บันทึกไว้	ระวางโทษหนักขึ้นจากที่บัญญัติอีกกึ่ง หนึ่ง		
เป็นบุคคลที่ต้อง ได้รับการปกป้อง	เหยื่อเป็นบุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดา มารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา ญาติสืบสาย โลหิต ศิษย์ ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ ราชการ ในความปกครอง เป็นต้น	ระวางโทษหนักขึ้นจากที่บัญญัติอีกหนึ่งใน สาม		
	เหยื่อเป็นบุคคลซึ่งไม่สามารถปกป้องตนเอง อัน เนื่องจากเป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้มีจิตบกพร่อง โรค จิต หรือจิตฟั่นเฟือน คนป่วยเจ็บ คนชรา สตรีมี ครรภ์ หรือผู้ซึ่งอยู่ในภาวะไม่สามารถรู้ผิดชอบ			

ที่มา: พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562

จากตาราง 6 จะเห็นได้ว่าความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราถูกกำหนดโทษให้สูงขึ้นเมื่อการกระทำผิดเกิดขึ้นกับเหยื่อที่มีอายุน้อย หรือบุคคลที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองตามหน้าที่ หรือผู้ที่ไม่สามารถปกป้องตนเองได้ อันเป็นผลจากการปรับปรุงบทบัญญัติในปี 2562 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และให้ความคุ้มครองครอบครัวบุคคลซึ่งถูกระงับทางเพศกลุ่มต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น แม้ว่าการเพิ่มโทษอาจมีผลให้ผู้ที่คิดจะกระทำผิดต้องไตร่ตรองถึงผลร้ายที่ตามมา แต่หากกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ หรือความรวดเร็วของการดำเนินการก็ตาม หรือมีโอกาที่ผู้กระทำผิดจะหลุดพ้นจากการลงโทษ ย่อมส่งผลให้การควบคุมอาชญากรรมไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้วิธีการในการจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความผันแปรของอัตราการกระทำผิด

2.6.2 ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศ

การกระทำผิดทางเพศมักเป็นที่สนใจของสื่อต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ และสำนักข่าวต่าง ๆ ส่วนใหญ่ผู้กระทำผิดถูกนำเสนอในลักษณะของบุคคลที่มีจิตใจเหี้ยมโหดผิดมนุษย์ แปลกประหลาด จิตใจวิปริต หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต ดังนั้นผู้กระทำผิดทางเพศจึงมักตกเป็นเป้าของการคุกคาม หรือกลั่นแกล้งโดยผู้กระทำผิดอื่น ๆ ในเรือนจำ หรือประสบปัญหาในการปรับตัวเข้ากับชุมชนเมื่อพ้นโทษแล้ว ในขณะที่เดียวกันผู้เชี่ยวชาญมักประสบความยากลำบากในการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิดทางเพศ อันเนื่องจากผู้กระทำผิดทางเพศถูกเกลียดชังและถูกดูหมิ่นดูแคลนมากกว่าผู้กระทำผิดประเภทอื่น ๆ (Thomas, 2005)

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนและนำเสนอยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศจำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่น เพื่อสะท้อนภาพของการแก้ไขปัญหการกระทำผิดทางเพศที่แตกต่างกันภายใต้บริบทของแต่ละประเทศ

1. ประเทศไทย

ก่อนปี พ.ศ.2565 กระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยมีทางเลือกเกี่ยวกับมาตรการจัดการหรือแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศน้อย สะท้อนผ่านประมวลกฎหมายอาญาที่ให้อำนาจตุลาการในการลงโทษผู้กระทำผิดทางเพศได้เพียงการจำคุก ปรับ หรือประหารชีวิตเท่านั้น แม้ว่าพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการแก้ไขหมวดความผิดเกี่ยวกับเพศ แต่สาระสำคัญยังคงเกี่ยวกับประเด็นของเพิ่มโทษ การนิยามการกระทำชำเราใหม่ การกำหนดฐานความผิดใหม่ (การค้าประเวณี บันเทิงและเผยแพร่คลิปร่วมขืน) การกำหนดให้การ

ข่มขืนกระทำชำเราหรืออนาจารคู่สมรสเป็นความผิดฐานที่สามารถยอมความได้ แต่ยังมีได้กำหนด มาตรการที่หลากหลายในการจัดการแก้ไขหรือมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทาง เพศ รวมทั้งการให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อดำเนินการ

ในขณะที่การวิจัยเรื่องการพิจารณาคดีข่มขืน: ความเข้าใจเรื่องการตอบสนองของ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อความรุนแรงทางเพศในประเทศไทยและประเทศเวียดนาม พบว่า ทั้งประเทศไทยและเวียดนามมีอัตราการไม่ดำเนินคดีสูงมากในขั้นตอนของการติดต่อครั้งแรก และ ขั้นตอนการแจ้งความ รวมทั้งผู้เสียหายจำนวนมากถูกข่มขืนหรือเร่รังรัดให้หาทางไกล่เกลี่ยหรือ วิธีการตกลงกันเองนอกกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เป็นทางการ ผู้เสียหายจำนวนมากถูกขอให้ เล่าเรื่องที่ประสบหลายครั้ง หรือได้รับการปฏิบัติอย่างขาดความเคารพและความละเอียดย่อน เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจปฏิเสธที่จะรับแจ้งความ หรือรับแจ้งความแต่ไม่ดำเนินการสอบสวน หรือเตะถ่วง การสอบสวน และยังขาดหน่วยงานหรือศาลเฉพาะทางที่ทำงานอย่างอุทิศตนและมีความเชี่ยวชาญซึ่ง อาจทำให้เกิดความขาดแคลนมีอาชีพในหมู่ผู้ปฏิบัติงานยุติธรรมทางอาญาในการแก้ปัญหาคดีความ รุนแรงทางเพศในลักษณะที่อ่อนไหวและมีประสิทธิภาพ (ไอลิน สกินนิเดอร์ รูท มอนต์โกเมอรี และส เตฟานี การ์เรต์ต์, 2560)

ช่วงก่อนพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ ความรุนแรง พ.ศ.2565 จะประกาศใช้ ผู้วิจัยพบว่าประเทศไทยมีระบบที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการผู้กระทำผิดทางเพศที่ชัดเจน 2 ประเด็น ได้แก่ โปรแกรมการบำบัดแก้ไขผู้ต้องขังตามลักษณะ แห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด และระบบเฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน ดังนี้

1.1 โปรแกรมการบำบัดแก้ไขผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด

ในกรณีที่ดีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว หากผู้พิพากษา พิจารณาตัดสินให้ผู้กระทำผิดจำคุก กรมราชทัณฑ์ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขผู้กระทำผิดมี โปรแกรมการบำบัดแก้ไขผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด (กรมราชทัณฑ์, 2561) โดยเริ่มจากการจำแนกชั้นพื้นฐาน และจำแนกลักษณะเพื่อการบำบัดแก้ไข จากนั้นจึงนำไปสู่ การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะ สำหรับโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศมีวัตถุประสงค์ เพื่อการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงประสงค์ โดยแยกเป็น 2 ส่วนหลักคือ (1) เน้นการทำให้ผู้กระทำผิดเข้าใจถึงสาเหตุการกระทำผิดของตน และ (2) เน้นการ

พัฒนาทักษะในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นโปรแกรมการแก้ไขและปรับพฤติกรรมผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศ ส่วนใหญ่มุ่งจึงที่จะปรับพฤติกรรมดังนี้

1. ปรับทัศนคติและเพิ่มความรู้เกี่ยวกับเพศให้ถูกต้อง
2. ลดการหมกมุ่นพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศลง การเรียนรู้วิธีลดความต้องการทางเพศ
3. เพิ่มทักษะในการควบคุมอารมณ์ และเพิ่มทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพศตรงข้าม
4. ทำให้ตระหนักและรับรู้ภาวะจิตใจของผู้เสียหาย เพื่อให้รู้ว่าเหยื่อได้รับผลร้ายอย่างไร ทนทุกข์ทรมานเพียงใด และผลกระทบที่ตามมา
5. ทำให้เข้าใจถึงวงจรในการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกและแนวทางในการหลีกเลี่ยงวงจรดังกล่าว

หลักสูตรจึงมีองค์ประกอบของบทเรียนสำหรับให้ความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติที่หลากหลายขึ้นอยู่กับการจำแนกลักษณะ ซึ่งโดยทั่วไปเนื้อหาหลักสูตรประกอบไปด้วย การสร้างแรงจูงใจและสร้างบรรทัดฐานของกลุ่ม การทำความเข้าใจในการกระทำผิดของตน การเรียนรู้ผลกระทบและความรู้สึกของผู้เสียหาย เพศศึกษา การมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพศตรงข้าม การจัดการกับอารมณ์เพศและการปรับพฤติกรรมต่อสิ่งเร้า การฝึกทักษะทางสังคม การควบคุมอารมณ์ การจัดการกับความเครียด ทักษะการแก้ปัญหา และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ตลอดจนการประเมินหลายระดับ อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพของโปรแกรมอาจไม่ใช่สิ่งที่สำคัญเท่ากับการทำให้ผู้ต้องขังเข้ารับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูอย่างทั่วถึง เนื่องจากผู้ต้องขังมีจำนวนมากและบุคลากรมีจำนวนจำกัด

1.2 ระบบเฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน

ในประเด็นของการคุมประพฤติและการติดตามผล กรมคุมประพฤติได้เตรียมความพร้อมในการจัดตั้งศูนย์ JSOC (Justice Safety Observation Ad hoc Center) หรือศูนย์เฉพาะกิจเฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะเทือนขวัญของผู้พ้นโทษที่มีลักษณะพิเศษ โดยกลุ่มเป้าหมายในการเฝ้าระวังการกระทำผิดซ้ำในชุมชนของ JSOC มี 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มเฝ้าระวังที่ 1 (Watch list 1) คือกลุ่มผู้พันโทษที่เคยก่อคดีสะเทือนขวัญ 8 ฐานความผิด ได้แก่ (1) ฆ่าเด็กหรือข่มขืนเด็ก (2) ฆ่าข่มขืน (3) ฆาตกรต่อเนื่อง (4) ฆาตกรโรคจิต (5) สังหารหมู่ (6) ชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์โดยการฆ่า (7) นักค้ายาเสพติดรายสำคัญ และ (8) นักค้ายาเสพติด

กลุ่มเฝ้าระวังที่ 2 (Watch list 2) คือกลุ่มผู้ได้รับการพักโทษ หรือผู้ได้รับการลดวันต้องโทษที่เคยก่อคดีสะเทือนขวัญ 8 ฐานความผิด และผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ หรือผู้ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกที่มีความเสี่ยงจะกระทำผิดซ้ำ ซึ่งต้องเฝ้าระวังติดตามเป็นพิเศษ

กลุ่มเฝ้าระวังที่ 3 (Watch list 3) ผู้กระทำผิดที่ก่ออาชญากรรมสะเทือนขวัญ ซึ่งอยู่ในการเฝ้าระวังและติดตามความคืบหน้าการดำเนินคดี

วิธีการดำเนินงานของศูนย์ JSOC มี 5 วิธีการ ได้แก่ 1. การจัดทำฐานข้อมูลและข่าวสารในการติดตามเฝ้าระวัง 2. ใช้กลไกทางสังคมในการเฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมผู้กระทำผิด ร่วมกับฝ่ายปกครอง ตำรวจ และอาสาสมัครภาคประชาชน 3. ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการติดตามเฝ้าระวัง ได้แก่ ระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว 4 เฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมผู้กระทำผิดอย่างต่อเนื่อง และ 5 ประเมินสถานการณ์เพื่อปรับวิธีการติดตาม (กรมคุมประพฤติ, ม.ป.ป.)

แม้ว่าจะมีการดำเนินการติดตามผลโดยฝ่ายปกครองหรือตำรวจแต่ยังไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ทำให้เกิดการผลักดันกฎหมายฉบับใหม่ในปี พ.ศ.2565 คือพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565 และจะมีผลบังคับใช้ภายหลัง 90 วัน ผลของกฎหมายฉบับนี้จะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีมาตรการทางเลือกสำหรับการป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรม เพื่อการแก้ปัญหาและลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ โดยมีคณะกรรมการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด การเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังการพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และการคุมขังฉุกเฉิน ทำให้มีมาตรการทางเลือกสำหรับผู้กระทำผิดที่หลากหลายมากขึ้น

อย่างไรก็ตามมาตรการต่าง ๆ ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาและการออกระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาประเมินผลอีกระยะจึงจะเห็นผลลัพธ์ของมาตรการเหล่านี้

2. สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีความชุกของการกระทำผิดทางเพศสูง เมื่อพิจารณาจากรายงานของ FBI (Uniform crime report) ในปี 2014 พบว่ามีรายงานของการกระทำผิดในคดีบังคับข่มขืน (force rape) จำนวน 79,770 ราย คิดเป็นอัตราต่อประชากรเท่ากับมีผู้หญิงถูกข่มขืน 25 คนต่อประชากร 100,00 ราย ถือว่าลดลงร้อยละ 10.6 เมื่อเทียบกับปี 2009 ที่มีสถิติคดีบังคับข่มขืนจำนวน 88,097 ราย อย่างไรก็ตามหากเทียบกับสถิติที่สำรวจจากเหยื่ออาชญากรรมพบว่าจำนวนเหยื่อจากการข่มขืนกระทำชำเราเพิ่มสูงขึ้นถึง 300,170 รายในปี 2013 และลดลงร้อยละ 5.3 หรือจำนวน 284,350 ราย ในปี 2014 (Wiseman, 2015) ทำให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ในการป้องกันและการแทรกแซงการกระทำผิดทางเพศโดยใช้ตัวแบบบริหารจัดการผู้กระทำผิดทางเพศแบบองค์รวมหรือ CASOM model หรือชื่อเต็มว่า Comprehensive Approach to Sex Offender Management ดำเนินการภายใต้ศูนย์บริหารจัดการผู้กระทำผิดทางเพศ (Center for Sex Offender Management; CSOM) ที่บูรณาการฐานความคิดอันหลากหลาย เช่น การให้ความสำคัญกับเหยื่อ องค์กรความรู้เฉพาะด้านและการฝึกฝนความเชี่ยวชาญ การให้ความรู้แก่สาธารณะ กลยุทธ์การกำกับติดตามและประเมินผล การใช้ความรู้แบบสหวิชาชีพ เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำผิดทางเพศในกระบวนการยุติธรรม เช่น การสอบสวน การฟ้องร้อง การจัดการ การประเมิน การบำบัดรักษา การกำกับติดตาม การกลับมาใหม่ การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดและการแจ้งเตือนชุมชน ซึ่งมีหลายวิธีการดังนี้ (Lobanov-Rostovsky, 2017)

2.1. การกำกับดูแลเฉพาะทาง (specialized supervision)

การกำกับดูแลเฉพาะทางสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศเป็นระบบที่ถูกพัฒนาและใช้มานานกว่า 25 ปี สำหรับผู้กระทำผิดทางเพศในช่วงคุมความประพฤติหรือช่วงได้รับการผ่อนปรนโทษภายใต้เงื่อนไขพิเศษ โดยใช้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการฝึกฝนพิเศษกับความรู้แบบสหวิทยาการ และการวางแผนบำบัดแก้ไขเฉพาะ รวมทั้งอาจใช้เทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น ระบบการสืบค้นตำแหน่ง (GPS monitoring) และเครื่องจับเท็จประกอบกันไป จากการสำรวจในปี 2008 พบว่าการกำกับดูแลเฉพาะทางเป็นวิธีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในเกือบทุกรัฐเพื่อจุดประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงและจัดบริหารที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำผิดทางเพศ ในหลายรัฐใช้วิธีนี้กับผู้กระทำผิดทางเพศที่อยู่ในช่วงคุมความประพฤติและช่วงทำทัณฑ์บน

แม้ว่าจะมีผลการศึกษานานาชาติใหญ่หลายชิ้นที่ประเมินประสิทธิภาพของการกำกับดูแลเฉพาะทางในผู้กระทำผิดอาญา แต่ข้อค้นพบในผู้กระทำผิดอาญาคดีอื่นไม่สามารถอธิบายขยายผลมาในกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศได้ ในขณะที่งานวิจัยเชิงทดลองที่ Jackson County รัฐโอเรกอนได้ทดลองใช้การกำกับดูแลเฉพาะทาง ร่วมกับการบำบัดในชุมชน และการประเมินโดยเครื่องจับเท็จโดยบูรณาการแบบสหวิทยาการในกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศระบบกักกัน (containment approach) โดยพิจารณาที่อัตราการกระทำผิดซ้ำในช่วงระยะเวลาการติดตามผล 3-5 ปี พบว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทางเพศกลุ่มทดลอง (ร้อยละ 8.8) น้อยกว่ากลุ่มควบคุมที่เป็นผู้กระทำผิดทางเพศจากต่างพื้นที่ซึ่งมิได้ใช้รูปแบบการบำบัดแบบเดียวกัน (ร้อยละ 15) และกลุ่มผู้กระทำผิดอาญาคดีอื่น (ร้อยละ 26.7) เช่นเดียวกับการศึกษาในโคโลราโดที่ศึกษาแนวทางการกักกันผู้กระทำผิดทางเพศที่อยู่ระหว่างทัณฑ์บนหลังปล่อยตัวจากเรือนจำโดยใช้การกำกับดูแลเฉพาะทาง ร่วมกับการบำบัดตามแผนบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ และการประเมินโดยเครื่องจับเท็จพบว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำ (ร้อยละ 16) ต่ำกว่าผู้กระทำผิดทางเพศที่ไม่ใช้วิธีการนี้ (ร้อยละ 29.3)

การวิจัยประสิทธิผลของการกำกับดูแลเฉพาะทางในผู้กระทำผิดทางเพศโดยเฉพาะ ร่วมกับการบำบัดแก้ไขอื่น ๆ (เช่น การกักกัน) มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น จำนวนของการศึกษาไม่มากเพียงพอ กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ระยะเวลาติดตามผลที่สั้น และวิธีการวัดอัตราการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกัน ทำให้การนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกันเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักถึงข้อจำกัดเหล่านี้ หรือแม้แต่สถิติการแจ้งความอาชญากรรมทางเพศที่ต่ำกว่าความเป็นจริงก็เป็นปัญหาของงานวิจัยเช่นกัน

2.2. กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบ (Circles of Support and Accountability)

กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบ หรือ CoSA เป็นยุทธวิธีการกำกับดูแลที่ใช้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามาให้การสนับสนุนผู้กระทำผิดทางเพศ โดยรวบรวมทรัพยากรในชุมชนเพื่อสนับสนุนดูแลผู้กระทำผิดทางเพศ โดยใช้วงสนทนาที่มีการพบปะกันระหว่างสมาชิกในชุมชนและผู้กระทำผิดทางเพศที่พ้นโทษหรืออยู่ระหว่างทัณฑ์บน มีการสร้างข้อตกลงร่วมกันบนพื้นฐานความเสมอภาคเท่าเทียมและความรับผิดชอบเพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับสู่ชุมชนได้และให้ชุมชนร่วมออกแบบแนวทางการลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำกับตัวผู้กระทำผิดในบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีสหวิชาชีพร่วมสนทนาในกลุ่มด้วย โดยตัวผู้กระทำผิดทางเพศจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อแผนการกำกับด้วยตนเอง (self-monitoring plan) โดยปกติแล้วจะทำแผนนี้ภายหลังจากการกำกับโดยข้อกำหนดทางกฎหมาย แนวทางนี้พัฒนาขึ้นครั้งแรกที่ประเทศแคนาดา แต่เริ่มใช้ปฏิบัติในสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร

เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม คาตาโลเนีย บัลแกเรีย และลัตเวีย จากการทบทวนวรรณกรรมมีวงสนทนาทั้งสิ้น 446 วง ปัจจุบันในสหรัฐอเมริกามีหลายรัฐที่ใช้ CoSA เช่น แคลิฟอร์เนีย โคโลราโด มินเนโซต้า และเวอร์มอนท์ รวมถึงอยู่ระหว่างดำเนินการอีกหลายรัฐ เช่น นอร์ท-แคโรไลนา วอชิงตัน และอื่น ๆ (Lobanov-Rostovsky, 2017; The National Reentry Resource Center, 2020)

กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบมีงานวิจัยสนับสนุนว่ามีประสิทธิภาพในการลดการกระทำผิดซ้ำ เช่นงานวิจัยในแคนาดาที่เปรียบเทียบผู้กระทำผิดทางเพศที่ผ่าน CoSA มีอัตราการกระทำผิดซ้ำ (ร้อยละ 5) ต่ำกว่าผู้กระทำผิดทางเพศที่ไม่ได้ใช้วิธีการของ CoSA (ร้อยละ 16.7) จากการติดตามผลในระยะเวลา 4.5 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Duwe ที่ประเมินประสิทธิภาพของ CoSA ที่มินเนโซต้า ด้วยการใช้การทดลองแบบสุ่มที่มีกลุ่มควบคุม (a randomized controlled trial design) พบว่าผู้ทดลองที่เข้าร่วม CoSA มีอัตราการกระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศต่ำกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วม CoSA แม้จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม อย่างไรก็ตามผู้กระทำผิดทางเพศที่เข้าร่วม CoSA ถูกจับกุมซ้ำน้อยกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วม CoSA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่งานวิจัยแบบทบทวนอย่างเป็นระบบ (systematic review) ไม่พบนัยสำคัญของการลดจำนวนการกระทำผิดซ้ำทางเพศลงได้ แต่แสดงให้เห็นว่าสามารถลดความเป็นอันตรายหรือความรุนแรงของการกระทำผิดซ้ำครั้งใหม่ได้ ในขณะที่บางหลักฐานบ่งชี้ว่าสามารถลดการกระทำผิดซ้ำโดยรวมลงได้ รวมทั้งผลทางบวกของ CoSA ทำให้ CoSA มีความคุ้มค่าในการลงทุน (Lobanov-Rostovsky, 2017)

2.3. การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตาม และการใช้ระบบติดตามตัว (electronic monitoring, including Global Positioning Systems)

การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตาม หรือการใช้ระบบติดตามตัว (GPS) เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการกำกับติดตามผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความทันสมัยมากกว่าในอดีตที่เคยใช้อุปกรณ์ส่งสัญญาณวิทยุระหว่างบ้านและสถานีตรวจสอบซึ่งไม่สามารถกำกับติดตามผู้กระทำผิดเมื่อออกจากบ้านได้ (ระบบ passive) แต่เมื่อเทคโนโลยีในปัจจุบันก้าวหน้ามากขึ้นทำให้สามารถใช้ระบบติดตามตัว (GPS) แบบทราบผลทันทีทันใดได้ (real time) และสามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ได้หากผู้กระทำความผิดเข้าสู่พื้นที่ต้องห้าม (เช่น พื้นที่ละแวกบ้านของเหยื่อ) การตรวจสอบโดย GPS ในปัจจุบันสามารถทำงานได้ทั้งแบบ active (การติดตามแบบ real time) และ passive (การบันทึกข้อมูลไว้และตรวจสอบภายหลัง รวมถึงการแจ้งเตือนกรณีที่จะละเมิดข้อห้ามผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์)

สำหรับสหรัฐอเมริกา มีหลายรัฐที่กฎหมายอนุญาตให้ใช้วิธีการติดตามผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แต่บางรัฐอนุญาตให้ใช้โดยมีข้อจำกัด

จากการทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตาม (แบบที่ไม่ใช่ GPS) กับผู้กระทำผิดคดีอาญาทั่วไป (ไม่จำกัดเฉพาะคดีเพศ) ไม่พบว่าสามารถลดการกระทำผิดซ้ำทางอาญาอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการศึกษานขนาดใหญ่ครั้งที่สองเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แบบ passive และ GPS กับผู้กระทำผิดอาญาที่ถูกกักบริเวณในที่พักอาศัยศึกษาในพื้นที่รัฐฟลอริดา ระหว่างปี 1998 และ 2002 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้กระทำผิดอาญาที่ถูกกำกับด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีระดับของการประกอบอาชญากรรมครั้งใหม่ที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้ใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตาม ผลการวิจัยในแต่ละรัฐให้ผลที่แตกต่างกันทั้งด้านประสิทธิภาพของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตามเมื่อใช้อัตราการกระทำผิดซ้ำเป็นตัวบ่งชี้ พบว่าในบางรัฐที่มีกฎหมายอนุญาตให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตามนั้นสามารถช่วยลดการกระทำผิดซ้ำหรือการประกอบอาชญากรรมครั้งใหม่ได้ ในขณะที่ผลการวิจัยบางพื้นที่ไม่ได้พบว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตามสามารถลดอัตราการกระทำผิดซ้ำได้ แต่ให้ประโยชน์อื่น เช่น การลดโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะหลบหนี นอกจากนี้การใช้อุปกรณ์ยังประสบปัญหาหลายประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของวิธีการ เช่น สัญญาณขาดหาย สัญญาณถูกล็อก และข้อมูลที่หนาแน่นทำให้ล่าช้า

ในการศึกษาที่แคลิฟอร์เนียกับผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความเสี่ยงสูงจำนวน 516 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ GPS จับคู่กับกลุ่มที่ไม่ใช่ GPS ในการระบุตำแหน่ง ผลการศึกษาเปรียบเทียบอัตราการถูกจับกุมซ้ำในความผิดทางเพศพบว่าทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (กลุ่มที่ใช้ GPS กำกับมีการกระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 2.7 และกลุ่มที่ไม่ใช่ GPS กำกับมีการกระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 5) เช่นเดียวกับจำนวนการเข้าสู่การพิจารณาคดีซ้ำในช่วงติดตามผล 1 ปีหลังปล่อยตัว (ร้อยละ 1.9 และร้อยละ 4.3 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตามกลุ่มที่ใช้ GPS มีระดับการละเมิดทัณฑ์บนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศลดลงอย่างเห็นได้ชัด (ร้อยละ 5 และร้อยละ 12.4 ตามลำดับ) (Lobanov-Rostovsky, 2017) ด้วยข้อจำกัดหลายประการเกี่ยวกับงานวิจัยทั้งขนาดกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาติดตามผล และการใช้กลุ่มเปรียบเทียบ จึงจำเป็นต้องศึกษาผลกระทบและความคุ้มค่าของวิธีการต่อไป อย่างไรก็ตามวิธีการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์กำกับติดตามไม่ควรถูกใช้เป็นช่องทางเดียวในการจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศ แต่ควรใช้เป็นวิธีการเสริมประกอบกับวิธีการอื่น ๆ เช่น การกำกับดูแลเฉพาะทาง สำหรับผู้กระทำผิดทางเพศที่มีแนวโน้มไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดแก้ไข

2.4. มาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ (Sexual offender civil commitment)

รัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา และรัฐต่าง ๆ กว่า 20 รัฐ ได้ออกกฎหมายอนุญาตมาตรการควบคุมตัวบุคคลที่เชื่อว่าจะมีความเสี่ยงสูงต่อการกระทำผิดทางเพศ หรือมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดทางเพศ หากไม่ถูกควบคุมตัวเพื่อป้องกัน และรับการบำบัดรักษาที่ออกแบบมาเพื่อลดแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ มาตรการควบคุมได้ออกหลักเกณฑ์สำหรับบุคคลเป้าหมายดังนี้

4.1) มีประวัติการประกอบอาชญากรรมทางเพศ

4.2) มีสภาพจิตผิดปกติ (a mental abnormality) ที่ไม่เคยผ่านการบำบัดรักษา

จากเกณฑ์ทั้งสองข้างต้นสะท้อนถึงความเชื่อว่าบุคคลกลุ่มนี้ไม่สามารถจัดการกับความรู้สึกพึงพอใจทางเพศของตนเองได้อย่างเหมาะสม การกลับสู่ชุมชนจึงอาจสร้างอันตรายในชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ ดังนั้นบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดทางเพศเหล่านี้จะถูกควบคุมตัวเพื่อป้องกันและบำบัดรักษาจนกว่าศาลจะพิจารณาว่าบุคคลเหล่านี้ไม่มีความเสี่ยงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เมื่อกฎหมายถูกบังคับใช้ในปี 1999 ผู้กระทำความผิดทางเพศมากกว่า 40,000 คนในรัฐฟลอริดาถูกส่งไปรับการคัดกรองตามขั้นตอนดำเนินการของมาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศตามคำสั่งศาล โดยมีเพียงร้อยละ 9 ที่ได้รับการประเมินทางจิตวิทยาหรือจิตเวช และมีประมาณร้อยละ 3.5 ที่ถูกบังคับใช้มาตรการนี้ จึงกล่าวได้ว่าบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงตามเกณฑ์ของมาตรการนี้มีจำนวนน้อย ซึ่งไม่แตกต่างจากรัฐอื่นที่ใช้กฎหมายนี้ เช่น เท็กซัส (ร้อยละ 1) นิวยอร์ก (ร้อยละ 3.7) และมินเนโซต้า (ร้อยละ 6) นอกจากนี้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโปรแกรมมาตรการควบคุมตัวมีการเผยแพร่ไม่มากนัก และอุปสรรคอื่น ๆ เช่น จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอต่อการวิจัย ระยะเวลาติดตามผลค่อนข้างสั้น และข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เข้าโปรแกรมมีน้อยมาก ดังนั้นในด้านประสิทธิภาพของโปรแกรมยังถือว่าขาดการศึกษาเชิงประจักษ์ที่เพียงพอ และในฐานะกลยุทธ์การจัดการผู้กระทำความผิดทางเพศวิธีการนี้เป็นวิธีที่มีต้นทุนสูงในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการด้านการบำบัดรักษาผู้กระทำผิดทางเพศ (Lobanov-Rostovsky, 2017)

2.5. การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ และการแจ้งเตือนชุมชน (Sex Offender Registration and Notification; SORN)

การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดซ้ำในสหรัฐอเมริกาเริ่มใช้ในช่วงทศวรรษที่ 1930 โดยมี แคลิฟอร์เนียเป็นรัฐแรกที่ดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศในปี 1947 ในขณะที่ วอชิงตันเป็นรัฐแรกที่ดำเนินการแจ้งเตือนชุมชนเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางเพศในปี 1990 เป้าหมายของการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ และการแจ้งเตือนชุมชน คือการยับยั้งผู้กระทำความผิดไม่ให้กลับมากระทำผิดซ้ำ และเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อเพิ่มการคุ้มครองแก่สาธารณะ

รัฐบาลกลางได้ใช้กฎหมายการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดในระดับชาติผ่านการตรากฎหมายการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงทางเพศต่อเด็กและสตรีของ Jacob Wetterling (Jacob Wetterling Crimes Against Children and Sexually Violent Offender Registration Act) ในปี 1994 และกฎหมายการแจ้งเตือนชุมชนในระดับชาติได้ถูกตราร่วมกับการแก้ไขกฎหมายของ Megan (Megan's law) และกฎหมายของ Wetterling ในปี 1996 ส่งผลให้ทั้ง 50 รัฐต้องดำเนินการตามระบบ SORN จากนั้นรัฐบาลกลางได้กลั่นกรองและขยายขอบเขตของ SORN อีกหลายครั้ง และในท้ายที่สุดก็กำหนดโครงการ SORN ใหม่โดยปรากฏเนื้อหาสำคัญในบทหน้าที่ 1 ของกฎหมายเพื่อความปลอดภัยและการคุ้มครองเด็กของ Adam Walsh ในปี 2006 (the Adam Walsh Child Protection and Safety Act) คือกฎหมายการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศและการแจ้งเตือนชุมชน (the Sex Offender Registration and Notification Act) แทนที่กฎหมาย Wetterling และการปรับปรุงเพิ่มเติม โดยข้อกำหนดของ SORNA มีความแตกต่างจาก Wetterling Act ทั้งการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดและขั้นตอนการขึ้นทะเบียนที่ทำให้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนออกสู่สาธารณะมากขึ้น กลไกการแบ่งปันข้อมูล และการบังคับใช้ข้อมูลที่เข้มข้นมากขึ้น รวมทั้งความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางในการดำเนินงานและการเพิ่มความสามารถของโปรแกรมการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ การแบ่งปันข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ ตลอดจนข้อกำหนดการบังคับขึ้นทะเบียน

การขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ และการแจ้งเตือนชุมชน เป็นวิธีการถูกนำมาใช้โดยปราศจากหลักฐานการวิจัยเชิงประจักษ์ถึงประสิทธิภาพ โดยอิงข้อเสนอแนะว่าการใช้ SORN อาจเป็นเครื่องมือเฉพาะสำหรับการยับยั้งผู้กระทำความผิดทางเพศผ่านการทำให้เกิดความตระหนัก การกำกับตน และความยำเกรง ซึ่งช่วยป้องกันการกระทำผิดทางเพศซ้ำโดยเฉพาะ แม้ว่าสมมติฐานเหล่านี้จะไม่ได้รับการทดสอบเชิงประจักษ์ก่อนที่จะดำเนินการตามข้อกำหนดของ SORN แต่มีงานวิจัยหลากหลายวิธีได้พยายามตรวจสอบผลกระทบของ SORN โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่

เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งผลการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกขึ้นทะเบียนและไม่ถูกขึ้นทะเบียนในบางรัฐ เช่น นิวเจอร์ซีย์พบว่าผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกขึ้นทะเบียนมีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่ร้อยละ 7 ในขณะที่กลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศที่ไม่ถูกขึ้นทะเบียนมีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่ร้อยละ 11 ในช่วงเวลาติดตามผล 6.5 ปี อย่างไรก็ตามไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่วอร์ชิงตันทำการเปรียบเทียบอัตราการกระทำผิดซ้ำในช่วงเวลาที่ยังไม่ทำการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศกับช่วงเวลาหลังมีการขึ้นทะเบียน พบว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำมีเพียงร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับก่อนการใช้มาตรการนี้ มีอัตราการกระทำผิดซ้ำอยู่ที่ร้อยละ 7 สอดคล้องกับผลการศึกษาที่มินเนโซต้าซึ่งใช้การแจ้งเตือนชุมชนเมื่อมีการปล่อยตัวผู้กระทำผิดทางเพศระดับ 3 (กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำสูงและมีความเป็นอันตราย) โดยศึกษาในช่วงติดตามผลเป็นระยะเวลา 3 ปี พบว่าสามารถลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ (โดยยึดจากการถูกพิพากษาครั้งใหม่) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ร้อยละ 3.2) ในขณะที่กลุ่มเปรียบเทียบคือช่วงเวลาก่อนที่จะใช้มาตรการแจ้งเตือนชุมชน และกลุ่มที่ไม่มีการแจ้งเตือนมีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่สูงกว่าอย่างชัดเจน (ร้อยละ 32.8 และร้อยละ 9.6 ตามลำดับ) ข้อจำกัดที่พบจากการวิจัยซึ่งให้ผลหลากหลายนั้นรวมถึงการไม่สามารถควบคุมปัจจัยภายนอกได้ และไม่สามารถอธิบายถึงผลของ SORN ต่อการกระทำผิดซ้ำได้อย่างชัดเจน

ในขณะที่การวิจัยเชิงสำรวจให้ผลการวิจัยที่น่าสนใจหลายประการ เช่น กลุ่มประชาชนสาธารณะจาก 15 รัฐที่เป็นสมาชิกชุมชนที่สนับสนุนวิธี SORN โดยความเห็นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและสนับสนุน SORN เชื่อว่าเป็นวิธีที่ยุติธรรม ให้ความปลอดภัยแก่ครอบครัว และคิดว่าเป็นวิธีที่ทำให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามกฎหมาย เห็นผลดีและเรียนรู้ผู้กระทำผิดทางเพศผ่าน SORN โดยเฉพาะผู้หญิงและครอบครัวที่มีบุตรมักจะเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการรายงานพฤติกรรมต้องสงสัยของผู้กระทำผิด แม้ว่า SORN จะมีทั้งผลดีและผลเสียแต่ชุมชนมีแนวโน้มที่จะสนับสนุน SORN เพื่อเพิ่มความรู้สึกลดภัยสาธารณะ

ในมุมมองผลกระทบของ SORN ต่อผู้กระทำผิดทางเพศ จากการวิจัยเชิงสำรวจในผู้กระทำผิดทางเพศพบว่า ร้อยละ 8 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าถูกทำร้ายร่างกาย

ร้อยละ 14 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าถูกทำลายทรัพย์สิน

ร้อยละ 20 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าถูกคุกคาม

ร้อยละ 30 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าสูญเสียงาน

ร้อยละ 19 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าสูญเสียที่อยู่อาศัย

ร้อยละ 16 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าสมาชิกในครอบครัวหรือผู้อาศัยร่วมโดนคุกคาม

ร้อยละ 40-60 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าได้รับผลกระทบทางลบด้านจิตใจ

อย่างไรก็ตามพบว่า มากกว่า 1 ใน 3 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าอยู่ในชุมชนอย่างปลอดภัย และประมาณ 3 ใน 4 รู้สึกว่าวิธีการของ SORN ช่วยยับยั้งการกระทำผิดได้

การศึกษาจำนวนหนึ่งเกี่ยวกับการสำรวจผู้กระทำผิดทางเพศในรัฐต่าง ๆ ทั่วสหรัฐอเมริกาพบว่าข้อกำหนดของ SORN มีผลกระทบเชิงลบหลายประการต่อผู้กระทำผิดทางเพศ สิ่งเหล่านี้รวมถึงผลกระทบในทางลบทางอาชีพการงาน ที่อยู่อาศัย เพื่อน และครอบครัวของผู้กระทำผิดทางเพศ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเครียด การแยกตัว การสูญเสียความหวัง และความอับอาย รวมทั้งมีความเป็นไปได้มากที่จะย้ายไปอาศัยอยู่ในย่านที่ด้อยโอกาส นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า ร้อยละ 10-13 ของผู้กระทำผิดทางเพศรายงานว่าถูกกระทำรุนแรง และการคุกคาม ในขณะที่ผู้กระทำผิดทางเพศหลายรายเชื่อว่า SORN จะไม่ยับยั้งการกระทำผิดซ้ำและเป็นการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม ในทางตรงกันข้ามผู้กระทำผิดทางเพศหลายคนรายงานว่าข้อกำหนดของ SORN กระตุ้นให้พวกเขาประสบความสำเร็จ (Lobanov-Rostovsky, 2017)

โดยสรุปการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของ SORN ยังค่อนข้างจำกัดและข้อค้นพบยังคลุมเครือ บางงานวิจัยรายงานถึงประสิทธิภาพในการลดการกระทำผิด ในขณะที่ผลการศึกษบางชิ้นแย้งว่าไม่สามารถลดอัตราการกระทำผิดซ้ำได้ หรือข้อจำกัดในการเปรียบเทียบผลของ SORN ก่อนและหลังใช้มาตรการยังมีปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ ผลการศึกษบางชิ้นยังขาดความเข้มงวดในวิธีการและความหนักแน่นทางวิทยาศาสตร์ SORN ส่งผลต่อผู้กระทำผิดมากจึงมีทั้งความเห็นที่สนับสนุนและต่อต้าน ในขณะที่ผู้อาศัยในชุมชนที่คุ้นเคยกับ SORN ให้การสนับสนุนต่อมาตรการนี้ ดังนั้นมาตรการ SORN จึงยังมีคำถามที่ต้องศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2.6. การจำกัดบริเวณพักอาศัย (Residence Restrictions)

การจำกัดบริเวณพักอาศัยสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศตามคำสั่งศาลเป็นวิธีการทางกฎหมายที่ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยทั่วไปแล้วข้อบังคับเหล่านี้จะป้องกันไม่ให้ผู้กระทำผิดทางเพศเข้าใกล้ระยะ 1,000 ถึง 2,500 ฟุตของบริเวณโรงเรียน หรือศูนย์รับเลี้ยงเด็ก และ

สถานที่รวมตัวของเด็ก มาตรการนี้เริ่มใช้ครั้งแรกที่รัฐฟลอริดา และรัฐเดลาแวร์ในปี 1995 ปัจจุบันมี 30 รัฐที่ใช้มาตรการนี้ ซึ่งเป็นไปตามกฎ Jessica (Jessica's laws) ด้านประสิทธิผลของมาตรการมีสถานะเสมือนกับกลยุทธ์การจัดการผู้กระทำความผิดทางเพศอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในสหรัฐอเมริกาคือไม่มีหลักฐานการวิจัยที่สนับสนุนประสิทธิผลของวิธีการนี้ก่อนที่จะบังคับใช้นโยบายนี้ อย่างไรก็ตาม หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับข้อสงสัยในมาตรการนี้เริ่มมีออกมาในภายหลัง เช่น การศึกษาในรัฐโคโลราโดไม่พบความแตกต่างในอัตราการกระทำผิดซ้ำเมื่อเปรียบเทียบในประเด็นของการอยู่ใกล้พื้นที่โรงเรียนและสถานรับเลี้ยงเด็กกับการไม่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าว และการศึกษาผู้กระทำความผิดทางเพศในรัฐฟลอริดาไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในประเด็นของอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดซ้ำที่อยู่ห่างจากบริเวณเสี่ยง และผู้ไม่กระทำผิดซ้ำที่อยู่ในบริเวณเสี่ยง

ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้กระทำความผิดทางเพศที่สุ่มเลือกหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำระหว่างปี 1996-2006 (เป็นผู้กระทำอาชญากรรมเด็ก 293 คนและผู้ข่มขืนกระทำชำเรา 112 คน) นักวิจัยพบว่าร้อยละ 76.5 ของผู้กระทำความผิดพบเหยื่อในสถานที่ส่วนตัว และเพียงร้อยละ 6.8 พบเหยื่อในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่ถูกจำกัด นอกจากนี้ร้อยละ 82.2 กระทำผิดในสถานที่ส่วนตัว และมีเพียงร้อยละ 9.1 ที่ผู้กระทำความผิดเป็นคนแปลกหน้า นอกจากนี้มีผู้ข่มขืนกระทำชำเราร้อยละ 18.8 และผู้กระทำอาชญากรรมเด็กร้อยละ 14.7 จะพบเหยื่อในที่สาธารณะ ผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีผลต่อการกระทำผิดมากกว่าสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของผลการศึกษาก็เกี่ยวกับการจำกัดบริเวณพักอาศัยค่อนข้างคล้ายกับการศึกษาอื่น ๆ ทั้งประเด็นของจำนวนหลักฐานเชิงประจักษ์ และขนาดตัวอย่างที่เล็ก ระยะเวลาติดตามผลสั้น อัตราการกระทำผิดซ้ำทางเพศต่ำ รวมทั้งการศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถแยกผลของการจำกัดบริเวณออกจากปัจจัยอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ยังปรากฏรายงานผลกระทบทางลบจากมาตรการนี้ เช่น การสูญเสียที่พักอาศัย การไม่สามารถเข้าถึงระบบสนับสนุนต่าง ๆ ความยากลำบากทางการเงิน ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบทางลบ และบีบบังคับให้ผู้กระทำความผิดทางเพศย้ายที่อยู่อาศัยและอาจเกิดการรวมกลุ่มของผู้กระทำความผิดทางเพศในพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะในชนบท นโยบายนี้จึงถูกคัดค้านการขยายผลโดยผู้เชี่ยวชาญด้านผู้กระทำความผิดทางเพศ (Lobanov-Rostovsky, 2017)

จากแนวทางจัดการผู้กระทำความผิดทางเพศของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีผู้กระทำความผิดทางเพศจำนวนมาก จะเห็นได้ว่าวิธีการที่หลากหลายนี้ผ่านการผลักดันจากภาคประชาชนและกลายเป็นนโยบายสาธารณะระดับชาติ ภายหลังจากการนำนโยบายมาปฏิบัติจึงมีการประเมินหรือการวิจัยถึงประสิทธิภาพของแต่ละ

วิธีการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพบว่ามีทั้งด้านที่ประสบความสำเร็จและไม่สำเร็จ ทำให้มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ในการปรับนโยบายสาธารณะที่ใช้ในการจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศอย่างมีทิศทาง

3. สหราชอาณาจักร

ในทศวรรษที่ผ่านมา มีงานวิจัยหลายชิ้นที่กล่าวถึงการแผ่ขยายของนโยบายทัณฑ์วิทยาซึ่งมีที่มาจากสหรัฐอเมริกา รวมถึงนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมอาญา และหน่วยงานการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด สำหรับสหราชอาณาจักรนั้นได้รับอิทธิพลจากนโยบายราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจากสหรัฐอเมริกาแบบตรงไปตรงมา แม้ว่าหลักฐานเชิงประจักษ์จะบ่งชี้ถึงความซับซ้อนของสถานการณ์ แต่อิทธิพลทางเชิงนโยบายต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกามีส่วนสำคัญที่ผลักดันการเปลี่ยนแปลงนโยบายควบคุมอาชญากรรมของสหราชอาณาจักร (Jones & Newburn, 2013)

ในสหราชอาณาจักรสถิติจำนวนการรับแจ้งความในฐานความผิดทางเพศของเหยื่อมีจำนวนสูงขึ้น เนื่องจากการพัฒนาระบบงานและการจัดบันทึกของตำรวจ จากบทความของสำนักงานสถิติแห่งชาติของ สหราชอาณาจักร (Office for National Statistics, 2018) ที่แสดงผลสำรวจอาชญากรรมในอังกฤษและเวลส์ (the crime survey for England and Wales, CSEW) แสดงถึงการเพิ่มขึ้นของความชุกของอาชญากรรมทางเพศในช่วงเวลาที่สังเกตโดยพบว่าผู้ใหญ่วัย 18-59 ปี จำนวนกว่า 700,000 คนเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศในช่วง 12 เดือนก่อนการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล เทียบได้เป็นอัตราส่วนร้อยละ 2.1 ของประชากรอายุ 18-59 ปี อย่างไรก็ตามจำนวนความชุกที่แท้จริงย่อมสูงกว่าที่ปรากฏในบันทึกการกระทำผิดของสำนักงานตำรวจ เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับเพศมักไม่ได้รับความสนใจจากตำรวจ ประกอบกับความยากลำบากในการหาหลักฐานระบุความผิด และแรงกดดันอันเกิดจากทรัพยากรที่มีจำกัด

สหราชอาณาจักรได้กำหนดมาตรฐานการจัดการผู้กระทำความผิดในเรือนจำและในชุมชนไว้ในมาตรฐานระดับชาติสำหรับการจัดการผู้กระทำความผิด (National Standards for Offender Management 2007) และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาตรฐานแห่งชาติและข้อกำหนดทั้งหมดจะถูกบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ในกรณีของผู้กระทำผิดทางเพศที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำจะต้องถูกพิจารณาเงื่อนไขการควบคุมที่รอบคอบเพื่อป้องกันความปลอดภัยแก่เหยื่อและสาธารณะ โดยใช้วิธีการที่มีความสมดุลระหว่างการควบคุมเข้มงวดและการแก้ไขฟื้นฟู ภายใต้การบริหารของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารจัดการผู้กระทำผิดแห่งชาติ (National Offender Management Service; NOMS) ซึ่ง

แผนจัดการความเสี่ยงสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศและกลไกที่เกี่ยวข้องมีหลากหลาย (National Offender Management Service, 2010) ดังนี้

3.1 การกำหนดแผนเชิงแทรกสำหรับลดความเสี่ยงในการกระทำผิดทางเพศ (Planned interventions to reduce risk of sexual offending)

การกำหนดโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศดำเนินการโดยศูนย์บริหารจัดการผู้กระทำผิดแห่งชาติ โดยแผนบำบัดฟื้นฟูทั้งในเรือนจำและชุมชน ต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการอิสระของ NOMS จึงนำมาตราฐานที่ผ่านการรับรองไปปฏิบัติได้ ซึ่งโปรแกรมเหล่านั้นต้องมีคุณลักษณะ (National Offender Management Service, 2010) ดังนี้

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ผู้กระทำผิดกลับไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดิมและลดโอกาสหรือความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำ
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งทางความคิดและทัศนคติที่ทำให้ผู้กระทำผิดมีกำลังใจและสามารถใช้ชีวิตที่เป็นอิสระจากการกระทำผิด (an offence-free life)
3. ลดทอนความคิดและทัศนคติที่ส่งเสริมให้มีการกระทำผิด

ในการกำหนดคำพิพากษาให้จำคุกนั้น ผู้กระทำผิดจะต้องเข้ารับการประเมินเพื่อพิจารณาการเข้าร่วมโปรแกรมบำบัดสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ (A Sex Offender Treatment Programme; SOTP) หากผู้กระทำผิดทางเพศผ่านการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นพื้นฐานแล้วพบว่าต้องได้รับการบำบัดรักษาจะถูกส่งไปเข้าโปรแกรมการบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ กระบวนการส่งบำบัดเป็นหน้าที่ของผู้จัดการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศ (sex offender treatment manager) ซึ่งเป็นผู้ประเมินโดยคำนึงถึงความเหมาะสมต่าง ๆ ทั้งปัจจัยเสี่ยงคงที่และปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัตให้ครบถ้วนเท่าที่จะเป็นไปได้ ทำให้แผนการบำบัดมีลักษณะเป็นแผนเฉพาะบุคคล ซึ่งถือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากสำหรับการแก้ไขผู้กระทำผิด โดยผู้จัดการบำบัดอาจรับฟังคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ผู้กำหนดโปรแกรมเพื่อประเมินและออกแบบแผนสำหรับผู้กระทำผิดแต่ละราย

3.2 การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง (the violent offender and sex offender register; ViSOR) และมาตรการแจ้งเตือนชุมชน

การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเป็นการสร้างฐานข้อมูลจากหลายหน่วยงานระดับชาติ ซึ่งเป็นวิธีที่ถูกยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการผู้กระทำ

ความผิดและบุคคลที่มีความเป็นอันตรายต่อสาธารณะ โดยประสิทธิภาพของระบบขึ้นอยู่กับคุณภาพ และความทันสมัยของข้อมูล ตลอดจนความสม่ำเสมอในการแปลความหมายข้อมูล ซึ่งการใช้ ฐานข้อมูลดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐานการเผยแพร่ข้อมูลแห่งชาติ (College of policing, 2020)

ระบบการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดเป็นโครงการความร่วมมือขององค์กรเทคโนโลยีสารสนเทศ ตำรวจ (Police Information Technology Organization; PITO) กับหน่วยงานเทคโนโลยี สารสนเทศระดับชาติ โดยแอปพลิเคชันนี้จะป็นฐานข้อมูลระดับชาติสำหรับตำรวจและหน่วยงานคุม ประพฤติเพื่อการประเมินความเสี่ยงและการจัดการผู้กระทำผิดทางเพศ ผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง และมีความเป็นอันตราย การขับเคลื่อน ViSOR เป็นผลจาก the 2000 Criminal Justice and Court Services Act ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบร่วมกันของตำรวจและหน่วยงาน ราชทัณฑ์เพื่อปรับปรุงวิธีการจัดการผู้กระทำผิดประเภทนี้ อนึ่งการตรากฎหมายดังกล่าวมิได้ เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ผลักดันให้เกิดระบบ ViSOR แต่ยังรวมถึงอาชญากรรมร้ายแรงที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การลักพาตัว Sarah Payne และการฆาตกรรมของ Milly Dowler ส่งผลให้กระบวนการ ยุติธรรมต้องเพิ่มคุณภาพการข่าวกรองระดับชาติเกี่ยวกับผู้กระทำผิด ประกอบกับในอดีตทั้ง สำนักงานตำรวจและหน่วยงานคุมประพฤติในพื้นที่ต่างใช้ระบบข้อมูลท้องถิ่น (local system) ของ พื้นที่นั้น ขาดการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน จึงทำให้เกิดความยากลำบากในการประเมินความ เสี่ยง และเมื่อผู้กระทำผิดย้ายถิ่นที่อยู่ก็ยากที่จะติดตามได้ยาก ซึ่งผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิด โดยใช้ความรุนแรงถือเป็นบุคคลที่เป็นอันตรายต่อชุมชน (Edwards, 2003)

สหราชอาณาจักรเริ่มขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศตามกฎหมาย Sex Offender Act 1997 และเพิ่มความเข้มข้นมากขึ้นตาม Sex Offender Act 2003 โดยเพิ่มมาตรการต่าง ๆ เช่น การ สร้างมาตรการป้องกันการกระทำผิด (sexual offence prevention orders) มาตรการจำกัดการ เดินทางไปต่างประเทศ (foreign travel orders) และมาตรการจัดการความเสี่ยงต่อการทำอันตราย ทางเพศ (risk of sexual harm orders) นอกจากนี้กฎหมายอีกหลายฉบับ เช่น the Criminal Justice and Court Services Act 2000 และ the Criminal Justice Act 2003 ได้กำหนดให้ หน่วยงานคุมประพฤติและสำนักงานตำรวจเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการประเมินและจัดการ กับความเสี่ยงของผู้กระทำผิดทางเพศผ่าน Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA) ที่เป็นกรอบของการปฏิบัติการตามกระบวนการยุติธรรมอาญาและหน่วยงานดูแลสังคมเพื่อ จัดการและลดความเสี่ยงของผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงให้มีโอกาสกระทำ ผิดซ้ำลดลงอันจะนำไปสู่ความปลอดภัยแก่สาธารณะ โดยรายงานสรุปของ MAPPA ในปี 2012

กล่าวถึงจำนวนผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นจาก 76 เป็น 81 คนต่อจำนวนประชากร 100,000 คน ในปี 2011 และมีผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกขึ้นทะเบียนจำนวน 40,345 คน ในปี 2012 แต่ข้อควรสังเกตเกี่ยวกับผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกขึ้นทะเบียนส่วนมากจะถูกขึ้นทะเบียนเป็นเวลานานหรือตลอดชีวิต และมีเพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่ได้ยกเลิกการขึ้นทะเบียน ดังนั้นจำนวนผู้ถูกขึ้นทะเบียนจึงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (Kemshall & McCartan, 2014)

การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินความเสี่ยงของผู้กระทำผิดที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นอันตรายต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของตำรวจ เรือนจำ และหน่วยงานคุมประพฤติที่จะแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนภารกิจของ MAPP ตลอดจนแผนการจัดการความเสี่ยงของระบบประเมินผู้กระทำผิด (The Offender Assessment System; OASys) ที่ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิพากษา จึงกล่าวได้ว่าในประเด็นของมาตรการแจ้งเตือนชุมชนนั้น สหราชอาณาจักรไม่มีมาตรการใดให้อำนาจประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศ โดยเหตุผลเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของผู้กระทำผิดทางเพศ การป้องกันเหตุประชาทัณฑ์ หรือการตัดสินผู้กระทำผิดทางเพศอันไม่เป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมาย ประเด็นนี้เป็นจุดแตกต่างของสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรเพราะสำหรับสหรัฐอเมริกาข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศเป็นข้อมูลแบบสาธารณะ บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศได้ แต่สหราชอาณาจักรจำกัดการเข้าถึงไว้สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แม้ว่าในปี 2000 มีการแก้ไข Sarah's Law ให้มีการเปิดเผยข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กแก่เหยื่อและครอบครัว และการแก้ไข Sarah's Law อีกครั้งในปี 2009 ที่ให้ยกเลิกสถานะเป็นผู้ปกครองของผู้กระทำผิดทางเพศได้ แต่ท้ายที่สุดก็ไม่มี การอนุญาตให้เปิดเผยสถานะของผู้กระทำผิดทางเพศต่อสาธารณะ กล่าวคือข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดทางเพศมิใช่สาธารณะสมบัติ และเหตุผลอีกประการที่สหราชอาณาจักรไม่เปิดเผยข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศเพราะข้อมูลเหล่านั้นจะทำให้เกิดการระแวงในหมู่ประชาชนและหน้าที่ในการใช้ข้อมูลสำหรับสอดส่องป้องกันอันตรายควรเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ผ่านการฝึกอบรมเฉพาะทาง อย่างไรก็ตามสถานะของผู้กระทำผิดทางเพศก็มักเป็นที่ล่วงรู้ของประชาชนภายในชุมชนอยู่แล้ว (Hynes, 2013; National Offender Management Service, 2010; ศรีณย์ธรรณ์ เดชะทัตตานนท์, 2560)

3.3 กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบ (Circles of Support and Accountability; CoSA)

เมื่อผู้กระทำผิดทางเพศพันโทษจำคุกแล้วจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดโดย ภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ และการถูกคุมความประพฤติอย่างเข้มงวด ซึ่งเป็นขั้นตอนภาคบังคับจากหน่วยงานที่ภาครัฐ อย่างไรก็ตามมาตรการแบบสมัครใจได้ถูกเสนอขึ้น เพื่อประโยชน์ในการกลับสู่ชุมชนของผู้กระทำผิด และเป็นการกระจายอำนาจจากภาครัฐให้ชุมชนได้มี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการตัดสินใจต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นไปตามนโยบายของสหราชอาณาจักร ในช่วงปี 2008 ที่มีวิกฤตทางการเงินอย่างหนัก ซึ่งภาครัฐต้องการลดภาระรายจ่ายต่าง ๆ ลงทั้งจากภาคตำรวจ เรือนจำ และหน่วยงานคุมประพฤติ ประกอบกับนโยบาย Big Society ที่มี เป้าหมายในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งให้บุคคลในท้องถิ่นและชุมชนเสมือน การดึงอำนาจจากนักรบเมืองคืนสู่ประชาชน ประเด็นทางสังคมและการเมืองเหล่านี้กลายเป็นวาระ สำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการยุติธรรม (Kemshall & McCartan, 2014)

กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบในสหราชอาณาจักรเริ่มขึ้นในปี 2002 จากกลุ่มทางศาสนา the Religious Society of Friends โดยตัวแบบของ CoSA มีพื้นฐานมาจากโครงการที่ดำเนินการใน แคนาดาเป็นเวลาหลายปี ซึ่งนำผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความเสี่ยงสูงในชุมชนมาร่วมโครงการและมี ผลดีต่อความปลอดภัยของชุมชน และทฤษฎีที่เป็นฐานของ CoSA คือ Good live model และ กระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ (restorative justice) ในปี 2008 Circles UK ซึ่งเป็นหน่วยงาน ระดับชาติได้สนับสนุนการพัฒนา คุณภาพ การประสานงานและประสิทธิผลของ CoSA ทำให้อังกฤษ และเวลส์เริ่มการนำ CoSA มาปฏิบัติ โดยกำหนดหลักการและแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับ CoSA ทั้ง จัดการฝึกอบรม กิจกรรมประสานงาน และจัดตั้งมาตรฐาน ระหว่างปี 2008-2010 NOMS ได้ สนับสนุนทุนในการศึกษานำร่อง CoSA สองแห่งใน Hampshire และ Thames Valley รวมทั้งการ นำร่องระดับชาติที่ Lucy Faithfull Foundation

ในกลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบประกอบด้วยอาสาสมัครซึ่งสมาชิกในชุมชน 4-6 คน (lay member) และผู้กระทำผิดทางเพศที่พันโทษจากเรือนจำ เรียกว่าสมาชิกหลัก (core member) อาสาสมัครจะพบปะกับสมาชิกหลักเป็นประจำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การสนับสนุนทางสังคมและ การปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงของการแยกตัวทางสังคม (social isolation) และติดตามกำกับ การกระทำของสมาชิกเพื่อให้แน่ใจว่าชุมชนท้องถิ่นปลอดภัย รวมทั้งกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนรับผิดชอบ ตนเองและการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการรักษา อาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายหลักของ CoSA คือการ ต้อนรับสมาชิกกลับสู่ชุมชนด้วยความรู้สึกปลอดภัย และลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ

กระบวนการทำงานของ CoSA อาศัยความร่วมมือและเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการป้องกัน
สาธารณสุขระดับท้องถิ่น (Multi-Agency Public Protection Panels) และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

ตัวแบบการสนทนามักถูกกำหนดให้เป็นวงกลมศูนย์กลางสองวง (two concentric circles) ซึ่งติดต่อประสานงานและทำงานอย่างใกล้ชิดซึ่งกันและกัน วงในประกอบด้วยสมาชิกหลัก และ อาสาสมัครที่เน้นการให้การสนับสนุนและติดตามกิจกรรม วงนอกประกอบด้วยนักจิตวิทยา ผู้จัดการ ผู้กระทำผิด (the offender manager) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ ซึ่งเป็นผู้จัดการ กับการละเมิดข้อกำหนดหรือเงื่อนไขคุมประพฤติ ปัญหาสุขภาพจิต และปัจจัยบ่งชี้ถึงความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้ความถี่ในการประชุมสนทนาอาจเป็นสัปดาห์ละครั้ง หรือตามแต่ความต้องการของสมาชิกหลัก สถานที่อยู่ในชุมชนโดยไม่ใช่สำนักงานคุมประพฤติ โดยส่วนใหญ่จะดำเนินไปเป็นระยะเวลา 12-18 เดือน

ในด้านประสิทธิภาพของ CoSA จากการศึกษาสำรวจที่บันทึกไว้ในปี 2008-2010 พบว่า อัตราการกระทำผิดซ้ำในช่วง 2 ปี และ 5 ปีแรกนั้นค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตามลักษณะเช่นนี้ไม่แตกต่างจากผู้กระทำผิดทางเพศทั่วไป เพราะในการศึกษาเกี่ยวกับผู้กระทำผิดทางเพศในอังกฤษและเวลส์พบว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำจะเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลา 21 ปีอยู่ที่ร้อยละ 25 ดังนั้นการพบ อัตราการกระทำผิดซ้ำต่ำจึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่า CoSA มีประสิทธิภาพในระยะยาวหรือไม่ และ อัตราการถูกพิพากษาว่ากระทำผิดซ้ำก็ไม่สามารถสะท้อนถึงการทำผิดซ้ำทั้งหมดได้เพราะการแจ้งความในคดีความผิดทางเพศนั้นต่ำอยู่แล้ว นอกจากนี้การนิยามคำว่ากระทำผิดซ้ำของกระทรวงยุติธรรมที่กำหนดไว้ว่าเป็นการกระทำผิดในระยะเวลาติดตามผล และต้องถูกพิพากษานั้น ทำให้การพิสูจน์การกระทำผิดซ้ำมีข้อจำกัดมากขึ้น (McCartan et al., 2014)

3.4 มาตรการบังคับทางกฎหมาย (Civil commitment)

มาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ เป็นวิธีการควบคุมผู้กระทำผิดทางเพศไปรับการบำบัดรักษานอกเหนือจากโทษจำคุก มาตรการนี้เป็นข้อผูกมัดที่ไม่สนใจว่าผู้รับการบำบัดจะสมัครใจรับการบำบัดรักษาหรือไม่ เป็นเงื่อนไขบังคับสำหรับบุคคลที่มีความเจ็บป่วยทางจิต ให้รับการบำบัดรักษาแบบไม่จำกัดเวลา สำหรับสหรัฐอเมริกาผ่านกฎหมายนี้สำหรับใช้กับผู้กระทำผิดทางเพศเท่านั้น ในบริบทของสหรัฐอเมริกานั้นพิจารณาว่าผู้กระทำผิดทางเพศเป็นอันตรายต่อตัวเอง และสาธารณะ มาตรการต่าง ๆ ที่ออกมาจึงควบคุมและลดโอกาสที่ผู้กระทำผิดทางเพศ และมี ข้อจำกัดมากกว่าการจำคุกเพราะไม่มีการระบุระยะเวลาที่ชัดเจน ในขณะที่สหราชอาณาจักรมี

แนวโน้มที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิดทางเพศทั้งจากตัวบทกฎหมายและการตรากฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพิจารณาความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศอย่างละเอียดถี่ถ้วน

สหราชอาณาจักรไม่อนุญาตให้ใช้มาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ แม้ว่าจะมีแนวทางสำหรับการบังคับบำบัดสำหรับบุคคลบางกลุ่ม เช่น The Mental Health Act of 1983 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การรับไว้-ดูแล-รักษาผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต รวมทั้งการจัดการกับทรัพย์สินและส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในมาตรา 63 ได้มีการอนุญาตให้มีการบังคับบำบัดผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต (a patient suffering from a mental disorder) แต่ไม่มีข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการบังคับบำบัดผู้ต้องขังหรือผู้กระทำผิดที่ป่วยทางจิตหรือผู้กระทำผิดทางเพศที่เป็นอันตราย ดังนั้น มาตรการบังคับทางกฎหมายนี้จึงใช้กับผู้ป่วยโดยทั่วไปมากกว่ากลุ่มบุคคลที่อาจเป็นอันตราย โดยเฉพาะ และการที่สหราชอาณาจักรไม่มีการบัญญัติมาตรการบังคับทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศย่อมเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าการบังคับบำบัดสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศอาจเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น (Hynes, 2013)

3.5 มาตรการจำกัดเขตที่อยู่อาศัยผู้กระทำผิดทางเพศ (Sex offender residency restrictions)

มาตรการจำกัดเขตที่อยู่อาศัยผู้กระทำผิดทางเพศของสหราชอาณาจักรเป็นคำสั่งห้ามที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกพิพากษาว่ามีความผิดทางเพศตามความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราในลักษณะต่าง ๆ ต่อเหยื่อทั้งที่เป็นเด็ก เด็กในครอบครัว บุคคลที่พิการ วิกฤลจริต ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ผู้ที่อยู่ในความดูแลของตน การนำเด็กออกค้าประเวณีการบังคับ ข่มขืนใจ หลอกลวงให้กระทำกิจกรรมทางเพศอันเป็นความผิดตามกฎหมาย เป็นต้น และความผิดประเภทอื่นที่ร้ายแรง เช่น การฆ่าผู้อื่น การบุกรุกในยามวิกาล เป็นต้น โดยความผิดประเภทอื่นนั้นต้องมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางเพศด้วย นอกจากนี้ผู้กระทำผิดทางเพศที่เป็นเด็กก็รวมอยู่ในคำสั่งนี้เช่นกัน

คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับมาตรการจำกัดเขตที่อยู่อาศัยคือ Sexual Harm Prevention Orders (SHPO) เนื้อหาของคำสั่งดังกล่าวจะระบุข้อจำกัดในเชิงห้ามกระทำการ เช่น ห้ามเดินทางไปต่างประเทศ ห้ามยุ่งเกี่ยวกับเด็ก หรือห้ามประกอบอาชีพเกี่ยวกับเด็ก เป็นต้น รวมทั้งข้อจำกัดในเชิงกระทำการไม่ได้ โดยก่อนที่ศาลจะออกคำสั่งดังกล่าวต่อผู้ใดศาลต้องพิจารณาเป็นที่พอใจว่าคำสั่งนั้นต้องมีวัตถุประสงค์มีความจำเป็นต้องออกคำสั่งเพื่อป้องกันสังคมหรือสมาชิกในสังคมจากความเป็น

อันตรายทางเพศจากผู้ที่ถูกคำสั่งดังกล่าวหรือเพื่อปกป้องเด็กและเยาวชน หรือบุคคลทั่วไปจากความ เป็นอันตรายของผู้กระทำผิดทางเพศที่จะถูกคำสั่งดังกล่าวที่อยู่นอกประเทศอังกฤษ โดยการออก คำสั่งนั้นอาจอยู่ในขั้นตอนหรือช่วงเวลาเดียวกันกับการพิพากษาลงโทษผู้นั้นในความผิดที่เขาได้ กระทำ หรือเป็นการออกคำสั่งภายหลังโดยการยื่นคำร้องของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอำนาจในการยื่นคำ ร้องหรือองค์กรป้องกันอาชญากรรม (National Crime Agency) และบุคคลที่ถูกคำสั่งดังกล่าวหาก มิได้เป็นบุคคลอยู่ในบังคับของมาตรการในการขึ้นทะเบียนและแจ้งข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศ คำสั่งนี้ จะมีผลให้ผู้นั้นต้องขึ้นทะเบียนดังกล่าวโดยอัตโนมัติ (ศรีณัธร์ธณ์ เดชะทัตตานนท์, 2560)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศของสหราชอาณาจักรมีส่วนคล้ายคลึงกับสหรัฐอเมริกาที่การให้ความสำคัญกับความปลอดภัยสาธารณะและการ ควบคุมอาชญากรรมสอดคล้องกับความเห็นของ Jones and Newburn (2013) ที่ใช้คำว่ากรนำเข้า นโยบาย (imports) เนื่องจากแนวปฏิบัติที่สหราชอาณาจักรรับมาจากสหรัฐอเมริกาแบบ ตรงไปตรงมา แต่อย่างไรก็ตามสหราชอาณาจักรให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิด ทางเพศด้วยดังจะเห็นได้จากระบบการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศที่สหราชอาณาจักรนำมาใช้นั้น มิได้นำแนวทางเกี่ยวกับการแจ้งเตือนชุมชนแบบสาธารณะมาใช้เหมือนสหรัฐอเมริกา ซึ่งความ แตกต่างดังกล่าวมิได้เกิดจากสังคม วัฒนธรรม หรือสื่อเป็นหลัก แต่เป็นผลจากสถาบันทางการเมือง และสถาบันกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างของนโยบายอาญาและทัณฑ์ของประเทศไทย รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ที่ต่อปัญหาสังคม และนโยบายการแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ

4. ประเทศญี่ปุ่น

จากรายงานของตำรวจเกี่ยวกับสถิติอาชญากรรมระหว่างปี 2000 ถึง 2009 ในประเทศญี่ปุ่น พบว่าคดีข่มขืนกระทำชำเราที่มีค่าเฉลี่ยต่อปีคือ 2,177.9 คดี และค่าเฉลี่ยของคดีอนาจารคือ 8,396.7 คดี ซึ่งเมื่อรวมกันแสดงถึงภาพรวมของอาชญากรรมทางเพศเท่ากับ 10,000 คดีต่อปี สำหรับคดี ข่มขืนกระทำชำเราและการข่มขืนที่พบในสถานที่เกิดเหตุและ 8,396.7 สำหรับการบังคับให้ทำ อนาจารซึ่งเท่ากับประมาณ 10,000 ต่อปี ในปี 2009 เพียงปีเดียวมีคดีข่มขืนกระทำชำเราสูงถึง 1,512 คดี และคดีอนาจารจำนวน 6,688 คดี ซึ่งผู้เยาว์ตกเป็นเหยื่อจำนวน 629 (ร้อยละ 41.6) และ 3,508 (ร้อยละ 52.5) รายตามลำดับ โดยรวมแล้วผู้เยาว์เป็นเหยื่อของอาชญากรรมทั่วไปเพียงร้อยละ 20 แต่เมื่อพิจารณาคดีอนาจารพบว่าผู้เยาว์เป็นเหยื่อของการอนาจารถึงร้อยละ 50 โดยประมาณ ดังนั้นในภาพรวมของอาชญากรรมทางเพศส่วนใหญ่ผู้เยาว์จะตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิด ในขณะที่

ที่บุคคลผู้มีหน้าที่และบทบาทในการปกป้องดูแล เช่น พ่อแม่หรือครู มักเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเพศ (Ogasawara, 2011)

อาชญากรรมทางเพศในประเทศญี่ปุ่นประสบปัญหาตัวเลขรายงานที่ต่ำกว่าจริง (underreporting of the crimes) เช่นเดียวกับหลายประเทศ เหตุที่จำนวนมากไม่ทราบถึงวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาที่เผชิญ และความรู้สึกอับอายที่จะเปิดเผยการตกเป็นเหยื่อ รวมทั้งความไม่เชื่อมั่นที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งจากผลสำรวจของกระทรวงยุติธรรมที่เก็บข้อมูลจากประชาชนอายุ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 3,500 คน พบว่ามี 35 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1 ได้รายงานว่าตนเองเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางเพศ เช่น ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ในจำนวนนี้มีเพียง 5 คนหรือร้อยละ 14 ที่รายงานต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งการสำรวจดังกล่าวจัดทำทุก 5 ปี ตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา ในการสำรวจทั้ง 4 ครั้งที่ผ่านมา พบว่ามีเพียงร้อยละ 9.7 และ 18.5 ที่เข้าพบเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าการที่สถิติอาชญากรรมทางเพศต่ำนั้นเกิดจากการที่เหยื่อไม่แสดงข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และส่วนหนึ่งต้องการปกป้องตนเองจากความวิตกกังวลอันเนื่องจากประสบการณ์ชอกช้ำทางจิตใจ ปัญหาการรายงานอาชญากรรมที่ต่ำกว่าจริงเป็นเหตุผลหนึ่งให้องค์กรตำรวจพยายามเพิ่มอัตราการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของคดีความผิดทางเพศ จากความเห็นของซากระ คามิทานิ นักกฎหมายผู้เคลื่อนไหวเพื่อเหยื่ออาชญากรรมทางเพศ กล่าวว่า “เป็นไปได้ไม่ได้เลยที่อัตราการเกิดอาชญากรรมทางเพศที่แท้จริงจะต่ำอย่างที่เป็นอยู่” (Kyodo, 2019)

บริบทของกฎหมายและนโยบายกระบวนการยุติธรรมอาญาของประเทศญี่ปุ่นมีส่วนคล้ายกับสหรัฐอเมริกาในด้านที่มาและความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศส่งผลต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ในกรณีของ Megan Kanka ในปี 1994 ซึ่งเป็นที่มาของการผลักดัน Megan's Laws ที่ให้อำนาจการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและการประกาศเตือนชุมชนของสหรัฐอเมริกา ในประเทศญี่ปุ่นมี “คดีนารา” (Nara case) ที่เด็กหญิงอายุ 7 ปี ถูกลักพา ล่วงละเมิดทางเพศ เรียกค่าไถ่ ทรมาณ และสังหารเหยื่อที่จังหวัดนารา โดยผู้กระทำผิดเป็นพนักงานส่งหนังสือพิมพ์ในจังหวัดเดียวกัน และมีประวัติการกระทำผิดทางเพศหลายครั้ง เคยถูกพิพากษาให้จำคุก 3 ปี และได้รับทัณฑ์บน เขาถูกจับกุมและสารภาพว่าเป็นผู้ฆาตกรรมเหยื่อเอง เป็นเหตุการณ์ที่ถูกขนานนามว่าเป็น “หนึ่งคดีส่งผลต่อทั้งระบบ” เช่นกัน เนื่องจากคดีนาราได้สร้างความหวาดกลัวให้ประชาชน และการตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพในการทำงานของกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานราชทัณฑ์ และสำนักงานคุมประพฤติ นอกจากนี้คำว่า “Fu-Shin-Sya” หมายถึงคนแปลกหน้าหรือบุคคลต้องสงสัย เป็นที่กล่าวถึงมากขึ้นในสังคม อย่างไรก็ตามเนื่องจากกรณีนารา ทำให้ภาครัฐได้รับแรงกดดันจากสังคมให้มีมาตรการเพื่อ

สร้างความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยให้ชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดจะให้การแจ้งเตือนโดยส่งรายชื่อบุคคลต้องสงสัยให้แก่ผู้ปกครองที่ขึ้นทะเบียนไว้ และหากประชาชนพบเห็นบุคคลต้องสงสัยจะส่งรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะส่งรายชื่อบุคคลต้องสงสัยให้ผู้ปกครองที่ขึ้นทะเบียนไว้ โดยคดีนารานำความเปลี่ยนแปลงมาสู่กระบวนการยุติธรรมของผู้กระทำผิดทางเพศ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ โครงการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศในเรือนจำ โครงการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศระหว่างการคุมประพฤติ และระบบติดตามที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดทางเพศ (Hirayama, 2013) ดังนี้

4.1 โครงการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศในเรือนจำ (Sex Offenders' Treatment Programs in Prisons)

คดีนารานำให้สังคมญี่ปุ่นตระหนักว่าไม่มีโครงการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีประสิทธิภาพในเรือนจำ สิ่งที่เราเรียกว่านั้นคือก่อนเกิดคดีนาราไม่มีการบังคับบำบัดสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศในเรือนจำ ที่น่าแปลกใจยิ่งกว่าคือการที่กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจไม่มีการบันทึกจัดเก็บสถิติเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทางเพศ เพื่อตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของประชาชน สถาบันฝึกอบรมและวิจัยแห่งกระทรวงยุติธรรม (the Research and Training Institute of the Ministry of Justice) ได้เปิดตัวการวิเคราะห์พิเศษเกี่ยวกับลักษณะของอาชญากรรมทางเพศและอัตราการกระทำผิดซ้ำ โดยทำการจำแนกประเภทของอาชญากรรมทางเพศตามประเด็นต่าง ๆ เช่น ลักษณะการกระทำผิด อายุของเหยื่อ และอื่น ๆ ตลอดจนทบทวนคุณลักษณะของผู้กระทำความผิดทางเพศ และในปี 2005 กระทรวงยุติธรรมได้เปิดตัว “Taskforce for Sex Offenders' Treatment Programs” หน่วยงานที่กำหนดแผนงานบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดทางเพศ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญของกระทรวงยุติธรรม นักวิจัยผู้ปฏิบัติงานด้านจิตเวช จิตวิทยา อาชญาวิทยา และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โครงการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศในเรือนจำเกิดขึ้นภายใต้ the Criminal Incarceration Institution and Treatment of Prisoners Act 2006 ซึ่งภายใต้มาตรา 82.2 ของบทบัญญัติระบุชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดทางเพศเป็นบุคคลที่จำเป็นต้องได้รับการปฏิบัติเฉพาะหรือการบำบัดแก้ไข (Hirayama, 2013)

การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดทางเพศใช้วิธีการของพฤติกรรมบำบัดเชิงรู้คิดและการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าได้ผลดี โดยญี่ปุ่นได้นำแนวคิดของโปรแกรมบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์บริการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดทางเพศ

สหราชอาณาจักรมาเป็นตัวแบบในการพัฒนาตัวแบบของการบำบัดและป้องกันการกระทำผิดสำหรับ ผู้กระทำผิดทางเพศ (Sex Offender Preventive Intervention and Re-integrative Treatment Schema; SPIRITS) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่มีความเหมาะสมในสิ่งแวดล้อมและความต้องการพื้นที่ของ ญี่ปุ่น โดยแนวคิดของการบำบัดประกอบไปด้วยเสาหลักทั้ง 7 ด้าน (Ando, 2020) ได้แก่

1. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา (education of sexual knowledge)
2. การเรียนรู้ทักษะการสื่อสารทางสังคม (learning of social communication skill)
3. การแก้ไขกระบวนการคิดที่บิดเบือน (correction of cognitive distortion)
4. การเสริมสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจเหยื่อ (improvement of victim empathy)
5. การบำบัดเพื่อสร้างพันธะและการยอมรับ / การฝึกสติ (acceptance commitment therapy / Mindfulness)
6. ตัวแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (relapse prevention model)
7. ตัวแบบชีวิตดี (good live model)

โปรแกรม SPIRITS มีระยะเวลาบำบัดทั้งสิ้น 20 ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ในช่วงแรกจะเริ่มจากการช่วยให้ผู้กระทำผิดเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา กฎเกณฑ์ทางสังคม เพราะผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ซึ่งในนี้รวมถึงผู้กระทำผิดทางเพศทั่วไปด้วย) จะขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศ โดยในวัฒนธรรมแบบญี่ปุ่นมักหลีกเลี่ยงการพูดถึงเรื่องเพศ ต่อด้วยการบำบัดที่เน้นปรับกระบวนการรู้คิด การจัดการกับความคิดที่เป็นปัญหาและแทนที่ด้วยความคิดทางบวก และระบบคิดที่เกื้อหนุนให้กลับสู่สังคม แผนการบำบัดในภาพรวมจะมีลักษณะเป็นรูปธรรม ไม่ซับซ้อน เหมาะกับคุณลักษณะของผู้กระทำผิดทางเพศ

4.2 โครงการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศระหว่างการคุมประพฤติ (Sex Offenders' Treatment Programs at Probation Stage)

ระบบงานคุมประพฤติเป็นอีกหน่วยงานที่ถูกสังคมประณามอย่างรุนแรงจากคดีนารา เพราะผู้กระทำผิดในคดีนารายังอยู่ในช่วงคุมประพฤติ ประกอบกับเกิดเหตุโศกนาฏกรรมจากผู้ที่ถูกคุมประพฤติก่อคดีร้ายแรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงระบบคุมประพฤติที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นกระทรวงยุติธรรมจึงได้พัฒนาโครงการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศระหว่างการคุมประพฤติในปี 2006 โดยมีเป้าหมายคือผู้กระทำผิดทางเพศที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติ (ผู้ที่ถูกทัณฑ์บนและผู้ที่ถูกพิพากษาให้คุมประพฤติ) และมุ่งเน้นที่อาชญากรรมที่มีแรงจูงใจ

เกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งผู้กระทำผิดทางเพศที่ได้รับการปล่อยตัว โดยคณะกรรมการทัณฑ์บนในแต่ละพื้นที่จะทำการตรวจสอบและพิจารณาว่าจะส่งผู้กระทำผิดเข้าโครงการบำบัดผู้กระทำผิดระหว่างการคุมประพฤติตามความจำเป็น

ในโครงการบำบัดผู้กระทำผิดจะรับการปรึกษาแบบรายบุคคลจากพนักงานคุมประพฤติ และเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมบำบัดเพื่อให้ผู้กระทำผิดทางเพศได้ตระหนักถึงปัญหาของตน และเรียนรู้แนวทางในการควบคุมจัดการกับอารมณ์อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้กระทำผิดเหล่านี้ต้องทราบถึงตัวกระตุ้นของเขาคืออะไร พนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้ออกแบบโปรแกรมที่ช่วยให้ผู้กระทำผิดตระหนักถึงวงจรการกระทำผิด (cycle of offending) แกไขกระบวนการรู้คิดที่เป็นความเข้าใจที่ผิดพลาด (cognitive misunderstandings) เรียนรู้ที่จะจัดการกับตนเอง (self-management) ทักษะการสื่อสาร (communication skills) การเห็นอกเห็นใจเหยื่อ (express empathy for victims) และวางแผนสำหรับการป้องกันตนเองจากการกระทำผิดซ้ำในอนาคต ในแต่ละขั้นตอนจะมี 5 หน่วยการเรียนรู้ โดยทั่วไปผู้กระทำผิดทางเพศจะร่วมกิจกรรมบำบัดเสร็จสิ้นภายในสองสัปดาห์ โปรแกรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้กระทำผิดทางเพศต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรม หากผู้กระทำผิดปฏิเสธการเข้าร่วมโปรแกรมบำบัดจะถูกส่งตัวกลับเข้าเรือนจำ (Hirayama, 2013)

4.3 ระบบติดตามที่อยู่อาศัยของผู้กระทำผิดทางเพศ (The tracking system for sex offenders)

ระบบติดตามผู้กระทำผิดทางเพศถูกจัดตั้งขึ้นในปี 2005 สำหรับผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี ซึ่งถูกปล่อยตัวจากเรือนจำ ข้อมูลของผู้กระทำผิดทั้งชื่อ ที่อยู่ และที่ทำงาน จะถูกบันทึกในฐานข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (the National Police Agency; NPA) ที่โตเกียว จากนั้น NPA จะส่งข้อมูลของผู้กระทำผิดไปยังสำนักงานตำรวจของจังหวัดที่ผู้กระทำผิดอาศัยอยู่ และสำนักงานตำรวจของจังหวัดจะส่งต่อข้อมูลไปยังสถานีตำรวจท้องถิ่นซึ่งมีที่ตั้งใกล้กับที่พักของผู้กระทำผิดมากที่สุด สถานีตำรวจท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายบทบาทสำคัญในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เจ้าหน้าที่จะติดตามตรวจสอบไปยังที่พักของผู้กระทำผิดเป็นประจำ โดยเจ้าหน้าที่ป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (recidivism-preventing officers) ที่ถูกคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งสูงกว่าระดับสารวัตร (inspector) หากเจ้าหน้าที่ไม่พบผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกปล่อยตัวในที่พักจะต้องทำการค้นหาตัวผู้กระทำผิดโดยอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องถิ่น และสถานีตำรวจจะแวกใกล้เคียงเพื่อยืนยันตำแหน่งที่อยู่ของผู้กระทำผิดให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ผู้กระทำผิด

จะถูกติดตามเช่นนี้น้อยอย่างน้อย 5 ปี ในกรณีที่เป็นการกระทำผิดทางเพศครั้งแรก และถูกติดตามอย่างน้อย 10 ปี ในกรณีที่กระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศ

ในการแถลงข่าวเปิดตัวระบบติดตามผู้กระทำผิด NPA ได้ชี้แจงต่อสาธารณะว่าเจ้าหน้าที่ของระบบติดตามจะพยายามรักษาความเป็นสิทธิส่วนบุคคล ดังนั้นจึงไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้กระทำผิดต่อเพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมงาน และจะติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดแบบ “มองข้ามกำแพง” (over the wall) หมายถึงผู้กระทำผิดจะไม่ทราบว่าตนเองกำลังถูกตรวจสอบจากภายนอก แม้ในช่วงเริ่มต้นดูเหมือนว่าระบบจะไม่มีประสิทธิภาพในการติดตามผู้กระทำผิดทางเพศ แต่ในความเป็นจริงผู้กระทำผิดทางเพศจำนวนมากหายไปหลังจากได้รับการปล่อยตัว ตามรายงานของสำนักงานความปลอดภัยชุมชน (Community Safety Bureau; CSB) ของ NPA ในปี 2010 พบว่ามีผู้กระทำผิดทางเพศที่ภายหลังปล่อยตัวจำนวน 740 คนที่ถูกติดตามโดยระบบนี้เป็นระยะเวลา 5 ปี มีจำนวน 200 คน (ประมาณร้อยละ 27) ที่ไม่สามารถติดตามได้ และด้านอัตราการกระทำผิดซ้ำพบว่ามี 170 คนที่ประกอบอาชญากรรมและถูกจับกุมใหม่ โดยพบว่าใน 170 คนนี้มีจำนวน 105 คนที่ถูกจับกุมในอาชญากรรมทางเพศและจาก 49 ใน 105 คนนี้ได้ประกอบอาชญากรรมทางเพศที่ใช้ความรุนแรงต่อเหยื่อที่อายุต่ำกว่า 13 ปี

แม้ว่าระบบติดตามผู้กระทำผิดทางเพศจะป้องกันการก่ออาชญากรรมทางเพศหลายครั้งและมีส่วนในการจับกุมผู้กระทำผิดซ้ำในระยะเริ่มต้น แต่ก็มีข้อกังวลในประเด็นที่พบว่าผู้กระทำผิดทางเพศที่ได้รับการปล่อยตัวหายไปจากระบบเป็นจำนวนมาก และมีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่สูง ทำให้ NPA ต้องพัฒนาระบบให้มีความละเอียดถี่ถ้วนเพื่อติดตามกำกับผู้กระทำผิดทางเพศ ดังนั้นจึงมีการปฏิรูประบบใหม่อีกครั้งในปี 2011 โดยรูปแบบการติดตามแบบใหม่จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับท้องถิ่นเปลี่ยนวิธีการตรวจสอบจากเดิมที่ตรวจสอบที่อยู่อาศัยของผู้กระทำผิดแต่ระบบใหม่ต้องมีการตรวจสอบแบบเผชิญหน้า (face to face) และมีการประชุมร่วมกับผู้กระทำผิดเป็นประจำเพื่อพิจารณาระดับความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ (ผู้กระทำผิดทางเพศที่อายุต่ำกว่า 50 ปี และมีประวัติกระทำผิดซ้ำในอาชญากรรมทางเพศที่มีการใช้ความรุนแรง หรือมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก) ซึ่งเป็นไปตามความสมัครใจของผู้กระทำผิด หลังการประชุมพิจารณาความเสี่ยงเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถส่งตัวผู้กระทำผิดทางเพศไปยังหน่วยงานที่ให้การรักษาได้หากจำเป็น แม้ว่าจะยังไม่มีผลการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบใหม่ แต่ประชาชนก็ยังคงต้องการให้มีการติดตามผู้กระทำผิดทางเพศอย่างใกล้ชิดต่อไป (Hirayama, 2013)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา มีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศที่คล้ายคลึงกัน (คดีนาราและคดีเมแกน) แต่นโยบายของญี่ปุ่นมุ่งไปในทิศทางที่แตกต่างจากนโยบายของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นไม่ต้องการระบบการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศเหมือนสหรัฐอเมริกาด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น (1) ประชาชนญี่ปุ่นเชื่อว่าผู้รับผิดชอบในนโยบายอาชญากรรมควรเป็นของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเท่านั้นและประชาชนญี่ปุ่นให้ความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ (2) ในญี่ปุ่นหากมีบุคคลในครอบครัวเป็นอาชญากรย่อมทำให้ครอบครัวอับอายและถูกประณามจากสังคมไปด้วย (3) กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศในประเทศญี่ปุ่นมีสภาพอ่อนปรนมากกว่าประเทศทางตะวันตก เช่น โทษจำคุกในคดีข่มขืนกระทำชำเราคือจำคุกไม่เกินสามปี (เมื่อเปรียบเทียบกับคดีปล้นทรัพย์มีโทษจำคุกห้าปี) และ (4) การเก็บรักษาประวัติคำพิพากษาถือเป็นความลับเข้มงวดสูง ศาลสูงของญี่ปุ่นให้อำนาจการเข้าถึงรายละเอียดคำพิพากษาแก่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ในขณะที่คำพิพากษาของสหรัฐอเมริกาในทุกคดีเป็นข้อมูลสาธารณะ ทำให้ญี่ปุ่นมีระบบในการบริหารจัดการผู้กระทำผิดทางเพศที่แตกต่างจากสหรัฐอเมริกา (Hirayama, 2013)

ตาราง 7 เปรียบเทียบยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการผู้กระทำผิดทางเพศของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และไทย

ประเด็นเปรียบเทียบ	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	ญี่ปุ่น	ไทย
ระบบการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ	มี (SORN)	มี (VISOR)	ไม่มี	ไม่มี
การแจ้งเตือนชุมชน (notification)	ข้อมูลเปิดเผยต่อสาธารณะ	เฉพาะเหยื่อและครอบครัว	เฉพาะบุคคลที่ขึ้นทะเบียนไว้	ไม่มี
กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบ (CoSA)	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
มาตรการจำกัดบริเวณ	มี	มี	ไม่มี	กำลังพัฒนา
ระบบกำกับติดตามผู้กระทำผิดทางเพศ	มี	มี	มี	มี และกำลังพัฒนา
มาตรการบังคับบำบัดสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ	มี	ไม่มี	ไม่มี	กำลังพัฒนา
การบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศในเรือนจำ	มี	มี	มี	มี และกำลังพัฒนา

จากตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการผู้กระทำผิดทางเพศของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และไทย จากเอกสารหลายแหล่ง พบว่าแต่ละพื้นที่มีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ตัวแบบเชิงนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่เน้นการควบคุมอาชญากรรมมี

ช่องทางที่หลากหลายในการจัดการกับปัญหาการกระทำผิดทางเพศ ทั้งการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและระบบแจ้งเตือนชุมชนซึ่งมีการให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กระทำผิดทางเพศแก่สาธารณะ ในระยะเริ่มแรกการประกาศใช้นโยบายต่าง ๆ อิงจากข้อเรียกร้องทางสาธารณะและขับเคลื่อนด้วยระบบการเมือง แต่นโยบายที่ใช้ดำเนินการมีการติดตามประเมินผลและการวิจัยเชิงประจักษ์ที่พิสูจน์ถึงประสิทธิภาพของแต่ละวิธีการ รวมทั้งการปรับปรุงวิธีการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ นโยบายของสหรัฐอเมริกา มีอิทธิพลต่อสหราชอาณาจักรค่อนข้างมาก ทั้งการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ การแจ้งเตือนชุมชน และการบำบัดฟื้นฟู แม้ว่าสหราชอาณาจักรจะรับเอานโยบายจากสหรัฐอเมริกามาใช้ แต่มีความระมัดระวังในการดำเนินนโยบายควบคุมอาชญากรรม โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้กระทำผิดมากกว่านโยบายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งแสดงออกผ่านวิธีดำเนินการ เช่น การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำผิดเท่าที่จำเป็น เป็นต้น

ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นมีรูปแบบการควบคุมอาชญากรรมที่เป็นแบบฉบับของตนเอง แม้ว่าจะไม่มีการนำเสนอระบบการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดและระบบแจ้งเตือนชุมชนเหมือนสหรัฐอเมริกา แต่รูปแบบในการดำเนินนโยบายแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศมีบางส่วนที่คล้ายกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดและการแจ้งเตือนต่อชุมชน เช่น การเก็บข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศไว้สำหรับประชาชนที่ขึ้นทะเบียนประสงค์จะทราบข้อมูล และมีระบบติดตามผู้กระทำผิดทางเพศโดยสำนักงานตำรวจท้องถิ่น

ส่วนประเทศไทยมีระบบการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศในเรือนจำเหมือนเช่นทั้งสามประเทศที่นำมาเปรียบเทียบ ดังนั้นระบบการบำบัดในเรือนจำจึงเสมือนมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีระบบการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศโดยเฉพาะ แม้ว่าจะมีงานวิจัยและบทความวิชาการ รวมทั้งการผลักดันจากประชาชนและนักวิชาการบางส่วน แต่ยังมีข้อโต้แย้งถึงความเหมาะสมและผลกระทบจากการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดและการแจ้งเตือนชุมชนที่จะทำให้เกิดการตีตรา สร้างความยากลำบากในการปรับตัวกลับสู่สังคมของผู้กระทำผิด อย่างไรก็ตามศูนย์ JSOC ที่ใช้ระบบติดตามผู้กระทำผิดร้ายแรงอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการป้องปรามการกระทำผิดซ้ำได้ แต่ระบบนี้ยังคงจำกัดอยู่ที่ผู้กระทำความผิดในฐานความผิดร้ายแรงที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ มิได้ครอบคลุมการกระทำผิดทางเพศทั้งหมด ดังนั้นจึงเป็นมาตรการสำหรับผู้กระทำผิดรุนแรงที่มีจำนวนน้อยเท่านั้น ในขณะที่วิธีการอื่น เช่น มาตรการจำกัดบริเวณผู้กระทำผิดทางเพศ และมาตรการบังคับบำบัดสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ มีบทบัญญัติให้อำนาจหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินการได้ตามที่ระบุในพระราชบัญญัติมาตรการ

ป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ในหมวดการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังการพ้นโทษซึ่งยังอยู่ระหว่างการพัฒนาแนวทาง

อาชญากรรมทางเพศ และการข่มขืนกระทำชำเราเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีต และไม่เคยหมดไปจากสังคม ประเทศไทยเริ่มมีความตื่นตัวและพัฒนาแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาคriminal sexual offenses โดยใช้บทเรียนจากต่างประเทศมาพัฒนาและใช้ขับเคลื่อนนโยบาย แม้จะทำให้ต้องใช้เวลาสำหรับดำเนินการบ้าง แต่การนำวิธีการที่มีประสิทธิภาพมาใช้โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสังคม จึงช่วยประหยัดเวลาในการศึกษาประสิทธิภาพในแต่ละวิธี รวมทั้งคำนึงถึงความพร้อมทางสังคมและกระบวนการยุติธรรมควบคู่ไปด้วย

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

2.7.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศ

Eloir et al. (2020) ทำการศึกษาคุณลักษณะบ่งชี้ของผู้กระทำผิดทางเพศผ่านการวิเคราะห์วิถีชีวิตระดับปัจเจกบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ โดยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพทำความเข้าใจพัฒนาการของพฤติกรรมก้าวร้าวที่แตกต่างกันโดยวิธีการวิเคราะห์ย้อนหลังบนฐานของหมวดหมู่เหตุการณ์ในชีวิต คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิเพื่อทำความเข้าใจวิถีชีวิตของผู้กระทำผิดทางเพศ โดยสัมภาษณ์ญาติของผู้กระทำผิด และนักจิตวิทยาที่ดูแลผู้ต้องขัง ผลการศึกษาถูกนำเสนอในรูปแบบของแผนภูมิชีวิตที่จัดกลุ่มเหตุการณ์ในชีวิตของบุคคลออกเป็น 4 หมวดหมู่หลัก ได้แก่ สุขภาพ เหตุการณ์ชีวิต ความสัมพันธ์ และรายละเอียดเกี่ยวกับคำพิพากษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ราย สรุปคุณลักษณะของวิถีชีวิตของผู้กระทำผิดทางเพศตามหมวดหมู่หลักได้ดังนี้ (1) เหตุการณ์ชีวิตในวัยเด็กและพฤติกรรมที่ผิดปกติ (n=14) (2) การถูกทอดทิ้งละเลย (n=4) (3) ความผิดปกติทางพฤติกรรมและอารมณ์สังคม (n=9) และ (4) พฤติกรรมปรับตัวที่ผิดปกติและความเยินยา (n=13) โดยข้อสรุปในการจำแนกวิถีชีวิตผ่านการหาค่าความเห็นพ้องร่วมของผู้เชี่ยวชาญ 3 รายในระดับที่น่าพอใจ (k=70)

Marsh (2018) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีทางเพศและผู้กระทำผิดทางเพศกลุ่มที่ไม่กระทำผิดต่อเนื่องโดยศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมในผู้กระทำผิดทางสองกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือผู้กระทำผิดทางเพศชายจำนวน 553 คน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

(Logistic regression analysis) ผลการวิเคราะห์พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในผู้กระทำผิดทางเพศทั้งสองกลุ่ม ซึ่งแสดงว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีทางเพศมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างอย่างชัดเจนจากผู้กระทำผิดทางเพศทั่วไป โดยเฉพาะในประเด็นของพัฒนาการทางเพศ (sexual development) รูปแบบเพศวิถีในวัยผู้ใหญ่ (adult sexual lifestyle) และพยาธิสภาพทางจิต (psychopathologies) ในการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีทางเพศมีความวิปริตทางเพศ (sexual paraphilia) โรคใคร่เด็ก การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก และการเคยตกเป็นเหยื่อการรุกรานทางเพศ เมื่อปัจจัยเหล่านี้มีส่วนร่วมในพัฒนาการของผู้กระทำผิดแล้วจะยิ่งเพิ่มความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่อง ความเบี่ยงเบนทางเพศที่ปรากฏขึ้นในวัยผู้ใหญ่นำไปสู่การสำเร็จความใคร่แบบย่ำทำ (compulsive masturbation) รวมทั้งการจินตนาการเรื่องเพศที่เบี่ยงเบน (deviant sexual fantasies) นอกจากนี้ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีทางเพศยังรายงานถึงความรู้สึกไม่พึงพอใจในชีวิตทางเพศของตน

Swartout et al. (2015) ทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์เส้นทางชีวิตของผู้ข่มขืนต่อเนื่องในช่วงศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าวิถีชีวิตที่มีพฤติกรรมการข่มขืนกระทำซ้ำเราในช่วงมัธยมปลายและมหาวิทยาลัยจะพัฒนาไปสู่วิถีชีวิตของผู้ข่มขืนต่อเนื่องได้หรือไม่ คณะผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การเติบโตของคุณลักษณะแฝง (Latent class growth analysis) กับชุดข้อมูลระยะยาวขนาดใหญ่ของวัยรุ่นที่ใช้ความรุนแรงทางเพศในช่วงระดับมหาวิทยาลัย แบ่งข้อมูลเป็น 2 ชุด ชุดแรกเป็นข้อมูลจำนวน 847 คน (เก็บข้อมูลเมื่อเดือนสิงหาคม 1990 ถึงเมษายน 1995) เพื่อสร้างแบบจำลองเชิงอนุพันธ์ (derivation modeling) และชุดที่สองข้อมูลจำนวน 795 คน (เก็บข้อมูลเมื่อเดือนมีนาคม 2008 ถึงพฤษภาคม 2011) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง (validation model) และวิเคราะห์ขั้นสุดท้ายในวันที่ 16 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2015 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง 178 คนจาก 1,642 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.8) รายงานว่าเคยข่มขืนอย่างน้อย 1 ครั้งภายในช่วงอายุ 14 ปีจนจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและได้สรุปถึงผลการวิเคราะห์แบบจำลองวิถีชีวิตได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) กลุ่มที่มีความเป็นไปได้ของพฤติกรรมข่มขืนต่ำในช่วงเวลาที่จำกัด (ร้อยละ 92.6) แม้ว่าในกลุ่มนี้จะมีชาย 47 คนที่มีพฤติกรรมข่มขืนแต่ก็ไม่ได้มีพฤติกรรมเช่นนี้มากกว่า 1 ครั้ง (2) กลุ่มที่มีพฤติกรรมข่มขืนน้อยลง ผู้ชายในกลุ่มนี้มีความเป็นไปได้สูงที่จะข่มขืนกระทำซ้ำเราตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน แต่ความเป็นไปได้นี้ลดลงอย่างมากหลังเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 5.3) และ (3) กลุ่มที่มีพฤติกรรมข่มขืนสูงขึ้น ผู้ชายในกลุ่มนี้มีความเป็นไปได้ต่ำที่จะมีพฤติกรรมข่มขืนก่อนเข้าเรียน

แต่ความเป็นไปได้เพิ่มขึ้นอย่างมากหลังการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 2.1) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ชายร้อยละ 72.8 ที่มีพฤติกรรมข่มขืนในระดับมหาวิทยาลัยจะมีพฤติกรรมเช่นในช่วงชั้นปีที่ 1

ดวงกมล จักกระโทก (2561) ทำการศึกษาสาเหตุการข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 13 ปี โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักโทษเด็ดขาดชายในคดีข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 13 ปีซึ่งถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลางคลองเปรม 15 คน พบว่าการข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงมีสาเหตุปัจจัย 3 ส่วน คือ 1) สาเหตุปัจจัยจากตัวผู้กระทำผิดที่ขาดความรัก ไม่ผูกพันกับครอบครัว ไม่ได้รับการขัดเกลาทางสังคมอย่างเหมาะสม ทำให้เป็นคนที่มีการควบคุมตัวเองต่ำ มีบิดาหรือบิดาเลี้ยงเป็นต้นแบบในการดื่มสุรา มีชีวิตคู่ที่ล้มเหลว ผิดหวังจากคนรัก 2) เหตุที่เหมาะสมคือเด็กหญิงที่มีความอ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจ และรู้จักคุ้นเคยกับผู้กระทำผิดมาก่อน 3) โอกาส เวลา สถานที่ที่เหมาะสม คือมีโอกาสดูอยู่กับเหยื่อลำพังในสถานที่ มิดชิดเปลี่ยวมีด ปราศจากการตรวจตรา

Woodhams and Labuschagne (2012) ทำการศึกษาเชิงพรรณนาเกี่ยวกับการข่มขืนต่อเนื่องในแอฟริกาใต้ โดยเลือกผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราจำนวน 22 ราย เก็บข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อ ผู้กระทำผิด และอาชญากรรมจากแฟ้มประวัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากการศึกษาพบว่าลักษณะของเหยื่อและผู้กระทำผิดจากรายงานพฤติกรรมประกอบอาชญากรรมในที่เกิดเหตุพบความแตกต่างกันถึง 114 จุด และเมื่อทำการเปรียบเทียบกับผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราของประเทศอื่นพบความแตกต่างในลักษณะของเหยื่อและพฤติกรรมประกอบอาชญากรรมในที่เกิดเหตุ วิธีการเลือกเหยื่อเป็นเป้าหมาย พฤติกรรมทางเพศที่เกี่ยวข้อง และอุปนิสัยของการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย

ยศเดช ศิลเดชะ (2551) ทำการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสื่อลามกกับการกระทำผิดทางเพศของผู้กระทำผิดชายในเรือนจำกลางนครปฐม โดยเก็บข้อมูลผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดทางเพศ จำนวน 225 ราย ที่ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และสัมผัสสื่อลามกครั้งแรกช่วงอายุ 11-14 ปี พบว่าปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคล ประเภทของสื่อลามก และชนิดของสื่อลามกที่ใช้เป็นประจำมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านมายาคติทางเพศ และความก้าวร้าวทางเพศ อันเป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดในคดีทางเพศ ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่เน้นสถาบันครอบครัวทั้งด้านความพร้อม การวางแผนครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวเพื่อป้องกันการกระทำผิด

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2550) ปัจจัยที่มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศของผู้หญิงไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กระทำผิดทางเพศคดีข่มขืนในเรือนจำ 12 แห่ง จำนวน 444 ราย และส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก 10 ราย รวมทั้งสัมภาษณ์เหยื่ออาชญากรรมทางเพศ 7 ราย ผลการวิจัยพบว่าผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นชายโสด สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำแต่มีงานทำ เป็นกิจจะลักษณะ ระดับการศึกษาต่ำ ขาดความรู้เรื่องเพศศึกษา ขาดความผูกพันกับบทบาทหน้าที่ทางสังคม ได้รับวัฒนธรรมรองและค่านิยมทางสังคมแบบชายเป็นใหญ่ มีความบกพร่องในกระบวนการขัดเกลาความเป็นตัวตน ไม่สามารถควบคุมความยับยั้งชั่งใจได้ และมีแรงขับทางเพศสูง

ปรีทัศน์ วาทิกทินกร (2549) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะทางสุขภาพจิตกับลักษณะการกระทำผิดทางเพศของนักโทษชายเด็ดขาดในเรือนจำกลางคลองเปรม โดยการวิจัยเชิงพรรณนา ใช้การสัมภาษณ์ทางจิตเวช แบบสอบถาม และการศึกษาเอกสารกับนักโทษชายเด็ดขาด ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา 30 ราย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก่อคดีครั้งแรกในช่วงอายุ 36-45 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ส่วนใหญ่มีงานทำและมีสุขภาพแข็งแรง กลุ่มตัวอย่าง 25 ราย (ร้อยละ 83.3) มีประวัติเคยเสพแอมเฟตามีนหรือแอลกอฮอล์ และพบว่ามี 4 รายเคยมีประวัติโรคทางจิตหรือมีปัญหาเขavnปัญญา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 รายเคยมีประสบการณ์ตกเป็นเหยื่อการทารุณกรรมในวัยเด็ก โดยมี 1 รายที่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศด้วย โดยภาพรวมพบว่านักโทษมีความผิดปกติของบุคลิกภาพ เช่น นักโทษ 25 รายมีบุคลิกภาพแบบไซโคพาที้ เช่น พุดโกหก ขาดความรู้สึกผิดชอบ และควบคุมตนเองไม่ได้ แต่มีเส้นที่ดูดีภายนอก นอกจากนั้นนักโทษมีแนวโน้มที่จะปฏิเสธปัญหาของตนและการบำบัดรักษาทางจิตเวช ส่วนใหญ่เหยื่อจะเป็นเด็ก และมีความเกี่ยวข้องกับเคยกับนักโทษมาก่อน

สิทธิพัฒน์ เฉลิมยศ (2548) ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศกรณีการข่มขืนกระทำชำเรา ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังชายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่กระทำความผิดทางเพศจำนวน 200 ราย โดยพบว่าสาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศ ได้แก่ การที่อยู่ในอาการมึนเมา ขาดสติยังคิด การขาดการยับยั้งชั่งใจ การที่เหยื่อหรือผู้เสียหายแสดงกริยาหรือพูดจาช่วยวนทางเพศ การที่เหยื่อหรือผู้เสียหายสวมใส่เสื้อผ้าที่เปิดเผยให้เห็นร่างกายบางส่วน รวมทั้งการที่โอกาสหรือสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการกระทำผิดและการที่ฝ่ายหญิงยินยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์

เสกสิทธิ์ สวรรยาธิปิติ (2545) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศ กรณีการข่มขืนกระทำชำเราของผู้ต้องขังชายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 184 ราย พบว่าส่วนใหญ่มีอายุขณะกระทำผิดต่ำกว่า 25 ปี ปัจจัยด้านบุคลิกภาพพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีแผนอนาคต ชอบทำในสิ่งที่ตนพึงพอใจ หลีกเลี่ยงสิ่งที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก ชอบทดสอบตัวเอง ชอบกระทำในสิ่งที่มีความเสี่ยงเพื่อความสนุกสนานของตน ชอบเคลื่อนไหวมากกว่าอยู่เฉยๆ หงุดหงิดและอารมณ์เสื่อง่าย โมโหง่ายเมื่อความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้อื่น ด้านเศรษฐกิจและสังคมพบว่าส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง อาศัยในชนบท ได้รับการดูแลของครอบครัวดี มีกิจกรรมทางสังคมในระดับปานกลาง เกี่ยวข้องกับอบายมุขและยาเสพติดเมื่อมีเวลาว่าง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศ พบว่าส่วนใหญ่ขาดความยับยั้งชั่งใจ และเกิดอารมณ์ชั่ววูบ อยากรู้อยากลอง เหยื่อยั่ว และการอยู่ในภาวะมีเมฆาขาดสติยังคิด

จิระ เลหาบุตร (2544) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศของผู้ต้องขังชายในเรือนจำบางขวาง: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดการข่มขืนกระทำชำเรา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยเฉพาะคดีข่มขืนแล้วฆ่า และต้องโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 220 ราย ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ภูมิลำเนาภาคกลาง มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมดื่มสุรา สูบหรี่ ไม่เล่นการพนัน และไม่ชอบมีเรื่องทะเลาะวิวาท รวมทั้งไม่ชอบเสพสารเสพติดอย่างยาบ้าหรือเฮโรอีน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศเกี่ยวข้องกับการถูกเหยื่อหรือผู้เสียหายยั่วยุ การดื่มเหล้าและเมฆาขาดสติยังคิด ขาดความยับยั้งชั่งใจหรือเกิดอารมณ์ชั่ววูบ ในประเด็นของการกระทำเพื่อสั่งสอนให้บทเรียนหรือแก้แค้นไม่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศ

พรศิริ มุลติชัย (2541) ผู้ทำการศึกษาปัจจัยแวดล้อมทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงของการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน: กรณีการข่มขืนกระทำชำเรา ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดคดีเพศในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกรมพินิจฯ จำนวน 230 ราย พบว่ากลุ่มเยาวชนอายุ 16-18 ปี กระทำผิดรุนแรงกว่ากลุ่มอื่น มีประวัติพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาก่อน (เช่น ดื่มสุรา เสพยาบ้าและกัญชา เล่นการพนัน ทะเลาะวิวาท หนีเรียนหนีออกจากบ้าน เที้ยวกลางคืน) มีการคบหากับเพื่อนที่มีความประพฤติเบี่ยงเบน (เช่น การดื่มสุรา และเสพยาเสพติด เที้ยวกลางคืน เที้ยวหญิงบริการ เรียนรู้เรื่องเพศจากหนังหรือนิตยสารเกี่ยวกับเพศ) ในมุมมองของเหยื่อพบว่าส่วนใหญ่เหยื่ออายุ 21 ปีขึ้นไป และรู้จักกับผู้กระทำผิด นอกจากนั้นการถูก

ผู้หญิงถูกเหยียดหยาม ความโกรธแค้นที่มีต่อเพศหญิง และการอยู่ในสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นบ้านของผู้กระทำผิดเอง ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้การข่มขืนกระทำชำเรารุนแรงมากขึ้น

สุนนา มุนินโท (2539) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสังเกตและสัมภาษณ์เจาะลึกกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศจำนวน 15 ราย รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชนมี 3 ประการคือ (1) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้เรียนต่อเพราะออกมาประกอบอาชีพ ในด้านทัศนคติเรื่องเพศส่วนใหญ่เป็นแบบเสรีทางเพศมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดาของยุคสมัย เคยมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณีและวัยรุ่นหญิงที่สมัครใจทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก ส่วนทัศนคติเรื่องชายหญิงเป็นแบบ “ชายเป็นใหญ่” และส่วนใหญ่นิยมความรุนแรงขึ้นชอภายยนตร์บู๊ ตีนเต็น โลกโผน รวมทั้งกิจกรรมที่สื่อถึงความก้าวร้าว เช่น การทะเลาะวิวาท และการพกพาอาวุธ (2) ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่ค่อนข้างต่ำและบางรายไม่มีการศึกษา ส่วนวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ค่อนข้างตามใจและขาดความเข้มงวด ไม่มีมาตรการลงโทษที่เป็นผล (3) ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ กลุ่มเพื่อนซึ่งเด็กและเยาวชนทั้งหมดให้ความสำคัญ ทั้งการทำกิจกรรมร่วมกัน พุดคุยปรึกษาหารือเรื่องผู้หญิงและเที่ยวเตร่ ส่วนแหล่งที่ได้รับความรู้เรื่องเพศส่วนใหญ่มาจากเพื่อนวัยเดียวกันและรุ่นพี่ รวมทั้งการดูทีวีทัศน์ ภาพยนตร์ การเที่ยวโสเภณี นอกจากนี้ส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนและเห็นว่าไม่จำเป็นเพราะสามารถเรียนรู้เองได้ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดทางเพศมากที่สุดคือกลุ่มเพื่อน

นิสิตา ปิติเจริญธรรม (2539) ทำการศึกษาวิเคราะห์ขบวนการยุติธรรมกรณีกระทำผิดทางเพศ โดยใช้วิธีดำเนินการหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษานำร่องคดีทางเพศ ณ สถานีตำรวจนครบาล 390 ราย และติดตามศึกษาในกลุ่มเดิม รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมสังเกตการณ์สอบสวนคดีทางเพศ ตลอดจนศึกษาผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกส่งตรวจ ณ โรงพยาบาลนิติจิตเวช 22 ราย ผลการศึกษาพบว่าคดีทางเพศจำนวนมาก ไม่เข้าสู่ระบบการดำเนินคดีเนื่องจากผู้เสียหายไม่ร้องทุกข์ ประกอบกับตำรวจมักใกล้เกลี่ยให้คู่กรณีประนีประนอมตกลงจ่ายค่าเสียหายมากกว่าดำเนินคดี ส่วนใหญ่ัยการจะพิจารณาสั่งฟ้องคดีทางเพศที่กระทำกับเด็ก หรือในคดีที่ผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส มีการใช้อาวุธขู่ข่มขู่ มีผู้ร่วมกระทำมากกว่า 1 คน และในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ผลพิพากษาคดีของศาลต่อกรณีกระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่ศาลกำหนดโทษตามกฎหมายกำหนดและบางรายศาล

พิจารณาให้เพิ่มโทษ บรรเทาโทษ และรอการลงโทษ ความผิดทางเพศถูกจัดอยู่ในความผิดทางกฎหมายหลายประเภท จากการวิจัยพบว่าบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาส่งผู้กระทำผิดไปรับตรวจทางจิตอย่างเป็นระบบ

2.7.2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดทางเพศ

สวธา สงเพชร (2562) ทำการศึกษาแนวทางการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานโยบายกระบวนการยุติธรรม การป้องกันและควบคุมดูแลผู้กระทำผิดในคดีทางเพศ การพัฒนานโยบายด้านสังคม การดูแลและคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นเหยื่อในคดีล่วงละเมิดทางเพศ ผู้บริหารมูลนิธิ องค์กรภาคสังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยา จำนวน 10 คน และใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนานโยบายกระบวนการยุติธรรม การป้องกัน และการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดในคดีทางเพศและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนานโยบายด้านสังคม การดูแลและให้ความคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นเหยื่อในคดีล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 210 คน พบว่าแนวทางการพัฒนาการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทยควร ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ (1) ด้านช่วงการจัดเก็บข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศในการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ (2) ด้านข้อมูลที่จัดเก็บจากผู้กระทำผิดทางเพศ (3) ด้านขอบเขตระยะเวลาของการติดตามผู้กระทำผิดทางเพศหลังพ้นโทษ (4) ด้านวิธีการติดตาม/อุปกรรม สำหรับติดตามผิดทางเพศหลังพ้นโทษ (5) ด้านการกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน (6) ด้านการเปิดเผยข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศสู่ภาคประชาชน (7) ด้านหน่วยงานรับผิดชอบเก็บรักษาข้อมูล เฝ้าระวังติดตาม และรับรายงานตัว (8) ด้านกฎหมายเฉพาะในเรื่องการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ (9) ด้านระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ และ (10) ด้านผลที่คาดว่าจะได้รับและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคม นอกจากนี้การนำแนวทางการพัฒนาการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศมาปรับใช้ในทางปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการวางแผน และสร้างความเข้าใจในสังคมโดยทั่วไปว่า ผู้กระทำผิดทางเพศไม่ใช่อาชญากร แต่คือผู้ป่วยที่จะต้องได้รับการบำบัดรักษาและติดตามดูแลเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง และกระบวนการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบำบัดรักษาและเฝ้าระวังไม่ให้ผู้กระทำผิดทางเพศเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้กลับมากระทำผิดซ้ำ

ศรัณย์ธรรณ์ เดชะทัตตานนท์ (2560) ได้ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดทางเพศ และบทบัญญัติของประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา รวมทั้งวิเคราะห์

ถึงผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้กระทำผิดทางเพศ และเสนอว่าควรนำมาตรการในการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ มาตรการในการแจ้งข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศ และมาตรการในการเข้าถึงข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศ การแจ้งข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศต่อสาธารณะมาใช้ในประเทศไทย โดยไม่นำมาตรการในการจำกัดเขตที่อยู่อาศัยของผู้กระทำผิดทางเพศมาบังคับใช้เนื่องจากผลกระทบต่อสิทธิของผู้กระทำผิดทางเพศมากเกินไป ส่วนมาตรการที่นำมาใช้เห็นควรบัญญัติให้มีหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทย และไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของผู้นั้นมากเกินไป รวมถึงบัญญัติให้ขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรการต่าง ๆ นั้นมีความสะดวก ไม่เป็นภาระในการใช้ชีวิตของผู้นั้นมากเกินไป เพื่อให้มาตรการในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดทางเพศนั้นเป็นมาตรการที่สอดคล้องหลักในรัฐธรรมนูญ

วคินี กมลวารินทร์ (2558) พบว่าในประเทศที่นำวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศมาใช้ เช่น สหรัฐอเมริกา (รัฐแคลิฟอร์เนียและฟลอริดา) ประเทศเกาหลี ใช้วิธีการนี้เพื่อลดความต้องการทางเพศของผู้กระทำผิด เสมือนเป็นการบำบัดโดยตรงต่อผู้กระทำผิดและสร้างความมั่นใจให้กระบวนการยุติธรรมเมื่อมีการปล่อยตัวผู้กระทำผิดทางเพศสู่สังคม อย่างไรก็ตามวิธีการนี้ยังคงต้องเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพราะวิธีการนี้อาจมีผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น การให้ความยินยอม การรับทราบ การให้ข้อมูลทำความเข้าใจกันระหว่างผู้บังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ และป้องกันการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยงานวิจัยนี้เสนอว่าการใช้การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญาร่วมกับการรักษาด้วยการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศในการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศอาจช่วยลดอัตราการกระทำผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราซ้ำ และช่วยให้ผู้พ้นโทษดำรงชีวิตโดยปราศจากการกระทำผิด รวมทั้งเป็นการคุ้มครองสังคมไปพร้อมกัน

ยุพาพร ปิวะพงษ์ (2554) ทำการศึกษาอิทธิพลของสื่อลามกที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชนศึกษาเฉพาะกรณี: ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดคดีเกี่ยวกับเพศจำนวน 220 ราย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่าสื่อลามกมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดทางเพศ และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยมีประสบการณ์ดูสื่อลามกโดยมีสาเหตุมาจากเพื่อน นำไปสู่การลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศและเป็นตัวกระตุ้น นอกจากนี้พบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดในการแนะนำเรียนรู้วิธีการมีเพศสัมพันธ์ ตลอดจนพฤติกรรมการมั่วสุมโทรมหึง

ปลื้มจิตร ประเสริฐศรี (2550) ทำการศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศสืบเนื่องจากการใช้ห้องสนทนาทางอินเทอร์เน็ต โดยการวิจัยเชิงสำรวจผ่านการศึกษาเอกสาร วิจัยภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามสุ่มนักศึกษาจำนวน 270 คน และสัมภาษณ์นักศึกษา 4 คน ผลการศึกษาพบว่า การกระทำผิดที่สืบเนื่องจากการใช้ห้องสนทนาทางอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยกรกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไม่ครอบคลุมลักษณะการกระทำผิดทางเพศ การนำผู้กระทำผิดมารับโทษค่อนข้างยาก หากปราศจากหลักฐานที่ชัดเจน ปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การหลงเชื่อคนง่าย อารมณ์อ่อนไหว อยากรู้อยากลอง และมีประสบการณ์ต่ำ ทำให้ตกเป็นเหยื่อได้ง่ายขึ้น

อรุณลักษณ์ รุจิระชุนท์ (2548) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์และแนวทางแก้ไขการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชลบุรี โดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น (1) เด็กและเยาวชน 87 รายโดยเก็บข้อมูลจากรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน (2) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด 2 ราย และผู้เชี่ยวชาญ 5 รายโดยใช้การสนทนากลุ่ม จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบด้านอายุ การศึกษา ลำดับบุตรในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ฐานะ การอาศัยอยู่ ประวัติการถูกดำเนินคดีและการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชนสัมพันธ์กับการกระทำผิดทางเพศ ส่วนสาเหตุการกระทำผิดทางเพศ พบว่าขาดความอบอุ่น คบเพื่อนไม่ดี และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือขาดความรู้ในเรื่องเพศศึกษาในด้านกฎหมาย ดังนั้นข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้จึงมุ่งประเด็นการประสานความร่วมมือของพ่อแม่ ครอบครัว และโรงเรียน รวมทั้งการอบรมเรื่องเพศศึกษาและความรู้ทางกฎหมาย

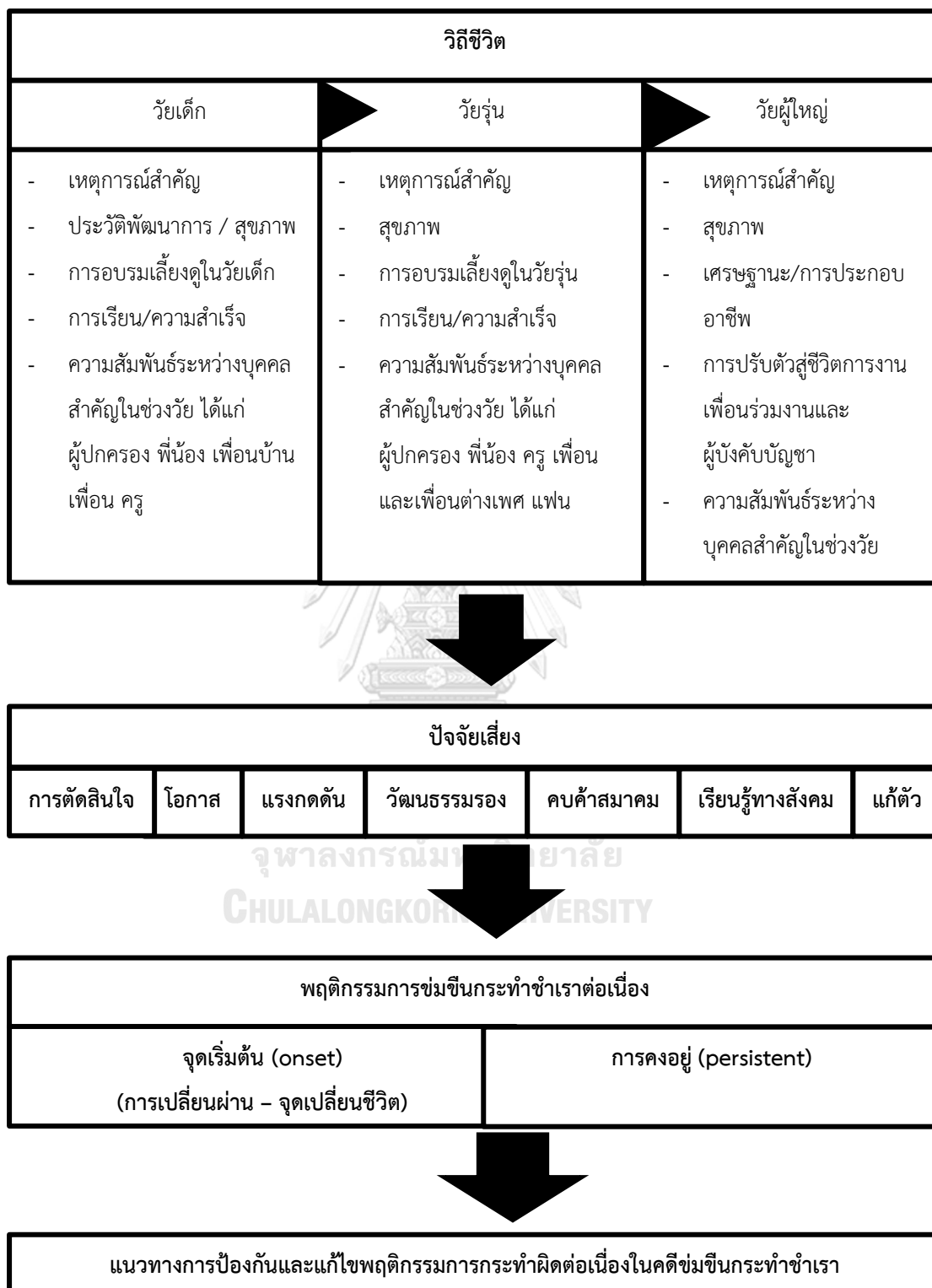
นริศา อาจอ่อนศรี (2548) ทำการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมเพศศึกษาต่อการป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมเพศศึกษาต่อการป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศของนักเรียน พบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศมีความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และกลุ่มทดลองมีความรู้และพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความแตกต่างด้านเจตคติ

จากการทบทวนวรรณกรรมโดยใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ทราบว่าขณะนี้ประเทศไทยยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยเฉพาะ

อย่างยั่งยืนวิจัยเชิงคุณภาพที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจกระบวนการที่หล่อหลอมให้คน ๆ หนึ่งกลายเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตที่มุ่งเน้นศึกษาวิถีชีวิตของผู้กระทำผิดซึ่งเคลื่อนผ่านช่วงเวลาในแต่ละวัยของพัฒนาการชีวิต ค้นหาเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนชีวิต จุดเริ่มต้นของการกระทำผิด ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นตัวกระตุ้นและสนับสนุนให้พฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเรานั้นคงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิตเป็นฐานความคิดหลักในการวิจัย ผสมผสานกับทฤษฎีอาชญาวิทยาและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ จึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องเส้นทางชีวิตผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ดังภาพ 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง เส้นทางการชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ในครั้งนี้ ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผ่านวิธีการวิจัยแบบเล่าเรื่อง (narrative research) ที่ใช้การเล่าเรื่องเพื่ออธิบายเหตุการณ์หรือการกระทำตามลำดับเวลา ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยจึงมุ่งเน้นไปที่การศึกษาปัจเจกบุคคล ผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเรื่องเล่าของบุคคลที่ศึกษา การรายงานประสบการณ์ส่วนบุคคล และการเรียงลำดับความหมายของประสบการณ์เหล่านั้นอย่างสมเหตุสมผล (Creswell, 2013) ซึ่งเป็นกระบวนการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความยืดหยุ่น และนำไปสู่การค้นหาคำตอบที่บ่งถึงความเข้าใจต่อสภาพปัญหาในเชิงลึกได้ดี รวมทั้งสามารถนำข้อค้นพบไปใช้ในการจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 แหล่ง คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ต่อเนื่อง รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ จากนั้นจึงวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิจัยดังนี้

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเส้นทางการชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งอาศัยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบเล่าเรื่องเพื่อทำความเข้าใจเส้นทางการชีวิตของผู้กระทำผิด มีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) หมายถึง การแสวงหาคำตอบหรือการสร้างความรู้โดยใช้หนังสือและเอกสารต่าง ๆ รวมถึงสื่ออื่น ๆ ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เน้นการสำรวจสภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันโดยอาศัยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แล้วนำเสนอผล (ฐาศุภร์ จันประเสริฐ, 2562) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการคัดเลือกเอกสารเพื่อนำมาวิเคราะห์หือิงหลักความจริง (authenticity) ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (credibility) การเป็นตัวแทน (representativeness) และความหมาย (meaning) ที่มีความชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ง่าย

ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา รายงานจากหน่วยงานต่าง ๆ และนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

อาชญากรรมทางเพศและการข่มขืนกระทำชำเรา ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ อาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต และกระบวนการยุติธรรมสำหรับ ความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เนื่องจากนักวิจัยแบบเล่าเรื่องราวรวบรวม เรื่องราวจากบุคคลทั้งจากเอกสารและการสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตและการบอกเล่าของแต่ละคน เรื่องราวเหล่านี้อาจมาจากเรื่องที่คุณเข้าร่วมวิจัยเล่าให้ผู้วิจัยฟัง หรือเรื่องราวที่สร้างขึ้นร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้าร่วมวิจัย หรือเรื่องราวที่แสดงออกเป็นการกระทำเพื่อแสดงความหมาย บางอย่าง ดังนั้นการวิจัยแบบเล่าเรื่องจึงมีลักษณะการทำงานร่วมกันผ่านปฏิสัมพันธ์หรือบทสนทนา ของผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย ในการวิจัยนี้จึงเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีการศึกษา ความหมายของประสบการณ์ชีวิตตามการรับรู้ของผู้เข้าร่วมการวิจัยผ่านการสื่อสารระหว่างผู้วิจัยและผู้ เข้าร่วมการวิจัยภายใต้การปฏิสัมพันธ์ที่ดี และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยที่จะสร้างขึ้นได้โดยมี รายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างคำถามที่จะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาโครงสร้างแบบร่างคำถาม

2.2 ผู้วิจัยนำโครงสร้างวิจัย พร้อมโครงสร้างคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก ส่งให้คณะกรรมการ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์พิจารณา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.3 ผู้วิจัยทำหนังสือขอเข้าสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เมื่อได้วันที่กำหนดแล้ว จึงลงเก็บข้อมูลที่หน่วยงาน

2.4 ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่

(ก.) ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา คือผู้ต้องขังเด็ดขาดชาย ในเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ซึ่งผ่านการพิพากษาในคดีข่มขืนกระทำชำเรา หรือคดีอื่น ๆ ซึ่งมีประวัติ ของพฤติกรรมกรรมการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องจำนวน 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 3 คน

(ข.) ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืน กระทำชำเรา หมายถึงบุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืน กระทำชำเราโดยหน้าที่หรือการทำงาน เช่น ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จำนวน 6 คน

(ค.) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง เช่น นัก อาชญาวิทยา นักจิตวิทยา ผู้บริหารหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม อาจารย์ นักวิชาการ เป็นต้น โดยใช้เทคนิค Snowball เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน หรือจนกว่าข้อมูลจะ ถึงจุดอิ่มตัว (data saturation)

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งจากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เนื้อหา จัดระเบียบข้อมูล เชื่อมโยงความเกี่ยวข้อง และสรุปผล

3.2 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยข้อมูลหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้า-คัดออก จำนวน ข้อมูลที่ต้องการ และการเข้าถึง แสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงรายละเอียดของการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามกลุ่ม

กลุ่ม	หลักเกณฑ์	คำอธิบาย
1	ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา	
	จำนวน	3 คน
	เกณฑ์คัดเข้า	(ก.) ผู้ต้องขังเด็ดขาดเพศชายที่อยู่ภายใต้การควบคุมของเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม (ข.) ผ่านการพิพากษาจากศาลว่ามีการกระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา หรือคดีอื่น ๆ เช่น ฆาตกรรมหรือทำร้ายร่างกายแล้ว (ค.) มีพฤติกรรมแห่งคดีเข้ากับนิยามของการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ได้แก่ เคยมีประวัติของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป และพฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อแต่ละรายต้องมีช่วงระยะเวลาวันกระทำผิดต่อเหยื่อแต่ละราย (Jenkins & Petherick, 2013) (ง.) ผู้ต้องขังมีอายุไม่เกิน 60 ปี และไม่มีคามผิดปกติในกระบวนการรู้คิด หรือความบกพร่องด้านความจำ โดยผ่านการคัดกรองเบื้องต้นจากเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ (จ.) สามารถให้ข้อมูลผ่านการสื่อสารพูดคุยกับผู้วิจัยได้ (ฉ.) มีความยินยอมให้ข้อมูลและเข้าร่วมโครงการวิจัย
	เกณฑ์คัดออก	(ก.) ไม่สามารถรับการสัมภาษณ์ได้ตามเวลาที่กำหนด (ข.) ผู้ให้ข้อมูลประสงค์ออกจากโครงการวิจัย
	ข้อมูลที่ต้องการ	เรื่องเล่าจากมุมมองของเจ้าของประสบการณ์ (Insider)
การเข้าถึง	ผ่านคำอนุญาตของเรือนจำและความยินยอมของผู้ให้ข้อมูล	

กลุ่ม	หลักเกณฑ์	คำอธิบาย
2	ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา	
	จำนวน	6 คน
	เกณฑ์คัดเลือกเข้า	(ก.) เป็นบุคคลที่เคยมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา (ข.) สามารถให้ข้อมูลผ่านการสื่อสารพูดคุยกับผู้วิจัยได้ (ค.) มีความยินยอมให้ข้อมูลและเข้าร่วมโครงการวิจัย
	เกณฑ์คัดออก	(ก.) ไม่สามารถรับการสัมภาษณ์ได้ตามเวลาที่กำหนด (ข.) ผู้ให้ข้อมูลประสงค์ออกจากโครงการวิจัย
	ข้อมูลที่ต้องการ	เรื่องเล่าจากประสบการณ์และมุมมองของบุคคลที่มีประสบการณ์ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
	การเข้าถึง	ขอความยินยอมจากบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้อง และผู้บังคับบัญชา
3	ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง	
	จำนวน	15 คน หรือจนกว่าข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว
	เกณฑ์คัดเลือกเข้า	(ก.) เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา (ข.) มีความยินยอมให้ข้อมูลและเข้าร่วมโครงการวิจัย
	เกณฑ์คัดออก	(ก.) ไม่สามารถรับการสัมภาษณ์ได้ตามเวลาที่กำหนด (ข.) ผู้ให้ข้อมูลประสงค์ออกจากโครงการวิจัย
	ข้อมูลที่ต้องการ	เรื่องเล่าจากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่เกิดจากการทำงานหรือการวิจัยเกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
	การเข้าถึง	ใช้เทคนิค Snowball โดยการค้นหาผู้ให้ข้อมูลเริ่มต้นจากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจึงดำเนินการติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่กำหนดไว้ และขอรายชื่อผู้ให้ข้อมูลคนต่อไป ดำเนินการสัมภาษณ์เช่นนี้จนครบ 15 คน หรือถึงจุดอิ่มตัวข้อมูล

จากสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบออนไลน์และทางโทรศัพท์ ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้าเพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโควิด-19 ทั้งนี้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ให้การสัมภาษณ์เป็นสำคัญ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ได้แก่
 - 1.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ทั่วไป ได้แก่ อายุ อาชีพก่อนถูกควบคุมตัว ข้อหาที่ถูกพิพากษา ระยะเวลาที่ศาลพิพากษาให้จำคุก เป็นต้น
 - 1.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อความคำถาม 2 ประเด็น ได้แก่ วิถีชีวิต เหตุการณ์สำคัญ ประวัติชีวิตส่วนบุคคล และความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสาเหตุการกระทำผิดของตน
2. แบบสัมภาษณ์สำหรับบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ได้แก่
 - 2.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทั่วไป ได้แก่ อายุ อาชีพ ความเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง เป็นต้น
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อความคำถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้ต้องขัง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และมุมมองที่มีต่อผู้ต้องขัง
3. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ได้แก่
 - 3.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป ได้แก่ อายุ อาชีพ สาขาความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา เป็นต้น
 - 3.2 แบบบันทึกการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อความคำถาม 2 ประเด็น ได้แก่ วิถีชีวิต ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดระเบียบข้อมูล ถอดเทปแบบคำต่อคำ และใช้โปรแกรมช่วยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
2. ทำการวิเคราะห์แก่นสาระ (thematic analysis) โดยการพิจารณาลักษณะร่วมของข้อมูลทั้งสามแหล่งเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้ สรุปผล และนำเสนอ

3.5 จริยธรรมในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเค้าโครงวิจัย Protocol แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบแสดงข้อมูลการวิจัยของโครงการวิจัยฯ แบบแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อรับการพิจารณาทบทวนแบบเต็มขั้นตอน และได้รับอนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามใบรับรองเลขที่ COA no.299/2564 ตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2564 ถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2565 จากนั้นจึงดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

บทที่ 4

ผลการศึกษา และการอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผ่านวิธีการวิจัยแบบเล่าเรื่อง ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมเรื่องเล่าจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา บุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏผลการศึกษาและการอภิปรายผล นำเสนอเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 4.2 เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
 - 4.2.1 เรื่องเล่าจากผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
 - 4.2.2 วิธีชีวิตสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
- 4.3 ปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง
 - 4.3.1 ปัจจัยภายใน (Internal factor)
 - 4.3.2 ปัจจัยภายนอก (External factor)
- 4.4 การเริ่มต้น และการคงอยู่ของเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
 - 4.4.1 การเริ่มต้นของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
 - 4.4.2 การคงอยู่ของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา
- 4.5 แนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง
 - 4.5.1 แนวทางการป้องกันพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง
 - 4.5.2 แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เรื่องเล่าจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้มาจาก 3 แหล่ง ประกอบด้วย (1) ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราจำนวน 3 ราย (2) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 15 ราย และ (3) บุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 6 ราย โดยลักษณะทั่วไปของแต่ละกลุ่มแสดงดังตาราง 9 – 11 ดังต่อไปนี้

ตาราง 9 ลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ผู้ต้องขัง คนที่	อายุ (ปี)	คดี	จำคุก (ปี)	สถานภาพ สมรส	อาชีพ	ความสัมพันธ์กับเหยื่อ
1	58	คดี 1 กระทำชำเรา คดี 2 พรากผู้เยาว์- กระทำชำเรา-ทำร้าย ร่างกาย	33	สมรส	รับจ้างขับรถ	คดี 1 ผู้เยาว์หญิง อ้าง ว่าให้เงินและมี เพศสัมพันธ์ด้วย คดี 2 ภรรยาคนที่ 4 (ผู้เยาว์)
2	29	คดี 1 กระทำชำเรา คดี 2 กระทำชำเรา	ประมาณ 90-100	โสด	บวชเณร	คดี 1 ผู้เยาว์ชายที่เคย พบเห็นกัน คดี 2 ผู้เยาว์ชายอ้างว่า คบหากัน
3	39	คดี 1 พรากผู้เยาว์ อนาจาร กักขังหน่วง เหนี่ยว คดี 2 กระทำชำเรา	48	สมรส	พนักงานรักษา ความ ปลอดภัย	คดี 1 ผู้เยาว์หญิง อ้าง ว่าคบหากัน คดี 2 ภรรยาและ น้องสาวภรรยา (ผู้เยาว์)

จากตาราง 9 แสดงลักษณะทั่วไปตามคำบอกเล่าของผู้ต้องขังชายทั้ง 3 คนที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยทั้งหมดอยู่ในความควบคุมของเรือนจำแห่งหนึ่งในเขตภาคกลาง มีอายุระหว่าง 29 – 58 ปี ผ่านการพิพากษาว่ากระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา 2 ครั้ง แต่ละรายมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 30 ปี มีผู้ต้องขัง 2 รายที่มีสถานภาพสมรส อีก 1 ราย ไม่มีสถานภาพสมรส ส่วนอาชีพมีความแตกต่างกันทุกราย เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ของผู้กระทำผิดที่มีต่อเหยื่อซึ่งผู้ต้องขังทุกรายอ้างว่ามีความสัมพันธ์กับเหยื่อในฐานะคู่รัก หรือภรรยา โดยผู้ต้องขังทุกรายมีประวัติกระทำผิดกระทำต่อเหยื่อที่เป็นผู้เยาว์

ด้านบริบทของการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งอยู่ในช่วงเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ในหมู่ผู้ต้องขังในเรือนจำ จึงไม่สามารถใช้การสนทนาแบบเผชิญหน้าได้ โดยการอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์อยู่ภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 โดยสวมหน้ากากอนามัย และดำเนินการสัมภาษณ์ ณ ห้องเยี่ยมญาติของเรือนจำที่มีกระจกกัน และสนทนาผ่านเครื่องสื่อสารกับผู้ต้องขัง โดยมีเจ้าหน้าที่เรือนจำอยู่ห่างออกไป

ตาราง 10 ลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

คนที่	ตำแหน่ง	เพศ	ความเกี่ยวข้อง
1	ผู้กำกับการ (สอบสวน)	หญิง	สอบปากคำ จัดทำสำนวนคดี ประชุมทีมสอบสวน
2	ผู้กำกับการ (สอบสวน)	หญิง	สอบปากคำ จัดทำสำนวนคดี ประชุมทีมสอบสวน
3	นักจิตวิทยาคลินิก	ชาย	ตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิกแก่ผู้ต้องขัง
4	พนักงานอัยการ	หญิง	สอบสวนผู้กระทำผิด ตรวจสอบสำนวน พิจารณาสั่งฟ้อง
5	ผู้พิพากษา	หญิง	ตรวจสอบสำนวนคดี พิจารณาและพิพากษาคดี
6	นักสังคมสงเคราะห์	หญิง	ประเมินเหยื่อ และผู้กระทำผิด และให้ความช่วยเหลือ

ตาราง 10 แสดงลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราทั้ง 6 ราย เป็นเพศหญิง 5 ราย เพศชาย 1 ราย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในกระบวนการยุติธรรม ประกอบไปด้วยพนักงานสอบสวนระดับผู้กำกับการ 2 ราย ที่เคยมีประสบการณ์ในขณะทำงานสืบสวน สอบสวนผู้ต้องหา นักจิตวิทยาคลินิก 1 ราย ซึ่งเป็นผู้ตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิกแก่ผู้ต้องขังโดยการสัมภาษณ์ และการทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อระบุสัญญาณของความผิดปกติทางจิตและบุคลิกภาพ พนักงานอัยการ 1 ราย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการพิจารณาสำนวนจากพนักงานสอบสวนในคดีทางเพศโดยตรง ผู้พิพากษา 1 ราย ที่มีประสบการณ์พิจารณาคดีข่มขืนกระทำชำเรา รวมทั้งนักสังคมสงเคราะห์ที่มีประสบการณ์เยียวยาเหยื่อและเคยร่วมสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา รวมทั้งเคยให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เหยื่อและครอบครัว โดยบุคคลที่มีประสบการณ์ทุกรายมีความเกี่ยวข้องในเชิงบทบาทหน้าที่ตามความสัมพันธ์ทางอาชีพของตำแหน่งนั้น ๆ ทำให้มีระดับของความใกล้ชิดและความเข้าใจในตัวผู้ต้องขังแตกต่างกันออกไป

บุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราซึ่งให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีประสบการณ์ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราในบริบทที่แตกต่าง แต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ต้องขังที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ (กรณีศึกษาทั้งสามราย) และส่วนใหญ่บุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างจังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ กระบี่ นครศรีธรรมราช และราชบุรี เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยพบอุปสรรคในการติดต่อกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่เป็นญาติหรือผู้ใกล้ชิดกับผู้ต้องขัง ได้แก่ ผู้ต้องขังรายที่ 1 และรายที่ 2 ขาดการติดต่อกับญาติไปนานจึงไม่สามารถติดต่อกับญาติได้ ในขณะที่ผู้ต้องขังรายที่ 3 แจ้งว่าไม่มีสมาชิกในครอบครัวหรือญาติให้ติดต่อ ทำให้ผู้วิจัยต้องยุติการเก็บข้อมูลในส่วนนี้ลง

ตาราง 11 ลักษณะทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ลักษณะทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
เพศชาย	●					●					●		●		
เพศหญิง		●	●	●	●		●	●	●	●		●		●	●
ผู้บริหารหน่วยงาน					●						●	●	●		●
ผู้ปฏิบัติ/เจ้าหน้าที่เทคนิค			●		●				●						
อาจารย์/นักวิชาการ	●	●		●			●	●		●				●	
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน															
อาชีวศึกษา/งานยุติธรรม	●	●		●	●			●		●	●	●	●		●
จิตวิทยา นิติจิตวิทยา		●			●	●	●		●					●	●
นิติศาสตร์								●		●	●				
ด้านการสืบสวน สอบสวน	●	●	●							●		●			

ตาราง 11 แสดงลักษณะทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราจำนวน 15 ราย เป็นเพศชาย 4 ราย และเพศหญิง 11 ราย ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยงานจากหลายภาคส่วน เช่น รองอธิบดีหรือผู้อำนวยการหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม จำนวน 5 ราย ส่วนผู้ปฏิบัติ/เจ้าหน้าที่เทคนิค เช่น พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยาคลินิก นักวิทยาศาสตร์ 3 ราย และอาจารย์/นักวิชาการทั้งสังกัดสถาบันการศึกษาและนักวิชาการอิสระ รวม 7 ราย นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 15 รายยังจำแนกตามศาสตร์ที่เชี่ยวชาญได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ ด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรมจำนวน 10 ราย ด้านจิตวิทยาและนิติจิตวิทยาจำนวน 7 ราย ด้าน

นิตยสารจำนวน 3 ราย รวมทั้งสืบสวน สอบสวนจำนวน 5 ราย โดยผู้เชี่ยวชาญบางรายมีความเชี่ยวชาญและตำแหน่งงานมากกว่า 1 ด้าน

ในบริบทการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่ประสงค์ให้การสัมภาษณ์แบบออนไลน์ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่านอยู่ในช่วงเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 บางรายอยู่ต่างประเทศ บางรายอยู่ต่างจังหวัด อย่างไรก็ตามมีผู้เชี่ยวชาญบางท่านยินดีให้สัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบพบหน้ากับบุคคลที่แสดงความประสงค์ดังกล่าว

4.2 เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ในการศึกษาผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราผ่านกรอบแนวคิดของทฤษฎีเส้นทางชีวิตโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ขั้นแรกผู้วิจัยสรุปเรื่องเล่าของผู้ต้องขัง และทำการอภิปรายในประเด็นของประสบการณ์และพัฒนาการทางจิตใจในแต่ละช่วงวัยโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา จากนั้นในขั้นที่ 2 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระจากเรื่องเล่าของผู้ต้องขังผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่ชัดเจนขึ้น โดยผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วนตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 เรื่องเล่าจากผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ฐานความคิดของทฤษฎีเส้นทางชีวิตมุ่งศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ตามลำดับชั้นอายุ ซึ่งเส้นทางชีวิตของบุคคลที่ดำเนินมาในแต่ละช่วงวัย เรียกว่า “วิถีชีวิต” (life trajectories) โดยผู้คนในสังคมมีวิถีชีวิตที่หลากหลาย เช่น การศึกษา ครอบครัว การทำงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในอาชญากรรม และทฤษฎีเส้นทางชีวิตให้ความสนใจกับ ความเกี่ยวข้องกันของวิถีชีวิตอันหลากหลาย (the interconnectedness among trajectories) และทำความเข้าใจว่าการเคลื่อนไหวของวิถีชีวิตเส้นทางหนึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตอีกเส้นทางหนึ่งอย่างไร (Krohn, Buchanan, & Davis, 2015) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และสรุปเรื่องเล่าเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ทั้ง 3 ราย นำเสนอ ดังนี้

รายที่ 1 เรื่องเล่าจาก นายใจ (นามสมมติ)

“นายใจ” เป็นชายไทยวัยสูงอายุ ผมค่อนข้างสั้น ผมสีเทา ผมสีเข้มค่อนข้างคล้ำ ตาซ้ายบอด ขณะสนทนาเสียงค่อนข้างเบา (สนทนาผ่านโทรศัพท์ห้องเยี่ยมญาติของเรือนจำ) นายใจให้ความ

ร่วมมือในการสัมภาษณ์ดี ขณะสนทนามีการมองหน้า สบตา กับผู้วิจัยตลอด การแสดงสีหน้าและอารมณ์ มีความสอดคล้องกับเรื่องที่สนทนา จากการสังเกตพฤติกรรมไม่พบอาการหุแว่ว หรือประสาทหลอน ปัจจุบัน นายใจมีอายุ 58 ปี ถูกควบคุมตัวในเรือนจำแห่งนี้มาเป็นเวลาประมาณ 2 ปีเศษ ภายหลังจากพิพากษาของศาลในข้อหาพรากรผู้เยาว์ฯ กระทำชำเรา และทำร้ายร่างกาย ซึ่งศาลพิพากษาให้จำคุกเป็นเวลา 31 ปี 26 เดือน

ช่วงแรกเริ่มของชีวิตนายใจอาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดาที่จังหวัดสุพรรณบุรี พี่น้องรวม 7 คน โดยนายใจเป็นบุตรคนสุดท้อง บิดาและมารดามีอาชีพทำนา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาไม่ได้มีความขัดแย้งหรือใช้ความรุนแรงต่อกัน เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องที่มีความสัมพันธ์ที่ราบรื่นดี ปัจจุบันทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต โดยบิดาเสียชีวิตขณะอายุ 83 ปี และมารดาเสียชีวิตขณะอายุ 64 ปี

“พ่อเป็นคนแข็งแรง นิสัยดี ไม่ค่อยมีอะไรกับลูก ไม่ตำลูก ตามใจ อยากรทำอะไรก็จะหามาให้”

“แม่เป็นคนนิสัยดี รักลูก ห่วงลูกทุกคน แต่จู้จี้มากกว่า”

แม้ว่าในวัยเด็ก นายใจจะเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี แต่เนื่องจากฐานะยากจนทำให้ต้องออกจากโรงเรียนขณะอยู่ชั้น ป.4 หลังออกจากโรงเรียน นายใจประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น ทำนา ปลูกข้าว ตัดอ้อย เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว โดยต่อมาได้ทำงานรับจ้างขับรถแมคโคร

ในช่วงอายุ 18 ปี นายใจได้คบหาและอยู่ร่วมกับคูรักคนแรก ซึ่งมีอายุ 18 ปีเท่ากัน และมีบุตร 2 คน (ซึ่งภายหลังขาดการติดต่อกันไป) ต่อมา 5 ปี คูรักของนายใจประสบอุบัติเหตุจมน้ำเสียชีวิต ในเวลาต่อมานายใจได้มีคูรักคนที่ 2 ช่วงอายุ 24 ปี โดยคูรักอายุ 36 ปี รู้จักกันผ่านการแนะนำของเพื่อน โดยอยู่กินร่วมกับคูรักมานานประมาณ 10 ปี และแยกทางกันโดย นายใจแจ้งว่าเพราะคูรักเข้ากับลูกของตนไม่ได้ทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่พอใจกัน จึงแยกทางกันในที่สุด ต่อมานายใจมีคูรักคนใหม่อายุประมาณ 30 ปี ผ่านการแนะนำของเพื่อน อยู่ร่วมกัน 4 ปี ก็แยกทางกันเนื่องจากหมดรักและรู้สึกห่างเหินกัน และมีคูรักคนที่ 4 ซึ่งมีอายุ 15 ปี โดยนายใจแจ้งว่าบิดาของคูรักเป็นผู้แนะนำและฝากฝังให้ตนดูแลบุตรสาวในฐานะคูรัก

ในคดีแรก นายใจอายุประมาณ 40 ปี ขณะนั้นนายใจแยกทางจากคูรักคนที่ 3 นายใจอ้างว่าได้เลี้ยงดูเด็กนักเรียนหญิงอายุประมาณ 18 ปี ชื่อของให้ ให้เงินใช้จ่าย และลักลอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็กแบบลับ ๆ จนกระทั่งเด็กนักเรียนดังกล่าวตั้งครรภ์ เรื่องจึงรู้ถึงพ่อแม่ของเด็ก เป็นเหตุให้ถูก

ดำเนินคดีในข้อหากระทำชำเราเด็ก ศาลพิพากษาให้จำคุก 12 ปี แต่จำคุกได้ 4 ปี ก็ได้รับการลดโทษและปล่อยตัว

ส่วนคดีที่ 2 ซึ่งเป็นคดีที่ทำให้นายใจถูกจำคุกในเรือนจำคือ คดีพรากรผู้เยาว์ กระทำชำเรา และทำร้ายร่างกายผู้อื่น นายใจแจ้งว่าผู้เสียหายในคดีนี้อายุ 15 ปี เป็นคู่รักของตน บิดาของผู้เสียหายรู้จักกับนายใจและต้องการให้นายใจดูแลบุตรสาวของตนเองในฐานะสามี นายใจจึงได้อยู่กินฉันสามีภรรยากับผู้เสียหายโดยทั้งผู้เสียหายและบิดามารดาของผู้เสียหายยินยอมพร้อมใจ โดยอยู่ร่วมกันมาประมาณ 3 ปี อย่างไรก็ตามระหว่างอยู่ร่วมกันนายใจอ้างว่าคู่รักเล่น Facebook และติดผู้ชายอื่น จึงได้ลงมือทำร้ายร่างกายด้วยการตบ เตะ และบังคับมีเพศสัมพันธ์ด้วย เมื่อภายหลังนายใจของคู่รักทราบจึงทำให้รู้สึกโกรธแค้น นำไปสู่การแจ้งความดำเนินคดีกับตนในฐานะพรากรผู้เยาว์ ข่มขืนกระทำชำเรา และทำร้ายร่างกาย โดยศาลพิพากษาตามความผิดที่กล่าวหามาทั้งหมด และให้จำคุกนายใจในคดีนี้เป็นเวลา 33 ปี

การอภิปรายประสบการณ์และพัฒนาการทางจิตใจในแต่ละช่วงวัยของนายใจ

จากเรื่องเล่าเกี่ยวกับวิถีชีวิตของ นายใจ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และอภิปรายประสบการณ์และพัฒนาการทางจิตใจในแต่ละช่วงวัย โดยใช้มุมมองและทฤษฎีทางจิตวิทยาประกอบเพื่อให้เห็นภาพของบุคลิกภาพที่ชัดเจนขึ้น ดังนี้

ช่วงวัยเด็ก นายใจเป็นเด็กที่เติบโตมาอย่างแข็งแรง ไม่มีปัญหาสุขภาพ ปัญหาพัฒนาการหรือโรคประจำตัว แต่วิถีชีวิตด้านการศึกษายุติลงตั้งแต่วัยเด็กด้วยสาเหตุของความยากจน และต้องออกมาทำงานก่อนวัยอันควร โดยประกอบอาชีพใช้แรงงานเป็นคนรับจ้างตัดอ้อย ทำนาปลูกข้าว ความสัมพันธ์ในครอบครัวปกติ ไม่มีความขัดแย้งทั้งกับบิดามารดาหรือพี่น้อง แม้ว่าชีวิตวัยเด็กจะไม่มีปมปัญหาจากความขัดแย้งในครอบครัวหรือการใช้ความรุนแรง แต่การออกจากการเรียนตั้งแต่อายุน้อย ทำให้ประสบการณ์ทางสังคมและทางวิชาการถูกจำกัดลง

ช่วงวัยรุ่น ชีวิตในช่วงวัยรุ่นของนายใจเริ่มพบจุดเปลี่ยนสำคัญ โดยนายใจมีคู่รักอายุ 18 ปี เท่ากัน และได้ประกอบอาชีพขับรถแมคโคร จนกระทั่งภรรยาเสียชีวิตจากเหตุการณ์จมน้ำ หลังจากนั้นไม่นาน นายใจมีคู่รักคนที่ 2 อายุ 36-37 ปี และเลิกรักกันด้วยปัญหาความสัมพันธ์ เช่นเดียวกับคู่รักคนที่ 3 อายุ 30 ปีเศษ ก็ไม่สามารถคงความสัมพันธ์ฉันคู่รักได้ จึงเลิกรักกันในที่สุด จึงอาจสะท้อนถึงความยากลำบากในการสร้างและคงความสัมพันธ์ในฐานะคู่รักกับสตรีวัยผู้ใหญ่

ช่วงวัยผู้ใหญ่ แม้ว่าอาชีพการงานจะไม่มีปัญหาใด ๆ แต่ชีวิตคู่ที่ไม่ยั่งยืน ทำให้นายใจเปลี่ยนคู่อีกหลายครั้ง จนกระทั่งช่วงอายุประมาณ 40 ปี เกิดจุดพลิกผันครั้งสำคัญของชีวิตนายใจ โดยนายใจลักลอบมีเพศสัมพันธ์กับกับนักเรียนหญิงอายุ 18 ปี ซึ่งนายใจใช้การตีสอนหรือสร้างความเป็นมิตร โดยให้เงินและซื้อสิ่งของให้เพื่อเป็นเครื่องล่อใจ หรือเป็นการล่อลวงเหยื่อ และมีเพศสัมพันธ์กับเหยื่อหลายครั้งจนกระทั่งเหยื่อตั้งครรภ์ จึงนำไปสู่การดำเนินคดีในที่สุด ซึ่งนายใจถูกพิพากษาให้จำคุกเป็นเวลา 12 ปีเมื่อจำคุกได้ 4 ปี ได้รับการลดโทษ จึงพ้นโทษออกมาใช้ชีวิตตามปกติ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากพ้นโทษ นายใจแจ้งว่าได้อยู่กับฉันสามีภรรยากับผู้เสียหายในคดีต่อมา โดยบิดาของผู้เสียหายเป็นผู้แนะนำให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กหญิงอายุ 15 ปี ให้อยู่กับฉันสามีภรรยา กับนายใจ ทำให้ได้อยู่กับฉันสามีภรรยากับผู้เสียหายมานาน 3 ปี ซึ่งภายหลังจากบิดาของผู้เสียหายเสียชีวิตเพราะอาการเจ็บป่วย และในวันเกิดเหตุ นายใจ หึงหวงผู้เสียหายที่คุยกับผู้ชายอื่นใน Facebook จึงได้ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายด้วยการตบ ตะ และบังคับมีเพศสัมพันธ์ด้วย เมื่อยายของผู้เสียหายทราบเรื่อง จึงดำเนินคดีกับนายใจ เป็นเหตุให้ถูกจำคุกเป็นเวลา 33 ปี

เกี่ยวกับคดี ในส่วนของการรับรู้สาเหตุการกระทำผิดในคดีแรกนายใจรับรู้ตนเองว่ามีเพศสัมพันธ์กับผู้เสียหายที่เป็นผู้เยาว์จนตั้งครรภ์ทำให้ถูกผู้ปกครองของผู้เสียหายดำเนินคดี และในคดีที่ 2 นายใจปฏิเสธว่าตนมิได้ข่มขืน แต่เป็นการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก โดยในวันเกิดเหตุมีการทะเลาะตบตีเพราะความหึงหวง จึงถูกยายของผู้เสียหายดำเนินคดี จากกรณีที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงการรับรู้ของนายใจที่ตีความพฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเราต่อผู้เสียหายเป็นการมีเพศสัมพันธ์ในฐานะคู่รัก ซึ่งอาจเกิดจากการรับรู้ว่าการข่มขืนกระทำชำเราไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม การตีความดังกล่าวจึงเสมือนเป็นการใช้กลไกป้องกันทางจิต (defense mechanism) ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ โดยใช้การปฏิเสธหลีกเลี่ยงการรับรู้ความจริงที่ทนรับไม่ได้ (กัญญ์ฐิตา ศรีภา, 2562) และความต้องการรักษาสถานะทางสังคมของตน รวมทั้งเป็นวิธีการแก้ตัวตามกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือน (cognitive distortion) เช่น คำกล่าวของนายเทียนที่ว่า “กฎหมายให้อ่านแก่ผู้หญิงมากเกินไป” ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนของ Abel (Ward et al., 2006) ที่ระบุว่ากระบวนการรู้คิดที่บิดเบือนเป็นกลไกการปกป้องภาพลักษณ์ตนเองของตัวผู้กระทำผิดทางเพศจากการถูกประณาม และในเวลาเดียวกันผู้กระทำผิดยังได้รับการแรงเสริม (ความรู้สึพึงพอใจจากการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก) จากการกระทำผิดของตนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้กระทำผิดสามารถกระทำผิดอย่างต่อเนื่องด้วยการหลอกตัวเองว่าการกระทำของตนไม่ใช่สิ่งที่ผิด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประเด็นที่นายใจ มีการกระทำผิดทางเพศที่ต่อผู้เสียหายเด็กอายุ 18 ปี และอายุ 15 ปี ซึ่งเข้าได้กับการจัดแบ่ง

ประเภทตามแนวคิดของ Groth and Birnbaum (Howitt, 2018) ที่มองว่าเป็นผู้กระทำผิดที่มีความรู้สึกรู้สิดัดค้ำ (Fixed offenders) บุคคลกลุ่มนี้มีพัฒนาการทางเพศที่ติดชะงัก จึงมีความสนใจทางเพศกับเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ แม้จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ใหญ่ก็มักจะเป็นไปแบบไม่เจตนา และไม่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์เพศกับคนวัยเดียวกันได้

รายที่ 2 เรื่องเล่าจาก นายเทียน (นามสมมติ)

“นายเทียน” ชายไทย อายุ 29 ปี รูปร่างผอม โครงร่างเล็ก มีรอยสักตามร่างกายคือแขนและหน้าอกเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยนายเทียนแจ้งว่าเป็นชื่อของแฟน (ผู้เสียหายในคดีทั้งสอง) นายเทียนมีสีหน้ายิ้มแย้ม ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ดี ตอบคำถามด้วยน้ำเสียงดังชัดเจน การแสดงออกทางอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหาการพูด ไม่มีอาการหลงผิด ประสาทหลอน หรืออาการแสดงของความผิดปกติทางจิต นายเทียนแจ้งว่าได้ถูกจำคุกมาเป็นเวลาประมาณ 4 ปีแล้ว

นายเทียนเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว บิดาเสียชีวิตตั้งแต่นายเทียนอายุ 1 เดือนเศษ ต่อมาเมื่อนายเทียนอายุประมาณ 5 ปี มารดาได้มีคู่รักใหม่ และอาศัยอยู่ร่วมกัน แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างนายเทียนและมารดาเป็นไปอย่างราบรื่น แต่กับบิดาเลี้ยงความสัมพันธ์กลับย่ำแย่ เนื่องจากบิดาเลี้ยงมักตีมีสุราจนมีเมมาและทุบตีนายเทียนเป็นประจำ เคยใช้ไม้ไผ่มาตีที่ศรีษะจนเป็นแผล โดยที่มารดาไม่สามารถปกป้องบุตรได้ เพราะกลัวจะถูกข่มขู่เช่นกัน นายเทียนมักหนีไปนอนในป่าหรือบ้านคนรู้จัก ในเวลาที่บิดาเลี้ยงเมาอาละวาด จนในที่สุดนายเทียนได้ย้ายไปอาศัยอยู่กับลุง (พี่ชายของมารดา) ซึ่งให้การเลี้ยงดูแบบให้อิสระ ไม่ได้เข้มงวด ขณะอยู่ร่วมกับลุงได้เคยปีนแอบดูลูกกับป้ามีเพศสัมพันธ์กันในมุ้ง เพราะที่บ้านไม่มีการกันห้องนอน หรือบางครั้งก็เป็นลูกสาวของลุงที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่รักในมุ้ง ซึ่งนายเทียนได้เห็นกิจกรรมทางเพศเช่นนี้ตั้งแต่เด็ก หลังอาศัยอยู่กับลุงอยู่เป็นเวลา 7 ปี นายเทียนได้แยกออกไปใช้ชีวิตอิสระเร่ร่อนทำงานรับจ้างไปเรื่อย ๆ

นายเทียนนอกจากการเรียนเมื่อจบชั้น ป.6 เนื่องจากลุงซึ่งเป็นผู้ปกครองในขณะนั้น มีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสียเลี้ยงดูให้การศึกษาต่อไปได้ ภายหลังออกจากโรงเรียนได้ทำงานรับจ้างละแวกบ้าน ต่อไปจึงเร่ร่อนทำงานรับจ้างตามคณะจัดงานวัด ได้ค่าแรงวันละ 200 บาท ในช่วงนายเทียนเคยมีคู่รักเพศหญิงอายุ 13 ปี คบหากันและเที่ยวเตร่ด้วยกัน เคยมีเพศสัมพันธ์ 1 ครั้งในห้องน้ำของโรงเรียน แต่ไม่ได้สานต่อความสัมพันธ์กัน ระหว่างทำงานรับจ้างในงานวัดเพื่อนที่มีอายุมากกว่าแนะนำให้นายเทียนหารายได้จากสาวประเภทสอง โดยให้สาวประเภทสองดูตอมอวัยวะเพศของนายเทียนจนสำเร็จความใคร่ และให้นายเทียนมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับสาวประเภทสอง ซึ่งนาย

เทียนไม่มีถุงยางอนามัยจึงจบเพียงการมีเพศสัมพันธ์ทางปาก ซึ่งได้เงินครั้งละ 500 บาท ซึ่งเหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้นายเทียนรู้สึกดีกับบุคคลเพศเดียวกัน และรู้สึกว่าสาวประเภทสองก็น่ารักดี

ในช่วงวัยรุ่นอายุประมาณ 16 ปี นายเทียนมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยเสพยาบ้าเป็นประจำต้องเสพวันเว้นวัน ขณะเสพยาบ้าจะมีอารมณ์ทางเพศรุนแรง นายเทียนมักจะมีเพศสัมพันธ์หลังจากเสพยาบ้า นอกจากนี้ยังมักใช้เวลาว่างดูคลิปโป๊ของเด็กผู้ชายในกลุ่มลับทางแอฟลิเคชั่นตามการแนะนำของเพื่อนโดยจ่ายเงินเพียง 300-400 บาท นายเทียนกล่าวว่า “ส่วนมากเพื่อน ๆ ผมเป็นแบบนี้หมด” หลังดูเสร็จนายเทียนมักจะสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองอยู่เสมอ

คดีแรกเกิดขึ้นในช่วงอายุ 19 ปี นายเทียนได้บวชเณรอยู่ที่วัดแห่งหนึ่ง ได้มีโอกาสพบเจอเด็กชายคนหนึ่ง อายุไม่ถึง 10 ปี ซึ่งมักมาที่กุฏิเพื่อพบกับพี่ชายที่บวชอยู่ นายเทียนเคยเล่นกับเด็กคนดังกล่าวหลายครั้ง ครั้งหนึ่งได้กอดและหอมเด็กจนเกิดอารมณ์ทางเพศ จึงพยายามมีเพศสัมพันธ์กับเด็กโดยการสอดใส่ที่ทวารหนักของเด็ก ด้วยสรีระของเด็กจึงยังสอดใส่อวัยวะเพศไม่สำเร็จ ขณะนั้นนายเทียนแจ้งว่าเด็กไม่ได้ขัดขืนอะไร และนายเทียนก็มักให้เงินเด็กคนนั้นไปใช้ จึงยังคงพบเจอและคบหาเด็กคนดังกล่าวต่อเนื่องมาเรื่อย ๆ รวมทั้งมีพฤติกรรมทางเพศกับเด็กในเวลาต่อมา จนกระทั่งมารดาของเด็กทราบจากเด็กว่าเคยถูกนายเทียนล่อลวงไปกระทำชำเรา จึงแจ้งความดำเนินคดีกับนายเทียนข้อหากระทำชำเราเด็กและอนาจารเด็ก เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาจำคุกเป็นเวลา 9 ปี ต่อมาได้รับการลดโทษจึงจำคุกเหลือ 4 ปี 23 เดือน และปล่อยตัวในที่สุด

ในคดีต่อมา นายเทียน ซึ่งอายุ 25 ปี ขณะนั้นเป็นศิษย์วัดแห่งหนึ่งได้จีบเณรอายุ 13 ปี ให้เงินเณร พุดคุยกันจนเณรอยากลองและยอมมีเพศสัมพันธ์กับนายเทียน โดยนายเทียนแจ้งว่าให้มีเพศสัมพันธ์กับเณรโดยการสอดใส่ที่ทวารหนักจนสำเร็จ 2 ครั้ง (มี 1 ครั้งที่สอดใส่ไม่สำเร็จ) ต่อมาพระในวัดซึ่งเป็นลุงของเณรที่นายเทียนกระทำชำเราด้วยทราบเรื่อง จึงแจ้งต่อบิดามารดาของเณร และแจ้งความนายเทียนในข้อหากระทำชำเราและอนาจารเด็ก โดยคำให้การจากเณรผู้เสียหายระบุว่าถูกกระทำชำเราเกิน 10 ครั้ง และเพื่อนของเณรอ้างว่าถูกนายเทียนกระทำชำเราเช่นกัน ในคดีนี้นายเทียนแจ้งว่าศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกเกิน 100 ปี (เป็นการพิพากษาในความผิดต่างกรรมต่างวาระ ทำให้มีระยะเวลาในการจำคุกที่ยาวนาน) แต่ไม่สามารถจดจำระยะเวลาที่แน่ชัดได้

การอภิปรายประสบการณ์และพัฒนาการทางจิตใจในแต่ละช่วงวัยของนายเทียน

เรื่องเล่าเกี่ยวกับวิถีชีวิตของ นายเทียน ผ่านการวิเคราะห์และอภิปรายประสบการณ์และพัฒนาการทางจิตใจในแต่ละช่วงวัย ผ่านมุมมองและทฤษฎีทางจิตวิทยา ดังนี้

ช่วงวัยเด็ก นายเทียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว หรือปัญหาพัฒนาการล่าช้า ด้านชีวิตครอบครัวพบว่าบิดาเสียชีวิตตั้งแต่ยังจำความไม่ได้ นายเทียนอยู่ในความดูแลของมารดาและบิดาเลี้ยง (สามีใหม่ของมารดา) ซึ่งมีพฤติกรรมติดสุรา และใช้ความรุนแรงกับนายเทียนเป็นประจำ โดยเฉพาะเวลาเมาสุรา มักทารุณกรรมนายเทียนด้วยการทุบตี ครั้งหนึ่งเคยใช้ไม้ตี โดยที่มารดาไม่สามารถปกป้องนายเทียนในวัยเด็กได้ ทำให้นายเทียนหนีออกจากบ้านไปอาศัยกับผู้อื่นหรือไปนอนในป่า ที่สุดแล้วนายเทียนจึงย้ายไปอาศัยกับลุงซึ่งทำงานรับจ้าง และให้การเลี้ยงดูแบบให้อิสระ อย่างไรก็ตามที่พักของลุงไม่เป็นสัดส่วน ทุกคนในบ้านจึงนอนอยู่ร่วมกันแต่แยกมุ้ง ทำให้นายเทียนได้สังเกตเห็นกิจกรรมทางเพศของคนในครอบครัวบ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามด้วยเหตุผลด้านความยากจนของครอบครัวลุงทำให้นายเทียนนอกจากการเรียนเมื่อจบ ป.6 จึงยุติวิถีชีวิตด้านการเรียนในวัยเด็กลง ในช่วงวัยนี้เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลต่อชีวิตของนายเทียนคือการถูกทารุณกรรมทางกายจัดเป็นประสบการณ์เลวร้ายในวัยเด็กของนายเทียน ซึ่ง Howitt (2018) กล่าวถึงผลกระทบจากการถูกทารุณกรรมผ่านแบบจำลองทางจิตวิทยาเกี่ยวกับวงจรของความรุนแรง (Psychological models of the cycle of violence) ที่ระบุสมมติฐานเกี่ยวกับผลกระทบจากการเป็นเหยื่อความรุนแรงโดยผู้ปกครองไว้ 5 เส้นทาง ได้แก่ (1) การเป็นต้นแบบของความรุนแรง (2) ความไม่มั่นคงในความผูกพัน (3) ความรู้สึกอาฆาตมาดร้ายกับผู้อื่น (4) ความเครียดภายหลังเหตุรุนแรง และ (5) ความยากลำบากในการกำกับอารมณ์และแสดงความรักก้าวร้าวได้ง่ายเมื่อถูกกระตุ้น สอดคล้องกับทฤษฎีแบบบูรณาการของ Marshall และ Barbaree ที่ระบุว่าเด็กที่มีประสบการณ์ถูกทารุณกรรมจะเติบโตโดยขาดทักษะการสร้างความผูกพันกับผู้อื่น ขาดการกำกับควบคุมตนเอง และขาดทักษะการปรับตัวทางอารมณ์ที่เหมาะสม นำไปสู่การก่อตัวของทัศนคติแบบต่อต้านสังคมที่เป็นปัจจัยสาเหตุของการกระทำผิดทางเพศ เช่นเดียวกับ Fanetti et al. (2014) ที่มีแนวคิดว่าบาดแผลทางใจจากการถูกทารุณกรรมทางร่างกายเพิ่มความเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมในเด็กชาย ในกรณีของนายเทียนนั้นสะท้อนผ่านเส้นทางของความไม่มั่นคงในความผูกพัน ทำให้มีบุคลิกภาพอ่อนแอ และคล้อยตามผู้อื่นได้ง่ายซึ่งแสดงออกชัดเจนในวิถีชีวิตช่วงวัยรุ่น นอกจากนี้การเห็นภาพการร่วมเพศแรก (primal scene) ในมุมมองจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Barnett et al., 2018) จะทำให้เด็กเกิดความสะเทือนใจจากการสัมผัสกับสิ่งเร้าที่เกินกว่าความสามารถทางจิตจะรับได้ จนทำให้เกิดกำแพงยับยั้งทางจิตใจที่กีดขวางความรู้สึกพึงพอใจต่อการมีเพศสัมพันธ์ หรือสร้างแรงขับทางเพศที่แก้ไขไม่ได้ (irresolvable libido) ทำให้เกิดความวิตกกังวลและอาการแสดงต่าง ๆ เช่น การไร้สมรรถภาพทางเพศหรือการสำเร็จความใคร่โดยจินตนาการถึงการถูกทำให้เจ็บปวดในวัยรุ่นชาย นอกจากนี้ Barnett และคณะยังเสนอว่าภาพ

การร่วมเพศแรกยังอาจสร้างการตัดขาดระหว่างความผูกพันและความต้องการทางเพศโดยไม่รู้ตัว ซึ่งอาจมีผลต่อวิถีชีวิตทางเพศในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

ช่วงวัยรุ่น หลังออกจากการเรียน นายเทียนเริ่มมีวิถีชีวิตเร่ร่อนไปกับคณะจัดงานวัดในพื้นที่ต่าง ๆ ตามการชักชวนของเพื่อน แม้จะคบหาคู่รักกับเด็กหญิงอายุ 13 ปี และเคยมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก แต่นายเทียนไม่รู้สึกรังเกียจทางเพศกับผู้หญิง ในเวลาต่อมาเพื่อนได้ชักชวนให้นายเทียนขายบริการทางเพศกับบุคคลที่มีความเปราะบางทางเพศ โดยให้บุคคลนั้นอมอวัยวะเพศของนายเทียนเพื่อแลกกับเงิน ซึ่งนายเทียนยินยอมเพราะได้เงินเป็นสิ่งตอบแทน จึงกลายเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญที่ทำให้ให้นายเทียนเริ่มมีความพึงพอใจทางเพศกับบุคคลเพศเดียวกัน จะเห็นได้ว่าการคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหายเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ให้นายเทียนซึ่งมีความรู้สึกไม่มั่นคงในความสัมพันธ์กับผู้อื่นมีพฤติกรรมคล้อยตามเพื่อนได้ง่ายสอดคล้องกับทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างที่กล่าวว่าพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในสังคม (กัญญฐิตา ศรีภา, 2562) นายเทียนยังมีประสบการณ์ใช้สารเสพติด (ยาบ้า) เพื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และใช้เวลาว่างในการดูคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กชายเมื่อกระตุ้นจนเกิดอารมณ์จะทำการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งคลิปมีเนื้อหาต้องห้ามเช่นนี้อยู่ในกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นกลุ่มลับแบบจ่ายเงิน โดยลักษณะของพฤติกรรมการใช้สื่อลามกเพื่อกระตุ้นอารมณ์เช่นนี้เป็นวงจรที่ทำให้เกิดการเสพติดสื่อลามกเพื่อกระตุ้นตนเอง ในทำนองเดียวกันการกระทำผิดทางเพศก็มีลักษณะคล้ายกันเมื่อเริ่มกระทำผิดทางเพศแล้วเกิดความพึงพอใจก็อาจนำไปสู่การกระทำผิดทางเพศซ้ำ แต่การกระทำผิดทางเพศทั่วไปไม่ได้ขึ้นอยู่กับอำนาจการควบคุมของผู้กระทำผิด ดังนั้นการเสพติดเพศสัมพันธ์อาจพบได้ในหมู่ผู้กระทำผิดทางเพศ แต่ผู้ที่มีพฤติกรรมเสพติดเพศสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้กระทำผิดทางเพศเสมอไป (Johnson, 2016)

เกี่ยวกับคดี ขณะนายเทียนอายุ 19 ปี ได้บวชเณรอยู่วัดแห่งหนึ่ง ได้พบเห็นเด็กอายุ 10 ปี ซึ่งเป็นน้องชายของเณรในวัด จึงพยายามใช้การล่อลวงเด็ก เข้าใกล้เด็กโดยการให้เงิน กอดและหอมเด็ก เมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศจึงพยายามมีเพศสัมพันธ์โดยการสอดใส่อวัยวะเพศที่ทวารหนักของเด็ก โดยเด็กไม่ได้ขัดขืน เพราะไม่ทราบว่สิ่งที่ถูกกระทำคืออะไร ส่วนการกระทำผิดในคดีที่ 2 เกิดหลังจากออกจากเรือนจำในคดีแรก ในครั้งนี้นายเทียนแจ้งว่า ตนได้เป็นศิษย์วัด ได้จีบและคบหากับเณรอายุ 13 ปีเป็นแฟน มีการให้เงิน และมีการพูดคุยกับเหยื่อจนยอมมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับนายเทียนอยู่ 3 ครั้ง สอดใส่สำเร็จ 2 ครั้ง ในเวลาต่อมาเมื่อเรื่องเปิดเผย ลูกของผู้เสียหายได้แจ้งความดำเนินคดีกับนายเทียนเป็นเหตุให้ถูกพิพากษาจำคุกในที่สุด ในคดีนี้ลักษณะการกระทำผิดอาศัยการ

ล่อลวงเหยื่อที่เป็นเด็กด้วยการให้เงินและทำให้ไว้วางใจ อีกทั้งในคดีแรกนายเทียนบวชเป็นเณร ซึ่งสมณะเพศในพื้นที่วัด ไม่เป็นที่ต้องสงสัยในการกระทำผิด และเพิ่มโอกาสเข้าถึงเหยื่อได้ง่าย สาเหตุในการกระทำผิดจึงเกิดจากการไม่สามารถระงับแรงขับทางเพศได้ และพยายามสร้างโอกาสเข้าถึงเหยื่อสำหรับการอธิบายถึงที่มาของพฤติกรรมล่อลวงผู้เสียหายเพื่อการกระทำชำเราของนายเทียน อาจได้ด้วยทฤษฎีจิตวิทยาการวิเคราะห์ของจุงที่กล่าวถึงจิตไร้สำนึกส่วนบุคคลที่สะสมปมที่เกิดจากการถูกทารุณกรรมโดยประสบการณ์เจ็บปวดในอดีตเหล่านี้จะถูกผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในเชิงทำลาย (กัญญ์ฐิตา ศรีภา, 2562) และเมื่ออธิบายว่าพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของนายเทียนเกิดจากการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนและได้รับแรงเสริมจากการขายบริการทางเพศ จะสอดคล้องกับคำอธิบายจากทฤษฎีในกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคม (Howitt, 2018) ระบุว่าพฤติกรรมซ้ำกันกระทำชำเราเกิดจากการเรียนรู้ความเชื่อและทัศนคติที่ส่งเสริมต่อการซ้ำกันจากสภาพแวดล้อมรอบข้าง (social milieu) เข้าได้กับกรณีของนายเทียนที่เริ่มเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากเพื่อนและสังคมรอบข้าง จนนำไปสู่การกระทำผิด

รายที่ 3 เรื่องเล่าจาก นายโท (นามสมมติ)

“นายโท” ชายไทย อายุ 39 ปี รูปร่างใหญ่ ผิวคล้ำ ศรีษะล้าน มีรอยสักตามร่างกายบริเวณหน้าอก พุดน้อย ค่อนข้างเจ็บขริบ ถ้ามคำตอคำในช่วงแรก แต่เมื่อสนทนาไปสักครู่จึงให้คำตอบได้มากขึ้น ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ การแสดงออกทางอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหาการพูด ไม่ปรากฏอาการหลงผิด ประสาทหลอน หรือสัญญาณของความผิดปกติทางจิต

นายโทอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาแยกทางกันโดยอาศัยอยู่กับตายายตั้งแต่ยังเล็ก มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ บิดามีครอบครัวใหม่แต่อยู่ร่วมกันไม่นานก็แยกทางกันและอาศัยอยู่กับย่าซึ่งนายโทเคยไปหาบิดาหลายครั้ง แม้จะห่างเหินและไม่ได้ใกล้ชิดกันแต่นายโทรู้สึกว่าเป็นคนดีและขยัน ต่อมาเมื่อนายโทอายุได้ 14 ปีได้ย้ายไปอยู่กับมารดาและบิดาเลี้ยง (คู่ครองคนใหม่ของมารดา) ซึ่งมารดาค่อนข้างให้อิสระ และตามใจ พุดคำหยาบแต่ใจดี แม้จะชอบต่า่านายโทแต่ก็ให้เงิน ส่วนบิดาเลี้ยงเป็นคนขยันทำงาน และรักนายโทเหมือนลูกแท้ ๆ ความสัมพันธ์ในครอบครัวจึงไม่มีความขัดแย้งแต่ไม่ได้มีความผูกพันทางอารมณ์เท่าใดนัก

นายโทออกจากโรงเรียนขณะอยู่ชั้น ป.3 เนื่องจากสภาพครอบครัวยากจน ต่อมาเมื่ออายุ 20 ปี นายโทได้แยกตัวจากครอบครัวไปใช้ชีวิตอิสระ โดยไปทำงานรับจ้างตามร้านอาหารที่จังหวัดราชบุรี ในช่วงนี้นายโทเรียกว่าเป็น “ช่วงเกเร” มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทตีกันกับคู่อริ สูบบุหรี่ ดื่มสุรา ขับ

รถแข่งกัน ขณะนั้นนายโทคบหาคู่รัก (คู่รักคนแรก) และอยู่กินฉันสามีภรรยา 4 ปี มีบุตรหนึ่งคน แต่ต่อมานายโทถูกเกณฑ์ทหารและขาดการติดต่อกับคู่รักและบุตร (โดยทราบภายหลังว่าภรรยาไปมีคู่รักใหม่แล้ว) ความสัมพันธ์ในชีวิตคู่นี้จึงยุติลง

หลังพ้นพ้นระการเกณฑ์ทหาร นายโททำงานเป็นลูกจ้างฉายหนังกลางแปลง และได้คบหาเพื่อนต่างเพศอายุ 15 ปี ซึ่งมาชมภาพยนตร์ และพัฒนาความสัมพันธ์จนเป็นคู่รักกัน (คู่รักคนที่ 2) มีเพศสัมพันธ์กัน ภายหลังจากญาติของฝ่ายหญิงทราบเรื่องต้องการให้นายโทรับผิดชอบ แต่นายโทไม่มีเงิน จึงลักลอบพาคู่รักมาอาศัยอยู่ด้วยกันที่ที่พักของนายโท ครอบครัวของฝ่ายหญิงจึงแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ นายโททราบเช่นนั้นจึงหลบหนีไปอีกครั้ง แต่สุดท้ายก็ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตามจับกุมตัวในที่สุด ในคดีนี้นายโทถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดในข้อหาพรากผู้เยาว์ กระทำชำเรา และกักขังหน่วงเหนี่ยว ถูกพิพากษาให้จำคุกเป็นระยะเวลา 5 ปีโดยจำคุกจริงเป็นเวลา 2 ปีเศษ

หลังพ้นโทษนายโทมีคู่รักคนที่ 3 อายุ 20 ปีเศษ มีบุตร 1 คน หลังคลอดบุตรเพียง 6 เดือน คู่รักได้หนีไป โดยนายโทไม่ทราบสาเหตุ นายโทจึงย้ายไปอาศัยที่จังหวัดชุมพรกับบุตรประกอบอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย สองปีต่อมานายโทประกอบอาชีพเป็นคนงานรับเหมาก่อสร้าง และได้คบหาคู่รักคนที่ 4 อยู่กินด้วยกัน เป็นที่มาของคดีครั้งที่ 2 ซึ่งนายโทให้แจ้งว่า แม่ยายไม่พอใจที่ตนไม่มีค่าสินสอดจำนวน 60,000 บาทให้แม่ยาย แม่ยายจึงผูกใจเจ็บเข้าแจ้งความดำเนินคดีกับนายโทในข้อหาข่มขืนกระทำชำเรา “น้องของคู่รัก” ซึ่งเป็นเด็กหญิงอายุ 13 ปีจำนวน 5 ครั้ง ซึ่งนายโทกล่าวว่า ตนไม่มีพยานหลักฐานหักล้างข้อกล่าวหา ทำให้ศาลพิพากษาจำคุกนายโทเป็นเวลา 45 ปี

การอภิปรายประสบการณ์และพัฒนาการทางจิตใจในแต่ละช่วงวัยของนายโท

เรื่องเล่าเกี่ยวกับวิถีชีวิตของ นายโท ผ่านการวิเคราะห์และอภิปรายประสบการณ์และพัฒนาการทางจิตใจในแต่ละช่วงวัย ผ่านมุมมองและทฤษฎีทางจิตวิทยา ดังนี้

วัยเด็ก นายโท อยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาแยกทางกันและเปลี่ยนผู้ดูแลหลายครั้ง แม้จะไม่มี ความรุนแรงในครอบครัว แต่สัมพันธ์ภาพในครอบครัวค่อนข้างห่างเหิน ส่วนวิถีชีวิตด้านการศึกษา พบว่านายโทออกจากการเรียนขณะอยู่ชั้น ป.3 เนื่องจากครอบครัวมีสถานะยากจน ไม่สามารถส่งเสียให้ศึกษาต่อได้ เมื่อมีเวลาว่างมากขึ้นนายโทจึงใช้ชีวิตอย่างไม่มีเป้าหมาย

วัยรุ่น นายโทเริ่มพัฒนาวิถีชีวิตที่ไร้เป้าหมาย คบหาเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหาย และมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ดื่มสุรา สูบบุหรี่ เข้าร่วมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ประลองความเร็วกับ

กลุ่มเพื่อนเป็นประจำ แม้ว่าในช่วงอายุ 20 ปี จะมีคู่รักและมีบุตร แต่เมื่อนายโทถูกเกณฑ์ทหาร ทำให้ขาดการติดต่อกับคู่รักและบุตร ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์กับคู่รักยุติลง หลังพ้นภาระทหารเกณฑ์ นายโทประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างขายหนังสือกลางแปลง และได้คบคู่รักคนที่ 2 อายุ 15 ปี และมีความสัมพันธ์ทางเพศกันโดยที่ผู้ปกครองฝ่ายหญิงไม่ยินยอม และพาฝ่ายหญิงหนีตามกัน เป็นเหตุให้โดนดำเนินคดีในครั้งแรกในข้อหาพรากรผู้เยาว์ กระทำชำเรา และกักขังหน่วงเหนี่ยวต้องโทษจำคุก 5 ปี แต่จำคุกจริง 2 ปี และหลังพ้นโทษ นายโทมีคู่รักคนที่ 3 มีบุตรด้วยกัน 1 คน แต่ในเวลาต่อมาคู่รักหนีจากนายโทไป โดยที่นายโทไม่ทราบสาเหตุที่ถูกคู่รักทิ้งและทิ้งบุตรไว้ให้นายโทเลี้ยงดู แต่สิ่งนี้ได้สะท้อนถึงรูปแบบความยากลำบากในการสร้างและคงความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับผู้อื่นของนายโท

วัยผู้ใหญ่ นายโทย้ายไปอยู่ต่างจังหวัดกับบุตร และมีคู่รักคนที่ 4 ซึ่งความสัมพันธ์ของนายโทกับแม่ยายไม่ราบรื่นนัก ระหว่างความขัดแย้งกับแม่ยายดำเนินไปนั้น นายโทถูกดำเนินคดีในข้อหากระทำชำเราเด็ก ผู้เสียหายเป็นน้องสาวของคู่รักนายโทที่ให้การว่าถูกนายโทกระทำชำเราถึง 5 ครั้ง ซึ่งนายโทปฏิเสธข้อกล่าวหา และกล่าวว่าคุณติที่เกิดขึ้นเป็นการกลั่นแกล้ง อย่างไรก็ตามศาลพิพากษาโดยยึดคำให้การและพยานของผู้เสียหาย ทำให้นายโทถูกตัดสินจำคุกในคดีนี้เป็นเวลา 45 ปี

เกี่ยวกับคดี ในกรณีเรื่องเล่าของนายโท จะเห็นได้ว่านายโทยืนยันปฏิเสธการข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายทั้งสองคดี โดยในคดีแรกแจ้งว่าการมีเพศสัมพันธ์เกิดจากความยินยอมพร้อมใจ และในคดีที่ 2 เกิดจากการถูกกลั่นแกล้ง การที่นายโทพยายามปฏิเสธ หรือไม่รับผิดชอบต่อการกระทำอย่างเต็มทีนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเสมอในหมู่ผู้กระทำผิดทางเพศ บางครั้งอาจแสดงออกโดยการลดจำนวนครั้งของการก่ออาชญากรรมทางเพศให้น้อยที่สุด หรือลดความรุนแรงของพฤติกรรมลง รวมถึงการโยนความผิดให้คนอื่น การกล่าวโทษผู้เสียหายหรือปัจจัยภายนอกบางอย่าง เป็นสิ่งที่พบได้บ่อยในหมู่ผู้กระทำผิดทางเพศ (Pozzulo et al., 2018) ในกรณีคตินายโท แสดงออกโดยปฏิเสธและกล่าวโทษผู้ปกครองของผู้เสียหายว่ากลั่นแกล้งตนเพราะตนไม่มีเงินค่าสินสอด หรือในกรณีคดีแรก ผู้ปกครองขัดขวางความรักของตนกับผู้เสียหาย ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากลักษณะของคดีของนายโทมีข้อหาพรากรผู้เยาว์เพื่อกระทำชำเราซึ่งเป็นความผิดต่อผู้ปกครองของเหยื่อด้วย ดังนั้นผู้ปกครองของเหยื่อจึงเป็นผู้เสียหายในคดีด้วย กรณีเช่นนี้ผู้ปกครองอาจมีแนวโน้มที่จะชักนำให้เหยื่อให้การให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองได้ และการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลในมุมของเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการกระทำผิดได้ จึงขาดข้อมูลเปรียบเทียบด้านข้อเท็จจริงในกรณีนี้

จากกรณีศึกษาทั้ง 3 กรณีผู้วิจัยได้สรุปคุณลักษณะของพฤติกรรมและวิถีชีวิตในแต่ละกรณีดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมและวิถีชีวิตของกรณีศึกษา

คุณลักษณะและวิถีชีวิต	นายใจ	นายเทียน	นายโท
ทารุณกรรมทางร่างกาย	—	●	—
ครอบครัวแตกแยก เลิกร้างกัน	—	●	●
ครอบครัวปล่อยปละละเลย	●	●	●
หลุดออกจากระบบการศึกษา	●	●	●
อาชีพไม่เป็นกิจจะลักษณะ	—	●	●
มีความยากลำบากด้านความสัมพันธ์	●	●	●
คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหาย	—	●	●
ประวัติการใช้สารเสพติด	—	●	—
ใช้สื่อลามกเพื่อกระตุ้นตนเอง	—	●	—
ประเภทของนักข่มขืน	Compensatory	Compensatory	Compensatory
ประเภทการข่มขืน	Acquaintance rape	Acquaintance rape	Acquaintance rape
การเข้าถึงหรือกระทำต่อเหยื่อ	Grooming	Grooming	Grooming
เพศและช่วงอายุของเหยื่อ	เด็กหญิง/วัยรุ่นหญิง	เด็กชาย/วัยรุ่นชาย	เด็กหญิง/วัยรุ่นหญิง

ตาราง 12 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมและวิถีชีวิตของกรณีศึกษาทั้งสามราย พบว่าวิถีชีวิตที่มีความคล้ายคลึงกันของทั้งสามรายคือการปล่อยปละละเลยของครอบครัว การหลุดออกจากระบบการศึกษา และความยากลำบากด้านความสัมพันธ์ นอกจากนี้ทั้งสามรายมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับ Compensatory rapist หรือ Power-reassurance rapist ซึ่งเป็นผู้ที่ใช้การข่มขืนเพื่อชดเชยหรือเสริมความมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งข้อมูลทางวิชาการ (Miller, 2012) กล่าวว่าผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ค่อนข้างเฉยชา แยกตัว และไม่ชอบเข้าสังคม มีแนวโน้มใช้ความรุนแรงน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่อาจแสดงความโกรธแค้นหรือหึงหวงหากความพยายามถูกต่อต้านอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการปฏิเสธทำให้รู้สึกอับอาย สอดคล้องกับข้อมูลด้านวิถีชีวิตที่พบว่าทั้งสามมีความยากลำบากด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และในกรณีนายใจที่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายผู้เสียหายเพราะรับรู้ว่ามีผู้เสียหายคุยกับผู้ชายอื่นหรือพยายามนอกใจตน

นอกจากนี้ในด้านความคล้ายคลึงยังพบว่ากรณีศึกษาทั้งสามรายเป็นผู้ข่มขืนที่เลือกเหยื่อเป็นบุคคลที่คุ้นเคย (acquaintance rapist) โดยใช้การล่อลวงเพื่อเข้าถึงเหยื่อ และพฤติกรรมเข้าหาเหยื่อเป็นแบบแผนที่คล้ายคลึงกันคือสร้างความไว้วางใจ และตอบสนองความต้องการของเหยื่อ โดยให้เงินหรือสิ่งของ ซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองเงื่อนไขการล่วงเกินทางเพศของ Finkelhor (Ward et al., 2006) โดยเงื่อนไขการล่วงเกินทางเพศขั้นที่ 3 ผู้กระทำผิดจะพยายามหลายอุปสรรคภายนอก คือการสร้างโอกาสของการกระทำผิดทั้งการทำให้ผู้ปกครองเหยื่อไว้วางใจ หรือเข้าหาเหยื่อที่ผู้ปกครองขาดเวลา

ใกล้ชิด ซึ่งในกรณีนี้ นายใจ ได้รับความยินยอมจากพ่อและแม่ของผู้เสียหายโดยตรง นอกจากนี้ในการเข้าสู่เงื่อนไขสุดท้ายคือการก้าวผ่านแรงต้านของเหยื่อ กรณีศึกษาทั้งสามรายมีพฤติกรรมทำให้สิ่งของหรือเงินแก่เหยื่อเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการเข้าถึงเหยื่อและทำการล่วงเกินทางเพศ

4.2.2 วิธีชีวิตสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

จากการวิเคราะห์เรื่องเล่าจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราทั้ง 3 ราย เมื่อนำมาวิเคราะห์แก่นสาระร่วมกับเรื่องเล่าจากผู้เกี่ยวข้อง 6 ราย และผู้เชี่ยวชาญ 15 ราย จึงสรุปข้อค้นพบเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ดังนี้

1. การเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายในวัยเด็ก

แก่นสาระนี้ประกอบขึ้นจากเรื่องเล่าของผู้ต้องขัง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามแหล่งกล่าวถึงการมีประสบการณ์อันยากลำบากในช่วงวัยเด็กของบุคคลที่มีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องว่ามีแนวโน้มของประสบการณ์เผชิญกับเหตุการณ์เลวร้าย ความยากลำบาก หรือความทุกข์ลำเค็ญจากเหตุต่าง ๆ ในช่วงเริ่มแรกของชีวิต ตามคำอ้างอิงดังนี้

ตาราง 13 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการเผชิญกับเหตุการณ์อันเลวร้ายในวัยเด็ก

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
การตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงหรือถูกทารุณกรรม	“ผมถูกพ่อเลี้ยงตีเวลาเมาบ่อย ๆ แหะละครับ บางทีก็ใช้ไม้ไผ่ตีที่หัว ตอนนั้นผมทนไม่ได้เลยหนีไปนอนในป่า” ผู้ต้องขังคนที่ 2
	“ส่วนใหญ่แล้วไม่ว่าจะเป็นพวก Serial killer หรือ Serial rapist ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการถูกกระทำในวัยเด็กนะคะ ถ้าข่มขืนแล้วฆ่าด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นพวกถูกกระทำรุนแรงจากคนในครอบครัวหรือคนอื่นที่กระทำรุนแรงกับเขา” ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
	<p>“เราจะมองว่าในประสบการณ์ชีวิตนี้ เราเชื่อเรื่องของการที่มี Life Cycle ที่เป็นวัฏจักรของความรุนแรง เมื่อได้รับความรุนแรงและประสบการณ์ที่ไม่ดีจากปัญหาชีวิต จากปัญหาครอบครัว มันก็ส่งผลกระทบต่อทำให้เขาเหล่านั้น ก็มาแสดงออกในส่วนที่เกิดความไม่เหมาะสม อาจจะเลือกทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ อาจจะเลือกทางเพศ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4</p> <p>“จะมีเส้นทางชีวิตก่อนมากกระทำผิดกฎหมายที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จะมีภูมิหลังส่วนบุคคล ในเรื่องครอบครัวและความสัมพันธ์กับครอบครัวก่อนต้องโทษ จำคุกในลักษณะไม่ตี ดังจะเห็นว่าเมื่อจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเมื่อแรกรับตัวแล้วพบว่าส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่แตกแยก มีการทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ และมักใช้กำลังในการแก้ไขปัญหาในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ-แม่ หรือผู้เลี้ยงดูกับผู้ต้องขัง ตั้งแต่เล็กจนโตมีความสัมพันธ์ระหว่างกันไม่ดี”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>
<p>การอยู่ในเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว</p>	<p>“...เรื่องปัญหาในครอบครัว พวกความรุนแรงในครอบครัว เช่น เด็กวัยรุ่นเห็นว่าพ่อทำร้ายแม่แล้วมีเซ็กส์หรือมีการบังคับอะไรอย่างนี้นะคะ ก็เหมือนเขาจะติดพฤติกรรมอันนี้ละคะที่จะไปทำกับคู่นอนหรือแฟนของตัวเองด้วย..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 4</p> <p>“เขาอาจจะอยู่ในครอบครัวที่มองว่าการล่วงละเมิดทางเพศหรือข่มขืนกระทำชำเราอาจจะไม่ใช่เรื่องใหญ่ หมายถึงว่าอาจจะมองว่า “ก็เห็นทำกันอยู่”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p> <p>“พอสัก 5-6 ขวบ คนที่ตัวเองคิดว่าพ่อก็เลิกกับแม่ไป แม่ก็ได้สามีใหม่ซึ่งนี่ก็เลี้ยงด้วยขวดเหล้าและลำแข้ง ก็ต่อกันจนร้องขอชีวิตกันเลยทีเดียว แล้วยังเขาจะเป็นบ้านเหมือนสลัม ก็จะตบตีกันเนอะ แล้วเขารู้สึกว่า แบบเวลาพ่อกับแม่ตีกันนี้แบบมันโหดวนมากจนเขารู้สึกอายนมาก รู้สึกว่าอยู่ในบ้านที่แบบไม่อยากให้ชาวบ้านเห็นว่าเรามาจากบ้านนี้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>
<p>ครอบครัวที่มีวิธีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม</p>	<p>“การลงโทษที่ไม่แน่นอน ไม่มีเหตุผลในการลงโทษ หรือชักนำลูกไปในทางที่ผิดที่เรียกว่า Seductive นะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
	<p>“ผู้ต้องหาคดีพวกนี้ คือส่วนใหญ่แล้วเนี่ย เราจะพบว่าเส้นทางชีวิตของเขา มันจะอยู่ที่การเลี้ยงดูเป็นหลักเพราะอย่างที่เรารู้ ๆ กันนะ คือพวกโรคทางจิตเวชก็ดี หรืออาจจะเป็นพวกพฤติกรรมผิดปกติอะไรก็ตีเนี่ย ที่มันเป็นสาเหตุมาจาก พันธุกรรมหรือแบบความผิดปกติทางสมองมันมีไม่ค่อยเยอะเท่าไร แล้วส่วนใหญ่ ก็จะออกไปเชิงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่า แต่พวกพฤติกรรมทางเพศที่เป็นเหมือน พฤติกรรมผิดปกติทางเพศ รวมถึงพวกการกระทำผิดต่อเนื้อพวกนี้ด้วยนะคะ มัน จะอยู่ที่ประสบการณ์ในวัยเด็กเป็นหลัก การเลี้ยงดูค่อนข้างสำคัญ แล้วก็การที่เขา มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องทางเพศนะคะ คืออะไร ถ้าเกิดเราลองไป สังเกตดูดี ๆ ก็คือส่วนใหญ่แล้วคนที่เป็นผู้กระทำผิดทางเพศในคดีที่ต่อเนื่องเนี่ย ก็ คือโดยส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการเลี้ยงเด็กใน วัยเด็กเท่าไร บางส่วนมาจากครอบครัวที่ Neglect หรือบางส่วนก็คือในวัยเด็กก็ มีประสบการณ์ที่เหมือนกับถูก Abuse มาก่อนอะไรอย่างนี้ แล้วก็โตขึ้นมา กลายเป็น Abuser ก็มี”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
	<p>“จากการศึกษาของพี่เองด้วยที่พูดคุย ก็พบว่าเขาเนี่ยมีประสบการณ์ไม่ค่อยดีจาก ครอบครัว ซึ่งพบได้มากกว่าครึ่งคะ ที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาในครอบครัว กันเองถูก abuse ทั้ง Physical abuse, Verbal abuse โดยคนในครอบครัวเอง โดยพ่อแม่ แล้วก็ส่วนใหญ่ก็คือจะเติบโตมากับพ่อเลี้ยงเดี่ยวแม่เลี้ยงเดี่ยวมาก ไม่ได้แปลว่าทั้งหมดเป็นเช่นนั้น และไม่ได้แปลว่าพ่อเลี้ยงเดี่ยวแม่เลี้ยงเดี่ยวไม่ สามารถเลี้ยงลูกให้ได้ดีได้ แต่ว่าคนส่วนใหญ่ที่กระทำความผิด มักจะขาดความ อบอุ่นในครอบครัวและก็เติบโตมาโดยไม่ได้เห็นภาพของความรักความอบอุ่นแบบ สมบูรณ์ มันเหมือนไม่มี Role Model ในทางที่ถูกต้องในชีวิตของเขาเนาะคะ เขา เลยไม่รู้ว่าจะต้องทำอย่างไรเพื่อแสดงออกในด้านพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม กับเพศตรงข้าม เขาก็ใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม กดขี่เอา บังคับเอา มันก็เลยเป็นการ ล่วงละเมิดทางเพศบุคคลอื่นไป ประมาณนั้น”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
	<p>“ผู้ต้องขังจะเติบโตมากับครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดู เนื่องจากครอบครัวยากจน ต้องทำงานหารายได้เป็นรายวัน ไม่มีเงินเก็บมากนัก ส่วนใหญ่รายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิตประจำวัน และพ่อแม่หรือครอบครัวต้องทำงานหลายอย่างในแต่ละวันเพื่อให้ได้เงินเพียงพอมาเลี้ยงดูครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาหรือไม่ได้ให้เวลาในการเลี้ยงดูลูกอย่างเพียงพอ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>

จากตาราง 13 โดยสรุปแล้วแก่นสาระนี้ได้สะท้อนจากวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมของผู้ต้องขังที่การเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายหรือไม่พึงประสงค์ในวัยเด็ก ซึ่งจัดแบ่งได้เป็นแก่นสาระย่อย 3 ด้าน ได้แก่ (1) การตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงหรือถูกทารุณกรรม หมายถึงการที่เด็กมีประสบการณ์ในฐานะของเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำจากการทารุณกรรมทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ ทางเพศ รวมทั้งการปล่อยปละละเลย ซึ่งอาจเกิดจากบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองหรือบุคคลที่ใกล้ชิด (2) การอยู่ในเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึงการที่เด็กมีประสบการณ์ในฐานะประจักษ์พยานของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว หรือบุคคลที่มีความสำคัญกับเด็ก และ (3) ครอบครัวที่มีวิธีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่เด็กอยู่ในการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เป็นคุณ ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการ หรือค่านิยมของสังคม เช่น การไม่กำกับควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การตามใจ การไม่ดูแลเอาใจใส่ เป็นต้น ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาหลายชิ้น เช่น อรรถัญญา ดุ้ยคัมภีร์ ชัตติยา รัตนติลล นรินาท แสนสา จินตนา สิงขรอาจ กุลวดี ทองไพบูลย์ (2564) ที่พบว่าหนึ่งในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศของผู้ต้องขังคือ ประสบการณ์ความยากลำบากวัยเด็ก (โดยเฉพาะการถูกละเลยทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ และความรักจากพ่อแม่) โดยผู้ต้องขังที่กระทำผิดเกี่ยวกับเพศเข้าตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป มีปัจจัยด้านแนวโน้มโรคใคร่เด็ก และมีประสบการณ์ความยากลำบากวัยเด็กสูงกว่าผู้ต้องขังกระทำผิดครั้งแรก สอดคล้องกับการวิจัยของ Eloit et al. (2020) ซึ่งได้ข้อสรุปเช่นเดียวกันว่าเหตุการณ์ทางลบ (negative event) เช่น การทารุณกรรมทางเพศ การทารุณกรรมทางร่างกาย การเป็นประจักษ์พยานในเหตุการณ์ความขัดแย้งหรือความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเริ่มแรกของชีวิตเป็นลักษณะที่พบได้ในระดับปานกลางถึงสูงในกลุ่มผู้กระทำความผิดทางเพศ ดังนั้นครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญวิถีชีวิตเริ่มแรกของเด็ก

ข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกับทฤษฎีแบบบูรณาการของ Marshall และ Barbaree (Ward et al., 2006) ที่ชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการของความเปราะบางที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก ทั้งสาเหตุจากการถูกปล่อยปละละเลย หรือถูกทารุณกรรมจะส่งผลต่อความรู้สึกไวเนื้อเชื้อใจ รู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ และมีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับผู้อื่นได้ ความสามารถในการปรับอารมณ์แย่ง และนำไปสู่การก่อเกิดบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมที่เป็น ปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดทางเพศในที่สุด เช่นเดียวกับสมมติฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา สังคมได้ให้คำอธิบายว่าที่มาของการกระทำผิดทางเพศว่าเกิดจากสองสาเหตุ ได้แก่ (1) เด็กที่มี ประสบการณ์ถูกทารุณกรรมทางเพศจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่กระทำทารุณกรรมทางเพศผู้อื่น และ (2) ประสบการณ์เรื่องเพศที่โจ่งแจ้งมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมการล่วงละเมิดทางเพศ โดยพบว่าผู้กระทำ ผิดทางเพศมีประวัติการถูกทารุณกรรมทางเพศในอดีตมากกว่าประชากรทั่วไป ในขณะที่เงื่อนไขทาง ลบและเหตุการณ์เลวร้ายในวัยเด็กมีส่วนเชื่อมโยงกับการกระทำผิดทางเพศในเวลาต่อมา แม้จะ ปรากฏว่าผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกทารุณกรรมในวัยเด็ก แต่ยังคงมีการรายงานถึงประวัติ การถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็กจากตัวผู้กระทำผิดทางเพศอยู่ ซึ่งอาจเกิดจากอิทธิพลของหลาย ปัจจัย เช่น อายุขณะตกเป็นเหยื่อ ความรุนแรงและระยะเวลาของการทารุณกรรม รวมทั้งการทำให้ ประสบการณ์การตกเป็นเหยื่อกลายเป็นเรื่องปกติหรือเป็นเรื่องที่น่าพึงพอใจ (Faupel, 2015)

2. การหลุดออกจากระบบการศึกษา

มนุษย์ในยุคสมัยใหม่จำเป็นต้องใช้ความรู้จากการศึกษาในการหล่อเลี้ยงชีวิตให้เป็นไปตาม บรรทัดฐานของสังคม การศึกษาจึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในทุกสังคม เพราะการศึกษา เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางวิชาการ อาชีพ ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพ และการขัดเกลาทาง สังคม ดังนั้นการหลุดออกจากระบบการศึกษาภาคบังคับ ย่อมส่งผลต่อวิถีชีวิตของบุคคลในช่วงวัย ต่อไป เช่น การประกอบอาชีพ การดูแลสุขภาพทางกาย การเข้าใจกฎระเบียบหรือกฎหมายของสังคม รวมทั้งการกระทำผิดทางอาญา จึงเป็นที่มาของแก่นสาระนี้ ดังคำอ้างอิงตามตาราง

ตาราง 14 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการหลุดออกจากระบบการศึกษา

คำอ้างอิง	
“ผมเรียนถึง ป.4 ก็ออกครับ ตอนนั้นที่บ้านจนมาก”	ผู้ต้องขังคนที่ 1
“ออกตอนจบ ป.6 ครับ ลุงยากจน ส่งให้ผมเรียนต่อไม่ไหว”	ผู้ต้องขังคนที่ 2

คำอ้างอิง	
“เรียนถึง ป.3 ก็ไม่ได้เรียนต่อแล้วครับ ที่บ้านไม่มีเงินส่ง”	ผู้ต้องขังคนที่ 3
“นักชมชิ้นส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือแม่กระทั่งมาจากพวกชนกลุ่มน้อย พวก minority ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ประเทศเขา”	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1
“...ก็จะมี ความแตกต่างหลากหลาย แต่โดยหลัก คนที่เป็นคนกระทำผิด ซึ่งไม่แตกต่างจากคนกระทำผิดโดยส่วนใหญ่ของประเทศไทยก็คือฐานะ การศึกษา โอกาสในชีวิตเนี่ยจะดูไม่ค่อยดีเนอะ”	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
“..ส่วนแรกที่เราเจอปัจจัยแรกก็คือเรื่องของการศึกษา อันแรกที่เจอก่อนเลย เพราะเราเคยเอามาคุย ค่ะว่าในเรื่องการศึกษาของกลุ่มนี้อยู่ที่ประมาณไหน ซึ่งส่วนหนึ่งก็คืออยู่ในระดับประถม แต่ว่าที่ไม่มีการศึกษาเลย เจอไม่เยอะ แต่ว่าส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับประถมศึกษาอย่างนี้ค่ะ”	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12
“...เท่าที่พบจากการสัมภาษณ์ ผู้ต้องขังประเภทดังกล่าว มักไม่ได้รับการศึกษาสูง ส่วนใหญ่จบเพียงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากครอบครัวไม่มีกำลังส่งให้เรียนในระดับสูง หรือหากสามารถเรียนได้ แต่ตัวผู้ต้องขังให้ข้อมูลว่าตนเองไม่อยากเรียน อยากทำงาน และออกมาประกอบอาชีพ มากกว่าเรียนหนังสือสูง ๆ ถึงขั้นปริญญาตรี ดังนั้นจึงเข้าสู่วัยทำงานเร็วกว่าคนอื่นทั่วไป”	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาคำอ้างอิงของผู้ต้องขังทั้ง 3 ราย พบว่าการหลุดออกจากระบบการศึกษาเกิดจากฐานะครอบครัวที่ยากจน ไม่ส่งเสริมด้านการศึกษา หรือขาดความรู้ถึงช่องทางการขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคม รวมทั้งบางความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญระบุว่า การหลุดออกจากระบบการศึกษาอาจเกิดจากตัวเด็กที่ขาดแรงจูงใจในการเรียน หรือขาดความตระหนักถึงความสำคัญในการเรียน นอกจากนี้บางความคิดเห็นระบุว่าเกิดจากการเป็นผู้ไร้สัญชาติ บุคคลต่างด้าว หรือแรงงานที่เป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย จึงไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับของรัฐได้ ทั้งนี้การหลุดออกจากระบบการศึกษาทำให้ขาดความสามารถทางอาชีพ สูญเสียโอกาสในการเข้าสู่อาชีพที่ใช้ความรู้ความสามารถ กลายเป็นแรงงานคุณภาพต่ำ ในขณะที่เดียวกันยังทำให้ขาดโอกาสได้รับการปฏิสัมพันธ์และการขัดเกลาทางสังคม ส่งผลให้คุณภาพของคนลดลงทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ รวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาวิถีชีวิตที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม

ข้อค้นพบนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับ การวิจัยที่ผ่านมา (จีระ เลหาบุตร, 2544; จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2550; ปรีทัศน์ วาทิกทินกร, 2549) ที่พบว่าผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ (ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า) เช่นเดียวกับสุมนา มุณินโท (2539) ที่พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่จบประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้เรียนต่อเพราะออกมาประกอบอาชีพ นอกจากนี้การวิจัยหลายแหล่งระบุว่าบุคคลที่บกพร่องในทักษะทางภาษาและการใช้เหตุผลจะเพิ่มความเป็นไปได้ต่อความล้มเหลวทางวิชาการและอาชีพ กล่าวคือบุคคลที่มีข้อจำกัดด้านความสามารถทางการอ่านและการเขียนมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ การไม่ถูกจ้างงาน หรือการจ้างงานที่มีค่าจ้างต่ำ นอกจากนี้ยังประสบความยากลำบากในการควบคุมชีวิตตนเอง ขาดความเข้าใจสิทธิทางกฎหมายของตน ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ขาดความเป็นผู้นำ และมีความเสี่ยงที่ต่อการใช้ความรุนแรงทางเพศในท้ายที่สุด (Dolezal & Jovanovic, 2020; Pennsylvania Coalition Against Rape, 2022)

3. ข้อจำกัดด้านทางเลือกในการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพเป็นวิถีชีวิตที่ได้รับผลกระทบจากการหลุดออกจากระบบการศึกษา ทำให้ขาดทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ กลายเป็นแรงงานคุณภาพต่ำ ส่งผลให้ทางเลือกในการประกอบอาชีพมีจำกัด บางรายจำเป็นต้องทำงานที่ใช้แรงงาน หรือรับจ้างไม่เป็นหลักแหล่ง เปลี่ยนงานบ่อย หรือว่างงานเป็นบุคคลเร่ร่อน อย่างไรก็ตามบางรายที่ได้ฝึกฝนทักษะเฉพาะจากที่ทำงาน อาจทำให้ทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น ในขณะที่บางรายอาจทำงานที่ผิดกฎหมาย เช่น การจำหน่ายยาเสพติดหรือสิ่งผิดกฎหมาย การลักทรัพย์ หรือประกอบอาชีพอาชญากรรมอื่น ดังคำอ้างอิงในตาราง

ตาราง 15 คำอ้างอิงตามแก่นสาระข้อจำกัดด้านทางเลือกในการประกอบอาชีพ

คำอ้างอิง
“..หลังออกจากบ้านลุง ก็ทำงานเร่ร่อนไปเรื่อย ตามรถคณะงานวัดไปต่างจังหวัด กินนอนกับเขา” ผู้ต้องขังคนที่ 2
“หลังเกณฑ์ทหาร ก็ทำงานเป็นลูกจ้างฉายหนังกลางแปลง ช่วยงานคนฉาย คอยเปลี่ยนฟิล์ม..” “ตอนอยู่ชุมพรก็ทำงานเป็น รปภ. แล้วก็มาทำงานลูกจ้างรับเหมาก่อสร้าง” ผู้ต้องขังคนที่ 3
“..พอมึงงานก็ทำ รับจ้างแถวบริเวณรอบบ้านเลยคะ มีงานอะไรก็จ้างกัน ไปก่อสร้าง ทำอะไรนิด ๆ หน่อย ๆ ดูแลสวนบ้าง เก็บผักผลไม้บ้าง แล้วแต่เขาจะจ้างคะ เขาก็เลยค่อนข้างจะมีเวลาว่าง..” ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 5

คำอ้างอิง
<p>“จากการสำรวจ เราจะพบว่าเขาก็จะถูกเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ถูกกระทำรุนแรงบ้างทางกาย ทางใจ หรือทางเพศอะไรแบบนี้แล้วก็ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่งจนกระทั่งสบโอกาสบางอย่างก็กระทำผิด..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“ผู้ต้องขังคนนี้ พอถูกไล่ออกจากบ้านก็ไปอยู่โบสถ์คริสเตียนแล้วก็ขอเงินของบาทหลวง ขอเงิน มิซชันนารีเอามาเที่ยวเตร่แล้วก็ปฏิบัติตัวนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางนอกราชการ ใช้ชีวิตไม่มีแบบอย่างไม่มี ไอเดอล ใช้ชีวิตเรื่อยเปื่อยไปเรื่อย ๆ นะครับ คือค่าไหนดอนอนนั้นแล้วท้ายที่สุดก็ไปนอนตามโบสถ์..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6</p>
<p>“ในช่วงที่ไม่มีงานทำ ก็มักจะผันตนเองไปเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยในชุมชน และได้เงิน จากการ ทำงานสีเทาหรืองานที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย เช่น ฝิ่นหรือดูต้นทางบ่อนการพนัน ฝิ่นไอ้ตะ สนุกเกอร์ ฝิ่นวางตีไก่อชน เป็นต้น”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>

จากคำอ้างอิงตามตาราง 15 แสดงให้เห็นข้อจำกัดเกี่ยวกับทางเลือกในการประกอบอาชีพของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ต้องขังเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเด็นวิถีชีวิตด้านอาชีพที่ใกล้เคียงกัน และพบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพไม่เป็นกิจจะลักษณะหรือไม่เป็นหลักแหล่ง สืบเนื่องจากการหลุดออกจากระบบการศึกษาจึงขาดโอกาสทางอาชีพ ทำให้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานมากกว่าใช้ทักษะหรือความรู้ และส่งผลต่อระดับรายได้ของบุคคล อย่างไรก็ตามในรายที่มีโอกาสทางอาชีพดีกว่า อาจเกิดจากวิถีชีวิตที่ได้รับโอกาสในการพัฒนาฝีมือแรงงานหลังออกจากการศึกษา เช่น ผู้ต้องขังคนที่ 1 “นายใจ” ที่มีทักษะการขับรถแมคโคร ผู้ต้องขังรายนี้จึงไม่ได้เร่ร่อน เปลี่ยนงานหรือใช้แรงงานเหมือนอีกสองกรณี

จากข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันนักโดยเรื่องเล่าจากทั้งสองแหล่งข้อมูลสะท้อนว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรามักเป็นผู้ด้อยโอกาสทางการเรียนและมีทางเลือกทางอาชีพน้อย บางส่วนประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย เช่น การเดินยอต หรือค้ายาเสพติด จึงกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตด้านการประกอบอาชีพได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิถีชีวิตด้านการศึกษา ดังเช่นที่ Krohn et al. (2015) กล่าวว่าวิถีชีวิตที่เคลื่อนผ่านระยะเวลาในแต่ละช่วงวัยทำให้เกิดการเปลี่ยนผ่านแบบฉับพลันหรือเปลี่ยนแปลงทีละน้อย โดยที่การเปลี่ยนผ่านของวิถีชีวิตหนึ่งมักจะส่งผลต่ออีกวิถีชีวิตหนึ่ง นอกจากนี้ van Den Berg et al.

(2017) ซึ่งศึกษาเยาวชนชาวต่างชาติที่กระทำผิดทางเพศจำนวน 498 คน เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนชีวิต ได้แก่ การแต่งงาน การมีบุตร และการจ้างงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความยากลำบากในการเปลี่ยนผ่านชีวิต โดยเฉพาะการจ้างงานซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลดลงของการกระทำผิด แม้ว่าเยาวชนที่ขาดทักษะทางอาชีพและวุฒิการศึกษาพยายามเร่งตัวเองเข้าสู่ตลาดแรงงานก่อนวัยอันควร แต่อัตราการจ่ายค่าแรงตามเกณฑ์ขั้นต่ำของกฎหมายแรงงานทำให้นายจ้างรู้สึกว่าคุณค่าแรงแพงเกินไป ทำให้การจ้างงานเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ใช่ทางเลือกสำหรับตลาดแรงงาน นอกจากนี้การขาดทักษะทางสังคม และลักษณะเชิงลบอื่นที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนกลุ่มนี้ทำให้สัญญาจ้างงานสิ้นสุดลงได้ง่าย ซึ่งทำให้แรงงานกลุ่มนี้กลับเข้ามาทำงานในระบบยากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และในผู้กระทำผิดที่มีประวัติการถูกจำคุกยอมเป็นอุปสรรคที่มีอิทธิพลต่อการจ้างงาน และทำให้การกลับสู่สังคมใหม่เป็นไปอย่างยากลำบากมากขึ้น จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Caruso (2015) ที่วิเคราะห์ข้อมูลจากภูมิภาคต่าง ๆ ของ เบลเยียม เยอรมัน อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ พบว่าการว่างงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการข่มขืนกระทำชำเราโดยผลลัพธ์จะชัดเจนมากขึ้นเมื่อเทียบตัวแปรตามและการประมาณค่าโดยนับจำนวนของการข่มขืนและอัตราส่วนการข่มขืนต่อประชากรหนึ่งแสนคน งานวิจัยนี้จึงเป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นว่าการประกอบอาชีพและเศรษฐกิจมีผลต่อการประกอบอาชญากรรม

4. ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ในพัฒนาการทางสังคมตั้งแต่เกิดจนถึงวาระสุดท้ายล้วนต้องเกี่ยวข้องกับผู้คนเมื่อให้บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการตอบสนองความต้องการทางจิตใจ การขจัดความอ้างว้างเดียวดาย หรือการปฏิบัติหน้าที่ตามความคาดหวังของสังคม การเรียน การทำงาน การสร้างความรักความผูกพัน แต่ทว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถในการสร้างและการคงความสัมพันธ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์เรื่องเล่าพบว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรามีแนวโน้มของปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม สะท้อนผ่านคำอ้างอิงจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

ตาราง 16 คำอ้างอิงตามแก่นสาระปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม

คำอ้างอิง
<p>“ส่วนใหญ่จะเป็นพวกที่มีปัญหาในความสัมพันธ์ รวมถึงปัญหาที่เพศสัมพันธ์กับผู้หญิง มักมีประวัติใช้ความรุนแรง เคยขึ้นศาลในคดีทางเพศหรือการข่มขืนมาก่อน..”</p> <p>“..เขามีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ปกติกับเพศตรงข้าม พุดง่าย ๆ คือเขาไม่มี Socialization หรือผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เนื่องจากเขามาจากครอบครัวที่ไม่ได้สนใจหรือใช้ความรุนแรง ครอบครัวที่ขาดการ Socialization สิ่งที่ดี พุดง่าย ๆ เหมือนกับคนสมัยยุค</p>

คำอ้างอิง
<p>หินนะ อยากจะได้เมียก็เอาค้อนกระบองไปตีแล้วลากไป มองว่าเขาขาดกระบวนการพวกนี้ พอเขาขาดกระบวนการพวกนี้แต่เขาก็ยังมีความต้องการทางเพศอยู่เหมือนคนทั่วไป เพราะฉะนั้นเขาจะไม่เรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ เช่น การไปจีบผู้หญิงอะไรแบบนี้พอมีความต้องการทางเพศก็ไประบายเลยโดยการข่มขืน”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>
<p>“..กลุ่มคนที่ไปลวนลามเด็กอาจไม่ได้เป็น Pedophilia ก็ได้ หมายความว่าอย่างไร คือเขาอาจจะไม่ได้ถูกกระตุ้นอารมณ์ทางเพศจากตัวเด็กเอง แต่ว่าเขาอาจจะเป็นกลุ่มคนที่สามารถมี sexual arousal ได้กับผู้ใหญ่เหมือน ๆ กัน คนวัยเดียวกัน เพียงแต่ว่าเขามี Social skill ที่แย่ เขาไม่รู้วิธีการเข้าหาคนวัยเดียวกัน ไม่รู้วิธีการสานสัมพันธ์กับกลุ่มคนวัยเดียวกับเขา เขาเลยมาระบายอารมณ์กับเด็กซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เป็น vulnerable population ที่เขาล่องลอยได้ง่ายกว่า พุดง่าย ๆ คือ เขาไม่ได้ใคร่เด็กแต่ว่าลวนลามเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศ...”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
<p>“...เขาจะมีสถานภาพสมรสที่ไม่มั่นคงเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ มีเพื่อนเรื่อย ๆ มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดทางเพศได้ง่าย คือมีความต้องการ ที่จะมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยไม่ต้องคบหาหรือแต่งงานหรือมีความรัก..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>
<p>“...อีกอันหนึ่งก็จะเป็นเรื่องของ Coping ที่ไม่ดี จังหวะชีวิตที่ไม่ดี เมื่อมีตัวกระตุ้นตัวเรา ไม่สามารถที่จะหา.. ไม่ว่าจะป็นอารมณ์ที่รุนแรง อารมณ์ Guilt - Shame อารมณ์ด้านลบต่าง ๆ เขา Handle กับมันไม่ได้ พอ Handle กับมันไม่ได้ ทางหนึ่งก็ไปกระทำ ความรุนแรง ไปหาจุดลง พอสบโอกาส มีโอกาสก็อาจไปละเมิดคนอื่น ทางหนึ่งก็คือการละเมิดทางเพศก็เป็นอีกอันหนึ่งที่เดียว..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>

จากตาราง 16 ข้อสรุปจากเรื่องเล่าพบว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา มักมีปัญหาคารสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม มีความสัมพันธ์ที่ไม่มั่นคง บางครั้งสะท้อนออกมาในลักษณะของการเปลี่ยนคู่อีกหลายครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้ต้องขังและเรื่องเล่าจากผู้เชี่ยวชาญที่บ่งชี้ว่าปัญหาสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะต่าง ๆ เช่น การไม่สามารถปรับตัวต่ออารมณ์ทางลบ การไม่สามารถสร้างและคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนหรือกับคู่อีก หรือการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลวัยเดียวกัน รวมถึงการมีทัศนคติทางลบกับผู้หญิง

ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคมหรือการขาดสมรรถนะทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Ward and Siebert's pathways model (Faupel & Przybylski, 2017; Ward et al., 2006) ที่กล่าวถึงความบกพร่องในการสร้างความผูกพัน ซึ่งเป็นหนึ่งในสมมติฐานของการกระทำผิดทางเพศ โดยระบุว่าผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความบกพร่องในการสร้างความผูกพันกับผู้อื่นจะมีความรู้สึกอ้างว้างเดียวดายอย่างรุนแรง กระทบการยอมรับ แสวงหาความมั่นคงทางจิตใจและมีแนวโน้มถ่ายโอนความต้องการความผูกพันและความต้องการทางเพศไปยังเด็ก นอกจากนี้ผู้กระทำผิดทางเพศมักจะมีความหวาดกลัวการถูกปฏิเสธทางสังคม จึงถอยหนีจากความเสียดายที่ต้องเผชิญความผิดหวัง เมื่อมีปัญหาการสื่อสารและการปรับตัว ไม่เปิดใจและไม่สร้างความผูกพันทางอารมณ์กับผู้ใหญ่เหมือนกัน เมื่อประกอบรวมกับความคิดที่บิดเบือน ทำให้ผู้กระทำผิดกลุ่มนี้เลือกกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Pullman et al. (2016) ที่ระบุว่า การขาดสมรรถนะทางสังคมส่งผลให้บุคคลนั้นไร้ความสามารถในการสร้างและคงความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสม ทำให้การขาดสมรรถนะทางสังคมเป็นปัจจัยที่ถูกนำไปใช้เป็นตัวแปรหนึ่งในแบบจำลองเพื่อระบุสาเหตุการกระทำผิดทางเพศ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ McKillop et al. (2012) ที่พบว่าผู้กระทำผิดทางเพศมีความผูกพันทางอารมณ์ที่ประปรายตั้งแต่วัยเด็กและดำเนินต่อเนื่องจนกลายเป็นคุณลักษณะคงที่ในวัยผู้ใหญ่ จนกลายเป็นปัจจัยที่มีสถานะเป็นได้ทั้งปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการกระทำผิด นอกจากนี้การไม่สามารถสร้างความผูกพันอันมั่นคงกับผู้อื่นได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนารูปแบบความผูกพันและการปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เหมาะสมนำไปสู่การกระทำผิดทางเพศในที่สุด อย่างไรก็ตาม Loinaz et al. (2021) ได้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความผูกพันกับความรุนแรงทางเพศ พบว่าผู้กระทำผิดทางเพศและผู้ใช้ความรุนแรงกับคู่วิถีมีรูปแบบความผูกพันที่ไม่แตกต่างกับประชากรทั่วไป ดังนั้นปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคมหรือความผูกพันอาจผันแปรไปตามประเภทหรือคุณลักษณะเฉพาะของผู้กระทำผิดทางเพศ

5. การข่มขืนกระทำชำเราเป็นผลลัพธ์จากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม

การร่วมเพศ หรือการสืบพันธุ์เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากแรงขับพื้นฐานซึ่งปรากฏในสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ในขณะที่การข่มขืนกระทำชำเราเป็นพฤติกรรมที่มีความแตกต่างจากการมีเพศสัมพันธ์ในประเด็นของการได้มาซึ่งความยินยอมของผู้ที่มีเพศสัมพันธ์ร่วมด้วย ดังนั้นการข่มขืนกระทำชำเราจึงถูกพิจารณาในฐานะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นแรงขับทางชีวภาพเพียงอย่างเดียว จึงที่มาของการสรุปแก่นสาระนี้ โดยแบ่งเป็นแก่นสาระย่อยออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ตาราง 17 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการข่มขืนกระทำชำเราเป็นผลลัพธ์จากกระบวนการเรียนรู้ทาง
สังคม

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
ประสบการณ์ ทางเพศใน ครอบครัว	<p>“..ก็เคยเห็นลูกกับป้าเขาทำกันในห้อง ที่บ้านไม่มีกันห้อง บางทีก็เป็นลูกสาวของลูกกับแฟนเขา..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้ต้องขังคนที่ 2</p>
	<p>“เห็นแบบอย่าง คิดว่าทำได้ มันไม่ผิด เหมือนพ่อทำกับแม่ แต่แม่ก็อยู่กับพ่อ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 3</p>
	<p>“การที่พ่อแม่เอาลูกไปนอนรวมกันในบ้านห้องเดียวกัน มันทำให้เด็กได้รับการกระตุ้นทางเพศในทางที่ผิดนะ เช่น การเห็นพ่อแม่ร่วมเพศกัน เขาก็มองว่าแม่ร้องเจ็บปวด แล้วทำไมแม่ไม่หนีอะไร ก็เข้าใจว่าเป็นการลวงโทษที่มันทำให้มีความสุข ที่แม่ร้องเจ็บปวดคือการมีความสุข ก็ถูกชักจูงไปในทางที่ผิด..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>
	<p>“..คือถ้าพ่อแม่ลูกนอนด้วยกัน หรือนอนห้องเดียวกัน แล้วลูกเห็นพฤติกรรมทางเพศของพ่อแม่มาเรื่อย ๆ นะ เด็กก็จะมองว่าแบบว่า อ้าว มันเป็นเรื่องปกตินี้ มันไม่ใช่เรื่องที่จะต้อง Keep private อะไรแบบนี้ เรื่องแค่นี้มันก็มีผลแล้วกับการปลูกฝังความคิดเรื่องเพศของเด็กนะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
	<p>“..เขาอาจจะอยู่ในครอบครัวที่มองว่าการลวงละเมิดทางเพศ หรือข่มขืนกระทำชำเราอาจจะไม่ใช่เรื่องใหญ่ หมายถึงว่าอาจจะมองว่า ก็เห็นทำกันอยู่”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>
การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรม ข่มขืน	<p>“..นักข่มขืนบางคนมันมีแรงจูงใจ เช่น ความเป็น Unity ในที่นี้คือความต้องการเป็นหนึ่งเดียวคือ ถ้าทางอาชญวิทยาอาจเรียกว่า Subculture ก็ได้ คือพวกนี้ที่แบบว่า เออ พวกนักล่าแต่মনะ คุณจะไม่เข้าพวกกับเขาเลย ถ้าคุณไม่ทำแบบนี้คือคุณจะอยู่รวมกลุ่มกับเขาได้คุณต้องเป็นนักล่าแต่มนด้วย ที่ไปข่มขืนเขาเพื่อต้องการให้อยู่ในกลุ่มนั้น ให้เป็น unity กับคนพวกนั้น เพราะงั้นคนพวกนี้ก็ทำอะไรเพื่อให้กลุ่มยอมรับให้เป็น unity กับคนลักษณะเดียวกัน..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
	<p>“... เป็นการ Learning แท้ ๆ เลย จนถึงวันหนึ่งที่คุณมี Peer group ที่มีทัศนคติแบบเดียวกับคุณ และคุณเข้าได้กับ Peer group นั้น แล้วเขาส่งเสริมทัศนคติเรื่อง</p>

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
	<p>นี่ มันก็กลายเป็น Differentials association ในที่สุด แล้วกลุ่มนี้แหละที่ตั้งอะไรคะ ก็สร้าง Subculture ของตัวเอง ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็รู้ว่าข่มขืนผิดกฎหมาย”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4</p> <p>“..ก็บางกรณีก็จะเป็นกรณีของการที่ถูกช่วยโดยเพื่อน เช่น บางคนเนี่ยคะ ไม่เคย กระทำล่วงละเมิดทางเพศใครมาก่อนเลย แต่วันนั้นเพื่อนทำ ในวงเหล้าหรือวง มินิมาเดียวกัน แล้วปรากฏว่าเพื่อนยุ “เอาสิ เอาบ้างสิ ทำสิ” เพราะถ้าไม่ทำก็ คือไม่เข้าพวก ก็จะถูก Excluded ออกจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งแน่นอนว่าเด็ก เยาวชน หรือแม้แต่ผู้ใหญ่เองที่มีกลุ่มเพื่อนอยู่ในชีวิตเค้าตลอดเวลาที่ผ่านมา เมื่อถึงจุด หนึ่งแล้วไม่ทำตาม มันกลายเป็นว่า เขาจะเสียเพื่อนกลุ่มนี้เขาก็ต้องทำ หลายคน ก็ถูก force ให้อยู่ในสถานะเพื่อนอยู่อย่างนี้คะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p> <p>“ถ้าเขามีเพื่อนที่มีพฤติกรรมเหล่านี้แล้วก็มองว่าเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องธรรมดา มันก็เกิดกระบวนการนอกเหนือจากคนในครอบครัวแล้วมันเกิดกระบวนการ เรียนรู้จากเพื่อนที่เขาคบหาด้วย”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>
<p>การเข้าถึงสื่อ ลามกได้ง่าย</p>	<p>“ก็มีคูคลิปปี้ของเด็กผู้ชาย มันเป็นกลุ่มลับ จ่ายเงินแค่มักร้อย ก็ส่งมาให้ดูแล้ว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้ต้องขังคนที่ 2</p> <p>“..เขาดูจากสื่อโซเชียลที่เป็นคลิปวิดีโอ สื่อลามกนะนะครับ ส่งต่อกันนะครับ อัน นี้เท่าที่สัมผัสกันนะครับ สื่อลามกที่ส่งต่อกันเป็นเรื่องของผู้ใหญ่นิยมชมชอบเด็ก นะครับ ก็เลยมีพฤติกรรมที่อยากรู้อยากลองนะครับ แล้วก็ท้ายที่สุดก็ทำจริง..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6</p> <p>“..การเรียนรู้เหล่านี้ หรือการดูหนังโป๊ หรือการไปแอบดู เมื่อก่อนอาจจะ เป็น แบบวิดีโอหนังโป๊ญี่ปุ่นหรือหนังโป๊ฝรั่ง ตอนนี้มี OnlyFans เข้ามา ซึ่งมีคนทำ Content แล้วสิ่งเหล่านั้นมันคือการสร้างจินตนาการในทางเพศที่มันไม่ปกติ เพื่อที่จะมาเลียนแบบสิ่งเหล่านั้น ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะเป็นแบบนั้น..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 2</p> <p>“คิดว่าอาจจะเป็นเรื่องสื่อ ที่ปัจจุบัน มันเยอะมาก สามารถเข้าถึงได้ง่าย เสพสื่อ พวกนี้เข้าไปมาก ๆ บางครั้งการควบคุมอารมณ์ก็ทำได้น้อยลง”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3</p>

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
	<p>“..คือว่าเดี๋ยวนี้มันมี Hang out ค่ะ เขามีกลุ่มลับของเขาก็คือ hang out ของเขา ซึ่งก็พบว่ามันเป็นการสร้าง Norm สร้าง Culture ที่มี การ Experiment ในเรื่องของประเทศ แล้วก็พอ weak ปู่ปอกินเหล้า-ใช้สารเสพติดปุ๊บ มันก็เสี่ยงต่อการไปละเมิดทางเพศสูง...”</p> <p>“ แล้วก็เรื่องของการเข้าถึงสื่อที่มันกระตุ้นทางเพศ ยิ่งงานวิจัยใหม่ ๆ มักจะพบว่ามันเป็น Sign เลย คนที่มี Collection สะสมเป็นภาพเด็ก ภาพที่แบบลามกอนาจารเกี่ยวกับเด็ก มีแนวโน้มที่จะ.. เมื่อตัวควบคุมต่าง ๆ อ่อนกำลัง เมื่อมี Stressor รุมเร้า มักจะไปออกในทางเพศ รวมถึงการชมชื่นด้วยอย่างนี้ค่ะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>
<p>วัฒนธรรมการชมชื่น</p>	<p>“..พวกเด็กเร่ร่อนที่ออกมาริมถนนกัน เมื่อเริ่มโตเป็นวัยรุ่น เขามีทั้งผู้ชายทั้งผู้หญิง เขาก็จะมีวัฒนธรรมรองของเขาก็คือว่า ผู้หญิงนะคือสมบัติของแก๊งค์ เพราะฉะนั้นผู้หญิงที่อยู่ในกลุ่มต้องไปให้ผู้ชายในกลุ่มนอน ก็คือเหมือนกับชมชื่นนะ ตั้งผู้หญิงเป็นสมบัติส่วนกลางของแก๊งค์ เป็นวัฒนธรรมของเด็กเร่ร่อนแล้ว ปัญหาเด็กเร่ร่อนของไทยตอนนี้คือเด็กเร่ร่อนต่างชาติ...”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>
	<p>“...เมื่อ 2-3 ปีก่อน ที่มันมีข่าวแบบเด็กอายุ 11 แต่งงานกับผู้ใหญ่อายุ 41 นะ จำไม่ได้ว่าอะไรสักจังหวัดนี้แหละ ก็คือเหมือนเป็นการแต่งงานที่แบบ Consent ทั้งทางฝ่ายพ่อแม่ของเด็กและ Consent จากทางผู้นำศาสนาของชุมชนอะไรแบบนี้ เพราะว่ามันเกิดจากช่องว่างทางกฎหมายที่เขาใช้ และอีกอย่างหนึ่งก็คือมันก็เป็น Culture ใหม่ ถ้าเราลองนึกสภาพคุณนะ สมมตินะเด็กอายุ 11 โอเคที่จะแต่งงานกับผู้ชายอายุ 41 แต่ถามว่าเด็กเขาเข้าใจรีเปล่าว่าการแต่งงานคืออะไร ความรักคืออะไร และการแต่งงานไปแล้วต้องทำอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นคือ ถ้าการแต่งงานนี้มัน Success ไปได้ด้วยดี มันก็เป็น Culture ที่มีบทบาทเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กคนนี้ต้องไปถูก Rape แบบ Culturally อะไรแบบนี้ กลายเป็น Cultural accepted แบบหนึ่ง...”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
	<p>มันเหมือนว่า ในสังคมเราเนี่ยมันยังอนุญาตให้มีการชมชื่นอยู่ ในเรื่องของสื่อ การสร้างละครอะไรต่าง ๆ ใหม่ๆอะ แต่ว่าช่วงหลัง ๆ มาเริ่มจะโอเค ดีขึ้น แต่ว่าก่อนหน้านี้มันก็มีอยู่ช่วงหนึ่งที่ว่า เออ มันมีนิยายที่ว่าพระเอกชมชื่นแล้วนางเอก</p>

แก่นสาระย่อย	คำอ้างอิง
	<p>ก็กลับมารักอย่างเงี้ย ซึ่งในชีวิตจริงมันเป็นไปได้เลย ที่ใช้วิธีการแบบนั้นแล้วทำให้คนสองคนมาอยู่ร่วมกัน เพราะอย่างตัวเองเคยเจอเคสที่ผู้เสียหายที่ถูกคนรักข่มขืน แต่ว่า ผู้ชายก็มาขอขมาพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่ก็ยินยอมว่า เออ เหมือนประมาณว่าก็มาขอขมาแล้วอะ ก็ควรให้อยู่กันต่อไป ซึ่งในความเป็นจริงมันไม่ใช่สถานการณ์ที่ควรจะเป็นใช่ไหม ไม่ควรเป็นแบบนั้นไง</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3</p>

จากตาราง 17 แสดงถึงคำอ้างอิงที่เชื่อมโยงการข่มขืนกระทำชำเราในฐานะที่เป็นผลลัพธ์จากกระบวนการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะท้อนความคิดเห็นว่าการข่มขืนกระทำชำเราเกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางสังคมหลายแหล่ง เช่น ตัวแบบที่เป็นบุคคล ตัวแบบที่ถ่ายทอดทางสื่อและวัฒนธรรม ซึ่งพอจำแนกเป็น 4 แก่นสาระ ได้แก่ (1) ประสบการณ์ทางเพศในครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลได้สัมผัสกับประสบการณ์ทางเพศหรือถูกกระตุ้นเร้าทางเพศก่อนวัยอันควรจากบุคคลในครอบครัว (primal scene) และการได้เห็นภาพของการใช้ความรุนแรงทางเพศจากบุคคลในครอบครัว (2) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมข่มขืน คือ การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับอีกบุคคลที่มีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจะสร้างแรงกดดันให้สมาชิกในกลุ่มแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมของกลุ่ม (3) การเข้าถึงสื่อลามกได้ง่าย หมายถึง การที่บุคคลสามารถเข้าถึงวัตถุ หรือสิ่งแสดงภาพโป๊เปลือยมนุษย์ ภาพอวัยวะเพศทั้งหญิงและชาย หรือภาพการร่วมเพศของมนุษย์ที่สร้างขึ้นโดยจุดประสงค์ในการกระตุ้นเร้าให้ผู้พบเห็นเกิดความใคร่ทางกามารมณ์ได้โดยง่าย โดยเฉพาะในสื่อลามกในปัจจุบันมีลักษณะเป็นภาพ หรือวิดีโอที่ส่งต่อกันในโลกออนไลน์ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อลามกที่มีเนื้อหาการข่มขืน ใช้ความรุนแรงทางเพศ และมีภาพการร่วมเพศของเด็ก และ (4) วัฒนธรรมการข่มขืน คือ การส่งต่อความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเราในฐานะของสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติของกลุ่ม หรือทำให้การข่มขืนกระทำชำเราเป็นมาตรฐานหรือความปกติสำหรับกลุ่มนั้น ๆ

การเชื่อมโยงพฤติกรรมกรรมการข่มขืนกระทำชำเราในฐานะผลผลิตจากการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งมีที่มาจากประสบการณ์ทางเพศในครอบครัว การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมข่มขืน การเข้าถึงสื่อลามกได้ง่าย และวัฒนธรรมการข่มขืน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Akers ที่ต่อยอดมาจากทฤษฎีการคบค้าสมาคมของ Sutherland โดย Akers (Akers & Jennings, 2016) ให้ความสำคัญกับ

การปฏิสัมพันธ์ที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งอื่น เช่น เพื่อนบ้าน โบสถ์ ครูในโรงเรียน กฎหมาย และบุคคลผู้มีอำนาจ ตลอดจน “กลุ่มเสมือน” (virtual groups) เช่น สื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น โดยเชื่อว่าการปฏิสัมพันธ์เหล่านี้ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากบุคคลมีความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือกลุ่มที่มีทัศนคติที่เอื้อต่อการฝ่าฝืนกฎหมาย และมีการพิสูจน์ทัศนคติและค่านิยมแบบอาชญากร สิ่งนี้จะทำให้บุคคลมีความเสี่ยงในการเข้าร่วมในอาชญากรรมหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพิ่มขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจึงเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม และจุดยืนของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมส่งเสริมสังคม เป็นไปในแนวทางเดียวกับงานวิจัยของดวงกมล จักกระโทก (2561) ที่พบว่าสาเหตุปัจจัยการข่มขืนกระทำชำเราเกิดจากตัวผู้กระทำผิดที่ขาดความรัก ไม่ผูกพันกับครอบครัว ไม่ได้รับการขัดเกลาทางสังคมอย่างเหมาะสม และมีบิดาหรือบิดาเลี้ยงเป็นต้นแบบในการตีมีสุรา และยศเดช ศิลเดชะ (2551) ที่พบว่าสื่อลามกมีอิทธิพลต่อมายาคติทางเพศ และความก้าวร้าวทางเพศเป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดในคดีทางเพศ นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา และทำให้สถิติอาชญากรรมในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ในบางวัฒนธรรมผู้หญิงที่เป็นเหยื่อจะแจ้งความน้อยกว่า มีการวิจัยที่พบว่าวัฒนธรรมแบบกลุ่มนิยม (collectivism) มีโอกาสใช้ความรุนแรงทางเพศต่ำกว่าวัฒนธรรมแบบปัจเจกนิยม (individualism) ด้วยเหตุผลหลายประการ (Howitt, 2018) เช่น วัฒนธรรมแบบกลุ่มนิยมผู้คนจะแบ่งปันเป้าหมายร่วมกัน ความต้องการส่วนบุคคลจะถูกระงับภายใต้ความเป็นอยู่ที่ดีในวัฒนธรรมส่วนรวม และความรู้สึกละอายที่ทำให้ชุมชนผิดหวังทำให้บุคคลที่อยู่ในวัฒนธรรมแบบกลุ่มนิยมมีการกระทำผิดน้อยกว่า รวมทั้งมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ให้อำนาจชายและสภาวะสังคมไร้ระเบียบทำให้เกิดการข่มขืนกระทำชำเรามากขึ้น นอกจากนี้ Ellis (Howitt, 2018) มีสมมติฐานการมีประสบการณ์สัมผัสกับสื่อลามกที่มีความรุนแรง (violent pornography) ยังเพิ่มความเป็นไปได้ในการใช้ความรุนแรงขณะข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อ

อย่างไรก็ตามข้อสรุปเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่มาจากเรื่องเล่าทั้งสามแหล่งมีจุดร่วมและจุดแตกต่างบางประการ ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราแต่ละคนมีส่วนพฤติกรรมเสี่ยงอันเกิดจากวิถีชีวิตที่ต่างกัน จึงกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรามีความเป็นปัจเจก และรับปัจจัยเสี่ยงจากเหตุการณ์เหล่านี้มาในระดับที่ต่างกัน

4.3 ปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื้อ

ปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื้อ คือเหตุการณ์หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของความน่าจะเป็นต่อการเกิดพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื้อ ซึ่งข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงในการวิจัยนี้ เกิดจากเรื่องเล่าที่มาจากประสบการณ์และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตามคำอ้างอิง ดังนี้

4.3.1 ปัจจัยภายใน (internal factor)

การข่มขืนกระทำชำเราไม่ใช่พฤติกรรมที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด แต่เกิดจากการสะสมปัจจัยเสี่ยงหลายประเภทมาประกอบรวมกันในตัวบุคคลนั้น และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าปัจจัยภายในมักมีลักษณะเป็นปัจจัยนำ ซึ่งจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งเป็น 5 ปัจจัยต่อไปนี้

4.3.1.1 แรกกดดันที่นำไปสู่การข่มขืนกระทำชำเรา

แก่นสาระที่สรุปปัจจัยเสี่ยงแรกคือ แรกกดดันที่นำไปสู่การข่มขืนกระทำชำเรา หากพิจารณาทฤษฎีแรกกดดันทั่วไปของ Robert Agnew แรกกดดันเกิดจากการปรากฏขึ้นของเงื่อนไขหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาในสามลักษณะคือ (1) การไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง (2) การสูญเสียสิ่งที่มีคุณค่า และ (3) การประสบกับเหตุการณ์ร้ายแรง โดยนัยยะของทฤษฎีจึงเน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นที่มาของแรกกดดัน เมื่อพิจารณากับเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบแรกกดดันที่สอดคล้องตามทฤษฎีแรกกดดันทั่วไป ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 18 คำอ้างอิงตามแก่นสาระของแรกกดดันที่นำไปสู่การข่มขืนกระทำชำเรา

คำอ้างอิง	
<p>“กลุ่มพวกนี้น่าจะมีเหมือนกัน....เหมือนตัวเองรู้สึกว่าจะตัวเองต่ออาจจะไปเป็นพวกคนทำงานระดับแรงงานหรืออะไรอย่างนี้ ที่เขารู้สึกว่าไปจับใครแล้วใครไม่เอาเขา ใช้คำว่าอะไรคือ เออ เหมือนเขาต่อจ่ายค่าตัวเอง แล้วพอเขาไปเจอแรงกระตุ้นแบบนี้เขาก็เกิดอารมณ์และอาจจะก่อการกระทำผิด”</p>	ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 1
<p>“คนที่เป็นคนกระทำผิด ซึ่งไม่แตกต่างจากคนกระทำผิดโดยส่วนใหญ่ของประเทศไทยก็คือฐานะการศึกษา โอกาสในชีวิตจะดูไม่ค่อยดี”</p>	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5

คำอ้างอิง
<p>“..เขาไม่มีคนเลี้ยงดู พ่อแม่ไม่เลี้ยงดูในช่วง 6 ปีแรก แล้วคนที่เลี้ยงดูกลายเป็นยาย ยายที่บ้านซึ่งก็ไม่ได้สนใจอะไร เนื่องจากสภาพบ้านก็อยู่ในสลัมนะครับ แล้วเขาก็ดิ้นรนด้วยตนเองเอาตัวรอด”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6</p>
<p>“..การข่มขืนกระทำชำเราเนี่ย มันอาจจะมาจากความเครียดก็ได้ ความเครียดทางเศรษฐกิจ มันมีความเครียด มันก็ต้องระบายความเครียดออกไป เพราะตอนนี้สภาพสังคมและเศรษฐกิจเนี่ย อาจจะมีการตกงาน ไม่มีงานทำ ก็เลยเครียด ไปดื่มเหล้า มีความเครียดแฝงอยู่ แล้วมีสิ่งกระตุ้นอย่างสิ่งเสพติดหรือสุรา พอไปประสบพบเจอก็อาจจะทำให้เขาตัดสินใจที่จะไปทำได้ เพราะงั้นก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่มาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>
<p>“ผู้ที่ถูกระงับในวัยเด็ก มักจะมาเป็นผู้กระทำในวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากว่าเขาารู้สึกว่าเรื่องทางเพศเป็นเรื่องปกติ แล้วเขาก็ใช้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในวัยที่เขาเป็นเด็กที่เขาไม่มีความสามารถที่จะไปจัดการอะไรกับใคร พอเขาเป็นผู้ใหญ่มาแล้ว เขาก็สามารถจัดการกับคนที่อ่อนแอกว่าเขาได้ อันนี้คือจากประสบการณ์นะคะ แต่ว่ามันก็สอดคล้องกับทางจิตวิทยาเหมือนกัน เรื่องการใช้ความรุนแรง แต่ที่มันออกในเรื่องความรุนแรงทางเพศ คนที่เคยถูกความรุนแรงมาแล้วในวัยเด็กมักจะใช้ความรุนแรงแบบนั้นเพราะเป็นประสบการณ์ที่เขาได้รับมาตั้งแต่วัยเด็ก”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 2</p>
<p>“พวกที่มีประสบการณ์แยะ ๆ หรือสิ่งที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นบาดแผลทางใจของเขา มันเป็นเหมือนกับคำตอบที่ตอบโจทย์ที่เข้ามาในใจว่าเขาเคยถูกคนอื่นกระทำ เวลาที่เขากระทำคนอื่นมันสาแก่ใจ คนอื่นจะได้รับรู้ความเจ็บปวดเหมือนเขาบ้าง มันมีที่มาหมดเลยนะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 3</p>

จากตาราง 18 แสดงถึงคำอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของแรงกดดันทั่วไปตามทฤษฎีของ Agnew ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าแรงกดดันเกิดจากการประสบกับเหตุการณ์ร้ายแรงเป็นแรงกดดันที่ได้รับ การยืนยันจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้เกี่ยวข้อง และตัวผู้กระทำผิด และสอดคล้องกับ แก่นสาระการเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายในวัยเด็ก อันเป็นข้อค้นพบในประเด็นของวิถีชีวิตของผู้กระทำผิด นอกจากนี้การที่บุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้มีชีวิตที่ดี ไม่สามารถเข้าถึงระบบสนับสนุนทางสังคม หรือเป็นบุคคลด้อยโอกาสทางการศึกษาและการทำงาน หรือเป็นบุคคลต่างด้าว ทำให้โอกาสไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้นเป็นเรื่องที่ยากลำบากสำหรับบุคคลกลุ่มนี้ การไม่สามารถไปถึงโอกาสต่าง ๆ เหล่านี้สร้างแรง

กตตันให้ชีวิตของบุคคล และนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่ง Agnew and Moon (2018) กล่าวว่าแรงกตตันสามารถเพิ่มความเป็นไปได้ของการใช้ความรุนแรงของบุคคล เพราะแรงกตตันจะลดความสามารถในการปรับตัวต่อข้อบังคับทางกฎหมาย ลดการรับรู้ถึงมูลค่าหรือผลที่ตามมาจากการใช้ความรุนแรง และสร้างคุณลักษณะที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรง แต่การแสดงผลพฤติกรรมรุนแรงมีความเป็นปัจเจกและขึ้นกับปัจจัยอื่นด้วย แม้จะเผชิญกับแรงกตตันแบบเดียวกันแต่มนุษย์แต่ละคนมีระดับความทนต่อแรงกตตันแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทักษะและทรัพยากรภายในของแต่ละคน (ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ ทักษะทางสังคม) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแบบจำลองการกระทำผิดซ้ำของ Marlatt (Ward et al., 2006) กล่าวถึงความกตตันที่นำไปสู่อาชกรรมทางลบนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงทางอาชกรรมและเป็นปัจจัยกระตุ้นที่ลดทอนความสามารถในการควบคุมตนเองและเพิ่มความเสี่ยงต่อการกระทำผิด

นอกจากนี้การวิจัยของ Huck et al. (2017) ยืนยันว่าแรงกตตันทั่วไปไม่มีความสัมพันธ์กับความปรารถนาเข้าร่วมกับอาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเฉพาะแรงกตตันที่เกิดจากการถูกถอดถอนหรือสูญเสียสิ่งที่มีคุณค่าเป็นตัวแปรที่มีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ในทุกตัวแบบ แม้อำนาจในการพยากรณ์จะไม่สูงเท่ากับตัวแปรด้านโอกาสในการกระทำผิด และตัวแปรกลุ่มเพื่อนก็ตาม แต่ในทางกลับกันหากสามารถลดแรงกตตันได้โอกาสการเกิดการกระทำผิดย่อมลดลง ซึ่งการศึกษาของ อรัญญา ตัญญูศิริ ชัตติยา รัตนติลิก นิรนาท แสนสา จินตนา สิงขรอาจ กุลวดี ทองไพบูลย์ (2564) พบว่าเมื่อบุคคลมีปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก ได้แก่ “ความยืดหยุ่นทางจิตใจ” จะช่วยให้บุคคลดังกล่าวสามารถรับและจัดการกับแรงกตตันต่าง ๆ ในชีวิตได้ จึงกลายเป็นปัจจัยเชิงบวกที่ช่วยลดโอกาสการกระทำผิดลงได้ นอกจากนี้

4.3.1.2 การขาดความผูกพันทางสังคม

ในทฤษฎีความผูกพันทางสังคมของ Travis Hirschi กล่าวว่าบุคคลที่มีความผูกพันทางสังคมไม่ว่าจะผูกพันกับบุคคล องค์กร กลุ่มทางสังคม มีแนวโน้มที่จะเลือกไม่ประกอบอาชญากรรม เพราะคำนึงถึงสายสัมพันธ์ทางสังคมที่มี โดยความผูกพันทางสังคมแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ความผูกพัน (2) ข้อผูกพัน (3) การเข้าร่วม และ (4) ความเชื่อ ในทางตรงข้ามบุคคลที่ขาดความผูกพันทางสังคมจึงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะประกอบอาชญากรรมได้ง่าย ในปัจจัยเสี่ยงนี้ได้สะท้อนผ่านคำอ้างอิง ดังนี้

ตาราง 19 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการขาดความผูกพันทางสังคม

คำอ้างอิง
<p>“..ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเนี่ยมาจากครอบครัวที่แตกแยก ไม่มีคนสั่งสอนเขามาตั้งแต่เด็ก เขามักจะถูกเปลี่ยนมือโดยคนที่ดูแลเขาไปเรื่อย ๆ ไม่ได้เกิดความรู้สึกแบบผูกพันใกล้ชิด รู้สึกผิดชอบชั่วดี เขาไม่รู้ เขารู้แค่ความรู้สึกนั้นต้องได้มา..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 3</p>
<p>“..เขาไม่ได้มีสิ่งที่เป็นตัวตนอะไรที่เขาจะต้องแคร์เนอะ ไม่ได้มีเรื่องอะไรต่าง ๆ ที่เขาจะต้องคิด เช่น มีครอบครัว มีแฟน หรือมีงานอะไร ก็อาจจะทำไป”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12</p>
<p>“..แล้วก็ Pattern ในการที่ relate กับคนในบ้านเนี่ย ไม่สามารถ relate กับใครได้เลยในบ้าน เพราะว่าแม่ตัวเองก็ไม่ได้ปกป้องเนอะ แล้วพ่อที่มีก็ไม่สามารถ Identify ได้ พอโตขึ้นมาเนี่ยก็เริ่มออกไปอยู่นอกบ้าน แล้วก็เริ่มใช้ความรุนแรง เวลาที่มีผู้หญิงเนี่ยก็ใช้ความรุนแรงทุกครั้ง..”</p> <p>“เรื่องของความสัมพันธ์ เรื่องของ Attachment ที่ไม่ดี หรือการที่ไม่สามารถ Identify กับ Significant person ของตัวเองได้อย่างเนี่ย ความผูกพันตรงนั้นมันไม่มีก็ทำให้แบบ..นอกจากข่มขืน แล้วก็ทำอย่างอื่นได้อีกเยอะเลย พวกประพาศผิดอื่น ๆ นะคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>

จากตาราง 19 ตามคำอ้างอิงที่ได้จากการบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทำให้เห็นว่าการขาดความสามารถในการสร้างความผูกพันกับผู้อื่น ทำให้ผู้กระทำผิดขาดสายสัมพันธ์ทางสังคมที่ค้ำจุนหรือยึดเหนี่ยวตนเองไว้ เพื่อพิจารณาร่วมกับเรื่องเล่าเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อ เนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราทั้งสามรายที่มีสายสัมพันธ์ทางสังคมให้ยึดเหนี่ยวน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ Hirschi ที่กล่าวว่าสาเหตุของอาชญากรรมที่เป็นผลจากพันธะหรือความผูกพันทางสังคมอ่อนแอหรือถูกทำลายลง เช่นเดียวกับทฤษฎีของ Samson & Laub ที่ระบุว่าการพัฒนาความผูกพันทางสังคมจะลดโอกาสประกอบอาชญากรรมของบุคคลได้ (พรชัย ชันตี กฤษณพงศ์ พุตระกุล และจอมเดช ตรีเมฆ, 2558) ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับข้อค้นพบของ Winters et al. (2017) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการสร้างความผูกพันทางสังคมกับครอบครัว เพื่อน และชุมชนจะช่วยเพิ่มโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะหยุดวงจรการกระทำผิดลงอย่างถาวร และยังระบุว่ามาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ เช่น การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดและประกาศต่อชุมชนจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการสร้างความผูกพันทางสังคมและการยุติการกระทำผิดภายหลังการกลับสู่สังคมของผู้พ้นโทษ

อย่างไรก็ตามในการศึกษาบางชิ้นพบว่าความผูกพันทางสังคมไม่ได้มีความสัมพันธ์แบบตรงข้ามกับพฤติกรรมอาชญากรรม เช่น จากการวิจัยของ Eshuys and Smallbone (2006) ที่เปรียบเทียบประวัติของผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความแตกต่างกันด้านความเชื่อทางศาสนา 4 กลุ่ม (กลุ่มที่ไม่นับถือศาสนา กลุ่มที่นับถือศาสนามาตลอดชีวิต กลุ่มที่เลิกนับถือไปก่อน และกลุ่มที่เปลี่ยนใจมานับถือศาสนาหลังกระทำผิด) พบว่ากลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศที่นับถือศาสนาตลอดชีวิตจะเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ และนำแนวคิดทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันเป็นกลุ่มที่กระทำผิดกับเหยื่อจำนวนสูงที่สุด เหยื่ออายุน้อย และถูกพิพากษาในคดีทางเพศมากกว่ากลุ่มอื่น เหยื่อมีแนวโน้มเป็นเด็กอายุเฉลี่ยไม่เกิน 10 ปี ในขณะที่ผู้กระทำผิดทางเพศกลุ่มอื่นเลือกเหยื่ออายุมากกว่า 15 ปี งานวิจัยนี้จึงระบุว่าผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความผูกพันทางศาสนาตั้งแต่เด็กสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่นับถือศาสนาตลอดชีวิต กับกลุ่มที่เลิกนับถือไปกลางคันมีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรมทางเพศต่อเนื่อง ในที่กลุ่มที่เปลี่ยนใจมานับถือศาสนาภายหลังคือผู้พยายามออกจากเส้นทางที่กระทำผิดโดยแสวงหาการสร้างความผูกพันใหม่กับสถาบันทางสังคม

4.3.1.3 ความคิดที่ส่งเสริมการข่มขืนกระทำชำเรา

ทฤษฎีการคิดก่อนกระทำโดย Clarke & Coleman เป็นหนึ่งในทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่มีฐานความคิดว่ามนุษย์คือผู้มีเจตจำนงเสรี ดังนั้นการตอบสนองหรือตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นผลจากการคิดไตร่ตรอง การชั่งน้ำหนักผลดีผลเสียและการคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต เมื่อใคร่ครวญแล้วจึงเลือกแสดงพฤติกรรม หากพิจารณาตามทฤษฎีการคิดก่อนกระทำย่อมหมายความว่า พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากผู้กระทำผิดได้คิดไตร่ตรองชั่งน้ำหนักระหว่างความพึงพอใจหรือความสุขทางอารมณ์มีความคุ้มค่ามากกว่าเพื่อเทียบกับความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมดำเนินคดี หรือถูกลงโทษ ดังเช่นคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 20 คำอ้างอิงตามแก่นสาระความคิดที่ส่งเสริมการข่มขืนกระทำชำเรา

คำอ้างอิง
“กฎหมายให้สิทธิ์ผู้หญิงมากเกินไป เมียเราแท้ ๆ ยังแจ้งข่มขืนได้ เราก็พูดอะไรไม่ได้” ผู้ต้องขังคนที่ 1
“..ขอเริ่มจากเรื่องของ Cognitive ก่อน เรื่องของการคิด ส่วนใหญ่พวกที่เป็นอาชญากรข่มขืนเนี่ย การคิดเขาจะไม่เหมือนคนปกติทั่วไป เราจะเห็นว่าอย่าง “สมคิด” ตอนเขาโดนจับ เขาดูไม่สะทกสะท้าน เพราะว่าเขามีการคิดในลักษณะที่มองว่าสิ่งที่เขาทำมันไม่ใช่ความผิด อย่างเช่น มีความคิดว่าผู้ชายมีสิทธิ์ที่จะทำอะไรกับผู้หญิงก็ได้ เพราะว่าเขามองว่าผู้หญิงเป็นเครื่องตอบสนอง

คำอ้างอิง
<p>ความใคร่ของเขา ถ้าเป็นอย่างเรา เราจะไม่กล้าไปทำใช้ใหม่เพราะเรามองว่ามันไม่ดี แต่อันนี้ Cognitive เขามันเพี้ยนไป Cognitive เขามองว่า “เอ๊ย ผู้ชายมีสิทธิ์นะ ผู้หญิงมันเป็นเครื่องระบายอารมณ์ทางเพศของผู้ชาย” หรือว่าผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง พวกที่เป็นลัทธิที่มองว่าผู้ชายเหนือผู้หญิงอะไรพวกเนี่ย การคิดเขาจะเป็นลักษณะแบบนี้ หรือมีบางคนมันจะบวกกับในเรื่องความผิดปกติทางบุคลิกภาพอย่าง Antisocial ด้วย...”</p> <p>“มีบางคนที่เขาคิดว่าทุกคนในโลกนี้ไม่มีใครเป็นคนดีหรือเป็นคนเลวกันหมดเลย พวกนี้มักจะมีปมตั้งแต่วัยเด็ก ปมที่อาจจะถูกครอบครัวยุติ หรือพวกโดนทารุณกรรมตั้งแต่วัยเด็ก แล้วเขาก็ตีตีฝังว่าคนอื่นไม่ดี แล้วเขาก็ refer ไปว่าคนอื่นก็เป็นคนเลวไปหมด เพราะงั้นเขาก็มีสิทธิ์จะทำอะไรกับคนอื่น ๆ ก็ได้ อันนี้คือ cognitive ที่มันเพี้ยนไป ในเรื่องของการคิดค่ะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>เขามองว่า “ถ้าผู้หญิงตกลงปลงใจไปกับเขา มันหมายความว่ายอมแล้วครั้งหนึ่ง”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3</p>
<p>“กรณีที่ชอบทำร้ายเด็กทางเพศเนี่ย ตัวเขาก็เป็นตัวเขาแหละ เขาไม่ได้เซ่ออะไร แต่ว่าเขาก็พยายาม Rationalization กับตัวเองว่า “ก็ เด็กมันก็โอเคนะ” อย่างเช่น “จับจูบลูกคำเด็กมันก็มีอารมณ์เหมือนเรานี้” แต่จริง ๆ มันไม่ใช่ มันก็เป็นแค่ reaction ของเด็กนะ เป็น Physical reaction ตามปกติของมัน เด็ก 6 ขวบ ไม่ได้มีอารมณ์ทางเพศ แต่มันอาจมีลักษณะของอะไรบางอย่างที่แสดงให้เห็นว่ารู้สึกพึงพอใจ อย่างนี้เขาบอกว่าเด็กก็ชอบ ให้ตั้งค้ไป มีการ Grooming อย่างเงี้ย ในใจลึก ๆ คือเขาต้องการนำไปสู่เรื่องของเพศ แต่เด็กไม่รู้ เด็กก็รู้สึกว่ารักดูแลเอาใจใส่ใช้ไหมคะ เขาก็รู้สึกว่สิ่งที่เขาทำเป็นการแสดงความรัก มันเป็น pathology อย่างหนึ่ง มันเป็น Perception ที่ผิดปกติไปนะ อันนี้คือเป็นกรณีที่ทำกับเด็กเนอะ หรือถ้ากับผู้ใหญ่ก็เหมือนกัน”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“...พวก serial rapist กับ serial killer ลักษณะมันจะคล้าย ๆ กัน คือมันจะมีการเลือกเหยื่อ คือถ้าเรารู้อยู่แล้วว่าสิ่งที่เราจะทำมันผิดกฎหมาย เราจะไม่สุ่มสี่สุ่มห้า เราจะต้องมีการเลือก เราเลือกเหยื่อที่เราารู้สึกว่าเราทำผิดแล้วเราจะมีโอกาสรอดได้มากที่สุดอะไรแบบนี้ แล้วการเลือกเหยื่อนะ ส่วนใหญ่มันจะติดกับภาพที่สังคมคิด คือถ้าพูดถึง Serial rapist คนจะชอบมองว่า “โอโห เหยื่อจะต้องแต่งตัววับ ๆ แวม ๆ แล้วก็แบบไปเที่ยวกลางคืน บ้านไม่กลับ” อะไรประมาณนี้ใช้ไหม แต่จริง ๆ แล้ว Serial rapist นะ เหยื่อของเขาไม่ได้อยู่ที่การแต่งตัว แต่มันอยู่ที่ Life style ของตัวเหยื่อมากกว่า ผู้หญิงคนนี้มีสังคมมากไหม มีเพื่อนเยอะหรือเปล่า เขามักเดินกลับบ้านเวลาไหน ช่วงเวลาที่เขาอยู่คนเดียวมันเยอะไหม สถานที่ที่ผู้หญิงคนนี้นักใช้เดินทางเป็นสถานที่ที่เปลี่ยวหรือ</p>

คำอ้างอิง
<p>เปล่านั้นหรือสถานที่คนเยอะ คือเนี่ย! มันจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ Serial rapist เลือกลง เพราะฉะนั้นหมายความว่า เขาจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า แล้วอย่างน้อย ๆ เขาจะต้องมีการ Stalking เหยื่อก่อน เพื่อที่ว่าเขาจะรู้ว่าเขาควรหลอกล่อเหยื่อตอนไหน..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
<p>“เป็นความเชื่อที่ผู้ชายมักจะรู้สึก ว่า ถ้ายังอยู่ในค่านามของคำว่าแฟน เรื่องของ Sex เป็นเรื่องปกติ เพราะฉะนั้นเราก็คงได้ นี่ ต่อให้เป็นสามีภรรยา ก็จะมี ความเชื่อ ประมาณนี้ว่า ยังไงฉันทำได้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15</p>

จากตาราง 20 แสดงคำอ้างอิงที่เป็นข้อสรุปของแก่นสาระเรื่องความคิดที่นำไปสู่การข่มขืนกระทำชำเรา พบว่าผู้กระทำผิดมีการคิดไตร่ตรองก่อนลงมือกระทำผิด แม้ว่าความผิดในคดีข่มขืนจะเกี่ยวข้องกับแรงขับทางเพศและอารมณ์ใคร่ก็ตาม แต่การตัดสินใจกระทำผิดเกิดจากเนื้อหาของความคิดที่บิดเบือนไปจากบรรทัดฐานทางสังคม หรือสามัญสำนึกของบุคคล ได้แก่ (1) การอ้างสิทธิ์มักพบบ่อยที่สุด โดยเฉพาะกับผู้กระทำผิดที่มีความสัมพันธ์กับเหยื่อ (เช่น อ้างว่าคบหาเหยื่อเป็นแฟน หรืออ้างว่าเป็นสามีของเหยื่อย่อมมีสิทธิ์ในตัวเหยื่อ) (2) ผู้หญิงเป็นวัตถุตอบสนองทางเพศ ความคิดในลักษณะนี้อยู่บนพื้นฐานของการไม่เคารพสิทธิในร่างกายผู้อื่นและลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเหยื่อ (3) การปฏิเสธ หรือการลดทอนความรุนแรงจากการข่มขืน เช่น การอ้างว่าเหยื่อมีความรู้สึกพึงพอใจและต้องการการข่มขืนนั้น หรืออ้างว่าเหยื่อให้ทำ ความคิดในลักษณะนี้มักเกิดจากการที่ผู้กระทำผิดพยายามหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (4) การโทษเหยื่อ เป็นวิธีการนำความไม่สบายใจออกไปจากสภาวะการรู้ตนของผู้กระทำผิด เช่น การอ้างว่าเหยื่อต้องการแก้แค้น หรือหวังประโยชน์บางประการจากตัวผู้กระทำผิด การอ้างสิทธิ์อันชอบธรรมต่อการข่มขืน หรือมองว่าผู้หญิงเป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการก็ตาม รวมทั้ง (5) การคิดว่าตนเองจะไม่ถูกจับกุมหรือดำเนินคดีจากการกระทำของตน เป็นอีกเหตุผลที่ทำให้ผู้กระทำผิดลงมือประกอบอาชญากรรม ดังนั้นแก่นสาระความคิดที่ส่งเสริมให้ข่มขืนกระทำชำเรา จึงเป็นปัจจัยสำคัญส่งเสริมให้เกิดการข่มขืนกระทำชำเรา

โดยนัยยะของทฤษฎีการคิดก่อนกระทำเชื่อว่าผู้กระทำผิดตัดสินใจลงมือกระทำหรือประกอบอาชญากรรมโดยผ่านการคิดไตร่ตรองแล้ว หากเป็นบุคคลทั่วไปที่คิดก่อนกระทำแล้วทราบผลเสียของการกระทำผิดจะเลือกปฏิเสธการประกอบอาชญากรรม แต่ในหมู่ผู้กระทำผิดเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ยังคงเลือกประกอบอาชญากรรมต่อเนื่อง ซึ่งจากการวิจัยของ Beaugard and

Leclerc (2007) แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีทางเพศอธิบายการกระทำผิดของตนว่าเป็น การกระทำที่ไร้เหตุผลและกระทำโดยหุนหันพลันแล่น แต่ผู้กระทำผิดยังสามารถคิดไตร่ตรองถึงผลดี ผลเสียได้ในระดับหนึ่ง โดยปัจจัยสถานการณ์มีผลต่อการตัดสินใจของผู้กระทำผิดด้วย นอกจากนี้ ความคิดที่ส่งเสริมการข่มขืนกระทำชำเรามักถูกกล่าวถึงด้วยศัพท์ที่หลากหลาย เช่น ความคิดที่ บิดเบือนของผู้กระทำผิด (cognitive distortion) หรือมายาคติเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา (rape myth) เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีปัญญาสังคม (Miller, 2012) ที่ให้ความสนใจกับกระบวนการทาง ปัญญา หรือการรู้คิดมากกว่าแรงกระตุ้นทางอารมณ์หรือพฤติกรรมได้อธิบายถึงความคิดที่ส่งเสริมการ ข่มขืนกระทำชำเราว่าเป็นการบิดเบือนการรับรู้และการตีความของตนเอง รวมถึงความคิดเกี่ยวกับ ต้องการและพฤติกรรมของเหยื่อ ซึ่งความคิดที่บิดเบือนนี้เป็นส่วนประกอบหลักของความคิดผู้ข่มขืน และสะท้อนออกมาเป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมให้มีการข่มขืนกระทำชำเรา เช่น การตีความว่าเหยื่อมีส่วน ยั่วชวนเชามากเกินไป (เธอนั่งไขว่ห้างและยิ้มให้ฉันแสดงว่าเธอต้องการถูกข่มขืน) การเข้าใจผิดว่าการ ที่เหยื่ออยู่นิ่งอย่างหวาดกลัว คือความยินยอมหรือความเปล็ดเปล็น (เธอชอบการถูกข่มขืนเพราะเธอ ไม่ได้ตะโกนหรือต่อสู้หรือแสดงออกอะไรก็ตาม) หรือการบิดเบือนความเข้าใจเกี่ยวกับเพศหญิงด้วย ตนเอง (ไม่ หมายถึง พยายามให้หนักขึ้น หรือ ผู้หญิงบางคนไม่รู้ว่าต้องการอะไรจนกว่าคุณจะให้ เธอเห็น) ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับ Ó Ciardha and Ward (2013) ที่ยอมรับว่าความคิดบิดเบือน เป็นความเชื่อหรือทัศนคติที่ละเมิดบรรทัดฐานของสังคม เป็นความเชื่อที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ จำกััด แม้ว่าตัวทฤษฎียังไม่ได้อธิบายถึงที่มาของความคิดที่บิดเบี้ยวอย่างกระจ่างชัด และหลายทฤษฎี ในกลุ่มนี้ยังเป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีกลุ่มตัวอย่างไม่มาก แต่ความคิดที่บิดเบือนได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยที่ความเกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นและการคงความต่อเนื่องของการกระทำผิดทางเพศ

จึงสรุปได้ว่าทฤษฎีอาชญาวิทยาคลาสสิกที่ให้ความสำคัญกับเจตจำนงเสรี และเชื่อว่ามนุษย์มี เสรีภาพในการคิดและตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ จึงมีมุมมองต่อการกระทำผิดว่าเกิดจากการคิด ไตร่ตรองแล้ว อย่างไรก็ตามเมื่อใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยาอธิบายว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืน กระทำชำเรา มีองค์ประกอบของความคิดบิดเบือนอันเป็นผลจากการเรียนรู้ทางสังคม ทำให้รูปแบบ การคิดก่อนกระทำนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดที่บิดเบือน ดังนั้นแม้ว่าผู้กระทำผิดจะมีการคิด ไตร่ตรองก่อนตัดสินใจกระทำ แต่คุณภาพของความคิดที่มีเนื้อหาบิดเบือนนั้นเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องในที่สุด

4.3.1.4 การพัฒนาวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคม

วิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคม คือเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม เป็นการกระทำที่มีแนวโน้มของการละเมิดกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานทางสังคม ทำให้เกิดความหวาดหวั่น หรือความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น จากเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา มีแนวโน้มของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคมจากการเรียนรู้และคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 21 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการพัฒนาวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคม

คำอ้างอิง
<p>“คนกลุ่มนี้เขาจะขาดสำนึก คำว่าขาดสำนึกคือเขาไม่รู้สึกละเลยที่ต้องรับผิดชอบ สิ่งไหนผิดสิ่งไหนถูก เขาไม่รู้ ขณะที่เขาทำอยู่นี้ เขาไม่สำนึกเลย เพราะว่าเขาไม่ตระหนักว่าเขาทำผิดใด เขารู้แค่ว่าเขาต้องการจะทำแบบนี้ เขาก็จะทำ...”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 3</p>
<p>“...ส่วนใหญ่ที่จะเป็นเยอะคือพวกบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม พวกนี้มีโอกาสที่จะเป็น Rapist ได้ง่าย เพราะเขาจะไม่รู้สึกสำนึกผิดต่อการกระทำของเขา”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>“ขณะที่เขาก็ทำผิด เขาไม่คิดอะไรเลย เขาคิดแค่จะทำยังไงให้เสร็จ ให้สำเร็จ mission ของเขา นั่นคือ Sexual intercourse สำเร็จ หรือว่าแบบสำเร็จความใคร่แค่นั้นเอง โดยที่ไม่สนใจว่าผู้ถูกกระทำจะอยู่ในสภาพไหน ลักษณะยังไง จะร้องไห้ จะพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ เขาไม่สนใจ เขาต้องการทำให้สำเร็จเท่านั้น มันคือเพื่อการระบายอารมณ์อย่างเดียว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“... Rapist ที่กระทำต่อเหยื่อที่เป็นผู้หญิงและเป็นผู้ใหญ่หน่อยคือ เกิน 15 หรือ 18 ปีตามที่ เป็น ขาวดั่ง น่าจะอยู่ในกลุ่มที่เป็น Psychopath มีเรื่องของ Narcissistic เนอะ ในกลุ่มนี้จะไม่ฆ่าเหยื่อ จะไม่สังหารเหยื่อแต่เมื่อสบโอกาสเมื่อไหร่ก็จะทำ แล้วมีความรู้สึกที่ตัวเองสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ได้ ชอบบงการ แล้วในรายอย่างนี้จะ Charming ฉลาดมาก จะเป็นเหตุเป็นผล จะ Convince ได้ดี แล้วส่วนใหญ่เหยื่อจะอยู่ในภาวะครึ่งหนึ่งยอม อีกครึ่งหนึ่งก็รู้สึกว่ามันถูกต้อง...”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>

จากตาราง 21 คำอ้างอิงจากเรื่องเล่าของผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง พบว่าในผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา มีการพัฒนาวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคมเป็นปัจจัยภายในที่เอื้อต่อการ

กระทำผิดต่อเนื่อง รวมถึงการประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ โดยวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคมเป็นแบบแผน พฤติกรรมที่คงทนและเปลี่ยนแปลงได้ยากของพฤติกรรมละเมิดสิทธิของผู้อื่น และบรรทัดฐานของสังคม ขาดความเห็นอกเห็นใจ ไม่รู้สึกสำนึกผิดต่อการกระทำ โดยวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคมเป็นกลไกหรือตัวขับเคลื่อนให้เกิดการกระทำผิดในรูปแบบต่าง ๆ ไม่เฉพาะเพียงการข่มขืนกระทำชำเราเท่านั้น แต่รวมถึงพฤติกรรมอื่น เช่น การใช้สารเสพติด การทำร้ายร่างกาย การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองเส้นทางของ Ward และ Siegert (Faupel & Przybylski, 2017; Ward et al., 2006) ในเส้นทางแห่งสาเหตุการกระทำผิดทางเพศลำดับที่ 5 คือการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมอันเกิดจากความคิดและความเชื่อที่ยึดถือซึ่งเอื้อต่อการกระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับทะเบียนประวัติของผู้กระทำผิดทางเพศที่มีประวัติอาชญากรรมประเภทอื่น และมีทัศนคติต่อโลกรอบข้างในลักษณะที่ไม่เป็นมิตร พร้อมทั้งแสดงความก้าวร้าวเพื่อป้องกันตัวหรือลงโทษผู้อื่น คิดว่าตนเองมีสิทธิทำตามความต้องการ แม้ว่าจะเป็นการละเมิดผู้อื่น เช่นเดียวกับ Kocsis (2006) ที่พบว่าหนึ่งในปัจจัยทางจิตวิทยาในหมู่อาชญากรต่อเนื่องคือบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม อาจกล่าวได้ว่าการกระทำผิดทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่ไม่สนใจบรรทัดฐานของสังคม และใช้ประโยชน์จากสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความพึงพอใจของตนเอง

เช่นเดียวกับทฤษฎี The Integrated Cognitive Antisocial Potential Theory (ICAP) ของ Farrington (2020) ที่พบว่าหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงที่มีพลังขับเคลื่อนพฤติกรรมต่อต้านสังคมในระยะยาวเกิดจากแรงกดดันและการเลือกวิธีการแบบต่อต้านสังคมเพื่อจัดการกับชีวิตที่เกิดจากการพบว่าตนเองไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชีวิตในวิถีทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น บุคคลที่มีรายได้ต่ำ บุคคลที่ไม่ถูกจ้างงาน และบุคคลที่ประสบความล้มเหลวทางการเรียน โดยการเข้าสู่วิธีการแบบต่อต้านสังคมยังอาศัยปัจจัยอื่นร่วมด้วย เช่น ความสามารถทางร่างกาย ทักษะเชิงพฤติกรรม ดังนั้นรายได้ต่ำ การไม่ถูกจ้างงาน และความล้มเหลวทางการเรียนจึงเป็นปัจจัยเสี่ยงระยะยาวที่กำหนดทิศทางและความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคม ประกอบกับงานวิจัยที่ผ่านมายืนยันว่าผู้กระทำผิดทางเพศมีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมเป็นปัจจัยเสี่ยงภายในที่ทำให้มีพฤติกรรมละเมิดบรรทัดฐานทางสังคม เช่น ปรีทสัน วาทิกทินกร (2549) พบว่านักโทษชายเด็ดขาดที่กระทำผิดทางเพศโดยภาพรวมมีความผิดปกติของบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม เช่นเดียวกับอรัญญา ดุ้ยคัมภีร์ ชัตติยา รัตนดิลก นิรนาท แสนสา จินตนา สิงขรอาจ กุลวดี ทองไพบูลย์ (2564) ที่พบว่าผู้ต้องขังกระทำผิดเกี่ยวกับเพศมีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมเช่นกัน ในขณะที่ Francia et al. (2010) ได้ทำการศึกษาความผิดปกติทางบุคลิกภาพในกลุ่มชายผู้กระทำผิดทางเพศ 2 กลุ่ม คือผู้ข่มขืน

และผู้ลวนลามเด็ก โดยเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่เป็นผู้กระทำความผิดคดีที่ไม่เกี่ยวกับเพศ พบว่า ผู้ข่มขืนกับผู้กระทำความผิดคดีที่ไม่เกี่ยวกับเพศมีพยาธิสภาพทางจิตคล้ายคลึงกันโดยเฉพาะบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมและบุคลิกแบบชาติสม์ ซึ่งพบได้มากกว่าผู้ลวนลามเด็ก

4.3.1.5 ความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ และความผิดปกติทางบุคลิกภาพ

ปัจจัยภายในเกี่ยวข้องกับความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ และความผิดปกติทางบุคลิกภาพเป็นสาเหตุประการสำคัญที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องสะท้อนเรื่องเล่าในประเด็นนี้ ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 22 คำอ้างอิงตามแก่นสาระความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ และความผิดปกติทางจิต

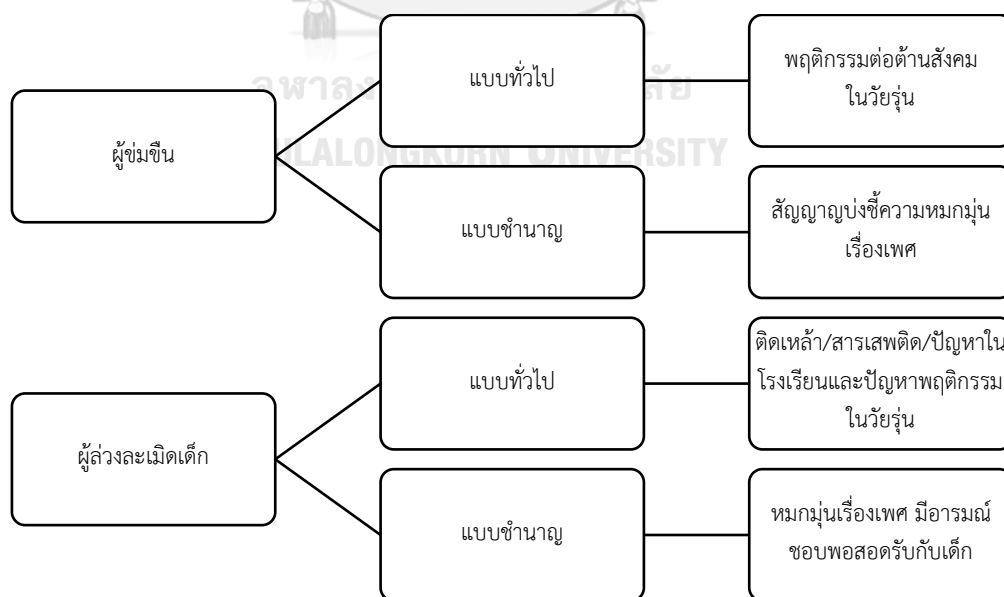
คำอ้างอิง
<p>“..ถ้าในส่วนของอย่างพี่เคยเจอคนที่กระทำต่อเด็กผู้ชายก็พาไปลวงละเมิดทางเพศทางทวารหนัก อันนี้ที่เจอเมื่อหลายปีที่แล้ว เขาก็จะไปหลอกเด็กตามโรงเรียนพาไป พี่มองว่าเหมือนเขามีอาการทางจิตไม่ปกติเหมือนคนทั่วไป เขาหมกมุ่นอยู่กับทางเพศ แล้วพอเขามีโอกาสเขาก็ทำนะค่ะ อันนี้คือส่วนใหญ่จะทำกับคนที่ด้อยโอกาสกว่า”</p> <p>“พี่เคยให้ลูกน้องไปไล่จับเขา แล้วพอเขารู้ตัว เขากลับไปบอกทางบ้านเขาว่าเขาผิดปกติอย่างนี้ทางญาติเขาก็เลยส่งไปรักษาที่.. เขาเรียกว่า (ชื่อโรงพยาบาลจิตเวชแห่งหนึ่ง) ซึ่งเราก็อาศัยตัวกับโรงพยาบาล พอเขาอาการดีขึ้น ก็เลยถามเขาว่า ทำไม่ถึงไปทำ เขาบอกว่า “พอเขาเจอเด็กแล้วเขามีความต้องการ” ก็เลยถามว่า แล้วถ้าเจอแบบที่เป็นผู้ใหญ่ล่ะ เขาบอก “เขาเฉย ๆ” เขาบอกว่า “พอเขาเจอเด็กผู้ชายแล้วเขาก็มีความต้องการและเขาก็คิดที่จะทำ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 1</p>
<p>“..ลักษณะของคนข่มขืน ข่มขืนเพื่อต้องการ Power หรือข่มขืนเพราะว่าความโกรธ หรือว่าอีกอันหนึ่งคือการข่มขืนเพราะความผิดปกติทางจิตเวชก็เรื่อง Sadism อะไรพวกเนี่ย อันเนี่ยไม่ได้ข่มขืนเพราะต้องการอำนาจแต่เป็นเรื่องของความรุนแรง ความก้าวร้าวเป็นตัวเร้าทำให้เขารู้สึกว่า มันมีความสุขจึงเลยจากการได้ข่มขืน”</p> <p>“..อีกอันหนึ่งก็คือ เขาค่อนข้างมีบุคลิกภาพเป็นปฏิปักษ์กับบุคคลรอบข้าง ถ้าภาษาทางจิตวิทยาเรียกว่า Feeling of hostility toward others ก็คือเขามีความรู้สึกว่าคนบนโลกนี้เป็นปฏิปักษ์กับเขา ไม่เห็นใจเขา ไม่ดีกับเขา หรือมองเป็นคนไม่ดี เป็นคนเลว ดังนั้นคนอื่นสมควรถูกกระทำ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>“..อันนี้ก็จะเป็นที่เราพบบ่อย อีกส่วนหนึ่งก็คือประเภทแบบ เหมือนเช่น “ไอซ์หีบเหล็ก” แบบเนี่ย ก็ไม่ได้จน แต่ก็คือไม่มีอาชีพ ก็คือว่างแล้วก็หมกมุ่น ก็จะมีจิต ๆ นิด ๆ ก็จะมีลักษณะนี้ ต้อง</p>

คำอ้างอิง
<p>ได้รับการรักษาที่เหมาะสมกับปัญหาของเขาไม่นั้นเขาก็กระทำผิดซ้ำอีก”</p> <p>“..ปัจจัยของการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศนะ มันมีหลายปัจจัยมากเลย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านของสุขภาพจิตของคน ๆ นั้นเอง สุขภาพจิตจะเป็น Bipolar ไหม Bipolar แบบ manic ก็มีลักษณะของ promiscuous เนอะ อย่างที่เราู้กัน เรื่องของ Paraphilia ความผิดปกติในความสัมพันธ์ทางเพศใหม่ ชอบฉ้อโกง ชอบวัสดุสิ่งของ ชอบกับเด็กเล็ก อันนี้มันไม่ใช่เป็นความเชื่อ ไม่ใช่ค่านิยมด้วย มันเป็นตัวเขา...”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“ใช่ พวกข่มขืนหลายรายที่เป็น Blacklist หรือ Watch list ทั้งหลายนะ บางทีก็มีความพึงพอใจในความเจ็บปวดของอีกฝั่งนึง พวก Sadism หรือ Masochism”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12</p>
<p>“คนที่ข่มขืนเด็กและฆ่าอย่างนี้ค่ะ จะเห็นว่าเวลาพูดถึงเรื่องอื่น เขาก็พูดคุ้ยได้ระดับนึง สามารถที่จะบอกได้ว่าประวัติความเป็นมาของตัวเอง พอพูดถึงช่วงที่ไปกระทำต่อเหยื่อกับผู้เสียหายเนี่ย ในส่วนใหญ่อายุความจำช่วงนั้นจะหายไป จะ Dissociate จนถึงขั้นที่ว่าบอกว่าเขาไม่ได้เป็นคนทำอย่างนี้ค่ะ ในช่วงที่เกิดเหตุเป็นคนอื่นทำ เขาเป็นคนที่เข้าไปช่วยเหลือแต่ตำรวจเข้าใจผิดคิดว่าเขาอยู่กับน้องที่เสียชีวิตแล้วเขาเป็นคนทำ มันมีลักษณะของการ Dissociate ค่อนข้างสูง ในหลาย ๆ ราย ซึ่ง Dissociate เนี่ย มันอาจจะมาจากเขาว่าสิ่งนี้สังคมไม่ยอมรับแต่มันทำไปแล้ว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>
<p>“อีกหลายปัจจัยที่เราดูว่ามันอาจจะเกี่ยวข้องบ้างกับการที่คน ๆ คนหนึ่งจะกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นความยากลำบากในวัยเด็ก บุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม ความยึดหยุ่นของจิตใจ ความคิดเห็นในเรื่องเพศของเขา ที่เรียกว่ายังงั้นนะ...ไม่เหมาะสมตาม Norm นั้น ๆ คือมีความพึงพอใจไปกับด้านเพศที่มันเบี่ยงเบนไปจากปกติ แล้วเส้นที่ปกติของคนเรานี้เนี่ย หมายถึงคนสองคนมี Consent ซึ่งกันและกัน แต่ในส่วนของคนที่เบี่ยงเบนเนี่ย มันจะมีการเบี่ยงเบนมาได้หลายอย่าง อย่างเช่นว่า ถ้ามีความสุขกับการได้บังคับอีกฝ่าย หรือทำกับคนที่มื่อะไรบางอย่างที่ต่ำกว่าเรา ไม่ว่าจะเป็นในเชิงอำนาจ เช่น เขาเด็กกว่า หรือเขาอยู่ใต้บังคับบัญชา”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15</p>

จากตาราง 22 แสดงคำอ้างอิงที่ได้จากเรื่องเล่าของผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกันในประเด็นของการระบุถึงความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ และความผิดปกติทางบุคลิกภาพซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่ส่งผลให้ผู้กระทำผิดมีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา โดยอย่างน้อยใน

ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราจะมีคุณลักษณะของความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ (เช่น บุคลิกภาพแบบชาติสมที่มีความรู้สึกสุขสมกับความทุกข์ทรมานของเหยื่อ โรคใคร่เด็ก หรือพวกที่มีความวิปริตทางเพศในลักษณะต่าง ๆ) หรือมีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ (เช่น พวกหลงตัวเองที่มีความหลงผิดเชื่อว่าตนเองมีความสำคัญ มีอำนาจ มีความสามารถหลบหนีการจับกุมได้เป็นอย่างดีประกอบ) นอกจากนี้ยังรวมถึงความผิดปกติทางจิตในกลุ่มอื่น เช่น โรคอารมณ์สองขั้วในภาวะอารมณ์คลั่งที่มีความเป็นไปไม่ได้ของพฤติกรรมส่าสอนทางเพศ หรือกลุ่มที่มีภาวะสับสนด้านความทรงจำ สติสัมปชัญญะ ภาวะการรู้ตัว หรือการรับรู้สภาพแวดล้อมของผิดเพี้ยนไป เป็นต้น

ผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ หรือความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ มีความสอดคล้องกับผู้กระทำผิดทางเพศตามแนวคิดของ Harris และคณะ (Howitt, 2018) ที่จำแนกประเภทผู้ข่มขืนกระทำชำเราเป็น 4 ประเภท คือ (1) ผู้ข่มขืนกระทำชำเราแบบทั่วไป (2) ผู้ข่มขืนกระทำชำเราที่มีความชำนาญ (3) ผู้ล่วงละเมิดเด็กแบบทั่วไป และ (4) ผู้ล่วงละเมิดเด็กที่มีความชำนาญ โดยกลุ่มทั่วไป (versatile) มีแนวโน้มของลักษณะที่เป็นไปตามทฤษฎีทั่วไปของอาชญากรรม ตัวอย่างเช่น มีปัญหาการปรับตัวในโรงเรียนและพฤติกรรมอันธพาล มักกระทำผิดซ้ำและถูกจับกุมใหม่ ซึ่งผู้กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มนี้ ส่วนกลุ่มที่มีความชำนาญ (specialist) จะมียุทธศาสตร์ที่เฉพาะตัวบางประการ เช่น ความหมกมุ่นทางเพศ ความใคร่เด็ก หรือความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ ดังภาพ

ภาพ 3 การแบ่งประเภทผู้กระทำผิดทางเพศของ Harris และคณะ

ซึ่งความสนใจทางเพศที่ผิดปกติและความผิดปกติทางจิตที่มักพบในกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศ มีหลายประเภทโดย พูนพัฒน์ กมลวุฒิพงศ์ วรินทร์ พิพัฒน์เจริญชัย และวิษชุดา จันทราชฎี (2565) กล่าวถึงโรคจิตเวชในผู้กระทำผิดทางเพศ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ปัญหาการใช้สารเสพติดและ แอลกอฮอล์ (2) ผู้ที่มีบุคลิกภาพผิดปกติ (ที่พบบ่อยคือบุคลิกภาพผิดปกติแบบต่อต้านสังคม) (3) โรคหลักทางจิตเวช (แบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ โรคระบบประสาท สมอง หรือสติปัญญาบกพร่อง โรคจิต และความผิดปกติเกี่ยวกับอารมณ์) และ (4) ภาวะความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ เช่นเดียวกับ Kingston et al. (2015) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความผิดปกติทางจิตกับการกระทำผิดซ้ำในผู้กระทำผิดทางเพศ โดยทำการวินิจฉัยสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่าร้อยละ 95 ของผู้กระทำผิดทางเพศถูกวินิจฉัยปัญหาสุขภาพจิตอย่างน้อย 1 ความผิดปกติ และร้อยละ 74.1 ถูกวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติของบุคลิกภาพ (โดยมีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมร้อยละ 47) และร้อยละ 24 คือสัดส่วนของผู้กระทำผิดทางเพศที่ได้รับการวินิจฉัยความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ (โรคกามวิปริต) จากข้อมูลการวิจัยร่วมกับงานวิจัยที่ผ่านมาจึงพอสรุปได้ว่าผู้กระทำผิดทางเพศมีความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ หรือความผิดปกติทางบุคลิกภาพ หรือพบทั้งสองคุณลักษณะร่วมกัน เป็นส่วนประกอบที่ส่งผลกระท่อมต่อกิจกรรมหมิ่นชู้เนื่อง

4.3.2 ปัจจัยภายนอก (external factor)

ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากสิ่งเร้าจากภายนอก หรือสภาพแวดล้อมภายนอกของบุคคลนั้น ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าปัจจัยภายนอกเป็นได้ทั้งปัจจัยนำ และปัจจัยกระตุ้นของปัญหา ซึ่งจำแนกตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งเป็น 5 ปัจจัยต่อไปนี้

4.3.2.1 โอกาสที่เอื้อต่อการหมิ่นชู้กระทำชำเรา

การหมิ่นชู้กระทำชำเรา เป็นการกระทำผิดที่สำเร็จได้โดยจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ เช่น โอกาสที่เหมาะสม ตามที่ Lawrence Cohen และ Marcus Felson ผู้พัฒนาทฤษฎีกิจกรรมประจำวัน กล่าวว่าอาชญากรรมจะไม่เกิดหากไม่มีโอกาส และทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมให้ความสำคัญกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำให้เกิดโอกาสก่ออาชญากรรม เมื่อพิจารณาตามคำอ้างอิงจากตาราง 23 จึงกำหนดแก่นสาระโอกาสที่เอื้อต่อการหมิ่นชู้กระทำชำเรา ดังนี้

ตาราง 23 คำอ้างอิงตามแก่นสาระโอกาสที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา

คำอ้างอิง
<p>“..จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาแจ้งความผู้กระทำผิด บางทีอาจจะเป็นคนเรือที่เขามาจ้างไปดำน้ำ มาฉวยโอกาสตอนที่ขึ้นมาบนเรือก็ลวนลามอะไรพวกนี้นะคะ อันนี้ก็คือเขาไม่ได้รู้จักกันมาก่อนไงคะ เข้าเรือไปแล้วก็ฉวยโอกาสที่จะลวนลาม หรือว่าหลังจากที่ขึ้นฝั่งมาโรงแรมมีการมาเที่ยว อะ สมมติเที่ยวพักกลางคืน มีการเจอเหยื่อที่แยกออกมาจากกลุ่ม มีการฉวยโอกาสแบบนี้ก็มี..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 4</p>
<p>“ก่อนหน้านั้นผู้กระทำผิดก็บอกว่าเขาก็ไม่ได้มีความคิดเกี่ยวกับเรื่องทางเพศกับผู้เสียหายแต่ด้วยความที่โอกาสแล้วก็เป็นคนไปรับไปส่งน้องที่โรงเรียนมีโอกาสอยู่กับน้องกันสองคนก็เลยเลยเกิดไป”</p> <p>“โอกาสสำคัญที่สุดคะ ต่อให้เขามีความคิดแต่ถ้าไม่มีโอกาสอยู่ตามลำพังกับผู้เสียหาย ความผิดก็จะไม่เกิด เมื่อไหร่ที่มีการเปิดโอกาสให้อยู่กันตามลำพัง อยู่ด้วยกันบ่อย ๆ หรืออยู่ตามลำพังโดยที่ไม่มีคนอื่นมาเกี่ยวข้องด้วย โอกาสในการกระทำผิดมันเพิ่มขึ้นมาทันทีคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 5</p>
<p>“..เดี๋ยวนี้การแต่งตัวไปแล้วโดนข่มขืนมันน้อยกว่าการที่เราเป็นคนที่ยังไม่แต่งตัวแล้วโดนข่มขืนเนอะ ที่นี้อาจารย์มองว่าปัจจุบันนี้มันไปหนักที่ “โอกาส” กับ “ผู้กระทำผิด” ไข่มุข อย่างพ่อหรือพ่อเลี้ยงมีโอกาสใกล้ชิดกับลูก หรือคนที่เป็เพื่อนกันก็มีโอกาสมากกว่า ตัวเหยื่อในปัจจุบันไม่ค่อยเท่าไร แต่ตัวที่นั่นคือ คนกระทำผิดกับโอกาสนี้แหละที่มันจะส่งเสริมให้เขามาทำไปเรื่อย ๆ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>“บางคนไม่วางแผน มีไหม ก็มีเหมือนกัน ไม่วางแผนคือ เดิน ๆ ไปเจอผู้หญิงคนนี้มีอารมณ์ก็ฉุดไปในที่ลับตาแล้วล้วงละเมิด ซึ่งเคสนี้ก็คือ Stranger rape ซึ่งตามสถิติคดีเราพบ Stranger rape น้อยมาก มันน้อยกว่าถ้าเทียบกับ acquaintance rape คือคนรู้จักอันนี้เยอะกว่ามาก ๆ เพราะอันนี้แบบนี่ คนที่เป็น Stranger rape บางทีอาจจะเป็สภาวะเดี๋ยวนั้น ที่ trigger เขา กระตุ่นเร้าเขา อาจจะไม่ใช่การแต่งกายหรืออะไรของผู้หญิง แต่อารมณ์มันมาในทันทีทันใดก็คือสบโอกาสก็ทำ..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“..การอยู่คอนโดมีเนียมเป็นอะไรที่ใกล้ตัวเนอะ เขาบอกว่าเนี่ยเข้าไปข่มขืนเขาในห้องเลย ถามว่าอันนี้วางแผนมาก่อนไหม วางแผนมาก่อน เพราะเห็นทุกวัน ผู้หญิงคนนี้ สวยถูกใจ ขึ้นมาอยู่ห้องนี้กลับบ้านเวลานี้ทุกวัน แล้วสุดท้ายจ้งหวะที่เขากำลังเข้าไปในบ้าน เขาก็เดินสวนเข้าไปในห้อง อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีการวางแผนเอาไว้ เนื่องจากว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ตัวนะคะ แต่บางคนก็ไม่ได้วางแผนไว้ แต่บังเอิญมันเกิดอะไรนะ..อาจจะมีคามผิดปกติเหมือนที่เราพูดกัน เคยถามว่า อ้าวทำไมไปข่มขืนเขา “มันเกิดอารมณ์ทางเพศขึ้นมา” หรือไปกินเหล้ามา ปกติก็จะเป็นคนปกติ พอไป</p>

คำอ้างอิง
<p>กินเหล้ามา ใช้นยาเสพติดอะไรพวกนี้ พอเห็นเขาเดินผ่านเข้ามาพอดี หรือเห็นพ่อเดินเข้าไปในบ้าน กินเหล้ามาออกมา อาจจะไม่รู้ว่าเป็นใคร เป็นลูกหรือเป็นอะไร พอมีสิ่งกระตุ้นก็ทำไป อันนี้จะไม่ได้วางแผน ส่วนบางคนก็วางแผนก็มี...”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>

จากตาราง 23 แสดงคำอ้างอิงพบว่าโอกาสเป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการข่มขืนกระทำชำเราได้ หากเงื่อนไขอื่นมีความพร้อม เช่น ตัวผู้กระทำผิดมีแรงจูงใจ และสถานการณ์ในขณะนั้นเหยื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือใครได้ อย่างไรก็ตามจากเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่ามีความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำผิดเป็นฝ่ายที่พยายามสร้างโอกาสในการกระทำผิดขึ้น และในทางกลับกันโอกาสในการกระทำผิดที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญก็สามารถกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดลงมือได้เช่นกัน สอดคล้องกับพูนพัฒน์ กมลวุฒิมงคล วรินทร์ พิพัฒน์ เจริญชัย และวิษชุดา จันทราชฤทธิ์ (2565) ที่ระบุว่าโอกาสเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดอาชญากรรมทางเพศได้มากที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากความไว้วางใจระหว่างผู้กระทำผิดและเหยื่อที่มีความใกล้ชิดกัน โดยโอกาสเกิดเหตุมักเป็นเวลากลางคืน และการอยู่ในสภาพแวดล้อมเสี่ยง เช่น การเดินทางคนเดียว หรืออยู่ในพื้นที่เปลี่ยวลับตาคน เป็นไปในแนวทางเดียวกับดวงกมล จักกระโทก (2561) ที่พบว่าโอกาสที่เหมาะสมทั้งด้านสถานที่และเวลาเป็นหนึ่งในเงื่อนไขไปสู่การข่มขืนกระทำชำเราเด็ก จึงกล่าวได้ว่าการกระทำผิดทางเพศเป็นอาชญากรรมที่ต้องจำเป็นต้องมีโอกาสทั้งจังหวะเวลาที่เหยื่อมีการป้องกันน้อย มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม หรือการสร้างโอกาสโดยล่อลวงสร้างความไว้วางใจ เป็นเครื่องช่วยให้การประกอบอาชญากรรมสำเร็จ

4.3.2.2 การดื่มสุราและเสพสารเสพติด

การดื่มสุรา หรือเสพสารเสพติด รวมถึงสารที่มีฤทธิ์กระตุ้นความต้องการทางเพศ หรือลดความสามารถในการควบคุมตนเอง โดยผู้กระทำผิดนำสารเหล่านี้เข้าสู่ร่างกายด้วยเจตนาของตนเอง มักส่งผลให้ความมั่นใจที่เพิ่มขึ้น การรู้สติและภาวะการรับรู้ตัวที่ลดลง มีผลต่อความสามารถในการควบคุมอารมณ์ที่ลดลง ส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายรูปแบบ เช่น การทำร้ายร่างกาย การฆาตกรรม การข่มขืนกระทำชำเรา ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 24 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการตีมูลค่าและเสพสารเสพติด

คำอ้างอิง
<p>“เคยใช้ยาบ้าอยู่ช่วงนึง ใช้วันเว้นวัน ตอนใช้จะมีอารมณ์ทางเพศแรงแล้วก็มึนอะไรกันหลังใช้ยา”</p> <p style="text-align: right;">ผู้ต้องขังคนที่ 2</p>
<p>“...ในนี้ก็มีอีกเคสหนึ่งที่ป่วยเหมือนกันแต่ว่ามีความก้าวร้าวที่เราเจอก็จะเป็นพวกที่เป็นนักเลงอันนี้ก็มีพฤติกรรมขยายาขยอะไรแบบนี้ คือดูไม่ออกเลยว่าเขาเป็นพวก Homosexual อะไรพวกนี้ คืออาจจะเห็นเพราะว่าเขาใช้ยาบ้าเยอะมาก แล้วเขาเมาจนไม่เกียงเรื่องเพศนะ คนนี้เข้ามาด้วยคดีทำร้ายเจ้าทรัพย์ ชิงทรัพย์เอาผิดแหง แต่ก็แฝงมาด้วยพฤติกรรมที่เป็นเรื่องเพศและก็ไม่เคยเป็นคดีเพราะเขาเล่าให้ฟังว่าเขาเคยกระทำแบบนี้ไปชมชื่นเด็กที่อยู่ในแก๊งรุ่มน้องหรือผู้หญิงเวลาเขามาขยอะไรแบบนี้ ถ้าใครไม่ยอมเขาก็ใช้กำลังประทุษร้าย..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 3</p>
<p>“ส่วนใหญ่แทบจะทุกคนคะ มักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด แล้วก็ในหลายรูปแบบเลย ทั้งแอลกอฮอล์และที่เห็นเยอะๆ ก็จะเป็นน้ำกระท่อมก็คือจากการสัมภาษณ์ของพี่พบว่าน้ำกระท่อมแทบทุกคนจะ mention เครื่องดื่มชนิดนี้ ซึ่งมันเป็นสิ่งที่มีราคาถูกและหาได้ง่ายในชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนต่างจังหวัดโดยผสมกับยาแก้ไออะไรของเขาซึ่งเป็นสิ่งที่เยาวชนซื้อได้โดยไม่ผิดกฎหมาย เขาก็จะเสพสารเสพติด และวนเวียนอยู่กับการอยากรู้อยากลองอะไรใหม่ๆ ซึ่งบางทีก็จะมีเกี่ยวข้องกับกรณีผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมด้วย จะเป็นเพื่อนร่วมวงดื่มด้วยกัน Enjoy ด้วยกัน แล้วก็จบที่กันมันมา ไม่มีสติและเกิดการล่วงละเมิดทางเพศคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“..ผู้ต้องขังบางรายเมื่อดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณมากและดื่มเป็นประจำ ส่งผลให้เกิดมีอารมณ์ทางเพศได้ และบางรายยอมรับว่า เมื่อดื่มแอลกอฮอล์มากจะขาดสติ และมีส่วนทำให้ตนเองไปกระทำผิดข่มขืนกระทำชำเรา ขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดการอดทนอดกลั้น เมื่อเห็นสาว ๆ ทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศ ไม่ได้วางแผนล่วงหน้าไว้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>
<p>“เคสนี้ที่น่าสนใจคือในพฤติการณ์คดี บอกว่าเขาดื่มเบียร์และซัปรถวน ดื่มเบียร์ย้อมใจก่อน ในการสัมภาษณ์ก็ถามว่า ตกลงแล้วเป็นเพราะดื่มเบียร์แล้วมีความต้องการทางเพศเลยไปทำอนาจาร หรือมันยังงัยกันแน่ เขาบอกความรู้สึกอยากไปทำกับผู้หญิงมันมีก่อน แต่ว่ากินเบียร์เพื่อย้อมใจ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>

จากตาราง 24 แสดงถึงคำอ้างอิงที่ประกอบขึ้นเป็นแก่นสาระการดื่มสุราหรือเสพสารเสพติดที่เป็นผลให้เกิดการข่มขืน โดยผู้กระทำผิดคดีข่มขืนกระทำชำเรา มีแนวโน้มใช้สุราหรือสารเสพติดในสองลักษณะ คือ (1) ใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มความกล้าในการลงมือกระทำผิด กล่าวคือใช้เป็นตัวกระตุ้นอารมณ์หรือปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศ โดยสภาพของการออกฤทธิ์จะลดสัมปชัญญะและการควบคุมตนเองลง จึงมีโอกาสนำไปสู่การข่มขืนกระทำชำเราได้ง่าย (2) ใช้สุราหรือสารเสพติดเพราะต้องการเป็นหนึ่งเดียวกับกลุ่มเพื่อน (หรือถูกเพื่อนชักชวน) กรณีนี้การข่มขืนกระทำชำเราเป็นลักษณะของการคล้อยตามแรงกดดันของกลุ่มเพื่อน อย่างไรก็ตามการใช้สุราและสารเสพติดนั้นมีความหลากหลาย เพราะสถานะของสุรานั้นเป็นสิ่งมีนเมาที่ไม่ผิดกฎหมาย ในขณะที่สารเสพติดส่วนใหญ่เป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย ดังนั้นการเริ่มต้นใช้สุราหรือสารเสพติดจึงมีความเป็นไปได้ต่อการแสดงพฤติกรรมที่หลากหลาย มิได้จำกัดเพียงการข่มขืนกระทำชำเราเท่านั้น สอดคล้องกับ Pozzulo et al. (2018) ที่กล่าวถึงปัญหาการใช้สารเสพติดที่ผิดเป็นสาเหตุทั่วไปของการกระทำความผิดทั้งในคดีเกี่ยวกับเพศและคดีที่ไม่เกี่ยวกับเพศ และในผู้กระทำผิดทางเพศบางคนใช้แอลกอฮอล์เพื่ออำนวยความสะดวกโดยลดการยับยั้งชั่งใจในการกระทำผิดลง

พูนพัฒน์ กมลวุฒิมงคล วรินทร์ พิพัฒน์เจริญชัย และวิชชุดา จันทราชภูร์ (2565) พบว่าร้อยละ 50 ของผู้กระทำผิดทางเพศมีปัญหาการใช้สารเสพติดและแอลกอฮอล์ เช่นเดียวกับการศึกษาของ สิทธิพัฒน์ เฉลิมยศ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศ กรณีการข่มขืนกระทำชำเราของผู้ต้องขังชายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง พบว่าการที่อยู่ในอาการมีนเมา ขาดสติยั้งคิด การขาดการยับยั้งชั่งใจ เป็นสาเหตุหรือมีผลต่อการกระทำผิดทางเพศ และในการศึกษาของ Kingston et al. (2015) พบว่าผู้กระทำผิดทางเพศประมาณร้อยละ 52 ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติจากการใช้สารเสพติด (substance use disorder) และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำโดยใช้ตัวแปรทำนายเป็นความผิดปกติของบุคลิกภาพ ความผิดปกติจากการใช้สารเสพติด ร่วมกับการวินิจฉัยความผิดปกติคู่ พบว่าการจัดหมวดหมู่ด้วยการวินิจฉัยสามารถพยากรณ์โอกาสเกิดความรุนแรงทางเพศได้ไม่สูงนัก แม้ว่าจะมีแนวโน้มทำนายการใช้ความรุนแรงทั่วไปและการกระทำผิดซ้ำได้

4.3.2.3 การคบค้าสมาคมที่แตกต่างกับพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

การคบค้าสมาคมที่แตกต่างเป็นโอกาสเรียนรู้พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราหรือการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมอื่น กล่าวคือการทำผิดได้มีการคบหากับบุคคลที่มีค่านิยมที่

ยอมรับพฤติกรรมกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา เมื่อมีประสบการณ์ร่วมกันจะทำให้เกิดการยอมรับทัศนคติดังกล่าว การได้รับการสนับสนุน และเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว

ตาราง 25 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกับพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

คำอ้างอิง
<p>“กลุ่มผู้กระทำผิดวัยรุ่นน่าจะเป็นในส่วนของความคึกคะนอง ตามเพื่อน สารเสพติด รวมกลุ่มกันแล้วเพื่อนทำได้ ตัวเองก็ทำได้ จึงข่มขืนลักษณะการโทรมหญิงลักษณะนี้นะคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 1</p>
<p>“ตัวเส้นทางของนักโทษ ถ้าเราเปรียบเทียบกับในต่างประเทศ มันจะมีคนที่เขามีความผิดปกติทางจิตจะแสดงออกชัดเจนกว่า แต่ของบริบทในประเทศไทยเท่าที่รู้มันก็มีปัจจัยหลายอย่าง เช่น ยาเสพติด เม้าเหล้าแล้วก็ไปรูมโทรมหญิง ความเป็นแก๊งค์ ความเป็นอะไร ถ้าเราเป็นอาชญาวิทยา เราก็จะเรียนพวกทฤษฎีการคบค้าสมาคมกับพวกพฤติกรรมเบี่ยงเบน การที่ได้กี่ยวขวมนมารวมกันแล้วก็ไปรูมโทรม ไปกระทำผิด มันเป็นเรื่องปัจจัยของการคบค้าสมาคม”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8</p>
<p>“จากการศึกษาสิ่งที่พบชัดที่สุดก็คือเพียง Peer Pressure ความกดดันจากเพื่อนหรือถูกกระตุ้นจากเพื่อนให้ทำแล้วก็อยู่ในสถานะที่เหมือนมันเข้าไปพร้อมกัน อันนี้คือจากเพื่อนเป็นหลัก”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“..กลุ่มเพื่อน พี่กำลังมองว่าน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลเพราะว่าเวลาอยู่ในกลุ่มเรา ไม่รู้ว่าเขาแลกเปลี่ยนอะไรกันบ้าง แต่ส่วนหนึ่งก็อย่างที่บอกว่าเวลาอยู่ในกลุ่ม เรื่องแบบนี้มันเป็นเรื่องที่สามารถพูดคุยได้ ถ้ายังเป็น close friend บวกกับการที่คุยกันในกลุ่มที่มีเรื่องของสุรยาเมา การกระตุ้นด้วยสื่อ เวียนเปลี่ยนกันดูคลิปนู่นนี่นั่น มันก็อาจก่อให้เกิดสิ่งที่ยาก แล้วพอทำได้ก็เรียนรู้ที่จะทำต่ออะไรอย่างนี้นะคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12</p>
<p>“..ขอยกตัวอย่าง คนที่อยู่ในคดีร่วมกันข่มขืนกระทำชำเรา คือเขาก็ตอบพนักงานคุมประพฤติแค่ง่าย ๆ เลยกว่า “คือตอนนั้นผมก็เด็กเหมือนกันครับ เป็นแฟนของเพื่อน เพื่อนบอกทำได้ ผมก็ทำ” อะไรอย่างนั้นเลย”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15</p>

จากตาราง 25 ในปัจจัยเกี่ยวกับการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกับพฤติกรรมกรรมการข่มขืนกระทำชำเรา มีคำอ้างอิงที่สนับสนุนว่าผู้ที่มีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราได้เรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

จากกลุ่มเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดื่มสุรา เสพสารเสพติด การข่มขืนกระทำชำเราหรือโทรมหญิง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลจากแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อนและความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ยิ่งสนิทสนมมากเท่าใดก็ยิ่งรับค่านิยมจากกลุ่มเพื่อนได้ง่ายขึ้น เมื่อปัจจัยนี้ปรากฏขึ้นในโอกาสที่เหมาะสม เช่น ดื่มสุราหรือเสพสารเสพติดเป็นตัวนำจะเกิดพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการคบค้าสมาคมของ Sutherland (Schram & Tibbets, 2021) ที่กล่าวว่าค่านิยมและทัศนคติแบบอาชญากรสามารถถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นต่อไปได้โดยการส่งผ่านทางวัฒนธรรมลักษณะเช่นนี้ได้รับการยืนยันจากการวิจัยหลายชิ้น เช่น สุมนา มุนินโท (2539) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดทางเพศมากที่สุดคือกลุ่มเพื่อน และเยาวชนผู้ที่กระทำผิดทางเพศให้ความสำคัญกับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกัน พูดคุยปรึกษาหารือเรื่องผู้หญิงและเที่ยวเตร่ ทำให้ความรู้เรื่องเพศส่วนใหญ่มาจากเพื่อนวัยเดียวกันและเพื่อนรุ่นพี่ สอดคล้องกับการวิจัยของ Durán et al. (2018) พบว่าการลำเอียงทางเพศแบบปฏิบัติหรือการเหยียดเพศ (hostile sexism) และการลำเอียงทางเพศแบบให้ประโยชน์ (benevolent sexism) เป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน และเมื่อการลำเอียงทางเพศแบบปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นกับการลำเอียงทางเพศแบบให้ประโยชน์ลดลงจะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ชายที่มีความเสี่ยงที่จะแสดงพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรามากอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีลำเอียงทางเพศแบบปฏิบัติสูง ดังนั้นแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนที่มีการลำเอียงทางเพศแบบปฏิบัติเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถมีอิทธิพลต่อแนวโน้มของผู้ชายในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางเพศต่อผู้หญิง

4.3.2.4 สื่อลามก และสื่อที่มีเนื้อหากระตุ้นเรื่องเพศ

สื่อลามกหรือสื่อที่มีเนื้อหากระตุ้นเรื่องเพศ ไม่ได้จำกัดเพียงหนังสือลามกเหมือนในอดีต แต่ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ เป็นช่องทางเข้าถึงสื่อที่มีเนื้อหาลามกหรือกระตุ้นเร้าทางเพศได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง มีภาพของการข่มขืนกระทำชำเรา หรือการมีกิจกรรมทางเพศกับเด็ก ล้วนเป็นสิ่งที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และทำให้ผู้กระทำผิดใช้สื่อเหล่านี้กระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศตนเอง บางรายมีการหมกหมุ่นจินตนาการ และอยากลองทำตามหรือเลียนแบบสิ่งที่ได้รับรู้มา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่มกล่าวถึงการมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับสื่อลามกและสื่อที่มีเนื้อหากระตุ้นเรื่องเพศ ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 26 คำอ้างอิงตามแก่นสาระสื่อลามก และสื่อที่มีเนื้อหากกระตุ้นเรื่องเพศ

คำอ้างอิง
<p>“เวลาร่างก็มีคูคลิปปี้ของเด็กผู้ชายครับ มันเป็นกลุ่มลับ จ่ายเงินแค่มักร้อย ก็ส่งมาให้ดูแล้ว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้ต้องขังคนที่ 2</p>
<p>“เราคนทำงาน เราจะเรียกว่า ทฤษฎีกำแพงมั้งคะ หมายถึงที่เคยไปดูเฉย ๆ พอไปดูแล้วเกิด กระตุ้นอารมณ์ตนเอง ก็พังกำแพง กำแพงก็ลดลง ลดมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งวันหนึ่งต้องไปหาเหยื่อ มากระทำ เพื่อตอบสนองอารมณ์ทางเพศของตนเองที่ถูกกระตุ้นด้วยสื่อพวกนี้คะ ก็เหมือนกับที่เคยดูเฉยๆเพื่อสนุกแต่มันทำลายกำแพงมาเรื่อย ๆ จนสุดท้ายกลายเป็นผู้กระทำผิดไปอย่างนี้คะ”</p> <p>“..แต่ว่ามันมีกลุ่มที่เราไม่รู้จะอยู่ในสังคมค่อนข้างเยอะ ไซ้โหมคะ เดียวนี้เหมือนพวก OnlyFans หรืออะไรพวกนี้คะ พวกเนี้ยมันเป็นสื่อกระตุ้นหมดเลย ที่ทำให้สังคมมองเรื่องเพศเป็นเรื่องที่แบบ...เออ เป็นเรื่องไม่ปกปิด พอเป็นเรื่องที่ไม่ปกปิด เปิดเผยมากเกินไปก็เป็นแรงกระตุ้นให้คนที่จิตไม่ปกติหรือจิตหมกมุ่นทางนี้ ไซ้โอกาสและจังหวะกับคนที่ด้อยกว่า ไปกระทำเขาจะคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 1</p>
<p>“ ก็คืออันนี้ ก็ไม่สามารถบอกชื่อได้นะคะ คือเป็นคนอยู่ในหมู่บ้านนึงแล้วก็ติดยาเสพติดก็คือติดยาบ้าแล้วที่นี้เขาก็มีการดูคลิปปี้ทางโทรศัพท์พอดูเสร็จก็เกิดอารมณ์ หลังเกิดอารมณ์ก็ขับรถ ตะเวนนะคะ แล้วที่นี้ก็มีน้องที่เป็นเด็กอายุประมาณ 7 ขวบ ก็คือเล่นอยู่บริเวณบ้านนะคะ แต่ไม่มีรั้วรอบขอบชิด ก็คือเขาก็เล่นอยู่ริมถนนอะไรแบบนี้คะ แล้วที่นี้เขาก็ผ่านมาแล้วก็อุ้มน้องขึ้นมอเตอร์ไซค์แล้วที่นี้ก็พาไปที่สวนปาล์มแล้วก็พยายามที่จะข่มขืนกระทำชำเราเด็ก แล้วพ่อแม่พอรู้ว่าลูกหายไปจากหน้าบ้าน เขาก็ก็ออกตามหาคะ แต่หลังจากนั้นก็คือ อันเนี้ยก็พยายามจะชำเรา ก็คือพยายามจะสอดใส่อวัยวะไปแล้ว ประมาณนั้นนะคะ อันนี้คือคนแปลกหน้าเลย”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 4</p>
<p>“..เขาเรียนรู้จากอะไร อยู่ดี ๆ เขาไปหมกมุ่นหรือเพื่อฝันได้ยังไง โดยส่วนใหญ่เขาจะดูจากพวกสื่อ เช่น สื่อลามกอนาจารที่แสดงถึงความรุนแรง หรือ หนัง การ์ตูนที่แสดงถึงความรุนแรงเกี่ยวกับเรื่องเพศ เกี่ยวกับชาติสม้อะไรอย่างเนี้ยครับ มันจะมีหนังการ์ตูน หนังสือนะพวกนี้ทำให้เขาชอบสะสม แล้วเขาก็มาสร้างจินตนาการ ความเพ้อฝันของเขา แล้วเขาก็ตอบสนองความเพ้อฝันของเขาโดยไปกระทำต่อเหยื่อตามที่เขาชอบ ถ้าเขาชอบชาติสม้อะไรก็จะสะสมหนังสือโป๊อะไรที่เกี่ยวข้องกับพวกนี้ พวกโชคล้ออะไรที่เราเคยเห็น แล้วก็ทำแบบนี้กับเหยื่อของเขาเพื่อตอบสนอง fantasy ของเขา ถ้าถามว่าเขาได้จากอะไรมา ก็มาจากพวกนี้แหละครับ พวกสื่อ พวกอะไรที่เขาชอบ สนใจศึกษา พวกฆาตกรพวกนี้เราจะเจออะไรพวกนี้ที่บ้านเยอะครับ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>

คำอ้างอิง
<p>“ที่ว่าสื่อเนี่ยก็มีผลในระดับหนึ่งเพราะจริง ๆ ณ เวลานี้ การเข้าถึงสื่อที่เป็นสื่อลามกอนาจารมันไม่ได้ถูกควบคุมอย่างมีระบบที่แท้จริง มันทำให้เด็กเนี่ย.. คือ ไม่ได้บอกว่าสื่อผิดนะคะ การมีสื่อนี้ถูกต้องเป็นสิ่งที่ควรจะมีสำหรับบุคคลที่มีวุฒิภาวะแล้ว เป็นผู้ใหญ่อแล้วเนอะ แต่ว่าบางทีเด็กและเยาวชนเข้าถึงสื่อก่อนเวลาที่เขาจะมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจว่าทำอย่างถูกต้องทำอย่างไร หรือการได้รับความรู้ที่ชัดเจนในเรื่องการได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายก่อนที่จะทำอะไรเขาได้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“หนังโป๊ก็มีเรื่องข่มขืน ก็ช็อกเหมือนกันที่มีหนังโป๊ที่มี Content เรื่องของการข่มขืนอะไรอย่างนี้ แล้วก็ เอาจริง ๆ เด็ก ๆ ผู้ชายเราก็เสพหนังโป๊กันตั้งแต่วัยเพิ่งเริ่มแตกหนุ่มอะไรอย่างนี้เนอะ บางทีการรับสื่อพวกนั้นเข้าไป ...เขาเรียกว่าอะไร..เรียนรู้จากหนังโป๊เยอะ ว่าจะต้องทำยังไงให้มันรู้สึกดี รู้สึก Satisfy อย่างนี้ใช้ไหมคะ แล้วหนังโป๊มันมี Content ที่แบบเป็นการข่มขืนอะไรอย่างนี้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15</p>

จากตาราง 26 แสดงคำอ้างอิงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ชี้ให้เห็นว่าสื่อลามก และสื่อที่มีเนื้อหากระตุ้นเรื่องเพศ ทั้งสื่อโทรทัศน์ และสื่อจากช่องทางออนไลน์ ล้วนมีระดับของการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเพศ หรืออาจมีผลกระตุ้นเร้าทางเพศ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ซึ่งเข้าถึงได้ง่าย และมีเนื้อหาเรื่องเพศที่โจ่งแจ้ง ในบางกรณีการขายเนื้อหาเรื่องเพศเป็นอาชีพ เช่น OnlyFans หรือบางกรณีเป็นกลุ่มที่มีการส่งต่อคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาทางเพศที่ผิดกฎหมาย เช่น คลิปการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก หรือคลิปวิดีโอลามกที่มีฉากของการข่มขืนกระทำชำเรา ประเด็นนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นพ้องกันว่ามีส่วนกระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศและนำไปสู่การกระทำผิดในคดีเพศได้ในบางราย แต่ในขณะเดียวกันสื่อลามกอาจเป็นประโยชน์กับผู้ที่มีวุฒิภาวะที่นำไปใช้ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งโดยทั่วไปผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราจะเรียนรู้การเป็นนักข่มขืนผ่านความเชื่อและทัศนคติที่สนับสนุนการข่มขืนจากสังคมที่เขาอาศัยอยู่ โดย Ellis (Howitt, 2018) มองว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และเชื่อว่าการสัมผัสกับสื่อลามกที่มีความรุนแรงจะเพิ่มความเป็นไปได้ในการข่มขืนกระทำชำเรา และการใช้ความรุนแรงต่อสตรีในรูปแบบอื่น

ในประเด็นของสื่อลามกมีการวิจัยที่เห็นพ้องกันว่ามีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดทางเพศ เช่น ยศเดช ศิลเตชะ (2551) พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ประเภท และชนิดของสื่อลามกที่ใช้เป็นประจำมีอิทธิพลต่อมายาคติเกี่ยวกับการข่มขืน และความก้าวร้าวทางเพศ อันเป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดใน

คดีทางเพศ สอดคล้องกับรายงานของ Johnson (2015) ที่ยืนยันว่าผู้กระทำผิดทางเพศใช้สื่อลามก เพื่อส่งเสริมจินตนาการของความรุนแรงและผิดปกติซึ่งสนับสนุนพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงและพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในบุคคลที่ทารุณกรรมเด็กหรือใช้ความรุนแรงในครอบครัวเกือบทั้งหมดใช้ภาพลามกเพื่อหล่อเลี้ยงจินตนาการของความรุนแรงและผิดปกติ ดังนั้นการทำความเข้าใจความชื่นชอบและเจตนาในการใช้สื่อลามกจะช่วยให้เข้าใจแรงจูงใจ บุคลิกภาพ กระบวนการคิดในการกระทำผิดของผู้กระทำผิดทางเพศได้ (เช่น ภาพลามกที่ผู้หญิงแสดงสีหน้าหวาดกลัว ความอึดอัด ความโกรธ เป็นต้น) เช่นเดียวกับการวิจัยของนรชิต จิรสิทธิ์ธรรม จักรภฤช เจียวิริยบุญญา และพงศธร รัชชัยจิตรกุล (2563) ที่ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยวิธีการ Random Effects Model (REM) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปิดกั้นสื่อและอัตราการข่มขืนเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกล่าวคือหากระดับการปิดกั้นสื่อภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราการข่มขืนลดลงร้อยละ 0.94 และการทำให้สื่อลามกถูกกฎหมายอาจช่วยให้อัตราการข่มขืนลดลงโดยควบคุมให้อยู่ในกำกับของรัฐ เพื่อให้ผู้ชมที่เสพสื่อเหมาะกับอายุและวิจารณญาณ

4.3.2.5 ค่านิยมที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา

ปัจจัยเสี่ยงจากภายนอกที่เป็นข้อค้นพบสุดท้ายของการวิจัยนี้ คือ ค่านิยมที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ถ่ายทอดและส่งผ่านกันในสังคม รวมทั้งแฝงอยู่ในวัฒนธรรมรองที่บุคคลนั้นสังกัด ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวบอຍถึง ค่านิยมจากระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับระบบของความสัมพันธ์ ความเชื่อ และค่านิยมที่ฝังตัวอยู่ในระบบการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ที่กำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของชายและหญิงอย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยการประเมินเพศหญิงด้อยค่ากว่าเพศชายในทุกมิติ ซึ่งการอยู่ในสังคมที่ถ่ายทอดค่านิยมชายเป็นใหญ่อาจนำไปสู่อคติ กระบวนการคิดบิดเบือน หรือเกิดมายาคติการข่มขืน (rape myth) ที่เป็นเชื่อเพลิงที่นำไปสู่การแสดงพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา และพัฒนาไปสู่วัฒนธรรมการข่มขืน ดังคำอ้างอิงในตาราง 27

ตาราง 27 คำอ้างอิงตามแก่นสาระค่านิยมที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา

คำอ้างอิง
<p>“..ถ้าเป็นเรื่องของค่านิยมเคยได้ยินที่เขาบอกกันว่า ที่ผู้ชายบอกกันว่า “ถ้าได้เด็กเราก็จะดูแข็งแรง ดูหนุ่มขึ้น” หรือบางคนก็อาจจะเป็นเรื่องของการเล่าสู่กันฟังในกลุ่มของผู้ชาย แต่เหมือนกับความเชื่อนี้ตัวเองไม่เคยได้ยิน เรื่องของความเชื่อนะคะ แต่ว่าถ้าเป็นเรื่องของค่านิยมเรื่องของการได้เด็กแล้วโอเค แล้วจะพิต อันนี้เคยได้ยินมา..”</p>
ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 6

คำอ้างอิง
<p>“..ถ้าเราไปอ่าน Literature ของต่างประเทศก็จะมีบางอันที่เขียนไว้ว่าเรื่องของ “ชายเป็นใหญ่” ว่าเป็นเรื่องของ “ผู้หญิงเป็นสมบัติ” หรือ “ผู้หญิงเป็นแค่วัตถุ” ถ้าถามเอาจริง ๆ ณะนะ พวกนี้มันเป็นแค่เปลือก ถึงทีจะเป็นผู้ชายที่เชื่อว่าผู้หญิงเป็นแค่วัตถุ แต่ทีก็จะไม่ไปข่มขืนเขาหรอก ถูกไหม ก็แค่ดูถูกก็แค่จะไม่เคารพ ก็แค่จะใช้งานเป็นทาสก็ได้เนี่ย ถูกไหม มันต้องมีการ Combine ต้องมี Element เรื่องของเพศเข้าไปด้วย..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“..ส่วนหนึ่งที่เราจะปฏิเสธไม่ได้ มันก็จะเป็นเกี่ยวกับเรื่องค่านิยม การปฏิบัติต่อเพศหญิง แต่ค่านิยมพวกนี้ ลักษณะคือแบบ Patriarchy ค่านิยม “ผู้ชายเป็นใหญ่” อะไรพวกนี้ เป็นค่านิยมที่อยู่ในทุกประเทศจริง ๆ นั่นแหละ ในประเทศที่เจริญแล้วก็ยังมีค่านิยมแบบนี้อยู่ แต่ทีนี้มันอยู่ที่ว่าในสังคมที่เขาอยู่ ค่านิยมแบบนี้รุนแรงแค่ไหน คือมันเป็นค่านิยมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ มองผู้หญิงเป็นวัตถุ แล้วก็มีมันเป็นเหมือนลักษณะของการ Blaming ผู้หญิงนะ ซึ่งในไทยก็เยอะมากเพราะว่าอย่างบ้านเราเนี่ยะ คือเราก็จะไปโทษกันว่า ผู้หญิงถ้าไม่ยอมตกเป็นเป้าเราก็ต้องแต่งตัวให้มิดชิด แต่เราไม่ค่อยไปสอนลูกชายใช้ไหม ว่าจะต้องให้เกียรติผู้หญิงยังไง อะไรประมาณนี้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
<p>“ความเชื่อกับค่านิยมเนี่ยต้องมองไปในกลุ่มที่เป็นผู้กระทำผิดที่เป็น acquaintance เนอะ เป็นกลุ่มที่กระทำความผิดต่อบุคคลที่อยู่ภายใต้ความควบคุมดูแลของตัวเอง หรือคนรู้จัก เช่น แบบเพื่อนพ้ออะไรแบบนี้ เขาคิดว่าเขาสามารถทำได้ เขามีอำนาจเหนือ หรือบางคนผู้ถูกกระทำอยู่ภายใต้อำนาจดีของเขาโดยสมบูรณ์ก็คือรับเงินเขา อยู่ภายใต้การดูแลของเขา คือหัวหน้าครอบครัวส่งเสียเลี้ยงดู หรืออะไรต่าง ๆ นานา ที่จะสามารถทำให้ผู้ถูกกระทำไม่ลุกขึ้นมาเปิดโปง ไม่ลุกขึ้นมาบอกใคร ไม่ลุกขึ้นมาฟ้องเขา ถ้าตราบไต่หลักฐานไม่ปรากฏชัด เช่น ท้องขึ้นมา หรืออะไรลักษณะเนี่ยนะคะ คือว่ามันเป็นความเชื่อว่าเขาทำได้ เขามีอำนาจเหนือผู้ถูกกระทำ ประมาณนั้น”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>

ตาราง 27 นำเสนอคำอ้างอิงเกี่ยวกับค่านิยมที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา ส่วนใหญ่เกิดจากค่านิยมชายเป็นใหญ่ และมายาคติเกี่ยวกับการข่มขืน เป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้ผู้กระทำผิดมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของเพศชายในลักษณะของการมีอำนาจเหนือกว่าเพศหญิง การเหยียดเพศหญิง การกดขี่และการใช้อำนาจต่อเพศหญิง รวมถึงการปฏิบัติต่อเพศหญิงเป็นวัตถุ ดังนั้นเมื่อบุคคลเรียนรู้ค่านิยมเช่นนี้ไว้ในตัว ย่อมทำให้เกิดความคิดเข้าข้างตนเอง การสร้างความชอบธรรมในการละเมิดผู้หญิง มองว่าการข่มขืนไม่ใช่การทำร้าย รวมทั้งโทษเหยื่อว่าเป็นต้นเหตุของการถูกรังแก

ค่านิยมนี้จึงมีลักษณะเป็นปัจจัยที่สร้างความพร้อมต่อการใช้อำนาจละเมิดสิทธิหรือข่มขืนกระทำชำเราเหยื่อ โดยสุขุมมา อรุณจิต (2562) เชื่อว่า “สังคมไทยยังยึดติดในบทบาท หน้าที่ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงแบบเดิม สื่อต่าง ๆ ยังคงนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิงในลักษณะกดขี่ผู้หญิง ผู้คนในสังคมยังคงยกย่องอำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ ในขณะที่เดียวกันก็กดทับและมีอคติต่อผู้หญิง เรื่องเพศของสังคมไทยจึงมีลักษณะมาตรฐานเชิงซ้อน (double standard) ที่ลำเอียงเข้าข้างผู้ชายแทบทุกกรณี รวมถึงกรณีปัญหาความรุนแรงทางเพศที่ส่วนใหญ่ผู้กระทำคือผู้ชาย ในขณะที่ผู้หญิงเป็นผู้ถูกกระทำ” ซึ่งสอดคล้องกับ Cusmano (2018) ที่เห็นว่าวัฒนธรรมการข่มขืนเป็นสิ่งที่หยั่งรากลึกในระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่ สื่อ และการโทษเหยื่อ ผ่านการครอบงำจากผู้ชายที่มีอำนาจทำให้ผู้หญิงไม่สามารถแสดงความคิดเห็นจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยระบบชายเป็นใหญ่ และสื่อได้ส่งต่อแพร่กระจายแนวคิดนี้ไปสู่ผู้คนในสังคม ทำให้ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อถูกตำหนิ และถูกคาดหวังให้ป้องกันตนมากกว่าที่จะให้ผู้ชายรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง วัฒนธรรมการข่มขืนจึงเป็นผลผลิตที่เป็นปัญหาสิทธิมนุษยชนจากระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่ นอกจากนี้ Howitt (2018) ยังพบว่าผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมและมีทัศนคติแบบอาชญากร มักเป็นพวกยึดถือค่านิยมชายเป็นใหญ่และแสดงออกต่อเด็กโดยเชื่อมั่นในควมมีอำนาจเหนือกว่าของตนเอง จึงกล่าวได้ว่าผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กมีลักษณะร่วมของความพึงพอใจทางเพศที่ผิดปกติ พฤติกรรมต่อต้านสังคม และค่านิยมชายเป็นใหญ่

4.4 การเริ่มต้น และการคงอยู่ของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

การศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราในการวิจัยครั้งนี้ให้ความสนใจกับประเด็นของการเริ่มต้นการกระทำผิดต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในแต่ละช่วงวัยที่ได้สัมผัสกับปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยกระตุ้น จนนำไปสู่การเปลี่ยนผ่าน (transition) เป็นผู้กระทำผิด รวมทั้งให้ความสนใจในประเด็นของการคงอยู่ของการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยสองประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้บูรณาการข้อค้นพบทั้งประเด็นของวิถีชีวิตร่วมกับปัจจัยเสี่ยงมีข้อสรุป ดังนี้

4.4.1 การเริ่มต้นของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ในการวิเคราะห์เรื่องเล่าเพื่ออนุมานถึงการเริ่มต้นของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ผู้วิจัยสรุปคำอ้างอิงที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตาราง 28 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการเริ่มต้นของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

คำอ้างอิง
<p>“มันจะมีปัจจัยนำมาก่อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องครอบครัว ความแตกแยกในครอบครัวที่ทำให้เป็นปมอยู่ในวัยเด็ก พอมันเจอ “ปัจจัยกระตุ้น” นะคะ ปัจจัยกระตุ้นอาจจะในวัยรุ่น งานวิจัยที่พบบ่อยคือเรื่องของแอลกอฮอล์ หรืออาจจะเป็นสื่อลามกอะไรพวกนี้ หรือแม้แต่เหยื่อที่แต่งตัวอะไรพวกนี้ ก็กระตุ้นให้เขาแสดงพฤติกรรมตรงนั้นออกไป”</p> <p>“เขาจะไม่ได้มีเรื่องของความเบี่ยงเบนแค่เรื่องของทางเพศเพียงอย่างเดียว แต่ว่าเขาจะมีเรื่องของความผิดปกติอย่างอื่นร่วมด้วย แล้วส่วนใหญ่พวกที่เป็น Serial เนี่ยก็จะมีพฤติกรรมเป็นอันธพาล ตั้งแต่วัยเด็กที่เค้าเรียกว่าเป็น Conduct disorder นะคะ ซึ่งก็จะเกิดปัญหากับครอบครัวในวัยเด็กที่นี้อาจารย์มองว่าพวกข่มขืนเนี่ยส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยประมาณ 12-20 ปี ถ้าอาจารย์จำไม่ผิดนะ จากงานวิจัยนะอยู่ในช่วงวัยนี้ เพราะฉะนั้นมันต่อเนื่องมาตั้งแต่วัยเด็กและพอเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นด้วยเรื่องฮอร์โมน พอถึงช่วงวัยรุ่นมันจะมีฮอร์โมนตัวหนึ่งที่ชื่อว่าเทสโทสเตอโรน ซึ่งเป็นฮอร์โมนแห่งความก้าวร้าวผสมกับพวกอารมณ์ทางเพศอะไรพวกนี้ด้วย มันก็เลยทำให้เกิดพฤติกรรมจริง ๆ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>มันไม่ได้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งหมด เพราะว่าปัจจัยของการก่อการข่มขืนของแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันนะค่ะ โดยหลักก็คือมองว่า เออ มันควรที่ต้องดูเป็นรายบุคคล</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3</p>
<p>“ต้องบอกก่อนที่เราสังเกตการณ์จากคนที่อยู่ในเรือนจำคือคนที่ถูกจับและถูกพิพากษาและถูกขังเนอะ ซึ่งคนที่ทำผิดแต่ไม่โดนจับ ไม่ถูกขัง เราก็ไม่ได้คุยกับเขาแหละ เขาอาจมีสถานะเศรษฐกิจสังคม และชีวิตที่แตกต่างก็ได้ ซึ่งเราไม่แน่ใจ แต่ว่าจากการวิจัยประกอบกันก็ยังพบว่าจริง ๆ แล้วไม่สามารถบ่งชี้ได้เลยว่าจนหรือรวย หรือว่าถูกทุบตีทำร้ายหรือว่าเกิดมาที่อยู่ที่ดี เพราะว่าที่เป็น Serial rapers พวกคดีดัง ๆ ของต่างประเทศเนี่ย หลายรายเขาก็พูดออกมาเองว่าชีวิตเขาก็โอเคนะ เพียงแต่ว่าเขามีความสนใจบางอย่างที่ผิดปกติไปจากคนอื่นอะไรอย่างนี้ค่ะ เพราะงั้นมันก็จะมียุทธศาสตร์ที่ป่วย ๆ นิดหนึ่งด้วยตัวเอง กับป่วยด้วยสิ่งแวดล้อม การเลี้ยงดู ประสบการณ์ชีวิตนะค่ะ ก็จะมีสองส่วน ทั้งในเรื่องของลักษณะนิสัยและลักษณะของความผิดปกติทางสมองบางอย่างที่ทำให้เกิดเป็นปัญหาความผิดปกติเกิดขึ้นดังนั้นเส้นทางก็จะมีลักษณะอย่างนี้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“Serial rapist หรืออะไรพวกนี้ มันไม่ใช่พฤติกรรมที่อยู่ดี ๆ ก็เกิดขึ้นแต่มันเป็นพฤติกรรมที่มีพฤติกรรมอื่น ๆ ก่อนหน้านั้นเกิดขึ้นมาก่อนแล้วก็เป็นสัญญาณให้เราสามารถคาดเดาหรือคาดคะเน</p>

คำอ้างอิง
<p>ได้ว่าอนาคตคน ๆ นี้ น่าจะเติบโตขึ้นมาเป็นผู้กระทำผิดในเชิง Serial rapist ได้ ก็คือเราจะดูว่าในเชิงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมันจะสื่อไปถึงเรื่องของความรุนแรงเรื่องทางเพศแล้วก็มีลักษณะเหมือนเป็นขั้นบันได มีสัญลักษณ์ทางเพศที่มันเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ”</p> <p>“ถ้าถามว่าเส้นทางชีวิตของเขาเป็นยังไง คือมันไม่ได้มีคำตอบตายตัวว่าต้องเป็นแบบนี้เท่านั้น แต่มันค่อนข้างหลากหลายนะ แล้วก็ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ การเรียนรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเด็ก ก็มีส่วนสำคัญเพราะว่ามันทำให้เด็ก เกิดเหมือนแบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตัวเองแบบเรื่องการ Contact ทางเพศมันจะต้องเป็นยังไงประมาณนี้นะคะ”</p> <p>“มันไม่ได้มีสูตรตายตัว แต่ว่าหลัก ๆ เนี่ยเขาจะเน้นไปที่เรื่องของประสบการณ์ในวัยเด็ก เพราะว่าอย่างที่เรียนมาที่อเมริกา คือเรียนคลาสที่พูดถึง Serial Rapist หรือ Serial Killer แบบนี้ อาจารย์จะอธิบายเหมือนกันว่า โดยปกติแล้วทฤษฎีที่เรา รู้กันว่าจิตวิทยาจะมีทฤษฎีหลายกลุ่มที่มันโฟกัสคนละเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ แต่ว่าทฤษฎีในกลุ่มที่จะสามารถอธิบายนักโทษคดีพวกนี้ดีที่สุดส่วนใหญ่ก็เป็นพวก Psychodynamic คือเราต้องไปดูว่าในวัยเด็กเขาเติบโตมาแบบไหน สภาพแวดล้อมเป็นยังไงถึงหล่อหลอมให้เขามีพฤติกรรมและความคิดความเชื่อแบบนี้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
<p>“เขาอาจจะถูกเลี้ยงดูมาโดยคนที่เกลียดชังเขา แม่ทิ้งเขาไปตั้งแต่เด็ก เขาก็จะมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีกับเพศหญิงอยู่แล้ว แต่เขาอาจจะถูกกด หรือบีบทับด้วยการเลี้ยงดูจากยาย หรืออะไรอย่างนี้ ที่แบบคุณแม่ทุกวัน ว่าผู้หญิงไม่ดี แต่ด้วยความที่ตัวกระตุ้นเขามันยังไม่เกิด คือเขาอาจจะถูก bonding ไม่ว่าจะ เป็น Toxic relationship ที่มีกับยาย แต่เขาก็ยังรักคน ๆ นี้อยู่ เพราะว่าเลี้ยงดูเขามา เป็นคนเดียวที่เลี้ยงดูเขามา พอวันหนึ่งยายตาย เขาก็จะเริ่มรู้สึกแบบสิ่งที่มันกดดันเขาไว้มันไม่มีใครมาเป็น Bonding เขา แล้วเขาจะสูญเสีย ฟังทลายหมดทุกอย่าง มันอาจจะเป็นตัว trigger ให้เขาเริ่มก่ออาชญากรรมก็ได้ค่ะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8</p>
<p>“การกระทำผิดทางเพศนะคะ เป็นเรื่องที่ Individual นะคะ แต่ละคนมีเหตุผลที่แตกต่างกัน แล้ว type ของผู้กระทำผิดคดีทางเพศมีหลากหลายมาก บางประเภทก็คืออย่างตัวอย่างที่พี่พบมากที่สุดที่เล่าให้ไปฟังไปแล้วก็คือมั่วสุม มีนเมา แล้วก็กระทำผิดทางเพศ มันเป็นปัจจัยที่พบได้เยอะในบ้านเรา และพบได้มากในหมู่เยาวชน ในขณะที่บางคนเนี่ยถ้าเป็นกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศที่อายุเยอะขึ้นมา มันจะมีเหตุผลอื่น เช่น การแก้แค้นเอาคืน บางทีอาจจะโกรธคู่กรณีก็เลยฉุดแพนของคู่กรณีไปล่วงละเมิดทางเพศแล้วพอเขาย่ำใจเขาก็จะทำซ้ำแบบนี้กับคนอื่น”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>

จากตาราง 28 เรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการเริ่มต้นและการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา พบว่าการเปลี่ยนผ่านเป็นกระบวนการที่ใช้ระยะเวลายาว และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยนำหรือปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นมี หรือได้ประสบ เมื่อวิถีชีวิตของบุคคลนั้นได้รับหรือสะสมปัจจัยเสี่ยงมากเพียงพอ จะส่งผลให้บุคคลดังกล่าวมีบุคลิกภาพเปราะบางและเสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ง่าย เมื่อสัมผัสกับปัจจัยกระตุ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ย่อมทำให้บุคคลดังกล่าวเริ่มกระทำความผิดครั้งแรกได้ ดังนั้นกระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากการควบรวมนกัน (combination of factor) ระหว่างปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยกระตุ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา โดยผู้กระทำผิดแต่ละคนจะมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง หรือมีความเป็นปัจเจก (individuality) ทำให้ผู้กระทำผิดที่สะสมปัจจัยเสี่ยงคล้ายคลึงกันและควบรวมนกับปัจจัยกระตุ้นชนิดเดียวกัน อาจมีจุดเริ่มต้นหรือการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราแตกต่างกันก็ได้ เพราะวิถีชีวิตของแต่ละคนมีความเข้มข้นในการสัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงที่แตกต่างกันทั้งปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งอายุตั้งต้นที่สัมผัสกับปัจจัยเสี่ยง นอกจากนี้ยังเกี่ยวพันกับปัจจัยสนับสนุนเชิงบวกหรือป้องกันที่แตกต่างกัน เช่น การได้พบกับบุคคลที่เกื้อหนุนหรือตัวแบบที่ดี (เพื่อน ครู คนรัก) ทำให้ผู้กระทำผิดมีความผูกพันทางสังคมและยับยั้งโอกาสกระทำความผิดลงได้

การสะสมปัจจัยเสี่ยงจากเหตุการณ์ในแต่ละช่วงวัยจนเกิดความเปราะบางเชิงบุคลิกภาพ และสัมผัสปัจจัยกระตุ้น หรือเกิดการควบรวมน จึงนำไปสู่การเริ่มต้นกระทำผิด สอดคล้องแนวคิดของกับ Blokland and Nieuwebeerta (2010) ที่กล่าวว่าวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลจะสะสมปัจจัยเสี่ยงจากบริบทของชีวิตทางสังคมไปเรื่อย ๆ ยิ่งสะสมปัจจัยเสี่ยงมากขึ้นเพียงใด ก็ยังมีโอกาสเกิดการกระทำผิดมากขึ้นและการศึกษาของ Huang et al. (2022) พบว่าประเภทของการเริ่มต้นประกอบอาชญากรรมมีผลต่อการเข้าสู่วิถีชีวิตอาชญากรรมอาชีพในภายหลัง โดยกลุ่มที่เริ่มต้นกระทำผิดทางเพศเป็นอาชญากรรมครั้งแรกมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดทางเพศอย่างต่อเนื่องเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่เริ่มต้นประกอบอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ และจากการศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบพบว่าประเภทของปัจจัยเสี่ยงและประสบการณ์จากเหตุการณ์เลวร้ายสามารถใช้เป็นปัจจัยจำแนกการกระทำผิดได้ โดยปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ย่ำแย่ในครอบครัวพบได้บ่อยในผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ การกระทำผิดทางเพศ และการกระทำผิดโดยใช้ความรุนแรง ดังนั้นลักษณะการเริ่มต้นกระทำผิดจึงมีความสัมพันธ์กับความชำนาญในการประกอบอาชญากรรมและความต่อเนื่องในการกระทำผิดในเวลาต่อมา

4.4.2 การคงอยู่ของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

คำถามการวิจัยประการต่อมาคือ เพราะเหตุใดจึงเกิดการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา การคงอยู่ (persistence) หรือความต่อเนื่อง (continuity) ของพฤติกรรมการกระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราจากการรวบรวมข้อมูลเรื่องเล่าจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญนำมาสู่คำอ้างอิง ดังนี้ ตาราง 29 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการคงอยู่ของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

คำอ้างอิง
<p>“พวกนี้เขาบอกว่าส่วนใหญ่จะมี Fantasy หรือมีความหมกมุ่น ความเพ้อฝันเกี่ยวกับเรื่องการฆ่า เพราะฉะนั้นพวกนี้มันจะฆ่าตลอดเพราะมันตีความ หมกมุ่น เชื่อเรื่องพวกนี้ หรือหลงใหลในเรื่องพวกนี้ พอเขาฆ่าศพที่หนึ่งเสร็จ เขาก็กลับเข้าไปสู่ภาวะปกติ แล้วสุดท้ายเดี๋ยวมันก็จะปะทุขึ้นมาอีกเขาก็ต้องไปฆ่าอีก เพื่อจะมาตอบสนอง Fantasy ของเขา ผมว่าไอ้ลักษณะแบบนี้พวกข่มขืนต่อเนื่องก็มีลักษณะแบบนี้อยู่ แต่ไม่ใช่ Fantasy แต่เป็นความเชื่อว่ามีสิทธิ์ที่จะทำ ดังนั้นจึงทำซ้ำอีก หรือแม้กระทั่ง เขาต้องการระบายความโกรธหรือต้องการแก้แค้น เขาก็จะทำอีก”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>
<p>“ถ้าอธิบายเป็นทฤษฎีก็คือทฤษฎีพฤติกรรมนิยมก็คือการได้รับแรงเสริม จากการทำเขาพึงพอใจจากที่ได้ทำ แล้วยิ่งคนที่มีความอยากจะข่มขืนคน แล้วเห็นว่าเหยื่อกลัว หวาดกลัวเขา ก็ยิ่งกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ อันเนี่ยมันก็คือความสุขทางเพศที่มันไม่เหมือนกับการเป็นคู่แบบปกติทั่วไป พอมันมีความสุขตรงนี้เลยกลายเป็นแรงเสริมว่า เอ๊ย พอมันกลับไปก็เกิดการ Fantasy ถึงเรื่องที่เคยข่มขืนมัน Fantasy แล้วก็เชื่อมโยงถึงอารมณ์ทางเพศมันก็เลยยังทำให้ไปทำต่อ”</p> <p>“พวกที่เป็น rapist ที่เป็น serial เนี่ยเขาจะ Fantasy ความสุขทางเพศเชื่อมโยงไปกับการข่มขืนแล้วมันทำให้เขาอยากจะทำต่อ เหมือนกับบางคนใช้เวลาข่มขืนแล้วฆ่า แล้วเขาจะกลับไปทำที่สถานที่เกิดเหตุเพื่อสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง มันเหมือนเขา Fantasy ถึงเหตุการณ์ที่นั่นแล้วทำให้เขาเกิดความสุข ทำให้เขาฝันถึงสิ่งที่เป็นความสุขแล้วมันก็เลยทำให้เขาอดไม่ได้ที่จะต้องฆ่าหรือต้องทำอีก”</p> <p>“อันนี้อาจารย์พูดถึงคนที่ข่มขืนคนในครอบครัวอยู่เรื่อย ๆ อะนะ เพราะเราจะเจอข่าวอยู่เรื่อย ๆ เพราะมันโอกาสมันมีเยอะ แล้วเด็กก็ไม่กล้า แล้ว เออ เรื่องของเหยื่อ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ๆ คือ หลายคนไม่กล้าที่จะบอกว่าตัวเองถูกข่มขืน จะพบว่าสถิติของการข่มขืนที่ออกมา อาจารย์ว่ามากกว่าครึ่งที่ไม่ออกมาจากแจ้งความ ตรงนี้มันก็ยิ่งทำให้ Rapist มันได้ใจ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>“พอปล่อยออกไปโดยเฉพะกรณีที่กระทำผิดซ้ำนะ ต่อเนื่องที่ว่าเนี่ย เขาก็จะมีสังคมแวดล้อมที่ไม่ค่อยเอื้อต่อการที่เขาจะกลับตัวเป็นคนดี ไม่ว่าจะเป็นการที่เขา ไม่มีใครเอาเขา ไม่มีญาติพี่น้อง หรือ</p>

คำอ้างอิง
<p>เขาไม่เอาใคร ก็คือจะเป็นประมาณว่าโดดเดี่ยวอยู่คนเดียว ก็เร่ร่อนบ้าง หาอาชีพอีวัน ๆ บ้าง หรือว่าไปทำอะไรที่มันผิดกฎหมายบ้าง ขยายบ้าง อะไรพวกนี้ไปเรื่อย ๆ รับจ้างรายวันอะไรอย่างเงี้ยนะ ค่ะ จะมีเวลากับตัวเองมากจนเกินไปก็จะกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“อย่างหนึ่งที่เป็นผลที่ทำให้เขากระทำต่อเนื่องได้ เพราะว่าเด็กมักจะไม่ต้องสู้กลับ ไม่มีปากไม่มีเสียง และเขาสามารถข่มขู่เด็กได้สำเร็จ แล้วเด็กก็จะไม่บอกใคร ลักษณะเช่นนี้จะทำให้มีครั้งที่ 2 หรือ 3 หรือ 4 ต่อมา ซึ่งคนที่ข่มขู่ผู้อื่นในลักษณะนี้ มักจะเป็นคนใกล้ชิดหรือคนใกล้ชิด อาจจะเป็นญาติ หรือเพื่อนของพ่อ ของแม่ ของปู่ย่า ที่อยู่ในละแวกเดียวกัน ที่คุ้นเคยกันดี ซึ่งก็จะเป็นคนคุ้นเคยเป็นหลัก ก็จะใช้วิธีการนี้ ซึ่งเหตุผลที่ทำให้เขาทำซ้ำได้ ก็เพราะว่าคนที่ถูกกระทำทั้งหลายเนี่ยเป็นคนที่อยู่ใต้ Authority ของเขา หรืออยู่ภายใต้การที่เขาสามารถใช้อำนาจเหนือกว่าได้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“...มองว่า “ครั้งแรก” จะถือว่าเป็นพฤติกรรมส่วนตัวในฐานะมีอำนาจ แต่พอ “ครั้งต่อมา” มองว่ามันจะไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ได้เข้าไปดำเนินการ ตัดตอนปัญหา หรือว่าแม้แต่เราก็ไม่ได้มี ศูนย์อะไรที่จะดูแลอะไรแบบนี้..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>
<p>“เมื่อจังหวะที่มันเครียด มันล้า เมื่อจังหวะที่ตัวควบคุมมันอ่อนแรงลงแล้ว มันก็จะไหลขึ้นมา แล้วก็ทำให้ก่อเหตุหรือทำให้เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ได้ และในหลาย ๆ รายเมื่อแรงผลักดันจากข้างในมันมาเป็นครั้งคราว มันไม่ผ่านความจำค่ะ มันก็ไม่ได้เรียนรู้เนอะว่าครั้งนี้ไม่ควรทำ พอมีตัวกระตุ้นมาครั้งหน้าก็เอาใหม่ อาจารย์ว่าตรงนี้นั้นต้องกลับไปโน้มน้าวที่ต้องทำให้เกิดการ Learn”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>
<p>“...มันก็จะมียุทธวิธีที่ข่มขืน แต่ไม่เคยโดนจับกุม ซึ่งกลุ่มนี้เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เราอาจจะละเลย ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาดูด้วยซ้ำไป ทั้งเรื่องการข่มขืนแพนตัวเอง การข่มขืนคู่ชีวิต หรือข่มขืนผู้หญิงอื่น ๆ โดยเฉพาะที่เพิ่งเป็นข่าวเมื่อเร็ว ๆ นี้ ซึ่งอาจจะไม่เคยได้มีการแจ้งความเลย เส้นทางชีวิตเขาก็จะเป็นแนวนั้นไปก็คือการหลบเลี่ยงกฎหมายไปได้”</p> <p>“...ทำไปแล้วไม่ได้รับความผิดมันก็จะเพิ่มไปเป็นอะไรที่หนักหน่วงมากขึ้น แล้วพอหนักหน่วงขึ้นอย่างที่ยกสังคมเรามันไม่ได้ทำให้เขารู้สึกปลอดภัยที่จะออกมาขนาดนั้น มันก็อาจจะถูกปิดบังไว้ อีก เขาก็จะเรียนรู้ว่าเขาจะได้ความสุขความพอใจหรือได้ระบายความโกรธหรือแสดงอำนาจอะไรบางอย่าง จากที่เขาแบบว่า ลึก ๆ แล้วอาจจะรู้สึกไม่มั่นใจอะไรในตัวเองสักอย่าง พอเขาได้แสดงอำนาจไปกับจุดที่เขาทำได้ มันก็ทำให้เขาเรียนรู้ไปอีกว่า โอเค ตรงนี้มันทำได้ ทุกครั้งที่เขาทำ</p>

คำอ้างอิง
พฤติกรรมนี้ สิ่งที่เขาได้รับคือ reward มากกว่า มันก็จะมีแนวโน้มที่เขาจะกระทำซ้ำไปอีก” ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15
“คิดว่า 1 คือผู้เสียหายอับอาย 2 อาจจะมีการแบล็คเมลล์ด้วยหลักฐานถ่ายรูป ถ่ายคลิปอะไรเพื่อที่จะ ข่มขู่ 3 อาจจะเป็นเรื่องการข่มขู่ว่า ถ้าเอาไปบอกใครจะทำร้ายร่างกาย จะฆ่า จะอะไรอย่างนี้ค่ะ ผู้เสียหายก็จะเกิดความกลัวและความอาย จึงจะไม่กล้าบอกใคร” ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 5
“บางครอบครัวก็บอกว่าการข่มขืนเคลียร์กันได้ คุยกันได้ก็ไม่มีปัญหา อะไรอย่างเนี่ยนะค่ะ เขาก็ เลยยังทำพฤติกรรมแบบนี้เดิม ๆ ซ้ำ ๆ ด้วย หรือ (1) ญาติเขามาคุย แบบเป็นญาติ ๆ กัน (2) คิดว่า เตี้ยต่อไปไม่ทำอีก ให้อภัย คือคนไทยใจดี ให้อภัยค่ะ พอให้อภัยเสร็จ สุดท้ายก็มาทำซ้ำอีก ก็เลย ต้องคุยและทำความเข้าใจกับเขาว่า ถ้าเมื่อไหร่คุณไม่แจ้ง เขาก็คงคิดว่ามันทำได้เรื่อย ๆ” ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 6

จากตาราง 29 ประเด็นของการคงอยู่หรือความต่อเนื่องของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราที่
ได้จากการวิเคราะห์เรื่องเล่าจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่าเกิดจากสาเหตุที่หลายประการ โดยผู้ให้ข้อมูล
สำคัญทั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องกล่าวถึงประเด็นของ “ความต่อเนื่อง” ว่าเป็นผลจากการเรียนรู้
หรือประสบการณ์กระทำผิด เมื่อได้ลงมือกระทำผิดแล้วผู้กระทำผิดจะเกิดความชำนาญในการกลบ
เกลื่อน หรือหลบหนีการถูกจับกุม หรือข่มขู่เหยื่อ ทำให้เกิดความมั่นใจว่าไม่ถูกดำเนินคดีตั้งแต่ครั้ง
แรกที่ลงมือ ประกอบกับผลของการข่มขืนลดแรงขับทางเพศลง และตอบสนองความต้องการทาง
จิตใจในลักษณะต่าง ๆ เช่น การปลดปล่อยความรู้สึกทางลบ การแก้แค้นเหยื่อหรือการชดเชยปมติด
ค้าง การได้แสดงอำนาจ ทำให้เกิดวงจรความรู้สึกเป็นสุขหรือความพึงพอใจในฐานะแรงเสริมจากการ
ข่มขืนกระทำชำเรา นอกจากนี้ในผู้กระทำผิดซึ่งมีปัญหาสุขภาพจิต มีความโน้มเอียงของบุคลิกภาพที่
ผิดปกติ หรือความสนใจทางเพศที่ผิดปกตินั้น อาจจะมีการควบรวมกับปัจจัยทางจิตวิทยาหรือปัจจัย
ทางกายภาพอื่นเพิ่มเติม เช่น จินตนาการที่ผิดปกติ ความต้องการทางเพศที่สูงกว่าปกติ เป็นต้น

เมื่อผู้วิจัยถามถึงความรู้สึกที่มีต่อคดี ผู้ต้องขังรายที่ 2 กล่าวว่า “เป็นการกระทำผิดที่น่าอาย”
ในขณะที่ผู้ต้องขังรายที่ 1 กล่าวว่า “กฎหมายให้อำนาจผู้หญิงมากเกินไป” ส่วนผู้ต้องขังรายที่ 3
ปฏิเสธว่าเป็นการกระทำผิดโดยอ้างว่าเหยื่อให้ความยินยอม และญาติของเหยื่อต้องการแก้แค้นตน
ทำให้เห็นถึงจุดร่วมของผู้ต้องขังทั้งสามที่รับรู้ “ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเป็นสิ่งที่น่าอาย”

ดังนั้นจึงพยายามป้องกันตนเองโดยใช้ข้ออ้างหรือเหตุผลต่าง ๆ เพื่อลดทอนความรู้สึกผิดหรือความรู้สึกอับอาย รวมทั้งพยายามเปลี่ยนแปลงความหมายของการข่มขืนกระทำชำเราให้กลายเป็นการมีเพศสัมพันธ์โดยความยินยอม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายรายที่กล่าวถึงเทคนิคการแก้ตัวของผู้กระทำผิด เช่น

“คนที่ทำผิดนั้นก็เล่าว่าผู้หญิงน่าจะยอม เคยเหมือนกับมีใจให้กันมาก่อนอยู่แล้วอะไรอย่างนี้แหละค่ะ แต่ถ้าเป็นฝั่งของเหยื่อเล่าล่ะ เหยื่อเล่าว่าตอนนั้นนะที่มันได้ชัดเจนด้วย Action ที่ยิ่งใหญ่ เพราะรู้จักอยู่แล้วว่าผู้ชายคนนี้เป็นคนที่น่ากลัว แล้ววันนั้นสิ่งที่เขาพูดกับเหยื่อ ที่เหยื่อให้บันทึกลงไปก็คือเขาบอกว่า “ก็รู้ว่าเวลาพีโมโหเป็นยังไง” อันนี้คือสิ่งที่เหยื่อบอกว่าที่ไม่สามารถชัดเจนได้ ทั้ง ๆ ที่ไม่ยอม เพราะวากลัวมากกว่า กลัวว่าตัวเองจะเป็นอันตรายถึงขั้นชีวิตไหม หรือบาดเจ็บอะไรไปมากกว่านั้นรีเปล่า แต่พอมันไปฉายในมุมมองของผู้กระทำผิดนะ พอผู้หญิงไม่ได้ออก Action ชัดเจนอะไรมา เขาก็เลยพูดว่า “อ้อ นั่นแหละคือการยอม ไม่ใช่ การไม่ยอม”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15)

จึงกล่าวได้ว่ากระบวนการรู้คิดของผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราจะทำให้เหตุผลเข้าข้างตนเอง หรือบิดเบือนความคิดในลักษณะต่าง ๆ เช่น มองว่าการกระทำผิดของตนไม่ใช่การข่มขืนกระทำชำเราแต่เป็นการยินยอมมีเพศสัมพันธ์ร่วมกัน หรือมองว่าลูกควรเป็นของพ่อก่อนผู้ชายคนอื่นเป็นความคิดบิดเบือนเพื่อลดความรู้สึกผิดที่เกิดจากพฤติกรรมอันเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางสังคมของผู้กระทำผิด และเสริมให้ผู้กระทำผิดยังคงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาไว้เช่นเดิม

ในมุมมองปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ ความรู้สึกหวาดกลัวหรือความรู้สึกไร้ทางต่อต้านของเหยื่อภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเหยื่อและผู้กระทำผิด ทำให้เหยื่อไม่กล้าแจ้งความหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจมักเกิดขึ้นในความสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เช่น อำนาจในฐานะผู้ปกครอง เช่น ผู้กระทำผิดมีฐานะเป็นบิดาหรือบิดาเลี้ยงเกี่ยวข้องกับบาทในการหาเลี้ยงผู้กระทำผิด หรือเป็นครูอาจารย์ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในใจของเหยื่อมีมากขึ้นเพราะการเปิดเผยเรื่องดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของตนเองและอาจถูกประณามจากครอบครัว ความคับข้องใจที่เกิดขึ้นจากหน้าที่ของบุตรที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “กตัญญูและเนอร์คุณ” ทำให้มีความยากลำบากในการเปิดเผยเรื่องเล่าของผู้กระทำผิด นอกจากนี้ความร่วมมือในการปกปิดหรือกลบเกลื่อนการกระทำผิดจากสมาชิกในครอบครัว กรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นบิดาหรือเป็นพี่น้องของเหยื่อ มักเกิดการใกล้ชิดกันเองและทำให้การข่มขืนกระทำชำเราถูกปกปิดไว้ รวมถึงผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่มีอำนาจรัฐหรือ

อิทธิพลทางการเงิน (เช่น นักการเมือง ตำรวจ หรือทหาร หรือนักธุรกิจที่มีอำนาจ) และการข่มขู่โดยถ่ายคลิบัติโอไว้เพื่อให้เหยื่อจำยอม อำนาจที่กล่าวมาทั้งหมดส่งผลโดยตรงต่อความคิดและความรู้สึกของเหยื่อ เมื่อผู้เป็นเหยื่อตกเป็นฝ่ายที่รู้สึกด้อย ไร้อำนาจ และรู้สึกสิ้นไร้ความหวังในการเรียกร้องความเป็นธรรม ทำให้การร้องเรียนไม่เกิดขึ้น และผู้กระทำผิดจะเรียนรู้ที่จะใช้วิธีการเดิมในการกระทำผิดอย่างต่อเนื่อง ในประเด็นของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้นทางคือพนักงานสอบสวน ซึ่งมีหน้าที่นำตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี หากไม่สามารถดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดได้ ย่อมทำให้ความเชื่อมั่นของเหยื่อที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมลดน้อยลง เช่นเดียวกับกระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริงที่ขาดความละเอียดอ่อนหรือใช้คำถามโดยขาดความระมัดระวัง เป็นอีกเหตุผลที่ทำให้เหยื่อไม่นำตนเองเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและทำให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสในการกระทำผิดอย่างต่อเนื่อง

ในกรณีผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับการตรวจวินิจฉัยทางจิตเวช ไม่ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูขณะอยู่ในเรือนจำ แม้ปล่อยตัวจากเรือนจำจะมีแนวโน้มที่พฤติกรรมซ้ำกระทำซ้ำเราต่อเนื่องหรือกระทำผิดซ้ำซากได้ ซึ่งยืนยันโดยการวิจัยของ Hanson and Morton-Bourgon (2005) ที่ทำการวิเคราะห์อภิमानเกี่ยวกับลักษณะของผู้กระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศ พบว่าตัวแปรสำคัญในการพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศคือความสนใจทางเพศที่ผิดปกติและบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม ทั้งสองตัวแปรมียุทธศาสตร์ทั้งในวัยรุ่นและผู้ใหญ่ และการศึกษาเดียวกันนี้ยังชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้เริ่มต้นกระทำผิดกับปัจจัยที่ทำให้การกระทำผิดคงอยู่อาจไม่ใช่ปัจจัยเดียวกัน และพบว่าผู้กระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศมีวิถีชีวิตที่ไม่มั่นคง มีรูปแบบการใช้ชีวิตแบบต่อต้านสังคม และมีความคิดวนซ้ำเกี่ยวกับจินตนาการทางเพศที่ผิดปกติ และมีหลักฐานที่แสดงว่าผู้กระทำผิดทางเพศมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อความเครียดผ่านกิจกรรมทางเพศและจินตนาการมากกว่าผู้กระทำผิดกลุ่มอื่น

แม้ว่าข้อค้นพบจากการวิจัยนี้จะระบุเหตุการณ์และปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืนกระทำชำเราที่นำไปสู่การเริ่มต้นและการคงอยู่ได้ในระดับหนึ่ง โดยอาศัยทั้งเรื่องเล่าและการถักทอข้อมูลจากงานวิจัยและทฤษฎีมาผสมผสานกันจนเห็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทัศนของอาชญาวิทยาเส้นทางชีวิต แต่ข้อจำกัดของการวิจัยคือการที่ยังไม่สามารถระบุจำนวนหรือความเข้มข้นของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยกระตุ้น รวมทั้งปัจจัยคงอยู่ที่มีความชัดเจนได้ เนื่องจากความเป็นปัจเจกของผู้กระทำผิดแต่ละคน ส่งผลให้พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราของแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ทั้งรูปแบบการเริ่มต้น อายุที่เริ่มต้น ความรุนแรงของการกระทำ และการคงอยู่ (หรือความต่อเนื่อง) ของการกระทำผิด นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังขาดมุมมองของปัจจัยป้องกัน (protective factor) ที่บุคคลนั้นมี เช่น แรง

สนับสนุนทางสังคมอย่างครบถ้วน เพื่อน ครู ศาสนา การได้รับการศึกษา หรือมีทักษะทางสังคม บางอย่าง เป็นต้น ซึ่งอาจช่วยลดโอกาสเสี่ยงหรือชะลอการกระทำผิดลงได้ แม้ว่าจะไม่สามารถลดปัจจัยเสี่ยงหรือทำให้ปัจจัยเสี่ยงหายไปได้ก็ตาม แต่เป็นสิ่งที่การศึกษาครั้งต่อไปควรให้ความสนใจ

4.5 แนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

แนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง เป็นผลผลิตทางความคิดจากประสบการณ์ ทฤษฎี และงานวิจัย ซึ่งผ่านการบอกเล่าจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในส่วนของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ต้องขัง โดยผู้วิจัยนำเสนอเป็นประเด็น พร้อมอภิปรายดังนี้

4.5.1 แนวทางป้องกันพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์เรื่องเล่า ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการตัดวงจรการสัมผัสปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การกระทำผิด ดังนี้

4.5.1.1 การลดปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว

การป้องกันก่อนเกิดปัญหาเริ่มต้นจากการลดโอกาสที่ชีวิตของเด็กจะสัมผัสกับปัจจัยเสี่ยง โดยคำอ้างอิงจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เน้นย้ำความสำคัญของครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดเด็กที่สุด การลดปัจจัยเสี่ยงในครอบครัวให้ผลทั้งการลดความเสี่ยงต่อการเป็นผู้กระทำผิด รวมทั้งการตกเป็นเหยื่อการกระทำผิด ซึ่งแสดงดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 30 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการลดปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว

คำอ้างอิง
<p>“ต้นเหตุคือครอบครัวสำคัญที่สุด เราจะทำอย่างไรให้เด็กพวกนี้ผ่านกระบวนการ Socialization มามีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว พ่อแม่ปลูกฝังค่านิยม ทักษะคติ พวก Norm ที่เราเรียนกัน มา พวกจารีต วิถีประชา อะไรพวกนี้ให้มันเข้มแข็ง”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>
<p>“พี่ขออนุญาตยกตัวอย่าง นักดนตรีคนหนึ่ง ทำไมเขาถึงถูกประณามในโลกโซเชียล ในเรื่องของ sexual harassment เพราะลูกเขาโตแล้ว ความไม่ระวังหรือความมีขอบเขตนะ เพราะงั้นเรื่องการป้องกันมันคือเรื่องของขอบเขตนะ อย่างเช่น แม่ต้องรู้ แม่ต้องพยายามมอง พ่อต้องรู้ ต้องพยายาม separate ตัวเอง สร้างขอบเขต นี่คือในครอบครัว”</p> <p>“..และสิ่งที่แม่ต้องพึงระวังที่สุดคือพ่อเลี้ยง แม่คุณจะรักเขามาก พ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยง สถิติข่มขืน</p>

คำอ้างอิง
<p>กระทำซ้ำเราสูงที่สุด เพราะฉะนั้นความรู้ตรงนี้ คนเป็นแม่ต้องได้ เมื่อไหร่ก็ตามที่ลูกไปกับพ่อ คุณต้องไม่ไว้วางใจญาติพี่น้องในครอบครัวที่เป็นผู้ชายด้วย เพราะฉะนั้นคุณต้องเรียนรู้เรื่องพวกนี้ เครื่องมือตัวนั้นคือการสร้างองค์ความรู้ของแม่ของฝ่ายผู้หญิงและฝ่ายผู้ชาย”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4</p>
<p>“คนกระทำความผิดในลักษณะนี้ส่วนมากก็จะเป็นคนที่พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแล ปล่อยปละละเลยอย่าง ที่ข้อแรก ที่พี่เคยบอกไปแล้ว ในเมื่อมันเป็นแบบนี้ เราก็ต้องกลับมาดูว่าเรามีเวลาให้ลูก สั่งสอน ลูกมากน้อยแค่ไหน ให้ความสนใจว่าทุกวันนี้เขาคบเพื่อนแบบไหน ใช้เวลาในบ้านกับใคร ทำอะไรบ้าง เข้าถึงสื่อแบบไหนบ้าง มีการ monitor สื่อของลูกไหม”</p> <p>“ลูกของเราเป็นผู้หญิงหรือแม้แต่เป็นผู้ชายเองอยู่ในจุดที่ฝากให้กับคนอื่นที่ไม่ใช่คนที่เราไว้ใจดูแล อย่างนั้นนะ ก็มีโอกาเสี่ยงที่บุตรหลานของเราอาจจะตกเป็นผู้ถูกระทำภายใต้การสบโอกาสของ คนอื่นก็เป็นได้ เพราะฉะนั้นการ Monitor กันและกัน หรือแม้แต่การ Monitor ลูกของตัวเองว่าลูก เนี่ยมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปไหม อันนี้เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญและให้ความสนใจ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“..เผอิญว่าช่วงนี้ทำวิจัยเรื่องเครื่องมือป้องกันการข่มขืนในครอบครัว เพราะมันขอ start เรื่อง ครอบครัวก่อน ก็คือได้ศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่ในต่างประเทศจะเห็นชัด เขาบอกเลยว่าเรื่องของการ Protect safety zone จะต้องสอนให้เด็กรู้จักสงวนสิทธิ์ในอวัยวะของตนเอง และสงวนสิทธิ์ในอวัยวะของผู้อื่น ให้รู้ว่าเรานะ เมื่อมีคนที่จะเข้ามาจะต้องมีขอบเขตแค่ไหน และในขณะที่เดียวกันมันเป็นสองทางนะไม่ใช่เรา save ตัวเองแต่เราไปทำกับคนอื่น ต้องเซฟตัวเอง ว่าทั้งผู้ชายทั้งผู้หญิง แต่ว่า save กันไปคนละแบบ แต่ว่าถ้าเป็นผู้ชาย เราต้องรู้ว่าเราต้องไม่ไป ล่วงเกินสิทธิ์ในอวัยวะสงวนของเพศตรงข้าม..”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>
<p>“ถ้าถอยไปอีกนะในเรื่องของการเลี้ยงดู ถ้ามี Evidence มากเพียงพอว่าครอบครัวแบบนี้เสี่ยงอย่าง นี้ละคะ เราไป Target ที่ครอบครัวอย่างนี้เลยคะ ลงไปทำงานกับครอบครัว ลงไปทำงานกับชุมชน ลงไปเสริมตรงนี้แก้ได้หลายเรื่อง หลายโรคเลยทีเดียวนะ ในแง่ของการป้องกันแล้วนะ เราอาจจะต้อง ทำเชิงรุกแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นทุกวันนี้คนก็ทำเชิงรุกกันเยอะนะ แต่สิ่งที่มันขาด และอาจารย์คิดว่ามันขาด อย่างแรงคือขาดองค์ความรู้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>

จากตาราง 30 คำอ้างอิงได้สะท้อนถึงความสำคัญของการป้องกันระดับปฐมภูมิที่ให้ความสำคัญกับครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมแรกในชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมเริ่มต้นจากครอบครัว ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีความเคารพให้เกียรติผู้อื่น การใช้เวลาเพื่อกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด การจัดการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กตั้งแต่ยังไม่ร้ายแรง การช่วยให้เรียนรู้ถึงวิธีการดูแลตนเอง จึงมีความสำคัญต่อการสร้างแบบแผนพฤติกรรมของบุคคล และป้องกันเด็กพัฒนาไปสู่การเป็นผู้กระทำผิด บุคคลที่เป็นกุญแจสำคัญของการป้องกันในระดับปฐมภูมิคือผู้ปกครองผู้ทำหน้าที่ปกป้องเด็กจากการล่วงละเมิดของบุคคลภายนอกและภายในครอบครัวเอง การป้องกันการสัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงในระยะเริ่มแรกของชีวิตจากการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับ (Lilly et al., 2015) ที่ระบุว่าทฤษฎีเส้นทางชีวิตและพัฒนาการให้ความสำคัญกับการป้องกันการกระทำผิดต่อเนื่องหรืออาชญากรรมอาชีพตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้นการให้ปัจจัยแทรกแซงในระยะเริ่มแรก (early intervention) จึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการป้องกันการกระทำผิด โดยมุ่งเน้นในประเด็นของการฝึกทักษะผู้ปกครอง การพัฒนากระบวนการรู้คิดในเด็ก และการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมในระยะเริ่มแรกจะช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มปัจจัยป้องกันที่สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้เด็ก

สำหรับประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐหลายภาคส่วนที่มีบทบาทในการผลักดันการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว เช่น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมสุขภาพจิต กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน องค์กร รวมทั้งมูลนิธิต่าง ๆ ดังนั้นการป้องกันไม่ให้เด็กคนหนึ่งเติบโตไปสู่การเป็นผู้กระทำผิด จึงต้องอาศัยการทำงานแบบเครือข่ายของหน่วยงานที่มีภารกิจใกล้เคียงกันทั้งภาครัฐและเอกชน โดยกำหนดนโยบายร่วมกันเพื่อส่งต่อปัจจัยแทรกแซงในระยะเริ่มแรกสำหรับลดปัจจัยเสี่ยงในครอบครัว เช่น การจัดให้มีโปรแกรมอบรมทักษะพ่อแม่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรให้เติบโตมาโดยมีสุขภาพจิตสมบูรณ์ ทักษะการจัดการกับความโกรธ ทักษะการจัดการกับปัญหา ซึ่งเน้นการให้ผู้ปกครองเข้าถึงได้ เช่น ให้ความรู้พ่อแม่หรือผู้ปกครองตั้งแต่ขณะมารดาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลหรือการติดตามพัฒนาการแรกคลอด รวมทั้งการจัดอบรมในชุมชน จะส่งผลให้ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กทราบถึงแนวทางการอบรมเลี้ยงดู การจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือการเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้ยังสามารถสำรวจศักยภาพครอบครัว และรวมทั้งป้องกันการทารุณกรรมเด็กตั้งแต่เริ่มต้น

4.5.1.2 การสร้างและทำให้เด็กคงอยู่ในระบบการศึกษาที่ปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมลำดับต่อมาจากครอบครัวและชุมชน ซึ่งเด็กจะต้องเข้าไปใช้เรียนรู้พัฒนาทักษะทางวิชาการและอาชีพ คำอ้างอิงที่ประกอบสร้างแก่นสาระนี้ เกี่ยวข้องกับการทำให้เด็กคงอยู่ในระบบการศึกษาที่ปลอดภัย ดังนี้

ตาราง 31 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการสร้างและทำให้เด็กคงอยู่ในระบบการศึกษาที่ปลอดภัย

คำอ้างอิง
<p>“ปัจจัยสังคมก็ใช่ ปัจจัยทางการศึกษาก็ใช่ แต่มันไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เขาทำผิด แต่มันเป็นสาเหตุที่ทำให้เขากลับมามีชีวิตที่ดีได้ เพราะว่าการมีชีวิตอยู่ในสังคม ถ้าเราเป็นสมัยก่อนมนุษย์ถ้าเราอาจจะต้องการคนมีกล้ามเนื้อที่ใหญ่โตแล้วก็วิ่งเร็ว ๆ แบบนี้ถึงจะรอด แต่ตอนนี้อยู่ที่ประเทศแบบนี้มันก็ต้องมีการศึกษา มันต้องมีอาชีพ ทักษะอะไรบางอย่างที่จะรับจ้างได้เงินมาเลี้ยงตัว ไม่ใช่ไปเก็บขวดขายแล้วก็เดินผ่านหน้าบ้านคนอื่นแล้วก็เห็นเด็กแล้ว นึกออกไหม ก็เห็นขึ้นมา”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“บางทีมันอาจจะ.. พฤติกรรมที่เกิดจากการไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนเรื่องทางเพศที่ถูกต้อง คืออย่างบ้านเราเลยนะเวลาเราเรียนเรื่องเพศศึกษาหรือว่าโรงเรียนสอนเรื่องเพศศึกษาเด็กนะที่โรงเรียนเขาจะสอนแค่เรื่องการป้องกันโรคติดต่อ แต่จริง ๆ แล้ว คือการสอนเพศศึกษาที่ถูกต้องมันควรจะสอนครอบคลุมถึงเรื่องการให้เกียรติอีกฝ่ายด้วยหรือคุณอนของเราด้วย คือเด็กหลายคนไม่เข้าใจว่าคำว่า “ข่มขืน” มันรวมถึงการข่มขืนที่อีกฝ่ายไม่ได้ยินยอมนะ พูดว่ายังงี้ดี คือมันไม่เหมือนในละครนะ ที่ว่าจะต้องมีการแบบข่มขืนใจ ชิงพิด ตบตี ถึงจะเรียกว่าการข่มขืน จริง ๆ การข่มขืนคือการที่อีกฝ่ายไม่ได้ Give consent คือหลาย ๆ คนไม่เข้าใจว่านี่แหละคือการข่มขืนแล้ว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
<p>“..การที่เขาไปข่มขืนกระทำชำเรา มันอาจจะเป็นเพราะว่า บางทีเขา “ว่าง” ไม่ได้ทำงาน ว่างงาน คือคนทำงานตื่นเช้าก็ต้องมาทำงานใช่ไหม หัวสมองเราก็ไปคิดเรื่องงานเรื่องการ เราก็จะไม่ได้ไปคิดว่าจะไปข่มขืนใคร บางครั้งนี่ว่างแล้วมันนั่งเฉย ๆ อย่างนี้ สมมติว่าเด็ก Drop out school คือไม่ได้เรียนต่อแล้ว และอยู่บ้านเฉย ๆ ดูวิดีโอ ดูคอมพิวเตอร์ไป คือ การว่าง นี่มันทำให้เกิดอาการแบบ.. ทำอะไรก็ได้ ใช่ไหม? เพราะฉะนั้นเนี่ย ต้องไม่ให้ว่าง กรมราชทัณฑ์ก็ต้องอาจจะไปทำเรื่องการฝึกอาชีพ ต้องไม่ให้เขาว่าง ก็คือต้องมีอาชีพที่จะทำ เพราะว่าเหมือนกับเปลี่ยนหัวคิดออกไป ไม่ใช่ไปหมกมุ่นกับเรื่องทางเพศ ก็คือให้มาหมกมุ่นกับเรื่องการทำงาน การฝึกอาชีพ สอนให้มันมีสมาธิ บางอย่าง แล้วหลังจากนั้นก็ให้ไปทำงานหลังพ้นโทษอะไรอย่างนี้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>

คำอ้างอิง
<p>“เริ่มต้นเลยคือ education สำคัญมาก แบบเรายังตั้งคำถามกับระบบการศึกษาอยู่ ทำไมมันถึงมีคนกระเด็นออกจากระบบเยอะจังเลย”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15</p>
<p>“ควรจะสอนในชั้นเรียนเลย เรื่องการใช้ชีวิตในสังคมนะ คือใช้ชีวิตยังไงให้ปลอดภัย ตัวเราเองก็ปลอดภัยและเราไม่ไปละเมิดสิทธิ์คนอื่น อาจะยกเคสตัวอย่างอะไรมาสอนเด็กก็ได้ เช่น จอดรถขวางหน้าบ้านเพื่อนเนียทำได้ไหม หรือการทิ้งขยะ แต่อันนี้ควรเน้นในเรื่องของเนื้อตัวร่างกาย สิทธิเสรีภาพเรื่องเกี่ยวกับทางเพศ การไม่ไปละเมิดสิทธิของคนอื่นอะไรอย่างนี้นะคะ อันนี้เป็นในกลุ่มของเหยื่อนะคะ ส่วนในกลุ่มของผู้กระทำความผิดนะคะ ปกติเราจะไม่รู้ว่าเขามีทัศนคติหรือพฤติกรรมในด้านนี้ยังไง จนกว่าเขาจะลงมือทำถึงรู้ว่าเขาผิดปกติ ถึงรู้ว่าเขาเป็นอาชญากร”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 4</p>

จากคำอ้างอิงตามตาราง 31 มุ่งเน้นแนวทางการป้องกันที่การสร้างระบบการศึกษาที่ทำให้เด็กคงอยู่ในระบบอย่างปลอดภัย ทั้งการทำให้โรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและไม่ถูกคุกคามทั้งจากเพื่อนนักเรียนหรือบุคลากรในสถานศึกษา และการมีหลักสูตรหรือการเรียนการสอนที่ปลูกฝังเรื่องการเคารพสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของผู้อื่น หลักของความยินยอม การเรียนรู้การขอความช่วยเหลือเมื่อเผชิญสถานการณ์เสี่ยง เป็นต้น นอกจากนี้การอยู่ในระบบการศึกษาเกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีทักษะทางอาชีพซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่นำบุคคลนั้นไปสู่การมีชีวิตที่ดีได้

จากข้อสรุปนี้ให้ความสำคัญกับบทบาทในการรักษาเด็กไว้ในระบบการศึกษา ดังนั้นระบบของสถานศึกษาจึงต้องเอื้อให้เด็กเข้าสู่ระบบโดยไม่ให้ความยากจนมาเป็นอุปสรรคของการศึกษา และทำให้สถานศึกษามีความปลอดภัย มีบุคลากรมืออาชีพและเหมาะสม มีหลักสูตรที่สร้างศักยภาพให้เด็กรู้เท่าทันและป้องกันตัวเองจากการตกเป็นเหยื่อ การขอความช่วยเหลือเมื่อเผชิญกับภาวะเสี่ยง รวมทั้งการเคารพและให้เกียรติผู้อื่นที่จะนำไปสู่การป้องกันการละเมิดผู้อื่นและการตกเป็นเหยื่อ ซึ่งการศึกษาของ Gleditsch et al. (2022) มีข้อสรุปว่าการศึกษาช่วยพัฒนาต้นทุนมนุษย์ด้านความมั่นคงส่วนบุคคล และให้ประโยชน์ต่อสังคมโดยลดอาชญากรรมในภาพรวมลงได้ จากการศึกษาที่ประเทศเม็กซิโกได้ใช้นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ แต่ให้ผลข้างเคียงที่คาดไม่ถึงในเรื่องการลดอาชญากรรมรุนแรงและการฆาตกรรมลง ดังนั้นการลงทุนด้านการศึกษาและทำให้การศึกษาเข้าถึงบุคคลทุกระดับ จึงให้ผลต่อการลดอาชญากรรมของประเทศลงได้

แม้ว่าประเทศไทยจะมีนโยบายเรียนฟรี 12 ปีตั้งแต่ปี 2540 แต่ความยากจนยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เด็กไทยหลุดออกจากระบบการศึกษากลางคัน เนื่องจากการศึกษาเป็นภาระของครอบครัวที่มีรายได้น้อยทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าเครื่องแบบนักเรียน อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงขึ้นทุกปี (กองบรรณาธิการ The101.world, 2564) ดังนั้นการป้องกันเด็กหลุดออกจากระบบจึงเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ภาครัฐต้องสนับสนุนงบประมาณให้ครอบคลุมสภาพปัญหาจึงนำไปสู่ทางออกของปัญหาได้ ในส่วนของการสร้างชุดความรู้เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อและป้องกันการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้กระทำผิด สำหรับประเทศไทยซึ่งระบบการศึกษามีหลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบและทิศทางสำหรับพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้เด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเป็นต้นทุนที่สำคัญและเป็นช่องทางสำคัญในการกระจายองค์ความรู้ในประเด็นของการเคารพสิทธิของกันและกัน สิทธิในเนื้อตัวร่างกาย ทัศนคติที่เหมาะสมทางเพศ หากถูกผลักดันให้อยู่ในหลักสูตรแกนกลางเหมือนเช่นความรู้ทางวิชาการเด็กส่วนใหญ่ของประเทศจะได้พัฒนาทักษะชีวิตและลดปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดลงได้ อย่างไรก็ตามกระทรวงศึกษาธิการต้องเสริมสร้างบทบาทเชิงรุกเพื่อผลักดันองค์ความรู้ให้เข้าถึงกลุ่มด้อยโอกาส ยากจน เด็กต่างด้าว ให้มีช่องทางเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง เพราะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อาจพัฒนาไปเป็นผู้กระทำผิดได้

4.5.1.3 การสร้างระบบป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและความผิดปกติทางบุคลิกภาพ

การที่บุคคลหนึ่งพัฒนาไปสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในการข่มขืนกระทำชำเรา วิถีชีวิตของบุคคลนั้นได้รับปัจจัยเสี่ยงจากการดำเนินชีวิตในสังคม ทั้งปัจจัยเสี่ยงภายในและภายนอก ดังนั้นการป้องกันจึงต้องมีระบบป้องกันบริการด้านสุขภาพจิต ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 32 การสร้างระบบป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและความผิดปกติทางบุคลิกภาพ

คำอ้างอิง
“ในประเทศไทยเนี่ยเรายังไม่ค่อยมีความเข้าใจตรงเท่าไร เพราะนั่นก็คือเวลามีคนมีปัญหา แล้วคนที่ใครเด็กส่วนมากเนี่ยอายุเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ คือช่วง 14-15 ก็เริ่มรู้ตัวแล้วนะว่าตัวเองชอบเด็ก แต่เขาอาจจะไม่รู้ว่าตัวเองเป็นอะไร เขาชอบอยู่กับเด็กแล้วมีความสุขแต่พออาจจะมีโอกาสหรือมีเรื่องของการเห็นภาพที่ไม่เหมาะสมตั้งแต่วัยเด็กก็อยากทดลอง อยากรู้และอยากลองทำกับเด็กก็ได้ ก็มีวัยรุ่นที่ทำกับเด็กเล็กก็มีลูกใหม่ แต่พอโตขึ้นเรื่อย ๆ กลายเป็นว่าสิ่งที่เขาพึงใจกลายเป็นสิ่งที่คนอื่นเขาขี้หมดเลย เขาก็เลยรู้สึกว้า เฮ้ย มันเป็นเรื่องที่ไม่กล้าไปหาหมอไง แต่ในต่างประเทศเนี่ย เขาบอกได้เลยว่าถ้าคุณเป็นแบบนี้ มันก็แค่เป็นความเบี่ยงเบนบางอย่าง คุณก็แค่มาหานักจิตวิทยา มาหาจิตแพทย์ มาเข้ากลุ่ม แล้วก็มาคุยกันซิว่าคุณเป็นยังไง มันเดือดร้อนอะไรบ้าง แล้วคุณต้องทำตัว

คำอ้างอิง
<p>ยังงใจให้คณยังคงใช้ชีวิตอยู่ได้ ไปทำงานหาเงินได้ โดยที่ไม่ต้องทำผิดกฎหมายเนี่ยทำยังไง คือเป็นไปได้ รับได้ แต่อย่าไป Act out อย่างนี้ ในต่างประเทศเนี่ยเขาทำแล้ว การไป Counseling กับจิตแพทย์ แล้วบอกว่าผมขอกินยาเพราะผมอยากทำอะไรกับเด็กเนี่ย อันนี้คือเขาไม่ได้ Alert ตำรวจนะ เขาถือว่าเป็นการดี เปิดโอกาส เพราะงั้น DSM ก็เลยเขียนไว้ว่ามันเป็น Preference ซึ่งเขาก็ยืนยันว่า ไม่ใช่ว่าคนที่เป็น Pedophile จะเป็นคนที่เลวทุกคน”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“มันก็จะมึบางจุดที่เมื่อไปทำงานแล้วเกิดความเครียด ขนาดเราเองทำงานยังมีความเครียด เขาจะรู้ว่าถ้าเขามีความเครียดแล้วจะต้องไปที่ร้านกาแฟแห่งหนึ่งซึ่งเป็นจุดที่รู้จักกัน คือข้างหน้าจะเป็นร้านกาแฟและขายเบเกอรี่ที่ทำมาจากคุนยที่เขาบ้าบัดนะคะ แต่ข้างหลังเนี่ยจะเป็นห้องประมาณ 3-4 ห้อง เป็นเหมือนห้อง Counseling นะคะ คืออย่างน้อยช่วงที่เขาเข้ามาในร้านเนี่ย เขาจะได้มาเจอเพื่อน คือทุกคนจะรู้ว่าถ้ามีปัญหาแบบนี้จะมานั่ง เขาอาจจะเจอเพื่อนที่มีปัญหาแล้วมาแลกเปลี่ยนกันตั้งแต่ข้างหน้า หรือคุณรู้ว่าทุกวันศุกร์ก็จะมีนักจิตวิทยา มา Counseling เมื่อคุณไม่ไหวแล้ว ฉันทไม่ไหวแล้ว สมมติว่าฉันอยากจะไปชมขึ้นแล้ว ฉันทจะทำยังไงที่จะยับยั้งจิตใจ ก็เข้ามาหานักจิตวิทยา Counseling เพื่อที่จะ slow down ลง สงบลง นั่นคือวิธีการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง แต่จะบอกว่าบ้านเรายังไม่มี อย่างบางทีในต่างประเทศเนี่ยเขาจะตั้งไว้ยูในแบบ.. เช่น สถานที่อย่างสยามสแควร์ อะไรอย่างนี้เลย ใจกลางเมืองเลย walk-in เข้าไปได้ตลอด แต่อาจจจะอยู่ชั้น 2 ให้คุณรู้ว่าถ้าไม่ไหวให้ขึ้นไปชั้น 2 หรือถ้าพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เขาก็จะชวนขึ้นไปคุยกับนักจิต อันนี้มันก็เป็นภาคกั๊ง NGO กับภาครัฐรวมกันแหละ คือภาครัฐจะต้อง support”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>
<p>“การป้องกันพฤติกรรมชมขึ้นกระทำชำเรา จึงต้องเริ่มที่ตัวผู้ต้องช้งก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งต้องมีการประเมินว่า ผู้ต้องช้งที่มีพฤติกรรมกระทำผิดดังกล่าว มีอาการทางจิตเวชหรือมีบุคลิกภาพผิดปกติหรือไม่ หากมีอาการทางจิตเวช ต้องมีการใช้มาตรการทางการแพทย์ในการบำบัดรักษา ก่อน หากผู้ต้องช้งยังมีอาการความเจ็บป่วยทางร่างกายจิตใจอยู่ แม้จะได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ ก็มีโอกาสหรือมี ความเสี่ยงที่จะหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกได้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>
<p>“ปรับเปลี่ยนทัศนคติของทุกคน การที่ไปพบจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาไม่ใช่เรื่องน่าอาย คนเหล่านี้เวลามีปัญหาเขาไม่กล้าไปง สมมติว่าที่ถูกชมขึ้น แล้วเกิดความทุกข์ใจไม่รู้อจะคุยอะไรกับใคร ถ้าเป็นฝรั่งเขาจะโทรไปหาจิตแพทย์นะ แต่ถ้าเป็นคนไทยเนี่ยเขาเก็บกดไว้กระทั่งตัวเองเป็นผู้ร้ายเอง”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 3</p>

จากตาราง 32 ข้อค้นพบที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมุ่งเน้นการป้องกันกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มของความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ ให้เข้ามาสู่ระบบการดูแลที่เหมาะสม ได้รับความรู้และทักษะสำหรับในการจัดการกับความต้องการของตนเองให้อยู่ในทางที่สังคมยอมรับ เพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำ ความผิด ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านสุขภาพจิต จึงควรมีนโยบายขยายช่องทาง เข้าถึงบริการด้านสุขภาพจิตที่เฉพาะเจาะจงกับบุคคลที่มีความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ รวมทั้งการให้ ความรู้แก่สังคมเพื่อลดการตีตราหรือลดอุปสรรคในการเข้าสู่ระบบดูแลด้านสุขภาพจิต

หน่วยงานในภาครัฐ เช่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง กระทรวงศึกษาธิการ ควรพัฒนาระบบการคัดกรอง และดูแลกลุ่มเสี่ยงที่มีความเปราะบางทาง สุขภาพจิตและบุคลิกภาพเชิงรุก โดยมุ่งเน้นกลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มที่มีประวัติการถูกล่วงละเมิด หรืออยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่มีความรุนแรงให้เข้าสู่ระบบการคัดกรองและดูแลด้านสุขภาพจิต ซึ่งจากการวิจัยของ Piché et al. (2018) ที่ศึกษาชายที่ถูกจับกุมตัวในคดีทางเพศ พบว่าผู้กระทำผิดส่วนใหญ่สนใจและ เชื่อว่าการโปรแกรมแทรกแซงเชิงป้องกัน (preventative interventions) ทั้งในรูปแบบของการ บำบัดรายบุคคลและรายกลุ่มจะเป็นประโยชน์กับตน แต่ไม่สามารถหาช่องทางเข้าถึงระบบการดูแลได้ และหวาดกลัวการถูกจับกุมจากความพยายามค้นหาช่องทางรับบริการดังกล่าว ดังนั้นจึงควรพัฒนา โปรแกรมเชิงป้องกัน และการให้ข้อมูลในวงกว้างสำหรับการเข้าถึงระบบบริการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ ป้องกันการกระทำผิดทางเพศแก่สังคม

4.5.1.4 การสร้างความตระหนักทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดและการตก เป็นเหยื่อ

การป้องกันการข่มขืนกระทำชำเราโดยสร้างความตระหนักแก่สังคมในประเด็นของการลด ความเสี่ยงต่อการกระทำผิด ควบคู่กับการลดโอกาสในการตกเป็นเหยื่อ ประกอบด้วยคำอ้างอิง ดังนี้ ตาราง 33 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการสร้างความรู้ความตระหนักทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการกระทำ ผิดและการตกเป็นเหยื่อ

คำอ้างอิง
“ก็สังคมวัฒนธรรมบ้านเราก็ต้องตระหนักประเด็นตรงนี้เพิ่มมากขึ้น แล้วก็มีการรณรงค์และทำให้ ทุกคนมองเห็นความสำคัญของการเคารพในตนเองและเคารพคนอื่นด้วย การให้เกียรติซึ่ง กันและกันนะคะ ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็ไม่ไปละเมิดอีกฝ่ายหนึ่งก่อน”
“มันเหมือนจะมีการออกกฎหมายให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะแจ้งเหตุอย่าง พรบ.คุ้มครอง

คำอ้างอิง
<p>ผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวเนี่ย เขากำหนดว่าผู้พบเห็นเหตุการณ์สามารถแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทุกวิถีทางทั้งโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ แล้วก็ให้ความคุ้มครองด้วยว่าถ้าแจ้งโดยมีเจตนาที่บริสุทธิ์ก็จะได้รับการคุ้มครองเมื่อถูกฟ้องร้อง แต่ว่าบ้านเราทำไมต้องกำหนดเป็นกฎหมายละ ทำไมทุกคนไม่ตระหนักในส่วนตรงนี้ ว่าถ้ามันมีเหตุเกิดขึ้นเราควรที่จะต้องช่วยเหลือกัน เหมือนกับที่บอกว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันแล้วก็ Awareness ส่วนนี้นะคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3</p>
<p>“ต้องรู้ว่าจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไรกับบุคคลอื่น ทั้งในด้าน Physical และ Verbal เพื่อจะไม่เป็นการ Harass บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการลดพฤติกรรม Harass ได้เนี่ย เมื่อลดพฤติกรรมเล็กได้ พฤติกรรมใหญ่ก็จะไม่ตามมา เพราะฉะนั้นถ้าเขาเรียนรู้ที่จะให้เกียรติบุคคลอื่น เขาก็จะไม่ละเมิดบุคคลอื่น ไม่ว่าจะทางกาย วาจา หรือแม้แต่ Sexual นะคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“อีกทางนึงมันก็ให้การป้องกันที่ดีคือการให้ความรู้กับสังคมด้วยเนอะ เพราะสังคมเห็นก็จะเริ่มแยกออกว่า ถ้ามาแบบนี้ ตบแล้วจูบ แล้วทีหลังจะตี ต้องระวังดี ๆ นะ อันนี้เรากำลังเจอกับอะไรอยู่ มัน เป็น Serial raper หรือเปล่า หรือเขาเป็นแบบนี้เขาไม่ได้หายด้วยตัวเองเนอะต้อง encourage ให้เขา หรือช่วยกันสร้างเงื่อนไขว่าแบบไหนได้ แบบไหนไม่ได้แบบนี้ อาจารย์ว่าความรู้-การตระหนักรู้เนี่ย เป็นสองขั้นแรกที่ช่วยในเรื่องของการป้องกันและเยียวยา แล้วอาจารย์ก็ยังเชื่อว่าการ Educate คนและสังคมในเรื่องนี้มีส่วนสำคัญมาก ๆ แล้วมันช่วยทำให้ลดคนที่กระทำผิด”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>
<p>“ในทุกที่มันก็มี system ของมันเอง มีระบบเชิงอำนาจของมันเอง เพราะฉะนั้นถ้าระบบมันดีเนี่ย จะทำให้ผู้กระทำผิดมันอยู่ในระบบดี ๆ ยาก สุดท้ายถ้าเขาไม่ปรับตัว เขาก็ต้องกระเด็นออกไปจากระบบ มันก็จะทำให้คนดี ๆ อย่างน้อยก็ปลอดภัยได้ แต่พอเป็นเรื่องระบบ บางทีเราจะปล่อยให้คนที่อยู่ข้างบนมาคิดระบบให้ มันใช้เวลานานมาก ก็สร้างระบบยาก มันก็เลยมีอีกเรื่องหนึ่ง คือการทำให้คนหันมาเคารพกฎหมายมากขึ้น แต่มันไม่ใช่การป้อนว่ากฎหมายคืออย่างนั้นอย่างนี้ แต่มันคือ การที่ทำให้เขาเริ่มต้นจากศูนย์เลยว่า เพราะอะไรถึงต้องมีกฎหมาย แล้วเราอยากจะทำให้เขาสร้างกฎขึ้นมาเอง ถ้าคุณต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น คุณอยากมีกฎแบบไหน ให้เขาเห็นภาพว่ามันไม่ใช่ว่า system เกิดก่อนแล้วคนก็เข้าไปดำเนินชีวิตใน system นั้น แต่มันคือคนและสังคมนี้แหละ Culture นี้แหละเป็นคนสร้างระบบขึ้นมา ก็เลยรู้สึกว่ System บางทีมันต้องเริ่มจาก Culture of Lawfulness ได้เหมือนกัน”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15</p>

จากตาราง 33 ที่บรรจุคำอ้างอิงซึ่งนำมาประกอบเป็นแก่นสาระการสร้างความตระหนักทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดและการตกเป็นเหยื่อ เป็นข้อสรุปที่สะท้อนถึงการป้องกันทั้งการเกิดผู้กระทำผิดรายใหม่โดยอาศัยการสร้างความตระหนักให้ผู้คนในสังคมเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดทางเพศ การเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สังคมเรื่องการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของกันและกัน สิทธิและความยินยอมในเนื้อตัวร่างกาย การไม่ทนต่อการคุกคามทางเพศ วัฒนธรรมของการเคารพกฎหมาย รวมทั้งความตระหนักของสื่อที่จะตรวจสอบเนื้อหาการนำเสนอให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานที่เป็นอุดมคติของสังคม ดังเช่น แนวทางสำหรับเพื่อนและครอบครัวของเหยื่อความรุนแรงทางเพศ (Pennsylvania Coalition Against Rape, 2013) กล่าวถึงการสร้างความปลอดภัยในชุมชนและการป้องกันเด็กจากความรุนแรงทางเพศจะต้องเริ่มที่บุคคลในชุมชน เพราะเด็กยังขาดความสามารถในการปกป้องตนเอง และการสื่อสารกับเด็กเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสัมผัสที่ไม่เหมาะสม การให้ความเคารพเมื่อเด็กไม่ต้องการให้สัมผัสร่างกาย ฝึกฝนการปฏิบัติเมื่อมีบุคคลสัมผัสเด็กอย่างไม่เหมาะสม รวมทั้งแหล่งสนับสนุนความรู้และความช่วยเหลือหากมีการล่วงละเมิดทางเพศในชุมชนเช่นเดียวกับ อัคริมา สุขดี และธัญญลักษณ์ บังชะภู (2565) ที่เห็นว่าการแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางเพศต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสมาชิกในสังคมทั้งประเด็นของมาตรการป้องกันและการให้ความช่วยเหลือเหยื่ออย่างมีประสิทธิภาพ การใช้บทลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด การแก้ไขปัญหาโครงสร้างชายเป็นใหญ่ การสร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมทางเพศ

แม้ว่าสังคมไทยเริ่มตระหนักถึงความสำคัญและความร้ายแรงของการล่วงละเมิดทางเพศ จากปฏิกริยาของสังคมและการเกิดขึ้นของกฎหมายที่เป็นมาตรการแก้ไขการกระทำผิดทางเพศ แต่การทำให้ความตระหนักถึงปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศคงอยู่ต่อไป จำเป็นต้องมีหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่สามารถรณรงค์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการรณรงค์ไม่ทนต่อการคุกคามทางเพศ การปลูกฝังค่านิยมหรือสร้างวัฒนธรรมของการเคารพกฎหมายไปยังสังคมทุกภาคส่วน

4.5.1.5 การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม

การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมต้องอาศัยการทำงานในระดับนโยบาย กฎหมาย และผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างกระบวนการยุติธรรมที่น่าเชื่อถือ และเป็นมิตรสำหรับเหยื่ออาชญากรรม เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการป้องกันที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ซึ่งมีรายละเอียดของคำอ้างอิง ดังต่อไปนี้

ตาราง 34 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม

คำอ้างอิง
<p>“ผมว่าระบบราชการมันไม่ work เพราะต่างคนต่างทำ ปัญหาใหญ่ที่สุดคือการขาดเจ้าภาพ คือเรื่องนี้คิดว่ามีที่กระทรวงรับผิดชอบ เต็มไปหมดเลยนะ ไข่มุขใครรับ เช่น พวก Minority เนี่ย กระทรวงแรงงาน กระทรวง พ.ม. ตำรวจ NGO เต็มไปหมดเลย แล้วแต่ละหน่วยนี่ก็ต่างคนต่างทำ พอต่างคนต่างทำมันก็ไม่บูรณาการกัน ฉันทักของฉันทเสร็จก็หมดหน้าที่แล้ว ก็เลยไม่สามารถ Solution หรือทำให้มันสำเร็จครบกระบวนการได้ เพราะขาดเจ้าภาพ ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ฉันทักมีส่วนตรงนี้ แต่ไม่มีใครมาเป็นเจ้าภาพในการดูแล มันเป็นอย่างนี้จริง ๆ นะ ระบบบ้านเรา”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1</p>
<p>“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเนี่ยมันต้องร่วมมือกันอยู่แล้ว แต่ส่วนหนึ่งที่สำคัญนะคะ คือประเทศไทยนะ ถ้าไม่มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพมันทำไม่ได้เลยนะ จะบูรณาการอะไร มันไม่มีทางทำได้เลย แล้วจะไปสร้างหน่วยงานกลาง อะไรคือหน่วยงานกลาง ของที่มีอยู่แล้วยังได้งบประมาณไม่เพียงพอเลย เพราะฉะนั้นมันอาจจะต้องมีเจ้าภาพ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4</p>
<p>“แต่ถ้าเราทำ register หรือตัว Hub registration บางอย่างขึ้นมาแล้วมีการ pool ข้อมูลมารวมกัน บูรณาการข้อมูลและการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงว่าใครจะได้หน้าหรือไม่ได้หน้า แต่เราทำเพื่อประชาชนจริง ๆ ทำเพื่อ Safety ของประชาชนจริง ๆ อาจจะมีการร่วมมือกันเพื่อสร้างระบบ และระบบนี้มันจะทำให้ผู้กระทำผิดต้องไป Report ตัวเอง ถ้าเขาหายจากการ Report หรือหายไปจากแหล่งหน้าตาไหน เขาก็จะถูกติดตาม และถ้าคุณไม่มารายงานตัวภายใน 15 วัน ฉันทักมีสิทธิ์ที่จะออกหมายไปจับตัวคุณกลับมาอีกรอบหนึ่ง อย่างนี้คะ มันคือเราต้องใช้กฎหมายให้มันเข้มแข็ง เราต้องมีระบบที่เข้มแข็ง มีกฎหมายรองรับที่มีประสิทธิภาพ แล้วก็กฎหมายที่คุ้มครองการทำงานของเจ้าหน้าที่”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8</p>
<p>“..คือตอนนี้ก็มีศูนย์นะคะที่ให้บริการฉุกเฉินอยู่นะคะ แต่ว่าบางคนก็บอกว่า ไม่รู้จะ ว่าจะถ้าถูกข่มขืนแล้ว เราบอกพ่อแม่แล้วจะต้องทำอะไรต่อ จะต้องไปแจ้งใครดี เพราะว่าในต่างประเทศเนี่ย มันก็จะมีลักษณะการช่วยเหลือทางด้านนี้ อย่างความรุนแรงในครอบครัวในต่างประเทศเขาก็จะมี Center สำหรับการปรับพฤติกรรมหรือว่ากรณีสามีทำร้ายภรรยา ก็จะมีการไปแจ้งความ แล้วก็จะมีมีการแยกสามีออกจากภรรยา แล้วดูว่าสามีมีพฤติกรรมที่ผิดปกติดังไร เช่น สามีอาจจะมีการผิดพฤติกรรมผิดปกติทางด้านเพศ ใช้ความรุนแรงด้วย แล้วยังใช้กำลังด้วย เขาก็จะไปดูว่ามีความผิดปกติด้านใดบ้าง และปรับแก้ไขพฤติกรรมเหล่านั้นจนกว่าจะแน่ใจว่าคุณจะไม่แสดงพฤติกรรมเดิม แล้วจึง</p>

คำอ้างอิง

ค่อยกลับเข้ามาอยู่ด้วยกันต่อ อะไรแบบนี้ แต่บ้านเรา พอเป็นการแก้ไขที่ต้องใช้ระยะเวลามันก็จะ มี...คือหน่วยงาน.. คือเนื่องจากที่อาจารย์เคยทำเนี่ย เป็นเอกชนนะคะสมมุติว่าทำงานการยาเสพติดเราต้อง deal กับราชการอยู่แล้ว ด้วยความเป็นเอกชนเนี่ยเราก็จะมองว่า พอราชการจะทำอะไรที่มันเป็นระยะเวลายาว ๆ ที่ต้องใช้เวลา หรือการประเมิน และผลงานไม่ได้ออกมาเป็นตัวเลขชัดเจน จะไม่มีเจ้าภาพจริง ๆ จะหาเจ้าภาพยาก แล้วก็ไม่อยากจะทำ สู้งานที่แบบ..เป็นตัวเลขขึ้นแล้ว ถึงเวลาก็เอาอย่างนี้ ก็จะไปทางนั้นมากกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10

ตาราง 34 ได้แสดงคำอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยความคาดหวังถึงการบูรณาการข้อมูลและการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งในข้อเสนอแนะที่หลากหลายนี้รวมถึงการสร้างหน่วยงานใหม่ หรือมอบหมายหน่วยงานเดิมให้เป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการความร่วมมือ และในความคิดเห็นเหล่านี้เน้นถึงความปลอดภัยสาธารณะกับการสร้างช่องทางอำนวยความสะดวกให้แก่เหยื่อหรือผู้เสียหายเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงทัศนคติของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อผู้กระทำผิดและผู้เสียหายซึ่งจะช่วยให้ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น

ในประเด็นของการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมจำเป็นต้องประสานความร่วมมือของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ และหน่วยงานภาคสังคมที่เกี่ยวข้องเพื่อในการพัฒนาแนวปฏิบัติ กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เอื้อต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการประเมินการใช้จ่ายใหม่เป็นระยะเพื่อให้มีการปรับปรุงข้อจำกัดต่าง ๆ นอกจากนี้การสร้างทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานกับเหยื่ออาชญากรรมทางเพศแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราอย่างจริงจังเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้เวทีเสวนาทางสังคมหลายหน่วยงานได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างกระบวนการยุติธรรมที่น่าเชื่อถือและเป็นมิตรสำหรับเหยื่ออาชญากรรม เช่น งานเสวนาหัวข้อ Domestic Violence, Sexual Harassment, and Rape : Rehumanizing the Justice System through Stakeholders' Experience (สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, 2565) ได้เสนอแนะให้เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมให้มีการปฏิบัติต่อผู้เสียหายในคดีความรุนแรงทางเพศในลักษณะของการปกป้อง เป็นมิตร ไม่กล่าวโทษ ไม่ตั้งคำถามซ้ำ กล่าวคือการให้ความช่วยเหลือ

ผู้เสียหายอย่างเต็มที่ด้วยท่าทีอันเป็นมิตร สร้างความมั่นคงปลอดภัย และปรับเปลี่ยนท่าทีของเจ้าหน้าที่รัฐที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจที่เปราะบางของผู้เสียหาย

4.5.2 แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์เรื่องเล่า พบข้อสรุปเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราต่อเนื่อง โดยสรุปเป็นประเด็น ร่วมกับการอภิปรายผล ดังนี้

4.5.2.1 การปรับกระบวนการทัศนที่เน้นการฟื้นฟูผู้กระทำผิด

ข้อสรุปเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราต่อเนื่อง ประการแรกเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศนของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและสังคม จากการลงโทษแก่คนผู้กระทำผิด โดยเปิดพื้นที่ทางความคิดและทัศนคติให้การฟื้นฟูผู้กระทำผิด การลงโทษทางกฎหมายยังจำเป็นภายใต้บทกำหนดโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำผิด รวมถึงการให้โอกาสผู้กระทำผิดได้เข้าสู่ระบบการแก้ไข และการกลับสู่สังคม ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 35 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการปรับกระบวนการทัศนที่เน้นการฟื้นฟูผู้กระทำผิด

คำอ้างอิง
<p>“ทิศทางของการที่เราจะปรับเปลี่ยนหันเหพฤติกรรมของคนที่กระทำผิดซ้ำซากให้ไปในทางที่ดีขึ้นนะจะมีโอกาสสำเร็จได้สูงกว่านี้ ที่นี้ด้วยความที่ประเทศไทยเองขอบเขตของกฎหมายยังไม่อนุญาตให้ทำอะไรหลาย ๆ อย่าง ไข่มุขคะ คำว่ากฎหมายเนี่ย รวมถึงระเบียบ ถ้าเกิดเมื่อไหร่ก็ตามที่ราชทัณฑ์มีหน้าที่แค่ควบคุมไม่ให้หนี เราจะบอกว่าไปเอานักจิตมาบำบัด รักษาด้วยยา ดูแลใกล้ชิด 36 ชั่วโมง ต้องบำบัดโน่นนี่นั่น แล้วก็ประเมินไปรายงานศาล แค่นี้ไม่ทำ เพราะหน้าที่ของเค้าคือ Security ไม่ใช่ Rehab ซึ่งทุกคนก็เข้าใจแล้วนะว่า ราชทัณฑ์-พินิจฯ-คุมประพฤติ เนี่ยคือ Rehab เพราะทิศทางมาทางนั้น อย่างราชทัณฑ์ยังมีในเรื่องของนิคมอุตสาหกรรมเอเย เรื่องของผู้ต้องขังหญิงเอเย ทำมาได้หมดเลย ไม่มีการเขียนว่าเอาไปเขียนหรือเอาไปทำงานหนัก ไม่มี! เพราะฉะนั้นคุณต้องยอมรับว่าสิ่งที่คุณทำ ทิศทางมาทางนี้ ฝ่ายบริหารไม่ใช่ฝ่ายนิติบัญญัติ เขาต้องการ Rehab เขาเชื่อมั่นเรื่อง Rehab แล้วแต่มันยังไม่ชัดเพราะงั้นนิติบัญญัติต้องมาทางนี้ด้วย”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“พนักงานคุมประพฤติเองก็มีสุขภาพสตรี เขาก็กังวลว่าจะดูแลอย่างไร เราก็ต้องมาสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างระบบที่เขาสามารถปฏิบัติงานได้ อันนี้ก็ต้องวางรากฐานอีกพอสมควรเลยครับ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11</p>

คำอ้างอิง
<p>“สังคมอาจจะต้องเปิดใจ ต่อการใช้วิธีการรักษาใหม่ ๆ อย่างเรื่องของการฉีดยา ที่เห็นด้วยนะ เพราะบางคนที่มีมันสุด ๆ แล้ว ไม่ไหวแล้วก็ต้องใช้วิธีการทางยาเข้าช่วยในการลดความต้องการทางเพศไปเลย อาจไปเน้นกระบวนการในการบำบัดรักษาคนที่เคยหรือคนที่มีพฤติกรรมแบบนี้ ต้องใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพหรือแบบใหม่มากขึ้น สังคมอาจจะต้องยอมรับเรื่องนี้ หรือถ้ายังไม่มั่นใจในกลไก อาจให้กฎหมายสนับสนุนว่าทำได้แค่ไหน ผู้เชี่ยวชาญที่จะต้องมารับรองสามารถทำได้แค่ไหน นี่คือนักกลุ่มที่กระทำผิดในลักษณะนี้”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12</p>
<p>“ภาครัฐควรนำนโยบายในการป้องกันอาชญากรรมและนโยบายการลงโทษผู้กระทำผิดในลักษณะเข้มขึ้นกระทำซ้ำเราที่มีพฤติกรรมรุนแรงอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการมีกฎหมายเฉพาะเพื่อป้องปรามลงโทษไม่ให้เกิดการกระทำผิดในลักษณะรุนแรงเกิดขึ้นอีก ซึ่งต้องมีการให้การบำบัดรักษาผู้กระทำผิดทางเพศรุนแรงเหล่านี้ด้วย เพื่อป้องกันการกระทำผิดลักษณะนี้ในระยะยาว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>
<p>“อีกกลุ่มหนึ่งที่สำคัญนะคะ สำหรับคนที่แบบพลาดพลั้งไปแล้ว อาจารย์ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบุคลากรในเรือนจำ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทั้งหลาย ในกลุ่มบุคลากรนี้ก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ห้องหลาย ๆ คนกลับใจได้ ก็เพราะบุคลากรในเรือนจำคะ ถ้าเราติดอาวุธ เพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องพวกนี้ หรือว่าแบบเสริมในสิ่งที่บุคลากรทำแล้ว แบบมันช่วยได้อย่างนี้ ทำให้เป็นเคสตัวอย่าง ทำให้มันเติบโตทางความรู้ความเข้าใจ หรือวิธีการดูแลเนี่ยมันได้รับการขยายผลหรือเติบโตเนี่ย อาจารย์ว่ามันจะช่วยได้ยั่งยืน เพราะว่ามันวิชาการอย่างเรามาแล้วก็ไป แต่บุคลากรนี่คือเขาอยู่ตรงนั้น แล้วอันนี้คือความเชี่ยวชาญของเขาเลย ตรงนี้คิดว่าเป็นอีกหนึ่งกลุ่มที่ถ้าการแก้ไขเรื่องนี้จะยั่งยืน จะป้องกันได้อย่างยั่งยืนในกลุ่มนี้ก็ต้องได้รับการดูแล”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>

ตาราง 35 สะท้อนถึงคำอ้างอิงที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยให้การฟื้นฟูเป็นเครื่องมือสำคัญ เนื่องจากวิธีการลงโทษตามกระบวนการทัศนแบบเดิมมีข้อจำกัดในการยับยั้งการกระทำผิดต่อเนื่อง ดังนั้นกระบวนการทัศนที่เน้นการฟื้นฟูผู้กระทำผิด จึงถูกให้ความสำคัญและนำมาปฏิบัติ โดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจำเป็นต้องสร้างกระบวนการทัศน วิธีคิด หรือทัศนคติที่เหมาะสมกับงานฟื้นฟู เพื่อเป็นก้าวแรกที้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผู้กระทำผิดต่อไป

กระบวนการทัศนหรือรอบวิธีการคิดของบุคคลเป็นปัจจัยตั้งต้นที่สำคัญในการปฏิบัติงาน โดยข้อเสนอแนะจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญกับกระบวนการทัศนของบุคลากรที่มีต่อผู้กระทำผิดทาง

เพศ เช่น เจ้าหน้าที่ที่มีกระบวนการทัศนฟื้นฟูจะมีความหวังและความเชื่อมั่นต่อผู้กระทำผิดว่าจะสามารถกลับตัวได้ วิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจะแตกต่างจากเดิม เช่นเดียวกับทัศนคติของสาธารณชนที่มีต่อผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราที่มีผลต่อการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Harper et al. (2017) ที่พบว่าทัศนคติและการรับรู้ของสังคมที่มีต่อผู้กระทำผิดทางเพศเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการแก้ไขผู้กระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษ โดยทัศนคติได้รับอิทธิพลจากการนำเสนอของสื่อ ดังนั้นการเปลี่ยนกระบวนการทัศนหรือทัศนคติจะมีผลต่อบรรยากาศ และผลลัพธ์ในการแก้ไขผู้กระทำผิด และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนควรเริ่มต้นจากการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้กระทำผิด และวิธีการฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพ ให้แก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงสังคม

4.5.2.2 การจำแนกประเภทผู้กระทำผิด

การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการจำแนกประเภทเพื่อระบุแนวทางให้ผู้กระทำผิดแต่ละราย ซึ่งปรากฏตามคำอ้างอิง ดังนี้ ตาราง 36 คำอ้างอิงตามเกณฑ์การจำแนกประเภทผู้กระทำผิด

คำอ้างอิง
<p>“ต้องมีจำแนก มีบำบัด แล้วก็ติดตามหลังปล่อย นั่นก็คือคล้าย ๆ กับ Good life model เหมือน IRC นะ ก็ปรากฏว่ามันมีประเทศที่เค้ามีแนวประมาณนี้ก็คือออสเตรเลียเนี่ย ก่อนที่คุณจะพิพากษาใคร คุณต้องรู้ก่อนว่าคนนี้ป่วยรึเปล่า ไม่ใช่พิพากษาไปแค่ตามพฤติกรรมคดีในปัจจุบัน บางทีคดีมาแบบพรากผู้เยาว์ฯ แต่ที่ผ่านมาก็คือแบบโซกโซน อันนี้คุณก็จะมาพิพากษาเค้าแค่พรากผู้เยาว์ไม่ได้ อันนี้พี่จะพยายามทำให้มันมีน้ำหนักเรื่องของความป่วยที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งเสี่ยงสูงจนไม่สามารถที่จะรับได้ว่าวิธีการปัจจุบัน ทำอะไรไม่ได้แล้ว ก็ขอให้ศาลสั่งตั้งแต่แรกเลย สั่งส่งจำแนกเนอะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“เวลาทำงานจริง ๆ ต้องเป็น Case by Case คือจริง ๆ แล้วพวกผู้กระทำผิดทางเพศนะ ก่อนที่จะเข้าคุกหรือตัดสินคดีนะ เขาควรจะได้รับประเมินสุขภาพจิตก่อนเพราะว่าหลาย ๆ คนนะเป็นผู้กระทำผิดที่มีประสบการณ์ในวัยเด็กที่ไม่ดี เรียนรู้ไม่ดี สภาพสังคมไม่ดี แต่ว่าก็มีผู้กระทำผิดที่เป็น Serial rapist บางคนที่ว่าพฤติกรรมกระทำผิดทางเพศของเขามันอยู่ในกลุ่มของ antisocial personality disorder คือมันจะคาบเกี่ยวกับกลุ่มที่กระทำผิดทางเพศที่มีความผิดปกติในความต้องการและการตอบสนองทางเพศจริง ๆ กับมันจะมีอีกกลุ่มหนึ่งที่แบบใช้ความรุนแรงตอบสนองทางเพศ ทำร้ายคู่เพราะว่ามันเป็นพฤติกรรม antisocial ของเขา ถ้าเราแยกตรงนี้ได้เราจะสามารถ</p>

คำอ้างอิง
<p>วางแผนการทำงานกับเขาได้ แต่ว่าในไทยเราไม่ได้แยกตรงนี้ เรามองว่ากระทำผิดทางเพศก็คือเลว งั้นก็ไปเข้าคุกก็จบ ๆ ไป”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7</p>
<p>“ถ้าเป็นเรื่องเพศเราก็ต้องมีโปรแกรมการคัดกรอง โปรแกรมการประเมินอะไรต่าง ๆ ว่าคุณเป็นผู้ ก้าวพลาดในระดับไหน A-B-C อะไรก็แล้วแต่ ที่จะคิดไป ผู้ใช้ความรุนแรง เมาแล้วขับ หรืออะไร ต่าง ๆ แค่การแยกแยะผู้ก้าวพลาด เราก็มีงานที่จะต้องทำมากมายทั้งทางวิชาการ หรือทางปฏิบัติ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11</p>
<p>“คือเวลาเข้าสู่แผนการคุมประพฤติก็จะมีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มอยู่แล้วว่ามีความเสี่ยงต่ำ-ปาน กลาง-สูง ถ้าเป็นงานที่ถูกจำแนกว่ามีความเสี่ยงสูงก็อาจจะต้องทำเป็นรายบุคคล ต้องทำ Case work แล้วถ้าเป็นสูงเราจะส่งให้ส่วนของสาธารณสุขหรือนักจิตวิทยาเข้ามาร่วมด้วยนะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12</p>

จากตาราง 36 การสร้างระบบการจำแนกประเภทผู้กระทำผิดเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชื่อว่ามีความสำคัญในการปฏิบัติ เมื่อจำแนกประเภทแล้วจะสามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดได้ อย่างไรก็ตามระบบการจำแนกประเภทเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยการทำงานเชิงวิชาการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการจัดสรรและส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบตั้งแต่ขั้นตอนการจับกุม การสอบสวน การพิพากษา แก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำ และการติดตามหลังพ้นโทษ ล้วนเป็นการกระทำที่ต้องอาศัยข้อมูล ผลการจำแนกมีความสำคัญในการกำหนดแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่สอดคล้องกับความเสี่ยง และนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพในการแก้ไขผู้กระทำผิดให้มากที่สุด ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เชิงอภิมานของ Hanson & Morton-Bourgon ในปี 2009 (Faupel & Przybylski, 2017) ได้แนะนำให้ประเมินความเสี่ยงโดยใช้เครื่องมือที่มีการวัดค่าด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ประมาณค่า (actuarial risk assessment) มากกว่าวิธีการประเมินชนิดอื่น โดยคำนึงถึงบริบทการวัดและจุดประสงค์การประเมิน จึงกล่าวได้ว่าการจำแนกประเภทผู้กระทำผิดให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งในช่วงก่อนพิพากษา ระหว่างการบำบัดในเรือนจำ หรือการพิจารณาปล่อยตัวผู้กระทำผิด ทั้งนี้ควรพัฒนาระบบการจำแนกให้ประสิทธิภาพ ใช้บุคลากรสหวิชาชีพร่วมกันประเมิน บนพื้นฐานของงานวิจัยเชิงประจักษ์ และใช้เครื่องมือจำแนกที่มีความเป็นมาตรฐาน มีความถูกต้อง แม่นยำ สอดคล้องกับบริบทการทำงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

4.5.2.3 การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด

การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด เป็นกิจกรรมทางทางวิชาชีพที่มีจุดประสงค์ในการลดการกระทำผิดซ้ำ ตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราต่อเนื่อง ซึ่งมีคำอ้างอิง ดังนี้

ตาราง 37 คำอ้างอิงตามแก่นสาระการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด

คำอ้างอิง
<p>“วิธีบำบัดมันก็มี อย่างพฤติกรรมบำบัดหรือว่าการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม เพราะฉะนั้นเริ่มแรกที่อาจารย์บอกว่า Cognitive นี่สำคัญ คนพวกนี้เขาจะมี Cognitive ในเรื่องผิด ๆ เกี่ยวกับผู้หญิงหรือเกี่ยวกับการใช้กำลังทางเพศกับผู้หญิง เพราะฉะนั้นถ้าแก้ไขเนี่ยมันอาจจะแก้ไขในลักษณะของการบำบัดความคิดและกัพฤติกรรมของเขา”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>“อันนี้มันยังคงคลาสสิก ณ ถึงวันนั้นะ ก็คือ Multisystem therapy เป็น The most effective มันเป็น CBT+COXA แล้วก็ที่ไม่เอามาวันนั้นเพราะว่ามันแพง มีค่าลิขสิทธิ์ แต่ว่าเราทำด้วยความเข้าใจก็คือเราทำแบบ IRC ก็ Comprehensive เหมือนกัน ก็สังคบบวกกับ CBT เหมือนกัน ก็คิดเอาเองก็ได้ ไม่เห็นต้องไปซื้อ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“ปัจจุบันนี้ก็เริ่มปรับใหม่ว่าคนที่กระทำผิดซ้ำซ้อนอนาจารอัตราโทษเกิน 25 ปีจะถูกใช้โปรแกรม CBT บ้าง พฤติกรรมบำบัดบ้าง แล้วก็พวกระเบียบวินัย แล้วก็สอนเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมข้อกฎหมายให้เรียนรู้ว่าการที่คุณทำแบบนี้ คุณควรรู้ว่าไม่ควรทำกับเด็กที่อายุเท่านี้เท่านี้อะไรแบบนี้ เพื่อให้เขาได้เรียนรู้ข้อกฎหมาย เพราะหลายคนตอบว่าไม่รู้ข้อกฎหมายข้อนี้ คือเบี่ยงประเด็นนะครับ หลายรายตอบว่าเพราะไม่รู้กฎหมายก็เลยทำผิด ต่อมาก็คือคนที่มีภาวะติดยาเสพติดก็ให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดผู้ติดยาเสพติด ส่วนคนที่เป็นฆาตกรโรคจิตให้ได้รับการรักษาด้วยยาด้านจิตครับ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6</p>
<p>“มันอาจจะมีความผิดปกติทางด้านร่างกายที่ต้องรักษา ต้องฉีดยา ถ้าเขาไม่คำนึงถึง ก็จะไม่ปล่อยให้ติดคุกไปอย่างเดียว กลายเป็นว่ามันไม่ได้ไปแก้ที่ต้นเหตุ เพราะเขาจะมีสารสื่อประสาทสั่งมา แต่ถ้าฉีดยาแล้วสามารถไปประจักษ์ได้ ก็แสดงว่ากฎหมายใหม่ Concern แล้วล่ะว่าผู้กระทำผิดบางคนต้องฉีดยาแล้วนะ มันเป็นโรคแล้วนะ เพื่อป้องกันไม่ให้เขากระทำผิดซ้ำอีก”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>
<p>“ถ้าเกิดว่า กฎหมายใหม่ Function แล้ว ก็อาจจะจะมีโรงพยาบาลส่วนกลางสักที่หนึ่ง อาจจะไม่ต้องตั้งในกรุงเทพฯ อาจจะไปตั้งในสถานที่ที่ใกล้เรือนจำ สร้างขึ้นมาเป็นโรงพยาบาลเฉพาะ ถ้าใครต้อง</p>

คำอ้างอิง
<p>เข้าสู่ระบบนี้ปล่อยไปไม่ได้ ภายหลังการพันโทษต้องรักษา ก็มาเข้าที่นี้เลย ไม่ว่าคุณจะอยู่ที่ไหน ของประเทศก็ให้มาเข้าที่นี้ เรือนจำก็ส่งมาที่เดียวได้ จะได้คุมที่เดียว งบประมาณก็ไม่ได้ใช้เยอะ ก็อาจจะมีระบบเฉพาะทางอย่างเช่น การบำบัดทางเพศ อันนี้เป็นเรื่องสำคัญเพราะว่ากฎหมายให้น้ำหนักในเรื่องทางเพศครั้งนึงเลย แล้วก็ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายอีกครั้งหนึ่ง เพราะงั้นก็ต้องมีนักจิตวิทยาหรืออาจจะมีโรงพยาบาลเฉพาะเกี่ยวกับทางเรื่องเพศ หรืออะไรต่าง ๆ ต่อไป และก็จะมีการพัฒนาคนคว้าวินิจฉัยว่าจะรักษาบุคคลเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11</p>
<p>“ต้องมีการแก้ไขในลักษณะของการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย โดยการดึงครอบครัว ของผู้ต้องขังเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา การให้กำลังใจ การรับกลับคืนสู่ครอบครัว หากครอบครัวไม่ให้การยอมรับในตัวผู้ต้องขังแล้ว การกระทำผิดซ้ำย่อมมีสูง ตลอดจนต้องมีการส่งต่อให้หน่วยงานภายนอก กรมราชทัณฑ์เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข เช่น ภาคสังคมชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่ อบต. เข้ามาร่วมเป็นหูเป็นตาใน การติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือหลังปล่อยตัว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>
<p>“ก็ยังเชื่อในเรื่องของ Bio-Psycho-Social นะ ว่าถ้าใช้หลายวิธีร่วมกันนะ การกระทำผิดมันแก้ได้ รวมถึงคดีเพศด้วยนะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14</p>

ตาราง 37 แสดงคำอ้างอิงตามแก่นสาระการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่าการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำขึ้นกระทำซ้ำเราต่อเนื่องจำเป็นต้องใช้การบำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย ซึ่งมีหลากหลายแนวทาง เช่น การใช้จิตบำบัดความคิดและพฤติกรรม การบำบัดแบบหลายช่องทางอย่างเป็นระบบ การบำบัดแก้ไขรายบุคคลแบบไร้รอยต่อ นอกจากนี้การบำบัดยังต้องคำนึงถึงระบบที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น ครอบครัว ชุมชน รวมทั้งระบบนิเวศที่เอื้อต่อกระบวนการบำบัด เช่น โรงพยาบาล หรือสถานบำบัดเฉพาะทาง หรือกระบวนที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการแพทย์เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้กระทำผิด ตลอดจนการวิจัยเพื่อประเมินและพัฒนาวิธีการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่าวิธีการที่มีประสิทธิภาพคือจิตบำบัดความคิดและพฤติกรรม โดย Harrison et al. (2020) ทำการวิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัยและพบว่าจิตบำบัดความคิดและพฤติกรรมเป็นรูปแบบการบำบัดที่ลดอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทางเพศและผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาคูลากรด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศโดยใช้รูปแบบจิตบำบัดความคิดและพฤติกรรมเป็นฐาน

ความคิดในการบำบัดจึงมีแนวโน้มที่จะช่วยลดการกระทำผิดซ้ำทางเพศ และการใช้ความรุนแรงลงได้ ดี และเมื่อพิจารณาแบบจำลองการกระทำผิดซ้ำทางเพศของ Pithers และ Marques (Ward et al., 2006) ที่กล่าวว่า การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศต้องอาศัยการแก้ไขความไม่ลงรอยกันของ กระบวนการรู้คิด ความคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดที่ตรึงแน่นแบบผิดปกติ รวมทั้งปัญหาของการขาด ความยับยั้งชั่งใจเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ ก็สนับสนุนแนวทางบำบัดด้านความคิดและพฤติกรรม เช่นกัน อย่างไรก็ตามรูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูที่มุ่งตรงต่อผู้กระทำผิดเพียงด้านเดียวอาจแก้ไขการ กระทำผิดซ้ำไม่ได้ จำเป็นต้องใช้รูปแบบการบำบัดที่หลากหลายด้วย เช่น วิธีการทางแพทย์ในรายที่ จำเป็น และการให้ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายหลังการพ้นโทษ เช่น การใช้ครอบครัวและ ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้กระทำผิดเพื่อนำไปสู่จุดยุติการกระทำผิด

สำหรับประเทศไทยมีต้นทุนในการทำงานด้านการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศอยู่บ้าง กล่าวคือ ในเรือนจำมีบุคลากรด้านการบำบัด และมีคู่มือการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศอยู่ แต่ข้อจำกัด สำคัญคือจำนวนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและงบประมาณยังไม่เพียงพอ (อรรถญา ตัญญ์ศิริ ชัตติยา รัตน ดิลก นิรนาท แสนสา จินตนา สิงขรอาจ กุลวดี ทองไพบูลย์, 2564) อีกทั้งโปรแกรมในการบำบัดฟื้นฟู ผู้กระทำผิดทางเพศไม่สามารถดำเนินการแบบเดียวกันกับผู้กระทำผิดทั้งหมด เนื่องจากความเป็น ปัจเจกของผู้กระทำผิดแต่ละคน ความซับซ้อนทางจิตใจและสาเหตุของปัญหา ดังนั้นกรมราชทัณฑ์ซึ่ง ดูแลผู้ต้องขังกลุ่มนี้โดยตรงต้องกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับรับมือกับการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดทาง เพศ โดยการเพิ่มบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและจัดสรรทรัพยากรที่เอื้อต่อการบำบัด แก้ไข หรือการจัดเรือนจำเฉพาะทางและรวบรวมผู้กระทำผิดทางเพศไว้เพื่อการบำบัดฟื้นฟูโดยเฉพาะ

4.5.2.4 กระบวนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ

เรื่องเล่าเกี่ยวกับการแก้ไขผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ในแก่นสาระต่อมา เป็นกระบวนการภายหลังการรับโทษและผ่านกระบวนการบำบัด ในประเด็นนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ กล่าวถึงคำอ้างอิง ดังนี้

ตาราง 38 คำอ้างอิงตามแก่นสาระกระบวนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ

คำอ้างอิง
“คือเอาเป็นว่าแค่การเลิกบุหรี่ยังยากเลย คนทั่วไปมีจิตวิญญาณปกติ มีการศึกษา มีอาชีพ บอกให้ เลิกบุหรี่แต่บางคนก็เลิกไม่ได้ตลอดชีวิต อันนี้คือเขาติดเรื่องเพศนะ คนพวกนี้ก็มี rational ของเขา เหมือนกัน เพราะฉะนั้นบางทีความพึงพอใจ ณ ปัจจุบัน Impulsivity มันมาก่อน มันหยุดไม่ได้

คำอ้างอิง
<p>Frontal lobe ไม่ work มันไปได้ยากมากนะ พี่ก็ไม่ได้เชื่อแล้วว่า session ทั้งหมด สมมติว่า 120 ชั่วโมงในเรือนจำ แล้วมันทำให้คนไม่กระทำผิดซ้ำอีก เด็กเยาวชนก็เหมือนกัน พี่ถึงบอกว่าพี่เลิกแล้วที่ทำโปรแกรมเฉพาะกิจภายในศูนย์ฝึกน่ะ พี่ทำ IRC เพราะอะไร ไม่ต้องคุยเยอะ คุณออกไปแล้วคุณก็ไปใช้อาชีพ ใช้ชีวิตของคุณ ถ้าคุณไปเยี่ยมตั้งคแล้วไม่คืนคุณก็มาคุยกัน ถ้าคุณทำงานไม่ได้คุณไม่เก่งเรื่องอะไรคุณก็มาฝึก คุณอยากทำอะไร คุณอยากมีชีวิตที่ดี อยากมีบ้านต้องทำยังไง ต้องมีเงินเดือนต้องทำอาชีพอะไร คุณถนัดอะไร ค่อยมาคุยกัน ค่อยมาฝึกทีหลัง ไม่ใช่ว่าคุณไปฝึกแบบทอแห ถ่ายเอกสาร แล้วจะไม่กระทำผิดซ้ำ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“เขา Debate กันแล้วว่า Sex offender registration มันไม่ดี เพราะว่ามันเป็นการไปตีตรา ไป Label คน แล้วก็แบบบางที่มันโหดมากถึงขั้นที่แบบ เอาป้ายมาบอกว่า Sex offender lives here มันก็จะกลายเป็นว่าแบบมีคนมา revenge เกิดการแค้น ศาลเตี้ยเกิดขึ้นอะไรอย่างนี้ แล้วบางที่งานวิจัยบางตัวก็บอกด้วยซ้ำว่าตอนที่เขาออกมาแล้วเขาก็อยากจะ become clean อยากจะกลับตัวเป็นคนดีจริง ๆ แต่เขาถูกขับไล่ใส่ส่งจากชุมชนสังคมอะไรอย่างนี้ เขาก็ต้องไปใช้ชีวิตหลบ ๆ ซ่อน ๆ หรือไปอยู่ใต้สะพานหรืออาจจะถูกทำร้ายจนตายอะไรอย่างนี้ค่ะ อันนี้มันคือ Negative กับ Positive side ของการมี Sex offender registration จนกลายเป็นว่าในขณะที่บ้านเราเพิ่งจะเริ่มทำ ต่างประเทศกำลังจะให้ abolish แล้ว”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8</p>
<p>“ที่สำคัญคือการให้โอกาสจากเจ้าหน้าที่ แต่เราก็มีความเห็นว่าสังคมก็ต้องให้การยอมรับด้วย”</p> <p>“อาสาสมัครชุมชนก็จะมาคอยดูแลไม่ให้กระทำผิดซ้ำ ถือว่าเขาเป็นเครือข่าย ช่วยกันดูแลช่วยกันให้โอกาสนี้แหละครับ คือระบบงานสำหรับผู้ก้าวพลาดที่เราจะขับเคลื่อนไปไม่ให้ไปกระทำผิดซ้ำ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11</p>
<p>“เมื่อได้รับโอกาสปล่อยตัวพ้นโทษออกมาอยู่กับครอบครัว ชุมชนนั้น บางรายต้องโทษในเรือนจำเกือบ 20 ปี บางรายเกือบ 10 – 15 ปี ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตภายหลังปล่อยตัวพ้นโทษ ทั้งสภาพการดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยภายหลังพ้นโทษ ซึ่งเมื่อต้องโทษในเรือนจำมาเป็นระยะเวลาานาน การประกอบอาชีพมักมีการเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ผู้ต้องขังเกิดความไม่มั่นคงในการดำเนินชีวิต ประกอบกับกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ๆ ที่มีปัจจัยยั่วยุให้เกิดการกระทำผิด ส่งผลให้ผู้ต้องขังกลับไปกระทำผิดซ้ำในลักษณะเดิมอีก”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13</p>

จากตาราง 38 แสดงถึงคำอ้างอิงตามแก่นสาระกระบวนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ ข้อเสนอแนะตามแก่นสาระนี้เกิดขึ้นจากการคำนึงถึงกระบวนการหลังพ้นโทษ เพราะความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา มีระยะเวลาจำคุกเป็นเวลานาน เมื่อพ้นโทษและกลับสู่ชุมชนจึงมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดปัญหาการปรับตัว และการเผชิญกับแรงกดดันจากการปรับตัว ดังนั้นควรประเมินความพร้อมในการกลับสู่ชุมชน และมีระบบเตรียมความพร้อมแก่ผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ ทั้งการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ หรือการให้ความช่วยเหลือหลังพ้นโทษ นอกจากนี้วิธีการ Individual Routing Counselor ที่ให้โอกาสผู้กระทำผิดออกไปใช้ชีวิตภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการปรับตัว จะช่วยให้ผู้กระทำผิดได้ปรับตัวและสร้างวิถีชีวิตที่เหมาะสม ลดโอกาสเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำได้ รวมทั้งการรณรงค์ในระดับสังคมเรื่องการลดการตีตราผู้กระทำผิดจะช่วยลดการกีดกันแบ่งแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคมได้

กระบวนการกลับสู่สังคมมีความสำคัญเช่นเดียวกับการบำบัด จากการวิจัยของ Richards et al. (2020) ซึ่งได้ทดลองใช้วิธีการดิ่งทรัพยากรของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิดทางเพศ ซึ่งใช้กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบ (CoSA) และโปรแกรมวัฒนธรรมกำกับ (Cultural Mentoring Program) ปรากฏว่ากลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบประสบความสำเร็จในการช่วยให้ผู้กระทำผิดได้รับการสนับสนุนทางสังคมและลดการกระทำผิดซ้ำได้ พร้อมกับการที่สังคมให้การยอมรับตัวผู้พ้นโทษกลับสู่ชุมชนได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับโปรแกรมวัฒนธรรมกำกับที่ให้การสนับสนุนทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณช่วยให้ผู้เข้าร่วมยอมรับคุณค่าในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ควบคุมชีวิตของตนเองในชุมชน และสนับสนุนด้วยวิธีที่เหมาะสมทางวัฒนธรรมในการดำเนินการ ดังนั้นวิธีการดิ่งทรัพยากรของชุมชนมาใช้จะช่วยให้ผู้พ้นโทษหลีกเลี่ยงพฤติกรรมและสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดและช่วยให้ชุมชนเกิดความปลอดภัยในที่สุด ดังนั้นข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง จึงควรรวมกระบวนการกลับสู่สังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

4.5.2.5 กลไกการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

คำอ้างอิงจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องที่เน้นการพัฒนาไกลเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เพื่อใช้กำกับผู้พ้นโทษ หรือผู้ที่อยู่ระหว่างคุมประพฤติ ดังนี้

ตาราง 39 คำอ้างอิงตามแก่นสาระกลไกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

คำอ้างอิง
<p>“อย่างของต่างประเทศผู้ที่กระทำผิด Serial rapper หรือว่าเป็นพวก Pedophile ที่ทำซ้ำ ๆ เนี่ย คือเขาจะไม่หาย มันเป็นโรค พอไม่หายทำอะไรงไม่ไห้เขา แต่ไม่กระทำผิดเฉย ๆ เพราะงั้นมันจะเป็นเรื่องสถานการณ์ เป็นเรื่องของการควบคุม External control อย่างนั้นนะ ต้องมีการคุมประพฤติตลอดชีวิต ต้องมีการขึ้นทะเบียนไว้ตลอดชีวิต เพื่อจะรู้ว่าคุณห้ามย้ายที่ คุณห้ามทำงานในที่ห้ามทำ ห้ามเข้าใกล้สนามเด็กเล่น ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหาย ห้ามเข้าใกล้เด็กอะไรอย่างเนี่ย มันก็มีบางประเทศถึงขนาดให้เฝ้าระวังตลอดชีวิต มีการขึ้นทะเบียนไว้ตลอดชีวิต เพราะว่าเขารู้ว่าคนเหล่านี้ไม่ได้หาย แต่ว่าประเทศไทยเองไม่ได้มี External control ขอบเขตของกฎหมายที่จะอนุญาตให้ทำเช่นนั้นได้ ออกจากเรือนจำปุ๊บก็เป็นอิสระ พอเป็นอิสระแต่ไม่มี External control มันก็... ไซ้ไหมคะ 24 ชั่วโมงของเขา เขาจะเอาไปทำอะไรได้นะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5</p>
<p>“ตัวระบบมันมีประโยชน์นะคะ Sex offender registration เพราะว่ามันทำให้เราสามารถรู้ได้ว่า คนนี้เคยเป็นผู้กระทำผิดทางเพศมาก่อน แล้วก็ตอนนี้เขาต้องกลับมาใช้ชีวิตในชุมชนแล้ว แต่ภายใต้จุดนี้มันจะคาบเกี่ยวไปถึงการที่ละเมิดสิทธิของผู้เคยต้องโทษแล้วออกมาคนเดียวเลย ถ้าเกิดว่าการ Monitor นี้ การ Register นี้ มันไปกระทบชีวิตส่วนตัวของเขา ก็ย้อนกลับไปเรื่องของการตีตรา เพราะงั้นเราจะทำอะไรให้มาตรการให้สำเร็จผลโดยที่ปราศจากการตีตราจากสังคม ก็คือต้องทำโดยภาครัฐ ไม่นำข้อมูลนี้มาเปิดเผยแก่บุคคลภายนอกโดยทั่วไปกับสาธารณชน มันต้องเป็นการ Monitor โดยบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนว่าบุคคลนี้เป็นผู้เคยต้องโทษคดีนี้มาก่อนแล้ว ตอนนี้ได้รับการปล่อยตัวแล้ว ปัจจุบันจะต้องไปใช้ชีวิตในอำเภอไหน ตำบลไหน จังหวัดอะไร เพราะฉะนั้นภายใต้สิ่งนี้จะต้องส่งต่อข้อมูลนี้ไปยังผู้นำชุมชนนั้นโดยที่จะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลนี้สู่สาธารณชน คือเหมือนไม่ทำให้สังคมแตกตื่น ไม่ทำให้ประชาชนในชุมชนรู้สึกว่าจะไปเพิ่มการ Point out หรือการ label เขา ว่าเขาคืออดีตนักโทษคดีข่มขืน มันต้องทำโดยปราศจากการ label บุคคลนั้น เพื่อเคารพสิทธิของเขาเช่นกัน”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9</p>
<p>“การเฝ้าระวังบุคคลภายหลังการพ้นโทษ พุดง่าย ๆ ว่า เขาชนป้ายออกไปแล้ว พ้นโทษออกไปแล้ว ก็ยังมีมาตรการเฝ้าระวังอยู่ เพราะเรายังไม่ไว้วางใจว่า ออกจากเรือนจำซึ่งการันตีว่าดีแล้ว เมื่อออกไปไม่กี่วันก็ฆ่าคนเลย ออกไปปั๊บก็กระทำผิดเลย คือบุคคลเหล่านี้อาจจะมึนน้อยก็จริงแต่เวลาไปกระทำผิดซ้ำ จะไปกระทำผิดซ้ำที่มีความรุนแรง และเสียภาพลักษณ์ของประเทศ เพราะฉะนั้นเจตนารมณ์ของรัฐมนตรีตรงนี้มีอยู่ 3 ประการคือ 1. สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2. สร้างความ</p>

คำอ้างอิง
<p>เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม พุดง่าย ๆ ว่ากระบวนการยุติธรรมจะได้เกิดความเชื่อมั่น ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านี้ถูกจำคุกแล้วและถูกปล่อยเร็วกว่ากำหนด แต่ก็ยังมีระบบควบคุมไม่ให้ออกไปทำร้ายสังคม ไม่ให้ซำรอย สมคิด พุ่มพวง จะได้เพิ่มความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม มีการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดได้เป็นอย่างดี”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11</p>
<p>“การข่มขืนเด็ก ส่วนใหญ่จะข่มขืนต่อเนื่องไม่ใช่รายเดียวเล็ก จริง ๆ ในเรือนจำก็จะมีเยอะอย่างเช่น การข่มขืนหลาน ข่มขืนเด็กข้างบ้าน และหลายรายกว่าจะโดนจับ ก็ก่อคดีมาเยอะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วง ซึ่งบางประเทศและเมืองไทยเราเองด้วย กำลังจะมีก็คือการเฝ้าระวังหลังพันโทษ เพราะมองว่ากลุ่มนี้น่าจะ... โปรแกรมในเรือนจำไม่น่าจะช่วยอะไรได้มาก แล้วก็การที่จะไปบำบัดเขาก็ไม่ใช่เรื่องง่าย อาจจะต้องใช้การเฝ้าระวังป้องกัน อย่างเช่น ที่ประเทศอังกฤษเขาก็จะมีบัญชีรายชื่อพวกที่เป็น pedophile พวกที่ข่มขืนเด็กให้กับทางชุมชนได้รู้เพื่อเฝ้าระวัง”</p> <p>“ให้ประชาชนนี้แหละที่เป็นคนได้ Monitor ผู้กระทำผิดไปด้วยกัน Monitor อาชญากรรมไปด้วยกัน โอเค มันอาจจะเป็นดาบสองคม อาชญากรหลังจากนั้นถ้าสมมุติทำผิดอีกเขาก็อาจจะยิ่งเก็บงานเนี้ยบขึ้นและยิ่งทำให้เหยื่อรอดออกมาง่ายขึ้นก็เป็นไปได้ แต่การ Monitor แบบนี้มันเป็นพลังของการที่สังคมไม่ Ignore แล้วสังคมพยายามช่วยตรงนี้ มันอาจจะเป็นอีกแรงหนึ่งที่ทำให้ระบบยุติธรรมที่มันกำลังอ่อนแอ มันยังพอพุงไปได้อยู่เหมือนกัน”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15</p>

จากตาราง 39 แสดงถึงคำอ้างอิงที่ให้ความสำคัญกับกลไกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรกของการพันโทษหรือการปล่อยตัว แม้ว่าข้อเสนอแนะส่วนหนึ่งตระหนักถึงด้านดีของระบบขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและการแจ้งเตือนชุมชน โดยพยายามผลักดันเพื่อนำมาใช้กำกับพฤติกรรมผู้กระทำผิดในไทย แต่จากการประมวลของ Lobanov-Rostovsky (2017) พบว่าประสิทธิภาพของการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและแจ้งเตือนชุมชนนั้นยังคลุมเครือ และมีด้านที่เป็นข้อด้อยชัดเจน เช่น เป็นการตีตราและประจานผู้กระทำผิดที่พยายามกลับตัวกลับใจ ทำให้วิถีชีวิตของผู้พันโทษต้องเผชิญกับแรงกดดันมหาศาลในการกลับสู่ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแจ้งตำแหน่งที่อาศัยของผู้กระทำผิดอาจทำให้เกิดการแค้นจากเหยื่อหรือชุมชน อย่างไรก็ตามในประเทศไทยมีกระแสเรียกร้องการเพิ่มโทษผู้กระทำผิดทางเพศเพราะการก่อคดีร้ายแรงซ้ำซาก จึงเป็นที่มาของพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ที่ให้อำนาจในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ สำหรับการ

แก้ไขและป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศ แต่ยังไม่มีการนำมาตราการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศและการแจ้งเตือนชุมชนมาดำเนินการ

กลไกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำในหลายประเทศถูกพัฒนาขึ้นจากการคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมและชุมชน จึงมีแนวปฏิบัติที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำผิดเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังการกระทำผิดซ้ำ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำผิดมีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำสูง เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 (2565, 25 ตุลาคม) ของประเทศไทยซึ่งผลจากการขับเคลื่อนของสังคมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ โดยให้อำนาจคณะกรรมการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่หลากหลาย เช่น ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนด ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด หรือให้ใช้มาตรการทางการแพทย์หรือให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด รวมทั้งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง ซึ่งหลายมาตรการใกล้เคียงกับ CASOM ของสหรัฐอเมริกาที่ได้ดำเนินการมานานกว่า โดยไทยเลือกใช้บางมาตรการที่คล้ายคลึงกัน เช่น ห้ามเข้าเขตกำหนด การให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด หรือใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง ซึ่งจากรายงานของ Lobanov-Rostovsky (2017) ที่ประเมินประสิทธิภาพของแต่ละวิธีการสำหรับจัดการกับผู้กระทำผิดทางเพศ เช่น การจำกัดบริเวณพักอาศัยของผู้กระทำผิดทางเพศ พบว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทางเพศที่มีความเสี่ยงสูงที่ติด GPS กับไม่ติด GPS นั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แม้จะพบว่าอัตราการละเมิดทัณฑ์บนของกลุ่มที่ติด GPS ต่ำลง แต่ผลการศึกษาที่มีปัจจัยแทรกซ้อนที่ควบคุมได้ยากในการประเมิน และมีผลกระทบทางลบต่อการใช้ชีวิตของผู้กระทำผิดมากทั้งการหาที่อยู่อาศัยและการทำงาน มาตรการเหล่านี้จึงควรนำมาใช้โดยตระหนักถึงข้อจำกัดดังกล่าวและพิจารณาใช้มาตรการที่มีให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละรายโดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน นอกจากนี้วิธีการที่มีแนวโน้มของประสิทธิภาพทางบวก (Lobanov-Rostovsky, 2017) เช่น กลุ่มสนับสนุนและรับผิดชอบหรือ CoSA มีการวิจัยสนับสนุนว่าช่วยลดการกระทำผิดซ้ำลงได้ดี เมื่อพิจารณาต้นทุนทางวัฒนธรรมของไทยที่เป็นชุมชนที่มีความเอื้อเพื่อเป็นทุนเดิม วิธีการอย่าง CoSA จึงมีความเป็นไปได้ที่เข้ากับพื้นฐานทางวัฒนธรรม และคุ้มค่าในการทดลองศึกษานำร่อง จึงสรุปได้ว่ามาตรการที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายใหม่หลายมาตรการมีผลการศึกษาที่หลากหลาย ดังนั้น

การนำมาปรับใช้ในประเทศไทยต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าเหมาะสมกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราแต่ละคนหรือไม่ หลักเกณฑ์การบังคับใช้มาตรการจึงต้องมีความชัดเจนและความยืดหยุ่น นอกจากนี้มาตรการเหล่านี้ควรถูกศึกษาประสิทธิภาพ ข้อจำกัด และผลกระทบภายหลังกฎหมายใหม่ มีสภาพบังคับใช้แล้ว เพื่อขยายผลมาตรการที่มีประสิทธิภาพและจำกัดการใช้มาตรการที่ไม่คุ้มค่า

4.5.2.6 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรมทางเพศ

ข้อเสนอแนะประการสุดท้ายสำหรับการแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง คำอ้างอิงที่ได้มุ่งให้ความสำคัญไปที่เหยื่อหรือผู้เสียหายเป็นที่มาของการกำหนดแผนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรมทางเพศ ดังคำอ้างอิงต่อไปนี้

ตาราง 40 คำอ้างอิงตามแผนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรมทางเพศ

คำอ้างอิง
<p>“เหยื่อถ้าโดนกระทำแล้วออกมากล้าพูดนะ อย่ายามองว่าเรื่องของการข่มขืนเป็นเรื่องส่วนตัว เกิดกับเขาคนเดียว แต่ให้มองว่ามีผลกระทบต่อคนอื่น ๆ ด้วย เพราะถ้าเราปล่อยให้เขาอยู่ในสังคมโดยที่เขาไม่ได้รับการฟื้นฟูหรือบำบัด เขาก็ยังลอยนวลอยู่ ถ้ามองทางเหยื่อ ๆ ก็ต้อง.. คือ โอเคเขาโดนไปแล้ว ที่อาจารย์มองว่าเป็นการป้องกันคือให้เขากล้าพูดกล้าออกมาบอกเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้คนแบบนี้อยู่ในสังคมและทำร้ายคนอื่นต่อไป”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2</p>
<p>“จากคดีความต่าง ๆ เราสังเกตว่าเวลาที่ผู้กระทำผิดคดีข่มขืนนี้ ส่วนใหญ่ก็จะข่มขืนกับคนที่ตกเป็นเหยื่อว่า ห้ามไปบอกใครนะ หรือบางทีสมัยใหม่ใช้วิธีการถ่ายคลิปไว้แล้วเอาไปแบล็คเมล์ทีหลัง”</p> <p>“มองว่า “ครั้งแรก” จะถือว่าเป็นพฤติกรรมส่วนตัวในฐานะมีอำนาจ แต่พอ “ครั้งต่อมา” มองว่ามันจะไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ได้เข้าไปดำเนินการ ตัดตอนปัญหา หรือว่าแม้แต่เราก็ไม่ได้มีศูนย์อะไรที่จะดูแลอะไรแบบนี้ คือมันไม่ได้มีหน่วยงานที่จะมารองรับตรงนี้ ถ้าเกิดอะไรถูกฉฉินขึ้นมา คุณก็สามารถไปแจ้งได้หรืออะไรได้ อย่างคดีของนักการเมืองบางคนก็จะมีว่า ตอนนั้นโดนก็ไม่กล้าไปแจ้ง แล้วก็อีกอย่างหนึ่งก็คือว่า Power ฐานอำนาจ คดีอันเนี้ยที่เพิ่งเกิดขึ้นเนี้ย ทุกคนก็จะมองว่า อ้อ ก็เขาเป็นคนใหญ่คนโต เป็นคนมีชื่อเสียง เป็นบุคคลที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วเขาสามารถมีเส้นมีสาย ทำให้คดีความต่าง ๆ เจียบไปได้ ทุกคนก็เลยไม่กล้าที่จะเข้ามาให้กระบวนการยุติธรรมช่วยเหลือ ไขไหม อันนี้ก็ได้ว่าโทษ แต่หมายความว่า ถ้าเราอยู่ในกระบวนการยุติธรรม เราก็พยายามจะบอกว่าเราไม่ยากให้คำพูดที่ว่าถ้าเป็นคนที่มีเงินหรือมีฐานะทางสังคมทำความผิดแต่ไม่ถูกลงโทษโดยใช้อำนาจทางสังคมหรืออำนาจเงิน”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10</p>

คำอ้างอิง
<p>“..กับผู้เสียหายหรือเหยื่อมักถูกมองข้าม เราต้องสร้างกระบวนการที่จะทำให้คนที่เป็นเหยื่อได้รับการเยียวยา ดูแล หรือมีระบบช่วยเหลือทางการเงินหรือทางกฎหมายให้เขามีแรงใจหรือมีความกล้าที่จะลุกขึ้นมาดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 3</p>
<p>“เด็กที่โดนกระทำความผิดต่อเนื่งที่เขาเป็นเด็กเล็กนะคะ เขาโดนมาแล้วก็เขาไม่กล้าบอกใคร เพราะว่าเขากลัวผู้ต้องหามาขู่ไว้ ขู่ว่าจะตีบ้างละ ขู่ว่าจะไม่ให้กินข้าว ขู่ว่าจะทำร้ายแม่เขาบ้างละ เขาก็ไม่กล้าบอกคนอื่น รอจนกระทั่งโดนมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งเขาโตพอที่จะกล้า คนแรกที่เขาเล่าก็คือเพื่อน เพื่อนฟังแล้ว เพื่อนถึงไปเล่าให้คุณครู ครูถึงรู้ว่าเด็กโดนอะไร ถึงไปบอกแม่เด็กว่าน้องโดนแบบนี้จากพ่อเลี้ยงอะไร แบบนี้นะคะ ซึ่งระยะเวลานั้นมันนานมาก เขาโดนกระทำผิดมาเรื่อย ๆ แต่ถ้าเขามีทักษะการใช้ชีวิต เขารู้ว่าปกติพ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยง หรือปู่กับหลานไม่ทำกัน การที่โดนกระทำแบบนี้มันไม่ถูกต้อง เขาต้องบอกใคร เขาต้องทำยังไง เขาต้องหลบเลี้ยงยังไง”</p> <p>“การที่เหยื่อโดนข่มขืน ทำไมคนที่อายุต้องเป็นเหยื่อด้วย ทั้ง ๆ ที่เขาไม่ได้กระทำผิด คนที่อายุควรจะต้องเป็นคนกระทำผิด แต่ทำไมเหยื่อต้องอายุ ทำไมต้องปิดหน้าใส่แมสใส่แว่นในการที่จะไปแจ้งความ เพราะสปอร์ตไลท์ส่องไปที่เขา เขาต้องการความเป็นส่วนตัว ต้องการความปลอดภัย แต่ทุกคนก็พยายามที่จะไปเจาะรายละเอียดของเหยื่อด้วยซ้ำ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องนะคะ”</p> <p style="text-align: right;">ผู้เกี่ยวข้องคนที่ 4</p>

จากตาราง 40 เป็นคำอ้างอิงที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะท้อนว่ากระบวนการยุติธรรมและสังคมจะต้องสร้างพื้นที่ให้เหยื่อหรือผู้เสียหายทั้งในการเยียวยา และความช่วยเหลือทางกฎหมาย เพื่อให้เหยื่อมีความเข้มแข็ง มีความกล้าที่จะนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อตัดวงจรการกระทำผิดต่อเนื่ง ในการดำเนินการตามแก่นสารนี้เป็นเรื่องที่สังคมไทยค่อนข้างตื่นตัว เนื่องจากมีองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิเด็กและสตรีดำเนินการอยู่บ้าง แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางรายเห็นว่ายังไม่มีหน่วยงานที่ทำงานด้านนี้อย่างเพียงพอ ซึ่งการสร้างควมเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรมเป็นการดำเนินการที่ต้องกระทำตั้งแต่ยังไม่เป็นเหยื่อของการกระทำผิด อาจเริ่มต้นจากการรณรงค์ผ่านสื่อ การสร้างค่านิยมที่เหมาะสม การไม่โทษเหยื่อว่าเป็นต้นเหตุของการกระทำผิด รวมทั้งภาครัฐควรมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่ออาชญากรรมทางเพศโดยตรง

ข้อเสนอแนะในการตัดวงจรการข่มขืนกระทำชำเราประการสุดท้ายมุ่งเน้นการความเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรม จำเป็นต้องใช้การรณรงค์ การปลูกฝังสร้างความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับสิทธิ

และความเท่าเทียม ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้เหยื่อของการข่มขืนกระทำชำเราไม่ตกอยู่ในภาวะจำนน หรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมเงียบ รวมถึงการมีระบบสนับสนุนทางการเงินและกฎหมายแก่เหยื่อ ระบบสนับสนุนเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้เสียหายยินยอมให้ข้อมูลและต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดรับโทษ ซึ่งเป็นผลให้วงจรการกระทำผิดซ้ำถูกตัดขาด ซึ่งมีงานวิจัยของ Itsaranuwat et al. (2021) ได้ระบุว่าครอบครัวและบุคคลที่เหยื่อไว้วางใจเป็นบุคคลสำคัญที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งได้ทั้งความสามารถในการควบคุมตนเองและการมีสุขภาวะที่ดี ดังนั้นการพัฒนาโปรแกรมสำหรับเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นให้บุคคลที่เหยื่อไว้วางใจ และครอบครัวเป็นอีกทางเลือกที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคคลที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศได้ในอีกทางหนึ่ง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผ่านวิธีการวิจัยแบบเล่าเรื่อง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 แหล่ง คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 3 ราย บุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำนวน 6 ราย และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง จำนวน 15 ราย จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลได้ข้อสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยสร้างข้อสรุปจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามแหล่ง โดยใช้คำอ้างอิงไปสร้างเป็นแก่นสาระ จากนั้นจึงวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีและการวิจัยที่ผ่านมา นำมาสู่ข้อสรุป ซึ่งนำเสนอแยกตามวัตถุประสงค์วิจัย ดังนี้

5.1.1 วิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

จากการศึกษาครั้งนี้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวิถีชีวิต หรือเส้นทางความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยสะท้อนภาพของการเปลี่ยนผ่านจากบทบาทของบุคคลที่มีชีวิตปกติไปสู่การเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งวิถีชีวิตดังกล่าวเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมตั้งแต่วัยเด็ก ผ่านเหตุการณ์สำคัญของแต่ละช่วงวัย ที่ทำให้เกิดการหลอหลอมตัวตนและเกิดการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ทำให้ได้มาซึ่งกระบวนการคิดที่บิดเบือนและส่งเสริมพฤติกรรมอาชญากรรมอย่างเป็นลำดับ ดังนี้

5.1.1.1 การเผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายในวัยเด็ก จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จำแนกเหตุการณ์เลวร้ายในวัยเด็กเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) การตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงหรือถูกทารุณกรรม (2) การอยู่ในเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว และ (3) การอยู่ในครอบครัวที่มีวิธีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเด็กจะประสบกับเหตุการณ์ใดจากทั้งสามเหตุการณ์ที่กล่าวมา ประสบการณ์เลวร้ายจะกลายเป็นเงื่อนไขของอารมณ์ทางลบและบาดแผลทางจิตใจที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้นในระยะยาว

(long-term effect) ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กโดยเพิ่มความเสี่ยงที่เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้ความรุนแรง และการเป็นผู้กระทำผิดทางเพศ

5.1.1.2 การหลุดออกจากระบบการศึกษา ในข้อค้นพบของการศึกษาครั้งนี้พบว่าการหลุดออกจากระบบการศึกษาเกี่ยวข้องกับการขาดโอกาสได้รับการหล่อหลอมพฤติกรรมทางสังคม ขาดทักษะพื้นฐานทางวิชาการและอาชีพ ซึ่งผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราส่วนใหญ่พบว่าเป็นผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในวัยเด็ก อันเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านความยากจน รวมทั้งการขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งให้สวัสดิการ การไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของเด็ก ตลอดจนการเป็นบุคคลเปราะบางของสังคม เช่น บุคคลต่างด้าว แรงงานที่หลบหนีเข้าเมือง ทำให้เด็กเหล่านี้สูญเสียโอกาสเข้าถึงการพัฒนาความสามารถทางวิชาการและอาชีพ แม้ว่าการหลุดออกจากระบบการศึกษาจะไม่ใช่ว่าเหตุการณ์ที่ส่งผลโดยตรงกับการเรียนรู้พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา แต่เป็นปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

5.1.1.3 ข้อจำกัดด้านทางเลือกในการประกอบอาชีพ เป็นวิถีชีวิตด้านที่ได้รับอิทธิพลจากวิถีชีวิตด้านการศึกษา เนื่องจากบุคคลที่อยู่ในระบบการศึกษามีทักษะพื้นฐานทางวิชาการและอาชีพ จึงมีโอกาสในการประสบความสำเร็จทางอาชีพและรายได้มากกว่าบุคคลที่หลุดออกจากระบบการศึกษาที่พบข้อจำกัดของทางเลือกในการประกอบอาชีพเพราะขาดความสามารถพื้นฐานในการประกอบอาชีพ จึงไม่สามารถเลือกงาน และรายได้ที่ต้องการได้ อีกทั้งบางรายที่ประกอบอาชีพก่อนวัยอันควรมีแนวโน้มที่จะถูกปฏิเสธการว่าจ้างหรือการจ้างด้วยอัตราที่ต่ำกว่ากฎหมายแรงงาน จึงมีความเป็นไปได้ว่าฐานะการเงินของบุคคลกลุ่มนี้ไม่ดีขึ้น จึงเพิ่มแรงกดดันในการดำเนินชีวิตและโอกาสที่จะเข้าสู่การประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย

5.1.1.4 ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม หรือการขาดสมรรถนะในการสร้างและคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นหนึ่งในวิถีชีวิตที่อาจก่อตัวมาตั้งแต่ช่วงวัยเด็กหรือวัยรุ่น กรณีบุคคลที่เผชิญกับเหตุการณ์เลวร้ายในวัยเด็ก การหลุดออกจากระบบการศึกษา การประสบข้อจำกัดในการประกอบอาชีพ อาจนำมาสู่ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคมได้ง่าย เพราะขาดโอกาสถูกขัดเกลาทางสังคมผ่านระบบการศึกษา หรือแม้ว่าบุคคลจะไม่เคยผ่านทั้งวิถีชีวิตทั้งสามเส้นทางข้างต้น แต่ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพทางสังคมอาจเกิดขึ้นได้จากการคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหาย และอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้น โดยแสดงออกในหลายลักษณะ เช่น การไม่

สามารถปรับตัวต่ออารมณ์ทางลบได้อย่างเหมาะสม มีความยากลำบากในการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งมีทัศนคติทางลบกับผู้หญิง ซึ่งมีแนวโน้มเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

5.1.1.5 การข่มขืนกระทำชำเราเป็นผลลัพธ์จากระบบการเรียนรู้ทางสังคม พฤติกรรมการข่มขืนกระทำชำเราเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ความรุนแรง อันเป็นผลผลิตจากการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งที่มาของการเรียนรู้ทางสังคมในการวิจัยครั้งนี้พบว่าเกิดจาก 4 แหล่ง ได้แก่ (1) การมีประสบการณ์ทางเพศในครอบครัวทั้งการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมและไม่ระมัดระวัง (2) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมข่มขืน (3) การเข้าถึงสื่อลามกได้ง่าย และ (4) วัฒนธรรมการข่มขืน ล้วนแต่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางสังคมที่นำบุคคลไปสู่การข่มขืนกระทำชำเรา จากข้อสรุปที่ได้จากเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามแหล่ง ผู้วิจัยจึงสรุปวิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ดังภาพ 4

ภาพ 4 ภาพสรุปวิถีชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

5.1.2 ปัจจัยที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

ปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง หมายถึง เหตุการณ์หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของความน่าจะเป็นต่อการเกิดพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง กล่าวคือมีสภาพเป็นปัจจัยนำของปัญหาและในบางครั้งก็ทำหน้าที่เป็นปัจจัยกระตุ้นปัญหาด้วย ซึ่งตามข้อสรุปของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งคุณลักษณะของปัจจัยเสี่ยงเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ปัจจัยภายในที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพภายใน แรงจูงใจ ปมปัญหาบางประการของบุคคลนั้น และปัจจัยภายนอกที่ได้รับอิทธิพลจากเงื่อนไขหรือสภาวะภายนอกเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนพฤติกรรม โดยปัจจัยเสี่ยงที่พบในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 10 ปัจจัย ดังนี้

5.1.2.1 ปัจจัยภายใน: แรงกดดันที่นำไปสู่การข่มขืนกระทำชำเรา แรงกดดันภายในของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง การถูกทอดถอนหรือสูญเสียสิ่งที่มีคุณค่า และการประสบกับเหตุการณ์ร้ายแรง เป็นผลให้ความสามารถในการคิดไตร่ตรองถึงผลกระทบที่ตามมาและความสามารถการควบคุมตนเองลดลง หรือเป็นที่มาของการบ่มเพาะทัศนคติที่ไม่เหมาะสม จึงเพิ่มความเป็นไปได้ของการใช้ความรุนแรงหรือการเกิดพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น

5.1.2.2 ปัจจัยภายใน: การขาดความผูกพันทางสังคม ความผูกพันหรือสายสัมพันธ์ทางสังคมเสมือนสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นความผูกพันทางอารมณ์กับบุคคล ความผูกพันกับแนวทางการใช้ชีวิตที่ถูกทำนองคลองธรรม ความยึดเหนี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา หรือความเชื่อที่มีต่อสังคมหรือกฎหมาย การที่บุคคลในสังคมมีความผูกพันทางสังคมที่เข้มแข็งจะลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิด เพราะการคิดคำนึงถึงสายสัมพันธ์หรือความผูกพันที่มีต่อสิ่งที่ตนยึดเหนี่ยวเป็นเครื่องช่วย จึงพบว่าผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราขาดความผูกพันทางสังคมหรือถูกตัดขาดจากสังคม เป็นผลให้ความเสี่ยงต่อการตัดสินใจกระทำผิดเพิ่มขึ้น

5.1.2.3 ปัจจัยภายใน: ความคิดที่ส่งเสริมการข่มขืนกระทำชำเรา แม้ว่ามนุษย์จะเป็นสิ่งมีชีวิตที่คิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจลงมือกระทำ หากคิดว่ากระทำไปแล้วได้รับผลดีไม่คุ้มค่ากับความเสียหายหรือผลเสียที่ตามมาจะตัดสินใจเลือกไม่กระทำ ในการวิจัยนี้พบว่าการคิดของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา มีความแตกต่างออกไป กล่าวคือมีความคิดที่ส่งเสริมการข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งมีลักษณะของการบิดเบือนการรับรู้และการตีความของตนเอง รวมถึงความคิดเกี่ยวกับต้องการและพฤติกรรมของเหยื่อ ดังนั้นเนื้อหาของความคิดที่สะท้อนออกมาจึงมีลักษณะเข้าข้างตัวเอง โทษสิ่งอื่นหรือโทษเหยื่อว่าเป็นต้นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องข่มขืนกระทำชำเรา

5.1.2.4 ปัจจัยภายใน: การพัฒนาวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคม วิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคมคือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น คิดว่าตนเองมีสิทธิทำตามใจ ละเมิดบรรทัดฐานของสังคม ขาดความเห็นอกเห็นใจ ไม่รู้สึกสำนึกผิดต่อการกระทำ มีทัศนคติต่อโลกรอบตัวในลักษณะที่ไม่เป็นมิตร พร้อมแสดงความก้าวร้าวเพื่อป้องกันตัวหรือลงโทษผู้อื่น ซึ่งการมีวิถีชีวิตแบบต่อต้านสังคมนำไปสู่การกระทำ ความผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และการกระทำผิดอื่นได้ทุกรูปแบบ โดยเฉพาะกลุ่มอาชญากรอาชีพ หรืออาชญากรต่อเนื่องมักมีวิถีชีวิตเช่นนี้

5.1.2.5 ปัจจัยภายใน: ความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ และความผิดปกติทางบุคลิกภาพ เป็นปัจจัยภายใน หรือแรงขับที่ทำให้ผู้กระทำผิดต่อเนื้อในคดีข่มขืนกระทำชำเรา มีความแตกต่างจากผู้กระทำผิดอื่น ไม่ว่าจะเป็ความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ เช่น โรคใคร่เด็ก พวกชอบถ้ำมอม รวมถึงโรคหรือความผิดปกติทางอารมณ์บางประเภท เช่น โรคอารมณ์สองขั้ว รวมทั้งความผิดปกติทางบุคลิกภาพ เช่น บุคคลที่ชื่นชอบในความทุกข์ทรมานของผู้อื่น บุคลิกภาพแปรปรวนแบบหลงตัวเอง เป็นต้น ปัจจัยภายในที่กล่าวมามากพบในผู้กระทำผิดต่อเนื้อในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยอาจปรากฏความผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใด (ความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ หรือความผิดปกติทางบุคลิกภาพ) เป็นองค์ประกอบ หรือในกลุ่มที่มีการกระทำผิดซ้ำสูงจะพบความผิดปกติทั้งสองด้าน

5.1.2.6 ปัจจัยภายนอก: โอกาสที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา โอกาสถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของอาชญากรรมทุกประเภท นอกเหนือจากแรงจูงใจของผู้กระทำผิด และเหยื่อที่มีความเปราะบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดทางเพศและการข่มขืนกระทำชำเราจำเป็นต้องอาศัยโอกาสในการกระทำผิด จึงมีความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำผิดเป็นฝ่ายที่พยายามสร้างโอกาสในการกระทำผิดขึ้นโดยการล่อลวงเหยื่อ สร้างความไว้วางใจ การข่มขู่ การสะกดรอยเหยื่อ และในทางกลับกันมีความเป็นไปได้ที่โอกาสในการกระทำผิดอาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญและกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดลงมือได้เช่นกัน กรณีเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่าเหยื่อเป็นบุคคลที่รู้จักหรือไม่รู้จักกับผู้กระทำผิดก็ได้

5.1.2.7 ปัจจัยภายนอก: การดื่มสุราและเสพสารเสพติด เป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญของพฤติกรรมการณ์การข่มขืนกระทำชำเรา โดยได้รับการยืนยันจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและงานวิจัยหลายชิ้น แม้ว่าการนำเข้าสู่ร่างกายจะเป็นความต้องการส่วนบุคคลหรือไม่ก็ตาม แต่สุราและสารเสพติดสามารถกระตุ้นความต้องการทางเพศ และลดความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ จึงปลดปล่อยบุคคลนั้นจากการควบคุมตนเองนำไปสู่การใช้ความรุนแรงและการข่มขืนกระทำชำเราได้ง่าย

5.1.2.8 ปัจจัยภายนอก: การคบค้าสมาคมที่แตกต่างและพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

จากข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้พบว่าพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราเกิดจากการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มที่บุคคลนั้นคบค้าสมาคมด้วย ยิ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญหรือมีความสนิทสนมมาก ยิ่งมีโอกาสรับค่านิยมหรือแรงจูงใจจากผู้อื่นเข้ามาได้ง่ายขึ้น ดังนั้นแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อนและความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นสิ่งที่ผลักดันให้บุคคลกระทำผิดได้

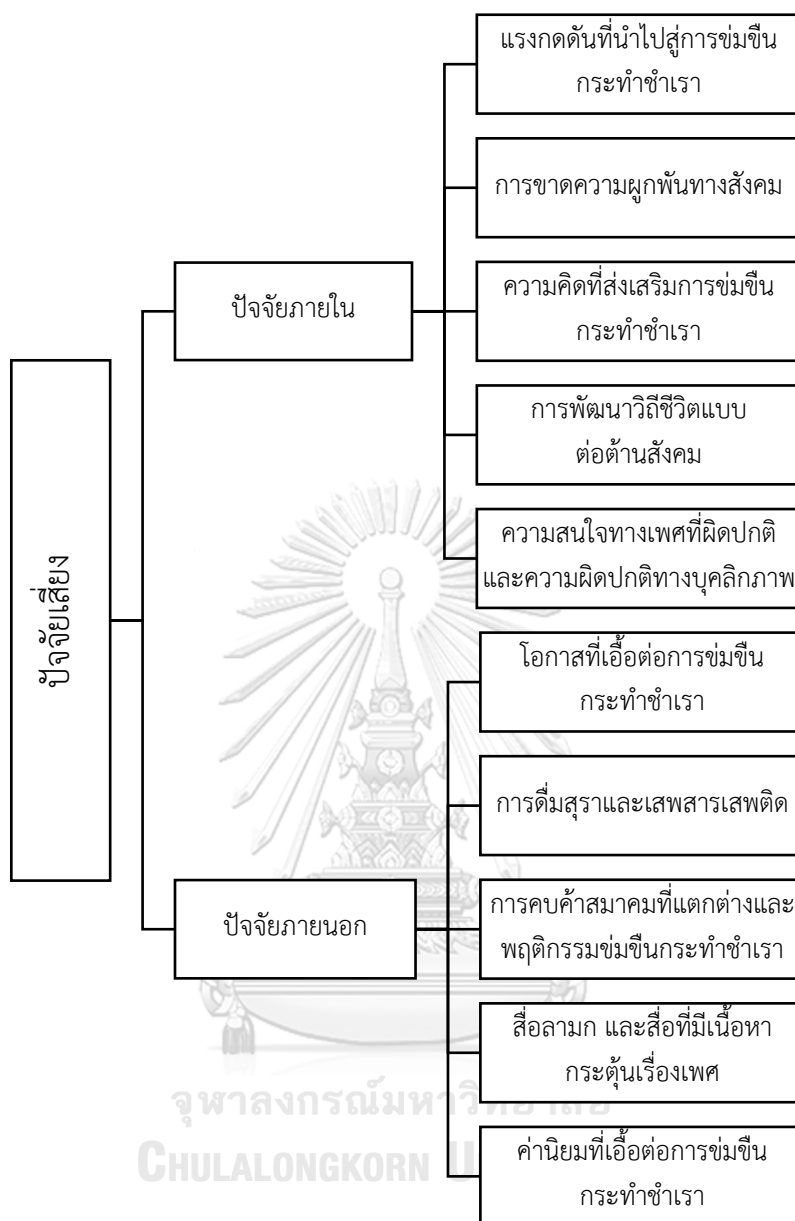
5.1.2.9 ปัจจัยภายนอก: สื่อลามก และสื่อที่มีเนื้อหาระตุ้นเรื่องเพศ เป็นปัจจัยภายนอกที่

ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และมีสภาพเป็นปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการกระทำผิดทางเพศ โดยเฉพาะสื่อลามกที่มีเนื้อหารุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การใช้ความรุนแรงขณะมีเพศสัมพันธ์ รวมทั้งสื่อลามกเด็ก ซึ่งปัจจุบันเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ประกอบกับอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การควบคุมสื่อลามกเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการเข้าถึงสื่อลามกเหล่านี้มีผลต่อการกระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศ หรือความหมกหมุ่นจินตนาการเรื่องเพศ นำไปสู่การกระทำผิดได้

5.1.2.10 ปัจจัยภายนอก: ค่านิยมที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา คือปัจจัยเสี่ยง

ภายนอกในรูปแบบของค่านิยมที่ส่งผ่านกันในสังคม อาจแฝงอยู่ในวัฒนธรรมของกลุ่มที่บุคคลนั้นสังกัด เช่น ค่านิยมจากระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมทางเพศ ซึ่งมีผลต่อกระบวนการคิดที่บิดเบือน หรือเกิดมายาคติการข่มขืนในปัจเจกบุคคล จึงเป็นไปได้ทั้งปัจจัยนำและปัจจัยที่คงสภาพของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

ปัจจัยเสี่ยงทั้ง 10 ปัจจัยที่สะท้อนจากเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญถูกจำแนกเป็นสองกลุ่ม คือปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก แสดงดังภาพ 5

ภาพ 5 ภาพสรุปปัจจัยที่นำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

5.1.3 การเริ่มต้น และการคงอยู่ของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

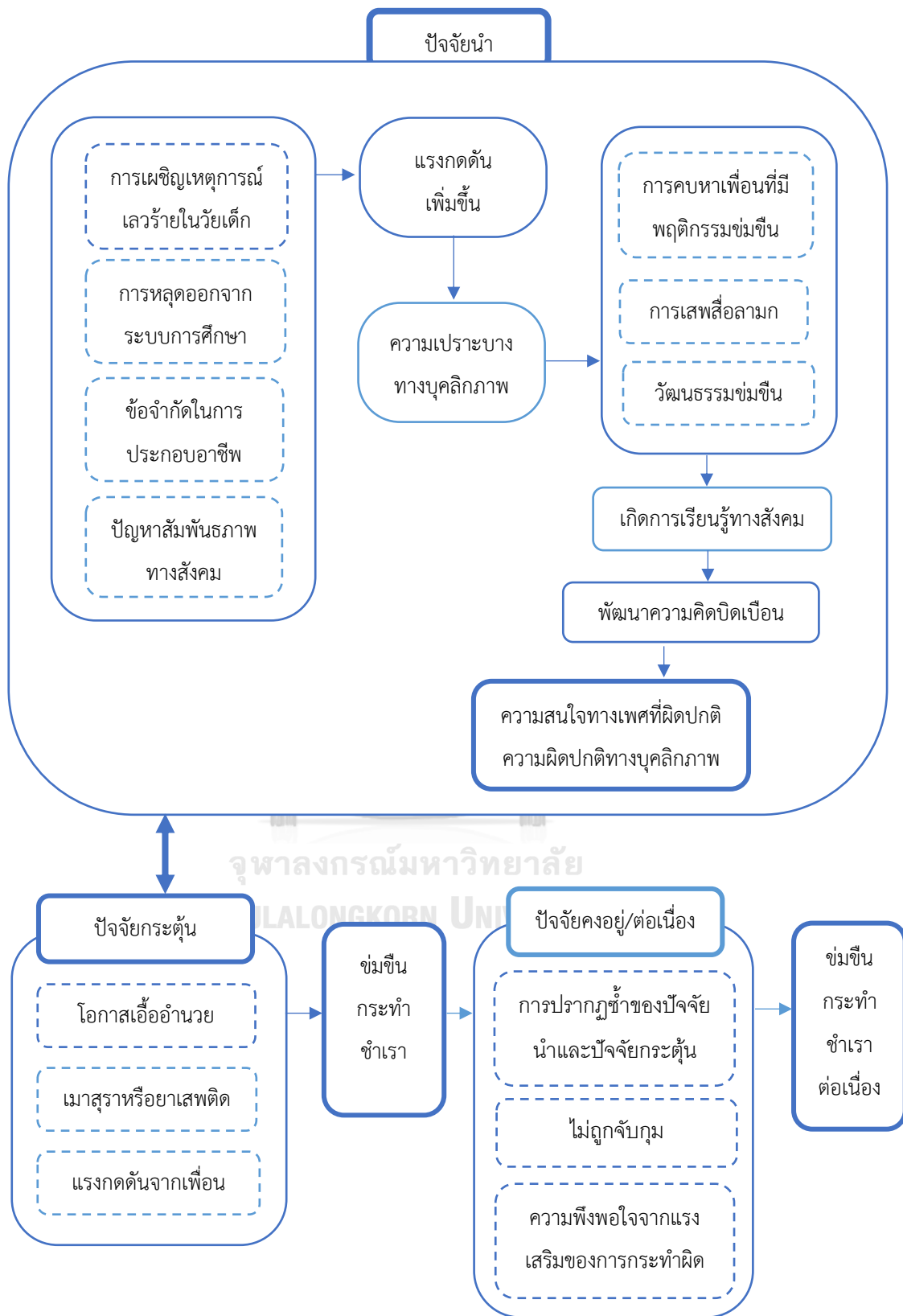
ในประเด็นของการเริ่มต้น และการคงอยู่ของการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ผู้วิจัยได้บูรณาการข้อค้นพบจากประเด็นของวิถีชีวิตและปัจจัยเสี่ยงเพื่อตอบคำถามให้ได้ภาพของกระบวนการเริ่มต้น และการคงอยู่ของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราที่ชัดเจนขึ้น ดังนี้

5.1.3.1 การเริ่มต้นของการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านที่ใช้เวลาในระยะยาว เป็นการที่บุคคลสะสมคุณสมบัติของการเป็นนักข่มขืนต่อเนื่องจากเหตุการณ์ในชีวิต โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ อาจเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยนำ (predisposing factor) ของการกระทำผิด และการหลอหลอมจากบุคคลและสังคมรอบข้าง จนกลายเป็น คุณลักษณะคงที่ หรือเป็นบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา จากนั้นเมื่อบุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้น (precipitating factor or trigger) ซึ่งอาจเป็นปัจจัยเสี่ยงภายนอกบางชนิด (โอกาสที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา การดื่มสุราและเสพสารเสพติด เพื่อชักชวน หรือดูสื่อลามกและเกิดอารมณ์) จึงนำไปสู่การเริ่มต้นพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

5.1.3.2 การคงอยู่ หรือความต่อเนื่องของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดของทฤษฎีเส้นทางชีวิต ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และแนวคิดทางอาชญาวิทยา ในการเรียงร้อยข้อค้นพบจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่สะท้อนเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ และการสัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงที่ผ่านเข้ามาในแต่ละช่วงวัย นำไปสู่การเปลี่ยนผ่านไปสู่การมีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง โดยอธิบายในฐานะปัจจัยนำ (predisposing factors) (เช่น เหตุการณ์ที่เลวร้ายในวัยเด็ก การหลุดออกจากระบบการศึกษา การพบพานกับความยากลำบากทางอาชีพ และปัญหาสัมพันธภาพทางสังคม) ที่สร้างแรงกดดันทำให้เกิดความเปราะบาง (vulnerability) ในการพัฒนาตัวตน เมื่อผสมผสานกับการเรียนรู้ทางสังคมที่ไม่เหมาะสม เช่น การคบหาเพื่อนที่มีพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา การหมกมุ่นกับสื่อลามก และการอยู่ในวัฒนธรรมข่มขืน นำไปสู่การพัฒนาความคิดที่บิดเบือนหรือมายาคติที่เอื้อต่อการข่มขืนกระทำชำเรา เมื่อพัฒนาคุณลักษณะของความสนใจทางเพศที่ผิดปกติหรือบุคลิกภาพที่ผิดปกติ และควบรวม (combine) กับปัจจัยกระตุ้น (precipitating factors) (เช่น โอกาสที่เอื้ออำนวย มีเงินเมาสุราหรือยาเสพติด หรืออยู่ในสถานะของการกดดันจากเพื่อน) ในลักษณะที่เป็นปัจเจก (individuality) สำหรับผู้กระทำผิดแต่ละคน กลไกดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนผ่าน (transition) เป็นผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรา เมื่อสภาพของปัจจัยคงอยู่ (perpetuating factors) หรือปัจจัยที่คงความต่อเนื่องของปัญหายังไม่ถูกแก้ไข หรือจัดการอย่างเหมาะสม จะเกิดการข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

ทั้งประเด็นของการเกิดขึ้นและการคงอยู่ของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องเกิดขึ้นจากข้อสรุปของการวิจัยทั้งในประเด็นของเส้นทางชีวิตและปัจจัยเสี่ยง สรุปได้ดังภาพ 6

ภาพ 6 ข้อสรุปเกี่ยวกับการเกิดขึ้นและการคงอยู่ของพฤติกรรมข่มขืนกระทำซ้ำเราต่อเนื่อง

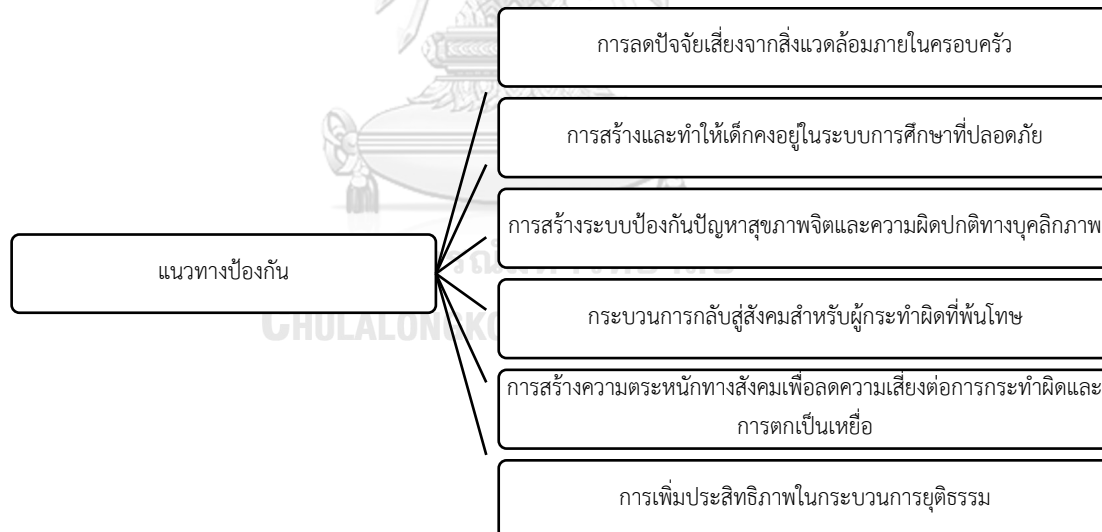
อย่างไรก็ตามข้อสรุปการวิจัยในประเด็นของการเกิดขึ้นและคงอยู่ของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่องในการวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบหนึ่งของความเป็นไปได้ที่เกิดจากข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งยังไม่สามารถระบุจำนวนหรือความเข้มข้นของปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยกระตุ้น รวมทั้งปัจจัยที่ทำให้คงอยู่ของพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราที่ชัดเจนได้ เนื่องจากความเป็นปัจเจกของผู้กระทำผิดแต่ละคนส่งผลให้พฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราของมีความแตกต่างกัน (heterogeneity) ทั้งรูปแบบการเริ่มต้น อายุที่เริ่มต้น ความรุนแรงของการกระทำ และการคงอยู่ของการกระทำผิด

5.1.4 แนวทางการป้องกันและการแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

ผลผลิตทางความคิดของเรื่องเล่าจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ต้องขัง ได้ถูกวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง เป็นประเด็นดังนี้

5.1.4.1 แนวทางป้องกันพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

ผู้วิจัยสรุปแนวทางการป้องกันพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ตามข้อมูลเรื่องเล่าที่มุ่งเน้นการลดวงจรการสัมผัสปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนี้

ภาพ 7 ภาพสรุปแนวทางการป้องกันพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

การลดปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว เป็นการให้ปัจจัยแทรกแซงในระดับครอบครัวโดยหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมกิจการสตรีและครอบครัว กรมสุขภาพจิต หรือองค์กรส่งเสริมสุขภาพอื่น ๆ ที่ส่งเสริมบทบาทและสถาบันครอบครัว อาศัยการเข้าถึงกลุ่มผู้ปกครองและให้ปัจจัยแทรกแซงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครอง การเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคล

ในครอบครัว การรักษาขอบเขตความเป็นส่วนตัวในครอบครัว การลดโอกาสความรุนแรงในครอบครัว ป้องกันการทารุณกรรมทุกรูปแบบทั้งทางเพศ อารมณ์ ร่างกาย หรือการละเลยเด็ก รวมทั้งการเสริมสร้างทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กสำหรับผู้ปกครอง ตลอดจนการสอดส่องสังเกตดูแลสมาชิกในครอบครัวอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการละเมิดเด็ก

การสร้างและทำให้เด็กคงอยู่ในระบบการศึกษาที่ปลอดภัย อาศัยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเชิงรุกในการตรึงเด็กไว้ในระบบการศึกษาโดยคำนึงถึงกลุ่มเด็กที่มีความเปราะบาง เช่น เด็กที่อยู่ในครอบครัวรายได้ต่ำ หรือเด็กต่างด้าว และการรณรงค์สร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา (สิ่งแวดล้อมที่มีการสอดส่อง บุคลากรที่มีการคัดเลือกอย่างระมัดระวัง) โดยใช้ประโยชน์จากนโยบายหลักสูตรแกนกลางจัดให้มีหลักสูตรที่เสริมสร้างศักยภาพของเด็กเพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อและการพัฒนาไปเป็นผู้กระทำผิด เช่น การรู้สิทธิในเนื้อตัวร่างกาย ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การวางตัวที่เหมาะสมต่อเพื่อนต่างเพศ ความเข้าใจเรื่องการยินยอม ให้เป็นความรู้พื้นฐานที่คำนึงถึงพัฒนาการแต่ละช่วงวัย

การสร้างระบบป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและความผิดปกติทางบุคลิกภาพ โดยหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมสุขภาพจิต หรือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และหน่วยงานพันธมิตรอาจร่วมมือกันดำเนินนโยบายด้านสุขภาพจิตเชิงรุกในการค้นหา คัดกรอง และช่วยให้กลุ่มเสี่ยงที่มีความเปราะบางทางสุขภาพจิตและบุคลิกภาพทั้งในชุมชนและสถานศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มที่มีประวัติการถูกทารุณกรรม หรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความรุนแรง ให้เข้าสู่ระบบการดูแลสุขภาพจิต ลดความเสี่ยงต่อความเจ็บป่วยทางจิต และการพัฒนาไปเป็นผู้กระทำผิด รวมทั้งการรณรงค์ทางสังคมลดการตีตราผู้รับบริการด้านสุขภาพจิต และสร้างช่องทางการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพจิตที่หลากหลายและทั่วถึง โดยเฉพาะกับกลุ่มเสี่ยงด้านบุคลิกภาพ และความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ

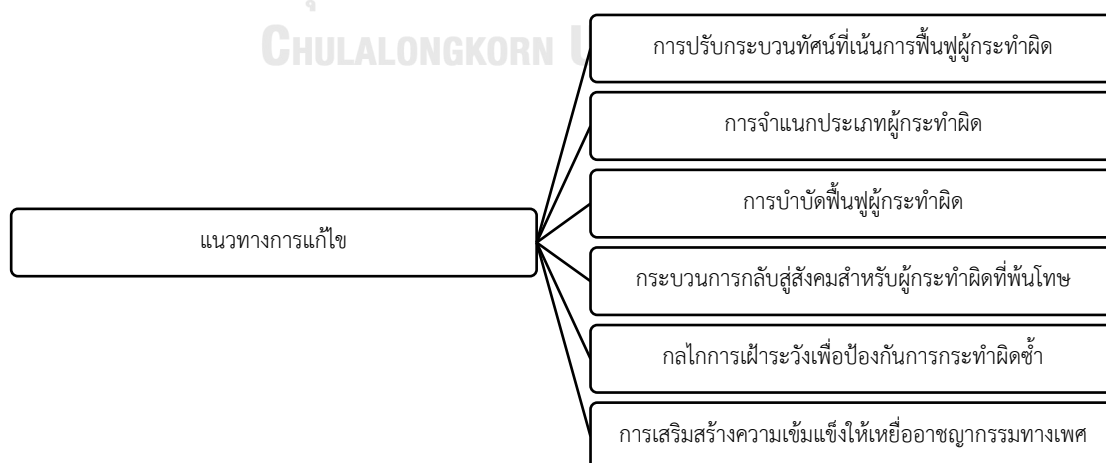
การสร้างความตระหนักทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดและการตกเป็นเหยื่อ ซึ่งหน่วยงานที่มีบทบาทป้องกันอาชญากรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง และหน่วยงานภาคสังคมอื่น ร่วมกันดำเนินงานเพื่อการปลูกฝังชุดความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล และการขอความยินยอมเรื่องเพศ การสร้างค่านิยมไม่อดทนต่อการคุกคามทางเพศ การสร้างและปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งการเคารพกฎหมาย รวมทั้งการรณรงค์สื่อสร้างสรรค์ การควบคุมสื่อลามกที่มีเนื้อหาอันตราย และกำกับเนื้อหาของรายการที่ไม่เหมาะสมด้านค่านิยม นอกจากนี้ควรนำเสนอในมุมมองของการเสริมสร้าง เช่น การเผยแพร่

เนื้อหาป้องกันการตกเป็นเหยื่อ และช่องทางให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงหรือเหยื่ออาชญากรรมให้เข้าสู่ระบบการให้ความช่วยเหลือ

การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่รับผิดชอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา การคุกคามทางเพศ ควรประสานความร่วมมือด้านข้อมูลของผู้กระทำผิดโดยส่งต่ออย่างเป็นระบบและรวดเร็ว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับที่เอื้อต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการประเมินการใช้มาตรการเป็นระยะเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพ และข้อจำกัดในการปฏิบัติ นอกจากนี้การเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับแนวปฏิบัติสำหรับบุคคลที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศ และการสร้างทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานกับเหยื่ออาชญากรรมทางเพศแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่นเดียวกับการติดตามจับกุมผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็วเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยป้องปราม และทำให้กระบวนการยุติธรรมมีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนทำให้สังคมรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

5.1.4.2 แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

สำหรับแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง มุ่งเน้นกระบวนการแก้ไขผู้กระทำผิด สรุปรูปเป็นประเด็น ดังนี้

ภาพ 8 ภาพสรุปแนวทางแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง

การปรับกระบวนการที่เน้นการฟื้นฟูผู้กระทำผิด แม้การเพิ่มโทษสำหรับการกระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราอาจช่วยป้องปรามการกระทำผิดได้สำหรับคนส่วนใหญ่ แต่ในผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราที่มีปัจจัยของความผิดปกติเกี่ยวกับความสนใจทางเพศและความผิดปกติทางบุคลิกภาพนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำต่อเนื่อง แม้จะเคยถูกดำเนินคดีหรือจำคุกมาก่อน ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ต้องอาศัยวิธีการฟื้นฟูเป็นหลัก ซึ่งเป็นกระบวนการที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นการลงโทษ ข้อเสนอแนะนี้จึงเริ่มต้นจากการสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขผู้กระทำผิด และระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องทั้งกฎหมาย องค์กรความรู้ รวมทั้งวิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

การจำแนกประเภทผู้กระทำผิด จุดเริ่มต้นของกระบวนการแก้ไขผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราจำเป็นต้องพัฒนาระบบจำแนกประเภทผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ โดยการประเมินปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยจำเป็นของผู้กระทำผิดให้ครบถ้วน และใช้ข้อมูลเหล่านี้สำหรับกำหนดคำพิพากษา และแผนการแก้ไขผู้กระทำผิดตามสภาพปัญหา รวมทั้งการกำหนดแผนการติดตามภายหลังการปล่อยตัวที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย

การบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด เป็นกระบวนการอันเป็นหัวใจสำคัญของการแก้ไขผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา เนื่องจากการกระทำผิดเกิดจากความผิดปกติเกี่ยวกับความสนใจทางเพศและความผิดปกติทางบุคลิกภาพ จึงต้องอาศัยทั้งกระบวนการบำบัดฟื้นฟูทางจิตวิทยาบนพื้นฐานของข้อมูลการจำแนก โดยกำหนดแผนการบำบัดฟื้นฟูเฉพาะรายที่มีโครงสร้างชัดเจน โดยพิจารณามาตรการเสริมที่มีความเหมาะสม เช่น วิธีการแพทย์ หรือการใช้ฮอร์โมนบำบัดเพื่อระงับความต้องการเพศที่สูงกว่าปกติ อาจเหมาะกับผู้กระทำผิดบางราย จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนโดยหน่วยงานเฉพาะทางด้านนิติจิตเวช ร่วมกับการคำนึงถึงความปลอดภัย สาธารณะและการไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้กระทำผิด นอกจากนี้ระบบนิเวศสำหรับการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา อาจรวมถึงสถานที่ที่เหมาะสม เช่น เรือนจำเฉพาะทางหรือสถานบำบัดเฉพาะทาง จึงต้องอาศัยการผลักดันในระยะยาวทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ องค์กรความรู้ และบุคลากร

กระบวนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่พ้นโทษ เมื่อครบโทษจำคุกผู้ต้องขังทุกคนจะต้องกลับสู่สังคม การเตรียมความพร้อมก่อนการกลับสู่สังคมจะต้องผ่านการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และพฤติกรรมที่เป็นอันตราย รวมทั้งมีมาตรการกำกับ ติดตาม ดูแล

ภายหลังการปล่อยตัวที่เหมาะสม การเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดูแลตนเองภายหลังการปล่อยตัว เช่น ให้ความรู้ ศึกษา ฝึกทักษะทางอาชีพ ฝึกทักษะการจัดการกับความเครียดและการปรับตัว เป็นสิ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำได้ นอกจากนี้การรณรงค์ลดการตีตรา และการนำชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลแก้ไขผู้กระทำผิดเพื่อสนับสนุนและสร้างจุดเปลี่ยนให้ผู้พ้นโทษไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ

กลไกการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ในช่วงแรกของการพ้นโทษที่ผู้พ้นโทษต้องเผชิญแรงกดดันในการปรับตัวมีความจำเป็นต้องใช้กลไกเฝ้าระวัง ซึ่งอาจกำหนดระยะเวลาที่อิงตามสถิติการกระทำผิดซ้ำและงานวิจัย รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานติดตามผลทั้งงบประมาณ บุคลากร และเทคโนโลยี เพราะกลไกการเฝ้าระวังมีสภาพเป็นสิ่งแวดล้อมจากภายนอกที่ทำให้ผู้พ้นโทษคงความสามารถในการระงับยับยั้งตนเอง และเป็นการป้องกันไม่ให้เข้าไปใกล้ปัจจัยกระตุ้นให้กระทำผิด ดังนั้นจำเป็นต้องใช้วิธีการกำกับที่เหมาะสมกับผู้พ้นโทษแต่ละราย ไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการสังเกตการณ์ชีวิตของผู้พ้นโทษอย่างเดียว แต่ควรสร้างระบบการสนับสนุนผู้พ้นโทษที่พบความยากลำบากในการใช้ชีวิตด้วยเพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่ออาชญากรรมทางเพศ ข้อเสนอแนะประการสุดท้ายมุ่งเน้นไปที่เหยื่ออาชญากรรมทางเพศซึ่งมีจำนวนหนึ่งไม่เปิดเผยเหตุการณ์การตกเป็นเหยื่อด้วยหลายสาเหตุ เช่น ความรู้สึกไม่ปลอดภัย ความไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ความหวาดกลัวจากการถูกข่มขู่ ซึ่งทำให้วงจรการกระทำผิดของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราดำเนินต่อไป ดังนั้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เหยื่ออาชญากรรมทางเพศผ่านการรณรงค์ทางสังคมหรือสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมอย่างจริงจัง ร่วมกับการสร้างหน่วยงานหรือช่องทางขยายความช่วยเหลือเหยื่อ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เหยื่อกล้าเปิดเผยตัวตนมากขึ้น ส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินการนำตัวผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราเพื่อทำความเข้าใจวิถีชีวิต ปัจจัยเสี่ยง และแนวทางป้องกัน รวมทั้งแก้ไขพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง นำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. วิถีชีวิตที่นำไปสู่การเป็นผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ทำให้ทราบว่าผู้กระทำผิดมีการพัฒนาวิถีชีวิตในระยะยาวผ่านการรับปัจจัยเสี่ยงในแต่ละช่วงชีวิตเข้ามาจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนผ่านเป็นผู้กระทำผิด ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมที่ทำงานแก้ไขบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิดจะต้องค้นหาปัจจัยเสี่ยงของผู้กระทำผิดแต่ละรายซึ่งมีลักษณะเฉพาะบุคคล (เช่น ประวัติความรุนแรงหรือการถูกทารุณกรรม การศึกษาและอาชีพ สุขภาพจิตและความสนใจทางเพศ ความคิดที่บิดเบือน รวมทั้งประวัติและความรุนแรงในการกระทำผิด) เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการออกแบบแผนบำบัดฟื้นฟูให้ครอบคลุมสภาพปัญหา จึงจะสามารถเข้าสู่จุดยุติการกระทำผิดได้

2. การนำปัจจัยเสี่ยงภายในและภายนอกที่มีต่อพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราจากการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาเครื่องมือประเมินทางนิติจิตวิทยาสำหรับผู้กระทำผิดในประเด็นต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมรุนแรง ความเป็นอันตราย ความคิดที่บิดเบือนเรื่องเพศ จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจำแนกประเภทผู้กระทำผิดเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น ข้อมูลประกอบการจัดทำคำพิพากษา การติดตามความก้าวหน้าหรือความถดถอยในการบำบัด การพิจารณาพักโทษ ลดโทษ หรือการปล่อยตัว เป็นต้น

3. การยุติพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ต้องอาศัยการบำบัดฟื้นฟูเป็นรายบุคคล โดยการทำงานในระดับวิชาชีพที่อาศัยมุมมองที่หลากหลายในการกำหนดแผนการบำบัดฟื้นฟู เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักทฤษฎีวิทยา นักอาชีวะบำบัด เป็นต้น เพื่อให้การวิเคราะห์สภาพปัญหาครอบคลุมปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยกระตุ้น และปัจจัยที่ทำให้ปัญหาคงอยู่ รวมทั้งคำนึงถึงปัจจัยภายนอก เช่น ครอบครัว ชุมชน และระบบที่เกี่ยวข้องที่ผู้พ้นโทษต้องกลับไปใช้ชีวิตอยู่ จึงจะนำไปสู่การยุติการกระทำผิด (Desistence) ได้อย่างยั่งยืน

4. การเตรียมความพร้อมก่อนการกลับสู่สังคมสำหรับผู้กระทำผิดที่ถูกจำคุก ควรผ่านการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และพฤติกรรมที่เป็นอันตราย ในกรณีที่ยังพบความเสี่ยงสูงเสนอมาตรการที่เหมาะสมในการกำกับ ติดตาม หรือการควบคุมตัวในกรณีฉุกเฉิน รวมทั้งการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการกลับสู่สังคมจะลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำได้ ทั้งนี้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่เพื่อสนับสนุนเกื้อกูล และกำกับดูแลผู้พ้นโทษที่กลับสู่ชุมชน เช่น การจัดให้มีพี่เลี้ยงในชุมชน หรืออาสาสมัครเพื่อช่วยดูแลผู้พ้นโทษในระยะแรกจะช่วยเอื้อต่อการกลับไปใช้ชีวิตใน

สังคมได้ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนอย่างจริงจังและสร้างความเหนียวแน่นในชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ

5. การพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการแก้ไขผู้กระทำผิดที่มีปัญหาสุขภาพจิตและบุคลิกภาพ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคลากรที่ทำหน้าที่แก้ไขหรือกำกับติดตามผู้กระทำผิด โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมทั้งด้านความด้านทัศนคติในการทำงานต่อผู้กระทำผิด เชื่อมั่นว่าคนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ รวมทั้งความพร้อมด้านทักษะและองค์ความรู้ที่ทันสมัยในแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งอาศัยความรู้จากประสบการณ์ และงานวิจัย จึงทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงชีวิตผู้กระทำผิดได้

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสุขภาวะ เช่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง ควบบูรณาการพันธกิจร่วมกันในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวเพื่อลดปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การทารุณกรรมเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม จะช่วยลดปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในช่วงเริ่มแรกของชีวิต นอกจากนี้ในส่วนของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง หรือถูกทารุณกรรมควรมีระบบการเยียวยาทางจิตใจอย่างจริงจังและติดตามผลในระยะยาว เนื่องจากเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อาจพัฒนาไปสู่การเป็นผู้กระทำผิดได้

2. การป้องกันบุคคลเข้าสู่วิถีชีวิตของอาชญากร จำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันทางสังคม และสร้างพันธะหรือความผูกพันทางสังคมให้เกิดขึ้นในระดับบุคคล ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายเชิงรุกเพื่อรักษานักเรียนไว้ในระบบการศึกษาพร้อมกันนี้การสร้างระบบพัฒนาสุขภาพจิตสังคมเพื่อคัดกรอง สอดส่องและดูแลนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาพฤติกรรมในระยะเริ่มแรกจะช่วยให้เด็กนักเรียนคงอยู่ในระบบการศึกษา มีพัฒนาการทางจิตสังคมที่ดี และมีผลดีต่อความสามารถทางวิชาการซึ่งเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพในอนาคต

3. การสร้างนโยบายเชิงรุกสู่ชุมชนเพื่อการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต บุคลิกภาพ และความสนใจทางเพศที่ผิดปกติ ซึ่งประกอบด้วยทำให้ความรู้ การคัดกรอง และการนำเข้าสู่ระบบการดูแลภารกิจนี้อาศัยหน่วยงาน เช่น กรมสุขภาพจิต หรือกรมอนามัย สถานพยาบาลระดับปฐมภูมิที่มีความใกล้ชิดในระดับชุมชนดำเนินการเชิงรุกจะช่วยนำบุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะบุคคลที่มีประวัติการถูกทารุณกรรมเข้าสู่ระบบการดูแลตั้งแต่สภาพปัญหาอย่างไม่ร้ายแรงหรือยังไม่เกิดการกระทำผิดรุนแรง

4. การขับเคลื่อนให้เกิดการจัดทำหลักสูตรที่ประกอบด้วยชุดความรู้เกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิต การคบเพื่อน การป้องกันตัวจากการเป็นเหยื่อ ความเท่าเทียมทางเพศ การเคารพให้เกียรติกันและกัน การปลูกฝังวัฒนธรรมของความยินยอม การเคารพกฎหมาย ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา เพื่อป้องกันแก่เด็กและเยาวชนตามระดับพัฒนาการที่เหมาะสม จะสร้างกระบวนการคิดที่ป้องกันการกระทำผิดทางเพศและลดการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ ภารกิจเชิงนี้ต้องอาศัยกระทรวงศึกษาธิการและกรมสุขภาพจิตร่วมกันสร้างหลักสูตร และบรรจุลงในหลักสูตรแกนกลาง เป็นพื้นฐานการศึกษาภาคบังคับ

5. ภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมกันขับเคลื่อนทางสังคมผ่านการส่งเสริมและรณรงค์วัฒนธรรมแห่งความยินยอม การเคารพและให้เกียรติกัน ความเท่าเทียมทางเพศ เพื่อสร้างความตระหนักและทำให้เกิดค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรมต่อต้านการคุกคามทางเพศในสถาบันทางสังคม สถานประกอบการ และสถานศึกษา เป็นสิ่งที่ช่วยจำกัดการกระทำผิดทางเพศลง

6. การแก้ไขผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราจำเป็นต้องใช้ระบบการบำบัดฟื้นฟูเป็นกุญแจสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง และผู้กระทำผิดทางเพศอื่น ๆ เช่น การบรรจุบุคลากรสำหรับภารกิจบำบัดฟื้นฟูทางจิตใจโดยเฉพาะ การจัดงบประมาณสำหรับการบำบัดฟื้นฟูทั้งด้านสถานที่ที่เหมาะสม การจัดอบรมให้ม้องค์ความรู้ที่ทันสมัย การสร้างเรือนจำเฉพาะทางสำหรับรายที่มีปัญหาสุขภาพที่ต้องการการดูแลพิเศษ รวมทั้งงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนา ระบบองค์ความรู้ในงานบำบัดฟื้นฟูที่เกี่ยวข้อง

7. การสร้างระบบการกำกับติดตามเป็นหัวใจสำคัญของการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ ควรมีหน่วยงานเจ้าภาพเพื่อสร้างระบบที่มีการบูรณาการ ประสานงาน และส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีหรือผ่านการพิพากษาแล้ว ซึ่งการติดตามกำกับผู้พ้นโทษ และการสำรวจปัญหาการกลับคืนสู่สังคมของผู้พ้นโทษเป็นภารกิจสำคัญในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และมีระบบเกื้อกูลให้ผู้พ้นโทษสามารถดำเนินชีวิตที่ปกติตามอัตภาพ ตลอดจนใช้มาตรการทางกฎหมายให้มีการกำกับดูแลผู้พ้นโทษให้สามารถควบคุมตนเองและไม่กระทำผิดซ้ำ

8. การรณรงค์ด้านสื่อสร้างสรรค์ เนื่องจากในปัจจุบันสื่อเป็นสิ่งที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ แม้ว่าการควบคุมสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก แต่จำเป็นต้อง

แทรกแซงหรือจัดการสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงและยั่วเย้าทางเพศ เนื่องจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ยังขาดวุฒิภาวะมีแนวโน้มที่จะถูกกระตุ้นและเกิดการเรียนรู้จากสื่อที่มีเนื้อหาเสี่ยง รวมถึงการรณรงค์อย่างต่อเนื่องในสื่อกระแสหลัก (เช่น รายการโทรทัศน์ หรือละครที่มีการผลิตซ้ำค่านิยมที่ไม่เหมาะสมเรื่องการข่มขืนกระทำชำเรา) โดยภาครัฐควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเกี่ยวกับการป้องกันการตกเป็นเหยื่อ และช่องทางให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงหรือเหยื่ออาชญากรรมเพื่อให้กลุ่มเสี่ยงได้เข้าสู่ระบบการให้ความช่วยเหลือ

9. การสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่อ และกระบวนการยุติธรรมที่เป็นมิตร ในการตัดวงจรการกระทำผิดต่อเนื่อง สิ่งที่เป็นปฏิเสศไม่ได้คือการใช้มาตรการทางกฎหมายนำตัวผู้กระทำผิดมารับโทษและการบำบัดฟื้นฟู ดังนั้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา เพื่อให้เหยื่อรู้สึกปลอดภัยและกล้าแสดงตัวจึงเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งควรขับเคลื่อนโดยการสร้างความตระหนักแก่สังคมด้วยการละเลิกการโทษเหยื่อ และสร้างทัศนคติ รวมทั้งความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกับผู้เสียหายในคดีทางเพศให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนมีการประเมินและกำกับติดตามนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม

10. ในความผิดเกี่ยวกับเพศบางคดีมีความคาบเกี่ยวกับข้อหาพรากผู้เยาว์ ซึ่งเป็นความผิดต่อผู้ปกครองของผู้เยาว์ที่ตกเป็นเหยื่อ ในบางกรณีผู้กระทำผิดและผู้เยาว์ที่เป็นเหยื่อนั้นมีความสัมพันธ์เป็นคู่รัก ดังนั้นความผิดฐานพรากผู้เยาว์ในบางคดีจึงมิได้เกิดจากจิตใจมุ่งร้ายต่อผู้เยาว์ของผู้กระทำผิด แต่ถูกดำเนินคดีด้วยหลายเหตุผล เช่น ความไม่รู้ ความหุนหันคึกคะนอง หรือการไม่มีเงินสำหรับการชดเชยต่อผู้ปกครองของผู้เสียหาย ทำให้ถูกดำเนินคดีฐานพรากผู้เยาว์เพราะการละเมิดต่อผู้ปกครอง เมื่อถูกพิจารณาตีความกับความผิดเกี่ยวกับเพศทำให้ผู้ต้องขังกลุ่มนี้รับโทษจำคุกเป็นเวลานาน จึงควรมีมาตรการทางปกครองสำหรับกรณีเช่นนี้ โดยกลไกภาครัฐเป็นผู้พิจารณา เพื่อลดการนำบุคคลที่มีได้มีพฤติกรรมชั่วร้ายโดยสันดานเข้าสู่เรือนจำโดยไม่จำเป็น ลดความแออัดในเรือนจำ

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการขยายจำนวนผู้เข้าร่วมการวิจัยให้มีจำนวนมากขึ้น และพัฒนาข้อค้นพบในการวิจัยเป็นตัวแปร (เช่น ความคิดที่ส่งเสริมการข่มขืนกระทำชำเรา พฤติกรรมต่อต้านสังคม) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณศึกษาองค์ประกอบของการกระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราเพื่อให้

ทราบถึงน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละตัวแปร และใช้ตัวแปรเหล่านี้ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินหรือแผนการบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิด

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผู้กระทำผิดในคดีข่มขืนกระทำชำเรากลุ่มอื่น เช่น กลุ่มผู้กระทำผิดต่อเหยื่อที่เป็นเด็กและเหยื่อที่เป็นผู้ใหญ่ กลุ่มผู้กระทำผิดต่อเหยื่อเพศชายและเหยื่อเพศหญิง กลุ่มผู้กระทำผิดครั้งเดียวและกลุ่มผู้กระทำผิดซ้ำซาก เพื่อให้ทราบคุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจงเป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาเครื่องมือประเมินและแผนการบำบัด

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการจัดแผนแทรกแซงปัจจัยเสี่ยงเชิงพลวัต (เช่น ความคิดที่บิดเบือน การจัดการแรงกดดัน พฤติกรรมต่อต้านสังคม) เพื่อพัฒนาโปรแกรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเฉพาะทางที่มีการพิสูจน์ประสิทธิวิธภาพสำหรับผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

5.2.4 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา มีจำนวนเพียง 3 คน ดังนั้นข้อค้นพบของการวิจัยจึงสะท้อนเพียงคุณลักษณะของผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราที่เป็นผู้ต้องขัง โดยมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นบุคคลที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา มีอาชีพไม่มั่นคง และเลือกเหยื่อที่คุ้นเคยเหมือนกัน ดังนั้นผลการวิจัยจึงไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้กระทำผิดต่อเนื่องที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์อื่น เช่น กลุ่มที่มีฐานะการเงินหรือเศรษฐกิจฐานะทางสังคมที่ดี หรือกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถกลบเกลื่อนการกระทำผิดของตนเองได้โดยใช้เงิน หรืออำนาจทางสังคมที่มีการข่มขู่หรือกดดันผู้เสียหายไม่ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่งถูกพิพากษาในความผิดฐานพรากผู้เยาว์ร่วมกับกระทำชำเรา โดยผู้ต้องขังปฏิเสธพฤติกรรมข่มขืนกระทำชำเรา และยืนยันว่าถูกกลั่นแกล้งโดยผู้เสียหาย ข้อเท็จจริงในกรณีนี้จึงยังคลุมเครือ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งอื่นได้

3. ผู้กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเราเรามีรูปแบบการประกอบอาชญากรรมและการเลือกเหยื่อที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีลักษณะที่เป็นปัจเจก ดังนั้นการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจที่มุ่งกระทำผิดต่อเหยื่อ และการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีจำนวนมากขึ้น อาจช่วยให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น

4. ข้อมูลที่ได้มาจากเรื่องเล่าจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้กระทำผิด ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิด และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับผู้กระทำผิด จึงขาดมุมมองที่มาจากเหยื่อหรือผู้เสียหาย ประกอบกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ต้องขังในการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถติดต่อญาติสนิท ขาดการติดต่อต่อญาติ และถูกญาติตัดขาด ทำให้ขาดมุมมองที่มาจากบุคคลรอบตัวผู้ต้องขังไป

บรรณานุกรม

- Agnew, R., & Moon, B. (2018). Strain Theory and Violent Behavior. In A. T. Vazsonyi, D. J. Flannery, & M. DeLisi (Eds.), *The Cambridge Handbook of Violent Behavior and Aggression*. Cambridge University Press.
- Akers, R. L., & Jennings, W. G. (2016). Social learning theory. In A. R. Piquero (Ed.), *The handbook of criminological theory*. John Wiley & Sons.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Author.
- Ando, K. (2020). A treatment strategy for sex offenders in Japan. *Integrative Clinical Medicine, 4*, 1-2.
- Barnett, M. D., Berry, K. E., Maciel, I. V., & Marsden III, A. D. (2018). The Primal Scene Phenomenon: Witnessing Parental Sexual Activity and Sociosexual Orientation. *Sexuality & Culture, 22*(1), 162-175.
- Beauregard, E., & Leclerc, B. (2007). An application of the rational choice approach to the offending process of sex offenders: A closer look at the decision-making. *Sexual abuse, 19*(2), 115-133.
- Blokland, A. A. J., & Nieuwbeerta, P. (2010). Life course criminology. In P. Knepper & S. G. Shoham (Eds.), *International Handbook of Criminology* (pp. 51-94). CRC Press.
- Borgeson, K., & Kuehnle, K. (2012). Introduction: Why Study Serial Crime? In K. Borgeson & K. Kuehnle (Eds.), *Serial offenders: theory and practice* (pp. 1-15). Jones & Bartlett learning.
- Boyd, C. R. (2011). *The impacts of sexual assault on women*. Victoria, Australia: Australian Institute of Family Studies
- Carlsson, C., & Sarnecki, J. (2016). *An Introduction to Life-Course Criminology*. SAGE.
- Caruso, R. (2015). *What is the relationship between unemployment and rape?*
- Center for Criminology & Public Policy Research. (2003). *2003 Annual Report to the Florida Department of Education: Juvenile Justice Educational Enhancement Program*. <http://criminology.fsu.edu/wp-content/uploads/FINAL-2003-2004-Annual-Report.pdf>

- College of policing. (2020). *Introduction to managing sexual offenders and violent offenders*. <https://www.app.college.police.uk/app-content/major-investigation-and-public-protection/managing-sexual-offenders-and-violent-offenders/#>
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing Among Five Approaches*. Sage.
- Cusmano, D. (2018). *Rape Culture Rooted in Patriarchy, Media Portrayal, and Victim Blaming*. *Writing Across the Curriculum*, 30. From https://digitalcommons.sacredheart.edu/wac_prize/30.
- Dolezal, D., & Jovanovic, E. (2020). Identifying Criminal Career Patterns of Sex Offenders. In S. Palermo & R. Dumache (Eds.), *Criminology and Post-Mortem Studies - Analyzing Criminal Behaviour and Making Medical Decisions*. <https://doi.org/https://doi.org/10.5772/intechopen.93972>
- Durán, M., Megías, J. L., & Moya, M. (2018). Male peer support to hostile sexist attitudes influences rape proclivity. *Journal of interpersonal violence*, 33(14), 2180-2196.
- Edwards, D. (2003). ViSOR – violent and sex offender register. *Criminal Justice Matters*, 51, 28.
- Eloir, J., Ducro, C., & Nandrino, J. L. (2020). Determining sexual offender profiles from life trajectories. *Sexual abuse*, 32(5), 521-542.
- Eshuys, D., & Smallbone, S. (2006). Religious affiliations among adult sexual offenders. *Sexual abuse*, 18(3), 279-288.
- Fanetti, M., O'Donohue, W. T., Fondren-Happel, R., & Daly, K. N. (2014). *Forensic child psychology: Working in the courts and clinic*. John Wiley & Sons.
- Farrington, D. P. (2020). The integrated cognitive antisocial potential (ICAP) theory: past, present, and future. *Journal of Developmental and Life-Course Criminology*, 6(2), 172-187.
- Faupel, S. (2015). *Etiology of adult sexual offending*. <https://smart.ojp.gov/sites/g/files/xyckuh231/files/media/document/etiologyofadultsexualoffending.pdf>
- Faupel, S., & Przybylski, R. (2017). Chapter 2: Etiology of adult sexual offending. In U.S. Department of Justice & Office of Justice Programs (Eds.), *Sex Offender Management Assessment and Planning Initiative*.

- Findlaw. (2020). *Sex Crimes*. <https://criminal.findlaw.com/criminal-charges/sex-crimes.html>
- Francia, C. A., Coolidge, F. L., White, L. A., Segal, D. L., Cahill, B. S., & Estey, A. J. (2010). Personality disorder profiles in incarcerated male rapists and child molesters. *American Journal of Forensic Psychology, 28*(3), 55.
- Gavin, H. (2014). *Criminological and forensic psychology*. LA: SAGE.
- Gleditsch, K. S., Rivera, M., & Zárata-Tenorio, B. (2022). Can Education Reduce Violent Crime? Evidence from Mexico before and after the Drug War Onset. *The Journal of Development Studies, 58*(2), 292-309.
- Hanson, R. K., & Morton-Bourgon, K. E. (2005). The Characteristics of Persistent Sexual Offenders: A Meta-Analysis of Recidivism Studies. *Journal of consulting and clinical psychology, 73*(6), 1154–1163.
- Harper, C. A., Hogue, T. E., & Bartels, R. M. (2017). Attitudes towards sexual offenders: What do we know, and why are they important? *Aggression and violent behavior, 34*, 201-213.
- Harrison, J. L., O'Toole, S. K., Ammen, S., Ahlmeyer, S., Harrell, S. N., & Hernandez, J. L. (2020). Sexual offender treatment effectiveness within cognitive-behavioral programs: A meta-analytic investigation of general, sexual, and violent recidivism. *Psychiatry, Psychology and Law, 27*(1), 1-25.
- Hirayama, M. (2013). Sentencing and Crime Policy for Sex Offenders in Japan: The Possible Impact of the Lay Judge System. In K. Harrison & B. Rainey (Eds.), *The Wiley-Blackwell Handbook of Legal and Ethical Aspects of Sex Offender Treatment and Management* (1 ed.). West Sussex: John Wiley & Sons.
- Howitt, D. (2015). *Introduction to forensic and criminal psychology* (5 ed.). LA: Pearson.
- Howitt, D. (2018). *Introduction to forensic and criminal psychology*. Pearson Education.
- Huang, C., Shen, S. A., & Tung, T. H. (2022). Onset Crime Typology of Sexual Offenders and Their Differences on Specialization and Risk Factors. *Frontiers in Psychology, 13*, 1-10.
- Huck, J. L., Spraitz, J. D., Bowers Jr, J. H., & Morris, C. S. (2017). Connecting opportunity and strain to understand deviant behavior: A test of general strain theory. *Deviant behavior, 38*(9), 1009-1026.

- Hynes, K. (2013). The Cost of Fear: An Analysis of Sex Offender Registration, Community Notification, and Civil Commitment Laws in the United States and the United Kingdom. *The Penn State Journal of Law & International Affairs*, 2(2), 351-379.
- Itsaranuwat, W., Pathumcharoenwattana, W., & Ua-amnoey, J. (2021). Empowerment to Sexual Assault Survivors: The Role of Family and Trustworthy Person. *Psychology and education*, 58(4), 2079-2084.
- Jenkins, A., & Petherick, W. (2013). Serial Rape. In W. Petherick (Ed.), *Profiling and Serial Crime: Theoretical and Practical Issues* (pp. 319-340). Elsevier.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/B978-1-4557-3174-9.00015-X>
- Jenkins, J. P. (2021). *Ted Bundy Encyclopedia Britannica*.
<https://www.britannica.com/biography/Ted-Bundy>
- Jewkes, R. (2012). *Rape Perpetration: A review*. Pretoria: Sexual Violence Research Initiative.
- Johnson, N. L., & Johnson, D. M. (2021). An empirical exploration into the measurement of rape culture. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(1-2), NP70-NP95.
- Johnson, S. A. (2015). The role of pornography in sexual offenses: Information for law enforcement & forensic psychologists. *International Journal of Emergency Mental Health and Human Resilience*, 17, 239-242.
- Johnson, S. A. (2016). Sexual Addiction or Rape. *Journal of Forensic Research*, 7(5), 1-3.
- Jones, T., & Newburn, T. (2013). Policy convergence, politics and comparative penal reform: Sex offender notification schemes in the USA and UK. *Punishment & Society*, 15(5), 439-467.
- Kemshall, H., & McCartan, K. (2014). Managing Sex Offenders in the UK: Challenges for Policy and Practice. In K. McCartan (Ed.), *Responding to Sexual Offending: Perceptions, Risk Management and Public Protection* (pp. 206-226). Basingstoke: Palgrave MacMillan.
- Kingston, D. A., Olver, M. E., Harris, M., Wong, S. C., & Bradford, J. M. (2015). The relationship between mental disorder and recidivism in sexual offenders. *International Journal of Forensic Mental Health*, 14(1), 10-22.
- Kipane, A. (2018). *Criminological characteristics of sexual violence* SHS Web of Conferences, <https://www.shs->

conferences.org/articles/shsconf/pdf/2018/12/shsconf_shw2016_01010.pdf

- Kocsis, R. N. (2006). *Criminal Profiling: Principles and Practice*. NJ: Humana Press.
- Krohn, M. D., Buchanan, M., & Davis, A. (2015). Life Course Criminology. In J. Wright (Ed.), *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. Elsevier.
- Kyodo. (2019). *Sex crimes in Japan still significantly underreported, Justice Ministry survey finds*. <https://www.japantimes.co.jp/news/2019/11/16/national/crime-legal/sex-crimes-japan-still-significantly-underreported-justice-ministry-survey-finds/>
- Lilly, J. R., Cullen, F. T., & A., B. R. (2015). *Criminological theory: context and consequences* (6 ed.). CA: SAGE.
- Lobanov-Rostovsky, C. (2017). Chapter 8: Sex Offender Management Strategies. In U.S. Department of Justice & Office of Justice Programs (Eds.), *Sex Offender Management Assessment and Planning Initiative*. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs.
- Loinaz, I., Sánchez, L. M., & Vilella, A. (2021). Understanding empathy, self-esteem, and adult attachment in sexual offenders and partner-violent men. *Journal of interpersonal violence*, *36*(5-6), 2050-2073.
- Marsh, T. (2018). *A comparison of serial and non-serial sex offenders* [School of Criminology, Faculty of arts and social sciences, Simon Fraser University].
- McCartan, K., Kemshall, H., Westwood, S., Solle, J., MacKenzie, G., Cattell, J., & Pollard, A. (2014). *Circles of Support and Accountability (CoSA): A case file review of two pilots*.
- McGee, T. R., & Farrington, D. P. (2016). Developmental and life course theories of crime. In Piquero, A. R. (Ed.), *The handbook of criminological theory*. West Sussex: John Wiley & Sons.
- McKillop, N., Smallbone, S., Wortley, R., & Andjic, I. (2012). Offenders' attachment and sexual abuse onset: A test of theoretical propositions. *Sexual abuse*, *24*(6), 591-610.
- Miller, L. (2012). *Criminal psychology: nature, nurture, culture: a textbook and practical referene guide for students and working professionals in the fields of law enforcement, criminal justice, mental health, and forensic psychology*. Illinois:

Charles C Thomas.

National Offender Management Service. (2010). *Position Statement for the Assessment, Management and Treatment of Sex Offenders*. London: Ministry of Justice

Ó Ciardha, C., & Ward, T. (2013). Theories of cognitive distortions in sexual offending: What the current research tells us. *Trauma, Violence, & Abuse, 14*(1), 5-21.

Office for National Statistics. (2018). *Sexual offending: victimisation and the path through the criminal justice system: An overview of sexual offending in England and Wales, using a range of National Statistics and official statistics from across the crime and criminal justice system*. Retrieved from

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/articles/sexualoffendingvictimisationandthepaththroughthecriminaljusticesystem/2018-12-13>

Ogasawara, K. (2011). Current Status of Sex Crimes and Measures for the Victims in Japan. *Japan Medical Association Journal, 54*(3), 164-167.

Osborne, J. R., & Salfati, C. G. (2015). Re-Conceptualizing “cooling-off periods” in serial homicide. *Homicide Studies, 19*(2), 188-205.

Pennsylvania Coalition Against Rape. (2013). A guide for friends and family of sexual violence survivors.

Pennsylvania Coalition Against Rape. (2022). *How does literacy relate to sexual violence?* <https://pcar.org/literacy-and-sexual-violence>

Piché, L., Mathesius, J., Lussier, P., & Schweighofer, A. (2018). Preventative services for sexual offenders. *Sexual abuse, 30*(1), 63-81.

Polaschek, D. L., & Ward, T. (2002). The implicit theories of potential rapists: What our questionnaires tell us. *Aggression and violent behavior, 7*, 385-406.

Pozzulo, J., Bennell, C., & Forth, A. (2018). *Forensic psychology* Pearson.

Przybylski, R. (2015). *Recidivism of adult sexual offenders*. Sex Offender Management Assessment and Planning Initiative: Research Brief.

Pullman, L. E., Stephens, S., & Seto, M. C. (2016). A Motivation-Facilitation Model of Adult Male Sexual Offending. In A. C. Cuevas & C. M. Rennison (Eds.), *The Wiley handbook on the psychology of violence*. John Wiley & Sons.

- Richards, K., Death, J., & McCartan, K. (2020). *Community-based approaches to sexual offender reintegration* (No. ANROWS Research report 07/2020).
- Schram, P. J., & Tibbetts, S. G. (2021). *Introduction to criminology: why do they do it?* CA: SAGE.
- Scurich, N., & John, R. S. (2019). The dark figure of sexual recidivism. *Behavioral Sciences & the Law*, 37(2), 158-175.
- Selepe, M., Lindegger, G., & Govender, K. (2020). Discourses in accounts of rape by sex offenders in Limpopo province, South Africa. *South African Journal of Psychology*. <https://doi.org/0081246320960551>
- Shiple, S. L., & Arrigo, B. A. (2008). Serial killers and serial rapists: Preliminary comparison of violence typologies. In R. N. Kocsis (Ed.), *Serial murder and the psychology of violent crimes*. NJ: Humana Press.
- Swartout, K. M., Koss, M. P., White, J. W., Thompson, M. P., Abbey, A., & Bellis, A. L. (2015). Trajectory analysis of the campus serial rapist assumption. *JAMA Pediatr*, 169(12), 1148-1154.
- The National Reentry Resource Center. (2020). *Circles of Support and Accountability*. <https://nationalreentryresourcecenter.org/resources/circles-support-and-accountability>
- Thomas, T. (2005). *Sex crime: Sex offending and society* (2 ed.). Devon: Willan Publishing.
- Thomas, T. (2016). *Sex crime: Sex offending and society* (3 ed.). NY: Routledge.
- van Den Berg, C., Bijleveld, C., & Hendriks, J. (2017). The juvenile sex offender: Criminal careers and life events. *Sexual abuse*, 29(1), 81-101.
- Vandiver, D., Braithwaite, J., & Stafford, M. (2017). *Sex crimes and sex offenders: theory, research, and realities*. NY: Routledge.
- Ward, T., Polaschek, D. L. L., & Beech, A. R. (2006). *Theories of Sexual Offending*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Winters, G. M., Jeglic, E. L., Calkins, C., & Blasko, B. L. (2017). Sex offender legislation and social control: An examination of sex offenders' expectations prior to release. *Criminal justice studies*, 30(2), 202-222.
- Wiseman, J. (2015). *Incidence and Prevalence of Sexual Offending (Part I)*. Sex Offender

Management Assessment and Planning Initiative: Research Brief.

Woodhams, J., & Labuschagne, G. (2012). South African serial rapists: The offenders, their victims, and their offenses. *Sexual abuse: A journal of research and treatment*, 24(6), 544-574.

World Health Organization. (2003). *Guidelines for medico-legal care of victims of sexual violence*.

กรมคุมประพฤติ. (ม.ป.ป.). องค์ความรู้เรื่อง "กรมคุมประพฤติกับบทบาทในการเฝ้าระวังการกระทำผิดซ้ำในชุมชน".

กรมราชทัณฑ์. (2561). คู่มือการจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติกรรมการกระทำผิด. http://br.correct.go.th/br_wp/uploadfiles/prison_manual.pdf

กองบรรณาธิการ The101.world. (2564). การศึกษาโลกสะท้อนไทย ความเหลื่อมล้ำที่ยังไม่หายไป. <https://www.eef.or.th/global-and-thai-education/>

กัญญ์ฐิตา ศรีภา. (2562). จิตวิทยาอาชญากรรม. ภูมิการพิมพ์.

จอมเดช ตรีเมฆ. (2561). *Criminology*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

จีระ เลหาบุตร. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศของผู้ต้องขังชายในเรือนจำบางขวาง: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดการข่มขืนกระทำชำเรา วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2550). ปัจจัยที่มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศของผู้หญิงไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนินดา พูนศิลป์. (2559). วิวัฒนาการความผิดทางเพศ: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายอิสลาม วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐาศุภร์ จันประเสริฐ. (2562). เอกสารประกอบการบรรยายโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการวิจัยเชิงคุณภาพ.

ดวงกมล จักกระโทก. (2561). สาเหตุการข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 13 ปี วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทีมข่าว PPTV online. (2559). อินโดนีเซียร้อยพันโทษประหารคดีข่มขืน.

<https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%99/27939>

ทีมข่าว PPTV online. (2561). อินเดียไฟเขียวโทษประหารชีวิตข่มขืนเด็ก.

<https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%99/27939>

[B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%99/79997](https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/116095)

ทีมข่าว PPTV online. (2562). ย้อนประวัติ “สมคิด พุ่มพวง” ฆาตกรต่อเนื่อง.

<https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/116095>

ทีมข่าว Workpoint News. (2563). สรุปลคดี “ครู-รุ่นพี่” ช่มชืดนักเรียนหญิง ในจังหวัดมุกดาหาร.

<https://workpointnews.com/2020/05/11/rape-mukdahan-case/>

ไทยรัฐออนไลน์. (2556). คำสารภาพฆาตกรรม ‘ไอ้หนู’ ฆาตกรต่อเนื่องฆ่าช่มชืดน้องการ์ตูน.

<https://www.thairath.co.th/content/389724>

ไทยรัฐออนไลน์. (2557). ย้อนคดีช่มชืดฆาต. 13 บนรถไฟ-ศาลสั่งประหาร.

<https://www.thairath.co.th/content/453779>

ไทยรัฐออนไลน์. (2558). ผวาทั้งบาง! ‘ฆาตกรต่อเนื่อง’ โผล่อีก ชีวีปริตชอบคนแก่ชาวอวบ.

<https://www.thairath.co.th/news/local/477219>

ธานี วรภัทร์. (2557). หลักกฎหมาย มาตรการบังคับทางอาญา. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

นรชิต จิรสิทธิ์ธรรม จักรกฤษ เจียวิริยบุญญา และพงศธร ริชัยวิจิตรกุล. (2563). สี่ลลามกอนาจารกับปัญหาการช่มชืด. วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ, 7(1), 1-14.

นริศา อางอ่อนศรี. (2548). ผลของโปรแกรมเพศศึกษาต่อการป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เพศศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

นันทชัย อินทรอักษร. (2559). ช่มชืด=ประหาร? ข้อถกเถียงที่ยังไม่มีวันจบ.

<https://ilaw.or.th/node/4247>

นิสิตา ปิติเจริญธรรม. (2539). วิเคราะห์ขบวนการยุติธรรมกรณีกระทำผิดทางเพศ วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตเวชศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

บ้านเมือง. (2563). รวบแล้ว! เสือโหด ผู้ต้องหาคดีช่มชืดต่อเนื่อง (คลิป).

<https://www.banmuang.co.th/news/crime/178440>

ปริทัศน์ วาทิกทินกร. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะทางสุขภาพจิตกับลักษณะการกระทำผิดทางเพศของนักโทษชายเด็ดขาดในเรือนจำกลางคลองเปรม วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล].

ปลื้มจิตร ประเสริฐศรี. (2550). ทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศสืบเนื่องจากการใช้ห้องสนทนาทางอินเทอร์เน็ต สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

พรชัย ขันดี กฤษณพงศ์ พุตระกุล และจอมเดช ตริเมฆ. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัย

- และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- พรศิริ มูลดิษฐ์. (2541). ปัจจัยแวดล้อมทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงของการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน: กรณีการข่มขืนกระทำชำเรา วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล].
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 27 2562. (2562, 27 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนที่ 69 หน้าที่ 127-134.
- พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565. (2565, 25 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 139 ตอนที่ 66ก หน้าที่ 6-21.
- พุดพิงศ์ พุทธวงศ์ ณิช วงศ์ส่องจำ และณรงค์ กุณิเทศ. (2561, 29 มิถุนายน 2561). ปัจจัยการก่ออาชญากรรมทางเพศและพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์นำไปสู่การตัดสินคดีของผู้ต้องขังคดีข่มขืนกระทำชำเรา. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 1, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหงสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร.
- พูนพัฒน์ กมลวุฒิปงศ์ วรินทร์ พิพัฒน์เจริญชัย และวิษชุดา จันทราชภูรี. (2565). อาชญาวิทยาและโรคจิตเวชในผู้กระทำผิดทางเพศ การประชุมวิชาการนิติสุขภาพจิต ครั้งที่ 4 สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์, <https://www.galya.go.th/2020/?ql=viewdetailnews&d=62be9aa716561>
- ยศเดช ศीलเตชะ. (2551). ความสัมพันธ์ของสื่อลามกกับการกระทำผิดทางเพศของผู้กระทำผิดชายในเรือนจำกลางนครปฐม วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล].
- ยุพาพร ปิวะพงษ์. (2554). อิทธิพลของสื่อลามกที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณี: ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล].
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา (2 ed.). กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- วศินี กมลวารินทร์. (2558). มาตรการบำบัดผู้กระทำความผิดทางเพศด้วยวิธีการใช้ยาเพื่อควบคุมฮอร์โมนเพศ วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต].
- ศรัณย์ธรรณ์ เตชะทัตตานนท์. (2560). มาตรการทางกฎหมายในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำความผิดทางเพศ วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2564). สถิติฐานความผิดคดีอาญา (คดี 4 กลุ่ม) หน่วยงาน ทั่วประเทศ. <https://www.crimespolice.com/portal/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B9%E0%B8%A5%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B52/>

สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ สุธีราภรณ์ แสงจันทร์ศรี และอนิสมา มานะทน. (2562). การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา. รายงานจากงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562, สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. (2562). มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย). กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. (2565). “ปกป้อง เป็นมิตร ไม่กล่าวโทษ ไม่ตั้งคำถามซ้ำ” ข้อเสนอต่อกระบวนการยุติธรรม ถึงการปฏิบัติต่อผู้เสียหายในคดีความรุนแรงทางเพศ.

<https://www.tijthailand.org/th/highlight/detail/rold-domestic-violence-rehumanizing-the-justice-system>

สรยา รอดเพชร ทศนีย์ ทานตวานิช และนันทนีย์ ประสานนาม. (2561). ผู้หญิงกับปีศาจปีศาจในนวนิยายของอุทิศ เหมะมูล. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 14(1), 53-79. สวธา สงเพชร. (2562). แนวทางการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทย. การสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ครบรอบ 65 ปี, สิริพัฒน์ เถลิยมศ. (2548). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศกรณีการข่มขืนกระทำชำเรา ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังชายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล].

สุชума อรุณจิต. (2562). ความรุนแรงทางเพศ: บทสะท้อนความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ. รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ปีที่ 65,

สุภางค์ จันทวานิช. (2559). ทฤษฎีสังคมวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. CHULALONGKORN UNIVERSITY

สุมนา มุนินโท. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาเอกไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

เสกสิทธิ์ สวรรยาธิปิติ. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศ กรณีการข่มขืนกระทำชำเราของผู้ต้องขังชายในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล].

อรัญญา ต้อยคัมภีร์ ชัตติยา รัตนติลก นิรนาท แสนสา จินตนา สิงขรอาจ กุลวดี ทองไพบูลย์, ส. ร. ณ. ฐ. แ. ท. (2564). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการนำร่องเพื่อพัฒนามาตรฐานเรือนจำและโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดทางเพศเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ [รายงานการวิจัย]. ส. กระทรวงยุติธรรม.

อรุณลักษณ์ รุจิระชุนท์. (2548). องค์ประกอบที่สัมพันธ์และแนวทางแก้ไขการกระทำผิดทางเพศของ

เด็กและเยาวชนในจังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา].

อัคริมา สุขดี และธัญญลักษณ์ บังชะฎา. (2565). ปัจจัยทางสังคมกับการใช้ความรุนแรงทางเพศในประเทศไทย. วารสารธรรมศาสตร์, 41(1), 161-177.

อันณพ ชูบำรุง และศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด. (2538). ว่าด้วยเหยื่ออาชญากรรม. นครปฐม: โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาสาธารณสุขอาเซียน.

อุนิษา เลิศโตมรสกุล และอันณพ ชูบำรุง. (2561). อาชญากรรมและอาชญาวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไอลีน สกินนิเตอร์ ฐูท มอนต์โกเมอรี และสเตฟานี การ์เรียดต์. (2560). การพิจารณาคดีข้ามขึ้น: ความเข้าใจเรื่องการตอบสนองของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อความรุนแรงทางเพศในประเทศไทยและประเทศเวียดนาม.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ใบรับรองโครงการวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุมติ 2
สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารจามจุรี 1 ชั้น 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ : 0 2218 3210-11 E-mail: curec2.ch1@chula.ac.th

COA No. 299/2564

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 178/64 เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดต่อเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ผู้วิจัยหลัก นายปิยพงศ์ แซ่ตั้ง

หน่วยงาน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุมติ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดยยึดหลัก ของ Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines และ The international conference on harmonization – Good clinical practice (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม วิมลรัตน์ อธิ์ทอง

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)
ประธานคณะกรรมการ

ลงนาม ณพ ทรัพย์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทัฬหี แรงผลสัมฤทธิ์)
กรรมการและเลขานุการ

รูปแบบการพิจารณาทบทวน: แบบเต็มขั้นตอน

วันที่รับรอง: 4 ธันวาคม 2564

วันหมดอายุ: 3 ธันวาคม 2565

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

1. ข้อเสนอโครงการวิจัย
2. ประวัติและผลงานของผู้วิจัย
3. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
4. หนังสือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย
5. แบบสัมภาษณ์

เลขที่โครงการ 178 / 64
วันที่รับรอง - 4 ธ.ค. 2564
วันหมดอายุ - 3 ธ.ค. 2565

เงื่อนไข

1. ผู้วิจัยรับทราบว่าเป็นการวิจัยจริยธรรม หากดำเนินการกับข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ให้ออกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-13) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักฐานในการปิดโครงการ
8. โครงการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติโครงการโดยการพิจารณาทบทวนแบบกรณีข้อยกเว้น (Exemption review) ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อ 1,6 และ 7 เท่านั้น

แบบสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ต้องขัง

วันที่ _____ เวลา _____ น.

สถานที่สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป

ชื่อ (นามสมมติ)

อายุปัจจุบัน.....อายุขณะกระทำผิด.....

ลักษณะทางกายที่ปรากฏ (สีผิว ส่วนสูง น้ำหนัก ทรงผม ความพิการที่สามารถสังเกตเห็นได้)

ฐานความผิดที่ถูกจำคุก และเหตุพิจารณาโทษคดี

ระยะเวลาที่ต้องโทษจำคุก

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ก. เส้นทางชีวิต

1. ต่อจากนี้ขอให้คุณเล่าถึงประวัติเกี่ยวกับชีวิตของคุณที่ผ่านมาในแต่ละช่วงวัย แต่ละคำถามเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิตในช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ บางเรื่องอาจเป็นเรื่องทั่วไป บางเรื่องอาจมีความเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยจะใช้คำถามนำเท่าที่จำเป็น และขอให้คุณเล่าเรื่องในประเด็นนั้น ๆ อย่างอิสระ หากคุณสนใจที่จะเล่าถึงประเด็นใด ขอให้คุณแจ้งผู้วิจัย เพื่อจะได้ข้ามประเด็นนั้น ๆ หากพร้อมแล้ว คำถามแรกคือ

1.1 ชีวิตของวัยเด็กของคุณเป็นอย่างไร	
เลขที่โครงการ	178/64
วันที่รับรอง	4 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	3 ธ.ค. 65

- 1.2 ชีวิตช่วงวัยรุ่นของคุณเป็นอย่างไร
- 1.3 ชีวิตช่วงวัยผู้ใหญ่ของคุณเป็นอย่างไร
- 1.4 พฤติกรรมที่เบี่ยงเบน (นอกกลุ่มนอกทาง) ในครั้งแรกเกิดขึ้นในช่วงอายุเท่าใด
2. เหตุการณ์ใดหรืออะไรเป็นจุดเปลี่ยนชีวิตที่ทำให้คุณมีพฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศครั้งแรก
3. เหตุการณ์ใดหรืออะไรที่ทำให้คุณยังคงมีพฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศครั้งต่อมา

ข. ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด

4. คุณคิดว่าอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุที่ทำให้คุณมีพฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศ
5. คุณมีความคิดเห็นต่อการกระทำผิดอย่างไร (ช่วงก่อนกระทำผิด – ขณะกระทำผิด – หลังการกระทำผิด)
6. แรงกดดันจากประสบการณ์ชีวิตใดที่คุณเชื่อว่าเป็นสาเหตุให้คุณกระทำผิด
7. ความเชื่อหรือค่านิยมใดที่ทำให้คุณมีพฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศ
8. คุณเรียนรู้ "พฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศ" จากอะไร/จากใคร
9. คุณคิดว่าใครบ้างที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำผิดทางเพศของคุณ

ค. ทักษะต่อการแก้ไขและการป้องกันพฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศ

10. ตามทักษะของคุณ พฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศสามารถแก้ไขได้อย่างไร

11. คุณคิดว่า การป้องกันพฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศควรเริ่มต้นจากอะไร

เลขที่โครงการ	178/64
วันที่รับรอง	4 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	3 ธ.ค. 65

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

วันที่ _____ เวลา _____ น.
สถานที่สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป

ชื่อ/นามสกุล.....

อายุ.....อายุงาน.....

อาชีพ (ตำแหน่ง).....สังกัด.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

เนื่องจากท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้กระทำผิด จากนั้นผู้วิจัยจะขอให้ท่านเล่าถึงมุมมองและประสบการณ์ที่ท่านมีต่อผู้ต้องขังที่กระทำผิดเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา โดยมุ่งเน้นประเด็นของเส้นทางชีวิต ผู้วิจัยจะใช้คำถามนำเท่าที่จำเป็น และขอให้ท่านเล่าเรื่องในประเด็นนั้น อย่างอิสระ หากท่านรู้สึกลำบากใจที่จะเล่าถึงประเด็นใด หรือมีข้อจำกัดด้านจรรยาบรรณ ท่านไม่จำเป็นต้องเล่าประเด็นนั้น และอาจแจ้งต่อผู้วิจัยเพื่อจะได้ข้ามประเด็นนั้น ๆ หากท่านพร้อมแล้ว คำถามแรกคือ

ก. เส้นทางชีวิต

1. ในภาพรวมแล้ว “เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่กระทำผิดเนื่องในคดีข่มขืนกระทำชำเรา” มีลักษณะเช่นใด
2. ตามความคิดเห็นของท่าน “เหตุการณ์ใดหรืออะไรเป็นจุดเปลี่ยนชีวิตที่ทำให้ผู้ต้องขังข่มขืนกระทำชำเราครั้งแรก”

3. ตามความคิดเห็นของท่าน “เหตุการณ์ใดหรืออะไรที่ทำให้ผู้ต้องขังยังคงข่มขืนกระทำชำเราครั้งต่อมา”

เลขที่โครงการ	178/64
วันที่รับรอง	4 ส.ค. 64
วันหมดอายุ	3 ส.ค. 65

ข. ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด

4. ตามความคิดเห็นของท่าน “อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมซ้ำซ้อนต่อเนื่อง”
5. ตามความคิดเห็นของท่าน “ผู้ต้องขังมีความคิดต่อการกระทำผิดแต่ละครั้งอย่างไร” (ช่วงก่อนกระทำผิด – ขณะกระทำผิด – หลังการกระทำผิด)
6. ตามความคิดเห็นของท่าน “แรงกดดันจากประสบการณ์ชีวิตแบบใดที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิด”
7. ตามความคิดเห็นของท่าน “ความเชื่อหรือค่านิยมแบบใดที่ทำให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเรา”
8. ตามความคิดเห็นของท่าน “ผู้ต้องขังรับรู้หรือเรียนรู้พฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราจากอะไร/จากใคร”
9. ตามความคิดเห็นของท่าน “ผู้ต้องขังมีข้ออ้างเกี่ยวกับพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราอย่างไร”

ค. ทักษะต่อการแก้ไขและการป้องกันการซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเรา

10. ตามความคิดเห็นของท่าน พฤติกรรมการซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราสามารถแก้ไขได้อย่างไร
11. ท่านคิดว่าการป้องกันการพฤติกรรมซ้ำซ้อนกระทำซ้ำเราควรเริ่มต้นจากอะไร

เลขที่โครงการ	178/64
วันที่รับรอง	4 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	3 ธ.ค. 65

แบบสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องฯ

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เกี่ยวข้อง

วันที่ _____ เวลา _____ น.

สถานที่สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป

ชื่อ/นามสกุล _____

อายุ _____ อาชีพ _____

ความเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง _____

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ก. เส้นทางชีวิต

เนื่องจากท่านเคยมีประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดเกี่ยวกับเพศ จากนี้ผู้วิจัยจะขอให้ท่านเล่าถึงมุมมองที่มีต่อผู้ต้องขัง และเส้นทางชีวิตในแต่ละช่วงวัยของเขาเท่าที่ท่านทราบ ผู้วิจัยจะใช้คำถามนำเท่าที่จำเป็น และขอให้ท่านเล่าเรื่องในประเด็นนั้น ๆ อย่างอิสระ หากท่านรู้สึกลำบากใจที่จะเล่าถึงประเด็นใด ท่านไม่จำเป็นต้องเล่าประเด็นนั้น และอาจแจ้งต่อผู้วิจัยเพื่อจะได้ข้ามประเด็นนั้น ๆ หากท่านพร้อมแล้ว คำถามแรกคือ

1. ในภาพรวมแล้ว “เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังที่เคยมีพฤติกรรมกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ” มีลักษณะเช่นใด
2. พฤติกรรมที่เบี่ยงเบน (นอกกลุ่มนอกทาง) ของผู้ต้องขัง ในครั้งแรกเกิดขึ้นในช่วงอายุเท่าใด / เป็นพฤติกรรมอะไร
3. เหตุการณ์ใดหรืออะไรเป็นจุดเปลี่ยนชีวิตที่ทำให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศครั้งแรก
4. เหตุการณ์ใดหรืออะไรทำให้ผู้ต้องขังยังคงมีพฤติกรรมกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศในครั้งต่อมา

วันที่รับรอง 4 ธ.ค. 64

วันหมดอายุ 3 ธ.ค. 65

ข. ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด

5. ตามความคิดเห็นของท่าน “อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ”
6. ตามความคิดเห็นของท่าน “ผู้ต้องขังมีความคิดต่อการกระทำผิดแต่ละครั้งอย่างไร” (ช่วงก่อนกระทำผิด – ขณะกระทำผิด – หลังการกระทำผิด)
7. ตามความคิดเห็นของท่าน “แรงกดดันจากประสบการณ์ชีวิตแบบใดที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิด”
8. ตามความคิดเห็นของท่าน “ความเชื่อหรือค่านิยมแบบใดที่ทำให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ”
9. ตามความคิดเห็นของท่าน “ผู้ต้องขังรับรู้หรือเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิดเกี่ยวกับเพศจากอะไร/จากใคร”
10. ตามความคิดเห็นของท่าน “ผู้ต้องขังมีข้ออ้างเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำผิดเกี่ยวกับเพศอย่างไร”

ค. ทักษะต่อการแก้ไขและการป้องกันพฤติกรรมกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ

11. ตามความคิดเห็นของท่าน พฤติกรรมกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ สามารถแก้ไขได้อย่างไร
12. ท่านคิดว่าการป้องกันพฤติกรรมกระทำผิดเกี่ยวกับเพศควรเริ่มต้นจากอะไร

เลขที่โครงการ	178/64
วันที่รับรอง	4 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	3 ธ.ค. 65

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ปิยพงศ์ แซ่ตั้ง
วัน เดือน ปี เกิด	21 ตุลาคม 2525
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยาคลินิกและชุมชน) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาคลินิกและชุมชน) มหาวิทยาลัย รามคำแหง
ที่อยู่ปัจจุบัน	กรุงเทพมหานคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY